

T.C.
ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZİN ADI:

AMRİ DİVANI SÖZLÜĞÜ

(BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

TEZİN TÜRÜ:

YÜKSEK LİSANS

ANABİLİM DALI:

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

TEZİ HAZIRLAYAN:

FATİH YOLDAŞ

ADİYAMAN / 2017

AMRİ DİVANI SÖZLÜĞÜ (BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

Fatih YOLDAŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK

Adıyaman

Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Mart, 2017

Bu tez çalışması ADYÜBAP Komisyonunca kabul edilen SBEYL/2014-0001 nolu proje kapsamında desteklenmiştir.

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK danışmanlığında, Fatih YOLDAŞ tarafından hazırlanan “Amrî Divanı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)” başlıklı çalışma 16. /03 / 2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyesi : İmza:

Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK

Jüri Üyesi : İmza:

Doç. Dr. Naimi ÖZEROL

Jüri Üyesi : İmza:

Doç. Dr. Ahmet TANYILDIZ

16. /03. / 2017

Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK
Enstitü Müdürü

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Amrî Divanı Sözlüğü (Bağlamalı Dizin ve İşlevsel Sözlük)” başlıklı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla doğrularım.

16 / 03 / 2017

Fatih YOLDAŞ

ÖZET

AMRÎ DİVANI SÖZLÜĞÜ (BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

Fatih YOLDAŞ

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Mart 2017

Danışman: Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK

Bu çalışma, Amrî Divanı'nın hem bağlamli dizinini hem de işlevsel hale getirilmiş sözlüğünü içermektedir. Bağlamli dizin bölümü, tanıkların alfabetik madde başlıkları altında toplanmış ve bu tanıkların Divan'daki kullanımları ayrı ayrı gösterilerek sıklıkları da tespit edilmiştir. İşlevsel sözlük olarak nitelenen bölümde ise, sözcüklerin kullanıldıkları bağlama göre kazandıkları anlam tespit edilmiştir. Bunların yanı sıra Amrî'nin yaşadığı XVI. yüzyıl kültür öğeleri de Divan'a yansıdığı ölçüde tespit edilmiştir. Böylelikle Amrî'nin şiir dilini oluşturan dil öğeleri ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Amrî Divanı, Bağlamli Dizin, İşlevsel Sözlük

ABSTRACT

THE GLOSSARY OF AMRÎ DÎWAN (CONTEXTUAL AND FUNCTIONAL DICTIONARY)

Fatih YOLDAŞ

Department of Turkish Language and Literature

Adıyaman University Graduate School of Social Studies

March 2017

Advisor: Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK

This study contains both the contextual and the functionalized index of the Amrî Diwan (collected poems). The contextual glossary section was collected under the alphabetical headings of the witnesses, and the frequency of these witnesses was separately determined by showing the usage in the Diwan. In the section, which is defined as a functional dictionary, the meanings of the words have been determined according to the context in which they are used. In addition to these chapters, cultural elements of the XVIth century, when Amrî lived, were determined to the extent that they reflected on the diwan. Thus, the language elements that constitute Amri's poetry language are revealed.

Key Words: Amrî Diwan (collected poems), Contextual Index, Functional Dictionary

ÖN SÖZ

16. yüzyıl klasik Türk edebiyatı şairlerinden olan Amrî üzerine ilk çalışmayı Mehmet Çavuşoğlu yapmıştır. Mehmet Çavuşoğlu tarafından transkripsiyonlu yayımlanan eser, sözlüğümüzün esas kaynağı olmuştur. Sözcüklerin sahip olduğu anlamlarla şiirlerine anlam inceliği kazandırmaya çalışan Amrî'nin Divan'ındaki sözvarlığı ortaya konmaya çalışılmıştır. Daha önce aynı amaçla hazırlanan *Bakî Divanı Sözlüğü*, *Nailî Divanı Sözlüğü*, *Necati Bey Divanı Sözlüğü'nün* hazırlanmış olması bize önemli ölçüde yol gösterici olmuşlardır.

Hazırladığımız sözlük bir yönüyle tahlil biçiminin sözlük şekli olarak da görülebilir, fakat hazırladığımız sözlük, bir tahlil çalışması değil Amrî Divanı'nda geçen bütün sözcüklerin alfabetik olarak temel veya bağlam anlamı verilmiş bir çalışmadır. Bu sözlükle şu faydalar amaçlanmıştır: Sözcüklerin Divan'daki kullanım sıklıklarının verilmesi ile şairlerin sözcük kullanımına yönelik üslûp özelliklerinin somut örneklerle karşılaştırılmasını sağlamak. Amrî'nin yaşadığı dönemde kullanılan dildeki malzeme ile deyimleri, kalıplaşmış söylemleri, alıntıları vb. dilsel öğeleri hangi bağlamlarda kullandığını ortaya koymak suretiyle, şiir şerhi çalışmalarına katkıda bulunmak, Türkçe'nin Tarihsel Sözlüğü için Amrî Divanı'nın sözvarlığını ortaya çıkararak katkı yapmak.

Amrî Divanı Sözlüğü genel olarak iki bölümde ele alınmıştır, Giriş bölümünde Amrî'nin hayatı hakkında bilgi verilerek sözlükte izlediğimiz yöntem örneklerle açıklanmış ve ayrıca sözlük kullanım kılavuzu eklenmiştir. Diğer bölümde ise çalışmamızın esasını oluşturan ve alfabetik olarak verilmiş olan “*Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük*” bölümüne geçilmiştir.

Çalışmamın her aşamasında üstün bilgi ve birikimiyle yol gösteren, ilgisini esirgemeyen, olumlu eleştirileriyle katkı sağlayan çok kıymetli hocam tez danışmanım Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK'a, moral ve motivasyonumu sağlamama yardımcı olan eşim Elif'e ve son olarak tez ile ilgili çalışmaların sürdürülmesinde maddi olanak sağlayan Adıyaman Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi'ne (BAP) ve tüm emeği geçenlere teşekkür ederim.

Adıyaman-2017

Fatih YOLDAŞ

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖN SÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	viii

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Giriş.....	1
1.1. Sözlükte İzlenen Yöntem.....	4

İKİNCİ BÖLÜM

2. Bağlamlı Dizin Ve İşlevsel Sözlük.....	7
2.1. Sözlük Kullanım Klavuzu.....	7
2.2. A-Ā-‘A.....	10
2.3. B.....	126
2.4. C.....	291
2.5. Ç.....	330
2.6. D.....	352
2.7. E.....	477
2.8. F.....	534
2.9. G-Ġ.....	549

2.10. H-Ĥ-Ĥ.....	699
2.11. I-‘I.....	793
2.12. İ-‘İ.....	806
2.13. J.....	900
2.14. K-Ķ.....	901
2.15. L.....	1039
2.16. M.....	1056
2.17. N.....	1146
2.18. O.....	1213
2.19. Ö-‘Ö.....	1242
2.20. P.....	1259
2.21. R.....	1279
2.22. S-Ş-Ŝ.....	1297
2.23. Ş.....	1421
2.24. T.....	1460
2.25. U-‘Ū.....	1511
2.26. Ū.....	1542
2.27. V.....	1546
2.28. Y.....	1577
2.29. Z-Ț-Ț-Ž.....	1648
Sonuç.....	1671
Kaynakça.....	1672
ÖZ GEÇMİŞ.....	1676

KISALTMALAR LİSTESİ

age.	: Adı geçen eser
as.	: Aleyhisselam
bs.	: Baskı
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
Haz.	: Hazırlayan
Hz.	: Hazret
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
s.	: Sayfa
sav.	: Sallallahu aleyhi vesellem
TDK	: Türk Dil Kurumu
TEBDİZ	: Türk Edebiyatı Bağlamlı Dizinleri ve İşlevsel Sözlüğü

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Giriş

Sözlükler, bir dildeki kelimelerin tamamının veya bir kısmının temel anlamlarını, kazandıkları yan anlamları ile başka kelimelerle kurdukları söz gruplarındaki anlam inceliklerini, değişik kullanımlarını alfabetik sırayla, konusuna veya bağlamına göre anlamlandıran, onları açıklayan veya başka dillerdeki karşılıklarını veren eserlerdir.

Dil, ilmin ve kültürün de temelini teşkil eder. İnsanın bilgi, kültür ve düşünme kabiliyetinin hududu, bildiği kelimelerin miktarı ile çizilmiştir. Yazma, konuşma, anlama ve her türlü yaratma kabiliyeti için de aynı ölçüyü kullanabiliriz. Çünkü her şey, ilim, kültür, düşünce ve duygu, dilin “kelime” ve “mefhum”larında billurlaşmıştır, kalıplar halinde donmuştur. Onlarla ifade edilir onlarla canlanır ve yayılır.¹

Şairler de duygu ve düşüncelerini okuyucularına aktarırken kelimelerin derinliklerinden faydalanmışlardır, onları adeta bir duvar ustası gibi kullanarak anlam derinliği olan şiirler örmüşlerdir.

Divan şiiri gibi derin anlamlar içeren bir şiir denizini anlamak ve anlamlandırmak ustalık gerektiren bir iştir. Bir dilin inceliklerini öğrenmek ve herhangi bir dönemin önemli yazar ve şairlerinin dili hakkında bilgi sahibi olmak için, o dönem yazar ve şairleriyle ilgili yapılan çalışmalar, sözlükler en önemli bilgi kaynaklarıdır. Çalışmada amacımız Osmanlı şiirinde üslûp çalışmalarının bilimsel bir temele dayandırılıp somut verilerin ışığında yapılabilmesi için Amrî Divanı'nın sözvarlığını sıklıklarıyla ortaya çıkartmak ve ortaya konan bu söz varlığını eş zamanlı bir yöntemle anlamlandırmak ve bağlamlı dizin (concordance) temelinde işlevsel bir sözlük haline getirmektir. Günlük dilde kullanılan sözcükler, şiirlerde bağlam denen yeni bir ilişki bütünlüğüne girerek farklı bir anlam kazanabilir. Bu tür kullanımlar şairin kabiliyeti doğrultusunda çok farklı boyutlara ulaşabilir. Türk Dil Kurumu sözlüğünde “Bağlam” sözcüğü şu şekilde açıklanmıştır: “Bir cümlede, bir konuşmada veya bir metin içinde yer alan herhangi bir kelimenin anlamının daha iyi belirlenebilmesi ve başka anlamlarından ayırt edilebilmesi için, kendisini çevreleyen ve karşılıklı ilişkide bulunduğu öteki öge veya ögelerle oluşturduğu bütün.” Yine başka bir yerde “Berke Vardar Sözlük bilgisinde, bağlamıyla birlikte sunulan sözcüklerin oluşturduğu abecesel dizelge. Bağlamlı dizinler, ögelerin işlevlerini

¹ Hacıeminoğlu, Necmettin, *Türkçenin Karanlık Günleri*, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul, (2008), s. 14.

belirleme olanağı verdiğiinden araştırmacılara büyük kolaylık sağlayan araçlardır.”² şeklinde tanımlamaktadır.

Divan şiiri okuyucularının en büyük sorunlarından biri de metinde geçen sözcüklerin anlamını tam olarak bilememesidir, bu da önemli bir problem teşkil etmektedir. Bir sözcüğün anlamının tam olarak verilebilmesi onun, bağlam içinde değerlendirilmesini gerektirmektedir. Aksi takdirde kelimenin anlamı tam olarak verilemediğinden okuyucu, okuduğu şiirin manasına tam olarak vakıf olamayacaktır. “Bu tip bir sözlük denemesi, her metnin ait olduğu döneme mahsus bir yönü bulunduğu gerçeğinden hareketle; zaman geçtikçe, o döneme ait sözcüklerin ya da herkesçe anlaşılabilir kimî göndermelerin güç anlaşılır hâle gelmesinden ötürü ihtiyaç duyulan bir kaynak olarak düşünülmelidir. Batı’da da bu arayış ve anlayışla oluşturulan concordance tipi sözlükler, sözcüğün metinde kullanıldığı yerde ne ifade ettiğini anlamak için, onu diğer kullanımlarla mukayese imkânı sunmaktadır.”³ Bu sebeple Bağlamsal sözlükler önemli bir görev üstelenmektedir. Konunun haiz olduğu bu önem açısından böyle bir çalışma yapıldı.

Bu çalışmada Mehmet Çavuşoğlu’nun hazırlamış olduğu “Amrî Divanı” esas alınmıştır.⁴ Mehmet Çavuşoğlu 16. yüzyıl önemli şairlerinden olan Amrî hakkında şu bilgileri vermektedir:

Tezkireler Amrî’ den, kullandığı kafiye ve vezinler bakımından, orijinal bir şair diye bahsederler. Amrî on beşinci yüzyılın son yarısı ile on altıncı yüzyılın ilk çeyreği içinde yaşamış olan Anadolu şairlerinden Amrî, Fatih ve Beyazıt devri bilginlerinden kazasker, müderris ve şeyhülislam Abdülkerim Efendi’nin evlatlığıdır. Kendisi de 2. Murat devri ileri gelenlerinden Mehmet Ağa’nın köle diye alıp yetiştirmesi olan Abdülkerim Efendi iki oğlan çocuğu alıp birine Zeyd, birine Amr adı verir. Zeyd bir süre sonra ölür. Aşık Çelebinin ve Riyazi’nin yazdıklarına göre Abdülkerim Efendi Amr’ın yetişmesiyle bizzat meşgul olur. Başvurduğum kaynaklarda Amrî’nin çevresi hakkında tatmin edici bilgiye ulaşılamamıştır. Şahsiyetine gelince, hemen hemen hepsi onun nüktedan, hoşsohbet bir insan olduğunda birleşmektedir. Onunla tanışmış, konuşmuş, meclisinde bulunmuş olan Sehî Bey “...hûb hû, nîk-rû, ahlâkî hasen ve kendisi müstahsen...” diyerek huyunun ve kendisinin güzel olduğunu söyler ve ayrıca “seccâde-i şerîatde adâler üzre olmuşdur” diye ilave eder. Laîfî ise “halk hulkından şâkir ve râzî idi” demekle, kadılık yaptığı yerlerde sevildiğini söyleyip Sehî Bey’i desteklemektedir.⁵

² Furkan Öztürk, *Bakî Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]*, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2007

³ Özer Şenödeyici, *Nailî Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]*, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2011.

⁴ Mehmed Çavuşoğlu, *Amrî Divanı (Tenkidli basım)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul, 1979.

⁵ a.g.e, s. 1- 4- 8.

Bu bilgilerden yola çıkarak Amrî'nin evlatlık olarak yetiştirildiği, iyi bir eğitim aldığı zamanında kadılık yaptığı ve döneminde teveccüh gördüğü anlaşılmaktadır. Ayrıca yine Mehmet Çavuşoğlu'nun verdiği bilgiye göre Amrî'nin şairlik yönünün çok kuvvetli olduğu, şiirlerinde ince duyguların bulunduğu ve ününün her tarafa yayıldığı ve herkesçe sevilen şiirlerinin olduğu, gazellerinin benzerinin pek olmadığı herkese ve her zevke hitap eden bir şair olduğu belirtilmektedir. Amrî Divanı içerisinde 143 gazel, 2 kaside, 17 kıt'a, 5 murabba, 7 müfred, 1 rubai bulunmaktadır.

“Amrî Divanı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)”, Gazi Üniversitesi tarafından desteklenen “TEBDİZ” (*Türk Edebiyatı Bağlamlı Dizinleri ve İşlevsel Sözlüğü*) projesi kapsamında özel olarak düzenlenmiş programda hazırlanmıştır. 13. yüzyıldan başlayarak günümüze kadar yazılmış divanların bu proje kapsamında bağlam sözlüğünün hazırlanması hedeflenmektedir, projenin tamamlanmasıyla binlerce eser anlamlandırılmış olacak. Projeye özel olarak hazırlanan program içerisine eklenen kelimeleri parçalara ayırarak her kelimenin anlamının girilmesini sağlıyor. Anlamlandırılan her kelime sisteme kaydedilerek kullanıcının istediği zaman tüm kelimelerin dökümünü alabilmesine imkân tanıyor. Projenin bitiminde ise yaklaşık 20 milyon işlenmiş kelime ve 2 milyondan fazla madde başının sisteme kaydedileceği düşünülmektedir. Sistemin ek-kök ayrımı yapmasından dolayı “Dil Bilimi” çalışmaları daha kolay yapılabilir hale gelecektir. Sistemde kelimelerin tarihsel süreçte hangi anlamlardan geçtikleri, ilk olarak hangi yüzyılda ve kim tarafından kullanıldıkları vb. araştırmalar basitçe yapılabilecektir. Proje için hazırlanan programın henüz yeni olması ve gelişim aşamasında olması nedeniyle bazı eksiklikler mevcuttur, sözlük incelenirken bunun da dikkate alınması gereken bir etken olduğu unutulmamalıdır.

Bu alanda daha önce yapılmış olan sözlük çalışmaları⁶ bize önemli ölçüde yol gösterici olmuşlardır.

⁶ Furkan Öztürk, *Bakî Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]*, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2007.

Özer Şenödeyici, *Naili Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]*, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2011.

Serper Acar, *Necatî Bey Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2009.

Amrī Divanı içerisinde kullanılmış bütün kelimelerin/kelime gruplarının (edatlar, zamirler, sıfatlar, ünlemler, bağlaçlar) anlamları, bunların kullanıldıkları beyit ya da şiir dikkate alınarak verilmiştir.

1.1 Sözlükte İzlenen Yöntem

Amrī Divanı'nda bulunan bütün şiirler "TEBDİZ" projesi kapsamında hazırlanan programa şiir türü adıyla kaydedilerek anlamlandırma aşamasına geçilmiştir. Beyit esasına göre sistem tarafından numaralandırılan şiirlerde anlamlandırılacak madde başları ek ve kök/gövde biçiminde ayrılmış, anlamlar kök/gövde esas alınarak verilmiştir. Bu aşamadan sonra madde başları ve alt maddeler belirlenmiş, anlamlar madde başlarına değil bunların altında yer alan alt maddelerin her birine (kullanım sayılarına göre) ayrı ayrı verilmiştir. Anlam verilirken sisteme girilen diğer divanlardaki kelimelere/kelime gruplarına verilen anlamların da görülmesi büyük kolaylık sağlamıştır. İzlediğimiz yöntemi çalışmadan seçtiğimiz birkaç örnekle daha ayrıntılı biçimde açıklayalım:

Örnek 1:

kebāb şanc-:

1. **kebāb şancur:-ur**

Müfret 4

Mısra: 2

Şişe kebab dizmek, saplamak II Aşığın kalbini kebab gibi şişe saplamak, acı vermek

1. Bağrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim

2. Ol meyfürüş dilber tırmış kebāb şancur

İlk satırda yer alan "**kebāb şanc-**" kelimenin/kelime grubunun kök halindeki şeklidir, ikinci satırda yer alan "1. **kebāb şancur:-ur**" sözcüğü ise kök ve ek şeklinde şiirde kullanılan şeklidir. Koyu yazılan kısım sözcüğün metinde geçen şekli, italik yazılan "-ur" kısımlar ise ek kısmıdır ve baş kısmında yer alan "1" kelimenin/kelime grubunun kaçınıcı kez tekrar edildiğini göstermektedir. Üçüncü satırda yer alan "**Müfret 4**" kısmı da beytin hangi şiirde geçtiğini göstermektedir "Mısra: 2" kısmı ise kelimenin/kelime grubunun beytin hangi mısradaki yer aldığını gösteren kısımdır. Bu

kısımın altındaki satırda ise anlam “*Şişe kebab dizmek, saplamak II Aşığın kalbini kebab gibi şişe saplamak, acı vermek*” verilmiştir. Burada “II” işaretinden önceki kısımda temel anlam, sonraki kısımda ise kelimenin/kelime grubunun varsa bağlama göre aldığı anlam verilmiştir. Hemen altıda ise kelimenin/kelime grubunun geçtiği beyit yer almaktadır.

Çalışmada divan şiiri özelliği olan beyit esasına göre şekillendirildiğinden kelimenin geçtiği deliller beyit olarak alınmış ve satır olarak numaralandırılmıştır. Yukarıda geçen örnek beytin başında yer alan sayılar “1. – 2.” kısımları satır numarasıdır.

Örnek 2:

dürr-i meknün:

1. **dürr-i meknün:**

Gazel 77

Mısra: 2

Gizli inci II Sevgilinin dişleri

1. Sākīyi ağzından öpsün cām-ı gülgün isteyen
2. Söze çeksün lā’l-i nābın dürr-i meknün isteyen

Yukarıdaki örnekte de ilk satırda yer alan “**dürr-i meknün:**” söz grubunun kök halidir. “1. **dürr-i meknün:**” söz grubunun şiirde geçen şeklidir. “**Gazel 77**” beytin geçtiği şiiri göstermektedir, “Mısra: 2” anlamını verdiğimiz sözcüğün (söz grubu) geçtiği mısra sayısını, hemen alt satırda ise “*Gizli inci II Sevgilinin dişleri*” söz grubunun temel ve bağlam anlamı verilmektedir. Söz grubunun temel anlamı “*Gizli İnci*” iken bağlam olarak anlamı ise “*Sevgilinin dişleridir*”.

Örnek 3:

çāk it-:

1. **çāk ide:-e**

Gazel 131

Mısra: 8

Yırtmak II Açılmak

7. Bād-ı seherīden ger ou ala ey dilber
8. abrūmde biten gller āk ide girībānı

2. āk ideyin:-eyin

Gazel 139

Mısra: 8

Yırtmak

7. İrte ādī olıca Hāzret-i Hā zulmūnden
8. Klehi yire urup āk ideyin pīreheni

3. ak idp:-p

Gazel 78

Mısra: 1

Yırtmak II Amak

1. Bezm-i ‘uāında ol gl ak idp pīrāhenin
2. Bu gnehl ullar in adı cennet revzenin

Yukarıdaki rnekte “**āk it-:**” sz grubunun divanda kullanımı olan “1. āk ide:-e, 2. āk ideyin:-eyin, 3. ak idp:-p” tanıkları sz grubunun baında yer alan sayılar bunların divanda ka kez tekrar edildiini gstermektedir, yani “**āk it-:**” sz grubu divanda  kez kullanılmıtır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. Bağlamlı Dizin Ve İşlevsel Sözlük

2.1. Sözlük Kullanma Kılavuzu

1. Amrī Divanı Sözlüğünde kelimeler/kelime grupları alfabetik bir düzenle verilmiştir.
2. Madde başları en sola dayalı ve kök-gövde halinde altı çizili olarak verildi, ek almış (çekim eki) divanda kullanılan tanıklar ise 3 satır içten başlatılarak tüm kullanımlar ayrı ayrı numaralandırılarak gösterilmiştir.

kirāmen kātibin:

1. kirāmen kātibin:

Gazel 130

Mısra: 4

İnsanların iki tarafında bulunup, sevaplarını ve günahlarını yazan meleklerin adı

3. Cerīme yazmaya 'ışkı görürse

4. Kirāmen Kātibin bu haṭṭ u ḥālī

3. Tanıkta, bağlamın ve sözcüğün anlaşılabilmesi için açıklama yapmanın gerektiği durumlarda, bu açıklamalar verilen anlamın ardından parantez “()” içinde verilmiştir.

Mahmūd:

1. Mahmūd:-ı

Gazel 110

Mısra: 6

Gazneli Mahmut (Gazneli Mahmud veya Mahmud Gaznevi, 998-1030 yılları arasında Gazne Devleti'nin hükümdarı)

5. Özi sultān 'ālem bendesiyken

6. ul itdi 'ışk Mahmūdı Ayāza

5. Bazı tanıklarda kullanılan hikāye kahramanları için ekstra açıklama yapılmayarak sadece kahramanların isimleri verilmekle yetinilmiştir. Örneğin “bkz. Leyla ile Mecnun hikayesi – bkz. Ferhat ile Şirin hikayesi” gibi.

6. Amacımız dışında olduğu için kelimelerin kökeni, türü vb. bilgiler verilmemiştir.

7. Tanıklardaki anlamlar temel anlam ve temel anlamdan farklı bir anlam varsa mecaz (bağlam) anlamı şeklinde verilmiştir. Temel sözlük anlamı ve mecaz anlamı ayırmak için anlamlar arasında “II” işareti kullanılmıştır.

nihāl-i rif‘at:

1. **nihāl-i rif‘atüñ:-üñ**

Kaside 1

Mısra: **61**

Uzun fidan II Sevgilinin boyu

61. Nihāl-i rif‘atüñ ol āb ile mürebbādur

62. Ki reşhasiyle nemā buldı devħa-i Tübā

8. Anlamlandırmada aşırı yorumlara gidilerek çok farklı sonuçlara ulaşılmaya çalışılmamış, anlamı açıklanamayan sözcük veya sözcük gruplarından oluşan tanıklar, sözlük anlamlarına dayandırılmıştır.

9. Temel sözlüklerdeki anlamıyla kullanılan tanıklar için ise gerçek anlamı dışında mecaz anlamlar verilmeye çalışılmamış sözlük anlamıyla yetinilmiştir.

maħmūr:

1. **maħmūr:**

Gazel 68

Mısra: **2**

Sarhoş, kendinden geçmiş

1. Varımadum mescide vā‘iz bugün ma‘zur idüm

2. Başdan aşmış dün içilen tolular maħmūr idüm

10. Özel isimler hariç diğer kelime/kelime grupları küçük harfle başlatılmıştır.

11. Tamlamalar ve yardımcı eylemlerle kurulan birleşik fiiller ayrı ayrı değil birlikte anlamlandırılmıştır.

nazm-ı dilkeş:

1. **nazm-ı dilkeşi:-i**

Kaside 1

Mısra: **18**
Gönül alan şiir

17. Nigâr geldi ferahdan ben öldüm ey bülbül
18. Sen idesin aña bu nazm-ı dilkeşi ilkā

mef tün ol-:

1. meftün oldu:-dı

Gazel 71

Mısra: **7**

Tutkun, tutulmuş olmak

7. Göñlüm andan böyle meftün oldu kim
8. Ala gözler pürfitendür sevdüğüm

2.2. A-Ā-‘A

a:

1. a:

Gazel 75

Mısra: 1

Ey! Seslenme bildirir

1. İmām-ı mescid-i hüsni oldu beñzer çeşmün a kıblem
2. Ki şaflar bağlayup müjgānuñ eyler iktidā kıblem

āb:

1. āb:

Kaside 1

Mısra: 61

Su II Feyz

61. Nihāl-i rif‘atūñ ol āb ile mürebbādur
62. Ki reşhasiyle nemā buldı devħa-i Tübā

2. āb:

Gazel 6

Mısra: 10

Su II Şarap

9. Peykân-ı dost dilde karar eylemez geçer
10. ‘Amrî şikeste şîşede hiç eğlenür mi āb

3. āb:

Gazel 19

Mısra: 7

Su II Gözyaşı

7. Ayağūñ izi degül hākde āb ile tolan
8. Bil ki yüzümde benüm dide-i nemgīnümdür

4. āb:

Gazel 53

Mısra: 7

Su II Gözyaşı

7. Şîşe şikeste olsa tırmaz içinde çün āb
8. Göñlüm şınıklığına yaşum ‘alāmet ancak

ābādan ol-:1. **ābādan ola:-a****Gazel 115**

Mısra: 3

Mamur olmak II Şenlenmek

3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola

4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

āb-ı feraḥbahş:1. **āb-ı feraḥbahş:-ı****Murabba 1**

Mısra: 2

Mutluluk veren su II Şarap, şerbet

1. Gerçi āh-ı āteşinüm böyle 'ālemsüzdür

2. İçerem āb-ı feraḥbahşı mübārek rūzdur

āb-ı hayāt:1. **āb-ı hayāta:-a****Gazel 1**

Mısra: 12

Hayat veren su II Akıcı şiir

11. Dilber didi ' Amrī bana bu la'ı-i cānbahşı viren

12. Āb-ı Hayāta beñzer eş'ār-ı revān virmiş saña

2. **āb-ı hayāt:****Kaside 2**

Mısra: 3

Hayat veren su II İlahi nur, manevi feyz

3. Bulınmaz karañuda Āb-ı Hayāt

4. Günehkāra kılmaz tecellī İlāh

āb-ı 'izār:1. **āb-ı 'izāruñ:-uñ****Gazel 50**

Mısra: 2

Yanak suyu II Ter

1. Cān hoşkasında ḥāl-i lebüñ müşk-i nāb-ı luṭf

2. Dil şīşesinde āb-ı 'izāruñ gülāb-ı luṭf

āb-ı revān:1. **āb-ı revān:****Gazel 80**Mısra: **10***Şelale*

9. Kātı gönlinden kayanuñ merḥamet ummazdı ger

10. Görmese ‘Amrī kayadan aḳduğın āb-ı revān

āb-ı zülāl:1. **āb-ı zülāl:****Gazel 67**Mısra: **10***Tatlı su II Methedici şiir*

9. Leblerüñ medḥinde ‘Amrī ḥāmesi

10. Lüledür kim aḳıdur āb-ı zülāl

2. **āb-ı zülāl:****Gazel 106**Mısra: **12***Tatlı su II Şarap*

11. Gülşen-i cennet dilerseñ ḥāne-i ḥammāra var

12. Muğbeçe ḥürī vü mey āb-ı zülāl oldu yine

‘abīrefşān:1. **‘abīrefşān:****Gazel 33**Mısra: **4***Güzel koku saçan*

3. Şöyle kim gülzāra ilte bŷy mŷyuñdan nesīm

4. Her biten reyḥānı miskīn ü ‘abīrefşān olur

‘aceb:1. **‘aceb:****Gazel 9**Mısra: **12***Şaşmak*

11. Seni ḥalef ḳodı iḥyā-yı ‘ışḳ eylemege

12. ‘Aceb degüldür eger ölmedi diñilse Mesīḥ

2. 'aceb:

Gazel 34

Mısra: 7

Acaba

7. Būse añsam 'aceb ne diye didüm
8. Ne disün ağzuña söger didiler

3. 'aceb:

Gazel 36

Mısra: 3

Acaba

3. 'Aceb bu var mı dilberlik yolında
4. Görürler 'aşığı yoldan şaparlar

4. 'aceb mi:

Gazel 60

Mısra: 2

Şaşılır mı

1. Raķīb-i rüsiyehe varsa dilberüm gezerek
2. 'Aceb mi kebk-i derī 'azm-i hār ider sekerek

acı-:

1. acı:

Gazel 50

Mısra: 9

Iztırap verici, üzücü

9. Acı degül mi 'Amrīye qahr ile qan yuda
10. Cām-ı lebünden içe raķībün şarāb-ı luţf

acı-:

1. acıyup:-yup

Gazel 73

Mısra: 7

Üzölmek

7. Acıyup hālūme qan ağlasañuz
8. Demdür ey dīde-i gamdīdelerüm

acı diller vir-:

1. acı diller vireyin:-eyin

Gazel 5

Mısra: 9
Kötü söz söylemek

9. Acı diller vireyin ‘Amriye cān virsün dimiş
10. Hey ne şirîn söylemiş la‘l-i şeker güftārın öp

2. **acı dil virdükce:-dükce**

Gazel 83
Mısra: 1
Kötü söz söylemek

1. Acı dil virdükce ‘uşşāka cigerler yirsi
2. Zehri şirîn gösterür bir cādū-yı Kişmişsin

acılık:

1. **acılıkla:-la**

Gazel 128
Mısra: 10
Izıraplı bir şekilde

9. Kō ölsün ḥasret-i la‘lūñle ‘Amrī
10. Kō çıksun acılıkla tatlu cānı

aç-:

1. **açıldı:-ıl, -dı**

Gazel 3
Mısra: 12
Görünmek

11. Terennüm eyleyürek ḥāba vardı mest oldı
12. Açıldı sīne-i sīmīn çözüldi bend-i kabā

2. **açılup:-ıl, -up**

Gazel 4
Mısra: 12
Ortaya çıkmak, ifşa olmak

11. Nice pinhān eylesün derd-i derūnın ‘Amrī kim
12. Açılup bir bir oğur evrāk-ı dīvānum saña

3. **aç:**

Gazel 95
Mısra: 12
İfşa etmek

11. Götürüp perdeyi gül açdı niķāb
12. Sen de aç rāzuñı ‘ayān eyle

4. **açalum:-a, -lum****Murabba 2**

Mısra: 2

İfşa etmek

1. Gel mesāvī yiridür mescid öninden kaçalum
2. Varalum meykedede ‘ışk rümūzın açalum

5. **açup:-up****Gazel 18**

Mısra: 11

Göstermek

11. Kūfl-i mercān açup la’l ü güher dürcinden
12. Dilin uzaduban ağzuma söger nāzlanur

6. **açar:-ar****Gazel 20**

Mısra: 5

Yaralamak

5. ‘Aşıkuñ tāze dāğ açar gönlin
6. Bülbüli şād ider gül-i gülzār

7. **açup:-up****Gazel 21**

Mısra: 7

Göstermek

7. Sīne-i sīmīn açup hūrşīd-i tābān gösterür
8. Şubḥ gibi yaqasın çāk eylese mehpāreler

8. **açılan:-ıl, -an****Gazel 65**

Mısra: 4

Olmak

3. Çeşm-i kāfirkīşi zahmından şehīd olanlaruñ
4. Açılan kabrinde cennet revzenidür gül degül

9. **aça:-a****Gazel 66**

Mısra: 1

Açmak, çözmek

1. Çün girībānın aça ol gül-i handānşekil
2. Görinür sīnesi hūrşīd-i dıraḥşānşekil

10. açdı:-dı

Gazel 78

Mısra: 2

Aralamak, göstermek

1. Bezm-i 'uşşâkıında ol gül çak idüp pîrâhenin
2. Bu günehlü kıllar için açdı cennet revzenin

11. aç:

Gazel 86

Mısra: 8

Göstermek

7. Çöz zülfüni kim bağlana ey dōst reh-i dīn
8. Aç yüzüni kim hırmen-i imān oda yansun

12. açdı:-dı

Gazel 126

Mısra: 4

Ortaya çıkarmak

3. Sīnede defn olmuş idi genc-i 'ışk
4. Seyl-i sirişk açdı 'ayān eyledi

açıl:-

1. açıldı:-dı

Kaside 1

Mısra: 50

İhsanda bulunmak, cömertlik etmek

49. Sen ol sipihr-i keremsin ki ebr-i lūtfuñdan
50. Açıldı gülşen-i cūd u yüceldi serv-i sehā

2. açılmadı:-ma, -duğ

Kaside 1

Mısra: 59

(Benzeri) Olmamak

59. Açılmadığ gül-i ter goncasınca daği degül
60. Hādīka-i keremüñde bu kıbbe-i hādıra

3. açıla:-a

Kıt'a 5

Mısra: 6

Bağı çözülmek, ortaya çıkmak

5. Kaftan üstünden öyle ter görünür
6. Vây eger çözülp açıla tonı

4. **açılır:-ur, -**

Gazel 20

Mısra: **10**

Ayan olmak, ifşa olmak

9. Nâz-ı gülden niyâz-ı bülbülden
10. Açılır dilde gizlenen esrâr

5. **açılan:-an**

Gazel 21

Mısra: **4**

Meydana gelmek

3. Gözler olmuşdur ser ā ser kanlar ağlar hālüme
4. Sîne-i çākümde gamzeñden açılan yaralar

6. **açılmaduk:-ma, -duk**

Gazel 25

Mısra: **3**

Görünmek

3. Her gönca kim sevem yüzi açılmaduk diyem
4. Her yada yüz virüp açılır āşinā çıkar

7. **açılır:-ur**

Gazel 25

Mısra: **4**

Kendini göstermek

3. Her gönca kim sevem yüzi açılmaduk diyem
4. Her yada yüz virüp açılır āşinā çıkar

8. **açılan:-an**

Gazel 35

Mısra: **9**

Ortaya çıkmak, meydana gelmek

9. Şudandur açılan güller çemende
10. Ne feyz itdi nazar kıl cezb-i dīdār

9. **açıldı:-dı**

Gazel 43

Mısra: **7**

Ortaya çıkmak, meydana gelmek

7. Bahār oldu açıldı lāle vü gül
8. Müzeyyen oldu gülruhlarla meclis

10. **açılmaz:-maz**

Gazel 100

Mısra: 7

Huzura ermek

7. Benüm cennetde de gönlüm açılmaz
8. Duğa Meyhānesine varmayınca

ad:

1. **adın:-ın**

Gazel 18

Mısra: 3

İsimi, sıfatı

3. ‘Āşık öldürmek adın nāz komış bir zālīm
4. Gözüme karşı rakībe göz ider nāzlanur

ad eyle:-

1. **ad eyleme:-me**

Murabba 4

Mısra: 3

Kendine nam etmek

3. Hūblar sulṭānısın bi’llāh yavuz ad eyleme
4. Hāy efendüm hey begüm kan eyle kânūn eyleme

a‘dā:

1. **a‘dā:**

Gazel 36

Mısra: 9

Düşman

9. Seni sevmez diyü ‘Amrīnūñ a‘dā
10. Yıkarlar gönlini bühtān yaparlar

adaş:

1. **adaşdur:-ı, -dur**

Gazel 49

Mısra: 13

Aynı adı taşıyanlar

13. Yā Rabbi çün Muḥammedüñ adaşıdır aña
14. Luḫfuñdan itme merḫametüñ tā ebed dirīg

‘adem:

1. ‘ademdür:-*dür*

Kaside 2

Mısra: 10

Yokluk

9. Delīl oldı her bir sözüm aña kim
10. Vücūd-ı cihāna ‘ademdür me’āl

ādem:

1. ādem:

Gazel 72

Mısra: 1

İnsan

1. Seni ben ey perī ādem şanurdum
2. Dil-i dīvāneye maḫrem şanurdum

2. ādem:

Gazel 92

Mısra: 10

İnsan

9. Ne meleksin ne ḫūrisin ne perī
10. Güzel ādem ne dilrübāsın sen

3. ādem:

Gazel 127

Mısra: 7

İnsan

7. Baş götürmezdi secdeden ādem
8. Ey perī kaşuñ olsa miḫrābı

‘ādet:

1. ‘ādet:

Gazel 7

Mısra: 1

Alışılmış şey, alışkanlık

1. Güzellerde olaydı buse ‘ādet
2. İrerdi baña daḫi bu sa‘ādet

2. 'ādet:

Gazel 100

Mısra: 9

Gelenek

9. Güzellerde budur 'ādet ki 'Amrī

10. İşi bitmez kişi yalvarmayınca

'ādet idin-:

1. 'ādet idinme: -me

Murabba 4

Mısra: 2

Alışkanlık haline getirmek

1. Zerd idüp ruhsārumı hālüm digergün eyleme

2. 'Ādet idinme cefāyı bağrumı hūn eyleme

'ādet ü hū:

1. 'ādet ü hū:

Kıt'a 7

Mısra: 2

Alışkanlık, adet, huy

1. Sāgarī hey ne tūrfa keçküldür

2. Kim aña sögmek oldı 'ādet ü hū

adına:

1. adına:

Murabba 2

Mısra: 2

Namına, şerefine

1. Ey cuvān pīr-i muğāndan yine himmet alalum

2. Mey-i la'l adına iksīr-i sa'ādet alalum

afāk:

1. afākı:-ı

Gazel 80

Mısra: 5

Bütün varlık âlemi, dünya

5. Āl beñ afākı müşkīn eylemek olur mı hīç

6. Müşkdür bu āl vālā içre qalmışdur nihān

āfākı tut-:1. **āfākı tutan:-an****Gazel 19**Mısra: **13***Ufku sarmak, her yere yayılmak*

13. Nükhet-i hulk-ı şerifün gibi āfākı tutan

14. 'Üd-i enfâsum ile hâme-i müşkînümdür

āferide ehle:1. **āferide ehle:-e****Gazel 119**Mısra: **5***Yaratılmışlar, mahlukat*

5. Hiç āferide ehle nazar eylemez dirîğ

6. İhsân dükendi kalmadı bir āferin daği

āferin:1. **āferin:****Gazel 1**Mısra: **1***Övgü için kullanılan bir söz*

1. Cānāferine āferin şirîn zebān virmiş saña

2. Cānlar yidürmeli leb-i şekerfeşān virmiş saña

2. **āferin:****Gazel 15**Mısra: **4***Övgü için kullanılan bir söz*

3. Kimden öğrendün leb-i şirînüne dil virmegi

4. Bāreka'llāh āferin üstāduña sābāşlar

3. **āferin:****Gazel 119**Mısra: **6***Övgü için kullanılan bir söz*

5. Hiç āferide ehle nazar eylemez dirîğ

6. İhsân dükendi kalmadı bir āferin daği

āfet:1. **āfet:****Gazel 53**

Mısra: 1

Felâket, belâ, musîbet II Sevgili

1. Şol karşıdan görinen āfet kıyāmet ancak
2. Biñ nāz ile şalınan ol servkâmet ancak

āfet-i dil ü dîn:1. **āfet-i dil ü dîn:****Gazel 3**

Mısra: 1

Gönülleri harap eden II Sevgili

1. Bir āfet-i dil ü dîn oldu karşıdan peydâ
2. Meger ki seyr ide çıkmış güneş gibi tenhâ

āfitâb:1. **āfitâb:****Gazel 6**

Mısra: 6

Güneş II Sevgilinin yanağı

5. Vuşlat gününde secdeye vardum yüzün görüp
6. Bayram namâzı çün kılinur toğsa āfitâb

āfitâb-ı lutf:1. **āfitâb-ı lutf:****Gazel 50**

Mısra: 6

Lütuf güneşi II Sevgilinin yanağı

5. Germ olmasun mı dil yine gün toğdı başına
6. Kim aşikâre kıldı ruhuñ āfitâb-ı lutf

āgâh kıl-:1. **āgâh kılam:-am****Gazel 98**

Mısra: 4

Tanıtmaq, haberdar etmek

3. Ya bir remmâl mîmidür ki nokta koyup anuñla
4. Kılam eyyâm-ı vaşlından şikeste dilleri āgâh

ağardı dīdeleri:**1. dideleri ağardı:-dı****Gazel 12**

Mısra: 9

Aşırı gözyaşı dökmekten dolayı göziin renginin solması

9. Ağardı dīdeleri ka‘beteyni ‘Amrīnūñ

10. Fiğān ki bulımadı şeş der-i fenāda güşād

āğāz kıl-:**1. āğāz kıla:-a****Gazel 42**

Mısra: 8

Şarkı, türkü söylemek

7. Çıkar āheng-i ahum perdelerden

8. Kaçan kim kıla ol şeh nāza āğāz

ağız aç-:**1. ağız aç:-a****Kaside 1**

Mısra: 45

Konuşmak

45. Kaçan ki ağız açā mürdeler hayāt bulur

46. Meger sözinde var enfās-ı mu‘ciz-i ‘İsā

ağla-:**1. ağlamadın:-ma, -dı, -n****Gazel 4**

Mısra: 1

Gözyaşı dökmek

1. Ağlamadın sīne zaḥmın çeşm-i giryānum saña

2. Kandan oldı āşikāre rāz-ı pinhānum saña

2. ağlamadan:-ma, -dan**Kaside 1**

Mısra: 79

Gözyaşı dökmek

79. Kızardı dīde-i kühsār ḥālüm ağlamadan

80. Sen anda görineni şanma lāle-i ḥamrā

3. ağla:

Kaside 2

Mısra: 5

Gözyaşı dökmek

5. Var ey vaşl ile şād olan ağla kim
6. Gelüp ğam döner hecre rüz-ı vişāl

4. ağlayayın:-ya, -yın

Murabba 3

Mısra: 2

Gözyaşı dökmek

1. Şuçumı bilmezsin bildür bileyin
2. Niçe ağlayayın ben de güleyin

5. ağladuğum:-duğ, -um

Kıt'a 12

Mısra: 1

Gözyaşı dökmek

1. Ey benüm ağladuğum görüp gülen
2. Gülme kim ağlar firağ ile gülen

6. ağlar:-r

Kıt'a 12

Mısra: 2

Gözyaşı dökmek

1. Ey benüm ağladuğum görüp gülen
2. Gülme kim ağlar firağ ile gülen

7. ağlayup:-y, -up

Kıt'a 13

Mısra: 4

Gözyaşı dökmek

3. Görürem irmez elüm feryād ile
4. Ağlayup çak eylerem pīrāheni

8. ağlama:-ma

Gazel 21

Mısra: 12

Gözyaşı dökmek

11. Anlara kim yalvarursın yüzüne gülmez senün
12. Ağlama bir dem k'ola anlar saña yalvaralar

9. **ağlamadan:-ma, -dan****Gazel 31**

Mısra: 7

Gözyaşı dökmek

7. Leb-i la'linün için ağlamadan

8. İki gözüm 'aķıķa dönmişdür

10. **ağlaya:-ya****Gazel 69**

Mısra: 11

Gözyaşı dökmek

11. Bu ne 'ayş olsun ki 'Amrī ağlaya iller güle

12. Bu ne 'id olsun cihan ĥandan u ben giryān olam

11. **ağladum:-du, -m****Gazel 72**

Mısra: 9

Gözyaşı dökmek

9. Ben ağladum cihān güldi baña hep

10. Cihān ağlaya ben gülem şanurdum

12. **ağlaya:-ya****Gazel 72**

Mısra: 10

Gözyaşı dökmek

9. Ben ağladum cihān güldi baña hep

10. Cihān ağlaya ben gülem şanurdum

13. **ağlaya:-ya****Gazel 93**

Mısra: 4

Gözyaşı dökmek

3. Dost düşmān āh ide kāfir müselmān raħm ide

4. Ağlaya ben ĥastaya bay u gedā şimden girü

14. **ağla:****Gazel 101**

Mısra: 8

Gözyaşı dökmek

7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan

8. Kāra ũon gey ağla ey ebr-i bahārī ağla ya

15. **ağla:****Gazel 101**Mısra: **8***Gözyaşı dökmek*

7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan
8. Kara ton gey ağla ey ebr-i bahārī ağla ya

16. **ağlatma:-t, -ma****Gazel 102**Mısra: **9***Gözyaşı dökmek*

9. Dilberi bīmār idüp ağlatma ‘Amrī bendeyi
10. Yā ilāhī şıḥḥat erzānī kıl ol sultānuma

17. **ağlaşayduğ:-şa, -y, -duğ****Gazel 107**Mısra: **8***Gözyaşı dökmek*

7. Vāy Ferhād ile Mecnūn ele girseydi kanı
8. Ağlaşayduğ dil-i şūrīde gamin anlar ile

18. **ağladuğum:-duğ, -um****Gazel 120**Mısra: **9***Gözyaşı dökmek*

9. ‘Işk-ı Mecnūnı añup ağladuğum
10. Derd-i dilden hikāyet olmaz mı

19. **ağlamadan:-ma, -dan****Gazel 121**Mısra: **7***Gözyaşı dökmek*

7. Mest olup ağlamadan şanma ki bīhūş oldum
8. Ḥande-i hemdem-i nādān ile öldüm gitdi

20. **ağlayaym:-yaym****Gazel 132**Mısra: **5***Gözyaşı dökmek*

5. Ağlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
6. Baña bağrum kanı saña mey-i bīğış düşdi

21. **ağladan:-an****Gazel 79**

Mısra: 2

Ağlatmak

1. Bülbüller inñleden gül-i ra' nā degül misin
2. 'Aşıklar ağladan büt-i zībā degül misin

ağna-:1. **ağnamış:-miş****Gazel 92**

Mısra: 6

(Misk kokusu) Sürünmüş

5. Sürmelü gözler ile müşk içre
6. Ağnamış āhū-yı Hıtāsın sen

ağulu peykān:1. **ağulu peykāndan:-dan****Gazel 52**

Mısra: 6

Zehirli ok II Sevgilinin aşığı yaralayan kirpiği

5. Ne hāşıl cānuma tīr-i müjeñden
6. Ciğerde ağulu peykāndan artuğ

1. **ağulu peykān:-du, -ñ****Gazel 57**

Mısra: 6

Zehirli ok II Sevgilinin aşığı yaralayan kirpiği

5. Her gice merhem şararken sīne-i mecruhuma
6. Tīr-i gamzeñden cigerde ağulu peykān kōduñ

ağyār:1. **ağyār:****Kıt'a 3**

Mısra: 1

Yabancı II Rakip, sevgilinin dost edindiği kimseler

1. Dimiş ağyar şerm it andan kim
2. Seni 'Amrī diyen sever diyeler

2. **ağyār:****Gazel 59**

Mısra: 4

Yabancı II Rakip, sevgilinin dost edindiği kimseler

3. Merhabā itmezseñ itme dostum 'uşşāk ile
4. Cüft olup ağıār ile bayram yirin seyr itme tek

3. ağıār:

Gazel 69

Mısra: 3

Yabancı II Rakip, sevgilinin dost edindiği kimseler

3. Yārı ağıar ile görüp ḥasret ile cān virem
4. Derd ile yüz yire koyup ḥāk ile yeksān olam

4. ağıār:

Gazel 93

Mısra: 5

Yabancı II Rakip, sevgilinin dost edindiği kimseler

5. Yārı ağıār ile görmekten ölüm yegdür bana
6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

5. ağıār:

Gazel 103

Mısra: 1

Yabancı II Rakip, sevgilinin dost edindiği kimseler

1. Ğamze oqın atmaz baña ağıār arasında
2. Korkar ki oqı zāyi 'ola ḥār arasında

6. ağıār:

Gazel 103

Mısra: 3

Yabancı II Rakip, sevgilinin dost edindiği kimseler

3. Ağıar ğamından öle şādīden ölem ben
4. Yād itse beni sehv ile güftār arasında

ağız:

1. ağızuñı: -uñ, -ı

Müfret 7

Mısra: 2

Ağız

1. Ḥalvā diledüm la'1 lebinden şekerīce
2. Didi hele ağızuñı s..em mā ḥazarīce

6. **ağzında:-in, -da****Gazel 64**

Mısra: 1

Dudak

1. Öpüp ağzında didüm bire bebek bire bebek
2. 'Aşıkın öldürücü körpe kızu böyle gerek

7. **ağzuñ:-uñ****Gazel 70**

Mısra: 3

Ağız

3. Hâk budur ağzuñ ile goncayı fark eylemede
4. Hıred-i hurde-şinâsı mütehayyir gördüm

8. **ağzından:-ından****Gazel 77**

Mısra: 1

Dudak

1. Sâkıyi ağzından öpsün cām-ı gülgün isteyen
2. Söze çeksün lâ'î-i nâbın dürr-i meknûn isteyen

9. **ağzumuzı:-umuz, -ı****Gazel 108**

Mısra: 8

Ağız

7. Tatlı tatlı ki söger büsesin alduçça habîb
8. Pür ider ağzumuzı sükkerî halvâlar ile

ağzına de:-1. **ağzına diyem:-yem****Gazel 30**

Mısra: 5

Kötü söz söylemek

5. Kudretüm yok ki tudağuş kimüş ağzına diyem
6. Sögse de dögse de öldürse de kâdir dirler

ağzına söğ:-1. **ağzuma sögersin:-er, -sin****Gazel 97**

Mısra: 5

Küfretmek, kötü söz söylemek

5. İki de birde ağızuma sögersin
6. Öpeydi yazuğı yok ol dehân da

2. **ağızuma söger:-um, -a**

Gazel 18

Mısra: 12

Küfretmek, kötü söz söylemek

11. Kufl-i mercân açup la'1 ü güher dürcinden
12. Dilin uzaduban ağızuma söger nâzlanur

2. **ağızuña söger-er**

Gazel 34

Mısra: 8

Küfretmek, kötü söz söylemek

7. Bûse añsam 'aceb ne diye didüm
8. Ne disün ağızuña söger didiler

5. **ağızuma sögerek:-erek**

Gazel 60

Mısra: 4

Küfretmek, kötü söz söylemek

3. Didüm ki beñzümi gör al du 'âmı raḥm eyle
4. Yüzüme bakmayuban gitdi ağızuma sögerek

6. **ağızuma sögmege:-meg, -e**

Gazel 17

Mısra: 6

Küfretmek, kötü söz söylemek

5. Severem didüğüm diler dilber
6. Ağızuma sögmege bahane arar

10. **sögse ağızuma:**

Gazel 136

Mısra: 8

Küfretmek, kötü söz söylemek

7. Sākī ki toldurup kadehi şunsa iç diyü
8. Sögse tudağı ağızuma da nüş-ı cân idi

āh:1. **āh:****Gazel 11**

Mısra: 1

Feryat, inilti

1. Her sehergāh direm ḥasret ile āh meded
2. İrgüreydi ola mı āh-ı sehergāh meded

2. **āh:****Gazel 11**

Mısra: 7

Feryat, inilti

7. Cigerüm kanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
8. Bu da ne ŧıve mi ki āh meded vāh meded

3. **āh:****Gazel 11**

Mısra: 8

Feryat, inilti

7. Cigerüm kanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
8. Bu da ne ŧıve mi ki āh meded vāh meded

4. **āhı:-ı****Kıt'a 15**

Mısra: 1

Feryat, inilti

1. Yirde almaz ‘āŧıkuñ āhı begüm
2. Zülmi o ḥāzır gör Allāhı begüm

5. **āh:****Gazel 25**

Mısra: 6

Feryat, inilti

5. Her sebzḥaṭ ki ‘āŧıķı adriñ bilür ŧanam
6. Baḥt-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

6. **āhum:-um****Gazel 41**

Mısra: 5

Feryat, inilti

5. Nerm ider atı gnlni hum
6. ışk odıdur bua acer dymez

7. h:

Gazel 55

Mısra: 5

Feryat, inilti

5. h kim seylb-ı eşkm am girp cn ıkmaa
6. Yollar itdi her yanından sne-i vrnumu

8. humdur:-um, -dur

Gazel 65

Mısra: 1

Feryat, inilti

1. Canı humdur yaan ol dıber-i şengl degl
2. Sz viren blble ışk teşidr gl degl

9. humdan:-um, -dan

Gazel 79

Mısra: 3

Feryat, inilti

3. Bd-ı hevya meyl idp humdan incinp
4. Ol nz idici serv-i dilr degl misin

10. humdan:-um, -dan

Gazel 94

Mısra: 3

Feryat, inilti

3. Perde-i nmsı akp ekddm humdan alem
4. Server-i serdr-ı ışkam ben ged şimden gir

11. h:

Gazel 96

Mısra: 3

Feryat, inilti

3. Bşarram yandum ol bedmihr elinden h kim
4. şem-ı serkeş gibi odlar alıdur pervaneye

12. h:

Gazel 98

Mısra: 6

Feryat, inilti

5. Ya Ia' lîn lüledür kim çeşme-i hayvānda konmuşdur
6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki kaldı berg-i gülde āh

13. āh:

Gazel 99

Mısra: 5

Feryat, inilti

5. Şabrum varaqları yele varmadın āh ile
6. Ğam kışşasın hikāyet-i hicrānı aña ya

14. āh:

Gazel 101

Mısra: 3

Feryat, inilti

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet n' idüğün
4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

15. āh:

Gazel 102

Mısra: 2

Feryat, inilti

1. Döymedi nāzük mizacı āteşin efgānuma
2. Ah kim pejmürdelik irdi gül-i ḥandānuma

16. āh:

Gazel 105

Mısra: 11

Feryat, inilti

11. Göz ucıyla bir nazar kılmaz niyaz ehline āh
12. Bu ğurūr-ı ḥüsn ile bu nāz u istiğna ile

17. āh:

Gazel 114

Mısra: 2

Feryat, inilti

1. Ben kara günlüyi bu baht-ı siyāh
2. Bend-i zülfüne düşürdi nidem āh

18. āhum:-um

Gazel 133

Mısra: 1

Feryat, inilti

1. Geldi kıyāma āhum ile yār kām̄eti
2. Uş bād-ı āhum ile kopardum kıyāmeti

19. **āh:**

Gazel 133

Mısra: 5

Feryat, inilti

5. Tırūñ elinden āh ki biñ kez gelür geđer
6. Bir dem dil-i Şikestede kılmaz iķām̄eti

20. **āh:**

Gazel 134

Mısra: 1

Feryat, inilti

1. Meyl itdürimez āh o boyu müntehācuđı
2. Bād ile gerçi kim egilür gül budacuğı

21. **āh:**

Gazel 135

Mısra: 7

Feryat, inilti

7. Āh kim gön̄lüm gözüme uyduğından korkaram
8. Öldürür āhir ala gözler kara kaşlar beni

22. **āh:**

Gazel 138

Mısra: 1

Feryat, inilti

1. Āh kim ğam leşkeri haţţ-ı semensālar gibi
2. Gön̄lümüñ Şehrin yıķup zulm ile yağmalar gibi

23. **āh:**

Gazel 143

Mısra: 3

Feryat, inilti

3. Ćihre-i zerdümle kaldum gözlerüm yaşıyle āh
4. Ćarķa-i āb-ı revānam gör ki n̄ilüfer gibi

āh āh:

1. **āh āh:**

Kaside 2

Mısra: 1

Acı ve pişmanlık durumunda söylenen söz

1. Teb-i hayret aldı beni āh āh
2. Fiğān kim bu āteşde oldum tebāh

āh eyle-:

1. āh eylese:-*se*

Gazel 65

Mısra: 9

Feryat etmek

9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese
10. ‘Amrī içün gül daḥi ḳan ağlaya bülbül degül

āh et-:

1. āh iden:-*en*

Gazel 24

Mısra: 5

Feryat etmek

5. Ayrılırken saña ḳarşu āh iden
6. Ḳıbleye dönüp yüzini can çeker

2. āh ide:-*e*

Gazel 93

Mısra: 3

Feryat etmek, inlemek

3. Dost düşmān āh ide kāfir müselmān raḥm ide
4. Ağlaya ben ḥastaya bay u gedā şimden girü

3. āh ide:-*e*

Gazel 101

Mısra: 9

Feryat etmek, inlemek

9. ‘Amrī kim āh ide dirlər ehl-i ‘ışḳ efğān ile
10. Yazuğ ol maḫluma k’āhından cigerler tağlaya

4. āh ideyin:-*eyin*

Gazel 86

Mısra: 1

Feryat etmek, inlemek

1. Bir āh ideyin gerdiş-i gerdān oda yansun
2. Ḥürşid göyünsün meh-i tābān oda yansun

āh ki:1. **āh ki:****Gazel 49**

Mısra: 4

Eyvah ki

3. Hıa yazmadın Őahıfe-i ruhsārına henüz

4. Şaçdı yüzine āh ki hāk-i lehad dirīg

āh u vāveylā:1. **āh u vāveylā:****Kaside 1**

Mısra: 26

Feryat figan

25. TuuŐdum odlara yandum kül oldum ey gül-i ter

26. Henüz sem'üne irmez mi āh u vāveylā

2. **āh u vāveylā:****Gazel 105**

Mısra: 1

Feryat figan

1. 'ĀŐık ol ömrün ko geÇsün āh u vāveylā ile

2. GeĐmesün dünyā vü māfihā vü hūy u hāy ile

aĥbāb:1. **aĥbābı:-ı****Gazel 127**

Mısra: 2

Sevgili, dost

1. DūŐmana urma tır-i pürtābı

2. Devr-i ĥüsnünde gözle aĥbābı

'ahd:1. **'ahdüñi:-üñ, -ı****Gazel 72**

Mısra: 13

Söz, yemin

13. Senün 'ahdüñi 'Amrī gibi ben de

14. Benüm 'ıŐqum gibi muĥkem Şanurdum

‘ahd u karar:

1. ‘ahd u karar:

Gazel 141

Mısra: 2

Verdiği sözde durmak

1. Hey yalancı nigâr hey seni mi
2. Kâni ‘ahd u karar hey seni mi

‘ahde vefâ eyle-:

1. ‘ahde vefâ eyleye:-ye

Kaside 1

Mısra: 34

Verdiği sözde durmak

33. Güzellere düşen oldur şımaya peymânın
34. Gerekdür eyleye begler hemîşe ‘ahde vefâ

âheng-i ah:

1. âheng-i ahum:-um

Gazel 42

Mısra: 7

Feryat, figan iniltisinin tınısı

7. Çıkar âheng-i ahum perdelerden
8. Kaçan kim kıla ol şeh nâza âgâz

âh-ı ‘âşık:

1. âh-ı ‘âşıkdan:-dan

Gazel 41

Mısra: 3

Aşığın feryadı

3. Āh-ı ‘âşıkdan incünür ol serv
4. Dem-i serde nihâl-i ter döymez

âh-ı âteşin:

1. âh-ı âteşinüm:-üm

Murabba 1

Mısra: 1

Aşığın aşk ateşi ile yanan içinden gelen yakıcı inilti, nefes

1. Gerçi âh-ı âteşinüm böyle ‘âlemsüzdür
2. İçerem âb-ı feraḥbahşı mübârek rûzdür

āh-1 seher:1. **āh-1 seherīdūr:-ī, -dür****Gazel 16**

Mısra: 6

Aşığın seher vakti çıkardığı inilti

5. Hasret okı kim gözyaşı peykānidur ey dost
6. Derd ile cigerden gelen āh-1 seherīdūr

2. **āh-1 sehergāh:- gāh****Gazel 11**

Mısra: 2

Aşığın seher vakti çıkardığı inilti

1. Her sehergāh direm hasret ile āh meded
2. İrgüreydi ola mı āh-1 sehergāh meded

āhir:1. **āhir:****Gazel 100**

Mısra: 2

Sonsuza kadar, ebediyen

1. Komaduñ bağrumı çün yarmayınca
2. Komayam ben de āhir şarmayınca

2. **āhir:****Gazel 131**

Mısra: 2

Sonunda

1. Şaçmış yüze ol kāfir bu zülf-i perişanı
2. Dīnden çıkarur āhir bir niçe müselmānı

3. **āhir:****Gazel 135**

Mısra: 8

Sonunda

7. Āh kim gönlüm gözüme uyduğundan korkaram
8. Öldürür āhir ala gözler kara kaşlar beni

āhir nefes:1. **āhir nefesdür:-dür****Gazel 125**

Mısra: 7
Son nefes, ölüm anı

7. Ölüm haddindeyim āhir nefesdür
8. Görelüm bir nefes ol yāra geldi

āhir ol-:

1. āhir oldı:-dı

Gazel 88

Mısra: 1

Bitmek, sona ermek

1. 'Ömr āhir oldı gel berü ey serv-i nāzenīn
2. Sāyeñde biz de ḥôş geçelüm bir nefes hemīn

āhiret:

1. āhiretde:-de

Gazel 107

Mısra: 9

Ahiret, öldükten sonraki alem

9. Āhiretde şorusın vire güzelsüz mey içüp
10. Ol ki şoḥbet hevesin ide girāncānlar ile

Ahmed:

1. Aḥmedüñ:-üñ

Gazel 63

Mısra: 1

Hz. Muhammed (sav)

1. Tübā budağıdur ḳad-i bālāsı Aḥmedüñ
2. Firdevs bāğıdur ruḥ-ı zībası Aḥmedüñ

2. Aḥmedüñ:-üñ

Gazel 63

Mısra: 2

Hz. Muhammed (sav)

1. Tübā budağıdur ḳad-i bālāsı Aḥmedüñ
2. Firdevs bāğıdur ruḥ-ı zībası Aḥmedüñ

3. Aḥmedüñ:-üñ

Gazel 63

Mısra: 4

Hz. Muhammed (sav)

3. Ey āsitāmī Ka‘besine ‘azm iden yiter
4. ‘Uşşāka armağan lebi ħurmāsı Aĥmedūñ

4. **Aĥmedūñ:-üñ**

Gazel 63

Mısra: **6**

Hz. Muhammed (sav)

5. Şūrīdehāl olup düşe miydüm ayaklara
6. Başumda olmasa şacı sevdāsı Aĥmedūñ

5. **Aĥmedūñ:-üñ**

Gazel 63

Mısra: **8**

Hz. Muhammed (sav)

7. ‘Işkı yolında varımı yağmaladı benüm
8. Rehzen degül mi nergis-i şehlāsı Aĥmedūñ

6. **Aĥmedūñ:-üñ**

Gazel 63

Mısra: **10**

Hz. Muhammed (sav)

9. Yıkdı gönülde ĥāne-i şādīyi ‘Amriyā
10. Miĥnet evin yapar ġamı bennāsı Aĥmedūñ

āhū:

1. **āhū:**

Müfret 6

Mısra: **2**

Ceylan II Sevgili

1. İştüm şehr içinde ey perīrū
2. Geyik dirler babaña sana āhū

āhū-yı ĥitā:

1. **āhū-yı Ĥitāsın:-muş-sın**

Gazel 92

Mısra: **6**

Hita ceylanı II Sevgili

5. Sürmelü gözler ile müşk içre
6. Ağnamış āhū-yı Ĥitāsın sen

ahvāl:1. **ahvālin:-in****Kıt'a 16**

Mısra: 3

Durum, husus, vaziyet

3. İrlayalum maḥabbet ahvālin

4. Getürüñ bāde-i şafābahşı

ahvel:1. **ahvel:****Gazel 70**

Mısra: 5

Gözü şaşı gören

5. Ḥamdü li'llāh biri iki gören ahvel degülem

6. Ḥaḫka minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

ak-:1. **aḫduġın:-duġ, -in****Gazel 80**

Mısra: 10

Akmak

9. Ḳatı goñlinden ḳayanuñ merḫamet ummazdı ger

10. Görmese 'Amrī ḳayadan aḫduġın āb-ı revān

2. **aḳan:-an****Gazel 99**

Mısra: 4

Dökülen, süzülen

3. Baġrum döġindi merḫametüñ yok mıdur baña

4. Şefkat idüp gözümde aḳan ḳanı aña ya

3. **aḳan yaş:-an****Gazel**

Mısra: 2

Gözyaşı

1. Ḳanlara ġarḳ eyledi baġrumdaġı başlar beni

2. Virdi seylāba bu gözümde aḳan yaşlar beni

aka çağlaya:1. **ağa çağlaya:-ya****Gazel 101**

Mısra: 6

Aşırı şekilde göz yaşı dökmek

5. Hey dirîg ol derdmend ü nātüvân u zâra kim

6. Kan yaşı ırmağ olup her yaña ağa çağlaya

akça:1. **ağçaya:-ya****Kıt'a 5**

Mısra: 1

Eskiden para ölçüsü olarak kullanılan küçük gümüş sikke

1. Ca'fer on ağçaya virür dirler

2. Oynayı oynayı vireyin onı

'ākıbet:1. **'ākıbet:****Kaside 2**

Mısra: 9

Neticede, işin sonunda

9. Melāmet iderler şaķın 'ākıbet

10. Şarāb-ı gurūrı içüp olma mest

2. **'ākıbet:****Gazel 123**

Mısra: 5

Neticede, işin sonunda

5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun 'ākıbet

6. Yā n' iderdüñ ayırup ol kân-ı ihsāndan beni

'akık:1. **'akıka:-a****Gazel 31**

Mısra: 8

Kırmızı renkli değerli bir taş II Gözün çok ağlamaktan

7. Leb-i la'lînüñ için ağlamadan

8. İki gözüm 'akıka dönmişdür

akıt:-1. **akıtdı:-dı****Gazel 122**Mısra: **10***Dökmek*

9. İşit şol derdmendüñ mâcerâsın

10. apuña gözyaşın akıtdı gitdi

akıt:1. **aķıt:****Gazel 133**Mısra: **10***Gözyaşı dökmek*

9. ‘Amrī ola ki nāme-i ‘iŝyānı pāk ide

10. Her demde derd ile aķıt eşk-i nedāmeti

akıt:-1. **aķıdur:-ur****Gazel 67**Mısra: **10***Akmak II Şiir*

9. Leblerüñ medħinde ‘Amrī ħāmesi

10. Lüledür kim aķıdur āb-ı zülāl

‘akl:1. **‘aķlum:-um****Gazel 29**Mısra: **10***Fikir, düşünce*

9. ‘Amriyā sancaķ çeküp kim yürıye bālā-yı dost

10. ‘İŝķ ğālīb oldı ‘aķlum düşmanı maĝlüb olur

2. **‘aķluñ:-uñ****Gazel 128**Mısra: **5***Fikir, düşünce*

5. Ne siħr itdi tılısmın bozdı ‘aķluñ

6. Füsün ile ħať-ı ‘anberfeŝanı

3. 'aqlı:-ı

Gazel 131

Mısra: 4

Fikir, düşünce

3. Sen mi didün imānsuz ol çeşm-i pürāşūba
4. Yağmaya vire 'aqlı tārāc ide imānı

4. 'aql:

Gazel 135

Mısra: 5

Fikir, düşünce

5. Gitdi 'aql u gitdi şabr u gitdi dil ey derd ü ğam
6. Hastayam tenhā koman bi'llāhi yoldaşlar beni

5. 'aqlumı:-um, -ı

Gazel 141

Mısra: 10

Akl

9. Şaçlaruñ bendini çözüp itdün
10. 'Aqlumı tār u mār hey seni mi

'aklı aldır:-

1. 'aqlı aldurdum: -du, -m

Gazel 80

Mısra: 7

Aklı başından gitmek, etkilenmek

7. Kaş u gözle sözlerüñden 'aqlı aldurdum dirig
8. Uğrun uhrun bağışuñdan gitdi iman el amān

'aklı alın:-

1. 'Aqlum alındı:-dı

Gazel 99

Mısra: 2

Aklı başından gitmek, etkilenmek

1. Gel ey refik ğamze-i cānānı añma ya
2. 'Aqlum alındı fitne-i devrānı añma ya

'aklı tağıl:-

1. 'aqlum tağıldı:-dı

Gazel 35

Mısra: 3

Düşünememek, fikredememek

3. Kararum gitdi vü 'aqlum tağıldı
4. Enin qaldı enis-i cān-ı bīmār

'aks-i rüy:

1. 'aks-i rüyumdur:-um, -dur

Gazel 102

Mısra: 7

Yüzün yansıması

7. 'Aks-i rüyumdur yüzi āyīnesinde görinen
8. Zerdrüy oldı dimeñ hürşid-i nūrefşānuma

āl:

1. āl:

Murabba 3

Mısra: 2

Hile, düzen, aldatma

1. Gel ey biñ nāz ile şīve kılcı
2. Elümden āl ile gönüm alıcı

al:

2. al:

Gazel 67

Mısra: 1

Kırmızı II Sevgilinin yanağının kırmızılığı

1. Gün yüzüñ kim 'arz ider gül gibi āl
2. Rüy-ı mehde gösterür qalb-i hilāl

3. al:

Gazel 80

Mısra: 2

Kırmızı (renk)

1. Naqş iderken la'lüni naqqāş-ı eşk ey dilsitān
2. Āl beñ olmuş yüzüne tamlamış bir qatıra qan

4. al:

Gazel 80

Mısra: 3

Kırmızı (renk)

3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbü'l miskdür
4. Cān dimāğın eyledi ḥôş büy ile 'anberfeşān

5. **al:**

Gazel 80

Mısra: **5**

Kırmızı (renk)

5. Āl beñ afākı müşkīn eylemek olur mı hīç
6. Müşkdür bu āl vālā içre kalmışdur nihān

al-:

1. **alupdur:-up, -dur**

Kaside 1

Mısra: **68**

Tutmak, eline almak

67. Diler ki baḥr-i kefüñden gedālīg ide senüñ
68. Eline kāse alupdur ḥabābdan deryā

2. **alalum:-a, -lum**

Murabba 2

Mısra: **1**

Nasıplenmek, faydalanmak

1. Ey cuvān pīr-i muğāndan yine himmet alalum
2. Mey-i la'l adına iksīr-i sa'ādet alalum

3. **alalum:-a, -lum**

Murabba 2

Mısra: **2**

Elde etmek

1. Ey cuvān pīr-i muğāndan yine himmet alalum
2. Mey-i la'l adına iksīr-i sa'ādet alalum

4. **alalum:-a, -lum**

Murabba 2

Mısra: **3**

Elde etmek

3. Kibr ü kīni şatalum cām-ı maḥabbet alalum
4. Mest-i lāya'kıl olalum yaḫalar çāk idelüm

5. **aldı:-dı**

Kaside 2

Mısra: **1**

Etkilemek, etkisi altına almak

1. Teb-i hayret aldı beni āh āh
2. Fiğān kim bu āteşde oldum tebāh

6. **aldı:-dı**

Kıt'a 14

Mısra: 2

Elde etmek, sahip olmak

1. Gah ucasın oynadup gāhī belin
2. Göñlüm aldı kıanış ile bir gelin

7. **aldum:-du, -m**

Gazel 16

Mısra: 9

Faydalanmak

9. Uyğuda bulup būsesin aldum dir imişsin
10. Dilber saña 'Amrī ne kim eylerse yiridür

8. **alupdur:-up, -dur**

Gazel 20

Mısra: 11

Tutmak

11. Tās alupdur habābdan eline
12. Oldı şu gül yüzünün āyinedār

9. **alur:-ur**

Gazel 30

Mısra: 7

Sahip olmak

7. Şofılık şatmayalum bunda ki dil nağdin alur
8. Büt-i sīmīnler olur buña Manastır dirler

10. **alsam:-sa, -m**

Gazel 37

Mısra: 5

Koparmak, kapmak

5. Bilinür tār-ı mū alsam şaçunđan
6. Tıyulur ol ki müşk-i Çīn uğurlar

11. **aldı:-dı**

Gazel 43

Mısra: 2

Tutmak

1. Çemende kırdı çün gül şâhı meclis
2. Eline cām-ı zerrîn aldı nergis

12. **alur:-ur**

Gazel 43

Mısra: 3

Sahip olmak

3. Lebûñ zevkî alur cān naqdin elden
4. Ki mey şevkî kıllur kişiyi müflis

13. **alduğına:-duğ, -ına**

Gazel 46

Mısra: 3

Almak, ele geçirmek

3. Can metā'ın alduğına ola kim ikrār ide
4. Aşılacak uğrıdur şol turra-i tarrarı aş

14. **alduğun:-duğ, -un**

Gazel 65

Mısra: 7

Sarmak, taşımak

7. Boynuña alduğun ey dil kākül-i dilber diyü
8. Gerden-i dīvānede zencirdür kākül degül

15. **aldı:-dı**

Gazel 89

Mısra: 4

Sahip olmak, elde etmek

3. Koltuğına girüp kaşuñuñ gözlerüñ ey dost
4. Fettānlıg ile aldı ne dīn kodı ne imān

16. **alasin:-a, -sin**

Gazel 92

Mısra: 4

Sahip olmak

3. Būse vir cānum al didüm didi kim
4. Güveni tur hemīn alasin sen

17. **almasin:-ma, -sun**

Gazel 97

Mısra: 10

Kapmak, ele geçirmek

9. Kuzı gel ‘Amrīye uy koyına gir
10. Seni kurd almasun kıldıñ yabanda

18. **alup:-up**

Gazel 107

Mısra: 3

Birliktelik

3. Gel ki gül naħlin alup meykedeye ‘azm idelüm
4. Başka sancağ çekelüm biz daħi yārānlar ile

19. **alduçça:-duğça**

Gazel 108

Mısra: 7

Nasıplenmek, faydalanmak

7. Tatlu tatlu ki söger bñsesin alduçça ħabīb
8. Pür ider ağızumuzu sükkerī ħalvālar ile

20. **aldı:-dı**

Gazel 111

Mısra: 3

Sarmak, kuşatmak

3. Cennet koħusun aldı yine ħaṭṭ-ı ruħuñdan
4. Ħôş bu ile pür kıldı gülistanı benefşe

21. **al:**

Gazel 113

Mısra: 3

Sahip olmak

3. Al kilīdin gönül hazīnesinüñ
4. Ol büt-i dilgüşāya ışmarla

22. **almağ:-mağ**

Gazel 129

Mısra: 3

Nasıplenmek, faydalanmak

3. Bñseñ almağ için du‘ā kıldum
4. Ne i ki ħiç olur du‘ā mı ki

23. **ala:-a**

Gazel 131

Mısra: 7

Ulaşmak

7. Bād-ı seheriden ger koḥuñ ala ey dilber
8. Kabrümde biten güller çāk ide girībānı

24. **almaḫ:-maḫ**

Gazel 136

Mısra: 10

Nasıplenmek, faydalanmak

9. Kucmak ḥayālin itmeḡe komazdı ‘ışḫ-ı pāk
10. Bir oyun ile būsesin almaḫ hemān idi

25. **alduñ:-du, -ñ**

Gazel 141

Mısra: 7

Sahip olmak, elde etmek

7. Göñlüm alduñ hezār ‘işve ile
8. Yürü ey şivekār hey seni mi

26. **aldı:-dı**

Gazel 13

Mısra: 7

Sahip olmak, elde etmek

7. Cān ise borcum aldı ḡamzelerüñ
8. Ḥançerüñe begüm ne borcum var

al in-:

1. **al indi:-dı**

Gazel 137

Mısra: 10

Kızarmak

9. Dūd-ı ahuñdan kararadı ḥaṭṭ-ı yār
10. ‘Amriyā al indi yüzüñ aḡını

āl kabā:

1. **āl kabā:**

Kaside 1

Mısra: 24

Kırmızı kaftan II Kırmızı yaprak

23. Dilersin od şalasın gül gibi cihāna yine
24. Libās-ı sebzi çıkarup ki geydüñ āl kabā

āl ol-:1. **āl olup:-up****Gazel 106**

Mısra: 9

Kızarmak, kırmızılaşmak

9. Cām-ı meyden āl olup her servkaddūñ ‘ārızı

10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldu yine

āl vālā:1. **āl vālā:****Gazel 80**

Mısra: 6

Sevgilinin bembeyaz yanağı

5. Āl beñ afākı müşkīn eylemek olur mı hīç

6. Müşkdür bu āl vālā içre kalmışdur nihān

ala göz:1. **ala gözler:-ler****Gazel 71**

Mısra: 8

Ela göz

7. Göñlüm andan böyle meftūn oldu kim

8. Ala gözler pürfitendür sevdüğüm

2. **ala gözler:-ler****Gazel 135**

Mısra: 8

Ela göz

7. Āh kim göñlüm gözüme uyduğundan kırkaram

8. Öldürür āhır ala gözler kara kaşlar beni

3. **ala gözlüm:-lüm****Murabba 3**

Mısra: 3

Ela göz

3. Ala gözlüm götür yüzden niķābı

4. Seni bir göreyin andan öleyin

‘alāmet:

1. ‘alāmet:

Gazel 53

Mısra: 8

İşaret

7. Şişe şikeste olsa tırılmaz içinde çün āb

8. Gönlüm şınıklığına yaşum ‘alāmet ancak

alçak:

1. alçak:

Gazel 95

Mısra: 3

Yere yakın

3. Alçak uçma bülendpervāz ol

4. ‘Arşa çık anda āşiyān eyle

2. alçakda:-da

Gazel 142

Mısra: 13

Aşağılık derecesi

13. Koma alçakda ben fütādeñi kim

14. Saña devletle rif‘at el virdi

aldan-:

1. aldanup:-up

Gazel 105

Mısra: 7

Yanılmak, hataya düşmek

7. Aldanup bağlandı her kimse cihan bāzārına

8. Ben kara gīsū ile iller qurı sevdā ile

aldur-:

1. aldurdum:-du, -m

Kıt'a 6

Mısra: 4

Avlatmak

3. Gördüm arada iñen kıncıklıg eyler ben dañi

4. Hō şikāra getürüp tavşanlar aldurdum aña

‘ālem:

1. ‘ālemde:-de

Kaside 1Mısra: **89***Dünya, yeryüzü***89.** Sürür u zevk ile ‘ālemde müstedām olasın**90.** İralmaya üzeründen İlāhī zıll-ı Hudā

2. ‘āleme:-e

Kıt'a 1Mısra: **3***Dünya, yeryüzü***3.** ‘Āleme nūr vireyin dirseñ**4.** Var güneş gibi ol tek ü tenhā

3. ‘āleme:-e

Kaside 2Mısra: **7***Dünya, yeryüzü***7.** Gel ey māl ile ‘āleme sıgmayan**8.** Kara sinde yatsañ gerek pāymāl

4. ‘ālemde:-de

Murabba 4Mısra: **2***Dünyada, insanlar arasında***1.** Dem be dem ‘āşıqlaruña zulm ü bīdād eyleme**2.** Bīvefālīk resmini ‘ālemde bünyād eyleme

5. ‘ālem:

Gazel 31Mısra: **3***Dünya, yeryüzü***3.** Tañ mı ‘ālem gözüme tār olsa**4.** Şem ‘-i bahtum benüm söyünmişdür

6. ‘ālem:

Gazel 40Mısra: **12***Dünya, yeryüzü***11.** ‘Işk ile geçdi ‘ömrümüz ‘Amrī**12.** Şıdk ile ‘ālem içre ma‘lūmuz

7. 'ālemūñ:-üñ

Gazel 44Mısra: **10***Dünya, yeryüzü*

9. Göñlüm ol çāh-ı zenaḥdāna düşelden 'Amrī

10. 'Ālemūñ tāze bahārı baña zindān olmış

8. 'ālem:

Gazel 94Mısra: **3***Sancak, bayrak*

3. Perde-i nāmūsı taḫup çekdüm āhumdan 'ālem

4. Server-i serdār-ı 'ışkam ben gedā şimden girü

9. 'ālemde:-de

Gazel 95Mısra: **2***Aşıklar arasında*

1. Koma bülbül koma fiğān eyle

2. 'Işkı 'ālemde dāstān eyle

10. 'āleme:-e

Gazel 105Mısra: **6***İnsanlar arasında*

5. Kanda yuyam göz yaşıyle yüz karasın hey dirîğ

6. 'Āleme oldum melāmet bu dil-i rüsvāy ile

11. 'āleme:-e

Gazel 107Mısra: **14***Dünya, yeryüzü*

13. Muṭribā sāzuña 'Amrī sözini demsāz it

14. Ki düşe gulguleler 'āleme efgānlar ile

12. 'ālem:

Gazel 110Mısra: **5***Bütün insanlar*

5. Özi sultān 'ālem bendesiyken

6. Kul itdi 'ışk Mahmūdı Ayāza

13. 'ālemde:-de

Gazel 133

Mısra: 3

Dünya, yeryüzü

3. 'Ālemde kāmētūñ ki 'alem dikdi fitneye
4. Oldı 'ayān cihānda kıyāmet 'alāmeti

'alem dik-:

1. 'alem dikdi:-di

Gazel 133

Mısra: 3

Sebep olmak

3. 'Ālemde kāmētūñ ki 'alem dikdi fitneye
4. Oldı 'ayān cihānda kıyāmet 'alāmeti

'ālem gözi:

1. 'ālem gözi:-in, -den

Murabba 3

Mısra: 3

Dünya gözü

3. Di e göz yummadın 'ālem gözinden
4. Seni bir göreyin andan öleyin

'ālemsüz:

1. 'ālemsüzdur:-dur

Murabba 1

Mısra: 1

Cihanı ateşe veren

1. Gerçi āh-ı āteşinüm böyle 'ālemsüzdur
2. İçerem āb-ı feraḥbaḥşı mübārek rüzdur

alğör-:

1. alğör:

Gazel 89

Mısra: 9

Sahip ol da bak

9. Sen buse ile gönlini 'Amrīnūñ alıgör
10. Ben ödeyeyin olur iseñ sonra peşimān

Allāh:**1. Allāh:****Murabba 1**

Mısra: 3

Yüce yaratıcı

3. Mest ü bîhüş olmağın Allāh ki hōş eyyāmıdır

4. Sākıyā şevk ile toldur cāmı nüş eyyāmıdır

2. Allāh:**Gazel 11**

Mısra: 4

Yüce yaratıcı

3. Bir nazār eyle mededsüz kalan üftādeñe kim

4. 'Işk odına düşüp eydür meded Allāh meded

3. Allāhı:-ı**Kıt'a 15**

Mısra: 2

Yüce yaratıcı

1. Yirde kalmaz 'āşıkuñ āhı begüm

2. Zülmi қо hāzır gör Allāhı begüm

4. Allāha:-a**Gazel 35**

Mısra: 12

Yüce yaratıcı

11. Huzūr ancak maḥabbet dirdi 'Amrī

12. Ziyāde eylesün Allāha yalvar

5. Allāhuma:-um, -a**Gazel 68**

Mısra: 12

Yüce yaratıcı

11. Ol büt-i ra'nā ayağına yüzüm üzre düşüp

12. Secde-i şükr eyledüm Allāhuma mesrūr idüm

Allāh Allāh:**1. Allāh Allāh:****Gazel 29**

Mısra: 1

Şaşırma ifade eden bir söz

1. Allāh Allāh bu meleksīmā ne ğarrā hūb olur
2. Toĝar aydur ŧanasın ğünden ğüne maħbūb olur

aln:

1. **alnuña:-uñ, -a**

Gazel 76

Mısra: 9

Göz ile saç arası

9. Tek hemīn alnuña sür çanum saña olsun ħalāl
10. Ey beni ol ğamze-i bīmār için řurbān iden

alt:

1. **altında:-ın, -da**

Kaside 2

Mısra: 4

Alt, ařaĝı

3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup
4. Ne şu gibi ol her ħas altında pest

altun:

1. **altun:**

Kaside 1

Mısra: 3

Altın

3. Ķomıř cebīn ü ‘izārında nergis altun ħāl
4. Düzetmiř iki yanında benefře zūlf-i dü tā

alur bul-:

1. **alur buldı:-dı**

Gazel 122

Mısra: 7

Alıcı olmak

7. Alur buldı řařuñ bāzār-ı dilde
8. Ne dürlü řīve varsa şatdı gitdi

a‘mā:

1. **a‘mā:**

Kaside 1

Mısra: 70

Kör, görmeyen

69. Seni koyup kime şunsın 'inān-ı devleti çarḥ
70. Bu deñlü dīde-i bīnāsı var degül a' mā

2. a' mālār: -lar

Gazel 138

Mısra: 6

Kör, görmeyen

5. Gözlerüñden luṭf u iḥsan ummasa nergis şehā
6. Yollarunda kāseseñ komazdı a' mālār gibi

āmān:

1. āmān:

Gazel 97

Mısra: 8

İmdat

7. Gözüñ koltuğına girüp kaşuñuñ
8. Sitem ta' līm ider bilmez āmān da

āmīn:

1. āmīn:

Gazel 123

Mısra: 9

Dualardan ve hayır temennilerinden sonra, "Allah kabul etsin, öyle olsun!" anlamında kullanılan söz

9. El getir 'Amrī du'āya sen ben āmīn diyeyin
10. Haḫ Ta' ālā kırtara bu nāmüselmāndan beni

ammā:

1. ammā:

Murabba 4

Mısra: 3

Ancak, ama, fakat

3. Öldürüp ammā ki soñra yār idinme düşmeni
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

2. ammā:

Gazel 14

Mısra: 10

Ancak, ama, fakat

9. Hey ḳoculası odaya gel didüm dilber didi
10. Hoş varalum 'Amriyā ammā odañ tenhā mıdur

3. ammā:

Gazel 87

Mısra: 6

Ancak, ama, fakat

5. Ey serv-i bāğ egerçi ki bālā bülendsin
6. Ammā nigār kıddine nisbet miyānesin

4. ammā:

Gazel 131

Mısra: 5

Ancak, ama, fakat

5. Sīnem gibi yir olmaz ğamzeñ oķına ammā
6. Jeng itmese peykānın kıanlu cigerüm kıanı

‘amr u zeyd:

1. ‘amr u zeyde:-e

Gazel 76

Mısra: 16

Arapçada örnek için kullanılan isimler II Herkes

15. Luṭf-ı ‘āmuñdan unutma ben du‘āğūyuñ daħi
16. Ey keremden ‘amr u zeyde luṭf ile iħsan iden

‘Amrī vü Mecnūn:

1. ‘Amrī vü mecnūn:

Gazel 47

Mısra: 9

Amri ve Mecnun (Mecnun: Meşhur Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı)

9. ‘Işķ işin ‘Amrī vü Mecnūn itdi fāş
10. Külli sırrun cāveze’l-şneyni şā’

‘Amrī-i āvāre:

1. ‘amrī-i āvāre:

Gazel 124

Mısra: 10

Başıboş, serseri Amri

9. Gāh mescidde gehī meyhānede geh deyrde
10. Derbeder ‘Amrī-i āvāre seni arar seni

‘Amrī-i miskine:

1. ‘amrī-i miskine:-e

Gazel 82

Mısra: 12

Zavallı Amrî

11. ‘Ārızı hıttın kıazıtmar nāz ider ol çevri çok

12. Gör ne yüzden ‘arz ider bu ‘Amrī-i miskine kīn

‘Amrī-i şeydā:

1. ‘Amrī-i şeydā:

Gazel 126

Mısra: 9

Çılgın, aşık Amrî

9. ‘Amrī-i şeydā mey-i ‘ışka düşüp

10. Kendüyi rüsvā-yı cihān eyledi

2. ‘Amrī-i şeydāyı:-yı

Gazel 106

Mısra: 16

Çılgın, aşık Amrî

15. Āteşin gülzār arasında olur bülbül gibi

16. ‘Amrī-i şeydāyı gör şūrīdehāl oldu yine

‘Amrī-i şūrīdehāl:

1. ‘amrī-i şūrīdehāle:

Gazel 15

Mısra: 10

Perişan haldeki Amrî

9. Başa iltür şem ‘veş giryān u sūzān olmağı

10. ‘Amrī-i şūrīdehāle baş koşan kıallāşlar

‘Amrī-i zār:

1. ‘amrī-i zāruñ:-uñ

Gazel 125

Mısra: 11

Ağlayıp inleyen Amrî

11. Tamām oldu işi ‘Amrī-i zāruñ

12. Niçe bir incidürsin vara geldi

añ-:1. **añsañ:-sa, -ñ****Gazel 24**Mısra: **10***Hatırlamak, akla getirmek*

9. Kānı ‘Amrī kim iverdi gitmege

10. Gitmek añsañ şimdi kendüden gider

2. **añmadı:-ma, -dı****Gazel 28**Mısra: **5***Hatırlamak, akla getirmek*

5. Ben öldüğüm bu kim dil uciyle bir añmadı

6. La‘lün Mesīhi kim dil-i ḥasta ṭabībidür

3. **añsañ:-sa, -ñ****Gazel 29**Mısra: **7***Arzu etmek, istemek*

7. Destbāzī eyler iken buse añsañ dil virüp

8. Sögdüğince gül gibi ḥumret gelür mergüb olur

4. **añsam:-sa, -m****Gazel 34**Mısra: **7***Arzu etmek, istemek*

7. Buse añsam ‘aceb ne diye didüm

8. Ne disün ağzuña söger didiler

5. **añar:-ar****Gazel 54**Mısra: **6***Arzu etmek, istemek*

5. Kendüyi bilmez oldu ḥasta gönül

6. Vaşl añar ölmesi qarīb ancak

6. **añup:-up****Gazel 65**Mısra: **9***Akla getirmek*

9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese

10. ‘Amrī için gül daḥi kan ağlaya bülbül degül

7. **añdum:-dum****Gazel 68**Mısra: **13***Arzu etmek, istemek*

13. ‘Amriyā dün mest iken buse kinār añdum gibi

14. Küşmiş ancak sögmedin geçdi bugün maḫhūr idüm

8. **añmaya:-ma, -ya****Gazel 99**Mısra: **14***Hatırlamak, akla getirmek*

13. ‘Işk āsitānesinde yüzün ḥāḫ iden gedā

14. Yād-ı vezīr kılmaya sultānı anmaya

9. **añılur:-ıl, -ur****Gazel 103**Mısra: **10***Anmak, hatırlamak*

9. Vaşf eyleyeli gül gibi ruḥsārünü ‘Amrī

10. Rengīn añılur sözleri eş‘ār arasında

10. **andı:-dı****Gazel 111**Mısra: **7***Hatırlamak, akla getirmek*

7. Mātem-zede oldı ecelin andı meğer kim

8. Gördi gül-i terde ḥaṭ-ı cānānı benefşe

11. **añardı:-ar, -dı****Gazel 117**Mısra: **9***Hatırlamak, akla getirmek*

9. Kim añardı bülbülün güyālīgın gül olmasa

10. ‘Amriyem nazm ile destān eyleyen sensin beni

12. **añup:-up****Gazel 120**Mısra: **9***Hatırlamak, akla getirmek*

9. ‘Işk-ı Mecnūnı añup ağladuğum

10. Derd-i dilden ḥikāyet olmaz mı

aña:**1. aña:****Kaside 1**Mısra: **18***Ona*

17. Nigār geldi ferahdan ben öldüm ey bülbül

18. Sen idesin aña bu nazm-ı dilkeşi ilķā

2. aña:**Kaside 1**Mısra: **76***Ona*

75. Zamān-ı rüşenüñi vaşfa lāyık olmazdum

76. Güneş devāt u ķalem olsa şa 'şa 'a aña

3. aña:**Kaside 1**Mısra: **84***Ona*

83. Şarardı ĥasret ile sebzezār-ı ümmīdüm

84. Zülāl-i terbiyetüñ irmez ise vāy aña

4. aña:**Kaside 2**Mısra: **9***Ona*

9. Delīl oldı her bir sözüm aña kim

10. Vücūd-ı cihāna 'ademdür me 'āl

5. aña:**Kıt'a 5**Mısra: **3***Ona*

3. Hey ne on yüz de virsek olur aña

4. Sīmtendür koyanım onı bunı

6. aña:**Kıt'a 6**Mısra: **4***Ona*

3. Gördüm arada iñen ķancıklıĝ eyler ben daĥı

4. Hô şikāra getürüp tavşanlar aldurdum aña

7. **aña:****Kıt'a 7**

Mısra: 2

Ona

1. Sāgarī hey ne tırfa keçküldür
2. Kim aña sögmek oldı 'ādet ü hū

8. **ana:****Gazel 33**

Mısra: 8

Ona

7. Hey müselmānlar meded āvāre gönlümden kim ol
8. Kanda bir kāfir-beçe görse ana hayrān olur

9. **aña:****Gazel 36**

Mısra: 8

Ona

7. Büte tıpmagı bir şuret iderler
8. İki 'ālem kamu aña tıparlar

10. **aña:****Gazel 41**

Mısra: 2

Ona

1. Ğamze-i dilbere ciger döymez
2. Sihr okıdur aña siper döyme

11. **aña:****Gazel 49**

Mısra: 13

Ona

13. Yā Rabbi çün Muḥammedüñ adaşıdur aña
14. Luḫfuñdan itme merḫametüñ tā ebed dirīg

12. **aña:****Gazel 73**

Mısra: 11

Ona

11. Dilerem baqmayanı il içre aña
12. Deñerem yine añadur nazarum

13. **añadur:-dur****Gazel 73**

Mısra: 12

Ona

11. Dilerem bakmayanı il içre aña

12. Deñerem yine añadur nazarum

14. **aña:****Gazel 80**

Mısra: 3

Ona

3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbü'l miskdür

4. Cān dimāğın eyledi ḥôş bÿy ile 'anberfeşān

15. **aña:****Gazel 89**

Mısra: 7

Ona

7. Ğamzeñ dile gelse aña ta'zīm iderem çün

8. İkrām gerek kāfir olursa daḥi mihmā

16. **aña:****Gazel 118**

Mısra: 8

Ona

7. Ma'şiyet derdine her niçe ki dermān aradum

8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

aña göre:1. **aña göre:****Kaside 1**

Mısra: 14

Onun için

13. Bahār zīnetini ben nice kılam taşvīr

14. Ki tıfl oyuncasıdur aña göre naqş-ı Hıfā

anadan toğ-:1. **anadan toğmışam:-muş, -am****Kıt'a 4**

Mısra: 1

Doğmak, dünyaya gelmek

1. Ben ki ʿuryānla toğmışam anadan
2. Zevk idem mi cihānda řańtanadan

ʿanber:

1. ʿanberden:-den
Gazel 140
 Mısra: 3
Anber kokusu

3. Ğattuñı müşk-i Ğıřā Ğālũñı ʿanberden iden
4. Dil-i sũzānum ile sīnemi micmer kıldı

ʿanberāmız:

1. ʿanberāmız:
Gazel 17
 Mısra: 3
Sevgilinin saçlarının kokusu (anber kokusu)

3. ʿAnberāmız eser nesīm-i řabā
4. Yā Rab ol māh kakülin mi şarar

ʿanberfeřān:

1. ʿanberfeřān:
Gazel 80
 Mısra: 4
Anber kokusu saçan II Sevgilinin yüzündeki ben

3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne Ğabbü'l miskdür
4. Cān dīmāğın eyledi Ğoş bũy ile ʿanberfeřān

ʿanberīn:

1. ʿanberīn:
Gazel 9
 Mısra: 3
Anber kokulu ayva tüyü

3. Ğařuñ ki ʿarızuña ʿanberīn raşam çekdi
4. Yazıldı safĞa-i kāfũra el beyāzu řaĞīĞ

ʿanberīn gīsũ:

1. ʿanberīn gīsũ:
Gazel 90

Mısra: 5
Sevgilinin anber kokulu saçı

5. ‘Anberīn gīsū var iken kendüzini şatmasun
6. Pôstın bundan götürsün nāfe-i āhū diyen

‘anberīn kākül:

1. ‘anberīn kākül:

Gazel 22

Mısra: 4

Sevgilinin anber kokulu perçemi

3. Deng ü sergerdān olup ayaklara şalan beni
4. Bu kıra bahtum midur şol ‘anberīn kākül midür

‘anberīn ol-:

1. ‘anberīn oldı:-dı

Gazel 58

Mısra: 8

Anber kokulu olmak

7. Nār-ı ruhsāruñda hālün ‘ūd-ı ham itdi buhur
8. Ol buhūra ‘anberīn oldı bu miskīn perçemüñ

‘anbersā kıl-:

1. ‘anbersā kıldı:-dı

Kaside 1

Mısra: 2

Anber kokusu ile doldurmak

1. Yine ‘arūs-ı bahār oldı nāz ile peydā
2. Gülāb u müşk ile kıldı cihānı ‘anbersā

anca:

1. anca:

Gazel 3

Mısra: 10

“Çokluk” bağlamında kullanılmış söz

9. Tebessüm eyleyürek gāh dögdı geh sögdı
10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

2. ancalar:-lar

Gazel 29

Mısra: 4
Birçokları

3. Būy-ı zülfi şemmesinden niçeler şeydā düşüp
4. Nūr-ı hüsni lem'asından ancalar meczüb olur

ancağ:

1. **ancağ:**

Gazel 25
Mısra: 7
Yalnız

7. Her ğamzekârı kim seven ancak beni bilem
8. Her güşeden figân k'aña biñ mübtelâ çıkar

2. **ancağ:**

Gazel 35
Mısra: 11
Yalnız

11. Huzûr ancak maḥabbet dirdi 'Amrî
12. Ziyâde eylesün Allâha yalvar

3. **ancağ:**

Gazel 53
Mısra: 1
Ancak

1. Şol karşıdan görinen âfet kıyâmet ancak
2. Biñ nâz ile şalınan ol servkâmet ancak

4. **ancağ:**

Gazel 53
Mısra: 2
Ancak

1. Şol karşıdan görinen âfet kıyâmet ancak
2. Biñ nâz ile şalınan ol servkâmet ancak

5. **ancağ:**

Gazel 53
Mısra: 4
Neticede

3. 'Uşşâk-ı mey-perestüñ gelmezse meclisine
4. Zâhid selâmet olsun bunlar melâmet ancak

6. ancak:

Gazel 53

Mısra: 6

Neticede

5. Hercâyiler seversin gel tevbe eyle ey dil
6. Her işlenen günâhuñ soñı nedâmet ancak

7. ancak:

Gazel 53

Mısra: 8

Ne var ki

7. Şişe şikeste olsa tırmaz içinde çün âb
8. Gönlüm şınıklığına yaşum ‘alâmet ancak

8. ancak:

Gazel 53

Mısra: 10

Ne var ki

9. Biñ kez ölür dirilür fırkat şebinde ‘uşşak
10. Dilber firâkı ‘Amrî rüz-ı kıyâmet ancak

9. ancak:

Gazel 54

Mısra: 1

Nihayet

1. Gelen ol şüh-ı dilfirîb ancak
2. Gözlerin sevdüğüm habîb ancak

10. ancak:

Gazel 54

Mısra: 2

Nihayet

1. Gelen ol şüh-ı dilfirîb ancak
2. Gözlerin sevdüğüm habîb ancak

11. ancak:

Gazel 54

Mısra: 4

Nihayet

3. Ey dil-i hasta gözün aç ki iren
4. Ol Mesihânefes tabîb ancak

12. **ancaq:****Gazel 54**Mısra: **6***Ne var ki*

5. Kendüyi bilmez oldu hasta gönül

6. Vaşl añar ölmesi qarīb ancaq

13. **ancaq:****Gazel 54**Mısra: **8***Sonuçta*

7. Degme gönle müyesser olmaz 'ışk

8. Şükr kim bu da bir naşīb ancaq

14. **ancaq:****Gazel 54**Mısra: **10**

9. ' Amrīye şefkat it ki bīçāre

10. Kendü hālinde bir ğarīb ancaq

15. **ancaq:****Gazel 68**Mısra: **14***Ama, yalnız*

13. ' Amrīyā dün mest iken buse kinār añdum gibi

14. Küsmiş ancaq sögmedin geçdi bugün maḫhūr idüm

16. **ancaq:****Gazel 72**Mısra: **11***Ama, yalnız*

11. Sürür ancaq gül-i sūrīye qarşu

12. Fiğānın bülbülün mātem şanurdum

17. **ancaq:****Gazel 124**Mısra: **6***Neticede*

5. Dīn ü imān kaşdın eyler hey müselmānlar meded

6. Hāy bilmez kāfir ancaq ğamze-i şīrefkeni

and iç-:**1. and içer:-er****Kaside 1**Mısra: **71***Yemin etmek***71.** Felek hamâyil-i Cevzâya and içer her dem**72.** Ki sence şevkete lâyıķ getürmemiş dünyâ**anda:****1. anda:****Kaside 1**Mısra: **80***Orada***79.** Kızardı dāde-i kühsār hālüm ağlamadan**80.** Sen anda görineni şanma lāle-i hamrâ**2. anda:****Kıt'a 13**Mısra: **2***Orada***1.** Gel nice dīvāne oldum gör beni**2.** Bundan anda öpmek istedüm seni**3. anda:****Gazel 15**Mısra: **8***Orada***7.** Nerd-i 'ışķa döşenüp Ferhād u Mecnūn ķodı baş**8.** 'ışķ oyunu bir oyundur anda oynar başlar**4. anda:****Gazel 17**Mısra: **2***Orada***1.** Sīnemi hañçer-i sitemle yarar**2.** Anda kirpükleri hadengin arar**5. anda:****Gazel 95**Mısra: **4***Orada*

3. Alçağ uçma büleñdpervāz ol
4. ‘Arşā çık anda āşiyān eyle

andan:

1. andan:

Murabba 3

Mısra: 4

Ondan sonra

3. Eteğüñle gözüm yaşın sileyin
4. Seni bir göreyin andan öleyin

2. andan:

Murabba 3

Mısra: 4

Ondan sonra

3. Beni öldürmedin hasret kılıcı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

3. andan:

Murabba 3

Mısra: 4

Ondan sonra

3. Begüm hîç olmaz ise düşde bārī
4. Seni bir göreyin andan öleyim

4. andan:

Murabba 3

Mısra: 4

Ondan sonra

3. Ala gözlüm götür yüzden niķābı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

5. andan:

Murabba 3

Mısra: 4

Ondan sonra

3. Dağı söyünmedin ‘ömrüm çerāğı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

6. andan:

Murabba 3

Mısra: 4

Ondan sonra

3. Di e göz yummadın ‘âlem gözinden
4. Seni bir göreyin andan öleyin

7. **andan:**

Kıt'a 3

Mısra: 1

Ondan

1. Dimiş ağyar şerm it andan kim
2. Seni ‘Amrī diyen sever diyeler

8. **andan:**

Gazel 35

Mısra: 2

Ondan (sevgili)

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan ḥaberdār

9. **andan:**

Gazel 52

Mısra: 2

Ondan (sevgili)

1. Kimesnem yok benüm cānāndan artuḳ
2. Kime ḳurbān idem cān andan artuḳ

10. **andan:**

Gazel 71

Mısra: 7

Onun yüzünden (sevgili yüzünden)

7. Göñlüm andan böyle meftūn oldı kim
8. Ala gözler pürfitendür sevdüğüm

11. **andan:**

Gazel 73

Mısra: 10

Ondan (namustan)

9. ‘Işḳ mesti ne bilür nāmūsı
10. Bilmezem yok benüm andan ḥaberüm

12. **andan:**

Gazel 84

Mısra: 7

Yoldan

7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
8. Uçup kaçça ‘aşıkların görüp yol ucından

13. **andan:**

Gazel 113

Mısra: 6

Ondan

5. Ruḥ āyīnesin mücellā kıl
6. Andan ol mehlīkāya ısmarla

14. **andan:**

Gazel 114

Mısra: 3

Sevgiliden

3. Başuma seng-i cefā andan irer
4. Kim idindüm ben anı püşt ü penāh

‘andelīb:

1. **‘andelīb:**

Murabba 1

Mısra: 1

Bülbül II Aşık

1. Turmadın dönsün kadeḥ güyende iken ‘andelīb
2. Büy-ı vaşlından gül-i zībānuñ almışken naşīb

2. **‘andelīb:**

Gazel 136

Mısra: 12

Bülbül II Aşık

11. Va’llāhi ḥoş ḥuzūr idi ta’llāhi ḥoş sürür
12. Ben ‘andelīb ü yār gül ü gülsitān idi

‘andelīb-i mest:

1. **‘andelīb-i mest:**

Gazel 39

Mısra: 3

Sarhoş olmuş aşık

3. Maḥabbet cür‘asın nüş itmek için ‘andelīb-i mest
4. Şanasın goncalar cām-ı şarāb-ı ergavānīdür

andur-:**1. adurur:-ur****Gazel 1**

Mısra: 5

Benzemek

5. Bülbülleri gy kıllur bostn-ı Firdevs adurur
6. Rusre-i gülreng ile gonca dehn virmiş saa

anı:**1. anı:****Kaside 1**

Mısra: 6

Onu

5. Meger ki glşen-i Firdevse seyre varmış imiş
6. Őkfelerle anı znet eylemiş avr

2. anı:**Kaside 1**

Mısra: 36

Onu

35. Bilür misin neler itdn baa zamna uyup
36. İşitmeye mi didn anı seyyidü'l vzer

3. anı:**Kaside 2**

Mısra: 10

Onu

9. am-ı m sözi dmdur 'Amriy
10. Anı o bunu eyle terc'-i bend

4. anı:**Gazel 11**

Mısra: 9

Onu

9. Dostlu eylemese 'Amrye ta m ki anı
10. Saa yavuzlar imiş düşmen-i bedh meded

5. anı:**Gazel 19**

Mısra: 2

Onu

1. Ol siyehçerde ki āşüb-ı dil ü dīnūmdür
2. Severem ben anı kim çeşm-i cihānbīnūmdür

6. anı:

Gazel 26

Mısra: 7

Onu

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne tañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

7. anı:

Gazel 49

Mısra: 11

Onu

11. Yegdür ki bir du‘ā ile yād idesin anı
12. Biñ biñ fiğān idüp dimeden bī‘aded dirīğ

8. anı:

Gazel 78

Mısra: 7

Onu

7. Vaşla irsem pīrehensüz ben de kucardum anı
8. Niçeye dek pīrehen bensüz kucar nāzük tenin

9. anı:

Gazel 111

Mısra: 2

Onu

1. Reyhān saçuñuñ olmasa hayrānı benefşe
2. Gözetmez idi boynın egüp anı benefşe

10. anı:

Gazel 113

Mısra: 12

Onu

11. Kuhl için hāk-i payın isterseñ
12. Anı ‘Amrī şabāya işmarla

11. anı:

Gazel 114

Mısra: 4

Onu

3. Başuma seng-i cefā andan irer
4. Kim idindüm ben anı püşt ü penāh

12. **anı:**

Gazel 141

Mısra: 14

Onu

13. Bülbül-i bāğ-ı hüsni iken ‘Amrī
14. Eyledüñ anı zār hey seni mi

añla-:

1. **añlayan:-yan**

Gazel 61

Mısra: 14

Kavramak, idrak etmek

13. ‘Amrī Mecnūn-ı ‘Amirīdür eger
14. Varsa sırrını añlayan sözümün

2. **añlaram:-r, -am**

Gazel 70

Mısra: 2

Kavramak, idrak etmek

1. Şüretüñ āyinesinde Hâkı zāhir gördüm
2. Vaḥdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

3. **añlamadum:-ma, -du, -m**

Gazel 118

Mısra: 6

Kavramak, idrak etmek

5. Cümle keyfiyeti gördüm mey ü ney her ne ise
6. Hâz yirin añlamadum ‘ışk u maḥabbetden iyi

4. **añlayana:-yan, -a**

Gazel 132

Mısra: 7

Kavramak, idrak etmek

7. Defter-i derd ü belādur okıyup añlayana
8. Rüy-ı zerdüm ki sirişkümle münakkaş düşdi

anlar:

1. **anlara:-a**

Gazel 21

Mısra: 11

Onlar

11. Anlara kim yalvarursın yüzüne gülmez senün

12. Ağlama bir dem k'ola anlar saña yalvaralar

2. **anlar:**

Gazel 21

Mısra: 12

Onlar

11. Anlara kim yalvarursın yüzüne gülmez senün

12. Ağlama bir dem k'ola anlar saña yalvaralar

3. **anlar:**

Gazel 107

Mısra: 8

Onlar

7. Vây Ferhād ile Mecnūn ele girseydi kanı

8. Ağlaşayduğ dil-i şūrīde ğamın anlar ile

añma:

1. **añma ya:-ma**

Gazel 99

Mısra: 1

Hatırlamamak, akla getirmemek

1. Gel ey refīk ğamze-i cānānı añma ya

2. 'Aqlum alındı fitne-i devrānı añma ya

2. **añma:-ma**

Gazel 99

Mısra: 4

Hatırlamamak, akla getirmemek

3. Bağrum döğindi merħametün yok mıdur baña

4. Şefkat idüp gözümde ağan kanı añma ya

3. **añma:-ma**

Gazel 99

Mısra: 8

Hatırlamamak, akla getirmemek

7. Zencīr-i zülfe çek daħi dağlara düşmesün

8. Dīvāne gönlüme ser ü samanı añma ya

4. **añma:-ma****Gazel 99**Mısra: **10***Hatırlamamak, akla getirmemek*

9. Senden 'ilâc ister isem itme ey tabîb

10. Bīmār-ı 'ışk olanlara dermānı añma ya

5. **añma:-ma****Gazel 99**Mısra: **12***Hatırlamamak, akla getirmemek*

11. 'Amrî gazellerin okı kim 'ışkuñ arturur

12. Gül şafhasındağı hat-ı reyhānı añma ya

6. **añma:-ma****Gazel 99**Mısra: **6***Hatırlamamak, akla getirmemek*

5. Şabrum varaqları yele varmadın āh ile

6. Ğam kışşasın hikāyet-i hicrānı añma ya

7. **añma:-ma****Gazel 99**Mısra: **2***Hatırlamamak, akla getirmemek*

1. Gel ey refîk ğamze-i cānānı añma ya

2. 'Aqlum alındı fitne-i devrānı añma ya

anuñ:1. **anuñ:****Murabba 4**Mısra: **3***Onun*

3. 'Āmrî niçe anuñ gibiler maġbūn olur

4. Hāy efendüm hey begüm kıan eyle kıānūn eyleme

2. **anuñ:****Gazel 17**Mısra: **7***Onun*

7. Baht anuñ kim öper düşünde seni

8. Devlet anuñ ki sīnesine şarar

3. **anuñ:****Gazel 17**

Mısra: 8

Onun

7. Baht anuñ kim öper düşinde seni

8. Devlet anuñ ki sīnesine şarar

4. **anuñ:****Gazel 26**

Mısra: 8

Onun

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne tañ kim

8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

anuñcün:1. **anuñcündür:-dür****Gazel 75**

Mısra: 4

Bu yüzden, bundan dolayı

3. Cemālūñ muşhafından āyet-i secde oğur diller

4. Anuñcündür sücūda varduğı ehl-i şafa kıblem

anuñla:1. **anuñla:****Gazel 98**

Mısra: 3

Onunla

3. Ya bir remmāl mīmidür ki noқта koyup anuñla

4. Kılām eyyām-ı vaşlından şikeste dilleri āgāh

ara-:1. **arar:-r****Gazel 17**

Mısra: 2

Bulmaya çalışmak

1. Sīnemi hañçer-i sitemle yarar

2. Anda kirpükleri hadengin arar

2. **aradı:-dı****Gazel 48**

Mısra: 9

Bir şeyi bulmak niyetiyle dolaşmak

9. ‘Amrī cihānı gezdi aradı çerāğ ile
10. Bulmadı ruħlaruñ gibi bir tābdār şem ‘

3. **aradum:-du, -m**

Gazel 52

Mısra: 3

Bir şeyi bulmak niyetiyle dolaşmak

3. Aradum varlığum şehrin tamāmet
4. Saña tuħfe bulunmaz cāndan artuħ

4. **arama:-ma**

Gazel 100

Mısra: 5

Bir şeyi bulmak niyetiyle dolaşmak

5. Yabanda arama ğamzeñ oħın kim
6. Bulmazsın yüregüm yarmayınca

5. **aradum:-du, -m**

Gazel 118

Mısra: 7

Bulmaya çalışmak

7. Ma ‘şiyet derdine her niçe ki dermān aradum
8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

6. **arar:-r**

Gazel 124

Mısra: 10

Bulmaya çalışmak

9. Gāh mescidde gehī meyhānede geh deyrde
10. Derbeder ‘Amrī-i āvāre seni arar seni

7. **arayam:-yam**

Gazel 139

Mısra: 6

Bulmaya çalışmak

5. Öyle mestem mey-i la ‘lūñle ki bir yire varana
6. Hāşr olunca arayam bulımayam bende beni

ara:**1. arasında:-sın, -da****Kıt'a 2**

Mısra: 2

İçinde

1. Neng ü 'arı put idinmekden ise biñ kerre
2. Ehl-i 'irfan arasında uşanup şınmak yeg

2. arasında:-sın, -da**Gazel 35**

Mısra: 7

İki şeyin arası

7. Göñül gitdi iki göz arasında
8. Güm itdi göz göre ol iki 'ayyār

3. arasında:-sın, -da**Gazel 36**

Mısra: 5

İçinde

5. Girüp meydāna 'uşşāk arasında
6. Semend-i nāzı her yana çaparlar

4. arasında:-sın, -da**Gazel 64**

Mısra: 10

İçinde

9. 'Amriyā her kişiye ya'nī ferah virmez mi
10. Şüh dilberler arasında olan sözi dimek

5. aradan:-dan**Gazel 101**

Mısra: 7

Oradan

7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan
8. Kāra ton gey ağla ey ebr-i bahārī ağla ya

6. arasında:-sın, -da**Gazel 103**

Mısra: 1

İçinden

1. Ğamze oqın atmaz baña ağıyār arasında
2. Korkar ki oqı zāyi 'ola hār arasında

7. arasında:-*sin, -da***Gazel 103**

Mısra: 2

İçinde

1. Ğamze oqın atmaz baña aġyār arasında
2. Korkar ki oqı zāyi‘ ola hār arasında

8. arasında:-*sin, -da***Gazel 103**

Mısra: 4

(Sözleri) arasında

3. Aġyar ġamından öle şādīden ölem ben
4. Yād itse beni sehv ile ġüftār arasında

9. arasında:-*sin, -da***Gazel 103**

Mısra: 6

İçinde

5. Ser-hôşla maħalleñ tolanup nāle kılanlar
6. Bülbül gibidür zār ola ġülzār arasında

10. arasında:-*sin, -da***Gazel 103**

Mısra: 8

Arasında

7. Ğüyā ki şafağ içre ġorinür meh-i nevdür
8. ‘Aksi lebünün dīde-i hūnbār arasında

11. arasında:-*sin, -da***Gazel 103**

Mısra: 10

İçinde

9. Vaşf eyleyeli ġül gibi ruħsārını ‘Amrī
10. Rengīn añılur sözleri eş‘ār arasında

12. arasında:-*sin, -da***Gazel 106**

Mısra: 15

İçinde

15. Āteşīn ġülzār arasında olur bülbül gibi
16. ‘Amrī-i şeydāyı ġör şūrīdehāl oldu yine

ara yir:**1. ara yirde:-de****Kıt'a 6**

Mısra: 2

Ara yer

1. Uydı nāgeh baña bir hercāyī hūz-i bī hayā
2. Dilkülük itmek dilerdi ara yirde dāyimā

arada:**1. arada:****Kıt'a 6**

Mısra: 3

Orada

3. Gördüm arada iñen kaçıklığı eyler ben daħi
4. Hô şikāra getirüp tavşanlar aldurdum aña

2. arada:**Gazel 29**

Mısra: 6

Orada

5. 'Arşa-i hüsninde gīsūdan ele çevgān alup
6. Bir oyun oynar arada niçe başlar top olur

3. arada:**Gazel 30**

Mısra: 9

Orada

9. İkilik yok arada sen de ne dirsın 'Amrī
10. Dilber ile melek ü hūr u peṛī bir dirler

4. arada:**Gazel 43**

Mısra: 10

Orada

9. Şarāb u şāhid ü muṭrib var iken
10. Ne çalar arada 'Amrī müderris

5. arada:**Gazel 64**

Mısra: 6

İki şeyin arası

5. Kaşdum oldur ki uram la' lüñe diş yaraların
6. Tā unudulmaya arada geçen haqq-ı nemek

aradan çık:

1. aradan çık:

Gazel 113

Mısra: 2

Aradan çekilmek

1. Cānı bir dilrübāya işmarla
2. Aradan çık Hudāya işmarla

'aradır:

1. 'aradır:

Gazel 6

Mısra: 3

Ter döken, terleyen

3. Tennür-ı sineden ki 'aradır ola ruhu
4. Ben yiylesem direm ki gelür nühket-i gülāb

aralık:

1. aralıktan:-dan

Gazel 45

Mısra: 4

İki şey arasındaki uzaklık

3. Varlığum yağma için dil şehrine od şaldı 'ışk
4. Nağd-i şabri idemedüm ol aralıktan halāş

ārām et-:

1. ārām ide:-e

Gazel 21

Mısra: 2

Rahatlatmak, huzur vermek

1. Cām-ı la' lüñsüz karār itmez dil-i bîçäreler
2. Hiç olur mı bādesüz ārām ide āväreler

2. ārām ide:-e

Gazel 44

Mısra: 7

Rahatlatmak, huzur vermek

7. anda arm ide simden girü vre gönül
8. Seyl-i ekmle ki gönlüm evi vrn olmu

‘ar‘ar:

1. ‘ar‘ar:

Gazel 27

Mısra: 1

Dağ selvisi

1. addi evıyle ras urur ‘ar‘ar
2. arusunda ınr el arsar

ryi:

1. ryiine: *-in, -e*

Kaside 1

Mısra: 11

Zinet, ss

11. Bist-1 sebzenn ryiine aldı nazar
12. Ezel muavvirine eyledi hezr en

2. ryii: *-i*

Gazel 19

Mısra: 12

Zinet, ss

11. ‘Amrye bse virüp rağbet ile söylet kim
12. Hblar hsninn ryii taħsnmdr

3. ryii: *-i*

Gazel 65

Mısra: 5

Zinet, ss

5. oħbet itsem sensüz ey can bezminn ryii
6. Gz yaıyle idgm hn-1 ciğerdr ml degül

arıt-:

1. arıdalum: *-a, -lum*

Murabba 2

Mısra: 2

Temizlemek

1. u gibi ayağı dp yüzümüz hk idelüm
2. Yuyalum arıdalum yolumuzı pk idelüm

‘ārif:

1. ‘ārif:

Gazel 8

Mısra: 4

Hakkı bilen, sırlara erişen

3. Zāhidā nā ehle söz açma rümūz-ı ‘ışğdan

4. Sırr-ı Hāğğā ‘ārif iseñ kılma nādān ile bah̄s

2. ‘āriḫe:-e

Gazel 118

Mısra: 1

İrfan sahibi, alim, bilgin

1. ‘Āriḫe gūşe mi var künc-i ferāğatden iyi

2. Sāliketūşe mi var genc-i ḫanā‘atden iyi

‘āriḫ:

1. ‘āriḫuñā:-uñ, -a

Gazel 9

Mısra: 3

Yanak

3. Haḫuñ ki ‘āriḫuñā ‘anberīn raḫam çekdi

4. Yazıldı safḫa-i kāfūra el beyāzu ṣaḫīḫ

2. ‘āriḫ:

Gazel 61

Mısra: 5

Yanak

5. ‘Āriḫ u kākülüñ firāḫında

6. Farḫı yok gicem ile gündüzümün

3. ‘āriḫi:-ı

Gazel 82

Mısra: 11

Yanak

11. ‘Āriḫi ḫattın ḫazıtmaz nāz ider ol çevri çok

12. Gör ne yüzden ‘arḫ ider bu ‘Amrī-i miskine kīn

4. ‘āriḫi:-ı

Gazel 106

Mısra: 9

Yanak

9. Cām-ı meyden āl olup her servkaddūñ ‘ārızı
10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldu yine

‘ārız-ı zībā:

1. ‘ārız-ı zībā:

Gazel 14

Mısra: 1

Güzel yanak

1. ‘Ārız-ı zībā mıdur ol yā Yed-i Beyzā mıdur
2. La‘l-i rühefzā mıdur bu yā dem-i ‘Īsā mıdur

‘ārızuñ envārı:

1. ‘ārızuñ envārını: -nı

Gazel 56

Mısra: 7

Yanak nurları

7. ‘Ārızuñ envārını ‘āşıkларуñdan dūr idüp
8. Veh ki islām ehlini hey dñnsüz ĩmānsuz řoduñ

armağan:

1. armağan:

Gazel 63

Mısra: 4

Hediye

3. Ey āsitānı Ka‘besine ‘azm iden yiter
4. ‘Uşşāka armağan lebi řurmāsı Ařmedüñ

‘arşa çık-:

1. ‘arşa çık:

Gazel 95

Mısra: 4

En yüksek noktaya çıkmak

3. Alçaķ uçma bülendpervāz ol
4. ‘Arşa çık anda āşiyān eyle

‘arşa-i hüsn:

1. ‘arşa-i hüsninde: -in, -de

Gazel 29

Mısra: 5

Güzellik güvertesi

5. 'Arşa-i hüsninde gīsūdan ele çevgān alup
6. Bir oyun oynar arada niçe başlar top olur

arslan:

1. **arslanum:-um**

Gazel 4

Mısra: 10

Cesaret, sağlamlık ve kuvvet gibi niteliklere sahip kahramanın (padisah/sevgili) benzetildiği yırtıcı hayvan

9. Perçemüñ şebbāzı ile kim gönül şayyādısın
10. Yaraşur kaplan derisi taqye arslanum saña

art-:

1. **artar:-ar**

Gazel 27

Mısra: 8

Çoğalmak, fazlalaşmak

7. Dil saçuñda kıılır ziyāde figān
8. Hastadur gice zahmeti artar

2. **artup:-up**

Gazel 90

Mısra: 4

Çoğalmak, fazlalaşmak

3. Bu perişān hālüm ü baht-ı siyāhumdur benüm
4. Turmadın artup gider ol turra-i hindū diyen

3. **arturur:-ur, -ur**

Gazel 99

Mısra: 11

Çoğalmak, fazlalaşmak

11. 'Amrī gazellerin okı kim 'ışkuñ arturur
12. Gül şafhasındaki hat-ı reyhānı añma ya

artuk:

1. **artuk:**

Kıt'a 15

Mısra: 3

Başka

3. Tevbe olsun senden artuk sevmeyem
4. Sen tanıq va'llāhi bi'llāhi begüm

2. artuğ:

Gazel 52

Mısra: 1

Başka

1. Kimesnem yoğ benüm cānāndan artuğ
2. Kime ıurbān idem cān andan artuğ

3. artuğ:

Gazel 52

Mısra: 2

Başka

1. Kimesnem yoğ benüm cānāndan artuğ
2. Kime ıurbān idem cān andan artuğ

4. artuğ:

Gazel 52

Mısra: 4

Başka

3. Aradum varlıgum Őhrin tamāmet
4. Saña tuğfe bulunmaz cāndan artuğ

5. artuğ:

Gazel 52

Mısra: 6

Başka

5. Ne hāşıl cānuma tūr-i müjeñden
6. Ciğerde ağulu peykāndan artuğ

6. artuğ:

Gazel 52

Mısra: 8

Başka

7. Terāzūya urulsa nūr-ı hūsnün
8. Gelürsin Yūsuf-ı Ken ‘āndan artuđ

7. artuğ:

Gazel 52

Mısra: 10

Başka

9. Revişde Sidreden çoğ müntehāsın
10. Gülişde gonca-i handāndan artuğ

8. artuğ:

Gazel 52

Mısra: 12

Başka

11. Ayırdı fitne ile yarı benden

12. Bilürmiş müdde‘i şeytândan artuğ

9. artuğ:

Gazel 52

Mısra: 14

Başka

13. Benüm bahtum gibi şūrīde ‘Amrī

14. Ne var ol zülf-i ser-gerdândan artuğ

10. artuğ:

Gazel 52

Mısra: 16

Geriye kalan

15. Nazar ehliyseñ eyle billāh inşāf

16. Degül mi sözlerüm Selmândan artuğ

11. artuğ:

Gazel 52

Mısra: 18

Başka

17. Ne lāzım bunca lāf eksüklüğün bil

18. Kemālün yoğ iken noğşândan artuğ

12. artuğ:

Gazel 94

Mısra: 7

Başka

7. Hūblar sevmekden artuđ her güneş kim işlerem

8. Şad hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü

‘arūs-ı bahār:

1. ‘arūs-ı bahār:

Kaside 1

Mısra: 1

Baharın gelişi

1. Yine ‘arūs-ı bahār oldu nāz ile peydā

2. Gülāb u müşk ile kıldı cihānı ‘anbersā

‘arz it-:

1. ‘arz ide:-e

Gazel 4Mısra: **14***Sunmak, takdim etmek*

13. Her denīnūñ biñ dili var ben şadef gibi hamūş

14. Gevherüm kim ‘arz ide devletlü sulṭānum saña

2. ‘arz idene:-en, -e

Gazel 18Mısra: **2***Sunan, veren*

1. Yine ol şīve yüki ‘işve şatar nāzlanur

2. Naḳd-i cān ‘arz idene kılsa naḳar nāzlanur

3. ‘arz ider:-er

Gazel 67Mısra: **1***Göstermek*

1. Gün yüzüñ kim ‘arz ider gül gibi āl

2. Rūy-ı mehde gösterür ḳalb-i hilāl

4. ‘arz ider:-er

Gazel 82Mısra: **12***Göstermek*

11. ‘Arızı ḥaṭṭın ḳazıtmaz nāz ider ol çevri çok

12. Gör ne yüzden ‘arz ider bu ‘Amrī-i miskine kīn

‘arz u semā:

1. ‘arz u semā:

Kaside 1Mısra: **86***Yer ve gök*

85. Çınār bergi güneş pençesi degül görinen

86. El açdı belki benümle du‘āya ‘arz u semā

‘arz-ı hāl:

1. ‘arz-ı hāl:

Kaside 1

Mısra: 73

Durumunu anlatmak, içini dökmek

73. Ne ‘arz-ı hāl gerek saña hōd olur ma‘lūm

74. Hıyāl levhına taşvīr olınmadın ma‘nā

ārzū-yı leb-i cānān:

1. ārzū-yı leb-i cānān:

Gazel 121

Mısra: 12

Sevgilinin dudağının özlemi

11. Baña ne çeşme-i Hızır ile dem-i ‘İsādan

12. Ārzū-yı leb-i cānān ile öldüm gitdi

aş-:

1. aş:

Gazel 46

Mısra: 1

Asmak

1. Öykünürse kākülüne nāfe-i tātārı aş

2. Beñzedürse sözüne özin dür-i şehvārı aş

2. aş:

Gazel 46

Mısra: 2

Asmak

1. Öykünürse kākülüne nāfe-i tātārı aş

2. Beñzedürse sözüne özin dür-i şehvārı aş

3. aş:

Gazel 46

Mısra: 4

Asmak

3. Can metā‘ın alduğına ola kim ikrār ide

4. Aşılacak uğrıdur şol turra-i țarrārı aş

4. aş:

Gazel 46

Mısra: 6

Asmak

5. Zülfüne karşı boyun egdümse kâfir olmadum
6. Aş demekden aşşı ne hey dîni yok gel bārī aş

5. aş:

Gazel 46

Mısra: 6

Asmak

5. Zülfüne karşı boyun egdümse kâfir olmadum
6. Aş demekden aşşı ne hey dîni yok gel bārī aş

6. aşmalıysa: -malıy, -sa

Gazel 46

Mısra: 8

Asmak

7. Hasta düşdi şebrev-i dil bend-i zülfünden şehā
8. Aşmalıysa ölmedin zār ile şu bīmārī aş

7. aş:

Gazel 46

Mısra: 8

Asmak

7. Hasta düşdi şebrev-i dil bend-i zülfünden şehā
8. Aşmalıysa ölmedin zār ile şu bīmārī aş

8. aş:

Gazel 46

Mısra: 10

Asmak

9. 'Işķ tācın kapduğıyçün rāh-ı 'ışķuñda senüñ
10. Rīsmān-ı zülfüñ ile 'Amrī-i 'ayyārī aş

9. aşılı: -ıl, -u

Gazel 62

Mısra: 7

Asılı olmak

7. Çāh-ı zekānda aşılı Hārūt zülfüne
8. Bābil füsūmnı eyledi efsāne beñlerüñ

āşaf-ı zamān:1. **āşaf-ı zamān:****Gazel 13**Mısra: **18***Zamanın Asafı, (Asaf: Hz. Süleyman'ın veziri'dir)*

17. Zülmi hadden geçürdi gamzelerüñ

18. İşidür Āşaf-ı zamān zinhar

aşhāb-ı niyāz:1. **aşhāb-ı niyāza:-a****Gazel 110**Mısra: **2***İhtiyaç sahipleri II Aşıklar (Aşıklar sevgilinin bakışına, ilgisine muhtaçtır)*

1. Göñüller yıqma bünyād itme nāza

2. Yazuğdur kıyma aşhāb-ı niyāza

‘āşık:1. **‘āşıkı:-ı****Kaside 1**Mısra: **87***Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun*

87. Niteki vaşl-ı nigār ide ‘āşıkı şādān

88. Niteki faşl-ı bahār ide bülbüli güyā

2. **‘āşıka:-a****Gazel 2**Mısra: **5***Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun*

5. Dir imişsin dilber oldur ‘āşıka luţf eyleye

6. Bu sözüñden ‘āşık oldı ser be ser dünyā saña

3. **‘āşık:****Gazel 2**Mısra: **6***Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun*

5. Dir imişsin dilber oldur ‘āşıka luţf eyleye

6. Bu sözüñden ‘āşık oldı ser be ser dünyā saña

4. 'āşıkı:-ı

Murabba 4

Mısra: 1

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

1. Öldürürseñ 'āşıkı evvel beni öldür beni
2. Kim gönülden 'āşık oldum cān ile sevdüm seni

5. 'āşıkları:-lar, -ı

Murabba 4

Mısra: 1

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

1. Niçe bir 'āşıkları cevri ile giryān idesin
2. Niçe bir bağırın delüp ney gibi nālān idesin

6. 'āşıklarūña:-lar, -uñ, -a

Murabba 4

Mısra: 1

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

1. Dem be dem 'āşıklarūña zulm ü bīdād eyleme
2. Bīvefālīk resmini 'ālemde bünyād eyleme

7. 'āşık:

Kıt'a 4

Mısra: 5

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

5. 'Āşık ol yoksa 'āşık olmazsañ
6. Çok şıgırsın buzağudan şanadan

8. 'āşık:

Kıt'a 4

Mısra: 5

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

5. 'Āşık ol yoksa 'āşık olmazsañ
6. Çok şıgırsın buzağudan şanadan

9. 'āşıklarūñ:-lar, -uñ

Murabba 5

Mısra: 1

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

1. Nedür 'āşıklarūñ şuçı günāhı
2. Göke irgürdiler feryād u āhı

10. 'āşıkı:-ı
Gazel 9
 Mısra: 9
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun
9. Günāh yoğ imiş öldürse cāşıkı dilber
 10. Gel imdi 'Amrīyi öldür bulındı naql-i şarīh
11. 'āşıkam:-am
Kıt'a 12
 Mısra: 3
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun
3. 'Amriyā ben 'āşıkam vaşl istemen
 4. Var senūñ olsun kuculan öpülen
12. 'āşıkam:-am
Gazel 13
 Mısra: 13
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun
13. 'Āşıkam tatlu tatlu sözlerine
 14. Söyle ey tūṭī-i şekergüftār
13. 'āşıkın:-ın
Gazel 14
 Mısra: 7
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun
7. Bir güzel dün 'āşıkın öldürdi dirler bilmedük
 8. Öldüren ol şūh u ol ölen fülān şeydā mıdur
14. 'āşıkūñ:-uñ
Kıt'a 15
 Mısra: 1
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun
1. Yirde kalmaz 'āşıkūñ āhı begüm
 2. Zülmi қо hāzır gör Allāhı begüm
15. 'āşık:
Gazel 17
 Mısra: 9
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun
9. 'Amrīyā çek cefāyı 'āşık iseñ
 10. Nāza katlan güzellere bu yarar

16. 'āşık:

Gazel 18

Mısra: 3

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

3. 'Āşık öldürmek adın nāz komış bir zālim
4. Gözüme karşı rakībe göz ider nāzlanur

17. 'āşikuñ:-uñ

Gazel 20

Mısra: 5

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

5. 'Āşikuñ tāze dāğ açar gönlin
6. Bülbüli şād ider gül-i gülzār

18. 'āşıkı:-ı

Gazel 25

Mısra: 5

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

5. Her sebzhať ki 'āşıkı kadrin bilür şanam
6. Baht-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

19. 'āşıka:-a

Gazel 34

Mısra: 4

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

3. Gördüm ol dilberi öpem didüm
4. 'Āşıka gördüğü yeter didiler

20. 'āşıkı:-ı

Gazel 36

Mısra: 4

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

3. 'Aceb bu var mı dilberlik yolında
4. Görürler 'āşıkı yoldan şaparlar

21. 'āşıkları:-lar, -ı

Gazel 38

Mısra: 11

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

11. 'Amrīye beñzer nice 'āşıkları hayrān ider
12. Ol gözi bādām kim pālūde-i ter kendidür

22. 'āşık^laruñdan:-lar, -uñ, -dan

Gazel 56

Mısra: 7

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

7. 'Ārızuñ envārını 'āşık^laruñdan dūr idüp

8. Veh ki islām ehlini hey dīnsüz ĩmānsuz ıoduñ

23. 'āşık^ın:-ın

Gazel 64

Mısra: 2

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

1. Öpüp ağzında didüm bire bebek bire bebek

2. 'Āşık^ın öldürücü körpe ızı böyle gerek

24. 'āşık:

Gazel 66

Mısra: 8

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

7. Göster ey mählikā āyine-i hüsnüñi kim

8. Göresin 'āşık dil-ıasteyi bıcāñşekil

25. 'āşık^lar:-lar

Gazel 79

Mısra: 2

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

1. Bülbüller iñleden gül-i ra'nā degül misin

2. 'Āşık^lar ağladan büt-i zībā degül misin

26. 'āşık^a:-a

Gazel 82

Mısra: 4

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

3. ıaı degül bu bībaşıretler gözine perdedür

4. Sebze-i mihr ü vefādur 'āşık^a ey nāzenīn

27. 'āşık^ları:-lar, -ı

Gazel 84

Mısra: 8

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun

7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller

8. Uçup ıza 'āşık^ları görüp yol ucından

28. 'āşıklaruñ:-lar, -uñ
Gazel 85
 Mısra: 2
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun
1. Hey begüm sevdüğüme hışmuñ neden
 2. Niçe bin 'āşıklaruñ var bir de ben
29. 'āşıkā:-a
Gazel 90
 Mısra: 10
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun
9. Zāhidā Tūbā budağın gözüñe şoq ko beni
 10. 'Āşıkā Tūbā yiter ol kāmēt-i dīlcū diyen
30. 'āşıkām:-ām
Gazel 96
 Mısra: 1
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun
1. 'Āşıkām kāfirler içre bir gözi mestāneye
 2. Zūlfi kullabı çeker iltür beni meyhaneye
31. 'āşıkā:-a
Gazel 96
 Mısra: 7
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun
7. Katı sözler söylenürse 'āşıkā olmaz ğarīb
 8. Her tarafından seng atılsa tañ degül dīvāneye
32. 'āşıkā:-a
Gazel 101
 Mısra: 2
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun
1. Yazuğ ol mazluma k'āhından ciğerler tağlaya
 2. Hāyflar şol 'āşıkā kim dem be dem kan ağlaya
33. 'āşıklığı:-līg, -ı
Gazel 132
 Mısra: 9
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun
9. Yine 'āşıklığı şeydālığı var 'Amrīnūñ
 10. Yine şūrīde olup esridi serhōş düşdi

‘āşık it-:1. ‘āşık idüp:-*üp***Gazel 19**

Mısra: 9

Aşık etmek

9. Gül degül ‘āşık idüp bülbüli söze getüren

10. Medh-i hüsnünde olan defter-i rengīnümdür

‘āşık iseñ:

1. ‘āşık iseñ:

Gazel 51

Mısra: 7

Aşıksan, seviyorsan

7. ‘Āşık iseñ düşmesün elden suṭurlāb-ı kadeh

8. Gör nice rif atdedür hūrşīd-i ‘ālemtāb-ı ‘ışk

‘āşık ol-:

1. ‘āşık ol:

Gazel 105

Mısra: 1

Birine sevgiyle bağlanmak, tutulmak

1. ‘Āşık ol ömrüñ қо geçsün āh u vāveylā ile

2. Geçmesün dünyā vü māfihā vü hūy u hāy ile

2. ‘āşık oldum:-*du, -m***Murabba 4**

Mısra: 2

Birine sevgiyle bağlanmak, tutulmak

1. Öldürürseñ ‘āşıkı evvel beni öldür beni

2. Kim gönülden ‘āşık oldum cān ile sevdüm seni

3. ‘āşık oldum:-*du, -m***Gazel 93**

Mısra: 1

Birine sevgiyle bağlanmak, tutulmak

1. ‘Āşık oldum derdüme yokdur deva şimden girü

2. Günde biñ kez ölürem ben mübtelā simden girü

āşikār eyle-:

1. eylemese āşikār:-me, -se

Gazel 48

Mısra: 2

Açığa çıkarmak

1. Kan ağlamazdı bencileyin zār zār şem‘
2. Sūz-ı derūnın eylemese āşikār şem‘

āşikāre:

1. āşikāre:

Gazel 4

Mısra: 2

Belli, meydanda, açık

1. Ağlamadın sīne zaḥmın çeşm-i giryānum saña
2. Kandan oldı āşikāre rāz-ı pinhānum saña

āşikāre kıl-:

1. āşikāre kıldı:-dı

Gazel 50

Mısra: 6

Ortaya çıkarmak

5. Germ olmasun mı dil yine gün toğdı başına
6. Kim āşikāre kıldı ruḥuñ āfitāb-ı luṭf

‘āşik-ı bīçāre:

1. ‘āşik-ı bīçāreyi:-yi

Gazel 56

Mısra: 5

Çaresiz aşık

5. ‘Āşik-ı bīçāreyi cānānesüz kılduñ dirīg
6. Bülbül-i āvāreyi gülsüz gülistānsuz koduñ

‘āşik-ı dilhaste:

1. ‘āşik-ı dilhaste:

Gazel 89

Mısra: 5

Gönlü yaralı aşık

5. Ölsün dir iseñ ‘āşik-ı dilhaste feraḥdan
6. Şirīn dehenüñden idegör büseye dermān

‘āşık-ı pürderd:

1. ‘āşık-ı pürderd:

Murabba 1

Mısra: 3

Çok dertli aşık

3. ‘Āşık-ı pürderd ile bir yire gelmişken habīb

4. Sāḫıyā şevḳ ile toldur cāmı nūş eyyāmıdur

‘āşık-ı şeydā:

1. ‘āşık-ı şeydā:

Gazel 2

Mısra: 10

Divane aşık

9. ‘Amriyā eş‘arı sūz ile eyit kim oқыyup

10. Tā du ‘ālar eyleye her ‘āşık-ı seyde saña

‘āşık-ı zārı:

1. ‘āşık-ı zārı:-ı

Gazel 57

Mısra: 3

Ağlayan aşık

3. ‘Āşık-ı zārı ölüm haddinde terk itdüñ dirīğ

4. Şem‘ gibi düşmanı ḥandān beni giryān ḳoduñ

2. ‘āşık-ı zārı:-ı

Gazel 75

Mısra: 7

Ağlayan aşık

7. Öürken kıbleye döndürseler bir ‘āşık-ı zārı

8. Gözi açuḳ ḳalup baḳa maḥalleñden yaña kıblem

‘āşıklar temāşāgāhı:

1. ‘āşıklar temāşāgāhıdur:-dur

Gazel 115

Mısra: 5

Aşıkların gezip dolaştığı, seyrettikleri yer

5. Bu gülistānuñ ki ‘āşıklar temāşāgāhıdur

6. Serv-i sīmınberlerinden bir güzel sevdüm yine

‘āşıklık zamānı:

1. ‘āşıklık zamānıdur:-*dur*

Gazel 39

Mısra: **8**

Sevmek, sevilmek zamanı (Gençlik yılları)

7. Eger ben rind-i şāhid-bāz isem ta‘n itmesünler kim

8. Yigitlik çağı ‘işret devri ‘āşıklık zamānıdur

‘āşikuñ dili:

1. ‘āşikuñ dilisin:-*sin*

Gazel 95

Mısra: **9**

Aşığın dili

9. Kim bilür kankı ‘āşikuñ dilisin

10. Söz bilenden yiter nihān eyle

aşıl-:

1. aşılacak:-*acak*

Gazel 46

Mısra: **4**

Asılmak

3. Can metā‘in alduğına ola kim ikrār ide

4. Aşılacak uğrıdur şol turra-i tarrarı aş

2. aşılanlar:-*an, -lar*

Gazel 22

Mısra: **1**

Sarkıtmak

1. Halka halka aşılanlar saç mıdur sünbül midür

2. Dāne dāne görinenler beñ midür fülful midür

3. asılmış:-*mış*

Gazel 38

Mısra: **10**

Tutulmak, takılı kalmak

9. ‘İşve ile seyr iden ol serv-i hoşbālāyı gör

10. Sünbülinden diller asılmış şanavber kendidür

āşinā:

1. **āşināsın:-sın****Gazel 10**Mısra: **6***Dost, aşık*

5. Kocılur yad olana ol gülendām

6. Dirīgā āşināsın eylemez yād

2. **āşinālardan:-lar, -dan****Gazel 123**Mısra: **2***Dost, aşık*

1. Yad kıldı bu şanem ol sevgülü cāndan beni

2. Āşinālardan geçürdi kesdi yārāndan beni

āşinā çık:-1. **āşinā çıkar:-ar****Gazel 25**Mısra: **4***Kendini ifşa etmek*

3. Her gönca kim sevem yüzi açılmadıķ diyem

4. Her yada yüz virüp açılır āşinā çıkar

āşinālık:1. **āşinālıķdan:-dan****Gazel 45**Mısra: **10***Dostluk*

9. ‘Amriyā efsün-ı şî‘ri oķımdan vaz gel

10. İster iseñ hūblarla āşinālıķdan hālāş

āsītān:1. **āsītān:-ı****Gazel 63**Mısra: **3***Kapı, eşik (Osmanlı kültüründe özellikle saray kapısı ve esiği, ulaşılması veya yaklaşılması arzulanan, yüz sürülen bir otorite mekânı olarak görülür.)*

3. Ey āsītānı Ka‘besine ‘azm iden yiter

4. ‘Uşşāķa armağan lebi hūrmāsı Aħmedüñ

2. **āsītānında:-ın, -da****Gazel 109**

Mısra: 7

Kapı, eşik (Osmanlı kültüründe özellikle saray kapısı ve esiği, ulaşılması veya yaklaşılması arzulanan, yüz sürülen bir otorite mekânı olarak görülür.)

7. Āsitānında gönül mesken idinürseñ eger

8. Hür-ı firdevs-i berîn reşk ideler meskenüñe

āsītān-ı dilber:1. **āsītān-ı dilberümde:-üm, -de****Gazel 2**

Mısra: 7

Gönül çalan güzelin kapı eşiği

7. Āsitān-ı dilberümde ço beni hāk olayın

8. Var mübarek ola şofî Cennetü'l Me'vā saña

2. **āsītān-ı dilberüme:-üm, -e****Gazel 55**

Mısra: 9

Gönül çalan güzelin kapı eşiği

9. Āsitān-ı dilberüme luṭf idüp bi'llāhi var

10. 'Amriyā benden elin öp ol güzel sultānumuñ

āşiyān eyle:-1. **āşiyān eyle:****Gazel 95**

Mısra: 4

Mesken tutmak, yuva yapmak

3. Alçaq uçma bülendpervāz ol

4. 'Arşa çık anda āşiyān eyle

aşla:1. **aşla:****Gazel 40**

Mısra: 6

Asla

5. Şemse nisbet olur mı zılla vücūd

6. Aşla baķsañ ķatuñda ma'dūmuz

aşşı:

1. aşşı:

Gazel 46

Mısra: 6

Fayda, yarar

5. Zülfüñe karşı boyun eğdümse kâfir olmadum

6. Aş demekden aşşı ne hey dîni yok gel bârî aş

âşüb-ı dil ü dîn:

1. âşüb-ı dil ü dînümdür:-dür

Gazel 19

Mısra: 1

Din ve gönül karıştıran

1. Ol siyehçerde ki âşüb-ı dil ü dînümdür

2. Severem ben anı kim çeşm-i cihānbînümdür

âşüb-ı ehl-i 'ışka:

1. âşüb-ı ehl-i 'ışka:-a

Gazel 116

Mısra: 8

Aşk ehlininin aklını) karıştıran

7. Meydān-ı 'ışka kim kodı bu kanlu başları

8. Āşüb-ı ehl-i 'ışka eger serserî ise

âşüb-ı rüzgār:

1. âşüb-ı rüzgār:

Gazel 87

Mısra: 2

Zamanı karıştıran

1. Bilmez miyem seni nesin ey bîvefā nesin

2. Āşüb-ı rüzgār u belā-yı zemānesin

âşüfte:

1. âşüfte:

Gazel 107

Mısra: 6

Sevgiden kendinden geçen

5. Yağalum sīnemüze lāle gibi yir yir dāğ

6. 'İşk serhōşları âşüfte vü hayranlar ile

2. **āşüfte:****Gazel 107**

Mısra: 12

Sevgiden kendinden geçen

11. Huldı zühhāda naşīb eyle Dahī bizi қо

12. 'Işık serhōşları āşüfte vü hayrānlar ile

āşüftehāl:1. **āşüftehāl:****Gazel 136**

Mısra: 3

Sevgiden kendinden geçmiş

3. Şūrīde derdmend idüm āşüftehāl idüm

4. Pīşüm hemīşe 'ayş idi bir hoş zamān idi

āsumāngīr:1. **āsumāngīr:****Gazel 81**

Mısra: 8

Göğü kaplayan, gölgeleyen

7. Dūd-ı āhum kim livā-yı ejdehāpeykerdür ol

8. Āsumāngīr idüben gün yüzlü cānumdur giden

āsumān-ı dergeh:1. **āsumān-ı dergehünde:-üñ, -de****Gazel 21**

Mısra: 5

Sevgilinin gökyüzü gibi olan dergahı

5. Āsumān-ı dergehünde hūn-ı 'āşıkdur şafaқ

6. Dāne dāne göz yaşıdır encüm-i seyyāreler

at-:1. **atmaz:-maz****Gazel 103**

Mısra: 1

Bakmamak

1. Ğamze oқın atmaz baña ağıyār arasında

2. Қорқар ki oқı zāyi' ola hār arasında

2. atdı:-*di***Gazel 122**

Mısra: 1

Atmak, fırlatmak

1. Gözün kim baña oğın atdı gitdi
2. Bir ucı çağ yürece batdı gitdi

âteş:

1. âteş:

Müfret 2

Mısra: 1

Ateş

1. Gel germ olup olma iñen âteş gibi serkeş
2. Serkeşlik ile hâke berâber olur âteş

2. âteş:

Müfret 2

Mısra: 2

Ateş

1. Gel germ olup olma iñen âteş gibi serkeş
2. Serkeşlik ile hâke berâber olur âteş

3. âteşde:-*de***Kaside 2**

Mısra: 2

Ateş

1. Teb-i hayret aldı beni âh âh
2. Fiğân kim bu âteşde oldum tebâh

âteş düş-:1. âteş düşdi:-*di***Müfret 1**

Mısra: 1

Yakmak, yaralamak

1. Göz ucından dil-i virâneye âteş düşdi
2. Raht-ı şabrı dağılup hâli müşevveş düşdi

2. âteş düşdi:-*di***Gazel 132**

Mısra: 1

Yakmak, yaralamak

1. Göz ucından dil ucına yine âteş düşdi
2. Raht-ı şabrı tağılup hâli müşevveş düşdi

âteş sal-:

1. âteş şalmış:-miş

Gazel 44

Mısra: 5

Ateş düşürmek, yakmak

5. Gül yüzünden ki gözün gönlüme âteş şalmış
6. Göyünüp bülbül-i dil derd ile biryân olmuş

2. âteşe şal:

Kaside 2

Mısra: 12

Ateşe atmak, yakmak

11. Fenâ câmın elden düşürme müdâm
12. Şal ol âteşe varlığını tamâm

âteşgâh-ı 'ışk:

1. âteşgâh-ı 'ışkunda:-un, -da

Gazel 38

Mısra: 8

Aşkın yaktığı yer

7. Cân tecellî-i cemâlün şem'ine pervânedür
8. Gönlüm âteşgâh-ı 'ışkunda semender kendidür

âteş-i ah:

1. âteş-i ahumla:-um, -la

Gazel 112

Mısra: 5

Ah çekince içten çıkan sıcak nefes

5. Çokdan yanardı âteş-i ahumla nüh felek
6. Yaşum su sepmese dil-i süzânım üstine

âteş-i süzân:

1. âteş-i süzân:

Gazel 121

Mısra: 6

Yakıcı ateş

5. Dil neyistānna odlar şaçalı ejder-i 'ışk
6. Yandum ol āteş-i sūzān ile öldüm gitdi

2. **āteş-i sūzān:**

Gazel 57

Mısra: **8**

Aşığı yakan aşk ateşi

7. Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benüm

8. Gönlümüñ vīrānesine āteş-i sūzān kōduñ

āteş-i sūzānşekil:

1. **āteş-i sūzānşekil:**

Gazel 66

Mısra: **10**

Yakan ateş gibi

9. Yārsuz seyr-i gülistān ide varsam 'Amrī

10. Gül-i hāmra görünür āteş-i sūzānşekil

āteşin efgān:

1. **āteşin efgānuma:-um, -a**

Gazel 102

Mısra: **1**

Ateş gibi yakıcı inleme

1. Döymedi nāzük mizacı āteşin efgānuma

2. Ah kim pejmürdelik irdi gül-i handānuma

āteşin gülzār:

1. **āteşin gülzār:**

Gazel 106

Mısra: **15**

Kırmızı renkli gül bahçesi

15. Āteşin gülzār arasında olur bülbül gibi

16. 'Amrī-i şeydāyı gör şūrīdehāl oldı yine

atūñ başın çek-:

1. **atūñ başın çekerek:-erek**

Gazel 60

Mısra: **8**

Sevgilinin atının başını çekmek (Sevgili bir sultan, aşık da onun atını çeken köledir)

7. Gel ey cemāl ilinüñ şehsüvâr-ı meydānı
8. Ayakda kaldı fütâdeñ atun başın çekerek

āvāre:

1. **āvāreler:-ler**

Gazel 21

Mısra: 2

Aşktan perişan olan, sevdalı kimseler

1. Cām-ı la' lüñsüz karār itmez dil-i bîçāreler
2. Hîç olur mı bâdesüz ārām ide āvāreler

2. **āvāre:**

Gazel 108

Mısra: 3

Serseri, perişan

3. Meye düşmiş yürür āvāre benüm gibi habāb
4. Bir nefes şöhet için dilber-i ra'nālar ile

āvāre düş-:

1. **āvāre düşmiş:-miş**

Kıt'a 10

Mısra: 3

Perişan, şaşkın olmak, başıboş ve kararsız hale gelmek

3. Gönül reyhāncısı āvāre düşmiş
4. Cemālün gülşeninde sünbül ister

āvāre gönül:

1. **āvāre gönlümden:-üm, -den**

Gazel 33

Mısra: 7

Şaşkın gönül

7. Hey müselmānlar meded āvāre gönlümden kim ol
8. Kanda bir kâfir-beçe görse ana hayrān olur

2. **āvāre gönül:**

Gazel 44

Mısra: 7

Şaşkın gönül

7. Kanda ārām ide şimden girü āvāre gönül
8. Seyl-i eşkümler ki gönlüm evi vîrān olmuş

āvāz vir:-1. **āvāz vire:-e****Gazel 42**

Mısra: 6

Ses çıkarmak

5. Şikeste dilde yok efgāna tākāt

6. Şınuḡ şīşe ne deñlü vire āvāz

ay:1. **aydur:-dur****Gazel 29**

Mısra: 2

Ay yüzlü güzel

1. Allāh Allāh bu meleksīmā ne garrā hūb olur

2. Toḡar aydur şanasın gündən güne maḥbūb olur

2. **ay:****Gazel 70**

Mısra: 2

Ay gibi güzel

1. Şūretūñ āyinesinde Ḥaḡı zāhir gördüm

2. Vaḥdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

3. **ay:****Gazel 74**

Mısra: 6

Seslenme bildiren söz

5. Sen güneşden ırak yaşum gibi

6. Yılduzum düşdi ay efendicüğüm

ay yüz:1. **ay yüzünde:-ün, -de****Gazel 15**

Mısra: 1

Ay yüz, yüzü ay gibi güzel olmak

1. Ay yüzünde şun '-ı Yezdāndur hilāli kaşlar

2. Yazmaya bu naḡşı göz nūrın döküp naḡḡaşlar

ayağ:**1. ayağı:-ı****Murabba 3**

Mısra: 1

Ayak (Kişinin bedeni bağlamında)

1. Bu ellerden götürmedin ayağı
2. Yir altında idinmedin durağı

2. ayağıña:-uñ, -a**Gazel 16**

Mısra: 7

Huzur

7. Cān naqdini īsār ideyin ayağıña gel
8. Öldür beni kim baña ‘ināyet nazarıdır

3. ayağıña:-uñ, -a**Gazel 48**

Mısra: 6

Ayak

5. ‘Uşşāk gibi karşıña tırmuş boyun eger
6. Kılmak diler ayağıña yaşın nişār şem ‘

4. ayağında:-ın, -da**Gazel 67**

Mısra: 6

Ayak

5. Hān-ı hüsnüñ kim mekesrānydi zülf
6. Kıldı haṭ mūr ayağında pāymāl

5. ayağına:-ın, -a**Gazel 68**

Mısra: 11

Ayak

11. Ol büt-i ra‘nā ayağına yüzüm üzre düşüp
12. Secde-i şükr eyledüm Allāhuma mesrūr idüm

6. ayağıñ:-uñ**Gazel 74**

Mısra: 3

Ayak

3. Ayağũ izidür yüzümde gözüm
4. Olmuşam hāk-i pāy efendicüğüm

7. **ayağına:-in, -a**

Gazel 100

Mısra: 3

Ayak

3. İremez kimse ol serv ayağına
4. Hāzān bergi gibi şararmayınca

8. **ayağũ:-uñ**

Gazel 130

Mısra: 13

Ayak

13. Ayağũ öpmek umarsa ferahdan
14. Ve mā edrī yemīnen ‘an şimālī

ayağa düş-:

1. **ayağa düşdi:-di**

Gazel 61

Mısra: 3

Dökülmek

3. Sensüz ey men ayağa düşdi yaşum
4. Gör bu düşkünlüğünü yılduzumuñ

ayağa düş-:

1. **ayağa düşüp:-üp**

Murabba 2

Mısra: 1

Düşkün olmak

1. Şu gibi ayağa düşüp yüzümüz hāk idelüm
2. Yuyalum arıdalum yolumuzu pāk idelüm

ayağũ izi:

1. **ayağũ izi:**

Kaside 1

Mısra: 29

Ayak izi

29. Ayağũ izi ƙalup hākde şu ƙolmuşdur
30. Yüzümde göz didüğüm oldur ey büt-i ra‘nā

2. **ayağın izi:****Gazel 19**

Mısra: 7

Ayak izi

7. Ayağın izi degül hâkde âb ile tolan

8. Bil ki yüzümde benüm dâde-i nemgînümdür

ayaklara şal-:1. **ayaqlara:-lar, -a****Gazel 22**

Mısra: 3

Ayak altına atmak

3. Deng ü sergerdân olup ayaqlara şalan beni

4. Bu kara bahtum midur şol 'anberîn kâkül midür

2. **ayaqlara düş-:****Gazel 63**

Mısra: 5

Kıymetini, itibârını kaybetmek

5. Şürîdehâl olup düşe miydüm ayaqlara

6. Başumda olmasa şaçı sevdâsı Aḥmedüñ

ayakda kal-:1. **ayakda kaldı:-dı****Gazel 60**

Mısra: 8

İtibar görmemek, beklemek

7. Gel ey cemâl ilinüñ şehsüvâr-ı meydânı

8. Ayakda kaldı fütâdeñ atun başın çekerek

2. **ayakda kaldum:-dum****Kaside 1**

Mısra: 32

Şaşkınlıktan ne yapacağını bilemez olmak

31. Esirge bendeñem ey şehsüvâr-ı hüsn ü cemâl

32. Gözüm yaşı gibi kaldum ayakda bî ser ü pā

ayakdaş:

1. ayakdaş:

Gazel 105

Mısra: 4

Yoldaş, arkadaşı

3. Rāh-ı ʿışka yelmede Ferhād u Mecnūn kōdı baş

4. Bir ayakdaş bulmadum ben bīser ü bīpāy ile

ʿayān bil-:

1. ʿayān bilsün:

Gazel 128

Mısra: 2

Apaçık bilinmek

1. Niçe bir eyleyem ʿışk nihanī

2. ʿAyān bilsün cihān sevdüm fülānı

ʿayān eyle-:

1. ʿayān eyle:

Gazel 95

Mısra: 12

Göstermek

11. Götürüp perdeyi gül açdı niķāb

12. Sen de aç rāzuñı ʿayān eyle

1. ʿayān eyledi:-di

Gazel 126

Mısra: 4

Açıķa çıkarmak

3. Sīnede defn olmuş idi genc-i ʿışk

4. Seyl-i sirişk açdı ʿayān eyledi

ʿayān ol-:

1. ʿayān oldı:-dı

Gazel 133

Mısra: 4

Görünmek, ortaya çıkmak

3. ʿĀlemde ķāmetūñ ki ʿalem dikdi fitneye

4. Oldı ʿayān cihānda kıyāmet ʿalāmeti

āyāt:

1. āyātı:-ı

Gazel 82

Mısra: 6

Kur'an ayetleri

5. Noktasın görse cemālūñ muşhafınuñ unıda

6. Levhde masţūr olan āyātı Cibril-i Emīn

avāz:

1. ayāza:-a

Gazel 110

Mısra: 6

Gazneli Mahmud'un kölesi ve sevgilisi. Akıl, fetanet ve sadakatle hizmet etmiş, Sultan Mahmud da ona büyük bir sevgi beslemiştir.

5. Özi sultān 'ālem bendesiyken

6. Kūl itdi 'ışk Mahmūdı Ayāza

āyet-i rahmet:

1. āyet-i rahmetdür:-dür

Gazel 5

Mısra: 4

Rahmet alameti

3. Yüzüne sür yüzün ey bī dil du 'ā-yı nurdur

4. Āyet-i rahmetdür ey miskīn ḥaṭ-ı jengārın öp

āyet-i vefā:

1. āyet-i vefā:

Gazel 50

Mısra: 3

Vefa ayeti

3. Levh-ı ruḥuñda yazdı ḥaṭuñ āyet-i vefā

4. Şimden girü oqınsa revādur kitāb-ı luṭf

āyīne:

1. āyīneleridür:-ler, -i, -dür

Gazel 16

Mısra: 2

Ayna II Aşığın, sevgilinin kirpiğinin oklarına hedef olan kalbi, sinesi

1. Sīnem ki şehā gamzeñ oķınıñ siperidür
2. Yir yir görinen dāğlar āyīneleridür

2. **āyine:**

Gazel 26

Mısra: 2

Ayna II Sevgilinin yüzü

1. Ol mäh-ı şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol āyine ğabğab ki benüm var kimüñ var

3. **āyinesinde:-sin, -de**

Gazel 70

Mısra: 1

Ayna II Sevgilinin yüzü

1. Şüretüñ āyinesinde Hākı zāhir gördüm
2. Vaħdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

āyinedār ol-:

1. **oldı āyinedār:**

Gazel 20

Mısra: 12

Sevgilinin suya vuran yüzünün yansıması ile su, aynaya benzetilmiş ve Osmanlı'da zengin ve varlıklı kişilere ayna tutan olarak bilinen "ayinedar" bağlamında kullanılmış.

11. Tās alupdur ħabābdan eline
12. Oldı şu gül yüzüñçün āyinedār

āyine-i ħüsn:

1. **āyine-i ħüsnüñi:-üñ, -i**

Gazel 66

Mısra: 7

Sevgilini güzelliklerin yansıması olan yüzü

7. Göster ey mählikā āyine-i ħüsnüñi kim
8. Göresin 'aşık dil-ħasteyi bīcāñşekil

āyine-i ruhsār:

1. **āyine-i ruhsārın:-ın**

Gazel 5

Mısra: 8

Sevgilinin ayna gibi parlak olan yanağı

7. Her dü 'âlem naqşını ehl-i şafaya gösterür
8. Cân u dil mir 'âtıdur âyîne-i ruhsârın öp

ayır-:

1. ayırdı:-dı

Gazel 52

Mısra: 11

Uzaklaştırmak

11. Ayırdı fitne ile yârı benden
12. Bilürmiş müdde'î şeytândan artuğ

2. ayırdı:-dı

Gazel 123

Mısra: 4

Çıkarmak

3. Düüm imānum olan dildârdan dūr eyleyüp
4. Kendü dînine koyup ayırdı imândan beni

3. ayırıp:-up

Gazel 123

Mısra: 6

Uzaklaştırmak

5. Hey vefâsuz çün cefâ idi murâdun 'âkıbet
6. Yâ n'iderdüñ ayırıp ol kân-ı ihsândan beni

ayrıl-:

1. ayrılup:-up

Gazel 90

Mısra: 7

Parçalanmak, yaralanmak

7. Hânçerüñden ayrılup mecrûh olan dilteşneler
8. Hastadur yanında bulunmaz bir içim şu diyen

2. ayrılırken:

Gazel 24

Mısra: 5

Uzaklaşmak

5. Ayrılırken saña karşı âh iden
6. Kibleye dönüp yüzini can çeker

‘ays:

1. ‘ayş:

Gazel 69

Mısra: 11

Yaşam, yaşayış

11. Bu ne ‘ayş olsun ki ‘Amrī ağlaya iller güle

12. Bu ne ‘id olsun cihan ḥandan u ben giryān olam

2. ‘ayşa:-a

Gazel 106

Mısra: 7

Zevk ve safa, yiyip içme

7. Ehl-i dil dilberler ile ‘ayşa āgāz eyledi

8. Gitdi fūrkat devr-i eyyām-ı vişāl oldı yine

3. ‘ayş:

Gazel 136

Mısra: 4

Zevk ve safa

3. Şūrīde derdmend idüm āşüfteḥāl idüm

4. Pīşüm hemīşe ‘ayş idi bir hoş zamān idi

‘ayş it-:

1. ‘ayş it:

Gazel 39

Mısra: 2

Zevk ve sefa

1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitānidur

2. Bu dem ‘ayş it ki her bir dem ḥayāt-ı cāvidānīdür

‘ayşa āgāz eyle-:

1. ‘ayşa āgāz eyledi:-di

Gazel 106

Mısra: 7

Birlikte (şarap) içmek

7. Ehl-i dil dilberler ile ‘ayşa āgāz eyledi

8. Gitdi fūrkat devr-i eyyām-ı vişāl oldı yine

‘ayvār:

1. ‘ayvār:

Gazel 35Mısra: **8***Hilekâr, hileci II Sevgilinin aşğın gönlünü çalan gözleri*

7. Gönül gitdi iki göz arasında

8. Güm itdi göz göre ol iki ‘ayvār

2. Amrī-i ‘ayvārī:-ı

Gazel 46Mısra: **10***Hırsız Amrī (aşk tacını çalan)*

9. ‘Işğ tâcın kapduğıyçün rāh-ı ‘ışkuñda senüñ

10. Rīsmān-ı zülfüñ ile ‘Amrī-i ‘ayvārī aş

‘ayvāre:

1. ‘ayvāreler:-ler

Gazel 21Mısra: **10***Hırsız II Gönül çalan, akılları alan (güzeller)*

9. Bī-dil ü bīşabr u bīārām iderler ‘Amrīyi

10. Hüblar mekkāreler sehhāreler ‘ayvāreler

az:

1. az:

Gazel 72Mısra: **8***Çok' un karşıtı*

7. Gözüñ kaçuñ füsünin kim ne bilsün

8. ‘İtābuñ az u nāzuñ kem şanurdum

az u çok:

1. az u çok:

Gazel 8Mısra: **1***Biraz, azıcık*

1. Az u çok bir buse virse kılma cānān ile bahş

2. Kim gedāya lāyık olmaz ehl-i ihsān ile bahş

azacuk cānlu:1. **azacuk cānlu:****Gazel 30**

Mısra: 3

Sevgilinin nazına dayanamayan

3. Azacuk cānlu olanlar yöreñe uğramasun
4. Şiveñi çok sitem-i cevrüñi vāfir dirler

āzād:1. **āzād:****Gazel 10**

Mısra: 10

Özgür II Sevgiliye kölelikten kurtulmak

9. Daḥī bir servḳadde bende olmaz
10. Eger ‘Amrī olursa bundan āzād

‘azm:

1. ‘azmine:-i, -ne

Gazel 115

Mısra: 9

Gitmek, yönelmek, gitmeye niyetlenmek

9. ‘Amriyā Koşantıniyye ‘azmine tāḳat ḳanı
10. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

‘azm id-:

1. ‘azm iden:-en

Gazel 63

Mısra: 3

Gitmek, yönelmek

3. Ey āsitānı Ka‘besine ‘azm iden yiter
4. ‘Uşşāḳa armağan lebi ḥurmāsı Aḥmedüñ

2. ‘azm idelüm:-e, -lüm

Gazel 107

Mısra: 3

Gitmek

3. Gel ki gül naḥlin alup meykedeye ‘azm idelüm
4. Başḳa sancaḳ çekelüm biz daḥi yārānlar ile

‘azm-i bostān it-:

1. ‘azm-i bostān itdiler: *-di, -ler*

Gazel 23

Mısra: 1

Baharda meydana çıkmak

1. Nevbahār oldu güzeller ‘azm-i bostān itdiler
2. Ğam tenürında dil-i ‘uşşâkı biryān itdiler

‘azm-i hār:

1. ‘azm-i hār:

Gazel 60

Mısra: 2

Diken batmış gibi

1. Raķīb-i rūsiyehe varsa dilberüm gezerek
2. ‘Aceb mi kebk-i derī ‘azm-i hār ider sekerek

‘azm-i rāh it-:

1. ‘azm-i rāh itmege: *-meg, -e*

Gazel 24

Mısra: 7

Yola düşmek, yola çıkmak

7. ‘Azm-i rāh itmege yol yokdur baña
8. Ger hayālün olmaz ise rāhber

‘azm-i şahrā-yı lāmekān eyle-:

1. ‘azm-i şahrā-yı lāmekān eyle:

Gazel 95

Mısra: 6

Sonsuzluk mekanına niyetlenmek

5. Cilvegāhuñ fezā-yı kuds olsun
6. ‘Azm-i şahrā-yı lāmekān eyle

‘azrā:

1. ‘azrā:

Gazel 79

Mısra: 6

Meşhur Arap aşk hikayesinin erkek karakteri (bkz. Vamık u Azra)

5. Ben bu belā-yı 'ışk ile Vāmıķ degül miyem
6. Sen bu 'izār u hüsn ile 'Azrā degül misin

2.3. B

baba:

1. **babaña:-ñ, -a**

Müfret 6

Mısra: 2

Peder, baba

1. İştüdüm şehri içinde ey perirü
2. Geyik dirler babaña sana āhū

2. **babacuğı:-cuğ, -ı**

Gazel 134

Mısra: 10

Peder, baba

9. Ol tıf l-ı nāzenīn gele mi hōcreme benüm
10. Varma levend odasına dirmiş babacuğı

bābil:

1. **bābil:**

Gazel 62

Mısra: 8

Irak'ta pek eski ve meşhur bir belde

7. Çāh-ı zekānda aşılı Hārūt zülfüñe
8. Bābil füsünün eyledi efsāne beñlerüñ

bād:

1. **bād:**

Gazel 134

Mısra: 2

Rüzgār

1. Meyl itdürimez āh o boyu müntehācuğı
2. Bād ile gerçi kim egilür gül budacuğı

bādām göz:

1. **bādām:**

Gazel 38

Mısra: 12

Badem II Çekik ve iri göz

11. ‘Amrīye beñzer nice ‘āşıkları hayrān ider
12. Ol gözi bādām kim pālūde-i ter kendidür

bādām-ı siyāh:1. **bādām-ı siyāh:****Gazel 114**

Mısra: 8

Siyah badem II Siyah çekik ve iri göz

7. Öldürürse gözüñ ey şūh beni

8. Şaçalur üstüme bādām-ı siyāh

bādbān1. **bādbānıdur:-ı, -dur****Kaside 1**

Mısra: 28

Yelken

27. Hābāb-ı eşk degül baħr-i ğuşşada görinen

28. Gözüm sefinesinüñ bādbānıdur cānā

bāde:1. **bādesüz:-süz****Gazel 21**

Mısra: 2

Şarap

1. Cām-ı la' lüñsüz karār itmez dil-i bīçāreler

2. Hīç olur mı bādesüz ārām ide āvāreler

2. **bāde:****Gazel 45**

Mısra: 8

Şarap

7. Gel şafā-yı bātın isterseñ ki şôfî muğbeçe

8. Bāde vırsün tācı vir ol pārsālıķdan ħalāş

3. **bādeye:-ye****Gazel 138**

Mısra: 3

Şarap

3. Düşse sākī 'aks-i zülf-i 'anberīnüñ bādeye

4. Müşk ola ħün-ı dili āhū-yı şaħralar gibi

bāde-i 'ışk:1. **bāde-i 'ışk:****Gazel 140**

Mısra: 7

Aşk şarabı

7. Mest idüp bāde-i 'ışk ile ene'l-ḥaḳ devrin

8. Seni sākī leb-i la'linüñi sāğar kıldı

bāde-i la'l:1. **bāde-i la'l:****Gazel 107**

Mısra: 1

Kırmızı şarap

1. Bāde-i la'l içelüm bīser ü sāmānlar ile

2. 'Işk tācin urunan başına sultānlar ile

bāde-i la'l-i leb:1. **bāde-i la'l-i lebinden:-in, -den****Gazel 76**

Mısra: 3

Dudağın lal gibi kırmızı şarabı

3. Bāde-i la'l-i lebinden mest-i lāya'kil kılan

4. Düşürüp sevdā-yı 'ışka bīser ü sāmān iden

bāde-i şafābahş:1. **bāde-i şafābahş:-ı****Kıt'a 16**

Mısra: 4

Huzur, mutluluk veren şarap

3. İrlayalum maḥabbet aḥvālin

4. Getürüñ bāde-i şafābahşı

bāde-i şāfi:1. **bāde-i şāfi:****Gazel 22**

Mısra: 6

Saf şarap

5. Pürşafā idüp beni meclisde sermest eyleyen

6. Bāde-i şāfi midür şol nergis-i şengül midür

bād-ı āh:1. **bād-ı āhumdan:-um, -dan****Gazel 66**

Mısra: 5

Aşığın aşk derdinden dolayı ıstırap çekerken dışarı verdiği nefes

5. Bād-ı āhumdan uşansa n'ola ol gülbün-i nāz

6. Dem-i serde dōyemez serv-i hırāmānşekil

2. **bād-ı āhum:-um****Gazel 133**

Mısra: 2

Aşığın aşk derdinden dolayı ıstırap çekerken dışarı verdiği nefes

1. Geldi kıyāma āhum ile yār kāmēti

2. Uş bād-ı āhum ile kopardum kıyāmēti

3. **bād-ı āhumı:-um, -ı****Gazel 141**

Mısra: 11

Aşığın aşk derdinden dolayı ıstırap çekerken dışarı verdiği nefes

11. Esdürüp bād-ı āhumı kōmaduñ

12. Şāh-ı 'ōmrümde bār hey seni mi

bād-ı hazāna:1. **bād-ı hazāna:-a****Murabba 1**

Mısra: 1

Sonbahar rüzgarı

1. Virmedin bād-ı hazāna defter ü dīvānı gül

2. Hükmine rām eyler iken bülbül-i nālānı gül

bād-ı hevāya:1. **bād-ı hevāya:-ya****Gazel 79**

Mısra: 3

Arzular, istekler

3. Bād-ı hevāya meyl idüp āhumdan incinüp

4. Ol nāz idici serv-i dilārā degül misin

bād-ı şabā:**1. bād-ı şabā:****Murabba 5**

Mısra: 4

Serin ve tatlı esen bahar rüzgârı

3. Nazar kıllı nergisüñle bülbülüne

4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüne

2. bād-ı şabā:**Murabba 5**

Mısra: 4

Serin ve tatlı esen bahar rüzgârı

3. Yiter uyu güzeller pâdişâhı

4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüne

3. bād-ı şabā:**Murabba 5**

Mısra: 4

Serin ve tatlı esen bahar rüzgârı

3. Çalinsun karşıña sînem rebâbı

4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüne

4. bād-ı şabā:**Murabba 5**

Mısra: 4

Serin ve tatlı esen bahar rüzgârı

3. Yañağuş sūz-ı sînemden ter olmuş

4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüne

5. bād-ı şabā:**Murabba 5**

Mısra: 4

Serin ve tatlı esen bahar rüzgârı

3. Uyumken öpmesün ‘Amrî hâzer kıllı

4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüne

bād-ı seher:**1. bād-ı seher:****Gazel 32**

Mısra: 10

Doğudan esen hafif rüzgâr

9. Kāmetüñ servi hevādārı mıdur ‘Amrī gibi
10. Bāğ-ı kūyuñ ʔolanur peyk oluban bād-ı seher

2. **bād-ı seherīden:-den**

Gazel 131

Mısra: 7

Doğudan esen hafif rüzgar

7. Bād-ı seherīden ger ʔoñuñ ala ey dilber

8. Kābrümde biten güller çāk ide girībānı

bağ:

1. **bağlandı:-lan, -dı**

Gazel 105

Mısra: 7

İlişki

7. Aldanup bağlandı her kimse cihan bāzārına

8. Ben ʔara gīsü ile iller ʔurı sevdā ile

bāğbān-ı dil:

1. **bāğbān-ı dil:**

Gazel 49

Mısra: 9

Gönül bekçisi

9. Gözüm yaşıyle besler idi bāğbān-ı dil

10. ‘Amrī nihāl-i ‘ömr idi ol servʔad dirīğ

bāğbān-ı ğamze:

1. **bāğbān-ı ğamzeñi:-ñi**

Gazel 37

Mısra: 11

Gamze bekçisi

11. Uyudup bāğbān-ı ğamzeñi dil

12. Yanağūñdan gül-i nesrīn uğurlar

bāğ-ı cināndur:

1. **bāğ-ı cināndur:-dur**

Kaside 2

Mısra: 6

Cennet bahçesi

5. Beşâret katîl-i ğam-ı 'ışka kim
6. Leb-i hür u bâğ-ı cinândur diyet

bâğ-ı hüsn:

1. bâğ-ı hüsn:
Gazel 95
Mısra: 16
Güzellik bahçesi II Sevgilinin yüzü
15. Sevelüm serv-i lāleruhsarı
16. Bâğ-ı hüsn içre şādmān eyle

bâğ-ı küy:

1. bâğ-ı küyüñ:-uñ
Gazel 32
Mısra: 10
Sevgilinin semtinin bağı
9. Kāmetüñ servi hevādārı mıdur 'Amrī gibi
10. Bâğ-ı küyüñ tolanur peyk oluban bād-ı seher

bağışla-:

1. bağışladum:-du, -m
Gazel 78
Mısra: 10
Karşılıksız vermek, ihsan etmek
9. 'Amrīyi maḥbūbdan men 'eyleme tek şōfiyā
10. Var saña bağışladum va'llāhi cennet gülşenin

bağla-:

1. bağlamaludur:-malu, -dur
Kıt'a 17
Mısra: 3
Takmak, asmak
3. Bağlamaludur bu ben şeydāyı kim
4. Bīvefālar zūlfine dil bağlaram
2. bağla:
Gazel 37
Mısra: 3
Toplamak

3. Şaçunu bağla kim ben bîkarârûñ
4. Metâ‘-ı şabrın ol bîdîn uğurlar

3. **bağlayup:-yup**

Gazel 75

Mısra: 2

Düzene girmek, dizilmek

1. İmām-ı meşhid-i hüsn oldu beñzer çeşmün ā kıblem
2. Ki şaflar bağlayup müjgānuñ eyler iktidā kıblem

4. **bağlana:-na**

Gazel 86

Mısra: 7

Durdurmak, engellemek, alıkoymak

7. Çöz zülfünü kim bağlana ey dōst reh-i dīn
8. Aç yüzünü kim hırmen-i imān oda yansun

5. **bağlandı:-dı**

Murabba 5

Mısra: 1

Tutulmak, aşık olmak

1. Gönül bağlandı müşkīn kākülüne
2. Yaşumdan şebnem irdi sünbülüne

bağr:

1. **bağrum:-um**

Müfret 4

Mısra: 1

Yürek, iç, ciğer

1. Bağrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
2. Ol meyfürüş dilber tırmış kebāb şancur

2. **bağrumı:-um, -ı**

Murabba 4

Mısra: 2

Yürek, iç, ciğer

1. Zerd idüp ruhsārumı hālüm digergün eyleme
2. ‘Ādet idinme cefāyı bağrumı hūn eyleme

3. **bağrın:-ın**

Murabba 4

Mısra: 2

Yürek, iç, ciğer

1. Niçe bir 'aşıklar'ı cevr ile giryān idesin
2. Niçe bir bağrın delüp ney gibi nālān idesin

4. **bağrum:-um**

Gazel 25

Mısra: 10

Yürek, iç, ciğer

9. 'Amrī meded ki ğamze diyü öldüğüm benüm
10. Bağrum delinmesün mi ki tīr-i ğazā çıkar

5. **bağrumda:-um, -da**

Gazel 49

Mısra: 2

Yürek, iç, ciğer

1. 'Ömrüm gibi revān olup ol servkād dirīğ
2. Bağrumda dāğlar ğodı ol lālehad dirīğ

6. **bağrum:-um**

Gazel 76

Mısra: 5

Yürek, iç, ciğer

5. Tīr-i ğamzeñden senüñ bağrum delinmişdür benüm
6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

7. **bağrumı:-um, -ı**

Gazel 95

Mısra: 14

Yürek, iç, ciğer

13. Dem be dem hār-ı 'ışk içinde benüm
14. Bağrumı ğonca gibi ğan eyle

8. **bağrum:-um**

Gazel 99

Mısra: 3

Yürek, iç, ciğer

3. Bağrum döğindi merhāmetüñ yoğ mıdur baña
4. Şefkāt idüp gözümdeñ ağan ğanı añma ya

9. **bağrumı:**-um, -i**Gazel 100**

Mısra: 1

Yürek, iç, ciğer

1. Komaduñ bağrumı çün yarmayınca
2. Komayam ben de āhir şarmayınca

10. **bağrumı:**-um, -i**Gazel 126**

Mısra: 1

Yürek, iç, ciğer

1. Ğamzeñ oķı bağrumı kan eyledi
2. Dīdeden ol kanı revān eyledi

11. **bağrumı:**-um, -i**Gazel 128**

Mısra: 3

Yürek, iç, ciğer

3. Delüpdür bağrumı ney gibi feryād
4. Firākuñ oķı ebrūnuñ kemānı

12. **bağrumdağı:**-um, -da, -ğı**Gazel 135**

Mısra: 1

Yürek, iç, ciğer

1. Kanlara ğark eyledi bağrumdağı başlar beni
2. Virdi seylāba bu gözümde aķan yaşlar beni

bağrum kanı:1. **bağrum kanı:****Gazel 132**

Mısra: 6

Ciğer kanı

5. Ağlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
6. Baña bağrum kanı saña mey-i bīġış düşdi

bağrum kebābı:1. **bağrum kebābı:****Murabba 3**

Mısra: 1

Gönlü kebab gibi yanmak

1. Göyüñdi odlara bağrum kebābı
2. Nice içsem bu yaşumdan şarābı

2. **bağrum kebabı:-um**

Murabba 5

Mısra: 1

Gönlü kebab gibi yanmak

1. Öñüñde toğranup bağrum kebabi
2. Çekilsün bezmüñe yaşım şarābı

bahane ara-:

1. **bahane arar:-r**

Gazel 17

Mısra: 6

Bahane aramak

5. Severem didüğüm diler dilber
6. Ağzuma söğmege bahane arar

bahāne eyle-:

1. **bahāne eyleyüp:-y, -üp**

Kıt'a 14

Mısra: 3

Bahane etmek

3. Un elemegi bahāne eyleyüp
4. Sevdüğüm Bulğar kızı yiter şalın

bahar:

1. **bahar:**

Gazel 20

Mısra: 2

Bahar mevsimi

1. Geldi sevdā-yı 'ışk gitdi qarār
2. Bilmezüz hālümüz n'ola bu bahar

bahār ol-:

1. **bahār oldı:-dı**

Gazel 43

Mısra: 7

Baharın gelmesi

7. Bahār oldu açıldı lāle vü gül
8. Müzeyyen oldu gülruhlarla meclis

bahār zīneti:

1. bahār zīnetini:-ni

Kaside 1

Mısra: 13

Baharda yeryüzünün yeniden dirilmesiyle ortaya çıkan güzellik

13. Bahār zīnetini ben nice kılam taşvīr
14. Ki tıfl oyuncasıdır aña göre naqş-ı Hıfā

bahr-i ğuşsa:

1. bahr-i ğuşsada:-da

Kaside 1

Mısra: 27

Aşığın dertten dolayı döktüğü gözyaşları

27. Hābāb-ı eşk degül bahr-i ğuşsada görinen
28. Gözüm sefinesinüñ bādbānidur cānā

bahr-i hūsnüñ mevcı:

1. bahr-i hūsnüñ mevcı:

Gazel 51

Mısra: 6

Güzellik denizinin dalgası

5. Cān hālāş itmek olur mı pençesinden ğamzenüñ
6. Bahr-i hūsnüñ mevcı kim taqdı dile kullāb-ı 'ışk

bahr-i kef:

1. bahr-i kefüñden:-üñ, -den

Kaside 1

Mısra: 67

Deniz köpüğü II Cömertlik ve zenginlik

67. Diler ki bahr-i kefüñden gedālīg ide senüñ
68. Eline kāse alupdur hābābdan deryā

bahş:

1. bahş:

Gazel 8

Mısra: 1

Sohbet

1. Az u çok bir buse virse kılma cânân ile bahş
2. Kim gedāya lāyık olmaz ehl-i ihsân ile bahş

2. bahş:

Gazel 8
Mısra: 2
Sohbet

1. Az u çok bir buse virse kılma cânân ile bahş
2. Kim gedāya lāyık olmaz ehl-i ihsân ile bahş

3. bahş:

Gazel 8
Mısra: 4
Sohbet

3. Zāhidā nā ehle söz açma rümüz-ı 'ışkıdan
4. Sırr-ı Hakkā 'arif iseñ kılma nādān ile bahş

4. bahş:

Gazel 8
Mısra: 6
Sohbet

5. Dīnüm imānum disem ben saña men 'eyler raķīb
6. Dīn için lābūd ider kāfir müselmān ile bahş

5. bahş:

Gazel 8
Mısra: 8
Sohbet

7. Derdüme la 'linden em şordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cân ile bahş

6. bahş:

Gazel 8
Mısra: 10
Sohbet

9. Kāküli vaşfın ğazelde şerh iderken mū be mū
10. Eyledüm çok şan 'ati şı 'r içre Selmān ile bahş

7. bahş:

Gazel 8
Mısra: 11
Sohbet

11. Baḥs ile biñ mürdeyi iḥyā ider bir ḥandede
12. İdemez 'İsā daḥi ol la'l-i ḥandān ile baḥs

8. **baḥs:**

Gazel 8

Mısra: 12

Sohbet

11. Baḥs ile biñ mürdeyi iḥyā ider bir ḥandede
12. İdemez 'İsā daḥi ol la'l-i ḥandān ile baḥs

9. **baḥs:**

Gazel 8

Mısra: 14

Söz etmek, konuşmak

13. 'Amriyā taṣvīr-i ḥüsn itmekde mānendūñ mi var
14. Sen de bir üstādsın kılsañ n'ola Māñyle baḥs

baḥs:

1. **baḥs:**

Kıt'a 16

Mısra: 1

Güzelliğini göstererek ihsanda bulunan sevgili

1. Ḥüsn ili pādişāhısın baḥsī
2. Kimde vardır gözün kaşuñ naḫşı

baht:

1. **baht:**

Gazel 17

Mısra: 7

Şans, talih

7. Baht anuñ kim öper düşünde seni
8. Devlet anuñ ki sīnesine şarar

2. **bahtum:-um**

Gazel 52

Mısra: 13

Şans talih

13. Benüm bahtum gibi şūrīde 'Amrī
14. Ne var ol zülf-i ser-gerdāndan artuḫ

3. **baht:****Gazel 142**

Mısra: 4

Şans, talih

3. Mest idüp yüzine yüzüm sürdüm
4. Baht yüz tutdı fırsat el virdi

baht-ı hümayün:1. **baht-ı hümayün:****Gazel 77**

Mısra: 4

Padişahlara layık baht, şans

3. Ol hümasāye havāsını heves kılsun hemān
4. Devlet ü iqbāl ile baht-ı hümayün isteyen

baht-ı siyāh:1. **baht-ı siyāh:****Gazel 114**

Mısra: 1

Kötü talih

1. Ben kara günlüyi bu baht-ı siyāh
2. Bend-i zülfüne düşürdi nidem āh

2. **baht-ı siyāhumdur:-dur****Gazel 90**

Mısra: 3

Kötü talih

3. Bu perīşān hālüm ü baht-ı siyāhumdur benüm
4. Turmadın artup gider ol turra-i hindū diyen

3. **baht-ı siyehden:-den****Gazel 25**

Mısra: 6

Kötü talih

5. Her sebzhaṭ ki ‘āşığı ḳadrin bilür şanam
6. Baht-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

bak-:**1. baksañ:-sa, -ñ****Gazel 40**Mısra: **6***Bakmak, seyretmek***5. Şemse nisbet olur mı zılla vücūd****6. Aşla baksañ kıtuñda ma‘dūmuz****2. bakma:-ma****Gazel 40**Mısra: **13***Bakmak***13. Sen haķāret göziyle bakma bize****14. Biz gedā şūretinde maħdūmuz****3. bakmaya:-ma, -ya****Gazel 41**Mısra: **9***Bakmak, seyretmek***9. Şanma şerm ide bakmaya ‘Amrī****10. Pertev-i ħüsnüñe nazar döymez****4. bakmayuban:-ma, -yuban****Gazel 60**Mısra: **4***Bakmak, seyretmek***3. Didüm ki beñzümi gör al du‘āmı raħm eyle****4. Yüzüme bakmayuban gitdi ağzuma sögerek****5. bakmadılar:-ma, -dı, -lar****Gazel 60**Mısra: **10***Bakmak, seyretmek***9. Bu gün maħalle-i dilberde ‘Amrīyi gördüm****10. Yüzine bakmadılar gitdi boynımı eğerek****6. bakmayanı:-ma, -yan, -ı****Gazel 73**Mısra: **11***Bakmak, seyretmek***11. Dilerem bakmayanı il içre aña****12. Deñerem yine añadur nazarum**

7. baqa kalmak:-a**Gazel 75**

Mısra: 8

Gözü arkada kalmak

7. Ölürken kıbleye döndürseler bir 'āşık-ı zārı
8. Gözi açuq kalup baqa maħalleñden yaña kıblem

8. baqısuñdan:-ıñ, -uñ, -dan**Gazel 80**

Mısra: 8

Bakma, bakıñ

7. Kaş u gözle sözlerüñden 'aqlı aldurdum diriğ
8. Uğrun uhrun baqısuñdan gitdi iman el amān

9. baqup:-up**Gazel 135**

Mısra: 4

Bakmak

3. Kevkeb-i baħtum durur gökden düşen yā ħûd felek
4. Mehlikālar mihrine baqup komaz taşlar beni

bālā bülend:**1. bālā bülendsin:-sin****Gazel 87**

Mısra: 5

Uzun boylu

5. Ey serv-i bāğ egerçi ki bālā bülendsin
6. Ammā nigār qaddine nisbet miyānesin

2. bālā bülendsin:-sin**Gazel 87**

Mısra: 5

Uzun boylu

5. Ey serv-i bāğ egerçi ki bālā bülendsin
6. Ammā nigār qaddine nisbet miyānesin

bālā-vı dost:**1. bālā-yı dost:****Gazel 29**

Mısra: 9

Sevgilinin boyu

9. 'Amriyā sancaḳ çeküp kim yüriye bālā-yı dost
10. 'İşk gālib oldı 'aqlum düşmanı maḡlüb olur

bālī:

1. **bālī:**

Kıt'a 10

Mısra: 2

Eski, eskimiş, köhne

1. Senüñ gönülün belālu bülbül ister
2. Benüm gönülüm gülüm Bālī gül ister

bana:

1. **bana:**

Gazel 1

Mısra: 11

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

11. Dilber didi 'Amrī bana bu la'l-i cānbaḡşı viren
12. Āb-ı Hayāta beñzer eş'ār-ı revān virmiş saña

2. **baña:**

Kaside 1

Mısra: 35

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

35. Bilür misin neler itdün baña zamāna uyup
36. İştıme mi didün anı seyyidü'l vüzerā

3. **baña:**

Murabba 4

Mısra: 1

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

1. Sen baña cevri eyleseñ dil derd ile pürhün olur
2. Korkum oldur kim güzeller öğrenür ḳānün olur

4. **banadan:-dan**

Kıt'a 4

Mısra: 4

Benden (kendinden bağlamında)

3. Çıplacaḳ gördüm ol gülendāmı
4. Tā ölince çıkam mı ben banadan

5. **baña:**

Kıt'a 6

Mısra: 1

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

1. Uydı nāgeh baña bir hercāyī hūz-i bī hayā
2. Dilkülük itmek dilerdi ara yirde dāyimā

6. baña:

Gazel 7

Mısra: 2

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

1. Güzellerde olaydı buse ‘ādet
2. İrerdi baña daği bu sa‘ādet

7. baña:

Gazel 8

Mısra: 7

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

7. Derdüme la‘linden em şordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile bahş

8. baña:

Kıt'a 11

Mısra: 3

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

3. N’ eyleyem ben göñli ğam yiter baña
4. Bir elā gözlüye virdüm göñlümi

9. baña:

Gazel 16

Mısra: 8

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

7. Cān naqdini īsār ideyin ayaguña gel
8. Öldür beni kim baña ‘ināyet nazarıdır

10. baña:

Gazel 24

Mısra: 7

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

7. ‘Azm-i rāh itmege yol yokdur baña
8. Ger hayālūñ olmaz ise rāhber

11. baña:

Gazel 44

Mısra: 10

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

9. Göñlüm ol çāh-ı zenaḥdāna düşelden ‘Amrī
10. ‘Ālemüñ tāze bahārı baña zindān olmuş

12. **baña:**

Gazel 55

Mısra: 7

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

7. Dīnüm imānum disem ḥıṣm ile kīn eyler baña
8. Beñzer ol kāfir ḫatında ḫadri yok imānumuñ

13. **bana:**

Gazel 71

Mısra: 1

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

1. Bana ḫayfuñ biñ tümendür sevdüğüm
2. Yaḫşı kı1 kim bu yamandur sevdüğüm

14. **baña:**

Gazel 71

Mısra: 4

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

3. Sevdüğüm midür günāhum bilmedüm
4. Baña bu zulmüñ nedendür sevdüğüm

15. **baña:**

Gazel 72

Mısra: 9

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

9. Ben ağladum cihān güldi baña hep
10. Cihān ağlaya ben gülem şanurdum

16. **baña:**

Gazel 91

Mısra: 7

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali.

7. Niğār miḫneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eylesin

17. **bana:**

Gazel 93

Mısra: 5

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

5. Yārı ağyār ile görmekten ölüm yegdür bana
6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

18. **baña:**

Gazel 96

Mısra: 6

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

5. Cur‘asından nūş-ı cān şunar raķībe her zamān
6. Baña gelse zehr-i ķātil tıldurur peymāneye

19. **baña:**

Gazel 99

Mısra: 3

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

3. Bağrum döğindi merħametüñ yok mıdur baña
4. Şefķat idüp gözümdeñ aķan ķanı añma ya

20. **baña:**

Gazel 103

Mısra: 1

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

1. Ğamze oķın atmaz baña ağyār arasında
2. Ķorķar ki oķı zāyi‘ ola ħār arasında

21. **Baña:**

Gazel 121

Mısra: 11

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

11. Baña ne çeşme-i Ğıẓr ile dem-i ‘İsādan
12. Ārżü-yı leb-i cānān ile öldüm gitdi

22. **baña:**

Gazel 122

Mısra: 1

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

1. Gözüñ kim baña oķın atdı gitdi
2. Bir ucı çak yürege batdı gitdi

23. **baña:****Gazel 132**

Mısra: 6

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

5. Ağlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
6. Baña bağrum kıanı saña mey-i bîğış düşdi

24. **baña:****Gazel 142**

Mısra: 7

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali

7. Bir kadeh şundi baña sākī-i 'ışk
8. İkilik gitdi vaḥdet el virdi

bār:1. **bār:****Gazel 141**

Mısra: 12

Yük, ağırlık

11. Esdürüp bād-ı āhumı kıomadun
12. Şāḥ-ı 'ömrümde bār hey seni mi

bārān ol-:1. **bārān olur:-ur****Gazel 33**

Mısra: 2

Yağmur

1. Hıat görinse gird-i ḥaddinde gözüm giryān olur
2. Hāle devr itse kıamer eṭrāfını bārān olur

bāreka'llāh:1. **bāreka'llāh:****Gazel 15**

Mısra: 4

Allah mübarek etsin

3. Kimden öğrendün lebi-şīrīnüne dil virmegi
4. Bāreka'llāh āferīn üstāduña sābāşlar

bārī:**1. bārī:****Murabba 3**

Mısra: 3

Hiç olmazsa, en azından

3. Begüm hiç olmaz ise düşde bārī

4. Seni bir göreyin andan öleyim

2. bārī:**Gazel 46**

Mısra: 6

Yok bir de

5. Zülfüñe karşı boyun egdümse kâfir olmadum

6. Aş demekden aşşı ne hey dîni yok gel bārī aş

baş:**1. başlar oynar:****Gazel 15**

Mısra: 8

Kafa yormak

7. Nerd-i 'ışka döşenüp Ferhād u Mecnūn kodı baş

8. 'Işk oyunu bir oyundur anda oynar başlar

2. başa iltür:**Gazel 15**

Mısra: 9

Başını dokundurmak

9. Başa iltür şem 'veş giryān u sūzān olmağı

10. 'Amrī-i şūrīdehāle baş koşan қallāşlar

3. başlar:-lar**Gazel 29**

Mısra: 6

Akillılar, canlar

5. 'Arşa-i hüsninde gīsūdan ele çevgān alup

6. Bir oyun oynar arada niçe başlar top olur

4. başına:-ın, -a**Gazel 50**

Mısra: 5

Üstüne, üzerine

5. Germ olmasun mı dil yine gün toğdı başına
6. Kim āşikāre kıldı ruđuñ āfitāb-ı luţf

5. başuma:-um, -a

Gazel 59

Mısra: 6

Kafa, ser

5. Yārı gördüm kırmızı güller taķınmış ben dağı
6. Başuma taķdum şırār-ı dūd-ı āhumdan çiçek

6. başumda:-um, -da

Gazel 63

Mısra: 6

Akılda, fikirde

5. Şūrīdehāl olup düşe miydüm ayaklara
6. Başumda olmasa şacı sevdāsı Aĥmedüñ

7. başuma:-um, -a

Gazel 69

Mısra: 5

Üstüne, üzerine

5. Müşk ü ‘anber yirine ben başuma toprak şaçam
6. Kākülüñ gibi perīşānhāl ü sergerdān olam

8. başuma:-um, -a

Gazel 70

Mısra: 7

Kendime

7. Dūd-ı āhı başuma tāc-ı sa‘ādet bilürem
8. ‘Işķ dāğın temime ĥil’at-i fāĥir gördüm

9. başına:-ın, -a

Gazel 107

Mısra: 2

Kendine

1. Bāde-i la‘l içelüm bīser ü sāmānlar ile
2. ‘Işķ tācın urunan başına sultānlar ile

10. başum:-um

Gazel 112

Mısra: 12

Can, hayat

11. Cān naq̄di ile virmez ise b̄usesin ḥabīb
12. Başum daḥi dilerse n'ola cānum

11. **başuma:**-um, -a

Gazel 114

Mısra: 3

Gönül

3. Başuma seng-i cefā andan irer
4. Kim idindüm ben anı püşt ü penāh

12. **başına:**-i, -na

Gazel 114

Mısra: 10

Gönül, fikir

9. 'Amrī peyk oldı maḥalleñ tolanur
10. Geydürelden başına 'ışk külāh

13. **başlar:**-lar

Gazel 135

Mısra: 1

Yara

1. Kanlara ğark eyledi bağrumdağı başlar beni
2. Virdi seylāba bu gözümde ağan yaşlar beni

14. **başda:**-da

Gazel 28

Mısra: 2

Gönül, fikir

1. Sīnemde dil ki ğam kafesi 'andelībidür
2. Başda belā-yı 'ışk ile külḥan ğarībidür

baş açık dīvāne:

1. **baş açık dīvāneyem:**-yem

Gazel 94

Mısra: 2

Kokusuz, pervasız deli

1. Eyledüm pīrāhen-i şabrı kaba şimden girü
2. Baş açık dīvāneyem ben bīnevā şimden girü

baş çek-:1. **baş çekme:-me****Kaside 2**

Mısra: 7

İsyân etmek, karşı gelmek

7. Sücüd eyle her hâke baş çekme kim

8. Melekvâr olasın felek menzilet

baş eg-:1. **baş egme:-me****Gazel 51**

Mısra: 9

Saygı göstermek, boyun bükmek

9. 'Amriyâ baş egme ta'lim itdi ebrû-yı nigâr

10. Secde öğretti niçe serkeşlere mihrâb-ı 'ışk

2. **baş egdi:-di****Gazel 111**

Mısra: 9

Saygı göstermek, boyun bükmek

9. 'Amrî gibi baş egdi vü miskînlige geldi

10. Serkeş görüp ol zülf-i perîşânı benefşe

baş götür-:1. **baş götürmezdi:-mez, -di****Gazel 127**

Mısra: 7

Başını kaldırmamak, sürekli yapmak

7. Baş götürmezdi secdeden âdem

8. Ey perî kaçuñ olsa mihrâbı

baş indür-:1. **baş indürür:-ür****Gazel 2**

Mısra: 1

Baş eğmek

1. Cennet-i firdevsden baş indürür Tübâ saña

2. Kanda irsün şâh-ı gül ey serv-i hoşbâlâ saña

baş ko-:1. **baş kodı:-dı****Gazel 15**

Mısra: 7

Bir amaca yönelmek, bütün varlığıyla kendini vermek

7. Nerd-i 'ışka döşenüp Ferhād u Mecnūn kodı baş

8. 'Işk oyunu bir oyundur anda oynar başlar

2. **baş kodı:-dı****Gazel 105**

Mısra: 3

Bir amaca yönelmek, bütün varlığıyla kendini vermek

3. Rāh-ı 'ışka yelmede Ferhād u Mecnūn kodı baş

4. Bir ayakdaş bulmadum ben bīser ü bīpāy ile

baş koş-:1. **baş koşan:-an****Gazel 15**

Mısra: 10

Baş başa vermek, fikir birliği yapmak

9. Başa iltür şem 'veş giryān u sūzān olmağı

10. 'Amrī-i şūrīdehāle baş koşan kallāşlar

başdan aş-:1. **başdan aşmış:-mış****Gazel 68**

Mısra: 2

Çok fazla, haddinden fazla

1. Varımadum mescide vā'iz bugün ma'zur idüm

2. Başdan aşmış dün içilen tolular maḥmūr idüm

başdur-:1. **başdurursın:-ur, -sin****Gazel 105**

Mısra: 18

Bastırmak, susturmak

17. Ey mü'ezzın gel nefes tut vakti ile bekle kim

18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin gāvğā ile

başka:1. **başka:****Gazel 107**

Mısra: 4

Başka, diğer

3. Gel ki gül naḥlin alup meykedeye ‘azm idelüm

4. Başka sancaḳ çekelüm biz daḥi yārānlar ile

bat-:1. **batdı:-dı****Gazel 122**

Mısra: 2

Saplanmak

1. Gözün kim baña oḳın atdı gitdi

2. Bir ucı çaḳ yürege batdı gitdi

bay u gedā:1. **bay u gedā:****Gazel 93**

Mısra: 4

Zengin ve fakir II Herkes

3. Dost düşmān āh ide kāfir müselmān raḥm ide

4. Ağlaya ben ḥastaya bay u gedā şimden girü

bayram namāzı:1. **bayram namāzı:****Gazel 6**

Mısra: 6

Bayram namazı

5. Vuşlat güninde secdeye vardum yüzün görüp

6. Bayram namāzı çün kılnur toḡsa āfitāb

bayram yiri:1. **bayram yirin:-n****Gazel 59**

Mısra: 4

Bayram yeri II Eğlence yeri

3. Merḥabā itmezseñ itme dostum ‘uşşāḳ ile

4. Cüft olup aḡyār ile bayram yirin seyr e tek

bayramlık:**1. bayramlık:****Gazel 59**Mısra: **10***Bayrama özel***9.** Hil‘at-i zībā geyürdi medh ile dilberlere**10.** Her güzelden ‘Amrīye bir buse bayramlık gerek**bāzār id-:****1. bāzār iden:-en****Gazel 35**Mısra: **6***Alışveriş II Pazarlık etmek***5.** Nice dil oynadur cān naḡdin evvel**6.** İden ol çeşm-i fettān ile bāzār**2. bāzār ideliden:-eli, -den****Gazel 84**Mısra: **5***Alışveriş II Pazarlık etmek***5.** Ol ḡamze-i ḡattāl ile bāzār ideliden**6.** Cān naḡdini virdüm n’ideyin gönül ucından**bāzār-ı dil:****1. bāzār-ı dilde:-de****Gazel 122**Mısra: **7***Gönül pazarı***7.** Alur buldı ḡaṣuñ bāzār-ı dilde**8.** Ne dürlü ṣīve varsa ṣatdı gitdi**bāzār-ı ‘ışk:****1. bāzār-ı ‘ışk:****Gazel 79**Mısra: **10***Aşk pazarı***9.** ‘Amrī n’idersin ehl-i ṣafāya riya ṣatup**10.** Bāzār-ı ‘ışk içindeki rüsvā degül misin

bāzū:

1. **bāzūña:-ñ, -a**

Kaside 2

Mısra: 5

Kol II Güç, kuvvet

5. Tayanma kalem gibi bāzūña kim
6. Bilürsin olur dest bālā-yı dest

be:

1. **be:**

Gazel 76

Mısra: 7

a!, bre! (teklifsiz konuşmalarda dikkati çekmek için kullanılan bir ünlem)

7. Bī-vefā dirlerse incinme be zālīm yā nedür
8. Dôstın giryān iden düşmanların ḥandan iden

be hey:

1. **be hey:**

Gazel 91

Mısra: 5

Çıkışma bildirmek için kullanılan bir söz

5. Be-hey begüm kuluñam didüğüm midür şuçum
6. Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin

bed mihr:

1. **bed mihr:**

Gazel 96

Mısra: 3

İyilik etmiyen, insaniyetsiz

3. Bīkarāram yandum ol bed-mihr elinden āh kim
4. Şem‘-i serkeş gibi odlar ƣalgıdur pervaneye

beden:

1. **beden:**

Gazel 139

Mısra: 9

Vücut

9. Rūḥ bezmine ḥicāb ise beden ‘Amrī gel
10. Yağalum ‘ışƣ odına ṭurmasun ol yol diken

beg:1. **begler:-ler****Kaside 1**Mısra: **34***Güzeller, dilberler*

33. Güzellere düşen oldur şımaya peymânın

34. Gerekdür eyleye begler hemîşe 'ahde vefâ

2. **beg:****Gazel 83**Mısra: **8***Güzeller, dilberler*

7. Serv kıaddüñle şalın kim hūblar uysun saña

8. Sancağın çek beg güzelsin hūsn iline mirsin

beglen-:1. **beglen:****Gazel 13**Mısra: **3***Koca edinmek, evlenmek*

3. Beglen ey pâdişâh-ı hūsn ü cemâl

4. Şalın ey serv boylu lâle 'izâr

beglik:1. **beglikdür:-dür****Gazel 128**Mısra: **7***Efendilik, zenginlik*

7. Bilürseñ özge beglikdür süre gör

8. Güzellik devri dilberlik zamânı

begüm:1. **begüm:****Murabba 3**Mısra: **3***Efendim, canım*

3. Begüm hîç olmaz ise düşde bārī

4. Seni bir göreyin andan öleyim

2. **begüm:****Murabba 4**

Mısra: 4

Efendim, canım

3. Kanımı dök tek beni hecr ile mağbūn eyleme

4. Hāy efendi hey begüm kan eyle kânūn eyleme

3. **begüm:****Murabba 4**

Mısra: 4

Efendim, canım

3. Öldürüp ammā ki soñra yār idinme düşmeni

4. Hāy efendüm hey begüm kan eyle kânūn eyleme

4. **begüm:****Murabba 4**

Mısra: 4

Efendim, canım

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ kan idesin

4. Hay efendüm hey begüm kan eyle kânūn eyleme

5. **begüm:****Murabba 4**

Mısra: 4

Efendim, canım

3. Hūblar sulṭānısın bi'llāh yavuz ad eyleme

4. Hāy efendüm hey begüm kan eyle kânūn eyleme

6. **begüm:****Murabba 4**

Mısra: 4

Efendim, canım

3. 'Āmrī niçe anuñ gibiler mağbūn olur

4. Hāy efendüm hey begüm kan eyle kânūn eyleme

7. **begüm:****Gazel 13**

Mısra: 8

Efendim, canım.

7. Cān ise borcum aldı ğamzelerüñ

8. Hānçerüñe begüm ne borcum var

8. begüm:**Kıt'a 15**

Mısra: 1

Efendim, canım

1. Yirde qalmaz 'āşıkuñ āhı begüm
2. Zülmi қо hāzır gör Allāhı begüm

9. begüm:**Kıt'a 15**

Mısra: 2

Efendim, canım

1. Yirde qalmaz 'āşıkuñ āhı begüm
2. Zülmi қо hāzır gör Allāhı begüm

10. begüm:**Kıt'a 15**

Mısra: 4

Efendim, canım

3. Tevbe olsun senden artuq sevmeyem
4. Sen tanıq va 'llāhi bi' llāhi begüm

11. begüm:**Gazel 83**

Mısra: 9

Efendim, canım

9. Tutdı āfākı cemālün qaçma 'Amrīden begüm
10. Qul gerekmez mi saña sultān-ı 'ālemgīrsin

12. begüm:**Gazel 85**

Mısra: 1

Efendim, canım

1. Hey begüm sevdüğüme hışmuñ neden
2. Niçe bin 'āşıklarun var bir de ben

13. begüm:**Gazel 91**

Mısra: 5

Efendim, canım

5. Be-hey begüm kuluñam didüğüm midür suçum
6. Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin

behā:1. **behā:****Gazel 87**

Mısra: 7

Şirin ve lâtif olmak

7. Kanda behā olur seni bir öpmege ki sen

8. Hüsni ü behāda bībedel ü bībehānesin

behcet:1. **behcet:****Gazel 2**

Mısra: 3

Güzellik, şirinlik

3. Hüsni ü behcet gökden inmiş hıl'atüdüdür ey melek

4. Biñ tonanursa güzeller olımaz hemtā saña

2. **behcete:-e****Kaside 2**

Mısra: 3

Güzellik, şirinlik

3. Neye gırresin behcete bilmezin

4. İrişmez mi pāyāna hüsni ü cemāl

bekle-:1. **bekle:****Gazel 105**

Mısra: 17

Beklemek, durmak

17. Ey mü'ezzin gel nefes tut vaḳti ile bekle kim

18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin gāvḡā ile

bel:1. **belin:-in****Kıt'a 14**

Mısra: 1

Vücudun orta kısmı

1. Gah ucasın oynadup gāhī belin

2. Göñlüm aldı ḳannış ile bir gelin

belā:**1. belā:****Gazel 25**

Mısra: 6

Felaket, afet

5. Her sebzḥaṭ ki ‘āşıkı ḳadrin bilür şanam

6. Baḥt-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

2. belā:**Gazel 73**

Mısra: 3

Felaket, afet

3. Bu belā taşına döymez şanemā

4. Ṭotalum ola demürden cigerüm

3. belādur:-dur**Gazel 90**

Mısra: 2

Felaket, afet

1. Diller alur fitnede şol ḡamze-i cādū diyen

2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrū diyen

4. belā:**Gazel 129**

Mısra: 2

Felaket, afet

1. Nāz mı ki şatduḡuñ cefā mı ki

2. Ḥande mi ḳılduḡuñ belā mı ki

belā okı:**1. belā oḡına:-na****Gazel 91**

Mısra: 3

Bela, sıkıntı, dert oku II Sevgilinin kirpiḡi

3. Belā oḡına nişāne ḳılup dil ü cāmı

4. Ḳurup ḳaşuñ yayını yayḳarālar eyleyesin

2. belā oḡına:-na**Gazel 97**

Mısra: 4

Bela, sıkıntı, dert oku

3. İraldı gitdi Mecnūn gitdi Ferhād
4. Belā oqına ben qaldum nişānda

belālar eyle-:

1. belālar eyleyesin:-ye, -sin

Gazel 91

Mısra: 6

Dert, sıkıntı vermek

5. Be-hey begüm quluñam didüğüm midür suçum
6. Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin

belālu:

1. belālu:

Kıt'a 10

Mısra: 1

Dertli, kederli

1. Senüñ göñlüñ belālu bülbül ister
2. Benüm göñnlüm gülüm Bālī gül ister

belā-yı 'ışk:

1. belā-yı 'ışk:

Gazel 28

Mısra: 2

Aşk belası

1. Sīnemde dil ki ğam kafesi 'andelībidür
2. Başda belā-yı 'ışk ile külhan ğarībidür

2. belā-yı 'ışk:

Gazel 79

Mısra: 5

Aşk belası

5. Ben bu belā-yı 'ışk ile Vāmıq degül miyem
6. Sen bu 'izār u hüsn ile 'Azrā degül misin

belā-yı zemāne:

1. belā-yı zemānesin:-sin

Gazel 87

Mısra: 2

Zamanın, devrin belası

1. Bilmez miyem seni nesin ey bīvefā nesin
2. Āşūb-ı rūzgār u belā-yı zemānesin

2. **belā-yı zemānesin:-sin**

Gazel 87

Mısra: 2

Zamanın, devrin belası

1. Bilmez miyem seni nesin ey bīvefā nesin
2. Āşūb-ı rūzgār u belā-yı zemānesin

belki:

1. **belki:**

Kaside 1

Mısra: 86

Ola ki, bir ihtimal

85. Çınār bergi güneş pençesi degül görinen
86. El açdı belki benümle du'āya 'arz u semā

belini bük-:

1. **belümi bükdi:-di**

Gazel 140

Mısra: 2

Aciz olmak, acizleşmek

1. Gönlümi yıkdı şaçıñ hāke berāber kıldı
2. Belümi bükdi benüm kıddümi çenber kıldı

ben:

1. **ben:**

Kaside 1

Mısra: 13

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

13. Bahār zīnetini ben nice kılam taşvīr
14. Ki tıfl oyuncasıdur aña göre naqş-ı Hıtā

2. **ben:**

Kaside 1

Mısra: 17

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

17. Nigār geldi ferahdan ben öldüm ey bülbül
18. Sen idesin aña bu nazm-ı dilkeşi ilkā

3. **benüm:-üm****Kaside 1**

Mısra: 22

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

21. Xanı senün gibi dildâr-ı ‘anberîngîsü
22. Xanı benüm gibi şürîdehâl-i pürsevdâ

4. **benümle:-üm, -le****Kaside 1**

Mısra: 86

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

85. Çınâr bergi güneş pençesi degül görinen
86. El açdı belki benümle du‘āya ‘arz u semā

5. **beni:-i****Gazel 2**

Mısra: 7

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Āsitân-ı dilberümde xo beni hâk olayın
8. Var mübârek ola şofî Cennetü’l Me’vâ saña

6. **beni:-i****Kaside 2**

Mısra: 1

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Teb-i hayret aldı beni āh āh
2. Fiğân kim bu âteşde oldum tebāh

7. **bende:-de****Kaside 2**

Mısra: 5

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Şuverden ne peydâ ola bende kim
6. Göñül gözgüsin tıtdı jeng-i günāh

8. **beni:-i****Gazel 3**

Mısra: 8

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Tekellüf eyledi nüş it diyü sözün şımadum
8. Hemân dem itdi beni būselerle şekkerhâ

9. ben:

Murabba 3

Mısra: 2

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Şuçumı bilmezsin bildür bileyin
2. Niçe ağlayayın ben de güleyin

10. Beni:-i

Murabba 3

Mısra: 3

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Beni öldürmedin hasret kılıcı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

11. ben:

Gazel 4

Mısra: 3

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Sen felek evcinde ben tahte'ş şerāda ey melek
4. İre mi yirden göke feryād u efgānum saña

12. ben:

Gazel 4

Mısra: 13

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

13. Her denīnūñ biñ dili var ben şadef gibi hamūş
14. Gevherüm kim 'arz ide devletlü sultānum saña

13. benüm:-üm

Müfret 4

Mısra: 1

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Bağrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
2. Ol meyfürüş dilber tırmış kebāb şancur

14. beni:-i

Murabba 4

Mısra: 3

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Kanımı dök tek beni hecr ile mağbūn eyleme
4. Hāy efendi hey begüm kan eyle kânūn eyleme

15. **beni:-i****Murabba 4**

Mısra: 1

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Öldürürseñ 'āşıkı evvel beni öldür beni
2. Kim gönülden 'āşık oldum cān ile sevdüm seni

16. **beni:-i****Murabba 4**

Mısra: 1

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Öldürürseñ 'āşıkı evvel beni öldür beni
2. Kim gönülden 'āşık oldum cān ile sevdüm seni

17. **Ben:****Kıt'a 4**

Mısra: 1

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Ben ki 'uryānla toğmışam anadan
2. Zevk idem mi cihānda tañtanadan

18. **ben:****Kıt'a 4**

Mısra: 4

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Çıplacağ gördüm ol gülendāmı
4. Tā ölince çıkam mı ben banadan

19. **ben:****Gazel 6**

Mısra: 4

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Tennūr-ı sineden ki 'araqrız ola ruhu
4. Ben yiylesem direm ki gelür nükhet-i gülāb

20. **ben:****Kıt'a 6**

Mısra: 3

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Gördüm arada iñen kaçıklığı eyler ben daği
4. Hô şikāra getirüp tavşanlar aldurdum aña

21. **ben:****Gazel 8**

Mısra: 5

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Dīnüm īmānum disem ben saña men 'eyler raķīb
6. Dīn için lābūd ider kāfir müselmān ile baħş

22. **ben:****Gazel 8**

Mısra: 8

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Derdüme la 'linden em şordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baħş

23. **benüm:-üm****Kıt'a 10**

Mısra: 2

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Senüñ göñlüñ belālu bülbül ister
2. Benüm göñnlüm gülüm Bālī gül ister

24. **ben:****Kıt'a 11**

Mısra: 3

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. N'eyleyem ben göñli ğam yiter baña
4. Bir elā gözlüye virdüm göñlümi

25. **benüm:-üm****Kıt'a 12**

Mısra: 1

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Ey benüm ağladuğum görüp gülen
2. Gülme kim ağlar firaķ ile gülen

26. **ben:****Kıt'a 12**

Mısra: 3

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. 'Amriyā ben 'aşıķam vaşl istemen
4. Var senüñ olsun ķuculan öpülen

27. **beni:-i****Kıt'a 13**

Mısra: 1

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Gel nice dīvāne oldum gör beni
2. Bundan anda öpmek istedüm seni

28. **beni:-i****Gazel 16**

Mısra: 3

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Yağsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
4. Her dāğ ki senden ire gülberg-i tarīdür

29. **ben:****Kıt'a 17**

Mısra: 3

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Bağlamaludur bu ben şeydāyı kim
4. Bīvefālar zūlfine dil bağlaram

30. **ben:****Gazel 19**

Mısra: 2

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Ol siyehçerde ki āşüb-ı dil ü dīnümdür
2. Severem ben anı kim çeşm-i cihānbīnümdür

31. **ben:****Gazel 19**

Mısra: 4

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Ol ki Leylī ola Mecnūn-ı dilāşüftesiyem
4. Ben ki Ferhād olam ol dilber-i Şīrīnümdür

32. **beñ:****Gazel 22**

Mısra: 2

Yüzde ve vücutta bulunan tabiî ufak ve siyah noktalar

1. Halka halka aşılanlar saç mıdur sünbül midür
2. Dāne dāne görinenler beñ midür fülful midür

33. ben:

Gazel 23

Mısra: 9

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. ‘Āmriyā ben ḥasta ḳaldum ḡam bucaḡında dirīḡ
10. Her kişi yāriyle seyrān-ı ḡülistān itdiler

34. ben:

Gazel 24

Mısra: 4

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Ne ḥaber ışmarlamak kim dostlar
4. Ben mey-i la‘linden oldum bīḥaber

35. ben:

Gazel 28

Mısra: 5

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Ben öldüğüm bu kim dil uciyle bir añmadı
6. La‘lün Mesīḥi kim dil-i ḥasta ṭabībidür

36. ben:

Gazel 35

Mısra: 1

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Göñül řūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan ḥaberdār

37. ben:

Gazel 35

Mısra: 2

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Göñül řūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan ḥaberdār

38. ben:

Gazel 37

Mısra: 3

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. řaçuñı baḡla kim ben bīḳarāruñ
4. Metā‘-ı şabrın ol bīdīn uğurlar

39. ben:

Gazel 39

Mısra: 7

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Eger ben rind-i şāhid-bāz isem ta'n itmesünler kim
8. Yigitlik çağı 'işret devri 'āşıklık zamānidur

40. ben:

Gazel 56

Mısra: 1

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Gıtdüñ ey rūh-ı revān ben ḥastayı cānsuz ḳodun
2. Bu dil-i pürderd ile ğurbetde dermānsuz ḳoduñ

41. ben:

Gazel 57

Mısra: 7

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benüm
8. Göñlümuñ vırānesine āteş-i sūzān ḳoduñ

42. ben:

Gazel 58

Mısra: 2

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Dīn ü devlet naḳdine el şundi bīdīn perçemuñ
2. Eyledi ben bu perīşānhāli miskin perçemuñ

43. ben:

Gazel 59

Mısra: 5

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Yārı gördüm kırmızı güller taḳınmış ben daḫi
6. Başuma taḳdum şirār-ı dūd-ı āhumdan çiçek

44. beni:-i

Gazel 60

Mısra: 5

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. İşigi itlerine nisbet eyledümdi beni
6. Didi ki kendüzini göke çıkarur öğerek

45. **ben:****Gazel 61**

Mısra: 7

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Sen ü ben tutuşam direm ey şem´
8. Söylesem saña göynüğün özümün

46. **beñlerüñ:-ler, -üñ****Gazel 62**

Mısra: 1

Yüzde ve vücutta bulunan tabiî ufak ve siyah noktalar

1. Geçdi serîr-i haddüñe şâhâne beñlerüñ
2. Her ne dilerse kıldı dil ü cāna beñlerüñ

47. **beñlerüñ:-ler, -üñ****Gazel 62**

Mısra: 2

Yüzde ve vücutta bulunan tabiî ufak ve siyah noktalar

1. Geçdi serîr-i haddüñe şâhâne beñlerüñ
2. Her ne dilerse kıldı dil ü cāna beñlerüñ

48. **beñlerüñ:-ler, -üñ****Gazel 62**

Mısra: 4

Yüzde ve vücutta bulunan tabiî ufak ve siyah noktalar

3. Zîr-i külehde zülf duzağın nihān idüp
4. Şayd itdi murğ-ı cāmı saçup dāne beñlerüñ

49. **beñlerüñ:-ler, -üñ****Gazel 62**

Mısra: 6

Yüzde ve vücutta bulunan tabiî ufak ve siyah noktalar

5. Göñlümde muhkem itdi şehā mihrüñi senüñ
6. Möhr urdı şan hazîne-i sultāna beñlerüñ

50. **beñlerüñ:-ler, -üñ****Gazel 62**

Mısra: 8

Yüzde ve vücutta bulunan tabiî ufak ve siyah noktalar

7. Çāh-ı zeķanda aşılı Hārüt zülfüñe
8. Bābil füsünün eyledi efsāne beñlerüñ

51. **beñlerüñ:-ler, -üñ****Gazel 62**Mısra: **10***Ben, birinci tekil şahıs zamiri*

9. Göñli gibi yanar mıdı göynüklü ' Amrīnūñ
10. Şem'-i ruhuñda olmasa pervāne beñlerüñ

52. **benüm:-üm****Gazel 63**Mısra: **7***Ben, birinci tekil şahıs zamiri*

7. 'Işkı yolında varımı yağmaladı benüm
8. Rehzen degül mi nergis-i şehlāsı Aḥmedüñ

53. **beni:-i****Gazel 64**Mısra: **8***Ben, birinci tekil şahıs zamiri*

7. Didüm ey ḡoncadehen bülbülüñem raḥm eyle
8. Didi bi'llāhi beni ḳo yüri biraz öterek

54. **beni:-i****Gazel 68**Mısra: **3***Ben, birinci tekil şahıs zamiri*

3. İçmesem ḳādir degüldüm gel beni şuçlama kim
4. Bir güzel sākī elinden n'eyleyem mecbur idüm

55. **ben:****Gazel 69**Mısra: **1***Ben, birinci tekil şahıs zamiri*

1. Bu ne 'īd olsun cihān ḥandān u ben giryān olam
2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

56. **ben:****Gazel 69**Mısra: **2***Ben, birinci tekil şahıs zamiri*

1. Bu ne 'īd olsun cihān ḥandān u ben giryān olam
2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

57. ben:

Gazel 69

Mısra: 5

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Müşk ü 'anber yirine ben başuma toprak saçam
6. Kākülüñ gibi perīşānhāl ü sergerdān olam

58. ben:

Gazel 69

Mısra: 8

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Gül gibi rengīn kabālarla müzeyyen ola halk
8. Ben çekem çāk-i girībān eyleyem 'uryān olam

59. ben:

Gazel 69

Mısra: 12

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

11. Bu ne 'ayş olsun ki 'Amrī ağlaya iller güle
12. Bu ne 'īd olsun cihan hāndan u ben giryān olam

60. ben:

Gazel 72

Mısra: 1

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Seni ben ey perī ādem şanurdum
2. Dil-i dīvāneye mahrem şanurdum

61. benümleydi:-üm, -ley, -di

Gazel 72

Mısra: 3

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Benümleydi hemīşe 'ışk u müşküñ
4. Gül ü bülbül gibi hemdem şanurdum

62. ben:

Gazel 72

Mısra: 9

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Ben ağladum cihān güldi baña hep
10. Cihān ağlaya ben gülem şanurdum

63. **ben:****Gazel 72**Mısra: **10***Ben, birinci tekil şahıs zamiri*

9. Ben ağladum cihān güldi baña hep
10. Cihān ağlaya ben gülem şanurdum

64. **ben:****Gazel 72**Mısra: **13***Ben, birinci tekil şahıs zamiri*

13. Senüñ ‘ahdüñi ‘Amrī gibi ben de
14. Benüm ‘ışķum gibi muħkem şanurdum

65. **benüm:-üm****Gazel 72**Mısra: **14***Ben, birinci tekil şahıs zamiri*

13. Senüñ ‘ahdüñi ‘Amrī gibi ben de
14. Benüm ‘ışķum gibi muħkem şanurdum

66. **ben:****Gazel 73**Mısra: **6***Ben, birinci tekil şahıs zamiri*

5. Hīç bir yirde karar eylemezem
6. Ben kül oldum yanup od oldı yirüm

67. **benüm:-üm****Gazel 73**Mısra: **10***Ben, birinci tekil şahıs zamiri*

9. ‘Işķ mesti ne bilür nāmūsı
10. Bilmezem yok benüm andan haberüm

68. **beni:-i****Gazel 76**Mısra: **1***Ben, birinci tekil şahıs zamiri*

1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
2. Göze göz nergisleriyle vālih ü hayrān iden

69. **benüm:-üm****Gazel 76**

Mısra: 5

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Tır-i ğamzeñden senüñ bağrum delinmişdür benüm
6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

70. **beni:-i****Gazel 76**

Mısra: 6

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Tır-i ğamzeñden senüñ bağrum delinmişdür benüm
6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

71. **beni:-i****Gazel 76**

Mısra: 10

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Tek hemīn alnuña sür kanum saña olsun halāl
10. Ey beni ol ğamze-i bīmār için qurbān iden

72. **beni:-i****Gazel 76**

Mısra: 12

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

11. Rüz-ı maḥşerde senüñle Hāk katında söyleşem
12. Ey beni toprağa şalup hāk ile yeksān iden

73. **ben:****Gazel 76**

Mısra: 15

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

15. Luṭf-ı ‘āmuñdan unutma ben du‘āğūyuñ daḥi
16. Ey keremden ‘amr u zeyde luṭf ile iḥsan iden

74. **beni:-i****Gazel 77**

Mısra: 9

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Yār kūyında beni görsün yabana gitmesün
10. Varuban dārü’ş şifāda seyr-i mecnūn isteyen

75. **ben:****Gazel 78**

Mısra: 7

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Vaşla irsem pîrehensüz ben de kucardum anı
8. Niçeye dek pîrehen bensüz kucar nâzük tenin

76. **bensüz:-süz****Gazel 78**

Mısra: 8

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Vaşla irsem pîrehensüz ben de kucardum anı
8. Niçeye dek pîrehen bensüz kucar nâzük tenin

77. **ben:****Gazel 79**

Mısra: 5

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Ben bu belâ-yı 'ışk ile Vâmıķ degül miyem
6. Sen bu 'izâr u hüsn ile 'Azrâ degül misin

78. **ben:****Gazel 79**

Mısra: 7

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Ben yâ mıyam ki ħam ola kaddüm didüm didi
8. Oķ gibi toğru söyleyelüm yâ degül misin

79. **beñ:****Gazel 80**

Mısra: 2

Yüzde ve vücutta bulunan tabiî ufak ve siyah noktalar

1. Naķş iderken la'lüni naķķâş-ı eşk ey dilsitân
2. Āl beñ olmuş yüzüñe tamlamış bir katra kıan

80. **beñ:****Gazel 80**

Mısra: 3

Yüzde ve vücutta bulunan tabiî ufak ve siyah noktalar

3. Āl beñ dimeñ aña bir dâne ħabbü'l miskdür
4. Cān dimāđın eyledi ħôş büy ile 'anberfeşān

81. beñ:

Gazel 80

Mısra: 5

Yüzde ve vücutta bulunan tabiî ufak ve siyah noktalar

5. Āl beñ afākı müşkīn eylemek olur mı hīç
6. Müşkdür bu āl vālā içre kalmışdur nihān

82. Bende:-de

Gazel 81

Mısra: 6

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Bendede tākāt kalur mı gitse şahı bendenüñ
6. Bende tākāt kalmadı şāh-ı cihānumdur giden

83. benüm:-üm

Gazel 81

Mısra: 9

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Gitdi göñlüm Edrine şehrinden ey ‘Amrī benüm
10. Bursa şehrın özledi kim dil-sitānumdur giden

84. ben:

Gazel 85

Mısra: 2

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Hey begüm sevdüğüme hışmuñ neden
2. Niçe bin ‘āşıkıların var bir de ben

85. beni:-i

Gazel 86

Mısra: 6

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Sīnemde karar eylesün sūz-ı firākuñ
6. Yağdı beni bunuñ gibi mihmān oda yansun

86. ben:

Gazel 89

Mısra: 10

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Sen buse ile göñlini ‘Amrīnün alıgör
10. Ben ödeyeyin olur iseñ sonra peşimān

87. **benüm:-üm****Gazel 90**

Mısra: 3

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Bu perîşân hâlüm ü baht-ı siyâhumdur benüm
4. Turmadın artup gider ol turra-i hindü diyen

88. **beni:-i****Gazel 90**

Mısra: 9

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Zâhidâ Tübâ budağın gözüñe şok ko beni
10. 'Aşıkâ Tübâ yiter ol kâmet-i dîlcü diyen

89. **beni:-i****Gazel 90**

Mısra: 13

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

13. Bilmedünse bil beni bezm-i ezelde 'ışkuña
14. 'Amrîyem cām-ı maḥabbet nüş idüp yâ hū diyen

90. **ben:****Gazel 91**

Mısra: 6

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Be-hey begüm kuluñam didüğüm midür suçum
6. Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin

91. **ben:****Gazel 93**

Mısra: 2

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. 'Aşık oldum derdüme yokdur deva şimden girü
2. Günde biñ kez ölürem ben mübtelā simden girü

92. **ben:****Gazel 93**

Mısra: 4

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Dost düşmān āh ide kāfir müselmān raḥm ide
4. Ağlaya ben ḥastaya bay u gedā şimden girü

93. **benden:-den****Gazel 93**

Mısra: 8

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Ey hālilüm Nūḥ Ṭufānın kopardı gözlerüm
8. Kışsa çoğdur diñle benden mâcerâ simden girü

94. **ben:****Gazel 94**

Mısra: 2

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Eyledüm pîrâhen-i şabri kaba şimden girü
2. Baş açuğ dîvâneyem ben bînevâ şimden girü

95. **ben:****Gazel 94**

Mısra: 4

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Perde-i nāmûsı tağup çekdüm âhumdan ‘âlem
4. Server-i serdâr-ı ‘ışkam ben gedâ şimden girü

96. **benüm:-üm****Gazel 95**

Mısra: 13

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

13. Dem be dem ḥâr-ı ‘ışk içinde benüm
14. Bağrumı gonca gibi kan eyle

97. **beni:-i****Gazel 95**

Mısra: 17

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

17. Yâ ilâhî beni de bülbülvâr
18. ‘Amrîyem zâr u nâtüvân eyle

98. **beni:-i****Gazel 96**

Mısra: 2

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. ‘Aşıkâm kâfirler içre bir gözi mestâneye
2. Zülfî kullabı çeker iltür beni meyhaneye

99. **ben:****Gazel 97**

Mısra: 4

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. İraldı gitdi Mecnūn gitdi Ferhād
4. Belā oqına ben kaldum nişānda

100. **ben:****Gazel 100**

Mısra: 2

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Komaduñ bağrumı çün yarmayınca
2. Komayam ben de āhır şarmayınca

101. **benüm:-üm****Gazel 100**

Mısra: 7

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Benüm cennetde de gönlüm açılmaz
8. Duğa Meyhānesine varmayınca

102. **ben:****Gazel 103**

Mısra: 3

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Ağyar ğamından öle şādīden ölem ben
4. Yād itse beni sehv ile güftār arasında

103. **beni:-i****Gazel 103**

Mısra: 4

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Ağyar ğamından öle şādīden ölem ben
4. Yād itse beni sehv ile güftār arasında

104. **ben:****Gazel 105**

Mısra: 4

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Rāh-ı 'ışka yelmede Ferhād u Mecnūn kodı baş
4. Bir ayakdaş bulmadum ben bīser ü bīpāy ile

105. **ben:**

Gazel 105

Mısra: **8**

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Aldanup bağlandı her kimse cihan bāzārına
8. Ben kara gīsū ile iller qurı sevdā ile

106. **ben:**

Gazel 105

Mısra: **16**

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

15. ‘Amriyā eş ‘āruña öykünmek istermiş senüñ
16. Buluşuban söyleşem ben bülbül-i şeydā ile

107. **benüm:-üm**

Gazel 108

Mısra: **3**

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Meye düşmüş yürür āvāre benüm gibi ḥabāb
4. Bir nefes şöḥbet için dilber-i ra‘nālar ile

108. **beni:-i**

Gazel 110

Mısra: **9**

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Ne gül egler beni ‘Amrī ne bülbül
10. Güzeller sevmeyince tāze tāze

109. **ben:**

Gazel 114

Mısra: **1**

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Ben kara günlüyi bu baḥt-ı siyāh
2. Bend-i zülfüne düşürdi nidem āh

110. **ben:**

Gazel 114

Mısra: **4**

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Başuma seng-i cefā andan irer
4. Kim idindüm ben anı püşt ü penāh

111. **beni:-i**

Gazel 114

Mısra: 7

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Öldürürse gözün ey şüh beni
8. Şaçalur üstüme bādām-ı siyāh

112. **beni:-i**

Gazel 117

Mısra: 1

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Öldürüp hāk ile yeksān eyleyen sensin beni
2. Kanlu yaşum içre ğaltan eyleyen sensin beni

113. **beni:-i**

Gazel 117

Mısra: 2

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Öldürüp hāk ile yeksān eyleyen sensin beni
2. Kanlu yaşum içre ğaltan eyleyen sensin beni

114. **beni:-i**

Gazel 117

Mısra: 4

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Hār neyley bülbül-i bīçāreye güldür iden
4. N'itdi düşman zār u nālān eyleyen sensin beni

115. **beni:-i**

Gazel 117

Mısra: 6

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Pāre pāre yüregüme lāle gibi dāğ urup
6. Sünbülün gibi perīşān eyleyen sensin beni

116. **beni:-i**

Gazel 117

Mısra: 8

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Ey şarāb-ı nāz içüp uşşāka ra'nālīk şatan
8. İçmedin sermest ü hayrān eyleyen sensin beni

117. **beni:-i**

Gazel 117

Mısra: **10**

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Kim añardı bülbülün güyâlığın gül olmasa
10. ‘Amriyem nazm ile destân eyleyen sensin beni

118. **ben:**

Gazel 121

Mısra: **13**

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

13. İşiginde uludı itleri ben hâr oldum
14. ‘Amriyâ gayret-i akrân ile öldüm gitdi

119. **beni:-i**

Gazel 123

Mısra: **1**

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Yad kıldı bu şanem ol sevgülü cāndan beni
2. Aşinâlardan geçürdi kesdi yârāndan beni

120. **beni:-i**

Gazel 123

Mısra: **2**

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Yad kıldı bu şanem ol sevgülü cāndan beni
2. Aşinâlardan geçürdi kesdi yârāndan beni

121. **beni:-i**

Gazel 123

Mısra: **4**

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Dürüm imānum olan dildārdan dūr eyleyüp
4. Kendü dīnine koyup ayırdı imāndan beni

122. **beni:-i**

Gazel 123

Mısra: **6**

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Hey vefāsuz çün cefâ idi murādun ‘ākıbet
6. Yā n’iderdüñ ayırup ol kân-ı ihsāndan beni

123. **beni:-i**

Gazel 123

Mısra: 8

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Sihr ü efsünlar yazup müşg ile gül evrākına
8. Kıldı bu cādū cūdā ol gözi fettāndan beni

124. **ben:**

Gazel 123

Mısra: 9

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. El getir ‘Amrī du ‘āya sen ben āmīn diyeyin
10. Hāḡ Ta ‘ālā kırtara bu nāmüselmāndan beni

125. **beni:-i**

Gazel 123

Mısra: 10

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. El getir ‘Amrī du ‘āya sen ben āmīn diyeyin
10. Hāḡ Ta ‘ālā kırtara bu nāmüselmāndan beni

126. **beni:-i**

Gazel 124

Mısra: 1

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Ey büt-i tersā n’ için kıovduñ kelīsādan beni
2. Kıovlayayın Hāzret-i ‘İsāya maḡşerde seni

127. **benüm:-üm**

Gazel 124

Mısra: 8

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Nāz ile cevlān için büḡhānede tāvūsvar
8. Serv-i āzādum benüm geymiş libās-ı süsenī

128. **beni:-i**

Gazel 125

Mısra: 9

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Beni öldürmedin derd ile fūrkat
10. Yolına öldüğüm dildāra geldi

129. **benüm:-üm**

Gazel 132

Mısra: 3

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Tālî'ümde ki ezel kıur'a şalınmışdı benüm
4. Çeşm-i 'āşikküş ile kākül-i serkeş düşdi

130. **ben:**

Gazel 132

Mısra: 5

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Ağlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
6. Baña bağrum kıanı saña mey-i bīğış düşdi

131. **ben:**

Gazel 134

Mısra: 4

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Çarh-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş
4. Ben zerreye kıarın ide sen mehlıkācuğı

132. **ben:**

Gazel 134

Mısra: 7

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Nür-ı cemāl-i Aħmed-i Muħtār ħaqqı ben
8. Cān ile sevmişem görelî Muştafācuğı

133. **benüm:-üm**

Gazel 134

Mısra: 9

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Ol tıf l-ı nāzenīn gele mi ħöcreme benüm
10. Varma levend odasına dirmiş babacuğı

134. **beni:-i**

Gazel 135

Mısra: 1

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Kıanlara ğarķ eyledi bağrumdağı başlar beni
2. Virdi seylāba bu gözümdeñ aķan yaşlar beni

135. **beni:-i**

Gazel 135

Mısra: 2

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Kanlara gark eyledi bağrumdağı başlar beni
2. Virdi seylāba bu gözümde ağan yaşlar beni

136. **beni:-i**

Gazel 135

Mısra: 4

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Kevkeb-i bahtum durur gökden düşen yā hūd felek
4. Mehlikālar mihrine bakup komaz taşlar beni

137. **beni:-i**

Gazel 135

Mısra: 6

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Gitdi 'aql u gitdi şabr u gitdi dil ey derd ü gam
6. Hastayam tenhā koman bi'llāhi yoldaşlar beni

138. **beni:-i**

Gazel 135

Mısra: 8

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

7. Āh kim gönüm gözüme uyduğundan korkaram
8. Öldürür āhir ala gözler kara kaşlar beni

139. **ben:**

Gazel 136

Mısra: 12

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

11. Va'llāhi hoş huzūr idi ta'llāhi hoş sürür
12. Ben 'andelīb ü yār gül ü gülsitān idi

140. **beni:-i**

Gazel 139

Mısra: 1

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Eyledün 'ışık ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

141. **ben:****Gazel 139**

Mısra: 3

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

3. Ben seni isterin ey serv semenbūlarda
4. Būlbūlūndür n'ideyin yāsemen ü nestereni

142. **bende:-de****Gazel 139**

Mısra: 6

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Öyle mestem mey-i la'lūnle ki bir yire varana
6. Hāşr olunca arayam bulımayam bende beni

143. **beni:-i****Gazel 139**

Mısra: 6

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

5. Öyle mestem mey-i la'lūnle ki bir yire varana
6. Hāşr olunca arayam bulımayam bende beni

144. **benüm:-üm****Gazel 140**

Mısra: 2

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

1. Gönlümi yıkdı şaçuñ hāke berāber kıldı
2. Belümi bükdi benüm kıddümi çenber kıldı

145. **ben:****Gazel 142**

Mısra: 9

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

9. Ben ki pīr-i muğāndan el aldum
10. Qademinde maḥabbet el virdi

146. **ben:****Gazel 142**

Mısra: 13

Ben, birinci tekil şahıs zamiri

13. Qoma alçaqda ben fütādeñi kim
14. Saña devletle rif'at el virdi

bencileyin:**1. bencileyin:****Gazel 48**Mısra: **1***Benim gibi*

1. Kān ağlamazdı bencileyin zār zār şem‘
2. Sūz-ı derūnın eylemese āşikār şem‘

bend:**1. bend:****Gazel 33**Mısra: **6***Bağ, eskiden kölelerin ayaklarına takılan halka*

5. Hāsret-i zūlf ü zenaḥdānuñla ey Yūsuf cemāl
6. Rişte-i cān gönlüme bend ü cihān zindān olur

bende:**1. bendeñem: -ñ, -em****Kaside 1**Mısra: **31***Kul, köle*

31. Esirge bendeñem ey şehsüvār-ı ḥüsn ü cemāl
32. Gözüm yaşı gibi kaldum ayakda bī ser ü pā

2. bende:**Gazel 10**Mısra: **9***Kul, köle*

9. Daḥī bir servkādde bende olmaz
10. Eger ‘Amrī olursa bundan āzād

3. benden: -n**Gazel 55**Mısra: **10***Kul, köle*

9. Āsitān-ı dilberüme luṭf idüp bi’llāhi var
10. ‘Amriyā benden elin öp ol güzel sultānumuñ

4. bendede: -de**Gazel 81**

Mısra: 5
Kul, köle

5. Bendede t̄akat alur mı gitse ahı bendenüñ
6. Bende t̄akat almadı āh-ı cihānumdur giden

5. **bendenüñ:-nüñ**

Gazel 81
Mısra: 5
Kul, köle

5. Bendede t̄akat alur mı gitse ahı bendenüñ
6. Bende t̄akat almadı āh-ı cihānumdur giden

6. **bendeyi:-yi**

Gazel 102
Mısra: 9
Kul, köle

9. Dilberi bīmār idüp alatma ‘Amrī bendeyi
10. Yā ilāhī ihat erzānī ıl ol sultānuma

7. **bendesiyken:-si, -y, -ken**

Gazel 110
Mısra: 5
Kul, köle

5. Özi sultān ‘ālem bendesiyken
6. ul itdi ‘ik Mahmūdı Ayāza

benden:

1. **benden:**

Gazel 35
Mısra: 2
"Ben" ahıs zamirinin ayrılma hali almı ekli

1. Göñül ūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan aberdār

2. **benden:**

Gazel 52
Mısra: 11
"Ben" ahıs zamirinin ayrılma hali almı ekli

11. Ayırdı fitne ile yārı benden
12. Bilürmi müdde‘i eytāndan artu

beñdeş:**1. beñdeş:****Gazel 83**

Mısra: 5

Benzer, eş

5. Saña beñdeş naqş-ı dilkeş çekmedi naqqâş-ı şun'

6. Bu cihan mecmû'asında bir güzel taşvîrsin

bendevâr:**1. bendevâr:****Gazel 48**

Mısra: 8

Köle gibi

7. Yandı yakıldı irteye dek bu gice çerâğ

8. Tırdı öñünde hizmet için bendevâr şem'

bend-i kabâ:**1. bend-i kabâ:****Gazel 3**

Mısra: 12

Elbisenin ipi, kemeri

11. Terennüm eyleyürek hâba vardı mest oldı

12. Açıldı sîne-i sîmîn çözüldi bend-i kabâ

bend-i zülf:**1. bend-i zülfünden: -üñ, -den****Gazel 46**

Mısra: 7

İki yana sarkan saç bağı

7. Hasta düşdi şebrev-i dil bend-i zülfünden şehâ

8. Aşmalıysa ölmedin zâr ile şu bîmârı aş

2. bend-i zülfüne: -üñ, -e**Gazel 114**

Mısra: 2

İki yana sarkan saç bağı

1. Ben kara günlüyi bu baht-ı siyâh

2. Bend-i zülfüne düşürdi nidem âh

benefşe:**1. benefşe:****Kaside 1**

Mısra: 4

Menekşe çiçeği II Sevgilinin saçı

3. Komiş cebîn ü 'izârında nergis altun hâl
4. Düzetmiş iki yanında benefşe zülf-i dü tâ

2. benefşe:**Gazel 3**

Mısra: 4

Menekşe çiçeği II Sevgilinin ayva tüyü

3. Perî disem yaraşurdı perîde olsa eger
4. Semen 'izâr u benefşe haţ u sehî bālâ

3. benefşeyle:-y, -le**Gazel 82**

Mısra: 1

Menekşe çiçeği II Sevgilinin ayva tüyü

1. Tâ benefşeyle müzeyyen oldı berg-i yâsemîn
2. Lâciverd ile yazıldı rahmeten li'l-'âlemîn

4. benefşe:**Gazel 111**

Mısra: 1

Menekşe çiçeği II Sevgilinin saçı

1. Reyhân saçuñuñ olmasa hayrânı benefşe
2. Gözetmez idi boynın egüp anı benefşe

5. benefşe:**Gazel 111**

Mısra: 2

Menekşe

1. Reyhân saçuñuñ olmasa hayrânı benefşe
2. Gözetmez idi boynın egüp anı benefşe

6. benefşe:**Gazel 111**

Mısra: 4

Menekşe çiçeği II Sevgilinin ayva tüyü

3. Cennet koñusun aldı yine haţ-ı ruñundan
4. Hôş bu ile pür kıldı gülistanı benefşe

7. benefşe:**Gazel 111**Mısra: **6***Menekşe çiçeği II Sevgilinin saçı*

5. Zülfün gibi ter müşk ile tıldırdı cihanı
6. Olup çemenüñ micmeregerdānı benefşe

8. benefşe:**Gazel 111**Mısra: **8***Menekşe çiçeği II Sevgilinin ayva tüyü*

7. Mātem-zede oldı ecelin andı meğer kim
8. Görđi gül-i terde haţ-ı cānānı benefşe

9. benefşe:**Gazel 111**Mısra: **10***Menekşe çiçeği II Sevgilinin saçı*

9. ‘Amrī gibi baş egdi vü miskīnlige geldi
10. Serkeş görüp ol zülf-i perīşānı benefşe

benefşezār:**1. benefşezār:****Kaside 1**Mısra: **82***Menekşe bahçesi II Siyaha çalan gök mavisi (mor) rengi*

81. Fiğān ki bu ten-i zerd ü nizār-ı ‘Amrīyi
82. Benefşezār gibi gök gök itdi seng-i cefā

beng:**1. beng:****Gazel 64**Mısra: **4***Esrar, haşhaş*

3. Yār gönlüne nedür hoşca gelen didi didüm
4. Beng ile söz geçicek buse-i şīrīn dilemek

beni:**1. beni:****Gazel 16**

Mısra: 8

Birinci tekil şahıs zamiri

7. Cān naḳdini īsār ideyin ayaḡuña gel
8. Öldür beni kim baña ‘ināyet nazarıdır

2. **beni:**

Gazel 22

Mısra: 3

Birinci tekil şahıs zamiri

3. Deng ü sergerdān olup ayaḡlara şalan beni
4. Bu ḡara baḥtum mıdır şol ‘anberīn kākül midür

3. **beni:**

Gazel 22

Mısra: 5

Birinci tekil şahıs zamiri

5. Pürşafā idüp beni meclisde sermest eyleyen
6. Bāde-i şāfi midür sol nergis-i şengül midür

4. **beni:**

Gazel 25

Mısra: 7

Birinci tekil şahıs zamiri

7. Her ḡamzekārı kim seven ancak beni bilem
8. Her ḡüşeden fiḡān k’aña biñ mübtelā çıkar

5. **beni:**

Gazel 26

Mısra: 3

Birinci tekil şahıs zamiri

3. Ol māha ḡarin itdi beni kevketa-i eşküm
4. Bu ṭālī ‘ü kevkēb ki benüm var kimüñ var

6. **beni:**

Gazel 57

Mısra: 4

Birinci tekil şahıs zamiri

3. ‘Āşık-ı zārı ölüm ḡaddinde terk itdüñ dirīḡ
4. Şem ‘ gibi düşmanı ḡandān beni giryān ḡoduñ

benüm:**1. benüm:****Gazel 11**

Mısra: 6

Birinci tekil şahıs zamiri

5. Yandum ol şem'-i cigersüzuñ elinden yandum
6. Ki benüm süz-1 dilümden degül āgāh meded

2. benüm:**Gazel 19**

Mısra: 8

Birinci tekil şahıs zamiri

7. Ayağūñ izi degül hākde āb ile tolan
8. Bil ki yüzümde benüm dīde-i nemgīnūmdür

3. benüm:**Gazel 25**

Mısra: 9

Birinci tekil şahıs zamiri

9. 'Amrī meded ki ğamze diyü öldüğüm benüm
10. Bağrum delinmesün mi ki tīr-i ğazā çıkar

4. benüm:**Gazel 26**

Mısra: 1

Birinci tekil şahıs zamiri

1. Ol māh-1 şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol āyine ğabğab ki benüm var kimüñ var

5. benüm:**Gazel 26**

Mısra: 2

Birinci tekil şahıs zamiri

1. Ol māh-1 şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol āyine ğabğab ki benüm var kimüñ var

6. benüm:**Gazel 26**

Mısra: 4

Birinci tekil şahıs zamiri

3. Ol māha ğarin itdi beni kevketa-i eşküm
4. Bu tālī' ü kevkēb ki benüm var kimüñ var

7. benüm:

Gazel 26

Mısra: 6

Birinci tekil şahıs zamiri

5. Cām-ı lebi varken içерem hūn-ı cigerden
6. Bi' llāhi bu meşreb ki benüm var kimüñ var

8. benüm:

Gazel 26

Mısra: 8

Birinci tekil şahıs zamiri

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne tañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

9. benüm:

Gazel 26

Mısra: 10

Birinci tekil şahıs zamiri

9. Tūṭī gibi şīrīnsuḥan olsam n'ola 'Āmrī
10. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimüñ var

10. benüm:

Gazel 31

Mısra: 2

Birinci tekil şahıs zamiri

1. Yüregüm 'ışk ile göyünmişdür
2. Kara bağrum benüm dögünmişdür

11. benüm:

Gazel 31

Mısra: 4

Birinci tekil şahıs zamiri

3. Tañ mı 'ālem gözüme tār olsa
4. Şem '-i bahtum benüm söyünmişdür

12. benüm:

Gazel 52

Mısra: 1

Birinci tekil şahıs zamiri

1. Kimesnem yok benüm cānāndan artuḳ
2. Kime ḳurbān idem cān andan artuḳ

13. **benüm:****Gazel 52**

Mısra: 13

Birinci tekil şahıs zamiri

13. Benüm bahtum gibi şūrīde ‘Amrī

14. Ne var ol zülf-i ser-gerdāndan artuḡ

14. **benüm:****Gazel 57**

Mısra: 7

Birinci tekil şahıs zamiri

7. Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benüm

8. Göñlümuñ vīrānesine āteş-i sūzān ḡoduñ

beñz:1. **beñzüm:-üm****Gazel 32**

Mısra: 1

Yüz rengi

1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi kūyuña güzer

2. Sefer üzre kişiye düşman imiş sīm ile zer

2. **beñzümi:-üm, -i****Gazel 60**

Mısra: 3

Yüz, surat

3. Didüm ki beñzümi gör al du‘āmı raḡm eyle

4. Yüzüme baḡmayuban gitdi aḡzuma söğerek

beñze-:1. **beñzedürse:-dür, -se****Gazel 46**

Mısra: 2

Bazı taraflarıyla veya bütünüyle başka bir şeyi andırmak, uygunluk göstermek

1. Öykünürse kākülüñe nāfe-i tātārı aş

2. Beñzedürse sözüñe özin dür-i şehvārı aş

2. **beñzey:-ye****Gazel 109**

Mısra: 1

Bazı taraflarıyla veya bütünüyle başka bir şeyi andırmak, uygunluk göstermek

1. ʤatalum beñzeye gül yaprağı pīrāhenūñe
2. Cānı yokdur ki şehā beñzeye bile tenūñe

3. **beñzeye:-ye**

Gazel 109

Mısra: 2

Bazı taraflarıyla veya bütünüyle başka bir şeyi andırmak, uygunluk göstermek

1. ʤatalum beñzeye gül yaprağı pīrāhenūñe
2. Cānı yokdur ki şehā beñzeye bile tenūñe

4. **beñzedüp:-d, -üp**

Gazel 137

Mısra: 7

Bazı taraflarıyla veya bütünüyle başka bir şeyi andırmak, uygunluk göstermek

7. Saña beñzedüp hamāyil gibi halk
8. Götürür koyunında gül yaprağını

beñzer:

1. **beñzer:**

Gazel 1

Mısra: 12

Benzemek, andırmak, aynısı

11. Dilber didi ‘Amrī bana bu la‘l-i cānbağşı viren
12. Āb-ı Hayāta beñzer eş‘ār-ı revān virmiş saña

2. **beñzer:**

Gazel 38

Mısra: 11

Benzemek, andırmak, aynısı

11. ‘Amrīye beñzer nice ‘āşıklar-ı hayrān ider
12. Ol gözi bādām kim pālūde-i ter kendidür

3. **beñzer:**

Gazel 55

Mısra: 8

Benzemek, andırmak, aynısı

7. Dīnüm imānum disem hışm ile kīn eyler baña
8. Beñzer ol kāfir ʤatında ʤadri yok imānumuñ

4. **beñzer:**

Gazel 75

Mısra: 1

Benzemek, andırmak, aynısı

1. İmām-ı meşhid-i hüsn oldu beñzer çeşmün ā kıblem
2. Ki şaflar bağlayup müjgānuñ eyler iktidā kıblem

5. beñzer:

Gazel 87

Mısra: 4

Benzemek, andırmak, aynısı

3. Devlet nişānların görürem sende ey gönül
4. Beñzer hādeng-i ğamze-i yāra nişānesin

6. beñzer:

Gazel 104

Mısra: 2

Benzemek, andırmak, aynısı

1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naķşuñı taħrİR ide
2. Beñzer ol naķķāşa cām içre perİ taşvir ide

7. beñzeriyle: -iy, -le

Gazel 116

Mısra: 3

Benzemek, andırmak, aynısı

3. Gel beñzeriyle söyle eyā hāce-i zamān
4. Cān ile būseni alalum beñzeri ise

8. beñzeri: -i

Gazel 116

Mısra: 4

Benzemek, andırmak, aynısı

3. Gel beñzeriyle söyle eyā hāce-i zamān
4. Cān ile būseni alalum beñzeri ise

9. beñzer:

Gazel 134

Mısra: 12

Benzemek, andırmak, aynısı

11. ‘İşķı meyiyle ‘ Amrīyi hōş bülbül eyledi
12. Ol yüzi gül ki ğoncaya beñzer tıdacuğı

beñzet-:

1. beñzetdi: -dı

Gazel 86

Mısra: 3

Benzetmek, aynı şekilde sokmak

3. Beñzetdi çerāğ-ı ruḥuña kendüzin ey dōst
4. Yā Rab göreyin şem´-i şebistān oda yansun

berāber kıl-:

1. **berāber kıldı:-dı**

Gazel 140

Mısra: 1

Birleştirmek, bir etmek

1. Göñlümi yıkdı şaçuñ ḥāke berāber kıldı
2. Belümi бүkdı benüm ḳaddümi çenber kıldı

berāber ol-:

1. **berāber olur:-ur**

Müfret 2

Mısra: 2

Beraber, birlikte olmak

1. Gel germ olup olma iñen āteş gibi serkeş
2. Serkeşlik ile ḥāke berāber olur āteş

berg:

1. **bergi:-i**

Gazel 42

Mısra: 2

Yaprak

1. Kanı ḳaddüñ gibi serv-i serefrāz
2. Ki bergi şīve ola mīvesi nāz

berg-i gül:

1. **berg-i gül:**

Gazel 20

Mısra: 3

Gül yaprağı II Sabır

3. Berg-i gül gibi şabrum evrāḳın
4. Yele virdi nesīm-i ‘anberbār

2. **berg-i gülden:-den**

Gazel 55

Mısra: 2

Gül yaprağı II Naziklik bağlamında

1. Hāmedür minḳār-ı bülbül medḥine cānānumuñ
2. Berg-i gülden ideyin evrāḳını dīvānumuñ

3. **berg-i gülde:-de**

Gazel 98

Mısra: 6

Gül yaprağı

5. Ya Ia' līn lüledür kim çeşme-i ḥayvānda ḳonmuşdur
6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki ḳaldı berg-i gülde āh

berg-i yāsemīn:

1. **berg-i yāsemīn:**

Gazel 82

Mısra: 1

Yasemin yaprağı II Sevgilinin yanağı

1. Tā benefşeyle müzeyyen oldı berg-i yāsemīn
2. Lāciverd ile yazıldı rahmeten li'l-'ālemīn

berḳ ur-:

1. **berḳ ura:-a**

Kaside 1

Mısra: 57

Şimşek çakması

57. Ne dem ki berḳ ura ḥürşīd-i fikretüñ şaça nūr
58. Felek daḳıḳaların göre çeşm-i nā bīnā

bertaraf eyle-:

1. **bertaraf eyleyelüm:-ye, -lüm**

Murabba 2

Mısra: 3

Çıkarmak, atmak (üzerinden)

3. Bertaraf eyleyelüm cübbe vü destārı yine
4. Mest-i lāya'ḳıl olalum yaḳalar çāk idelüm

beşāret:

1. **beşāret:**

Kaside 2

Mısra: 5

Müjde

5. Beşâret kıtîl-i ğam-ı 'ışka kim
6. Leb-i hür u bâğ-ı cinândur diyet

beşâret tablı:

1. beşâret tablını:-nı

Gazel 94

Mısra: 5

Müjde davulu II Sevinçli haber vermek

5. Mihr ü meh çaldı beşâret tablını ey serv-i nâz
6. Sen dikildün hüsni iline pâdişâ şimden girü

besle-:

1. besler:-r

Gazel 49

Mısra: 9

Bakmak, üzerine titremek

9. Gözüm yaşıyle besler idi bâğbân-ı dil
10. 'Amrî nihâl-i 'ömr idi ol servkad dirîğ

2. besle:

Gazel 71

Mısra: 11

Bakmak, üzerine titremek

11. Şekkerin büseyle besle 'Amrîyi
12. Tuṭî-i şîrînsuhandür sevdüğüm

bevân eyle-:

1. bevân eyle:

Gazel 95

Mısra: 8

Açıklamak

7. Kaçma bizden senüñle dilleşelüm
8. Neyedür nâlişüñ bevân eyle

beyâz-ı nâme-i hüsni ü cemâl:

1. beyâz-ı nâme-i hüsni ü cemâl:

Gazel 14

Mısra: 3

Güzellik kitabının beyazlığı

3. Cebhe mi bu yā beyāz-ı nāme-i hüsñ ü cemāl
4. Ol muḳavves ḳaş mı yā ol nāmede tuḡrā mıdur

bezm:

1. **bezm-i-i**

Gazel 6

Mısra: 8

Sohbet, yaran sohbeti ziyafet, işret sohbeti

7. Ḳandīller söyünse ne ḡam geldi ise ‘ıd
8. Şimden girü münevver ider bezmi cām-ı nāb

bezm-i ezal:

1. **bezm-i ezalde:-de**

Gazel 90

Mısra: 13

Elst meclisi (Divan edebiyatında elst meclisi aşıklığın başladığı ilk yer olarak kullanılmıştır.)

13. Bilmedünse bil beni bezm-i ezalde ‘ışḳuña
14. ‘Amrīyem cām-ı maḡabbet nüş idüp yā hū diyen

bezm-i miḡnet:

1. **bezm-i miḡnetde:-de**

Gazel 27

Mısra: 4

Eziyet meclisi II Aşıḡın kalbi

3. Dil ü cān ‘ūdını yaḡup cigerüm
4. Bezm-i miḡnetde gezdürür micmer

bezm-i ‘uşşāk:

1. **bezm-i ‘uşşākında:-ın, -da**

Gazel 78

Mısra: 1

Aşıklar meclisi

1. Bezm-i ‘uşşākında ol gül çak idüp pīrāhenin
2. Bu günehlü ḳullar için açdı cennet revzenin

bezmüne çekil:-

1. **bezmüne çekilsün:-sün**

Murabba 5

Mısra: 2

Köşesine çekilmek, meclisine çekilmek

1. Öñüñde toğranup bağrum kebabı
2. Çekilsün bezmüñe yaşum şarābı

bī dil:

1. **bī dil:**

Gazel 5

Mısra: 3

Aşık, sevdalı

3. Yüzüñe sür yüzün ey bī dil du‘ā-yı nurdur
4. Āyet-i rahmetdür ey miskīn haṭ-ı jengārın öp

bī ser ü pā:

1. **bī ser ü pā:**

Kaside 1

Mısra: 32

Perişan, dağınık

31. Esirge bendeñem ey şehsüvār-ı hüsn ü cemāl
32. Gözüm yaşı gibi ıaldum ayağda bī ser ü pā

bī‘aded:

1. **bī‘aded:**

Gazel 49

Mısra: 12

Sayısz

11. Yegdür ki bir du‘ā ile yād idesin anı
12. Biñ biñ fiđān idüp dimeden bī‘aded dirġ

bīārām:

1. **bīārām:**

Gazel 21

Mısra: 9

Rahatsız, huzursuz

9. Bī-dil ü bīşabr u bīārām iderler ‘Amrīyi
10. Hūblar mekkāreler sehhāreler ‘ayyāreler

bī başiret:1. **bī başiretler:-ler****Gazel 82**

Mısra: 3

Kalp gözü kapalı

3. Haṭ degül bu bībaşiretler gözine perdedür

4. Sebze-i mihr ü vefâdur ‘âşıka ey nâzenîn

bī bedel ü bībehâne:1. **bībedel ü bībehânesin:-sin****Gazel 87**

Mısra: 8

Eşsiz ve benzersiz II Sevgili

7. Kanda behâ olur seni bir öpmege ki sen

8. Hüsni ü behâda bībedel ü bībehânesin

biç-:1. **biçelüm:-e, -lüm****Murabba 2**

Mısra: 2

Dikmek

1. Koyalum Leylî vü Şîrîni geçenden geçelüm

2. Medh ile şimdiki dilberlere hıl‘at biçelüm

bīcânşekil:1. **bī cânşekil:****Gazel 66**

Mısra: 8

Ölecek duruma gelmek, cansız bir şekilde olmak

7. Göster ey mâhlikâ âyine-i hüsni kim

8. Göresin ‘âşık dil-hasteyi bīcânşekil

bīçâre:1. **bīçâre:****Gazel 54**

Mısra: 9

Çaresiz, düşkün, zavallı.

9. ‘Amrîye şefkat it ki bīçâre

10. Kendü hâlinde bir garîb ancak

bīcihet:1. **bīcihet:****Kaside 2**

Mısra: 4

Sebepsiz, bahanesiz

3. Dilerseñ zuhūr ide tevḥīd-i tām

4. Yan ol deñlü kim alasıñ bīcihet

bīdermān ko-:1. **bī dermān oduñ:-du, -ñ****Gazel 57**

Mısra: 2

Dermansız bırakmak

1. Gıtdüñ ey derdüm emi dilḥasteñi ḥayrān odun

2. Cān viren dermāndeni ğurbetde bīdermān oduñ

bīdil:1. **bī dil:****Gazel 21**

Mısra: 9

Sevdalı, aşık

9. Bīdil ü bīṣabr u bīārām iderler ‘Amrīyi

10. Ḥūblar mekkāreler seḥḥāreler ‘ayyāreler

bīdīn:1. **bīdīn:****Gazel 37**

Mısra: 4

Dinsiz II Sevgilinin saçı

3. Saçıñı bağla kim ben bīarāruñ

4. Metā‘-ı ṣabrın ol bīdīn uğurlar

bīdīn perçem:1. **bī dīn perçemüñ:-üñ****Gazel 58**

Mısra: 1

Kafir perçem II Sevgilinin perçemi aşığıñ kalbini aldığı ve siyah renkli olduğu için kafir olarak kullanılmıştır.

1. Dīn ü devlet naḳdine el şundi bīdīn perçemüñ
2. Eyledi ben bu perīşānhāli miskin perçemüñ

2. **bīdīn perçemüñ: -üñ**

Gazel 58

Mısra: **10**

Kafir perçem II Sevgilinin perçemi aşığıñ kalbini ayarttığı ve siyah renkli olduğu için kafir olarak kullanılmıştır.

9. Niçe ‘ Amrī gibiler reşk ile īmānsuz olur
10. Öpe ḳuca boynuña şalınsa bīdīn perçemüñ

bīhaber:

1. **bīhaber:**

Gazel 24

Mısra: **4**

Habersiz

3. Ne ḥaber ışmarlamak kim dostlar
4. Ben mey-i la‘linden oldum bīhaber

bihār:

1. **bihārı: -ı**

Kaside 1

Mısra: **66**

Denizler, deryalar

65. Ne şuyla yuduñ ezel şubḥı dest-i deryāyı
66. Ki ḳatrası irüp itdi bihārı gevherzā

bihūş ol-:

1. **bihūş oldum: -du, -m**

Gazel 121

Mısra: **7**

Kendinden geçmek, aklını kaybetmek

7. Mest olup ağlamadan şanma ki bihūş oldum
8. Ḥande-i hemdem-i nādān ile öldüm gitdi

bīkarār:

1. **bī ḳarāruñ: -uñ**

Gazel 37

Mısra: **3**

Kararsız II Aklı başından gitmek

3. Şaçuñı bağla kim ben bîķarāruñ
4. Metā´-ı şabrın ol bîdīn uğurlar

2. **bîķarāram:-am**

Gazel 96

Mısra: **3**

Kararsız II Aklı başından gitmek

3. Bîķarāram yandum ol bedmihr elinden āh kim
4. Şem´-i serkeş gibi odlar ķalgıdur pervaneye

bīnazīr-i cihān:

1. **bīnazīr-i cihān:**

Gazel 9

Mısra: **5**

Dünyada eşi, benzeri olmayan

5. Bu kaç u gözle güzellerde bīnazīr-i cihān
6. Bu şūr u fitne ile cümle ´ālem içre melīh

bil:-

1. **bilür:-ür**

Kaside 1

Mısra: **35**

Farkında olmak

35. Bilür misin neler itdüñ baña zamāna uyup
36. İştıme mi didüñ anı seyyidü´l vüzerā

2. **bilürsin:-ür, -sin**

Kaside 2

Mısra: **6**

Bildiğin gibi

5. Tayanma ķalem gibi bāzūña kim
6. Bilürsin olur dest bālā-yı dest

3. **bilmezin:-mez, -in**

Kaside 2

Mısra: **3**

Bilgi sahibi olmak

3. Neye ğırresin behcete bilmezin
4. İrişmez mi pāyāna hūsn ü cemāl

4. **bilürseñ:-ür, -señ****Kaside 2**

Mısra: 5

Anlamak

5. Bilürseñ saña zehr-i kâtil şunar

6. Nigâr-ı şekerleb büt-i nüşhand

5. **bildür:-dür****Murabba 3**

Mısra: 1

Anlamak, öğrenmek

1. Şuçumı bilmezsin bildür bileyin

2. Niçe ağlayayın ben de güleyin

6. **bilürsin:-ür, -sin****Müfret 3**

Mısra: 1

Tanımak

1. Ne fettânsın cihâkı hep bilürsin

2. Hemân sevdüğümü bilmezlenürsin

7. **bilür:-ür****Kıt'a 3**

Mısra: 4

Bilmek

3. Şimdilik kim sever dinildi velî

4. Kim bilür kim daği neler diyeler

8. **bilmedük:-me, -dü, -k****Gazel 14**

Mısra: 7

Bilememek, öğrenememek

7. Bir güzel dün 'âşıkın öldürdi dirler bilmedük

8. Öldüren ol şüh u ol ölen fülân şeydâ mıdur

9. **bil:****Gazel 19**

Mısra: 8

Anlamak

7. Ayağun izi degül hâkde âb ile tolan

8. Bil ki yüzümde benüm dîde-i nemgînümdür

10. **bilmezüz:-mez, -üz****Gazel 20**

Mısra: 2

Tahmin edememek

1. Geldi sevdā-yı 'ışık gitdi karar
2. Bilmezüz hālümüz n'ola bu bahar

11. **bilem:-em****Gazel 25**

Mısra: 7

Bilmek

7. Her gamzekārı kim seven ancak beni bilem
8. Her gūşeden fiğān k'aña biñ mübtelā çıkar

12. **bilimedi:-ime, -di****Gazel 49**

Mısra: 8

Öğrenememek

7. Çāk oldı sīne hāk-i lehad gibi derd ile
8. Sūz-ı derūnı bilimedi hīç ehad dirīg

13. **bilürmiş:-ür, -miş****Gazel 52**

Mısra: 12

Bilgi sahibi

11. Ayırdı fitne ile yārı benden
12. Bilürmiş müdde'ı şeytāndan artuğ

14. **bil:****Gazel 52**

Mısra: 17

Kabul etmek, anlamak

17. Ne lāzım bunca lāf eksüklüğün bil
18. Kemālūñ yoğ iken noğşāndan artuğ

15. **bilürem:-ür, -em****Gazel 70**

Mısra: 7

Kabul etmek

7. Dūd-ı āhı başuma tāc-ı sa'ādet bilürem
8. 'Işık dāğın temime hil'at-i fāhır gördüm

16. **bilmedüm:**-me, -dü, -m**Gazel 71**

Mısra: 3

Anlamamak

3. Sevdüğüm midür günāhum bilmedüm
4. Baña bu zulmüñ nedendir sevdüğüm

18. **bilsün:**-sün, -**Gazel 72**

Mısra: 7

Bilememek

7. Gözüñ kaşuñ füsünin kim ne bilsün
8. 'İtābuñ az u nāzuñ kem şanurdum

19. **bilür:****Gazel 73**

Mısra: 9

İdrak edememek, kavrayamamak

9. 'Işık mesti ne bilür nāmūsı
10. Bilmezem yok benüm andan haberüm

20. **bilmezem:**-mez, -em**Gazel 73**

Mısra: 10

İdrak edememek, kavrayamamak

9. 'Işık mesti ne bilür nāmūsı
10. Bilmezem yok benüm andan haberüm

21. **bilmez:****Gazel 87**

Mısra: 1

Bilmek, bilgi sahibi olmak

1. Bilmez miyem seni nesin ey bīvefā nesin
2. Āşüb-ı rüzgār u belā-yı zemānesin

22. **bilmezem:**-mez, -em**Gazel 90**

Mısra: 11

Bilgi sahibi olmak, öğrenmek

11. Şordüğüm bu bilmezem kim buse dirler ol mıdur
12. Mīve-i bāğ-ı maḥabbet şulu şeftālū diyen

23. **Bilmedüñse:**-me, -düñ, -se**Gazel 90**Mısra: **13***Bilgi sahibi olmak, öğrenmek*

13. Bilmedüñse bil beni bezm-i ezelde 'ıŝkuña

14. 'Amrîyem cām-ı maḥabbet nūŝ idüp yā hū diyen

24. **bil:****Gazel 90**Mısra: **13***Bilgi sahibi olmak, öğrenmek*

13. Bilmedüñse bil beni bezm-i ezelde 'ıŝkuña

14. 'Amrîyem cām-ı maḥabbet nūŝ idüp yā hū diyen

25. **bildüğüñ:**-düg, -üñ**Gazel 92**Mısra: **11***Bilmek*

11. Bildüğüñ nāzı 'Amrîye kılduñ

12. Göreyin Tañrıdan bulasın sen

26. **bilenden:**-en, -den**Gazel 95**Mısra: **10***Bilgi sahibi olmak, bilmek*

9. Kim bilür kankı 'aŝkuñ dilisin

10. Söz bilenden yiter nihān eyle

27. **bilmez:**-mez**Gazel 97**Mısra: **8***Farkında olmamak*

7. Gözüñ koltuğına girüp kaŝuñuñ

8. Sitem ta'lim ider bilmez āmān da

28. **bilürdüm:**-ür, -dü, -m**Gazel 102**Mısra: **3***Bilgi sahibi olmak*

3. Cān-ı bīmaruñ bilürdüm ḥālını nabzın tutup

4. Devlet el virse yetişsem sā'id-i cānānuma

29. **bilen:-en****Gazel 118**

Mısra: 3

Bilgisi olmak, tanımak

3. Cānib-i Hakkı bilen bilmeye şehler kapusın
4. Kanı bir şah mı var Hāzret-i 'İzzetden iyi

30. **bilmez:-mez****Gazel 124**

Mısra: 6

Bilmemek II Merhamet etmemek

5. Dīn ü imān kaşdın eyler hey müselmānlar meded
6. Hāy bilmez kāfir ancak gamze-i şirefkeni

31. **bilür:-ür****Gazel 127**

Mısra: 11

Bilmemek

11. Sāye toprak döşendügin ne bilür
12. Gün ki şaldı bisāt-ı sincābī

32. **bilsün:-sün****Gazel 128**

Mısra: 2

Herkese söylemek

1. Niçe bir eyleyem 'ışk nihānī
2. 'Ayān bilsün cihān sevdüm fülānī

33. **bilürseñ:-ür, -se, -ñ****Gazel 128**

Mısra: 7

İdrak etmek, kavramak

7. Bilürseñ özge beglikdür süre gör
8. Güzellik devri dilberlik zamānı

34. **bilmez:-mez****Gazel 139**

Mısra: 2

Bilmemek II Merhamet etmemek

1. Eyledüñ 'ışk ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

35. **bilmez:-mez****Gazel 141**

Mısra: 5

Bilmemek II Merhamet etmemek

5. Hāy bilmez gözüñe hey dimedük
6. Fitne-i rüzgār hey seni mi

36. **bildüñ:-dü, -n****Gazel 1**

Mısra: 9

İdrak etmek, kavramak

9. Bildüñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin
10. Ṭab‘-ı hayālengīz ü zıhn-i hurredān virmiş saña

37. **bilmez:-mez****Gazel 101**

Mısra: 3

İdrak etmemek, kavramak

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet n’idügin
4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

38. **bilinür:-ür****Gazel 37**

Mısra: 5

Herkes tarafından bilinmek

5. Bilinür tār-ı mü alsam şaçuñdan
6. Ṭuyulur ol ki müşk-i Çīn uğurlar

39. **bilmezin:-in****Murabba 3**

Mısra: 1

Bilmeyen, bilmemek

1. Şuçumı bilmezin bildür bileyin
2. Niçe ağlayayım ben de güleyin

bil kim:1. **bil kim:****Gazel 98**

Mısra: 7
Bil ki

7. Ne oldur ne budur ‘Arnrī ne ḥāmeñdür senüñ bil kim
8. Güneş bürcinde dikmişdür güzellik sancağın ol mäh

bile:

1. **bile:**

Gazel 109
Mısra: 2
Dahi, de

1. Tıtalum beñzeze gül yaprağı pırāhenüñe
2. Cānı yoğdur ki şehā beñzeze bile tenüñe

billāh:

1. **billāh:**

Gazel 52
Mısra: 15
Allah için

15. Nazar ehliyseñ eyle billāh inşāf
16. Degül mi sözlerüm Selmāndan artuğ

bi’ llāhi:

1. **bi’ llāhi:**

Kıt'a 15
Mısra: 4
Yemin maksatlı söylenen söz

3. Tevbe olsun senden artuğ sevmeyem
4. Sen tanığ va’ llāhi bi’ llāhi begüm

2. **bi’ llāhi:**

Gazel 26
Mısra: 6
Yemin maksatlı söylenen söz

5. Cām-ı lebi varken içerem hün-ı cigerden
6. Bi’ llāhi bu meşreb ki benüm var kimüñ var

3. **bi’ llāhi:**

Gazel 55
Mısra: 9
Yemin maksatlı söylenen söz

9. Āsitān-ı dilberüme luḡ idüp bi'llāhi var
10. 'Amriyā benden elin öp ol güzel sultānumuñ

4. **bi'llāhi:**

Gazel 64

Mısra: 8

Yemin maksatlı söylenen söz

7. Didüm ey ḡoncadehen bülbülüñem raḡm eyle
8. Didi bi'llāhi beni ḡo yüri biraz öterek

5. **bi'llāhi:**

Gazel 96

Mısra: 9

Yemin maksatlı söylenen söz

9. 'Amriçe şoftı olur mı zāhidā bi'llāhi kim
10. Qılmadın cum'a namāzın gitmedi meyḡāneye

6. **bi'llāhi:**

Gazel 134

Mısra: 6

Yemin maksatlı söylenen söz

5. Mey yirine ciḡer ḡanını nūş idenlere
6. Bi'llāhi dirīḡ eyleme bir merḡabācuḡı

7. **bi'llāhi:**

Gazel 135

Mısra: 6

Yemin maksatlı söylenen söz

5. Gitdi 'aḡl u gitdi şabr u gitdi dil ey derd ü ḡam
6. Ḥastayam tenhā koman bi'llāhi yoldaşlar beni

8. **bi'llāh:**

Murabba 4

Mısra: 3

Yemin maksatlı söylenen söz

3. Ḥüblar sultānısın bi'llāh yavuz ad eyleme
4. Hāy efendüm hey begüm ḡan eyle ḡānün eyleme

bilmez miyem:

1. **bilmez miyem:**

Gazel 141

Mısra: 3
Bilirim, biliyorum

3. Seni bilmez miyem ne kâfirsın
4. Sende n'eyler karar hey seni mi

bilmezlen-:

1. **bilmezlenürsün:-ür, -sin**
Müfret 3
 Mısra: 2
Bilmezlikten gelmek, bilmez görünmek

1. Ne fettânsın cihâni hep bilürsün
2. Hemân sevdüğümi bilmezlenürsün

bîmâr:

1. **bîmârî:-ı**
Gazel 46
 Mısra: 8
Hasta, dertli
7. Hasta düşdi şebrev-i dil bend-i zülfünden şehâ
8. Aşmalıysa ölmedin zâr ile şu bîmârı aş

2. **bîmâr:**
Gazel 50
 Mısra: 7
Hasta, dertli
7. Yâ Rab ne sihr ider gözi bîmâr gönlüme
8. Her şivesi şafa görünür her 'itâbı luğf

bîmâr id-:

1. **bîmâr idüp:-üp**
Gazel 102
 Mısra: 9
Hasta etmek, dertlendirmek
9. Dilberi bîmâr idüp ağlatma 'Amrî bendeyi
10. Yâ ilâhî şîhhat erzânî kıl ol sulţânuma

bîmâr-ı 'ışk ol:

1. **bîmâr-ı 'ışk olanlara:-an, -lar, -a**
Gazel 99

Mısra: **10**
Aşık olmak

9. Senden 'ilâc ister isem itme ey tabîb
 10. Bîmâr-ı 'ışk olanlara dermânı aña ya

bin-:

1. **binseñ:-señ**
Gazel 59
 Mısra: **1**
Binmek

1. Her kaçan binseñ şalıncığa şalınsañ ey melek
 2. Göklere uçar şanup cân talbınur dıtrer yürek

2. **binmiş:-miş**
Gazel 59
 Mısra: **7**
Binmek

7. Hüb lar dolâba binmiş hayrete vardum görüp
 8. Eyle şandum yire inmiş mihr ü mâhiyle felek

biñ:

1. **biñ:**
Gazel 2
 Mısra: **4**
Bin II Aşırı derecede

3. Hüs n ü behcet gökden inmiş hıl'atüñdür ey melek
 4. Biñ tonanursa güzeller olımaz hemtâ saña

2. **biñ:**
Kıt'a 2
 Mısra: **1**
Bin II Aşırı derecede

1. Neng ü 'arı put idinmekden ise biñ kerre
 2. Ehl-i 'irfan arasında uşanup şınmak yeg

3. **biñ:**
Gazel 3
 Mısra: **10**
Bin II Aşırı derecede

9. Tebessüm eyleyürek gâh döğdi geh söğdi
 10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefâ

4. **biñ:****Murabba 3**

Mısra: 1

Bin II Aşırı derecede

1. Gel ey biñ nāz ile şīve kılıcı
2. Elümden āl ile göñlüm alıcı

5. **biñ:****Gazel 4**

Mısra: 13

Bin II Aşırı derecede

13. Her denīnūñ biñ dili var ben şadef gibi hamūş
14. Gevherüm kim ‘arz ide devletlü sulṭānum saña

6. **biñ:****Murabba 4**

Mısra: 3

Bin II Aşırı derecede

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ ḳan idesin
4. Hay efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

7. **biñ:****Gazel 8**

Mısra: 11

Bin II Aşırı derecede

11. Baḥş ile biñ mürdeyi iḥyā ider bir ḥandede
12. İdemez ‘İsā daḥi ol la’l-i ḥandān ile baḥş

8. **biñ:****Gazel 16**

Mısra: 3

Bin II Aşırı derecede

3. Yaḳsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
4. Her dāğ ki senden ire gülberg-i ṭarīdür

9. **biñ:****Kıt'a 17**

Mısra: 1

Bin II Aşırı derecede

1. Aḡlaram biñ derd ile ḳan aḡlaram
2. Ḥasret odında ciğerler daḡlaram

10. **biñ:****Gazel 25**

Mısra: 8

Bin II Aşırı derecede

7. Her ğamzekârı kim seven ancak beni bilem
8. Her ğüşeden fiĝân k' aña biñ mübtelâ çıkar

11. **biñ:****Gazel 28**

Mısra: 3

Bin II Aşırı derecede

3. Yâ Rab ne fitnedür bu ki biñ cevri ider yine
4. Maĥbûbidur cihânuñ u cânuñ ĥabîbidür

12. **biñ:****Gazel 53**

Mısra: 2

Bin II Aşırı derecede

1. Şol qarşudan görinen âfet kıyâmet ancak
2. Biñ nâz ile şalınan ol servkâmet ancak

13. **biñ:****Gazel 53**

Mısra: 9

Bin II Aşırı derecede

9. Biñ kez ölür dirilür fûrkat şebinde 'uşşak
10. Dilber firâkı 'Amrî rûz-ı kıyâmet ancak

14. **biñ:****Gazel 56**

Mısra: 9

Bin II Aşırı derecede

9. 'Âmrîyi biñ zârî ile ĥâr-ı ğamda öldürüp
10. Bu cihân gülzârını murĝ-ı ĥoşelĥânsuz koduñ

15. **biñi:-i****Gazel 70**

Mısra: 6

Bin II Aşırı derecede

5. Ĥamdü li'llâh biri iki gören aĥvel degülem
6. Ĥaĥķa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

16. **biñ:****Gazel 71**

Mısra: 1

Bin II Aşırı derecede

1. Bana hayfuñ biñ tümendür sevdüğüm
2. Yağşı kıl kim bu yamandır sevdüğüm

17. **biñ:****Gazel 84**

Mısra: 9

Bin II Aşırı derecede

9. Yüz nāle vü biñ derd ile ‘Amrī gibi bülbül
10. H̄asret dikeninde geçinür bir gül ucından

18. **bin:****Gazel 85**

Mısra: 2

Bin II Aşırı derecede

1. Hey begüm sevdüğüme hışmuñ neden
2. Niçe bin ‘āşıklaruñ var bir de ben

biñ biñ:1. **biñ biñ:****Gazel 49**

Mısra: 12

Binlerce, pek çok

11. Yegdür ki bir du‘ā ile yād idesin anı
12. Biñ biñ fiğān idüp dimeden bī‘aded dirīğ

2. **biñ biñ:****Gazel 91**

Mısra: 10

Binlerce, pek çok

9. Egerçi ‘Amriye şimdi sögersin ey dilber
10. Velī dem ola ki biñ biñ du‘ālar eylesin

biñ kez:1. **biñ kez:****Gazel 93**

Mısra: 2

Bin defa II Çok fazla

1. 'Āşık oldum derdüme yokdur deva şimden girü
2. Günde biñ kez ölürem ben mübtelā simden girü

2. **biñ kez:**

Gazel 133

Mısra: 5

Bin defa II Çok fazla

5. Tırūñ elinden āh ki biñ kez gelür geçer
6. Bir dem dil-i şikestede kılmaz iķāmeti

3. **biñ kez:**

Gazel 136

Mısra: 14

Bin defa II Çok fazla

13. 'Amrī ki peyk olup ʔolanurdu maħallesin
14. Biñ kez mu'allak őrür idi şādmān idi

bīnevā:

1. **bīnevā:**

Gazel 94

Mısra: 2

Sessiz sedasız, zavallı

1. Eyledüm pīrāhen-i şabrı kaba şimden girü
2. Baş açuk dīvāneyem ben bīnevā şimden girü

bīnevālık:

1. **bīnevālıkdan:-dan**

Gazel 45

Mısra: 1

Zavallılık, acizlik

1. İstemez rüsvāyī gönlüm bīnevālıkdan ħalāş
2. Cān bedende olduġınca mübtelālıkdan ħalāş

bir:

1. **bir:**

Gazel 1

Mısra: 14

Bir, sayı

13. Şīrīnligin vaşf itmege la'l-i leb-i rengīnümūñ
14. Ĥāme diyü bir ʔūṭī-i şekkerzebān virmiş saña

2. **bir:****Kaside 1**Mısra: **56***Bir, sayı*

55. Ne dem ki mevc ura deryā-yı himmetüñ kıla cüş

56. Yedi deñiz ola bir kaçtrasında nā peydā

3. **bir:****Kaside 2**Mısra: **1***Bir, sayı*

1. İşit tarz-ı āharda bir menķabet

2. Ki zāhir bilinmek degül ma'rifet

4. **bir:****Gazel 3**Mısra: **1***Bir, sayı*

1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı karşudan peydā

2. Meger ki seyr ide çıķmış güneş gibi tenhā

5. **bir:****Murabba 3**Mısra: **4***Bir kez*

3. Etegüñle gözüm yaşın sileyin

4. Seni bir göreyin andan öleyin

6. **bir:****Murabba 3**Mısra: **4***Bir kez*

3. Beni öldürmedin hasret kılıcı

4. Seni bir göreyin andan öleyin

7. **bir:****Murabba 3**Mısra: **4***Bir kez*

3. Begüm hīç olmaz ise düşde bārī

4. Seni bir göreyin andan öleyim

8. bir:

Murabba 3

Mısra: 4

Bir kez

3. Ala gözlüm götür yüzden niķābı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

9. bir:

Murabba 3

Mısra: 4

Bir kez

3. Daħi söyünmedin 'ömrüm çerāğı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

10. bir:

Murabba 3

Mısra: 4

Bir kez

3. Di e göz yummadın 'ālem gözinden
4. Seni bir göreyin andan öleyin

11. bir:

Murabba 4

Mısra: 3

Bir, sayı

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ ķan idesin
4. Hay efendüm hey begüm ķan eyle ķānūn eyleme

12. bir:

Kıt'a 6

Mısra: 1

Bir, sayı

1. Uydı nāgeh baña bir hercāyī ħīz-i bī ħayā
2. Dilkülük itmek dilerdi ara yirde dāyimā

13. bir:

Kıt'a 7

Mısra: 3

Bir, sayı

3. Bir siñek ağızı yarını yirken
4. aķıyup didi kim ne poħ yir Şu

14. **bir:****Gazel 8**

Mısra: 1

Bir, sayı

1. Az u çok bir buse virse kıлма cānān ile baḥş
2. Kim gedāya lāyık olmaz ehl-i iḥsān ile baḥş

15. **bir:****Gazel 8**

Mısra: 11

Bir, sayı

11. Baḥş ile biñ mürdeyi iḥyā ider bir ḥandede
12. İdemez ‘İsā daḥi ol la’l-i ḥandān ile baḥş

16. **bir:****Gazel 8**

Mısra: 14

Bir, sayı

13. ‘Amriyā taṣvīr-i ḥüsn itmekde mānendüñ mi var
14. Sen de bir üstādsın kılsañ n’ola Māñyle baḥş

17. **bir:****Gazel 10**

Mısra: 9

Bir, sayı

9. Daḥī bir servḳadde bende olmaz
10. Eger ‘Amrī olursa bundan āzād

18. **bir:****Gazel 11**

Mısra: 3

Bir, sayı

3. Bir naẓar eyle mededsüz kalan üftādeñe kim
4. ‘İşḳ odına düşüp eydür meded Allāh meded

19. **bir:****Kıt'a 11**

Mısra: 1

Bir, sayı

1. Bir güler yüzlüye virdüm göñlümi
2. Bir şeker sözlüye virdüm göñlümi

20. **bir:****Kıt'a 11**

Mısra: 2

Bir, sayı

1. Bir güler yüzlüye virdüm gönlümü
2. Bir şeker sözlüye virdüm gönlümü

21. **bir:****Kıt'a 11**

Mısra: 4

Bir, sayı

3. N' eyleyem ben gönli gam yiter baña
4. Bir elā gözlüye virdüm gönlümü

22. **bir:****Kıt'a 14**

Mısra: 2

Bir, sayı

1. Gah ucasın oynadup gāhī belin
2. Gönlüm aldı kannaş ile bir gelin

23. **bir:****Gazel 14**

Mısra: 7

Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı

7. Bir güzel dün 'aşıkın öldürdi dirler bilmedük
8. Öldüren ol şūh u ol ölen fülān şeydā mıdur

24. **bir:****Gazel 15**

Mısra: 8

Bir, sayı

7. Nerd-i 'ışka döşenüp Ferhād u Mecnūn kodı baş
8. 'Işk oyunu bir oyundur anda oynar başlar

25. **bir:****Gazel 18**

Mısra: 3

Hergangi biri

3. 'Aşık öldürmek adın nāz komuş bir zālim
4. Gözüme karşı rakībe göz ider nāzlanur

26. **bir:****Gazel 28**

Mısra: 5

Bir kez

5. Ben öldüğüm bu kim dil uciyle bir añmadı
6. La'lün Mesîhi kim dil-i ĥasta tabîbidür

27. **bir:****Gazel 29**

Mısra: 6

Bir, sayı

5. 'Arşa-i ĥüsünde gīsüdan ele çevgân alup
6. Bir oyun oynar arada niçe başlar top olur

28. **bir:****Gazel 30**

Mısra: 10

Aynı, benzer

9. İkilik yoğ arada sen de ne dirsın 'Amrî
10. Dilber ile melek ü ĥür u perî bir dirler

29. **bir:****Gazel 33**

Mısra: 8

Bir, sayı

7. Hey müselmânlar meded âvâre gönlümden kim ol
8. Kanda bir kâfir-beçe görse ana ĥayrân olur

30. **bir:****Gazel 34**

Mısra: 1

Bir, sayı

1. Yine bir şekkerîn ĥaber didiler
2. 'Amrîyi Şükrîyi sever didiler

31. **bir:****Gazel 36**

Mısra: 7

Bir, sayı

7. Büte tapmağı bir şuret iderler
8. İki 'âlem kamu aña taparlar

32. **bir:****Gazel 39**

Mısra: 9

Bir, sayı

9. Şehā vaşfuñ gülistānında bir bülbül durur ‘Amrī
10. Ki tekrār itdügi her laḥza medḥüñ dāstāmidur

33. **bir:****Gazel 40**

Mısra: 7

Bir, sayı

7. Bir tılısmuz ki tīgimüzdür ‘ışk
8. Gizlü gencüz ki yirde mektümüz

34. **bir:****Gazel 47**

Mısra: 2

Bir, sayı

1. Geldi ḥaṭ can virdüğümde ne nizā‘
2. Ölmedin bir buse şun soñ elvedā‘

35. **bir:****Gazel 48**

Mısra: 10

Bir, sayı

9. ‘Amrī cihānı gezdi aradı çerāğ ile
10. Bulmadı ruḥlarıñ gibi bir tābdār şem‘

36. **bir:****Gazel 49**

Mısra: 11

Bir, sayı

11. Yegdür ki bir du‘ā ile yād idesin anı
12. Biñ biñ fiğān idüp dimeden bī‘aded dirīğ

37. **bir:****Gazel 54**

Mısra: 8

Bir, sayı

7. Degme gönle müyesser olmaz ‘ışk
8. Şükr kim bu da bir naşīb ancak

38. **bir:****Gazel 54**Mısra: **10***Bir, sayı*

9. ‘Amrīye şefkat it ki bîçāre

10. Kendü hālinde bir ğarīb ancak

39. **bir:****Gazel 55**Mısra: **3***Bir kez*

3. Gülşen-i Firdevse girsem bir nazar seyr eylesem

4. Var mıdır görsem nazîri ol gül-i handānumuñ

40. **bir:****Gazel 58**Mısra: **5***Bir, sayı*

5. Kālb kālb olsa gönüler döymeye bir hāmleñe

6. Hoş kafādār oldu saña ey büt-i Çîn perçemuñ

41. **bir:****Gazel 59**Mısra: **10***Bir, sayı*

9. Hil‘at-i zībā geyürdi medh ile dilberlere

10. Her güzelden ‘Amrīye bir buse bayramlık gerek

42. **bir:****Gazel 68**Mısra: **4***Bir,*

3. İçmesem kādir degüldüm gel beni suçlama kim

4. Bir güzel sākī elinden n’eyleyem mecbur idüm

43. **bir:****Gazel 70**Mısra: **2***Aynı, benzer*

1. Şüretüñ āyinesinde Hāqı zāhir gördüm

2. Vaḥdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

44. **biri:-i****Gazel 70**

Mısra: 5

Bir, sayı

5. Hamdü li'llāh biri iki gören ahvel degülem
6. Haḫḫa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

45. **bir:****Gazel 75**

Mısra: 7

Bir, sayı

7. Ölürken kıbleye döndürseler bir 'āşık-ı zārı
8. Gözi açuḫ ḫalup baḫa maḫalleñden yaña kıblem

46. **bir:****Gazel 80**

Mısra: 2

Bir, sayı

1. Naḫş iderken la'lüni naḫḫāş-ı eşk ey dilsitān
2. Āl beñ olmış yüzüñe ḫamlamış bir ḫatıra ḫan

47. **bir:****Gazel 80**

Mısra: 3

Bir, sayı

3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḫabbü'l miskdür
4. Cān dimāğın eyledi ḫôş büy ile 'anberfeşān

48. **bir:****Gazel 83**

Mısra: 2

Bir, sayı

1. Acı dil virdükce 'uşşāḫa ciğerler yirsin
2. Zehri şirīn gösterür bir cādü-yı Kişmīrsin

49. **bir:****Gazel 83**

Mısra: 6

Bir, sayı

5. Saña beñdeş naḫş-ı dilkeş çekmedi naḫḫāş-ı şun'
6. Bu cihan mecmū'asında bir güzel taşvīrsin

50. bir:

Gazel 84

Mısra: 10

Bir, sayı

9. Yüz nāle vü biñ derd ile ‘Amrī gibi bülbül
10. H̄asret dikeninde geçinür bir gül ucından

51. bir:

Gazel 85

Mısra: 2

Bir, sayı

1. Hey begüm sevdüğüme hışmuñ neden
2. Niçe bin ‘aşıkларуñ var bir de ben

52. bir:

Gazel 86

Mısra: 1

Bir, sayı

1. Bir āh ideyin gerdiş-i gerdān oda yansun
2. H̄ürşid göyünsün meh-i t̄abān oda yansun

53. bir:

Gazel 87

Mısra: 7

Bir, sayı

7. Kanda behā olur seni bir öpmege ki sen
8. H̄üsñ ü behāda bībedel ü bībehānesin

54. bir:

Gazel 90

Mısra: 2

Bir, sayı

1. Diller alur fitnede şol ğamze-i cādū diyen
2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrū diyen

55. bir:

Gazel 96

Mısra: 1

Bir, sayı

1. ‘Aşıkām kāfirler içre bir gözi mestāneye
2. Zülfi kullabı çeker iltür beni meyhaneye

56. bir:

Gazel 98

Mısra: 3

Bir, sayı

3. Ya bir remmāl mīmīdūr ki nokta koyup anuñla
4. Kılām eyyām-ı vaşlından şikeste dilleri āgāh

57. bir:

Gazel 101

Mısra: 4

Bir, sayı

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet n`idügin
4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

58. bir:

Gazel 104

Mısra: 5

Bir, sayı

5. Derd-i `ışkūn kim ölümünden özge bir dermānı yok
6. Tūt ki `İsādūr ṭabīb ol derde ne tedbīr ide

59. bir:

Gazel 105

Mısra: 4

Bir, sayı

3. Rāh-ı `ışka yelmede Ferhād u Mecnūn kodı baş
4. Bir ayakdaş bulmadum ben bīser ü bīpāy ile

60. bir:

Gazel 105

Mısra: 9

Bir, sayı

9. Bir perīdūr sevdüğüm dīvānesidūr cümle halk
10. Ol iki müşkīn hilāl ü ṭal`at-ı ğarrā ile

61. bir:

Gazel 105

Mısra: 11

Bir, sayı

11. Göz ucıyle bir nazar kılmaz niyaz ehline āh
12. Bu gurūr-ı ḥüsn ile bu nāz u istiğna ile

62. **bir:****Gazel 106**Mısra: **10***Bir, sayı*

9. Cām-ı meyden āl olup her servkaddūñ 'ārızı
10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldu yine

63. **bir:****Gazel 112**Mısra: **1***Bir, sayı*

1. Bir ter gazel didüm yine cānānum üstine
2. Bülbül işitse gül saçā dīvānum üstine

64. **bir:****Gazel 113**Mısra: **1***Bir, sayı*

1. Cānı bir dilrübāya işmarla
2. Aradan çık Hūdāya işmarla

65. **bir:****Gazel 115**Mısra: **1***Bir, sayı*

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Hüsni ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

66. **bir:****Gazel 115**Mısra: **2***Bir, sayı*

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Hüsni ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

67. **bir:****Gazel 115**Mısra: **4***Bir, sayı*

3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

68. **bir:**

Gazel 115

Mısra: **6**

Bir, sayı

5. Bu gülistānuñ ki ‘āşıklar temāşāgāhıdur
6. Serv-i sīmīnberlerinden bir güzel sevdüm yine

69. **bir:**

Gazel 115

Mısra: **8**

Bir, sayı

7. Gözüme görünmez oldı cennetiñ hūrleri
8. Şehr meh manzarlarından bir güzel sevdüm yine

70. **bir:**

Gazel 115

Mısra: **10**

Bir, sayı

9. ‘Amriyā Koşantıniyye ‘azmine tākāt kanı
10. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

71. **biri:-i**

Gazel 116

Mısra: **2**

Bir, sayı

1. İzüñ tozına kim ki senüñ müşterī ise
2. Kana boyansun iki gözümüñ biri ise

72. **bir:**

Gazel 116

Mısra: **5**

Bir, sayı

5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
6. Mağşūd eger ki şarılacak bir deri ise

73. **bir:**

Gazel 116

Mısra: **6**

Bir, sayı

5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
6. Mağşūd eger ki şarılacak bir deri ise

74. **bir:**

Gazel 118

Mısra: 4

Bir, sayı

3. Cānib-i Hakkı bilen bilmeye şehler kapusın
4. Kanı bir şah mı var Hāzret-i İzzetden iyi

75. **bir:**

Gazel 118

Mısra: 8

Bir, sayı

7. Ma'şiyet derdine her niçe ki dermān aradum
8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

76. **bir:**

Gazel 119

Mısra: 6

Bir, sayı

5. Hiç āferīde ehle nazar eylemez dirġ
6. İhsān dükendi kalmadı bir āferīn daġı

77. **bir:**

Gazel 122

Mısra: 2

Bir, sayı

1. Gözüñ kim baña oġın atdı gitdi
2. Bir ucı çaġ yürece batdı gitdi

78. **bir:**

Gazel 125

Mısra: 8

Bir, sayı

7. Ölüm haddindeyem āġir nefesdür
8. Görelüm bir nefes ol yāra geldi

79. **bir:**

Gazel 128

Mısra: 1

Bir, sayı

1. Niçe bir eyleyem 'ışkġ nihānī
2. 'Ayān bilsün cihān sevdüm fülānı

80. **bir:****Gazel 129**

Mısra: 9

Bir, sayı

9. ' Amrīyi bir güzel sever dirler
10. Kim i ki sevdüğü Duḳā mı ki

81. **bir:****Gazel 131**

Mısra: 2

Bir, sayı

1. Şaçmış yüze ol kāfir bu zülf-i perişanı
2. Dīnden çıkarur āḫir bir niçe müselmānı

82. **bir:****Gazel 134**

Mısra: 6

Bir, sayı

5. Mey yirine ciğer kanını nūş idenlere
6. Bi' llāhi dirīğ eyleme bir merḥabācuğı

83. **bir:****Gazel 136**

Mısra: 4

Bir, sayı

3. Şūrīde derdmend idüm āşüfteḫāl idüm
4. Pīşüm hemīşe 'ayş idi bir ḫoş zamān idi

84. **bir:****Gazel 136**

Mısra: 6

Bir, sayı

5. Her n'eyler ise eyler ölür dirilürdi dil
6. Bir ğamze tūrine dikilürdi nişān idi

85. **bir:****Gazel 136**

Mısra: 10

Bir, sayı

9. Kucmak ḫayālin itmeğe ḫomazdı 'ışḫ-ı pāk
10. Bir oyun ile būsesein almaḫ hemān idi

86. bir:**Gazel 142**

Mısra: 7

Bir, sayı

7. Bir kadeh şundi baña sākī-i 'ışk

8. İkilik gitdi vaḥdet el virdi

bir ān:**1. bir ān:****Gazel 136**

Mısra: 16

Bir an

15. Heyhāt irilmez ol deme ḥayf u hezār ḥayf

16. Bir demde geldi geçdi şanasın bir ān idi

bir bir:**1. 1. bir bir:****Gazel 4**

Mısra: 12

Teker teker, birer birer

11. Nice pinhān eylesün derd-i derūnın ' Amrī kim

12. Açılup bir bir oğur evrāk-ı dīvānum saña

bir birimüz:**1. bir birimüz:****Murabba 2**

Mısra: 3

Birbirimiz

3. Germ olup bir birimüz üstine güller şaçalum

4. Mest-i lāya 'kıl olalum yağalar çāk idelüm

bir dahi:**1. bir dahi:****Gazel 38**

Mısra: 3

Bir kez bile

3. Bir dahi mişlin cihānda kimseler görmüş degül

4. Nice ḥūrī ol melek rūḥ-ı muşavver kendidür

2. bir dağı:**Gazel 131**Mısra: **10***Bir daha, yeniden, tekrar***9.** Kan dökmez idi ' Amrī bu dīde-i gevherbār**10.** Bir dağı göre bilsem ol la'l-i dürefşānı**bir dem:****1. bir dem:****Gazel 21**Mısra: **12***Bir an***11.** Anlara kim yalvarursın yüzüne gülmez senün**12.** Ağlama bir dem k'ola anlar saña yalvaralar**2. bir dem:****Gazel 88**Mısra: **4***Bir an***3.** Bu nāle vü enīne ḥazīn olma ey gönül**4.** Bir dem gele ki ḳalmaya bu nāle vü enīn**3. bir dem:****Gazel 133**Mısra: **6***Bir an***5.** Tīrün elinden āh ki biñ kez gelür geçer**6.** Bir dem dil-i űikestede ḳılmaz iḳāmeti**4. bir demde:-de****Gazel 136**Mısra: **16***Hızlı bir űekilde***15.** Heyhāt irilmez ol deme ḥayf u hezār ḥayf**16.** Bir demde geldi geçdi űanasın bir ān idi**bir gör-:****1. bir gördüm:-dü, -m****Gazel 70**Mısra: **6***Aynı görmek, birbirine benzetmek*

5. Һamdü li'llāh biri iki gören aһvel degülem
6. Һaққа minnet ki iki gözle biһni bir gördüm

bir içim şu:

1. **bir içim şu:**

Gazel 90

Mısra: 8

Bir yudum su II Ölüm anında kişinin susuzluğunu gidermek için verilen su

7. Һaңçerüñden ayrılup mecrüh olan dilteşneler
8. Һastadur yanında bulunmaz bir içim şu diyen

bir lahza:

1. **bir lahza:**

Gazel 130

Mısra: 1

Bir an

1. Gerekmez kim olam bir lahza һālī
2. Ya dildārum gerekdür yā һayālī

bir nefes:

1. **bir nefes:**

Gazel 88

Mısra: 2

Bir an

1. 'Ömr āһir oldı gel berü ey serv-i nāzenīn
2. Sāyeñde biz de һôş geçelüm bir nefes hemīn

2. **bir nefes:**

Gazel 108

Mısra: 4

Bir an

3. Meye düşmiş yürür āvāre benüm gibi һabāb
4. Bir nefes şöһbet için dilber-i ra'nālar ile

bir yire gel-:

1. **bir yire gelmişken:-miş, -ken**

Murabba 1

Mısra: 3

Bir araya gelmek

3. 'Āşık-1 pürderd ile bir yire gelmişken habîb
4. Sâkıyâ şevk ile toldur cāmı nūş eyyāmıdur

biraz:

1. biraz:

Kaside 1

Mısra: 78

Biraz

77. Zemîn şahîfesine göz yaşıyle yazsam yig
78. Biraz iderdüm ola hâl-i guşşamı inşâ

2. biraz:

Gazel 64

Mısra: 8

Biraz

7. Didüm ey goncadehen bülbülüñem raħm eyle
8. Didi bi'llāhi beni ҡo yürü biraz öterek

bire bebek:

1. bire bebek:

Gazel 64

Mısra: 1

Ey sevgili (seslenme)

1. Öpüp ağzında didüm bire bebek bire bebek
2. 'Āşıkın öldürücü körpe ҡuzı böyle gerek

2. bire bebek:

Gazel 64

Mısra: 1

Ey sevgili (seslenme)

1. Öpüp ağzında didüm bire bebek bire bebek
2. 'Āşıkın öldürücü körpe ҡuzı böyle gerek

biryān it-:

1. biryān itdiler:-di, -ler

Gazel 23

Mısra: 2

Kebab yapmak II Aşığın kalbini yakmak

1. Nevbahār oldı güzeller 'azm-i bostān itdiler
2. Ğam tenūrında dil-i 'uşşākı biryān itdiler

biryān ol-:1. **biryān olmuş:-miş****Gazel 44**

Mısra: 6

Yaralanmak

5. Gül yüzünden ki gözüñ gönülüne âteş şalmış

6. Göyünüp bülbül-i dil derd ile biryān olmuş

bīsa 'ādet:1. **bīsa 'ādet:****Gazel 7**

Mısra: 4

Mutsuz, bahtsız

3. Sitāreñ yok çü mehrûlardan ey dil

4. Bulardan vāz gel hey bīsa 'ādet

bīşabr:1. **bīşabr:****Gazel 21**

Mısra: 9

Sabırsız

9. Bī-dil ü bīşabr u bīārām iderler 'Amrīyi

10. Hūblar mekkāreler sehhāreler 'ayyāreler

bisāt-ı sebz:1. **bisāt-ı sebz: -nüñ****Kaside 1**

Mısra: 11

Bahar döşeği II Baharın gelişiyile yeryüzünün yeşillenmesi

11. Bisāt-ı sebz: -nüñ arāyişine şaldı nazar

12. Ezel muşavvirine eyledi hezār şenā

bisāt-ı sincābī:1. **bisāt-ı sincābī:****Gazel 127**

Mısra: 12

Kızıl renkli döşek II Güneş ışığının toprağa vurması ile ortaya çıkan kızılımsı renk

11. Sāye toprak döşendügin ne bilür
12. Gün ki şaldı bisât-ı sincâbî

bîser ü bîpâ:

1. **bîser ü bîpâ:**

Murabba 2

Mısra: 3

Sefil ve perişan

3. 'İşk meyhânesine bîser ü bîpâ gidelüm
4. Mest-i lâya'kıl olalum yaqalar çäk idelüm

bîser ü bîpây:

1. **bîser ü bîpây:**

Gazel 105

Mısra: 4

Başsız ve ayaksız II Sefil ve perişan

3. Râh-ı 'işka yelmede Ferhâd u Mecnûn kodi baş
4. Bir ayakdaş bulmadum ben bîser ü bîpây ile

2. **bîser ü bîpây:**

Rûbai 1

Mısra: 1

Başsız ve ayaksız II Sefil ve perişan

1. Yığlap yürürem bîser ü bîpây nitey
2. Boldum köze köz halk ara rüsvây nitey

bîser ü sāmān:

1. **bîser ü sāmān:**

Gazel 76

Mısra: 4

Başsız, intizamsız II Zavallı durumda olan

3. Bâde-i la'1-i lebinden mest-i lâya'kıl kılan
4. Düşürüp sevdâ-yı 'işka bîser ü sāmān iden

1. **bîser ü sāmānlar:-lar**

Gazel 107

Mısra: 1

Başsız, intizamsız II Zavallı durumda olan

1. Bāde-i la'î içelüm bīser ü sāmānlar ile
2. 'Işık tācın urunan başına sulţānlar ile

bi'smi'llāh çek-:

1. **bi'smi'llāh çekilmiş:-il, -miş**

Gazel 98

Mısra: 2

Besmele-yi şerifi söylemek, Allahın adı ile başlamak

1. Ruĥuñda zaĥm kim irmiş dehānuñ mīmīne ey māh
2. Çekilmiş surĥ ile güyā kitāb-ı ĥüsne bi'smi'llāh

bit-:

1. **biten:-en**

Gazel 33

Mısra: 4

Ortaya çıkmak

3. Şöyle kim gülzāra ilte bŷy müyuñdan nesīm
4. Her biten reyĥānı miskīn ü 'abīrefşān olur

2. **bitmiş:-miş**

Gazel 77

Mısra: 6

Yetişmek, büyüme

5. Cennetü'l Me'vādaki Tŷbāyı göstermez göze
6. Nāz gülzārında bitmiş serv-i mevzŷn isteyen

3. **bitmez:-mez**

Gazel 85

Mısra: 10

Yetişmek, meydana gelmek

9. Dilde n'eyler hattı fikri 'Amriyā
10. Çünkü bitmez od yanan yirde çemen

4. **bitmez:-mez**

Gazel 100

Mısra: 10

Sona ermek, bitmek

9. Güzellerde budur 'ādet ki 'Amrī
10. İşi bitmez kişi yalvarmayınca

5. **bitürmüş:-ür, -miş**

Gazel 106

Mısra: **10**

Oluşmak, meydana gelmek

9. Cām-ı meyden āl olup her servkaddūñ ‘ārızı

10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldu yine

6. **bite:-e**

Gazel 109

Mısra: **9**

Oluşmak, meydana gelmek

9. Ger ölüp hāk-i mezarında raķībūñ bite hār

10. ‘Amriyā o gül ucından tolaşur dāmenūñe

7. **bitmedin:-me, -di, -n**

Gazel 130

Mısra: **8**

Yetişmek, büyüme

7. Gönül bāğında boy çekmişdi ol serv

8. Cinānda bitmedin Tübā nihāli

8. **biten:-en**

Gazel 131

Mısra: **8**

Yetişmek, yeşermek

7. Bād-ı seheriden ger koñuñ ala ey dilber

8. Kābrümde biten güller çāk ide girībānı

bitür:-

1. **bitürmedügin:-me, -düg, -in**

Gazel 119

Mısra: **7**

Peyda etmek, ortaya çıkarmak

7. Hergiz zamān kimesne bitürmedügin görüp

8. Kōrķum budur ki sebze bitürmez zemīn dañi

2. **bitürmez:-mez**

Gazel 119

Mısra: **8**

Peyda etmek, ortaya çıkarmak

7. Hergiz zamān kimesne bitürmedügin görüp

8. Kōrķum budur ki sebze bitürmez zemīn dañi

bīvefā:1. **bīvefālar:-lar****Kıt'a 17**

Mısra: 4

Vefasız, hayırsız

3. Bağlamaludur bu ben şeydāyı kim

4. Bīvefālar zūlfine dil bağlaram

2. **bīvefā:****Gazel 25**

Mısra: 1

Vefasız, hayırsız

1. Her hūbı kim vefālu diyem bīvefā çıkar

2. Her nāzenīn ki şefkat umam pürcefā çıkar

3. **bīvefā:****Gazel 76**

Mısra: 7

Vefasız, hayırsız

7. Bī-vefā dirlerse incinme be zālīm yā nedür

8. Dōstın giryān iden düşmanların ḥandan iden

4. **bīvefā:****Gazel 87**

Mısra: 1

Vefasız, hayırsız

1. Bilmez miyem seni nesin ey bīvefā nesin

2. Āşüb-ı rüzgār u belā-yı zemānesin

bīvefālīk resmi:1. **bīvefālīk resmini:-ni****Murabba 4**

Mısra: 2

Vefasızlık adeti

1. Dem be dem 'āşıklaruña zulm ü bīdād eyleme

2. Bīvefālīk resmini 'ālemde bünyād eyleme

biz:1. **biz:****Gazel 40**

Mısra: 14
Biz zamiri

13. Sen haķāret göziyle baķma bize
14. Biz gedā ŧūretinde maķdūmuz

2. **bizi:-i**

Gazel 56
Mısra: 4
Biz zamiri

3. Rūŧen eylerken cemālūñ her gice cān bezmini
4. Soķbeti bozduñ bizi ŧem ' -i ŧebistānsuz ķoduñ

3. **biz:**

Gazel 88
Mısra: 2
Biz zamiri

1. 'Ömr āķir oldı gel berü ey serv-i nāzenīn
2. Sāyeñde biz de ķoŧ geķelüm bir nefes hemīn

4. **bizden:-den**

Gazel 95
Mısra: 7
Biz zamiri

7. Kaķma bizden senūñle dilleŧelüm
8. Neyedür nāliŧūñ beyān eyle

5. **biz:**

Gazel 107
Mısra: 4
Biz zamiri

3. Gel ki gül naķlin alup meykedeye 'azm idelüm
4. Baŧķa sancaķ ķekelüm biz daķi yārānlar ile

6. **bizi:-i**

Gazel 107
Mısra: 11
Biz zamiri

11. Huldı zūhhāda naŧīb eyle Dahī bizi ķo
12. 'Iŧķ serķoŧları aŧūfte vü ķayrānlar ile

bize:1. **bize:****Gazel 40**Mısra: **13***"Biz" zamirinin yönelme eki almış şekli*

13. Sen hâkâret göziyle bakma bize

14. Biz gedâ şüretinde maḥdūmuz

bīzevkuñ ol-:1. **bīzevkuñ oldı:-dı****Gazel 119**Mısra: **2***Zevksiz, tatsız olmak*

1. Nāehlūñ oldı şimdi zamān u zemīn daḥi

2. Bīzevkuñ oldı cām-ı mey ü nāzenīn daḥi

bol-:1. **boldum:-du, -m****Rübai 1**Mısra: **2***Bulmak*

1. Yıḡlap yürürem bī-ser ü bī-pāy nitey

2. Boldum köze köz ḥalk̄ ara rüsvāy nitey

borç:1. **borcum:-um****Gazel 13**Mısra: **7***İade olunmak üzere alınan şey II Aşığın canı*

7. Cān ise borcum aldı ḡamzelerūñ

8. Ḥaçerūñe begüm ne borcum var

2. **borcum:-um****Gazel 13**Mısra: **8***İade olunmak üzere alınan şey II Aşığın canı*

7. Cān ise borcum aldı ḡamzelerūñ

8. Ḥaçerūñe begüm ne borcum var

bostān-ı firdevs:**1. bostān-ı Firdevs:****Gazel 1**

Mısra: 5

Cennet bahçesilerinden biri

5. Bülbülleri gūyā kıılır bostān-ı Firdevs ańdurur
6. Ruhsāre-i gülreng ile ğonca dehān virmiş saña

boy:**1. boyuńdan:-u, -ñ, -dan****Gazel 12**

Mısra: 7

Sevgilinin boyu, endamı

7. Haber mi viridi boyuńdan şabā ki hurrem olup
8. Semā'a girmek için çözdü tırrasın şimşād

boy çek-:**1. boy çekmişdi:-miş, -di****Gazel 130**

Mısra: 7

Uzamak

7. Gönül bāğında boy çekmişdi ol serv
8. Cinānda bitmedin Tübā nihāli

böyle:**1. böyle:****Murabba 1**

Mısra: 1

Böyle, bu şekilde

1. Gerçi āh-ı ateşinüm böyle 'ālemsüzdür
2. İçerem āb-ı feraħbahşı mübārek rüzdür

2. böyle:**Gazel 64**

Mısra: 2

Aynıyla, bu şekilde

1. Öpüp ağzında didüm bire bebek bire bebek
2. 'Aşıkın öldürücü körpe kıızı böyle gerek

3. böyle:

Gazel 71

Mısra: 7

Böyle, bu şekilde

7. Gönlüm andan böyle meftûn oldu kim

8. Ala gözler pürfitendür sevdüğüm

boyn:

1. boynuña:-uñ, -a

Kaside 2

Mısra: 8

Boyun

7. Ham-ı mü diyüp ögdüğün mār olur

8. Şalar boynuña sin içinde kemend

2. boynuña:-uñ, -a

Gazel 58

Mısra: 10

Boyun

9. Niçe ‘Amrī gibiler reşk ile imānsuz olur

10. Öpe kuca boynuña şalınsa bīdīn perçemün

3. boynını:-ın, -ı

Gazel 60

Mısra: 10

Boyun

9. Bu gün maḥalle-i dilberde ‘Amrīyi gördüm

10. Yüzine bakmadılar gitdi boynını eğerek

4. boynuña:-uñ, -a

Gazel 65

Mısra: 7

Boyun

7. Boynuña alduğun ey dil kākül-i dilber diyü

8. Gerden-i dīvānede zencīrdür kākül degül

5. boynını:-ı, -

Gazel 108

Mısra: 5

Boyun

5. Işırup boynını zeyn itdüğüm ol kim yaraşur

6. Şem ‘-i kākūrī tonansa gül-i ḥamrālār ile

boynın eĝ-:1. **boynın egüp:-üþ****Gazel 111**

Mısra: 2

Boyun bükmek II Sevgilinin saçının güzelliĝi karşısında tevazu ile eĝilmek

1. Reyhân saçunuñ olmasa hayrânı benefşe
2. Gözetmez idi boynın egüp anı benefşe

boyu müntehâcuĝı:1. **boyu müntehâcuĝı:-cuĝ, -ı****Gazel 134**

Mısra: 1

Boyu en son derecede olan, çok uzun boylu

1. Meyl itdürimez âh o boyu müntehâcuĝı
2. Bâd ile gerçi kim egilür gül budacuĝı

boyun eĝ-:1. **boyun egdümse:-dü, -m, -se****Gazel 46**

Mısra: 5

Boyun eĝmek II Acizlik göstermek

5. Zülfüne karşı boyun egdümse kâfir olmadum
6. Aş dımekden aşşı ne hey dîni yok gel bârî aş

2. **boyun eger:-er****Gazel 48**

Mısra: 5

Boyun eĝmek II Acizlik göstermek

5. ‘Uşşâk gibi karşıña tırmış boyun eger
6. Kılmak diler ayaĝuña yaşın nişâr şem‘

boz-:1. **bozduñ:-du, -ñ****Gazel 56**

Mısra: 4

Bozmak

3. Rüşen eylerken cemâlün her gice cân bezmini
4. Soĝbeti bozduñ bizi şem‘-i şebistânsuz koduñ

2. **bozma:-ma****Gazel 71**

Mısra: 5

Bozmak, harap etmek

5. Yakma yıkma bozma vīrān eyleme

6. Dil ḥayālūne vaṭandur sevdüğüm

3. **bozdı:-dı****Gazel 128**

Mısra: 5

Kaybetmek, şaşırmaq

5. Ne sihr itdi tılısmın bozdı ‘aqluñ

6. Füsün ile ḥaṭ-ı ‘anberfeşānı

bu:1. **bu:****Gazel 1**

Mısra: 11

Bu, işaret sıfatı

11. Dilber didi ‘Amrī bana bu la‘l-i cānbaḥşı viren

12. Āb-ı Ḥayāta beñzer eṣ‘ār-ı revān virmiş saña

2. **bu:****Kaside 1**

Mısra: 15

Bu, işaret sıfatı

15. Bu ḥüsñ ü behcete taḥsīn ü āferīnler kim

16. Nazīri yok meger ol gülruḥ u sīmīnsīmā

3. **bu:****Kaside 1**

Mısra: 18

Bu, işaret sıfatı

17. Niğār geldi feraḥdan ben öldüm ey bülbül

18. Sen idesin aña bu nazm-ı dilkeşi ilḳā

4. **bu:****Kaside 1**

Mısra: 60

Bu, işaret sıfatı

59. Açılmaduk gül-i ter goncasınca daḫi degül

60. Ḥadīka-i keremünde bu ḳubbe-i ḥaḍrā

5. bu:

Kaside 1Mısra: **81***Bu, işaret sıfatı*

81. Fiğān ki bu ten-i zerd ü nizār-ı ‘Amrīyi
82. Benefşezār gibi gök gök itdi seng-i cefā

6. bu:

Gazel 2Mısra: **6***Bu, işaret sıfatı*

5. Dir imişsin dilber oldur ‘āşıkā luṭf eyleye
6. Bu sözüñden ‘āşık oldu ser be ser dünyā saña

7. bu:

Kaside 2Mısra: **2***Bu, işaret sıfatı*

1. Teb-i ḥayret aldı beni āh āh
2. Fiğān kim bu āteşde oldum tebāh

8. budur:-dur

Kaside 2Mısra: **9***Bu, işaret zamiri*

9. Budur defter-i gülde maşṭūr olan
10. Budur bülbülüñ virdi her şubḥgāh

9. budur:-dur

Kaside 2Mısra: **10***Bu, işaret zamiri*

9. Budur defter-i gülde maşṭūr olan
10. Budur bülbülüñ virdi her şubḥgāh

10. bu:

Gazel 3Mısra: **13***Bu, işaret sıfatı*

13. Bu zevk u ‘işrete irmez kişi cinānda daḥi
14. Düşünse ḥayr ola ‘Amrī hele eyi ru‘yā

11. bu:

Murabba 3

Mısra: 2

Bu, işaret sıfatı

1. Göyüncü odlara bağrum kebâbı
2. Nice içsem bu yaşumdan şarâbı

12. bu:

Murabba 3

Mısra: 1

Bu, işaret sıfatı

1. Bu ellerden götürmedin ayağı
2. Yir altında idinmedin durağı

13. bu:

Kıt'a 3

Mısra: 6

Bu, işaret zamiri

5. Dimiş ol serv-i göncaleb ki ne var
6. Gâyeti bu öper ucar diyeler

14. bu:

Gazel 7

Mısra: 2

Bu, işaret sıfatı

1. Güzellerde olaydı buse 'âdet
2. İrerdi baña daği bu sa'âdet

15. bulardan:-lar, -dan

Gazel 7

Mısra: 4

Bu, ikinci tekil şahıs işaret zamiri

3. Sitâreñ yok çü mehrûlardan ey dil
4. Bulardan vâz gel hey bîsa'âdet

16. bu:

Gazel 7

Mısra: 5

Bu, işaret sıfatı

5. Bu hasta ölmedin hecrüñ şebinde
6. Gel ey şem'-i murâd eyle 'iyâdet

17. bu:

Gazel 7Mısra: **10***Bu, işaret sıfatı*

9. Sücūd it mest olup yār ışiginde
10. Yeter ‘uşşāka ‘Amrī bu ‘ibādet

18. bu:

Gazel 9Mısra: **5***Bu, işaret sıfatı*

5. Bu kaş u gözle güzellerde bīnazīr-i cihān
6. Bu şūr u fitne ile cümle ‘ālem içre melīh

19. bu:

Gazel 9Mısra: **6***Bu, işaret sıfatı*

5. Bu kaş u gözle güzellerde bīnazīr-i cihān
6. Bu şūr u fitne ile cümle ‘ālem içre melīh

20. budur:-dur

Kıt'a 9Mısra: **4***Bu, işaret zamiri*

3. ‘İşkuñı buldum şırāt-ı müştakīm
4. Yol budur ğayrı tarīka girmeyem

21. bu:

Gazel 10Mısra: **2***Bu, işaret sıfatı*

1. Nigārumdan hezārān dād u feryād
2. Ki itmez bu dil-i ğamgīnümü şād

22. bu:

Gazel 11Mısra: **8***Bu, işaret zamiri*

7. Cigerüm kanın içre cām-ı mey içmezlenür āh
8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

23. bu:

Gazel 14

Mısra: 2

Bu, işaret zamiri

1. 'Ārız-ı zībā mıdur ol yā Yed-i Beyzā mıdur
2. La'ı-i rühefzā mıdur bu yā dem-i 'Īsā mıdur

24. bu:

Gazel 14

Mısra: 3

Bu, işaret zamiri

3. Cebhe mi bu yā beyāz-ı nāme-i hüsn ü cemāl
4. Ol muḳavves ḳas mı yā ol nāmede tuḡrā mıdur

25. bu:

Gazel 15

Mısra: 2

Bu, işaret sıfatı

1. Ay yüzünde şun'-ı Yezdāndur hilāli ḳaşlar
2. Yazmaya bu naḳşı göz nūrın döküp naḳḳaşlar

26. bu:

Kıt'a 17

Mısra: 3

Bu, işaret sıfatı

3. Baḡlamaludur bu ben şeydāyı kim
4. Bīvefālar zūlfine dil baḡlaram

27. bu:

Gazel 17

Mısra: 10

Bu, işaret zamiri

9. 'Amrīyā çek cefāyı 'āşık iseñ
10. Nāza ḳatlan güzellere bu yarar

28. bu:

Gazel 20

Mısra: 2

Bu, işaret sıfatı

1. Geldi sevdā-yı 'ışık gitdi ḳarār
2. Bilmezüz ḫālümüz n'ola bu bahar

29. bu:

Gazel 22

Mısra: 4

Bu, işaret sıfatı

3. Deng ü sergerdān olup ayaklara şalan beni
4. Bu qara bahtum midur şol ‘anberīn kākūl midūr

30. bu:

Gazel 23

Mısra: 6

Bu, işaret sıfatı

5. Gördiler gül yüzlüler dāmenkeşīde seyr ider
6. Goncalar bu şevq ile çāk-i girībān itdiler

31. bu:

Gazel 26

Mısra: 4

Bu, işaret sıfatı

3. Ol māha qarīn itdi beni kevketa-i eşkūm
4. Bu tāli‘ ü kevkēb ki benüm var kimūñ var

32. bu:

Gazel 26

Mısra: 6

Bu, işaret sıfatı

5. Cām-ı lebi varken içerem hūn-ı cigerden
6. Bi’ llāhi bu meşreb ki benüm var kimūñ var

33. bu:

Gazel 28

Mısra: 3

Bu, işaret zamiri

3. Yā Rab ne fitnedūr bu ki biñ cevri ider yine
4. Maḥbūbidur cihānuñ u cānuñ ḥabībidūr

34. bu:

Gazel 28

Mısra: 5

Bu, işaret zamiri

5. Ben öldüğüm bu kim dil uciyle bir añmadı
6. La‘lün Mesīhi kim dil-i ḥasta ṭabībidūr

35. bu:

Gazel 29

Mısra: 1

Bu, işaret sıfatı

1. Allāh Allāh bu meleksīmā ne ğarrā hūb olur
2. Șogar aydur şanasın günden güne maħbūb olur

36. bu:

Gazel 36

Mısra: 3

Bu, işaret zamiri

3. ‘ Aceb bu var mı dilberlik yolında
4. Görürler ‘ aşığı yoldan şaparlar

37. bu:

Gazel 39

Mısra: 2

Bu, işaret sıfatı

1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitānidur
2. Bu dem ‘ ayş it ki her bir dem hayāt-ı cāvidānīdür

38. bu:

Gazel 43

Mısra: 5

bu, işaret sıfatı

5. Kaşuñ tākım bu resme müşk-i terden
6. Ta‘āla’llah ne hoş düzmiş mühendis

39. bu:

Gazel 47

Mısra: 8

Bu, işaret sıfatı

7. Perde-i nāmūsı hīçe alma kim
8. ‘ Işķ bāzārında geçmez bu metā‘

40. bu:

Gazel 48

Mısra: 7

Bu, işaret sıfatı

7. Yandı yakıldı irteye dek bu gice çerāğ
8. Șurdı önünde hīdmet için bendevār şem‘

41. **bunlar:-n, -lar****Gazel 53**

Mısra: 4

Bu, işaret zamiri.

3. ‘Uşşāk-ı mey-perestüñ gelmezse meclisine
4. Zāhid selāmet olsun bunlar melāmet ancak

42. **bu:****Gazel 54**

Mısra: 8

Bu, işaret zamiri

7. Degme gönle müyesser olmaz ‘ışk
8. Şükr kim bu da bir naşīb ancak

43. **bu:****Gazel 56**

Mısra: 2

Bu, işaret sıfatı

1. Gitdüñ ey rüh-ı revān ben hūstayı cānsuz kōdun
2. Bu dil-i pürderd ile ğurbetde dermānsuz kōduñ

44. **bu:****Gazel 56**

Mısra: 10

Bu, işaret sıfatı

9. ‘Āmrīyi biñ zārī ile hār-ı ğamda öldürüp
10. Bu cihān gülzārını murġ-ı hoşelhānsuz kōduñ

45. **bu:****Gazel 58**

Mısra: 2

Bu, işaret sıfatı

1. Dīn ü devlet naqdine el şundi bīdīn perçemüñ
2. Eyledi ben bu perīşānhāli miskin perçemüñ

46. **bu:****Gazel 58**

Mısra: 8

Bu, işaret sıfatı

7. Nār-ı ruhsāruñda hālün ‘ūd-ı ham itdi buhur
8. Ol buhūra ‘anberīn oldı bu miskīn perçemüñ

47. bu:

Gazel 61

Mısra: 4

Bu, işaret sıfatı

3. Sensüz ey men ayağa düşdi yaşum
4. Gör bu düşkünlüğünü yılduzumuñ

48. bu:

Gazel 69

Mısra: 1

Bu, işaret sıfatı

1. Bu ne 'id olsun cihān ḥandān u ben giryān olam
2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

49. bu:

Gazel 69

Mısra: 11

Bu, işaret zamiri.

11. Bu ne 'ayş olsun ki 'Amrī ağlaya iller güle
12. Bu ne 'id olsun cihan ḥandan u ben giryān olam

50. bu:

Gazel 69

Mısra: 12

Bu, işaret zamiri.

11. Bu ne 'ayş olsun ki 'Amrī ağlaya iller güle
12. Bu ne 'id olsun cihan ḥandan u ben giryān olam

51. budur: -dur

Gazel 70

Mısra: 3

Bu, işaret zamiri

3. Hâk budur ağzuñ ile goncayı fark eylemede
4. Hıred-i ḥurde-şināsı müteḥayyir gördüm

52. bu:

Gazel 71

Mısra: 2

Bu, işaret zamiri

1. Bana ḥayfuñ biñ tūmendür sevdüğüm
2. Yaḥşı kıl kim bu yamandur sevdüğüm

53. bu:

Gazel 71

Mısra: 4

Bu, işaret sıfatı

3. Sevdüğüm midür günāhum bilmedüm
4. Baña bu zulmüñ nedendir sevdüğüm

54. bu:

Gazel 73

Mısra: 3

Bu, işaret sıfatı

3. Bu belā taşına döymez şanemā
4. Tūtalum ola demürden cigerüm

55. bu:

Gazel 78

Mısra: 2

Bu, işaret sıfatı

1. Bezm-i ‘uşşākında ol gül çak idüp pīrāhenin
2. Bu günehlü kıllar için açdı cennet revzenin

56. bu:

Gazel 79

Mısra: 5

Bu, işaret sıfatı

5. Ben bu belā-yı ‘ışk ile Vāmıķ degül miyem
6. Sen bu ‘izār u hüsn ile ‘Azrā degül misin

57. bu:

Gazel 79

Mısra: 6

Bu, işaret sıfatı

5. Ben bu belā-yı ‘ışk ile Vāmıķ degül miyem
6. Sen bu ‘izār u hüsn ile ‘Azrā degül misin

58. bu:

Gazel 80

Mısra: 6

Bu, işaret sıfatı

5. Āl beñ afākı müşkīn eylemek olur mı hīç
6. Müşkdür bu āl vālā içre kılmışdur nihān

59. bu:

Gazel 82

Mısra: 3

Bu, işaret sıfatı

3. Haṭ degül bu bîbaşiretler gözine perdedür
4. Sebze-i mihr ü vefâdur 'âşıka ey nâzenîn

60. bu:

Gazel 82

Mısra: 12

Bu, işaret sıfatı

11. 'Ârızî haṭtın kazıtmaz nâz ider ol çevri çok
12. Gör ne yüzden 'arz ider bu 'Amrî-i miskine kîn

61. bu:

Gazel 83

Mısra: 6

Bu, işaret sıfatı

5. Saña beñdeş naḫş-ı dilkeş çekmedi naḫkâş-ı şun'
6. Bu cihan mecmû'asında bir güzel taşvîrsin

62. bu:

Gazel 84

Mısra: 7

Bu, işaret zamiri

7. Bu yol mıdur andan ki perî gibi güzeller
8. Uçup kaçça 'âşıkları görüp yol ucından

63. bunuñ:-nuñ

Gazel 86

Mısra: 6

Bu, işaret zamiri

5. Sînemde qarâr eylesün süz-ı firâkuñ
6. Yağdı beni bunuñ gibi mihmân oda yansun

64. bu:

Gazel 88

Mısra: 3

Bu, işaret sıfatı

3. Bu nâle vü enîne hazîn olma ey gönül
4. Bir dem gele ki qalmaya bu nâle vü enîn

65. bu:

Gazel 88

Mısra: 4

Bu, işaret sıfatı

3. Bu nāle vü enīne ḥazīn olma ey gönül
4. Bir dem gele ki qalmaya bu nāle vü enīn

66. bu:

Gazel 90

Mısra: 3

Bu, işaret sıfatı

3. Bu perīṣān ḥālüm ü baḥt-ı siyāhumdur benüm
4. Turmadın artup gider ol turra-i hindü diyen

67. bu:

Gazel 90

Mısra: 11

Bu, işaret zamiri

11. Şordüğüm bu bilmezem kim büse dirler ol mıdur
12. Mīve-i bāğ-ı maḥabbet şulu şeftālū diyen

68. budur: -dur

Gazel 100

Mısra: 9

Bu, işaret zamiri

9. Güzellerde budur ‘ādet ki ‘ Amrī
10. İşi bitmez kişi yalvarmayınca

69. bu:

Gazel 104

Mısra: 8

Bu, işaret sıfatı

7. Dün gice gördüm yatur kıoynumda öl Yūsuf cemāl
8. Bu düşün zevkın kişi yā Rab nice ta ‘bīr ide

70. bu:

Gazel 105

Mısra: 6

Bu, işaret sıfatı

5. Kanda yuyam göz yaşıyla yüz karasın hey dirīg
6. ‘Āleme oldum melāmet bu dil-i rüsvāy ile

71. bu:

Gazel 105

Mısra: 12

Bu, işaret sıfatı

11. Göz ucuyle bir nazar kılmaz niyaz ehline āh
12. Bu ğurūr-ı hüsñ ile bu nāz u istiğna ile

72. bu:

Gazel 105

Mısra: 12

Bu, işaret sıfatı

11. Göz ucuyle bir nazar kılmaz niyaz ehline āh
12. Bu ğurūr-ı hüsñ ile bu nāz u istiğna ile

73. bu:

Gazel 108

Mısra: 2

Bu, işaret sıfatı

1. Hāba varsam heves-i zülf-i semensālar ile
2. Kāra düşler görürem bu kırı sevdālar ile

74. bu:

Gazel 109

Mısra: 5

Bu, işaret sıfatı

5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice
6. Gönül uğurlığına gelse gerek revzenüñe

75. bu:

Gazel 114

Mısra: 1

Bu, işaret sıfatı

1. Ben kārā günlüyi bu baht-ı siyāh
2. Bend-i zülfüñe düşürdi nidem āh

76. bu:

Gazel 115

Mısra: 3

Bu, işaret sıfatı

3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

77. bu:

Gazel 115

Mısra: 5

Bu, işaret sıfatı

5. Bu gülistānuñ ki ‘āşıklar temāşāgāhıdur
6. Serv-i sīmīnberlerinden bir güzel sevdüm yine

78. bu:

Gazel 116

Mısra: 7

Bu, işaret sıfatı

7. Meydān-ı ‘ışka kim kōdı bu kanlu başları
8. Āşūb-ı ehl-i ‘ışka eger serserī ise

79. bu:

Gazel 119

Mısra: 9

Bu, işaret sıfatı

9. Bu guşsa def ‘ine kerem-i Hakkā tayanup
10. ‘Amrī mey iç egerçi ki içdüñ yemīn dahi

80. bu:

Gazel 120

Mısra: 2

Bu, işaret sıfatı

1. Şīve vü nāza ğayet olmaz mı
2. Bu ‘itāba nihāyet olmaz mı

81. bu:

Gazel 123

Mısra: 1

Bu, işaret sıfatı

1. Yad kıldı bu şanem ol sevgülü cāndan beni
2. Āşīnālardan geçürdi kesdi yārāndan beni

82. bu:

Gazel 123

Mısra: 8

Bu, işaret sıfatı

7. Sihr ü efsūnlar yazup müşğ ile gül evrākına
8. Kıldı bu cādū cüdā ol gözi fettāndan beni

83. bu:

Gazel 123

Mısra: 10

Bu, işaret sıfatı

9. El getir 'Amrī du 'āya sen ben āmīn diyeyin
10. Hāḡ Ta'ālā kırtara bu nāmüselmāndan beni

84. bu:

Gazel 124

Mısra: 4

Bu, işaret sıfatı

3. Deyr içinde kendüden gidüp ḡadīd olup ḡala
4. Kim ki bu ḡüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

85. bu:

Gazel 130

Mısra: 4

Bu, işaret sıfatı

3. Cerīme yazmaya 'ıḡkı görürse
4. Kirāmen Kātibin bu haḡḡ u ḡālī

86. bu:

Gazel 130

Mısra: 10

Bu, işaret sıfatı

9. Zülāl-i vaḡl ile sīrāb ḡılma
10. Ḳo yansun bu dil-i āḡüfteḡālī

87. bu:

Gazel 131

Mısra: 1

Bu, işaret sıfatı

1. Ḳaçmıḡ yüze ol kāfır bu zülfi-i periḡanı
2. Dīnden çıkarur āḡir bir niḡe müselmānı

88. bu:

Gazel 131

Mısra: 9

Bu, işaret sıfatı

9. Ḳan dökmez idi 'Amrī bu dīde-i gevherbār
10. Bir daḡı göre bilsem ol la'l-i dürefḡāmı

89. bu:

Gazel 135

Mısra: 2

Bu, işaret sıfatı

1. Kanlara ğark eyledi bağrumdağı başlar beni
2. Virdi seylāba bu gözümde ağan yaşlar beni

90. bu:

Gazel 143

Mısra: 6

Bu, işaret sıfatı

5. Hind-i zülfinüñ elinden oda tutdı 'ūd-vār
6. Bu dil-i pürsüz kim şad pāredür micmer gibi

bu deñlü:

1. bu deñlü:

Gazel 15

Mısra: 5

Bu şekilde

5. Ölürem bu deñlü nāza döymezem didükçe yār
6. Kaş u gözün oynadup şiveyle nāza başlar

2. bu deñlü:

Kaside 1

Mısra: 70

Bu şekilde

69. Seni koyup kime şunsın 'inān-ı devleti çarḥ
70. Bu deñlü dīde-i bīnāsı var degül a'mā

bugün:

1. bugün:

Gazel 60

Mısra: 9

Bugün

9. Bugün maḥalle-i dilberde 'Amrīyi gördüm
10. Yüzine bakmadılar gitdi boynımı eğerek

budağ:

1. budağdur: -ı, -dur

Gazel 63

Mısra: 1

Dal II Sevgilinin düzgün boyu

1. Tübā budağıdur ƙad-i bālāsı Aħmedüñ
2. Firdevs bāğıdur ruħ-ı zībası Aħmedüñ

budur ki:

1. **budur ki:**

Gazel 119

Mısra: 8

Budur ki

7. Hergiz zamān kimesne bitürmedügin görüp
8. Ƙorƙum budur ki sebze bitürmez zemīn daħı

bugün:

1. **bugün:**

Gazel 8

Mısra: 8

Bugün

7. Derdüme la‘inden em şordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baħş

2. **bugün:**

Gazel 68

Mısra: 1

Bugün

1. Varımadum mescide vā‘ız bugün ma‘zur idüm
2. Başdan aşmış dün içilen ƙolular maħmūr idüm

3. **bugün:**

Gazel 68

Mısra: 14

Bugün

13. ‘Amriyā dün mest iken buse kinār añdum gibi
14. Küşmiş ancak söğmedin geçdi bugün maħhūr idüm

bühtān yap-:

1. **bühtān yaparlar:-ar, -lar**

Gazel 36

Mısra: 10

İftira etmek

9. Seni sevmez diyü ‘Amrînüñ a‘dâ
10. Yıkarlar göñlini bühtân yaparlar

buhür:

1. **buḥūra:-a**

Gazel 58

Mısra: 8

Tütsü, buhur II Sevgilinin beni

7. Nâr-ı ruḥsâruñda ḥâlün ‘ūd-ı ḥam itdi buḥur
8. Ol buḥūra ‘anberîn oldı bu miskîn perçemüñ

2. **buḥur:-di**

Gazel 58

Mısra: 7

Tütsü, buhur II Sevgilinin beni

7. Nâr-ı ruḥsâruñda ḥâlün ‘ūd-ı ḥam itdi buḥur
8. Ol buḥūra ‘anberîn oldı bu miskîn perçemüñ

bul:-

1. **bulındı:-ın, -dı**

Gazel 9

Mısra: 10

Elde etmek, ulaşmak

9. Günâh yoğ imiş öldürse ‘aşıkı dilber
10. Gel imdi ‘Amrîyi öldür bulındı naql-i şarîḥ

2. **bulmadı:-ıma, -dı**

Gazel 12

Mısra: 10

Elde etmek, ulaşmak

9. Ağardı dîdeleri ka‘beteyni ‘Amrînüñ
10. Fiğân ki bulmadı şeş der-i fenâda güşâd

3. **bulmazsın:-ı, -maz, -sın**

Gazel 100

Mısra: 6

Ermek, ulaşmak

5. Yabanda arama gamzeñ oqın kim
6. Bulmazsın yüregüm yarmayınca

4. buldı:-dı

Kaside 1

Mısra: 53

Elde etmek, ulaşmak

53. Senüñle buldı zamān zīb ü zīnet ü tezyin

54. Senüñle oldı zemīn reşk-i Cennet-i Me'vā

5. bulunmaz:-ın, -maz

Kaside 2

Mısra: 3

Elde etmek, ulaşmak

3. Bulunmaz karañuda Āb-ı Hayāt

4. Günehkāra kılmaz tecellī İlāh

6. buldum:-du, -m

Kıt'a 9

Mısra: 3

Elde etmek, ulaşmak

3. 'Işkuñı buldum şırāt-ı müştakīm

4. Yol budur ğayrı tarīka girmeyem

7. bulup:-up

Gazel 16

Mısra: 9

Elde etmek, ulaşmak.

9. Uyğuda bulup būsesin aldum dir imişsin

10. Dilber saña 'Amrī ne kim eylerse yiridür

8. bulmadı:-ma, -dı

Gazel 48

Mısra: 10

Ermek, ulaşmak

9. 'Amrī cihānı gezdi aradı çerāğ ile

10. Bulmadı ruğlaruñ gibi bir tābdār şem'

9. bulunmaz:-ın, -maz

Gazel 90

Mısra: 8

Var olmamak, mevcut olmamak

7. Hañçerüñden ayrılup mecrūh olan dilteşneler

8. Hastadur yanında bulunmaz bir içim şu diyen

10. **bulmadum**: -ma, -du, -m**Gazel 105**

Mısra: 4

Bulamamak

3. Rāh-ı 'ışka yelmede Ferhād u Mecnūn kōdı baş
4. Bir ayakdaş bulmadum ben bīser ü bīpāy ile

11. **bulımadum**: -ıma, -du, -m**Gazel 118**

Mısra: 8

Elde etmek, ulaşmak

7. Ma'şiyet derdine her niçe ki dermān aradum
8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

12. **bulsam**: -sam**Gazel 138**

Mısra: 7

Görmek

7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
8. Çok sözi kō bulduğunu söyleme şeydālar gibi

13. **bulduğunu**: -duğ, -uñ**Gazel 138**

Mısra: 8

Hatıra gelmek

7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
8. Çok sözi kō bulduğunu söyleme şeydālar gibi

14. **bulımayam**: -ıma, -yam**Gazel 139**

Mısra: 6

Görememek, kavuşamamak

5. Öyle mestem mey-i la'lüñle ki bir yire varana
6. Hāşr olunca arayam bulımayam bende beni

15. **buldum**: -dum**Gazel 142**

Mısra: 5

Elde etmek, ulaşmak

5. Būse almağa destres buldum
6. Mīve-i bāğ-ı vuşlat el virdi

bülbül:**1. bülbülleri:-ler, -i****Gazel 1**

Mısra: 5

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

5. Bülbülleri gūyā kıılır bostān-ı Firdevs aındurur

6. Ruhsāre-i gültreng ile ğonca dehān virmiş saña

2. bülbül:**Kaside 1**

Mısra: 17

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

17. Nigār geldi feraħdan ben öldüm ey bülbül

18. Sen idesin aña bu nazm-ı dilkeşi ilķā

3. bülbüli:-i**Kaside 1**

Mısra: 88

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

87. Niteki vaşl-ı nigār ide 'āşıkı şādān

88. Niteki faşl-ı bahār ide bülbüli gūyā

4. bülbülün:-ün**Kaside 2**

Mısra: 10

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

9. Budur defter-i gülde mastūr olan

10. Budur bülbülün virdi her şubħgāh

5. bülbülüne:-ün, -e**Murabba 5**

Mısra: 3

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

3. Naẓar kııl nergisünle bülbülüne

4. Uyan bād-ı şabā deġsün gülüne

6. bülbül:**Kıt'a 10**

Mısra: 1

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

1. Senün gönlün belālu bülbül ister

2. Benüm gönlüm gülüm Bālī gül ister

7. **bülbüli:-i****Gazel 19**

Mısra: 9

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

9. Gül degül 'aşık idüp bülbüli söze getüren
10. Medh-i hüsnünde olan defter-i renginümdür

8. **bülbüli:-i****Gazel 20**

Mısra: 6

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

5. 'Aşıkun taze dāg açar gönlin
6. Bülbüli şād ider gül-i gülzār

9. **bülbül:****Gazel 22**

Mısra: 8

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevk ile
8. Dirler ol hūr-ı behište gül midür bülbül midür

10. **bülbülün:-ün****Gazel 33**

Mısra: 10

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

9. Tañ mı 'Amrī nāle kılsa hüsnün eyyāmında kim
10. Resmīdür hengām-ı gülde bülbülün nālān olur

11. **bülbül:****Gazel 35**

Mısra: 14

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

13. Çemen şahnında gülsün oynaşım gül
14. Diken zaḥmıyle bülbül ağlasun zār

12. **bülbül:****Gazel 39**

Mısra: 5

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül
6. Otağı lāle-i ḥamrā vü güller sāyebāmdur

13. **bülbül:****Gazel 39**

Mısra: 9

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

9. Şehā vaşfuñ gülistānında bir bülbül durur ‘Amrī
10. Ki tekrār itdügi her laḫza medḫüñ dāstāmıdır

14. **bülbül:****Gazel 47**

Mısra: 5

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

5. Gūş idüp bülbül sözin mey nūş kıl
6. Kılma vā‘iz kıl u kālın istimā‘

15. **bülbülüñem: -üñ, -em****Gazel 64**

Mısra: 7

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

7. Didüm ey göncaḫehen bülbülüñem raḫm eyle
8. Didi bi’llāhi beni ḫo yüri biraz öterek

16. **bülbüle: -e****Gazel 65**

Mısra: 2

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

1. Canı āhumdur yaḫan ol dıber-i şengül degül
2. Süz viren bülbüle ‘ışḫ āteşidür gül degül

17. **bülbül:****Gazel 65**

Mısra: 10

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āḫ eylese
10. ‘Amrī içün gül daḫi ḫan ağlaya bülbül degül

18. **bülbül:****Gazel 72**

Mısra: 4

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

3. Benümleydi hemīşe ‘ışḫ u müşküñ
4. Gül ü bülbül gibi hemdem şanurdum

19. **bülbülün:-ün****Gazel 72**

Mısra: 12

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

11. Sürür ancak gül-i sūrīye karşı
12. Fiğānın bülbülün mâtem şanurdum

20. **bülbüller:-ler****Gazel 79**

Mısra: 1

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

1. Bülbüller inleden gül-i ra' nā degül misin
2. 'Aşıklar ağladan büt-i zībā degül misin

21. **bülbül:****Gazel 84**

Mısra: 1

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

1. Gül zahmını hāruñ götürür bülbül ucından
2. Bülbül n'ola çok mı dile düşse gül ucından

22. **bülbül:****Gazel 84**

Mısra: 2

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

1. Gül zahmını hāruñ götürür bülbül ucından
2. Bülbül n'ola çok mı dile düşse gül ucından

23. **bülbül:****Gazel 84**

Mısra: 9

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

9. Yüz nāle vü biñ derd ile 'Amrī gibi bülbül
10. H̄asret dikeninde geçinür bir gül ucından

24. **bülbül:****Gazel 95**

Mısra: 1

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

1. Koma bülbül koma fiğān eyle
2. 'Işkı 'ālemde dāstān eyle

25. **bülbül:****Gazel 101**

Mısra: 7

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan
8. Kara ton gey ağla ey ebr-i bahārī ağla ya

26. **bülbül:****Gazel 103**

Mısra: 6

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

5. Ser-hôşla mahalleñ tolanup nāle kılanlar
6. Bülbül gibidür zār ola gülzār arasında

27. **bülbül:****Gazel 104**

Mısra: 10

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

9. Goncalar kan ağlayup güller yaqasın çāk ider
10. ‘Amrī kim bülbül dilinden hālını taqrīr ide

28. **bülbül:****Gazel 106**

Mısra: 15

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

15. Āteşin gülzār arasında olur bülbül gibi
16. ‘Amrī-i şeydāyı gör şūrīdehāl oldu yine

29. **bülbül:****Gazel 110**

Mısra: 9

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

9. Ne gül egler beni ‘Amrī ne bülbül
10. Güzeller sevmeyince tāze tāze

30. **bülbül:****Gazel 112**

Mısra: 2

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

1. Bir ter ğazel didüm yine cānānum üstine
2. Bülbül işitse gül şaça dīvānum üstine

31. **bülbülüñ:-üñ****Gazel 117**

Mısra: 9

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

9. Kim añardı bülbülüñ güyālığın gül olmasa
10. ‘Amrīyem nazm ile destān eyleyen sensin beni

32. **bülbül:****Gazel 130**

Mısra: 5

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

5. Şuvarmasa ciger kanıyle bülbül
6. Kızıl gül mi virürdi gül nihāli

33. **bülbüle:-e****Gazel 130**

Mısra: 12

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

11. Terāne ırladup ‘uşşāka şevkuñ
12. Çağırdur bülbüle ‘ışkuñ yelāli

34. **bülbül:****Gazel 134**

Mısra: 11

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

11. ‘İşkī meyiyle ‘Amrīyi hōş bülbül eyledi
12. Ol yüzi gül ki goncaya beñzer tudacuğı

35. **bülbülüñdür:-üñ, -dür****Gazel 139**

Mısra: 4

Güzel sesiyle bilinen kuş II Aşık

3. Ben seni isterin ey serv semenbülarda
4. Bülbülüñdür n’ideyin yāsemen ü nestereni

bülbül-i āvāre:1. **bülbül-i āvāreyi:-yi****Gazel 56**

Mısra: 6

Perişan bülbül II Perişan aşık

5. ‘Āşık-ı bīçāreyi cānānesüz kılduñ dirīg
6. Bülbül-i āvāreyi gülsüz gülistānsuz koduñ

bülbül-i bâğ-ı hüsn:**1. bülbül-i bâğ-ı hüsn:****Gazel 141**Mısra: **13***Güzellik bahçesinin bülbülü II Aşık***13.** Bülbül-i bâğ-ı hüsn iken ‘Amrî**14.** Eyledüñ anı zâr hey seni mi**bülbül-i biçâre:****1. bülbül-i biçâreye:-ye****Gazel 117**Mısra: **3***Çaresiz bülbül II Aşık***3.** Hâr neyle bülbül-i biçâreye güldür iden**4.** N’itdi düşman zâr u nâlân eyleyen sensin beni**bülbül-i dil:****1. bülbül-i dil:****Gazel 44**Mısra: **6***Gönül kuşu II Aşık***5.** Gül yüzüñden ki gözüñ gönülüne âteş şalmış**6.** Göyünüp bülbül-i dil derd ile biryân olmuş**bülbül-i güyâ:****1. bülbül-i güyâ:****Kaside 1**Mısra: **8***Konuşan bülbül II Aşık***7.** Tebessüm eyleyürek nâz ile gelür gördi**8.** Terennüm eyledi zevk ile bülbül-i güyâ**bülbül-i güyâ terânesi:****1. bülbül-i güyâ terânesin:-n****Gazel 87**Mısra: **10***Konuşan bülbülün nağmesi II Amrî’nin gazelleri***9.** ‘Amrî gazelleri ele girmezse çâre ne**10.** Diñle seherde bülbül-i güyâ terânesin

2. **bülbül-i gūyā terānesi:-n**

Gazel 87

Mısra: **10**

Konuşan bülbülün nağmesi II Amrî'nin gazelleri

9. 'Amrî gazelleri ele girmezse çāre ne

10. Diñle seherde bülbül-i gūyā terānesin

bülbül-i hastedil:

1. **bülbül-i hastedile:-e**

Gazel 109

Mısra: **3**

Hasta gönüllü bülbül II Aşık

3. Bülbül-i hastedile nāleler itdürmek için

4. Zağ düşlendi dirīgā nideyin gülşenüñe

bülbül-i kudse:

1. **bülbül-i kudse:-e**

Gazel 86

Mısra: **9**

Kutsal bülbül II Cebrâil (as) Hz. Peygamber'e vahiy aktaran melek olduğundan şairler onu rûh-ı kudsî yanında Cibrîl-i emîn, Rûhu'l-emîn gibi isimleriyle de anarlar. Ayrıca, tûtî-i kuds, bülbül-i kudsî tamlamalarında görüldüğü gibi bülbüle de teşbih edilir

9. Çün fāyide virmez sözüñ ol bülbül-i kudse

10. 'Amrî n'ideyin defter ü dīvān oda yansun

bülbül-i kudsî:

1. **bülbül-i kudsîye:-ye**

Gazel 70

Mısra: **9**

Kutsal bülbül II Cebrâil (as) Hz. Peygamber'e vahiy aktaran melek olduğundan şairler onu rûh-ı kudsî yanında Cibrîl-i emîn, Rûhu'l-emîn gibi isimleriyle de anarlar. Ayrıca, tûtî-i kuds, bülbül-i kudsî tamlamalarında görüldüğü gibi bülbüle de teşbih edilir

9. 'Amriyā bülbül-i kudsîye sebağ virseñ olur

10. Sözlerüñde senüñ inşāf ki çok sır gördüm

bülbül-i nālān:

1. **bülbül-i nālānı:-ı**

Murabba 1

Mısra: 2

İnleyen bülbül II Aşık

1. Virmedin bād-ı hazāna defter ü dīvānı gül
2. Hükmine rām eyler iken bülbül-i nālāmı gül

bülbül-i şeydā:

1. **bülbül-i şeydā:**

Gazel 23

Mısra: 8

Divane bülbül II Aşık

7. Şaçdılar sünbüllerin gülberg-i ra'nā üstine
8. Bülbül-i şeydā gibi 'uşşākı hayrān itdiler

2. **bülbül-i şeydā:**

Gazel 105

Mısra: 16

Divane bülbül II Aşık

15. 'Amriyā eş'āruña öykünmek istemiş senüñ
16. Buluşuban söyleşem ben bülbül-i şeydā ile

bülbülşifat:

1. **bülbülşifat:**

Gazel 57

Mısra: 10

Bülbül gibi II Sevgilinin eğlencesi olan aşık

9. Hey yazuk gül yaprağı gibi hevāya yeltenüp
10. 'Amrīnüñ eğlencesin bülbülşifat efğan koduñ

bülbülvār:

1. **bülbülvār:**

Gazel 20

Mısra: 14

Bülbül gibi

13. Āmriyā turma tur yukaru yüri
14. Uçalum sebzēara bülbülvār

2. **bülbülvār:**

Gazel 95

Mısra: 17

Bülbül gibi

17. Yā ilāhī beni de bülbülvār
18. ‘Amrīyem zār u nātūvān eyle

bülend pervāz ol-:

1. bülend pervāz ol:
Gazel 95
Mısra: 3
Yüksekten uçmak
3. Alçağ uçma bülendpervāz ol
4. ‘Arşa çık anda āşiyān eyle

Bulğar kızı:

1. bulğar kızı:
Kıt'a 14
Mısra: 4
Bulgaristanlı kız
3. Un elemegi bahāne eyleyüp
4. Sevdüğüm Bulğar kızı yiter şalın

bulın-:

1. bulınmaz:-maz
Gazel 52
Mısra: 4
Var olmamak, mevcut olmamak
3. Aradum varlığum şehrin tamāmet
4. Saña tuhfe bulunmaz cāndan artuğ

buluşuban:

1. buluşuban:
Gazel 105
Mısra: 16
Buluşunca
15. ‘Amriyā eş‘āruña öykünmek istermiş senüñ
16. Buluşuban söyleşem ben bülbül-i şeydā ile

buña:

1. buña:
Gazel 30
Mısra: 8
Buna

7. Şofîlik şatmayalum bunda ki dil nağdin alur
8. Büt-i sîmînler olur buña Manastır dirler

2. **buña:**

Gazel 41

Mısra: 6

Buna

5. Nerm ider katı gönlünü āhum
6. 'İşk odıdur buña hācer döymez

bunca:

1. **bunca:**

Kıt'a 1

Mısra: 2

Bu kadar, böylesi

1. Kayd-ı kesretde zülf-i yār gibi
2. Niçe bir bunca zulmet ü sevdā

2. **bunca:**

Kaside 2

Mısra: 1

Bu kadar, böylesi

1. Nedür ey cuvān bunca 'izz ü celāl
2. Yiğitlige gelmez mi yoksa zevāl

3. **bunca:**

Gazel 34

Mısra: 10

bu kadar çok, böylesi

9. Ne didilerse didiler ' Amrī
10. Görmedük bunca sîmber didiler

4. **bunca:**

Gazel 52

Mısra: 17

bu kadar çok, böylesi

17. Ne lāzım bunca lāf eksüklüğün bil
18. Kemālūñ yoğ iken noğşāndan artuğ

5. **bunca:**

Gazel 74

Mısra: 10

Bu kadar, böylesi

9. ‘Amrīyem derd ile delindi dilüm
10. İñlemez bunca nāy efendicügüm

6. **bunca:**

Gazel 142
Mısra: 12
Bu kadar, böylesi

11. Rind ü qallāş u mest-i ‘ışk oldum
12. ‘Amrīyem bunca şan‘at el virdi

bunda:

1. **bunda:**

Gazel 30
Mısra: 7
Burada

7. Şofîlik şatmayalum bunda ki dil naq̄din alır
8. Büt-i sīmīnler olur buña Manastır dirler

bunda ne anda:

1. **bunda ne anda:**

Gazel 97
Mısra: 1
Ne bunda ne onda

1. Qarār itmez gönül bunda ne anda
2. Seni ister seni iki cihānda

bundan:

1. **bundan:**

Gazel 10
Mısra: 10
Bundan II Kölelik

9. Daḥī bir servqadde bende olmaz
10. Eger ‘Amrī olursa bundan āzād

2. **bundan:**

Kıt'a 13
Mısra: 2
Bu yüzden

1. Gel nice dīvāne oldum gör beni
2. Bundan anda öpmek istedüm seni

3. bundan:**Gazel 90**Mısra: **6***Bundan*

5. ‘Anberīn gīsū var iken kendüzini şatmasun
6. Pōstin bundan götürsün nāfe-i āhū diyen

bunı:**1. bunı:****Kaside 2**Mısra: **10***Bunu*

9. Ḥam-ı mū sözi dāmdur ‘Amriyā
10. Anı ço bunı eyle terci‘-i bend

bünyād eyle-:**1. bünyād eyleme:-me****Murabba 4**Mısra: **2***İnşa etmek, bina etmek*

1. Dem be dem ‘āşıkılarına zulm ü bīdād eyleme
2. Bīvefālīk resmini ‘ālemde bünyād eyleme

bünyād it-:**1. bünyād itme:-me****Gazel 110**Mısra: **1***İnşa etmek, bina etmek*

1. Göñüller yıkma bünyād itme nāza
2. Yazuğdur kıyma aşhāb-ı niyāza

Bursa şehrin:**1. Bursa şehrin:****Gazel 81**Mısra: **10***Bursa şehri*

9. Gitdi göñlüm Edrine şehrinden ey ‘Amrī benüm
10. Bursa şehrin özledi kim dil-sitānumdur giden

büse:**1. būselerle:-ler, -le****Gazel 3**Mısra: **8***Öpme, öpücük***7. Tekellüf eyledi nüş it diyü sözün şımadum****8. Hemān dem itdi beni būselerle şekkerhā****2. büse:****Gazel 7**Mısra: **1***Öpme, öpücük***1. Güzellerde olaydı büse ‘ādet****2. İrerdi baña daħi bu sa‘ādet****3. būsesein:-sin****Gazel 16**Mısra: **9***Öpme, öpücük***9. Uyħuda bulup būsesein aldum dir imişsin****10. Dilber saña ‘Amrī ne kim eylerse yiridür****4. büse:****Gazel 20**Mısra: **8***Öpme, öpücük***7. Gidelüm tek kenār-ı şöħbetine****8. Olur olmazsa daħi büse kinār****5. büse:****Gazel 29**Mısra: **7***Dudak***7. Destbāzī eyler iken büse ańsañ dil virüp****8. Sögdügince gül gibi ħumret gelür merğüb olur****6. büse:****Gazel 34**Mısra: **7***Dudak***7. Büse ańsam ‘aceb ne diye didüm****8. Ne disün ağızuña söger didiler**

7. buse:

Gazel 59Mısra: **10***Öpme, öpücük*

9. Hil'at-i zibā geyürdi medh ile dilberlere

10. Her güzelden 'Amrīye bir buse bayramlık gerek

8. buse:

Gazel 68Mısra: **13***Dudak*

13. 'Amriyā dün mest iken buse kinār añdum gibi

14. Küsmiş ancak sögmedin geçdi bugün maḫhūr idüm

9. buseyle:-yle

Gazel 71Mısra: **11***Öpücük, dudak*

11. Şekkerin buseyle besle 'Amrīyi

12. Tuṭī-i şirīnsuḫandür sevdüğüm

10. buseye:-ye

Gazel 89Mısra: **6***Dudak*

5. Ölsün dir iseñ 'aşık-ı dilhaste ferahdan

6. Şirin dehenünden idegör buseye dermān

11. buse:

Gazel 89Mısra: **9***Öpme, öpücük*

9. Sen buse ile gönlini 'Amrīnün alıgör

10. Ben ödeyeyin olur iseñ sonra peşimān

12. buse:

Gazel 90Mısra: **11***Dudak*

11. Şorduğum bu bilmezem kim buse dirler ol mıdur

12. Mīve-i bāğ-ı maḫabbet şulu şeftālū diyen

13. **būse:****Gazel 92**

Mısra: 3

Öpme, öpücük.

3. Būse vir cānum al didüm didi kim
4. Güveni ʔur hemīn alasin sen

14. **būsesin:-sin****Gazel 108**

Mısra: 7

Öpme, öpücük

7. ʔatlu ʔatlu ki söger būsesin alduʔça ḥabīb
8. Pür ider aǧzumuzu sükkerī ḥalvālar ile

15. **būsesin:-sin****Gazel 112**

Mısra: 11

Öpme, öpücük

11. Cān naǧdi ile virmez ise būsesin ḥabīb
12. Başum daḥi dilerse n'ola cānum

16. **būseñ:-ñ****Gazel 129**

Mısra: 3

Öpme, öpücük

3. Būseñ almaǧ için du'ā kıldum
4. Ne i ki hīç olur du'ā mı ki

17. **būsesin:-sin****Gazel 136**

Mısra: 10

Öpme, öpücük

9. ʔucmak ḥayālin itmeǧe ʔomazdı 'ışǧ-ı pāk
10. Bir oyun ile būsesin almaǧ hemān idi

būse al-:1. **būse almaǧa:-maǧ, -a****Gazel 142**

Mısra: 5

Öpmek, öpücük almak

5. Būse almaǧa destres buldum
6. Mīve-i bāǧ-ı vuşlat el virdi

būse kinār:**1. būse kinār:****Gazel 20**Mısra: **8***Dudağın kenarından öpme***7.** Gidelüm tek kenār-ı şoḥbetine**8.** Olur olmazsa daḥi būse kinār**2. būse kinār:****Gazel 68**Mısra: **13***Dudağın kenarından öpme***13.** ‘ Amriyā dün mest iken būse kinār aḥdum gibi**14.** Küsmiş ancak sögmedin geçdi bugün maḥhūr idüm**būse şun-:****1. būse şun:****Gazel 47**Mısra: **2***Öpücük vermek***1.** Geldi ḥaṭ can virdüğümde ne nizā‘**2.** Ölmedin bir būse şun şoñ elvedā‘**būse temennāsı:****1. būse temennāsın:-n****Gazel 88**Mısra: **7***Öpme isteği***7.** Yüz kızdurup ki būse temennāsın eyledüm**8.** Nāz ile yaqdı cānumı ol la‘l-i āteşin**būse vir-:****1. būse virse:-se****Gazel 8**Mısra: **1***Öpücük vermek***1.** Az u çok bir būse virse kıılma cānān ile baḥş**2.** Kim gedāya lāyık olmaz ehl-i iḥsān ile baḥş

2. **büse virüp:-üp****Gazel 19**

Mısra: 11

Öpücük vermek

11. ‘Amrīye büse virüp rağbet ile söylet kim

12. Hūblar hūsinün ārayişi taḥsīnümdür

3. **büse virdi:-di****Gazel 24**

Mısra: 1

Öpmek, öpücük vermek

1. Büse virdi dilberüm zād-ı sefer

2. Kim seferde hūb olur ḥalvā-yı ter

4. **büse virüp:-üp****Gazel 68**

Mısra: 6

Öpücük vermek, öpmek

5. Sen Ḥudānuñ luṭfını gör kim yıkılmışdı raḳīb

6. Büse virüp yapmış idi göñlümi ma‘mūr idüm

büse-i şīrīn:1. **büse-i şīrīn:****Gazel 37**

Mısra: 10

Tatlı dudak, tatlı öpüş

9. Uğurluk tatlı olur diyü ‘Amrī

10. Uyusañ büse-i şīrīn uğurlar

2. **büse-i şīrīn:****Gazel 64**

Mısra: 4

Tatlı dudak, tatlı öpüş

3. Yār göñlüne nedür ḥoşca gelen didi didüm

4. Beng ile söz geçicek büse-i şīrīn dilemek

büse al-:1. **büseni alalum:-a, -lum****Gazel 116**

Mısra: 4

Öpmek

3. Gel beñzeriyle söyle eyā hāce-i zamān
4. Cān ile būsēni alalum beñzeri ise

būseve çek-:

1. **būseve çekelüm:-e, -lüm**

Murabba 2

Mısra: 2

Sürekli öpmek

1. ‘Amriyā söyleyelüm sūz ile eş‘arı yine
2. Çekelüm būseve ol la‘l-i şekerbārı yine

büt:

1. **büte:-e**

Gazel 36

Mısra: 7

Put II Sevgili, güzel, dilber

7. Büte tıpmağı bir şuret iderler
8. İki ‘ālem kāmū aña tıparlar

2. **büti:-i**

Gazel 140

Mısra: 6

Put II Sevgili, güzel, dilber

5. Deyr-i dünyāyı ki nakş eyledi nakķķāş-ı ezel
6. Sen büti gözde vü gönülde muşavver kıldı

büthāne:

1. **büthānede:-de**

Gazel 124

Mısra: 7

Putperestlerin ibadethanesi II Güzeller içindeki sevgili

7. Nāz ile cevlān için büthānede tāvūsvar
8. Serv-i āzādum benüm geymiş libās-ı sūsenī

büt-i çin:

1. **büt-i çin:-üñ**

Gazel 58

Mısra: 6

Çin güzeli

5. alb alb olsa gönüler döymeye bir amlee
6. Ho kafadr oldu saa ey bt-i n peremn

bt-i dilga:

1. bt-i dilgaya:-ya

Gazel 113

Mısra: 4

Gönül aan, kalbe ferah veren güzel

3. Al kildin gönül haznesinn
4. Ol bt-i dilgaya imarla

bt-i nhand:

1. bt-i nhand:

Kaside 2

Mısra: 6

Gzel gll güzel

5. Bilrse saa zehr-i atil unar
6. Nigr-ı ekerleb bt-i nhand

bt-i ran:

1. bt-i ran:

Gazel 68

Mısra: 11

ok güzel

11. Ol bt-i ran ayaına yüzüm zre dp
12. Secde-i kr eyledüm Allhuma mesrr idm

2. bt-i ran:

Kaside 1

Mısra: 30

ok güzel

29. Ayaun izi alup kde u tlmıdur
30. Yüzümde göz didügüm oldur ey bt-i ran

bt-i smn:

1. bt-i smnler:-ler

Gazel 30

Mısra: 8

Gm tenli güzel

7. Şofılık şatmayalum bunda ki dil nağdin alur
8. Büt-i sîmînler olur buña Manastır dirler

2. **büt-i sîmînteni:-i**

Gazel 124

Mısra: 4

Gümüş tenli güzel

3. Deyr içinde kendüden gidüp kadîd olup kıala
4. Kim ki bu hüsn ile görse sen büt-i sîmînteni

büt-i şîrîn-i sengdil:

1. **büt-i şîrîn-i sengdilden:-den**

Gazel 12

Mısra: 3

Taş kalpli şirin güzel

3. Kesilmezem büt-i şîrîn-i sengdilden eğer
4. Zebân-ı ta'n-ı rakîb olsa tîşe-i Ferhâd

büt-i tersâ:

1. **büt-i tersâ:**

Gazel 124

Mısra: 1

Hristiyan güzeli

1. Ey büt-i tersâ n' için kovduñ kelîsâdan beni
2. Kovlayayın Hâzret-i 'İsâya maşşerde seni

büt-i zîbâ:

1. **büt-i zîbâ:**

Gazel 79

Mısra: 2

Süslü güzel

1. Bülbüller inleden gül-i ra'nâ degül misin
2. 'Aşıklar ağıladan büt-i zîbâ degül misin

büy:

1. **büy:**

Gazel 80

Mısra: 4

Koku

3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbü'l miskdür
4. Cān dimāğın eyledi ḥôş bŷy ile 'anberfeşān

bŷy-1 vaşl:

1. **bŷy-1 vaşlından:** *-m, -dan*

Murabba 1

Mısra: 2

Kavuşma ümidi

1. Turmadın dönsün kadeḥ gŷyende iken 'andelīb
2. Bŷy-1 vaşlından gül-i zībānuñ almışken naşīb

bŷy-1 vişal:

1. **bŷy-1 vişal:**

Gazel 67

Mısra: 8

Kavuşma ümidi

7. 'Ūd-1 cān yaḳ micmer-i 'ışķında kim
8. Dil meşāmına ire bŷy-1 vişal

bŷy-1 zŷlf:

1. **bŷy-1 zŷlfi:** *-i*

Gazel 29

Mısra: 3

Zŷlŷf kokusu

3. Bŷy-1 zŷlfi şemmesinden niçeler şeydā düşŷp
4. Nŷr-1 ḥŷsni lem'asından ancalar meczŷb olur

buzāğŷ:

1. **buzāğŷudan:** *-dan*

Kıt'a 4

Mısra: 6

Buzāğŷı

5. 'Āşık ol yoḳsa 'āşık olmazsañ
6. Çok şığırsın buzāğŷudan tanadan

2.4. C

cādū:

1. cādū:

Gazel 123

Mısra: 8

Büyücü, cadı

7. Sihr ü efsünlar yazup müşg ile gül evrākına
8. Kıldı bu cādū cüdā ol gözi fettāndan beni

cādū-yı kişmīrsin:

1. cādū-yı kişmīrsin:-sin

Gazel 83

Mısra: 2

Sevimli, güzel cadı

1. Acı dil virdükce ‘uşşāka cigerler yirsin
2. Zehri şīrīn gösterür bir cādū-yı Kişmīrsin

Ca‘fer:

1. Ca‘fer:

Kıt'a 5

Mısra: 1

Cafer (özel isim)

1. Ca‘fer on aqçaya virür dirler
2. Oynayı oynayı vireyin onı

cām:

1. cāmı:-ı

Murabba 1

Mısra: 4

Kadeh

3. Var iken hüsñün zamānı geçmedin devrān-ı gül
4. Sākıyā şevk ile taldur cāmı nüş eyyāmıdur

2. cāmı:-ı

Murabba 1

Mısra: 4

Kadeh

3. ‘Āşık-ı pürderd ile bir yire gelmişken habīb
4. Sākıyā şevk ile taldur cāmı nüş eyyāmıdur

3. cāmı:-ı

Murabba 1

Mısra: 4

Kadeh

3. Hemnişindür ol nigâr u t̄ali'üm p̄rūzdur
4. Sākıyā şevk ile t̄oldur cāmı nūş eyyāmıdur

4. cāmı:-ı

Murabba 1

Mısra: 4

Kadeh

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzün hāk eylesün
4. Sākıyā şevk ile t̄oldur cāmı nūş eyyāmıdur

5. cāmın:-ın

Kaside 2

Mısra: 11

Ölüm

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Şal ol āteşe varlıguñı tamām

6. cām:

Gazel 104

Mısra: 2

Cam

1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naqşuñı taħrīr ide
2. Beñzer ol naqqāşa cām içre perī taşvir ide

7. cāmı:-ı

Murabba 1

Mısra: 4

Kadeh

3. Mest ü bīhūş olmağın Allāh ki hōş eyyāmıdur
4. Sākıyā şevk ile t̄oldur cāmı nūş eyyāmıdur

cām-ı fenā:

1. cām-ı fenāyı:-yı

Gazel 45

Mısra: 5

Yokluk kadehi II Ölüm

5. Toldurup cām-ı fenāyı eyle çekdüm ‘ışk ile
6. Oldum ol keyfiyyet ile ḥodnümālīkdan ḥalās

cām-ı gülgün:

1. cām-ı gülgün:

Gazel 77

Mısra: 1

Gül renkli kadeh, II Sevgilinin dudağı

1. Sākīyi ağızından öpsün cām-ı gülgün isteyen
2. Söze çeksün lā‘l-i nābın dürr-i meknün isteyen

cām-ı la‘l:

1. cām-ı la‘lüñsüz: -üñ, -süz

Gazel 21

Mısra: 1

Kırmızı şarap II Sevgilinin dudağı

1. Cām-ı la‘lüñsüz karār itmez dil-i bīçäreler
2. Hiç olur mı bādesüz ārām ide āvāreler

cām-ı lebi:

1. cām-ı lebi: -i

Gazel 26

Mısra: 5

Dudak kadehi

5. Cām-ı lebi varken içerem ḥün-ı cigerden
6. Bi‘llāhi bu meşreb ki benüm var kimüñ var

2. cām-ı lebüñden: -üñ, -den

Gazel 50

Mısra: 10

Dudak kadehi (Dudak rengi dolayısıyla kırmızı şaraba benzetilir ve şarap gibi aşığı sarhoş eder)

9. Acı degül mi ‘Amrīye qahr ile qan yuda
10. Cām-ı lebüñden içe raqībüñ şarāb-ı luṭf

cām-ı maḥabbet:

1. cām-ı maḥabbet:

Murabba 2

Mısra: 3

Muhabbet şarabı

3. Kibr ü kîni şatalum cām-ı maḥabbet alalum
4. Mest-i lāya'kıl olalum yaḫalar çāk idelüm

2. **cām-ı maḥabbet:**

Gazel 90

Mısra: 14

Muhabbet şarabı

13. Bilmedünse bil beni bezm-i ezelde 'ıŝkuña
14. 'Amrîyem cām-ı maḥabbet nüş idüp yâ hū diyen

cām-ı mey:

1. **cām-ı mey:**

Gazel 11

Mısra: 7

Şarap kadehi

7. Cigerüm ḫanın iĉer cām-ı mey iĉmezlenür āh
8. Bu da ne şîve mi ki āh meded vāh meded

2. **cām-ı mey:**

Gazel 119

Mısra: 2

Şarap kadehi

1. Nāehlüñ oldı şimdi zamān u zemīn daḫi
2. Bîzevḫuñ oldı cām-ı mey ü nāzenīn daḫi

3. **cām-ı meyden:-den**

Gazel 106

Mısra: 9

Kırmızı şarap

9. Cām-ı meyden āl olup her servḫaddüñ 'ārızı
10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldı yine

cām-ı nāb:

1. **cām-ı nāb:**

Gazel 6

Mısra: 8

Halis kadeh

7. Ḳandīller söyünse ne ḡam geldi ise 'īd
8. Şimden girü münevver ider bezmi cām-ı nāb

2. **cām-ı nāb:****Gazel 27**

Mısra: 6

Halis kadeh II Sevgilinin dudağı

5. Sa'y idüp la'lüne irişince
6. Sākıyā cām-ı nāb kan derler

cām-ı şarāb:1. **cām-ı şarāb:****Gazel 32**

Mısra: 7

Şarap kadehi

7. H̄asret-i la'lüñ ile cām-ı şarāb alsam ele
8. Sāķī-i dīde pür eyler kadehe h̄ün-ı ciğer

cām-ı şarāb-ı ergāvānī:1. **cām-ı şarāb-ı ergāvānīdür:-dür****Gazel 39**

Mısra: 4

Erguvan şarabının kadehi (Bir kırmızı çiçek. Erguvân denilen kırmızı çiçekli ağaç, eski tıbbā göre maddesi soğuk ve kuru olduğu için şerbeti sarhoşu ayıltırmuş, ferahlık verirmiş.) II Sevgilinin dudağı

3. Maḥabbet cür'asın nūş itmek için 'andelīb-i mest
4. Şanasın gönecalar cām-ı şarāb-ı ergāvānīdür

cām-ı zerrīn:1. **cām-ı zerrīn:****Gazel 43**

Mısra: 2

Beyaz şarap II Papatya

1. Çemende kurdı çün gül şāhı meclis
2. Eline cām-ı zerrīn aldı nergis

cān:1. **cānlar:-lar****Gazel 1**

Mısra: 2

Ruh, hayat (Aşığın en değerli varlığı)

1. Cānāferīne āferīn şīrīn zebān virmiş saña
2. Cānlar yidürmeli leb-i şekerfeşān virmiş saña

2. cān:

Gazel 1

Mısra: 4

Ruh, hayat

3. Dil şaydına gīsūñ ile şunmuş kemend-i ‘anberīn
4. Cān kaşdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

3. cāndan:-dan

Gazel 1

Mısra: 9

Ruh, hayat

9. Bildūñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin
10. Tab‘-ı hayālengiz ü zihn-i ħurdedān virmiş saña

4. cānı:-ı

Kaside 2

Mısra: 4

Ruh, hayat

3. Göyündür teni ser be ser şem‘vār
4. Dil ü cānı kıl ‘ışık odında sipend

5. cān:

Murabba 4

Mısra: 2

İçten, yürekten

1. Öldürürseñ ‘aşıkı evvel beni öldür beni
2. Kim gönülden ‘aşık oldum cān ile sevdüm seni

6. cānum:-um

Gazel 6

Mısra: 2

Ruh, beden

1. Dilber ki uyğuya vara gelmez gözüme ħāb
2. Öpsem tuya mı diyü çeker cānum ıztırāb

7. cān:

Gazel 8

Mısra: 8

Sevgili, sevilen

7. Derdüme la‘linden em şordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baĥş

8. cān:

Gazel 12

Mısra: 1

Kişi, aşık

1. Nihāl-i kāmētüñi her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görünmez şavber ü şimşād

9. cān:

Gazel 13

Mısra: 7

Ruh, hayat

7. Cān ise borcum aldı gamzelerün
8. Hañçerüñe begüm ne borcum var

10. canda:-da

Gazel 13

Mısra: 10

Beden

9. Hey meded gamzeler füsünından
10. Kalmadı dilde şabr u canda qarār

11. cānuñ:-uñ

Gazel 28

Mısra: 4

Kalp, yürek

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevri ider yine
4. Mañbübıdur cihānuñ u cānuñ hañbidür

12. cānlar:-lar

Gazel 36

Mısra: 1

Ruh, hayat

1. Cihān dilberleri cānlar kaparlar
2. Yıkarlar gönlümüzi geh yaparlar

13. cānuña:-uñ, -a

Gazel 38

Mısra: 5

Ruh, hayat

5. Şuşadun mı kanuña toyduñ mı ey dil cānuña
6. Ne düşersin üstine ol gamze hañçer kendidür

14. cān:

Gazel 38

Mısra: 7

Ruh, ten

7. Cān tecellī-i cemālūñ şem'ine pervānedür
8. Göñlüm āteşgāh-ı 'ışkunda semender kendidür

15. cān:

Gazel 45

Mısra: 2

Ruh

1. İstemez rüsvāyī gönlüm bīnevālīkdan ḥalāş
2. Cān bedende olduğınca mübtelālīkdan ḥalāş

16. cān:

Gazel 51

Mısra: 5

Ruh, hayat

5. Cān ḥalāş itmek olur mı pençesinden ğamzenüñ
6. Baḥr-i ḥüsnüñ mevci kim taqdı dile kullāb-ı 'ışk

17. cān:

Gazel 52

Mısra: 2

Ruh, hayat

1. Kimesnem yok benüm cānāndan artuḳ
2. Kime ḳurbān idem cān andan artuḳ

18. cāndan:-dan

Gazel 52

Mısra: 4

Ruh, hayat

3. Aradum varlıgum şehrin tamāmet
4. Saña tuḥfe bulunmaz cāndan artuḳ

19. cānuma:-um, -a

Gazel 52

Mısra: 5

Ten, beden

5. Ne ḥāşıl cānuma tūr-i müjeñden
6. Ciğerde ağulu peykāndan artuḳ

20. **cānsuz:-suz****Gazel 56**

Mısra: 1

Dirayetsiz, dayanıksız

1. Gıtdüñ ey rüh-ı revān ben hastayı cānsuz kodun
2. Bu dil-i pürderd ile gurbetde dermānsuz koduñ

21. **cān:****Gazel 59**

Mısra: 2

Ruh, hayat

1. Her kaçan binseñ şalıncağa şalınsañ ey melek
2. Göklere uçar şanup cān talbınur dıtrer yürek

22. **cāna:-a****Gazel 62**

Mısra: 2

Beden

1. Geçdi serîr-i haddüñe şāhāne beñlerüñ
2. Her ne dilerse kıldı dil ü cāna beñlerüñ

23. **cānı:-ı****Gazel 65**

Mısra: 1

Yürek, kalp, ruh

1. Canı āhumdur yağan ol dıber-i şengül degül
2. Süz viren bülbüle 'ışk āteşidür gül degül

24. **cānum:-um****Gazel 71**

Mısra: 9

Beden, yürek, kalp

9. Cānum içre cānumu görür gözüm
10. Kurretü'l-'aynum Hāsandur sevdüğüm

25. **cānumu:-um, -u****Gazel 71**

Mısra: 9

Sevgili, sevilen

9. Cānum içre cānumu görür gözüm
10. Kurretü'l-'aynum Hāsandur sevdüğüm

26. cān:

Gazel 80

Mısra: 4

Beden

3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbü'l miskdür
4. Cān dimāğın eyledi ḥôş büy ile 'anberfeşān

27. cānum:-um

Gazel 81

Mısra: 1

Direnç

1. Yarı cānum ḳalmadı k'ol yār-ı cānumdur giden
2. Zerdrüy oldum ki ol rūḥ-ı revānumdur giden

28. cānumdur:-um, -dur

Gazel 81

Mısra: 8

Sevgili

7. Dūd-ı āhum kim livā-yı ejdehāpeykerdür ol
8. Āsumān-gİR idüben gün yüzlü cānumdur giden

29. cāna:-a

Gazel 85

Mısra: 3

Gönül, kalp

3. Şıyalı cāna güzeller revnağın
4. Didiler saña Ḥalīl-i bütşiken

30. cānumı:-um, -ı

Gazel 88

Mısra: 8

Beden

7. Yüz kızdurup ki buse temennāsın eyledüm
8. Nāz ile yaqdı cānumı ol la'l-i āteşin

31. cānı:-ı

Gazel 91

Mısra: 3

Kalp, yürek

3. Belā oğına nişāne ḳılup dil ü cānı
4. Ḳurup ḳaşuñ yayımı yayḳarālar eyleyesin

32. **cānuma:**-um, -a

Gazel 91

Mısra: **8**

Beden, ruh

7. Nigār miḥneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eylesin

33. **cān:**

Gazel 92

Mısra: **7**

Direnç

7. Cān didükleri kalmadı tende
8. Hışm-ı çeşmünle pürbelāsın sen

34. **cānı:-ı**

Gazel 109

Mısra: **2**

Ruh, hayat

1. Tatalum beñzeye gül yaprağı pīrāhenüñe
2. Cānı yokdur ki şehā beñzeye bile tenüñe

35. **cānum:**-um

Gazel 112

Mısra: **12**

Ruh, hayat

11. Cān naqdi ile virmez ise būsesin ḥabīb
12. Başum daḥi dilerse n'ola cānum

36. **cānı:-ı**

Gazel 113

Mısra: **1**

Ruh, hayat

1. Cānı bir dilrübāya işmarla
2. Aradan çık Hudāya işmarla

37. **cān:**

Gazel 116

Mısra: **4**

Ruh, hayat

3. Gel beñzeriyle söyle eyā ḥāce-i zamān
4. Cān ile būseni alalum beñzeri ise

38. cān:

Gazel 125

Mısra: 5

Beden

5. Gözüm yol gözedür cān muntazırdur
6. Enīs-i ‘āşık-ı bīmāra geldi

39. cāna:-a

Gazel 129

Mısra: 5

Ruh, hayat

5. Cāna cānlar bağışlayan mey mi
6. Yoksa ol la‘l-i canfezā mı ki

cān atıp git-:

1. cān atdı gitdi:-dı

Gazel 122

Mısra: 12

Ölüp gitmek

11. Seveni öldürürseñ uşda ‘Amrī
12. Şuşadı kanına cān atdı gitdi

can bedende olduğınca:

1. can bedende olduğınca:

Gazel 45

Mısra: 2

Hayat boyunca, yaşam süresince

1. İstemez rüsvāyī gönlüm bīnevālīqdan ḥalāş
2. Cān bedende olduğınca mübtelālīqdan ḥalāş

cān bezmi:

1. cān bezmini:-ni

Gazel 56

Mısra: 3

Dostlar meclisi

3. Rüşen eylerken cemālūñ her gice cān bezmini
4. Soḥbeti bozduñ bizi şem‘-i şebistānsuz ḳoduñ

2. **can bezminün:-nün**

Gazel 65

Mısra: 5

Dostlar meclisi

5. Şoḥbet itsem sensüz ey can bezminün ārāyişi
6. Göz yaşıyle içdügüm ḥün-ı cigerdür mül degül

can çek-:

1. **can çeker:-er**

Gazel 24

Mısra: 6

Ölecek vaziyette olmak

5. Ayrılırken saña karşı āh iden
6. Kibleye dönüp yüzini can çeker

cānı çık-:

1. **cān çıkmāğa:-a**

Gazel 55

Mısra: 5

Canı çıkmak

5. Āh kim seylāb-ı eşküm gam girüp cān çıkmāğa
6. Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānumuñ

cān hokkası:

1. **cān hoḳkasında:-nda, -**

Gazel 50

Mısra: 1

Beden

1. Cān hoḳkasında ḥāl-i lebūñ müşk-i nāb-ı luṭf
2. Dil şīşesinde āb-ı 'izāruñ gülāb-ı luṭf

cān hümāsı:

1. **cān hümāsın:-n**

Gazel 143

Mısra: 8

Can kuşu II Kalp, gönül

7. Gözlerūñ şehbāzı kim minḳārıdur kirpüklerūñ
8. Cān hümāsın şayd ider şol zūlf-i şāhīnper gibi

cān ile:**1. cān ile:****Gazel 134**

Mısra: 8

Candan, kalpten

7. Nūr-ı cemāl-i Aḥmed-i Muḥtār ḥaḳḳı ben

8. Cān ile sevmişem görelî Muştafâcuğı

cān meclisi:**1. cān meclisinde: -nde, -****Gazel 38**

Mısra: 1

Dostlar meclisi

1. Leblerüñ cān meclisinde mīve-i ter kendidür

2. Țammağa Țurur şuyı lezzetde şekker kendidür

can metā'ı:**1. can metā'in: -in****Gazel 12**

Mısra: 6

Can sermayesi (Aşığın sevdiğine vereceğı en değerli şey canıdır)

5. Kimesne niceye dimez yüzine bakmaz hiç

6. Güzeller içre dilā can metā'in itme mezād

2. can metā'in:**Gazel 46**

Mısra: 3

Can sermayesi (Aşığın sevdiğine vereceğı en değerli şey)

3. Can metā'in alduğına ola kim ikrār ide

4. Aşılacak uğrıdur şol Țurra-i Țarrarı aş

cān murğı:**1. cān murğı:****Gazel 42**

Mısra: 4

Can kuşu

3. Şımasa seng-i fūrkat perr ü bālin

4. İdeydi kuyuña cān murğı pervāz

cān nakdi:**1. cān naḳdini:-ni****Gazel 16**

Mısra: 7

*Can sermayesi (Aşığın sevdiğine vereceği en değerli şey canıdır)***7. Cān naḳdini īsār ideyin ayağuña gel****8. Öldür beni kim baña 'ināyet nazarıdır****2. cān naḳdin:-n****Gazel 35**

Mısra: 5

*Can sermayesi (Aşığın sevdiğine vereceği en değerli şey canıdır)***5. Nice dil oynadur cān naḳdin evvel****6. İden ol çeşm-i fettān ile bāzār****3. cān naḳdin:-n****Gazel 43**

Mısra: 3

*Can sermayesi (Aşığın sevdiğine vereceği en değerli şey canıdır)***3. Lebūñ zevkı alur cān naḳdin elden****4. Ki mey şevkı kıılır kişiyi müflis****4. cān naḳdi:****Gazel 112**

Mısra: 11

*Can sermayesi (Aşığın sevdiğine vereceği en değerli şey canıdır)***11. Cān naḳdi ile virmez ise būsesin ḥabīb****12. Başum daḥi dilerse n'ola cānum****2. cān naḳdini:-ni****Gazel 84**

Mısra: 6

*Can sermayesi (Aşığın sevdiğine vereceği en değerli şey canıdır)***5. Ol ğamze-i ḳattāl ile bāzār ideliden****6. Cān naḳdini virdüm n'ideyin gönül ucından****cān u dil:****1. cān u dil:****Gazel 5**

Mısra: 8

Can ve gönül

7. Her dü 'âlem naqşını ehl-i şafaya gösterür
8. Cân u dil mir 'âtıdur âyîne-i ruhsârın öp

can vir-:

1. **can virdüğümde:**-düg, -üm, -de

Gazel 47

Mısra: 1

Ölmek

1. Geldi haţ can virdüğümde ne nizâ'
2. Ölmedin bir buse şun şoñ elvedâ'

2. **cân viren:**-en

Gazel 57

Mısra: 2

Ölmek

1. Gıtdüñ ey derdüm emi dilhasteñi hayrân kodun
2. Cân viren dermâdeni gurbetde bîdermân koduñ

3. **cân virem:**-em

Gazel 69

Mısra: 3

Ölmek

3. Yarı ağyar ile görüp hasret ile cân virem
4. Derd ile yüz yire koyup hâk ile yeksân olam

4. **cân virürdüm:**-ür, -dü, -m

Gazel 72

Mısra: 5

Ölmek

5. Ölür kirpük oқına cân virürdüm
6. Yüregüm zaһmına merhem şanurdum

5. **cân virsün:**-sün

Gazel 5

Mısra: 9

Can vermek, can bağışlamak

9. Acı diller vireyin 'Amrîye cân virsün dimiş
10. Hey ne şîrîn söylemiş la'l-i şeker güftârın öp

6. **canı virdi:**-di

Gazel 101

Mısra: 7

Can vermek, ölmek

7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan
8. Kara ton gey ağla ey ebr-i bahārī ağla ya

cānā:

1. **cānā:**

Kaside 1

Mısra: **28**

Sevgili, sevilen

27. Hābāb-ı eşk degül baħr-i ğuşşada görinen
28. Gözüm sefinesinüñ bādbānidur cānā

cānāferīn:

1. **cānāferīne:-e**

Gazel 1

Mısra: **1**

Can bağışlayan, yaratıcı

1. Cānāferīne āferīn şīrīn zebān virmiş saña
2. Cānlar yidürmeli leb-i şekkerfeşān virmiş saña

cānān:

1. **cānān:**

Gazel 8

Mısra: **1**

Sevgili, sevilen

1. Az u çok bir buse virse kılma cānān ile baħş
2. Kim gedāya lāyık olmaz ehl-i iħsān ile baħş

2. **cānāndan:-dan**

Gazel 52

Mısra: **1**

Sevgili, sevilen

1. Kimesnem yok benüm cānāndan artuğ
2. Kime kurbān idem cān andan artuğ

3. **cānānumuñ:-um, -uñ**

Gazel 55

Mısra: **1**

Sevgili, sevilen

1. Hāmedür minķār-ı bülbül medħine cānānumuñ
2. Berg-i gülden ideyin evrāķını dīvānumuñ

4. **cānānum:-um****Gazel 112**

Mısra: 1

Sevgili, sevilen

1. Bir ter gazel didüm yine cānānum üstine
2. Bülbül işitse gül şaça dīvānum üstine

cānāne:1. **cānānesüz:-süz****Gazel 56**

Mısra: 5

Sevgili, sevilen

5. 'Āşık-ı bīçāreyi cānānesüz kılduñ dirīg
6. Bülbül-i āvāreyi gülsüz gülistānsuz koduñ

cāndan:1. **cāndan:****Gazel 123**

Mısra: 1

Çok istekli bir biçimde, içten

1. Yad kıldı bu şanem ol sevgülü cāndan beni
2. Āşinālardan geçürdi kesdi yārāndan beni

cān-ı bīmar:1. **cān-ı bīmaruñ:-uñ****Gazel 102**

Mısra: 3

Hasta gönül

3. Cān-ı bīmaruñ bilürdüm hālını nabzın tutup
4. Devlet el virse yetişsem sâ'id-i cānānuma

cānib-i hakkı:1. **cānib-i haqqı:****Gazel 118**

Mısra: 3

Hak yönü, hak ciheti

3. Cānib-i Haqqı bilen bilmeye şehler kapusın
4. Kanı bir şāh mı var Hāzret-i 'İzzetden iyi

cānlar bağışla-:1. **cānlar bağışlayan:-lar-yan****Gazel 129**

Mısra: 5

Hayat bulduran, ferahlatan, iç açan

5. Cāna cānlar bağışlayan mey mi

6. Yoksa ol la‘l-i canfezā mı ki

cān al-:1. **cānum al:****Gazel 92**

Mısra: 3

Öldürmek

3. Būse vir cānum al didüm didi kim

4. Güveni şur hemīn alasin sen

cānu çık-:1. **cānum çıktı:-dı****Gazel 121**

Mısra: 3

Ölmek

3. Mededüm kalmadı feryād ile cānum çıktı

4. Elem-i nāvek-i müjgān ile öldüm gitdi

cān selāmeti:1. **cānum selāmeti:****Gazel 133**

Mısra: 8

Can sağlığı

7. Mülk-i melāmete sefer itdükde ‘ışk ile

8. Virdüm selāmet ehline cānum selāmeti

cānum üzre:1. **cānum üzre:****Gazel 74**

Mısra: 8

Başım üstüne anlamında deyim

7. Sineme dāğ-ı miñnet ise murād

8. Cānum üzre kolay efendicüğüm

cāzū:1. **cāzū:****Gazel 30**

Mısra: 2

Büyücü II Sevgili (Aşığı etkilediği için büyücu olarak görülmüştür.)

1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
2. Saña cāzū gözüñe қаşuña sāhir dirler

cāzūluk it-:1. **cāzūluk it:****Gazel 88**

Mısra: 5

Büyücülük etmek II Aşığı etkilemek

5. Ebrū-yı fitnekārına cāzūluk it diyü
6. Girmiş yanına қамçı çalar zūlf-i ‘anberīn

cebhe:1. **cebhe:****Gazel 14**

Mısra: 3

Yüz, alın

3. Cebhe mi bu yā beyāz-ı nāme-i hūsn ü cemāl
4. Ol muқavves қas mı yā ol nāmede tuğrā mıdur

cebīn:1. **cebīn:****Kaside 1**

Mısra: 3

Alın

3. Қomış cebīn ü ‘izārında nergis altun hāl
4. Düzetmiş iki yanında benefşe zūlf-i dü tā

cefā:1. **cefāyı:-yı****Murabba 4**

Mısra: 2

Eziyet, sıkıntı

1. Zerd idüp ruhsārımı hālüm digergün eyleme
2. ‘Ādet idinme cefāyı bağrumı hūn eyleme

2. cefā:

Murabba 4

Mısra: 3

Eziyet, sıkıntı

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ kıan idesin
4. Hay efendüm hey begüm kıan eyle kıanün eyleme

3. cefāyı:-yı

Gazel 17

Mısra: 9

Eziyet, sıkıntı

9. ‘Amrīyā çek cefāyı ‘aşıq iseñ
10. Nāza kıatlan güzellere bu yarar

4. cefāyı:-yı

Gazel 85

Mısra: 8

Eziyet, sıkıntı

7. Dôstum her nesnenün oranı var
8. Gel cefāyı kıadden aşurma inen

5. cefā:

Gazel 123

Mısra: 5

Eziyet, sıkıntı

5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun ‘ākıbet
6. Yā n’ iderdün ayırup ol kıan-ı ihsāndan beni

6. cefā:

Gazel 129

Mısra: 1

Eziyet, sıkıntı

1. Nāz mı kı şatduğuñ cefā mı kı
2. Kıande mı kııldığuñ belā mı kı

cefā fenni:

1. cefā fenninde:-n, -de

Gazel 10

Mısra: 4

Cefa ilmi (Güzelin aşığına, aşıklık yolunda çektiirdiği çilelerde büyük hüner göstermesi)

3. Vefâ 'ilmîni öğrenmedi kaldı
4. Velî oldı cefâ fenninde üstâd

cefâpîşe:

1. cefâpîşeye: -ye

Gazel 18

Mısra: 9

Eziyet etmeyi huy haline getiren II Sevgili

9. Ol cefâpîşeye 'Amrî yaraşur nâz itse
10. Lâcerem kanda ise ehl-i hüner nâzlanur

celâl:

1. celâl:

Kaside 1

Mısra: 47

Yücelik, ululuk

47. Zihî celâl zihî k'âfitâb-ı devletüñüñ
48. Öñinde zerre degül mülk-i dünyî vü 'uqbâ

cemâl:

1. cemâlüñ: -üñ

Gazel 37

Mısra: 7

Sevgilinin güzel yüzü

7. Gönül tıflı cemâlüñ gülşeninde
8. Lebüñden gonca-i rengin uğurlar

2. cemâlüñ: -üñ

Gazel 56

Mısra: 3

Sevgilinin güzel yüzü

3. Rüşen eylerken cemâlüñ her gice cān bezmini
4. Soḡbeti bozduñ bizi şem'-i şebistānsuz koduñ

3. cemâlün: -ün

Gazel 83

Mısra: 9

Güzellik

9. Tutdı āfākı cemâlün kaçma 'Amrīden begüm
10. Kıl gerekmez mi saña sultān-ı 'ālemgīrsin

cemāl ili:1. **cemāl ilinüñ:-nüñ****Gazel 60**

Mısra: 7

Güzellik şehri

7. Gel ey cemāl ilinüñ şehsüvâr-ı meydânı

8. Ayakda kaldı fütâdeñ atuñ başın çekerek

cemāl-i şabîh:1. **cemāl-i şabîh:****Gazel 9**

Mısra: 1

Latif güzellik

1. Zihî kemāl-i şabâhat zihî cemāl-i şabîh

2. K'ider nezâre kılan mihr ü mâhdan tercih

cemālün bâğı:1. **cemālün bâğını:-nı****Gazel 137**

Mısra: 6

Güzellik bahçesi

5. Göreyin dîdâr-ı Hakdan dūr ola

6. Cennete viren cemālün bâğını

cemālün gülşeni:1. **cemālün gülşeninde:-n, -de****Kıt'a 10**

Mısra: 4

Güzellik gülbahçesi

3. Gönül reyhâncısı âvâre düşmiş

4. Cemālün gülşeninde sünbül ister

cemālün muşafı:1. **cemālün muşafın:-n****Gazel 104**

Mısra: 4

Güzellik kitabı II Sevgilinin yüzü

3. Kanlar ağlaya şurâhî inleye derd ile nây

4. Her kaçan muṭrib cemālün muşafın tefsir ide

2. **cemālũñ muşhafından:-n, -dan-ũñ**

Gazel 75

Mısra: 3

Güzellik kitabı II Sevgilinin yüzü

3. Cemālũñ muşhafından āyet-i secde oğur diller

4. Anuñçündür sücũda varduğı ehl-i şafa kıblem

1. **cemālũñ muşhafı:-nuñ**

Gazel 82

Mısra: 5

Güzellik kitabı II Sevgilinin yüzü

5. Noktasın görse cemālũñ muşhafınuñ unıda

6. Levhde mastũr olan āyātı Cibrĩl-i Emĩn

Cennet:

1. **cennetde:-de**

Gazel 23

Mısra: 4

Gölgelik bahçe anlamında olup ahirette müminlerin gidecekleri yerdir

3. Her biri dāmenkeşān gülzāra oldılar revān

4. Güyiyā řāvũslar cennetde cevlan itdiler

2. **Cennetde:-de**

Gazel 100

Mısra: 7

Gölgelik bahçe anlamında olup ahirette müminlerin gidecekleri yerdir

7. Benüm cennetde de gönlüm açılmaz

8. Duğa Meyhānesine varmayınca

3. **Cennete:-e**

Gazel 137

Mısra: 6

Gölgelik bahçe anlamında olup ahirette müminlerin gidecekleri yerdir

5. Göreyin dīdār-ı Hakdan dũr ola

6. Cennete viren cemālũñ bāğını

Cennet gülşeni:

1. **cennet gülşenin:-n**

Gazel 78

Mısra: **10**
Cennet gülbahçesi

9. ‘Amrîyi maḥbûbdan men’ eyleme tek şôfiyâ
10. Var saña bağışladum va’llâhi cennet gülşenin

Cennet gülsitâni:

1. cennet gülsitânidür:-i, -dur

Gazel 39

Mısra: **1**

Cennet gül bahçesi

1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitânidür
2. Bu dem ‘ayş it ki her bir dem ḥayât-ı cāvidānîdür

Cennet koḥusu:

1. Cennet koḥusın:-n

Gazel 111

Mısra: **3**

Cennet kokusu II Ayva tüylerinin kokusu

3. Cennet koḥusın aldı yine ḥaṭṭ-ı ruḥuñdan
4. Ḥôş bu ile pür kıldı gülistanı benefşe

Cennet revzeni:

1. cennet revzenidür:-dür

Gazel 65

Mısra: **4**

Cennet bahçesi

3. Çeşm-i kāfirkîşi zaḥmından şehîd olanlaruñ
4. Açılan ḳabrinde cennet revzenidür gül degül

2. Cennet revzenin:-n

Gazel 78

Mısra: **2**

Cennet penceresi II Güzelin göğsü

1. Bezm-i ‘uşşâkıında ol gül çak idüp pîrâhenin
2. Bu günehlü ḳullar için açdı cennet revzenin

Cennet-i firdevs:

1. cennet-i firdevsden:-den

Gazel 2

Mısra: 1
Firdevs Cenneti

1. Cennet-i firdevsden baş indürür Tübā saña
2. Kanda irsün şāh-ı gül ey serv-i hoşbālā saña

Cennet hürileri:

1. **Cennetiñ hürileri:**

Gazel 115

Mısra: 7

Cennet hurileri (Cennette bulunan çok güzel kızlar)

7. Gözüme görünmez oldı cennetiñ hürileri
8. Şehr meh manzarlarından bir güzel sevdüm yine

2. **Cennetiñ hürilerin:-n**

Gazel 14

Mısra: 5

Cennet hurileri (Cennette bulunan çok güzel kızlar)

5. Zāhidā tırılmaz ögersin cennetiñ hürilerin
6. Toğrusın di dilberümce serv-i hoşbālā midur

Cennetü'l me'vā:

1. **cennetü'l Me'vā:**

Gazel 2

Mısra: 8

Meva cenneti

7. Āsitān-ı dilberümde ço beni hāk olayın
8. Var mübārek ola şôfi Cennetü'l Me'vā saña

2. **Cennetü'l me'vādaki:-da, -ki**

Gazel 77

Mısra: 5

Meva cenneti

5. Cennetü'l Me'vādaki Tübāyı göstermez göze
6. Nāz gülzārında bitmiş serv-i mevzūn isteyen

cevāb:

1. **cevāb:**

Gazel 8

Mısra: 7

Bir soruya, bir söz veya yazıya, bir durum ve ihtiyâca söz, yazı veya başka bir ifâde yoluyla verilen karşılık, yanıt

7. Derdüme la‘linden em şordum baña virdi cevâb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cân ile baḥş

cevher:

1. **cevher:**

Murabba 5

Mısra: 2

Cevher, elmas

1. Gül-i ter sünbülüne pister olmuş
2. Leb-i la‘lün emilmiş cevher olmuş

2. **cevherî:-î**

Gazel 116

Mısra: 10

Cevher gibi

9. ‘Amrî iki gözüm için izüñ gubârını
10. Virmez iki cihâna eger cevherî ise

cevlân:

1. **cevlân:**

Gazel 124

Mısra: 7

Gezmek, dolaşmak

7. Nâz ile cevlân için büthânedede tāvüsvâr
8. Serv-i âzâdum benüm geymiş libâs-ı süsenî

2. **cevlân itdiler:-di, -ler**

Gazel 23

Mısra: 4

Gezmek, dolaşmak

3. Her biri dâmenkeşân gülzâra oldılar revân
4. Güyiyâ tāvüslar cennetde cevlân itdiler

cevr:

1. **cevr:**

Murabba 4

Mısra: 1

Eziyet, cefa

1. Niçe bir 'aşıklar'ı cevr ile giryān idesin
2. Niçe bir bağrın delüp ney gibi nālān idesin

2. **cevri:-i**

Gazel 82

Mısra: 11

Eziyet, cefa

11. 'Ārızı ḥattın kızıtmaz nāz ider ol cevri çok
12. Gör ne yüzden 'arż ider bu 'Amrī-i miskine kīn

cevr eyle-:

1. **cevr eyleseñ:-señ**

Murabba 4

Mısra: 1

Eziyet etmek, zulüm etmek

1. Sen baña cevr eyleseñ dil derd ile pürhūn olur
2. Korkum oldur kim güzeller öğrenür kânūn olur

cevr et-:

1. **cevr ider:-er**

Gazel 28

Mısra: 3

Cefa çektiirmek

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevr ider yine
4. Maḥbūbidur cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

2. **cevr itmeye:-me, -ye**

Gazel 94

Mısra: 10

Eziyet etmek

9. Sevdüğüm kimdür dimezem tā ki kendüyi şanup
10. 'Amrīye cevr itmeye her dilrübā şimden girü

cevr ü cefālar eyle-:

1. **cevr ü cefālar eyleyesin:-ye, -sin**

Gazel 91

Mısra: 2

Bela ve eziyet etmek

1. Revā mıdur ki raķıbe vefālar eyleyesin
2. Muħıbb-i ŗādıķa cevır ü cefālar eyleyesin

cezālar eyle-:

1. **cezālar eyleyesin:-ye, -sin**

Gazel 91

Mısra: 8

Eziyet etmek

7. Nigār miħneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eyleyesin

cezb-i dīdār:

1. **cezb-i dīdār:**

Gazel 35

Mısra: 10

Cezbeden yüz

9. ŗudandur açılan güller çemende
10. Ne feyz itdi nazar kıl cezb-i dīdār

cibrīl-i emīn:

1. **Cibrīl-i Emīn:**

Gazel 82

Mısra: 6

Hız. Cebrail, Dört büyük melekten biri, Allah'ın vahyini peygamberlere ulaştırmakla görevli olan melek

5. Noktasın görse cemālün muşhafınıñ unıda
6. Levhede mastūr olan āyātı Cibrīl-i Emīn

ciger:

1. **cigerüm:-üm**

Gazel 11

Mısra: 7

Bağır, iç, yürek

7. Cigerüm kanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
8. Bu da ne ŗıve mi ki āh meded vāh meded

2. **cigerden:-den**

Gazel 16

Mısra: 6

Bağır, iç, yürek

5. H̄asret okı kim gözyaşı peykānidur ey dost
6. Derd ile ciğerden gelen āh-ı seherīdür

3. **ciğerler:-ler**

Kıt'a 17

Mısra: 2

Bağır, iç, yürek

1. Ağlaram biñ derd ile kan ağlaram
2. H̄asret odında ciğerler dağlaram

4. **cigerler:-ler**

Gazel 22

Mısra: 10

Bağır, iç, yürek

9. Müşkili var 'Amrīnün yok dime şorsun dostum
10. Leblerüñ rengi ciğerler kanı mıdur mül midür

5. **cigerüm:-üm**

Gazel 27

Mısra: 3

Bağır, iç, yürek

3. Dil ü cān 'ūdını yakup cigerüm
4. Bezm-i miḥnetde gezdürür micmer

6. **ciger:**

Gazel 41

Mısra: 1

Bağır, iç, yürek

1. Ğamze-i dilbere ciger döymez
2. Sihr okıdur aña siper döyme

7. **ciğerde:-de**

Gazel 52

Mısra: 6

Bağır, iç, yürek

5. Ne h̄aşıl cānuma tır-i müjeñden
6. Ciğerde ağulu peykāndan artuğ

8. **cigerde:-de**

Gazel 57

Mısra: 6

Bağır, iç, yürek

5. Her gece merhem şararken sîne-i mecruhuma
6. Tır-i gamzeñden cigerde ağulu peykân koduñ

9. **cigerüm:-üm**

Gazel 73

Mısra: 4

Bağır, iç, yürek

3. Bu belā taşına döymez şanemā
4. Tatalum ola demürden cigerüm

10. **cigerler:-ler**

Gazel 83

Mısra: 1

Bağır, iç, yürek

1. Acı dil virdükce ‘uşşāka cigerler yirsin
2. Zehri şīrīn gösterür bir cādū-yı Kişmīrsin

11. **ciğerler:-ler**

Gazel 101

Mısra: 1

Bağır, iç, yürek

1. Yazuğ ol mazluma k’āhından ciğerler tağlaya
2. Hayflar şol ‘āşīka kim dem be dem kan ağlaya

12. **cigerler:-ler**

Gazel 101

Mısra: 10

Bağır, iç, yürek

9. ‘Amrī kim āh ide dirler ehl-i ‘ışk efgān ile
10. Yazuğ ol mazluma k’āhından cigerler tağlaya

13. **ciger:**

Gazel 130

Mısra: 5

Bağır, iç, yürek

5. Şuvarmasa ciger kanıyla bülbül
6. Kızıl gül mi virürdi gül nihāli

ciger kanı:

1. **ciger kanın:-n**

Gazel 143

Mısra: 1

Rengi ile şarabı andırır. Çile çeken âşığın şarap yerine kadehe ciğer kanı doldurur ve onu içer

1. Ol ki nüş eyler ciğer kanın mey-i aḥmer gibi
2. Nuḳl-i ğamdur yidügi ey ğonca leb sükker gibi

2. **ciğer kanını:-nı**

Gazel 134

Mısra: 5

Rengi ile şarabı andırır. Çile çeken âşığın şarap yerine kadehe ciğer kanı doldurur ve onu içer

5. Mey yirine ciğer kanını nüş idenlere
6. Bi' llâhi dirîğ eyleme bir merḥabâcuğı

cihân:

1. **cihânı:-ı**

Kaside 1

Mısra: 2

Dünya, yeryüzü

1. Yine 'arūs-ı bahār oldı nâz ile peydâ
2. Gülâb u müşk ile kıldı cihâmı 'anbersâ

2. **cihâna:-a**

Kaside 1

Mısra: 23

Dünya, yeryüzü

23. Dilersin od şalasın gül gibi cihâna yine
24. Libâs-ı sebzi çıkarup ki geydühñ âl kabâ

3. **cihânı:-ı**

Müfret 3

Mısra: 1

Her şey

1. Ne fettânsın cihâmı hep bilürsin
2. Hemân sevdüğümi bilmezlenürsin

4. **cihânda:-da**

Kıt'a 4

Mısra: 2

Dünya, yeryüzü

1. Ben ki 'uryânla toğmışam anadan
2. Zevḳ idem mi cihânda tañtanadan

5. **cihānuñ:-uñ****Gazel 28**

Mısra: 4

Herkes

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevr ider yine

4. Maḥbūbıdur cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

6. **cihān:****Gazel 33**

Mısra: 6

Dünya

5. Ḥasret-i zülf ü zenaḥdānuñla ey Yūsuf cemāl

6. Rişte-i cān göñlüme bend ü cihān zindān olur

7. **cihān:****Gazel 36**

Mısra: 1

Yeryüzü

1. Cihān dilberleri cānlar kaşarlar

2. Yıkırlar göñlümüzi geh yaparlar

8. **cihānda:-da****Gazel 38**

Mısra: 3

Dünya, yeryüzü

3. Bir daḥi mişlin cihānda kimseler görmüş degül

4. Nice ḥūrī ol melek rūḥ-ı muşavver kendidür

9. **cihānı:-ı****Gazel 48**

Mısra: 9

Dünya, yeryüzü

9. ‘Amrī cihānı gezdi aradı çerāğ ile

10. Bulmadı ruḥlaruñ gibi bir tābdār şem ‘

10. **cihān:****Gazel 56**

Mısra: 10

Dünya, yeryüzü

9. ‘Āmrīyi biñ zārī ile ḥār-ı gamda öldürüp

10. Bu cihān gülzārını murğ-ı ḥoşelhānsuz koduñ

11. **cihān:****Gazel 69**

Mısra: 1

Herkes

1. Bu ne 'îd olsun cihān ḥandān u ben giryān olam
2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

12. **cihan:****Gazel 69**

Mısra: 12

Herkes

11. Bu ne 'ayş olsun ki 'Amrī ağlaya iller güle
12. Bu ne 'îd olsun cihan ḥandan u ben giryān olam

13. **cihān:****Gazel 72**

Mısra: 9

Herkes

9. Ben ağladum cihān güldi baña hep
10. Cihān ağlaya ben gülem şanurdum

14. **cihān:****Gazel 72**

Mısra: 10

Herkes

9. Ben ağladum cihān güldi baña hep
10. Cihān ağlaya ben gülem şanurdum

15. **cihān:****Gazel 106**

Mısra: 1

Dünya, yeryüzü

1. 'îd-i ḥüsnuñden cihān ferḥundefāl oldu yine
2. Feyz-i envār-ı tecellî-i cemāl oldu yine

16. **cihanı:-ı****Gazel 111**

Mısra: 5

Yeryüzü, her yer

5. Zülfün gibi ter müşk ile tıldırdı cihanı
6. Olup çemenüñ micmeregerdānı benefşe

17. **cihān:****Gazel 128**

Mısra: 2

Herkes

1. Niçe bir eyleyem 'ışkk nihānī
2. 'Ayān bilsün cihān sevdüm fülānı

18. **cihānda:-da****Gazel 133**

Mısra: 4

Yeryüzü

3. 'Ālemde kāmētūñ ki 'alem dikdi fitneye
4. Oldı 'ayān cihānda kıyāmet 'alāmeti

cihan bāzārı:1. **cihan bāzārına:-na****Gazel 105**

Mısra: 7

Dünya işleri, malayani

7. Aldanup bağlandı her kimse cihan bāzārına
8. Ben kara gīsū ile iller qurı sevdā ile

cihān bezmi:1. **cihān bezminde:-n, -de****Gazel 132**

Mısra: 5

Yeryüzü

5. Ağlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
6. Baña bağrum qanı saña mey-i bīğış düşdi

cihan mecmū 'ası:1. **cihan mecmū 'asında:-n, -da****Gazel 83**

Mısra: 6

Cihan kitabı II Yeryüzü

5. Saña beñdeş naqş-ı dilkeş çekmedi naqqāş-ı şun'
6. Bu cihan mecmū 'asında bir güzel taşvīrsin

cihān-ı luṭf u kerem:**1. cihān-ı luṭf u kerem:****Kaside 1**Mısra: **38***Yeryüzünün izzetlisi ve şereflişi***37.** Penāh-ı millet-i islām u tāc-ı devlet ü dīn**38.** Cihān-ı luṭf u kerem ya ‘nī ḥazret-i paşa**cilvegāh:****1. cilvegāhuñ:-uñ****Gazel 95**Mısra: **5***Cilve yeri***5.** Cilvegāhuñ fezā-yı kuds olsun**6.** ‘Azm-i şahrā-yı lāmekān eyle**cinān:****1. cinānda:-da****Gazel 3**Mısra: **13***Cennetler***13.** Bu zevk u ‘işrete irmez kişi cinānda daḥi**14.** Düşünise ḥayr ola ‘Amrī hele eyi ru‘yā**2. cinānda:-da****Gazel 130**Mısra: **8***Cennetler***7.** Göñül bāğında boy çekmişdi ol serv**8.** Cinānda bitmedin Ṭübā nihāli**cübbe vü destār:****1. cübbe vü destārı:-ı****Murabba 2**Mısra: **3***Zahid kişilerin ayırt edici özellikleri olan cüppe ve sarık***3.** Bertaraf eyleyelüm cübbe vü destārı yine**4.** Mest-i lāya ‘kıl olalum yaqalar çāk idelüm

2. **cübbe vü destârı:-ı**

Gazel 47

Mısra: 4

Zahid kişilerin ayırt edici özellikleri olan cüppe ve sarık

3. 'Işk cāmın sen de tatsañ şôfiyâ
4. Cübbe vü destârũ oynardı semâ'

cüdâ kıl:-

1. **cüdâ kıldı:-dı**

Gazel 123

Mısra: 8

Ayırmak

7. Sihr ü efsünlar yazup müşg ile gül evrâkına
8. Kıldı bu cādũ cüdâ ol gözi fettândan beni

cüft ol:-

1. **cüft olup:-up**

Gazel 59

Mısra: 4

Çift olmak, birlikte olmak

3. Merhabâ itmezseñ itme dostum 'uşşâk ile
4. Cüft olup agyâr ile bayram yirin seyr itme tek

cum 'a namâzı:

1. **cum 'a namâzın:-n**

Gazel 96

Mısra: 10

Cuma namazı

9. 'Amrîce şôfi olur mı zâhidâ bi'llâhi kim
10. Kılmadın cum 'a namâzın gitmedi meyhâneye

cümle:

1. **cümle:**

Gazel 118

Mısra: 5

Bütün, her

5. Cümle keyfiyeti gördüm mey ü ney her ne ise
6. Hâz yirin anlamadum 'ışk u maḥabbetden iyi

cümle 'âlem:**1. cümle 'âlem:****Gazel 9**

Mısra: 6

Bütün herkes

5. Bu kaç u gözle güzellerde bīnazīr-i cihān

6. Bu şūr u fitne ile cümle 'âlem içre melīh

cümle halk:**1. cümle halk:****Gazel 105**

Mısra: 9

Bütün herkes

9. Bir perīdür sevdüğüm dīvānesidür cümle halk

10. Ol iki müşkīn hilāl ü ʔal'at-ı garrā ile

cur'a:**1. cur'asından:-sin, -dan****Gazel 96**

Mısra: 5

Yudum, içildikten sonra kabın dibinde kalan bir miktar, artık

5. Cur'asından nūş-ı cān şunar rakībe her zamān

6. Baña gelse zehr-i kātīl ʔoldurur peymāneye

cüş:**1. cüş:****Murabba 1**

Mısra: 1

Coşmak (eğlence ile)

1. Muṭribā sūz ile söylet sāzı cüş eyyāmıdır

2. Kim gül-i ter devridür cüş u hūrūş eyyāmıdır

cüş kıla-:**1. cüş kıla:-a****Kaside 1**

Mısra: 55

Coşmak, kabarmak

55. Ne dem ki mevc ura deryā-yı himmetūñ kıla cüş

56. Yedi deñiz ola bir ʔatrasında nā peydā

cūş u hurūş:**1. cūş u hurūş:****Murabba 1**

Mısra: 2

Coşup eğlenme

1. Muṭribā sūz ile söylet sâzı cūş eyyāmıdır
2. Kim gül-i ter devridür cūş u hurūş eyyāmıdır

cuvān:**1. cuvān:****Murabba 2**

Mısra: 1

Genç, delikanlı

1. Ey cuvān pīr-i muğāndan yine himmet alalum
2. Mey-i la'1 adına iksīr-i sa'adet alalum

2. cuvān:**Kaside 2**

Mısra: 1

Genç, delikanlı

1. Nedür ey cuvān bunca 'izz ü celāl
2. Yiğitlige gelmez mi yoksa zevāl

cūy:**1. cūyında:-in, -da****Gazel 51**

Mısra: 3

Irmak, nehir

3. Rūy-ı zerdüm gözlerüm cūyında ğam nīlūferi
4. Kānlu yaşum hār-ı müjgānda gül-i sīrāb-ı 'ışk

2.5. Ç

çap:1. **çaparlar:**-ar, -lar**Gazel 36**

Mısra: 6

Koşmak, koşturmak

5. Girüp meydāna ‘uşşāk arasında

6. Semend-i nāzı her yana çaparlar

çāre:1. **çāre:****Gazel 87**

Mısra: 9

Çözüm

9. ‘Amrī ğazelleri ele girmezse çāre ne

10. Diñle seħerde bñlbñl-i ğñyā terānesin

çarħ:1. **çarħ:****Kaside 1**

Mısra: 69

Felek, alem, dñnya

69. Seni koyup kime şunsın ‘inān-ı devleti çarħ

70. Bu deñlü dñde-i bñnāsı var degñl a ‘mā

çarħ-ı berīn:1. **çarħ-ı berīn:****Gazel 119**

Mısra: 4

Göğün en yüksek tabakası, dokuzuncu feleğe kinayedir

3. Kimse çerāğ uyarmağı fikr itmez oldı hīç

4. Mihrin nihān ider gibi çarħ-ı berīn daħi

çarħ-ı felek:1. **çarħ-ı felekden:**-den**Gazel 134**

Mısra: 3

Gökyüzü

3. Çarh-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş
4. Ben zerreye karîn ide sen mehlîkâcuğı

çağır-:

1. çağıralum:-a, -lum

Murabba 2

Mısra: 3

Nağme ile söylemek

3. Çalalum çağıralum ırlayalum iç içelüm
4. Mest-i lâya 'kıl olalum yaqalar çäk idelüm

2. çağırdur:-dur

Gazel 130

Mısra: 12

Nağme ile söylemek

11. Terâne ırladup 'uşşâka şevkuñ
12. Çağırdur bülbüle 'işkuñ yelâli

çağla-:

1. çağlarsın:-r, -sın

Gazel 137

Mısra: 4

Coşkun şekilde akmak II Aşığın gözyaşları

3. Hüsnuñe mağrursın ey mest-i nâz
4. Kanda çağlarsın yaşum ırmağın

çâh-ı zeka:

1. çâh-ı zekanda:-n, -da

Gazel 62

Mısra: 7

Çene çukuru

7. Çâh-ı zekanda aşılı Hârüt zülfüñe
8. Bâbil füsünın eyledi efsâne beñlerüñ

2. çâh-ı zenağdâna:-a

Gazel 44

Mısra: 9

Çene çukuru

9. Göñlüm ol çâh-ı zenağdâna düşelden 'Amrî
10. 'Älemüñ tâze bahârı baña zindân olmış

çak:1. **çak:****Gazel 122**

Mısra: 2

Yırtmak, parçalanmak

1. Gözüñ kim baña okın atdı gitdi
2. Bir ucu çak yürege batdı gitdi

çak eyle-:1. **çak eylerem:-r, -em****Kıt'a 13**

Mısra: 4

Yırtmak, parçalamak

3. Görürem irmez elüm feryād ile
4. Ağlayup çak eylerem pīrāheni

çāk it-:1. **çāk ide:-e****Gazel 131**

Mısra: 8

Yırtmak, parçalamak

7. Bād-ı seheriden ger қоһuñ ala ey dilber
8. Қабрумде biten güller çāk ide girībānı

2. **çāk ideyin:-eyin****Gazel 139**

Mısra: 8

Yırtmak, parçalamak

7. İrte қаді olıcaқ Һазрет-і Һақ zulmüñden
8. Күлеһі yire urup çāk ideyin pīreһeni

3. **çak idüp:-üp****Gazel 78**

Mısra: 1

Yırtmak, parçalamak

1. Bezm-i 'uşşākında ol gül çak idüp pīrāhenin
2. Bu günehlü қullar içün açdı cennet revzenin

4. **çāk itmeyince:**-me, -y, -ince

Gazel 4

Mısra: 7

Yırtmak, parçalamak

7. Şubh gibi yaşamı çāk itmeyince karşıña

8. Rüşen olmaz şıdkum ey hürşid-i raḥşānum saña

çāk ol-:

1. **çāk oldu:**-dı

Gazel 49

Mısra: 7

Yırtılmak, parçalanmak

7. Çāk oldu sīne ḥāk-i leḥad gibi derd ile

8. Süz-ı derūnı bilimedi hīç eḥad dirīĝ

2. **çāk olmayan:**-ma, -y, -an

Gazel 85

Mısra: 5

Yırtılmamak, parçalanmamak

5. Şevk ile çāk olmayan pīrāheni

6. Tiz zamānda göreyin olsun kefen

çāk-i girībān:

1. **çāk-i girībān:**

Gazel 69

Mısra: 8

Yaka yırtmak

7. Gül gibi rengin kabālarla müzeyyen ola ḥalk

8. Ben çekem çāk-i girībān eyleyem ‘uryān olam

çāk-i girībān it-:

1. **çāk-i girībān itdiler:**-di, -ler

Gazel 23

Mısra: 6

Yaka yırtmak

5. Gördiler gül yüzlüler dāmenkeşide seyr ider

6. Goncalar bu şevk ile çāk-i girībān itdiler

çal-:1. **çalalum:-a, -lum****Murabba 2**

Mısra: 3

Çalgı çalmak

3. Çalalum çağıralum ırlayalum iç içelüm

4. Mest-i lāya kıl olalum yaqalar çāk idelüm

2. **çalar:-ar****Gazel 43**

Mısra: 10

Çalgı çalmak

9. Şarāb u şāhid ü muṭrib var iken

10. Ne çalar arada 'Amrī müderris

3. **çaldı:-dı****Gazel 94**

Mısra: 5

Başkasının malını gizlice almak, hırsızlık etmek

5. Mihr ü meh çaldı beşāret ṭablını ey serv-i nāz

6. Sen dikildün ḥüsn iline pādīşā şimden girü

4. **çalınsun:-sun****Murabba 5**

Mısra: 3

Çalmak (saz aleti)

3. Çalınsun karşıña sīnem rebābı

4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüne

çeh:1. **çehde:-de****Gazel 66**

Mısra: 4

Kuyu

3. Pīrehenden ki görindi ruḥ-ı nūrefşānı

4. Çıkdı şan çehde iken Yūsuf-ı Ken 'ānşekil

çek-:**1. çeker:-er****Gazel 6**

Mısra: 2

Katlanmak, tahammül etmek

1. Dilber ki uyğuya vara gelmez gözüme h̄āb
2. Öpsem tuya mı diyü çeker cānum ıztırāb

2. çekse:-se**Kaside 1**

Mısra: 41

Çizmek

41. Kaçan ki h̄all ile çekse nişān-ı ‘ālīşān
42. Elinde kıl kalemî gösterür Yed-i Beyzā

3. çeker:-er**Gazel 13**

Mısra: 1

Dikmek, asmak

1. H̄üsn ili sancağın çeker kad-i yār
2. Olsa tañ mı güzellere serdār

4. çek:**Gazel 17**

Mısra: 9

Katlanmak, tahammül etmek

9. ‘Amrīyā çek cefāyı ‘āşık iseñ
10. Nāza katlan güzellere bu yarar

5. çekdüm:-düm**Gazel 45**

Mısra: 5

İçmek

5. Toldurup cām-ı fenāyı eyle çekdüm ‘ışk ile
6. Oldum ol keyfiyyet ile hodnümālīkdan h̄alās

6. çekerek:-erek**Gazel 60**

Mısra: 8

Yönlendirmek, çekmek

7. Gel ey cemāl ilinüñ şehsüvār-ı meydānı
8. Ayakda kaldı fütādeñ atıñ başın çekerek

7. **çekdügince:** -düg, -ince

Gazel 68

Mısra: 9

Yaralamak

9. Kaddi yādına elifler çekdügince sīneme
10. Elleri kan olsa çeşmüm çeşmesinden yur idüm

8. **çekem:** -em

Gazel 69

Mısra: 8

Katlanmak, tahammül etmek.

7. Gül gibi rengīn kabālarla müzeyyen ola halk
8. Ben çekem çāk-i girībān eyleyem ‘uryān olam

9. **çeksün:** -sün

Gazel 77

Mısra: 2

Konuşturmak

1. Sākīyi ağzından öpsün cām-ı gülgün isteyen
2. Söze çeksün lā‘l-i nābın dürr-i meknün isteyen

10. **çekmedi:** -me, -di

Gazel 83

Mısra: 5

Yapmak, meydana getirmek

5. Saña beñdeş naqş-ı dilkeş çekmedi naqqāş-ı şun‘
6. Bu cihan mecmū‘asında bir güzel taşvīrsin

11. **çek:**

Gazel 83

Mısra: 8

Göndere çekmek, dikmek

7. Serv kıddüñle şalın kim hüblar uysun saña
8. Sancağın çek beg güzelsin hüsn iline mirsin

12. **çekdüm:** -dü, -m

Gazel 94

Mısra: 3

Göndere çekmek, dikmek

3. Perde-i nāmūsı taķup çekdüm āhumdan ‘ālem
4. Server-i serdār-ı ‘ışķam ben gedā Şimden girü

13. **çeker:-er**

Gazel 96

Mısra: 2

Çekmek, yönlendirmek

1. ‘ĀŐikām kāfirler içre bir gözi mestāneye
2. Zülfi ķullabı çeker iltür beni meyħaneyeye

14. **çek:**

Gazel 99

Mısra: 7

Bağlamak

7. Zencir-i zülfe çek daħi dağlara düşmesün
8. Dīvāne gönlüme ser ü samanı ańma ya

çemen:

1. **çemende:-de**

Gazel 35

Mısra: 9

Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer

9. Şudandur açılan güller çemende
10. Ne feyz itdi nazar kıl cezb-i dīdār

2. **çemende:-de**

Gazel 43

Mısra: 1

Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer

1. Çemende ķurdı çün gül Őāhı meclis
2. Eline cām-ı zerrin aldı nergis

3. **çemen:**

Gazel 85

Mısra: 10

Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer

9. Dilde n’eyler haţtı fikri ‘Amriyā
10. Çünkü bitmez od yanar yirde çemen

4. **çemenün:-ün**

Gazel 111

Mısra: 6

Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer

5. Zülfün gibi ter müşk ile taldırdı cihanı
6. Olup çemenün micmeregerdānı benefşe

çemen şahnı:

1. çemen şahnında:-n, -da

Gazel 35

Mısra: 13

Yeşillik alan

13. Çemen şahnında gülsün oynaşım gül
14. Diken zaħmıyle bülbul ağlasun zār

çenber kıl-:

1. çenber kıldı:-dı

Gazel 140

Mısra: 2

Eğmek, bükme (Sevgilinin aşığına aşk yolunda çok eziyet etmesi sonucu aşığın dayanacak gücünün kalamayacak hale gelmesi)

1. Gönlümü yıkdı saçun hāke berāber kıldı
2. Belümü bükdi benüm kıddümi çenber kıldı

çeng ü nāy āvāzesi:

1. çeng ü nāy āvāzesin:-n

Gazel 105

Mısra: 18

Saz ve ney sesi

17. Ey mü'ezzın gel nefes tut vaḳti ile bekle kim
18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin gavgā ile

çerāğ:

1. çerāğ:

Gazel 48

Mısra: 7

Kandil, mum

7. Yandı yakıldı irteye dek bu gice çerāğ
8. Turdı önünde hidmet için bendevār şem

2. çerāğ:

Gazel 48

Mısra: 9

Kandil, mum

9. ‘Amrī cihāmı gezdi aradı çerāğ ile
10. Bulmadı ruĥlarıñ gibi bir tābdār şem‘

çerāğ uyar-:

1. çerāğ uyarmağı:-*mağ, -ı*
Gazel 119
Mısra: 3
Işık yakmak, mum yakmak
3. Kimse çerāğ uyarmağı fikr itmez oldı hīç
4. Mihrin nihān ider gibi çarĥ-ı berīn daĥı

çerāğ-ı ‘izzetūñ:

1. çerāğ-ı ‘izzetūñ:-*üñ*
Kaside 1
Mısra: 63
Şeref, yücelik ışığı
63. Çerāğ-ı ‘izzetūñ ol şem‘den münevverdür
64. Ki lem‘asiyle zıyāgüster oldı mihr-i semā

çerāğ-ı ruh:

1. çerāğ-ı ruĥuña:-*uñ, -a*
Gazel 86
Mısra: 3
Yanağın parlaklığı
3. Beñzetti çerāğ-ı ruĥuña kendüzin ey dōst
4. Yā Rab göreyin şem‘-i şebistān oda yansun

cerīme:

1. cerīme:
Gazel 130
Mısra: 3
Suç, kabahat, cürüm
3. Cerīme yazmaya ‘ışkı görürse
4. Kirāmen Kātibin bu haṭṭ u ĥālī

çeşm:

1. çeşmüm:-*üm*
Gazel 68
Mısra: 10
Göz

9. addi yādına elifler çekdügince sīneme
10. Elleri an olsa eşmüm eşmesinden yur idüm

2. eşmün:-*ün*

Gazel 75

Mısra: 1

Göz

1. İmām-ı meşcid-i hüsn oldu beñzer eşmün ā kıblem
2. Ki şaflar bağlayup müjgānuñ eyler iktidā kıblem

eşme:

1. eşmesinden:-*sin, -den*

Gazel 68

Mısra: 10

Gözyaşı eşmesi

9. addi yādına elifler çekdügince sīneme
10. Elleri an olsa eşmüm eşmesinden yur idüm

eşme-i hayvān:

1. eşme-i hayvānda:-*da*

Gazel 98

Mısra: 5

İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan hayat suyu

5. Ya İa' līn lüledür kim eşme-i hayvānda onmuşdur
6. Ya eşk-i eşm-i bülbüldür ki aldı berg-i gülde āh

eşme-i hıızr:

1. eşme-i Hıızr:

Gazel 121

Mısra: 11

Hız. Hızır'ın ölümsüzlük suyunu içtiğine inanılan eşme

11. Baña ne eşme-i Hıızr ile dem-i 'İsādan
12. Ārzü-yı leb-i cānān ile öldüm gitdi

eşm-i 'āşikküş:

1. eşm-i 'āşikküş:

Gazel 132

Mısra: 4

Aşık öldüren göz

3. Tālî 'ümde ki ezel kıur' a şalınmışdı benüm
4. Çeşm-i 'âşikküş ile kākül-i serkeş düşdi

çeşm-i cihānbîn:

1. çeşm-i cihānbînümdür: -üm, -dür

Gazel 19

Mısra: 2

Dünyayı gören göz

1. Ol siyehçerde ki âşüb-ı dil ü dīnümdür
2. Severem ben anı kim çeşm-i cihānbînümdür

çeşm-i fettān:

1. çeşm-i fettān:

Gazel 35

Mısra: 6

Göreni kendine çeken göz

5. Nice dil oynadur cān naḳdin evvel
6. İden ol çeşm-i fettān ile bāzār

çeşm-i giryān:

1. çeşm-i giryānum: -um

Gazel 4

Mısra: 1

Ağlayan göz

1. Ağlamadın sīne zaḥmın çeşm-i giryānum saña
2. Qandan oldı âşikāre rāz-ı pinhānum saña

çeşm-i kāfirkīşi:

1. çeşm-i kāfirkīşi:

Gazel 65

Mısra: 3

Kafir bakışlı göz (Aşıkları bir bakışıyla yoldan çıkaran, ayartan güzelin bakışı)

3. Çeşm-i kāfirkīşi zaḥmından şehīd olanlaruñ
4. Açılan ḳabrinde cennet revzenidür gül degül

çeşm-i mest:

1. çeşm-i mestüñ: -üñ

Gazel 110

Mısra: 3
Süzgün bakış

3. Kaşuñ mihrâbı içre çeşm-i mestüñ
4. Görelden turımaz şofi namaza

çeşm-i nâ bînâ:

1. çeşm-i nâ bînâ:

Kaside 1
Mısra: 58
Görmeyen göz

57. Ne dem ki berķ ura hürşid-i fikretüñ şaça nür
58. Felek daķıkaların göre çeşm-i nâ bînâ

çeşm-i pürâşüb:

1. çeşm-i pürâşüba:-a

Gazel 131
Mısra: 3
Akıl, gönül karıştıran göz

3. Sen mi didün imânsuz ol çeşm-i pürâşüba
4. Yağmaya vire 'aķlı tārâc ide imâni

çetr-i rif'ati:

1. çetr-i rif'ati:-i

Gazel 112
Mısra: 8
Yüksekçe gölgelik

7. Her şubh rîsmân gözedür nürdan güneş
8. Kurmağa çetr-i rif'ati sultānum üstine

çevgān:

1. çevgān:

Gazel 29
Mısra: 5
Ucu eğri değnek II Güzelin kıvrım kıvrım olan saçı

5. 'Arşa-i hüsninde gîsüdan ele çevgān alup
6. Bir oyun oynar arada niçe başlar top olur

çık-:**1. çıkam:-am****Kıt'a 4**

Mısra: 4

Kendinden geçmek

3. Çıplacağ gördüm ol gülendāmı

4. Tā ölince çıkam mı ben banadan

2. çıkar:-ar**Gazel 25**

Mısra: 1

Olmak

1. Her hūbı kim vefālu diyem bīvefā çıkar

2. Her nāzenīn ki şefkat umam pürcefā çıkar

3. çıkar:-ar**Gazel 25**

Mısra: 2

Olmak

1. Her hūbı kim vefālu diyem bīvefā çıkar

2. Her nāzenīn ki şefkat umam pürcefā çıkar

4. çıkar:-ar**Gazel 25**

Mısra: 6

Olmak

5. Her sebzhaṭ ki 'āşıkı kadrin bilür şanam

6. Baht-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

5. çıkar:-ar**Gazel 25**

Mısra: 8

Olmak

7. Her ğamzekārı kim seven ancak beni bilem

8. Her ğuşeden fiġān k'aña biñ mübtelā çıkar

6. çıkar:-ar**Gazel 25**

Mısra: 10

Olmak

9. 'Amrī meded ki ğamze diyü öldüğüm benüm

10. Baġrum delinmesün mi ki tīr-i każā çıkar

7. **çıkar:-ar****Gazel 42**

Mısra: 7

Duyulmak, yükselmek

7. Çıkar āheng-i ahum perdelerden
8. Kaçan kim kıla ol şeh nāza āgāz

8. **çıkdı:-dı****Gazel 66**

Mısra: 4

Bir şeyin içinden dışarı çıkmak, görünmek

3. Pirehenden ki görindi ruh-ı nūrefşānı
4. Çıkdı şan çehde iken Yūsuf-ı Ken'ānşekil

9. **çıksun:-sun****Gazel 128**

Mısra: 10

Kaybetmek, ölmek

9. Ko ölsün hasret-i la'lūnle 'Amrī
10. Ko çıksun acılıkla tatlu cānı

10. **çıkmış:-mış****Gazel 3**

Mısra: 2

Görünmek

1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı karşıdan peydā
2. Meger ki seyr ide çıkmış güneş gibi tenhā

11. **çıkarup:-up****Kaside 1**

Mısra: 24

Çıkarmak, üstünden atmak

23. Dilersin od şalasın gül gibi cihāna yine
24. Libās-ı sebzi çıkarup ki geydūñ āl kabā

çınār:1. **çınār:****Gazel 27**

Mısra: 2

Çınar ağacı II Sevgilinin boyunun uzunluğu çınar ağacı anlatılmış

1. Kaddi şevkıyle raqs urur 'ar'ar
2. Karşusunda çınār el karşıar

çınār bergi:

1. çınār bergi:

Kaside 1

Mısra: 85

Çınar yaprağı

85. Çınār bergi güneş pençesi degül görinen
86. El açdı belki benümle du'āya 'arz u semā

cıplacak:

1. cıplacağ:

Kıt'a 4

Mısra: 3

Çıplak olarak

3. Çıplacağ gördüm ol gülendāmı
4. Tā ölince çıķam mı ben banadan

çiçek:

1. çiçek:

Gazel 59

Mısra: 6

Çiçek

5. Yārı gördüm kırmızı güller taķınmış ben daħı
6. Başıma taķdum şirār-1 dūd-1 āhumdan çiçek

çihre-i zerd:

1. çihre-i zerdümle:-üm, -le

Gazel 143

Mısra: 3

Sararmış yüz, solgun beniz

3. Çihre-i zerdümle kaldum gözlerüm yaşıyle āh
4. Ğarķa-i āb-1 revānam gör ki nılüfer gibi

çiyne-:

1. çiyner:-r

Gazel 27

Mısra: **10**
Ezmek

9. Seni ‘Amrī sever didüm didi kim
 10. Ölecek hastadur dilin çiyner

çok:

1. **çok:**

Kıt'a 4
 Mısra: **6**
Miktarca fazla

5. ‘Āşık ol yoksa ‘āşık olmazsañ
 6. Çok şığırsın buzağudan tanadan

2. **çok:**

Gazel 8
 Mısra: **10**
Miktarca fazla

9. Kāküli vaşfin ğazelde şerh iderken mü be mü
 10. Eyledüm çok şan‘ati şî‘r içre Selmān ile bahş

3. **çok:**

Gazel 30
 Mısra: **4**
Miktarca fazla olan

3. Azacuk cānlu olanlar yöreñe uğramasun
 4. Şiveñi çok sitem-i cevruñi vāfir dirler

4. **çok:**

Gazel 52
 Mısra: **9**
Daha fazla

9. Revişde Sidreden çok müntehāsın
 10. Gülişde ğonca-i ğandāndan artuğ

5. **çok:**

Gazel 70
 Mısra: **10**
Miktarca fazla

9. ‘Amriyā bülbül-i ğudsīye sebağ virseñ olur
 10. Sözleründe senüñ inşāf ki çok sır gördüm

6. çok:

Gazel 73

Mısra: 14

Miktarca fazla

13. 'Amriyā 'ışık yolına giderüz
14. Çok getir zādı uzağdur seferüm

7. çok:

Gazel 82

Mısra: 11

Miktarca fazla

11. 'Arızı haṭṭın kazıtmaz nāz ider ol çevri çok
12. Gör ne yüzden 'arz ider bu 'Amrī-i miskine kīn

8. çok:

Gazel 84

Mısra: 2

Fazla olmamak

1. Gül zaḥmını ḥāruñ götürür bülbül ucından
2. Bülbül n'ola çok mı dile düşse gül ucından

9. çokdur:-dur

Gazel 93

Mısra: 8

Miktarca fazla

7. Ey ḥalīlüm Nūḥ Ṭufānın kopardı gözlerüm
8. Kışsa çokdur diñle benden mācerā simden girü

cokdan:

1. çokdan:

Gazel 112

Mısra: 5

Eskiden beri, çok uzun zaman önce

5. Çokdan yanardı āteş-i ahumla nūh felek
6. Yaşum su sepmese dil-i sūzānum üstine

çöpce:

1. çöpce:

Gazel 12

Mısra: 2

Çöp gibi, çöp kadar II Kıymetsiz

1. Nihāl-i kāmētüñi her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görünmez şavber ü şimşād

çöz-:

1. **çözüldi:-ül, -di**

Gazel 3

Mısra: 12

Açılmak II Görünmek

11. Terennüm eyleyürek hāba vardı mest oldı
12. Açıldı sīne-i sīmīn çözüldi bend-i kabā

2. **çözdi:-di**

Gazel 12

Mısra: 8

Düğüm, bağ vesaireyi açmak

7. Haber mi viridi boyuñdan şabā ki hurrem olup
8. Semā'a girmek için çözdü tırrasın şimşād

3. **çöz:**

Gazel 86

Mısra: 7

Düğüm, bağ vesaireyi açmak

7. Çöz zülfüñi kim bağlana ey dōst reh-i dīn
8. Aç yüzüñi kim hırmen-i imān oda yansun

4. **çözüp:-üp**

Gazel 141

Mısra: 9

Düğüm, bağ vesaireyi açmak

9. Şaçlaruñ bendini çözüp itdūñ
10. 'Aqlumı tār u mār hey seni mi

çözil-:

1. **çözilüp:-üp**

Kıt'a 5

Mısra: 6

Bağı açılmak

5. Kaftan üstinden öyle ter görünür
6. Vāy eger çözilüp açıla tonı

çü:1. **çü:****Gazel 7**

Mısra: 3

Çünkü

3. Sitāreñ yok çü mehrûlardan ey dil

4. Bulardan vâz gel hey bîsa'âdet

çün:1. **çün:****Gazel 6**

Mısra: 6

Çünkü, nedeniyle

5. Vuşlat güninde secdeye vardum yüzün görüp

6. Bayram namâzı çün kılınur toğsa âfitâb

2. **çün:****Gazel 43**

Mısra: 1

Çünkü

1. Çemende kurdı çün gül şâhı meclis

2. Eline cām-ı zerrîn aldı nergis

3. **çün:****Gazel 49**

Mısra: 13

Madem, sebebiyle

13. Yâ Rabbi çün Muḥammedüñ adaşıdur aña

14. Luṭfuñdan itme merḥametüñ tâ ebed dirîğ

4. **çün:****Gazel 53**

Mısra: 7

Çünkü

7. Şişe şikeste olsa tırılmaz içinde çün âb

8. Gönlüm şınıklığına yaşum 'alâmet ancak

5. **çün:****Gazel 66**

Mısra: 1

Ne zaman ki

1. Çün girībānın açā ol gül-i ḥandānşekil
2. Görinür sīnesi ḥūrşīd-i dıraḥşānşekil

6. **çün:**

Gazel 86

Mısra: 9

Çünkü

9. Çün fāyide virmez sözüñ ol bülbül-i kudse
10. ‘Amrī n’ ideyin defter ü dīvān oda yansun

7. **çün:**

Gazel 89

Mısra: 7

Çünkü

7. Ğamzeñ dile gelse aña ta ‘zīm iderem çün
8. İkrām gerek kāfir olursa daḥi mihmā

8. **çün:**

Gazel 100

Mısra: 1

-a kadar, incaya kadar

1. Komaduñ bağrumı çün yarmayınca
2. Komayam ben de āḥir şarmayınca

9. **çün:**

Gazel 123

Mısra: 5

Çünkü

5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun ‘ākıbet
6. Yā n’ iderdüñ ayırup ol kân-ı iḥsāndan beni

çünki:

1. **çünki:**

Gazel 31

Mısra: 10

Çünkü, zira

9. Ye gamuñ naq̄din irteye komayup
10. Çünki ‘Amrī yiyen ögünmişdür

2. **çünki:**

Gazel 85

Mısra: 10

Çünkü

9. Dilde n'eyler hattı fikri 'Amriyā
10. Çünkü bitmez od yanan yirde çemen

çüst:

1. **çüstem:-em**

Gazel 61

Mısra: **9**

Çevik, kuvvetli

9. Öyle çüstem yoluñda yelmede kim
10. Zerresin görimez şabā tozumun

2.6. D

da:1. **da:****Gazel 11**

Mısra: 8

De, da bağlacı

7. Cigerüm kanın içer cām-ı mey içmezlenür āh

8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

2. **da:****Gazel 25**

Mısra: 6

De, da bağlacı

5. Her sebzḥaṭ ki ‘āşıkı kadrin bilür şanam

6. Baḥt-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

3. **da:****Gazel 54**

Mısra: 8

De, da bağlacı

7. Degme gönle müyesser olmaz ‘ışk

8. Şükr kim bu da bir naşīb ancak

4. **da:****Gazel 97**

Mısra: 6

De, da bağlacı

5. İkiye birde ağızuma sögersin

6. Öpeydi yazuğı yok ol dehān da

5. **da:****Gazel 97**

Mısra: 8

De, da bağlacı

7. Gözün koltuğına girüp kaşuñuñ

8. Sitem ta‘līm ider bilmez āmān da

6. **da:****Gazel 136**

Mısra: 8

De, da bağlacı

7. Sākī ki ʔoldurup ʔadehi ʔunsa iʔ diyü
8. Sögse ʔudağı ağızuma da nüş-ı cān idi

dād u feryād:

1. **dād u feryād:**

Gazel 10

Mısra: 1

Feryat figan

1. Nigārumdan hezārān dād u feryād
2. Ki itmez bu dil-i ğamgīnümü ʔād

dāğ:

1. **dāğlar:-lar**

Gazel 16

Mısra: 2

Yara

1. Sīnem ki ʔehā ğamzeñ oқınuñ siperidür
2. Yir yir görinen dāğlar āyīneleridür

2. **dāğ:**

Gazel 16

Mısra: 4

Yara

3. Yaқsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
4. Her dāğ ki senden ire gülberg-i ʔarīdür

3. **dāğın:-ın**

Gazel 70

Mısra: 8

Yara

7. Dūd-ı āhı başuma tēc-ı sa‘ādet bilürem
8. ‘Işğ dāğın temime hil’ at-i fāhir gördüm

4. **dāğ:**

Gazel 107

Mısra: 5

Yara

5. Yaқalum sīnemüze lāle gibi yir yir dāğ
6. ‘Işğ serhōşları āşüfte vü hayranlar ile

dāğ ur-:1. **dāğ urdı:-dı****Gazel 126**

Mısra: 6

Yaralamak

5. Yüzi kara gönlüme hindüşıfat

6. 'Işk odı dāğ urdı nişān eyledi

2. **dāğ urup:-up****Gazel 117**

Mısra: 5

Yaralamak

5. Pāre pāre yüregüme lāle gibi dāğ urup

6. Sünbülün gibi perīşān eyleyen sensin beni

dāğ-ı dil:1. **dāğ-ı dil:****Gazel 51**

Mısra: 2

Gönül yarası

1. Sīnemi şad pāre kıldı tīg-i āteştāb-ı 'ışk

2. Dīde kan ırmağı oldu dāğ-ı dil girdāb-ı 'ışk

dāğ-ı hasret:1. **dāğ-ı hasretle:-le****Gazel 44**

Mısra: 2

Hasret yarası

1. Gözlerüm ebr-i bahārī gibi giryān olmuş

2. Dāğ-ı hasretle yürek lāleleyin kan olmuş

dāğ-ı miḥnet:1. **dāğ-ı miḥnet:****Gazel 74**

Mısra: 7

Istirap, gam yarası

7. Sineme dāğ-ı miḥnet ise murād

8. Cānum üzre kolay efendicügüm

dağıl-:1. **dağılup:-up****Müfret 1**

Mısra: 2

Gitmek, uzaklaşmak

1. Göz ucından dil-i virāneye āteş düşdi
2. Raht-ı şabrı dağılup hāli müşevveş düşdi

dağla-:1. **dağlaram:-r, -am****Kıt'a 17**

Mısra: 2

Yakmak

1. Ağlaram biñ derd ile kan ağlaram
2. H̄asret odında ciğerler dağlaram

dāğlar ko-:1. **dāğlar qodı:-dı****Gazel 49**

Mısra: 2

Yaralamak, yaralar bırakmak

1. ‘Ömrüm gibi revān olup ol servkād dirīğ
2. Bağrumda dāğlar qodı ol lālehad dirīğ

dağlara düş-:1. **dağlara düşmesün:-me, -sün****Gazel 99**

Mısra: 7

Yara içinde kalmak, yaralanmak

7. Zencir-i zülfe çek daği dağlara düşmesün
8. Dīvāne gönlüme ser ü samanı añma ya

dahi:1. **daği:****Kaside 1**

Mısra: 59

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlelinin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

59. Açılmadık gül-i ter göncasınca daği degül
60. Hādīka-i keremünde bu kûbbe-i hādṛā

2. **daği:**

Gazel 3

Mısra: 13

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

13. Bu zevk u ‘işrete irmez kişi cinānda daği
14. Düşünse hayr ola ‘Amrī hele eyi ru‘yā

3. **daği:**

Murabba 3

Mısra: 3

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

3. Daği söyünmedin ‘ömrüm çerāğı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

4. **daği:**

Murabba 3

Mısra: 1

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

1. Daği el çekmedin ‘Amrī özinden
2. Daği kan ağlar iken yıldızından

5. **daği:**

Murabba 3

Mısra: 2

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

1. Daği el çekmedin ‘Amrī özinden
2. Daği kan ağlar iken yıldızından

6. **daği:**

Kıt'a 3

Mısra: 4

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

3. Şimdilik km sever dinildi velī
4. Kim bilür kim daği neler diyeler

7. **daḥi:****Kıt'a 6**

Mısra: 3

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

3. Gördüm arada iñen kaçıklığı eyler ben daḥi
4. Hô şikâra getirüp tavşanlar aldurdum aña

8. **daḥi:****Gazel 7**

Mısra: 2

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

1. Güzellerde olaydı buse ‘âdet
2. İrerdi baña daḥi bu sa ‘âdet

9. **daḥi:****Gazel 8**

Mısra: 12

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

11. Bahş ile biñ mürdeyi ihyâ ider bir ḥandede
12. İdemez ‘İsâ daḥi ol la’l-i ḥandân ile bahş

10. **daḥi:****Gazel 10**

Mısra: 9

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

9. Daḥi bir servḳadde bende olmaz
10. Eger ‘Amrî olursa bundan âzād

11. **daḥi:****Gazel 20**

Mısra: 8

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

7. Gidelüm tek kenâr-ı şoḥbetine
8. Olur olmazsa daḥi buse kinâr

12. **daḥi:****Gazel 59**

Mısra: 5

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

5. Yarı gördüm kırmızı güller taşınmış ben daḥi
6. Başuma taḥdum şirār-ı dūd-ı āhumdan çiçek

13. **daḥi:**

Gazel 65

Mısra: 10

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese
10. ‘Amrī için gül daḥi kan ağlaya bülbül degül

14. **daḥi:**

Gazel 76

Mısra: 15

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

15. Luṭf-ı ‘āmuñdan unutma ben du‘āgūyuñ daḥi
16. Ey keremden ‘amr u zeyde luṭf ile iḥsan iden

15. **daḥi:**

Gazel 89

Mısra: 8

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

7. Ğamzeñ dile gelse aña ta‘zīm iderem çün
8. İkrām gerek kāfir olursa daḥi mihmā

16. **daḥi:**

Gazel 99

Mısra: 7

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

7. Zencīr-i zülfe çek daḥi daḡlara düşmesün
8. Dīvāne göñlüme ser ü samanı aña ya

17. **daḥi:**

Gazel 107

Mısra: 4

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

3. Gel ki gül naḥlin alup meykedeye ‘azm idelüm
4. Başka sancaḳ çekelüm biz daḥi yārānlar ile

18. **daḥi:**

Gazel 112

Mısra: 12

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

11. Cān naḳdi ile virmez ise būsesin ḥabīb
12. Başum daḥi dilerse n’ola cānum

19. **daḥi:**

Gazel 119

Mısra: 1

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

1. Nāehlūñ oldu şimdi zamān u zemīn daḥi
2. Bīzevḳuñ oldu cām-ı mey ü nāzenīn daḥi

20. **daḥi:**

Gazel 119

Mısra: 2

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

1. Nāehlūñ oldu şimdi zamān u zemīn daḥi
2. Bīzevḳuñ oldu cām-ı mey ü nāzenīn daḥi

21. **daḥi:**

Gazel 119

Mısra: 4

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

3. Kimse çerāḡ uyarmaḡı fikr itmez oldu hīç
4. Mihrin nihān ider gibi çarḥ-ı berīn daḥi

22. **daḥi:**

Gazel 119

Mısra: 6

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

5. Hiç āferīde ehle naḡar eylemez dirīḡ
6. İḥsān dükendi ḳalmadı bir āferīn daḥi

23. **daḥi:****Gazel 119**Mısra: **8**

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

7. Hergiz zamān kimesne bitürmedügin görüp

8. Korkum budur ki sebze bitürmez zemīn daḥi

24. **daḥi:****Gazel 119**Mısra: **10**

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

9. Bu guşşa def ‘ine kerem-i Hakkā tayanup

10. ‘Amrī mey iç egerçi ki içdüñ yemīn daḥi

25. **daḥi:****Gazel 120**Mısra: **13**

“Üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen sözcüğün veya cümlenin anlamını kuvvetlendirmek için söylenen söz

13. ‘Amrīye daḥi şefkatüñ yok mı

14. Şīve vü nāza gāyet olmaz mı

daḳıka:1. **daḳıkalārın:-lar, -in****Kaside 1**Mısra: **58***İncelik, nükte*

57. Ne dem ki berḳ ura hürşid-i fikretüñ şaça nūr

58. Felek daḳıkalārın göre çeşm-i nā bīnā

dām:1. **dāmdur:-dur****Kaside 2**Mısra: **9***Tuzak, hile*

9. Hām-ı mū sözi dāmdur ‘Amriyā

10. Anı ḳo bunı eyle tercī‘-i bend

dāmen:1. **dāmenin:-in****Gazel 78**

Mısra: 4

Etek II İffet, namus (Hz. Yusuf (as) iffet abidesi bir peygamber olduğu için burada da damen iffet, namus bağlamında kullanılmıştır.

3. Mısr-ı dil sultānidur ol dilber-i Yūsuf cemāl

4. Devlet-i vaşlın dilerseñ koma elden dāmenin

2. **dāmenüñe:-üñ, -e****Gazel 109**

Mısra: 10

Etek

9. Ger ölüp hāk-i mezarında raqībūñ bite hār

10. ‘Amriyā o gül ucından tolaşur dāmenüñe

dāmenkeşān:1. **dāmenkeşān:****Gazel 23**

Mısra: 3

Eteğini çeken II Nazlanan, nazlı (Meydana çıkan güzellerin nazı)

3. Her biri dāmenkeşān gülzāra oldılar revān

4. Güyiyā tāvūslar cennetde cevlān itdiler

dāmenkeşide:1. **dāmenkeşide:****Gazel 23**

Mısra: 5

Eteğini çeken II Nazlanan, nazlı (Meydana çıkan güzeller bağlamında)

5. Gördiler gül yüzlüler dāmenkeşide seyr ider

6. Goncalar bu şevk ile çāk-i girībān itdiler

dām-ı belā:1. **dām-ı belā:****Kaside 1**

Mısra: 20

Bela, hile tuzağı II Güzelin saçı

19. Zihī tecellī-i hüsnūñ kemāl-i şun‘-ı Hudā

20. Şaçun girihleri ervāh-ı kudse dām-ı belā

dām-ı zülf:1. **dām-ı zülfünden:-üñ, -den****Gazel 31**

Mısra: 5

Zülûf tuzağı

5. Dâne-i hâl ü dām-ı zülfünden

6. Murğ-ı dil kendüden uçunmuşdur

dâne:1. **dâne:****Gazel 62**

Mısra: 4

Tane

3. Zîr-i külehde zülf duzağın nihân idüp

4. Şayd itdi murğ-ı cānı saçup dâne beñlerüñ

2. **dâne:****Gazel 80**

Mısra: 3

Tane

3. Āl beñ dimeñ aña bir dâne ḥabbü'l miskdür

4. Cān dimāğın eyledi ḥoş bÿy ile 'anberfeşān

dâne dâne:1. **dâne dâne:****Gazel 21**

Mısra: 6

Tane tane

5. Āsumān-ı dergehünde ḥün-ı 'āşıkdur şafak

6. Dâne dâne göz yaşıdur encüm-i seyyāreler

2. **dâne dâne:****Gazel 22**

Mısra: 2

Tane tane

1. Halka halka aşılanlar saç mıdur sünbül midür

2. Dâne dâne görinenler beñ midür fülful midür

dāne-i hāl:1. **dāne-i hāl:****Gazel 31**

Mısra: 5

Ben tanesi (Yüzdeki siyah noktalar)

5. Dāne-i hāl ü dām-ı zülfünden

6. Murğ-ı dil kendüden uçunmuşdur

dāne-i tesbîh-i cān:1. **dāne-i tesbîh-i cāndur:-dur****Gazel 5**

Mısra: 2

Can tesbihinin tanesi II Ben (yüzdeki siyah nokta)

1. Perde-i Beytü'l Haremür turra-i tarrârın öp

2. Dāne-i tesbîh-i cāndur hāl-i 'anberbârın öp

dār-ı dünyā:1. **dār-ı dünyāda:-da****Gazel 118**

Mısra: 10

Dünya yurdu, yeryüzü

9. 'Amriyā ölmedin öñ göz yumuban geç geçelüm

10. Dār-ı dünyāda ne var gūşe-i 'uzletden iyi

dārü'ş şifā:1. **dārü'ş şifāda:-da****Gazel 77**

Mısra: 10

Şifa evi II Sevgilinin köyü, evi

9. Yār kūyında beni görsün yabana gitmesün

10. Varuban dārü'ş şifāda seyr-i mecnūn isteyen

dārü-yı pend:1. **dārü-yı pend:****Kaside 2**

Mısra: 2

Öğüt evi II Aşık (Aşk yolunda çektiği çilelerden dolayı uzman olan kişidir aşık)

1. Saña söylerin diñle hey derdmend

2. Ola kim müfid ola dārü-yı pend

dāstān eyle-:**1. dāstān eyle:****Gazel 95**

Mısra: 2

Hikāye etmek II Dile düşürmek, meşhur etmek

1. Koma bülbül koma figān eyle
2. 'İşkî 'ālemde dāstān eyle

Dāvūd nağmesi:**1. Dāvūd nağmesi:****Gazel 13**

Mısra: 16

Hz. Davud (as) peygambere inen Zebur ayetleri (Hz. Davud güzel sesiyle bilinir ve kendisine Zebur inmiştir, rivayete göre Zebur'u okuduğu zaman bütün mahlukat onu dinlermiş.)

15. Okı 'Amrī Zebūr-ı 'ışkî okı
16. Eyle Dāvūd nağmesin tekrar

dāyimā:**1. dāyimā:****Kıt'a 6**

Mısra: 2

Süreklî

1. Uydı nāgeh baña bir hercāyī hīz-i bī hayā
2. Dilkülük itmek dilerdi ara yirde dāyimā

de:**1. de:****Murabba 3**

Mısra: 2

Dahi, de (bağlaç)

1. Şuçumı bilmezsin bildür bileyin
2. Niçe ağlayayın ben de güleyin

2. de:**Kıt'a 5**

Mısra: 3

Dahi, de (bağlaç)

3. Hey ne on yüz de virsek olur aña
4. Sîmtendür koyanım onı bunı

3. de:

Gazel 8
Mısra: 14
Dahi, de (bağlaç)

13. ‘Amriyā taşvîr-i hüsni itmekde mânendüñ mi var
14. Sen de bir üstâdsın kılsañ n’ola Mânîyle bahş

4. de:

Gazel 30
Mısra: 6
Dahi, de (bağlaç)

5. Kudretüm yok ki tudağun kimün ağızına diyem
6. Sögse de dögse de öldürse de kâdir dirler

5. de:

Gazel 30
Mısra: 6
Dahi, de (bağlaç)

5. Kudretüm yok ki tudağun kimün ağızına diyem
6. Sögse de dögse de öldürse de kâdir dirler

6. de:

Gazel 30
Mısra: 6
Dahi, de (bağlaç)

5. Kudretüm yok ki tudağun kimün ağızına diyem
6. Sögse de dögse de öldürse de kâdir dirler

7. de:

Gazel 30
Mısra: 9
Dahi, de (bağlaç)

9. İkilik yok arada sen de ne dirsün ‘Amrî
10. Dilber ile melek ü hür u perî bir dirler

8. de:

Gazel 47
Mısra: 3
Dahi, de (bağlaç)

3. 'İşk cāmın sen de tatsañ şôfiyâ
4. Cübbe vü destârũñ oynardı semâ'

9. de:

Gazel 72

Mısra: 13

Dahi, de (bağlaç)

13. Senũñ 'ahdüñi 'Amrĩ gibi ben de
14. Benũm 'ıřkũm gibi muhkem şanurdum

10. de:

Gazel 78

Mısra: 7

Dahi, de (bağlaç)

7. Vaşla irsem pĩrehensũz ben de kucardum anı
8. Niçeye dek pĩrehen bensũz kucar nāzũk tenin

11. de:

Gazel 85

Mısra: 2

Dahi, de (bağlaç)

1. Hey begũm sevdũğũme hıřmuñ neden
2. Niçe bin 'āřıkũlarũñ var bir de ben

12. de:

Gazel 88

Mısra: 2

Dahi, de (bağlaç)

1. 'Ömr āhir oldı gel berũ ey serv-i nāzenĩn
2. Sāyeñde biz de hõř geçelũm bir nefes hemĩn

13. de:

Gazel 91

Mısra: 8

Dahi, de (bağlaç)

7. Nigār miñneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eylesin

14. de:

Gazel 95

Mısra: 12

Dahi, de (bağlaç)

11. Götürüp perdeyi gül açdı niķāb
12. Sen de aç rāzuñı ‘ayān eyle

15. **de:**

Gazel 95
Mısra: 17
Dahi, de (bağlaç)

17. Yā ilāhī beni de bülbülvār
18. ‘Amrīyem zār u nātüvān eyle

16. **de:**

Gazel 100
Mısra: 2
Dahi, de (bağlaç)

1. Kōmaduñ bağrumı çün yarmayınca
2. Kōmayam ben de āhır şarmayınca

17. **de:**

Gazel 100
Mısra: 7
Dahi, de (bağlaç)

7. Benüm cennetde de göñlüm açılmaz
8. Duķa Meyhānesine varmayınca

de-:

1. **derler:-r, -ler**

Gazel 27
Mısra: 6
Söylemek

5. Sa‘y idüp la‘lüñe irişince
6. Sāķıyā cām-ı nāb ķan derler

def ‘ine:

1. **def ‘ine:-ine**

Gazel 119
Mısra: 9
Uzaklaştırmak, savuşturmak

9. Bu guşsa def ‘ine kerem-i Hāķķa tayanup
10. ‘Amrī mey iç egerçi ki içdüñ yemīn dahi

defn ol-:

1. **defn olmuş:-miş**

Gazel 126

Mısra: 3

Gömülmek

3. Sīnede defn olmuş idi genc-i 'ışık

4. Seyl-i sirişk açdı 'ayān eyledi

defter:

1. **defterümdür:-üm, -dür**

Gazel 76

Mısra: 14

Şairlerin henüz bir 'divan' oluşturamayacak sayıdaki şiirlerini bir araya getirdikleri eserlere 'defter' veya 'mecmua' denmektedir II Amrī'nin şiirlerinin yazılı olduğu kitabın herkes tarafından okunması bağlamında kullanılmış

13. Kim okur kim diñler idi sırr-ı 'ışıkı 'Amriyā

14. İkiyüzlü defterümdür illere destān iden

defter ü dīvān:

1. **defter ü dīvān:**

Gazel 86

Mısra: 10

Şiir Kitabı

9. Çün fāyide virmez sözüñ ol bülbül-i kudse

10. 'Amrī n'ideyin defter ü dīvān oda yansun

defter ü dīvān:

1. **defter ü dīvānı:-ı**

Murabba 1

Mısra: 1

Şiir kitabı

1. Virmedin bād-ı hazāna defter ü dīvānı gül

2. Hükmine rām eyler iken bülbül-i nālānı gül

defter-i derd ü belā:

1. **defter-i derd ü belādur:-dur**

Gazel 132

Mısra: 7

Dert ve bela kitabı

7. Defter-i derd ü belâdur okıyup añlayana
8. Rûy-ı zerdüm ki sirişkümle münakkaş düşdi

defter-i gül:

1. **defter-i gülde:-de**

Kaside 2

Mısra: 9

Gül kitabı, gül defteri

9. Budur defter-i gülde maştūr olan
10. Budur bülbülün virdi her şubḡāh

defter-i rengin:

1. **defter-i renginümdür:-üm, -dür**

Gazel 19

Mısra: 10

Renkli defter II Amrī'nin birbirinden güzel şiirlerinin bulunduğu şiir kitabı

9. Gül degül 'āşık idüp bülbüli söze getüren
10. Medḡ-i ḡusnünde olan defter-i renginümdür

deg-:

1. **degsün:-sün**

Murabba 5

Mısra: 4

Dokunmak, ilişmek

3. Nazar kıl nergisünle bülbülüne
4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüne

2. **degsün:-sün**

Murabba 5

Mısra: 4

Dokunmak, ilişmek

3. Yiter uyu güzeller pādişāhı
4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüne

3. **degsün:-sün**

Murabba 5

Mısra: 4

Dokunmak, ilişmek

3. Çalınsun karşıña sīnem rebābı
4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüne

4. **degsün:-sün****Murabba 5**

Mısra: 4

Dokunmak, ilişmek

3. Yañağuş süz-1 sînemden ter olmuş

4. Uyan bād-1 şabā degsün gülüne

5. **degsün:-sün****Murabba 5**

Mısra: 4

Dokunmak, ilişmek

3. Uyurken öpmesün ‘ Amrī hazer kıl

4. Uyan bād-1 şabā degsün gülüne

6. **degme:-me****Gazel 54**

Mısra: 7

Dokunmak, ilişmek

7. Degme gönle müyesser olmaz ‘ışk

8. Şükr kim bu da bir naşīb ancak

degül:1. **degül:****Kaside 1**

Mısra: 27

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

27. Hābāb-1 eşk degül baħr-i ğuşşada görinen

28. Gözüm sefînesinüñ bādbānidur cānā

2. **degül:****Kaside 1**

Mısra: 48

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

47. Zihī celāl zihī k’āfitāb-1 devletüñüñ

48. Öñinde zerre degül mülk-i dünyī vü ‘uqbā

3. **degül:****Kaside 1**

Mısra: 59

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

59. Açılmadık gül-i ter göncasınca daği degül
60. Hādīka-i keremünde bu kûbbe-i hādṛā

4. degül:

Kaside 1

Mısra: 85

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

85. Çınār bergi güneş pençesi degül görinen
86. El açdı belki benümle du'āya 'arz u semā

5. degül:

Kaside 2

Mısra: 2

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

1. İşit tarz-ı āharda bir menkabet
2. Ki zāhir bilinmek degül ma'rifet

6. degüldür:-dür

Gazel 9

Mısra: 12

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

11. Seni halef kodı ihyā-yı 'ışk eylemege
12. 'Aceb degüldür eger ölmedi diñilse Mesīh

7. degül:

Gazel 11

Mısra: 6

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

5. Yandum ol şem'-i cigersūzuñ elinden yandum
6. Ki benüm sūz-ı dilümden degül āgāh meded

8. degül:

Gazel 19

Mısra: 5

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

5. Şem'-i bezmin tolanan sūhte pervāne degül
6. Göynügin yanmağa varan dil-i miskīnümdür

9. degül:

Gazel 19

Mısra: 7

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

7. Ayağun izi degül hâkde âb ile tolan

8. Bil ki yüzümde benüm dîde-i nemgînümdür

10. degül:

Gazel 19

Mısra: 9

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

9. Gül degül 'âşık idüp bülbüli söze getüren

10. Medh-i hüsnünde olan defter-i rengînümdür

11. degül:

Gazel 65

Mısra: 1

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

1. Canı âhumdur yağan ol dîber-i şengül degül

2. Sûz viren bülbüle 'ışk âteşidür gül degül

12. degül:

Gazel 65

Mısra: 2

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

1. Canı âhumdur yağan ol dîber-i şengül degül

2. Sûz viren bülbüle 'ışk âteşidür gül degül

13. degül:

Gazel 65

Mısra: 4

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

3. Çeşm-i kâfirkîşi zahmından şehîd olanlarun

4. Açılan kabrinde cennet revzenidür gül degül

14. degül:

Gazel 65

Mısra: 6

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

5. Şoĥbet itsem sensüz ey can bezminün ārayiři
6. Göz yaşiyle içdügüm ĥün-ı cigerdür mül degül

15. **degül:**

Gazel 65

Mısra: 8

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

7. Boynuña alduğun ey dil kākül-i dilber diyü
8. Gerden-i dīvānede zencirdür kākül degül

16. **degül:**

Gazel 65

Mısra: 10

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese
10. ‘Amrī için gül dağı kıan ağlaya bülbül degül

17. **degüldüm:-dü, -m**

Gazel 68

Mısra: 3

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

3. İçmesem kādır degüldüm gel beni suçlama kim
4. Bir güzel sākī elinden n’ eyleyem mecbur idüm

18. **degülem:-em**

Gazel 70

Mısra: 5

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

5. Ĥamdü li’ llāh biri iki gören aĥvel degülem
6. Ĥađka minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

19. **degül:**

Gazel 82

Mısra: 3

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

3. Haṭ degül bu bîbaşiretler gözine perdedür
4. Sebze-i mihr ü vefâdur ‘âşıkâ ey nâzenîn

20. **degül:**

Gazel 96

Mısra: 8

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır

7. Kâtı sözler söylenürse ‘âşıkâ olmaz ğarîb
8. Her taraftan seng atılsa tañ degül dîvâneye

degül mi:

1. **degül mi:**

Gazel 50

Mısra: 9

Bir hüküm bildiren cümlelerin sonunda kullanılan ve o cümlelerin belirttiği hususun tasdik edilmesini isteyen bir soru şekli

9. Acı degül mi ‘Amrîye qahr ile qan yuda
10. Câm-ı lebünden içe raqîbüñ şarâb-ı luṭf

2. **degül mi:**

Gazel 52

Mısra: 16

Bir hüküm bildiren cümlelerin sonunda kullanılan ve o cümlelerin belirttiği hususun tasdik edilmesini isteyen bir soru şekli

15. Nazar ehliyseñ eyle billâh inşâf
16. Degül mi sözlerüm Selmândan artuq

3. **degül mi:**

Gazel 63

Mısra: 8

Bir hüküm bildiren cümlelerin sonunda kullanılan ve o cümlelerin belirttiği hususun tasdik edilmesini isteyen bir soru şekli

7. ‘İşkî yolında varumı yağmaladı benüm
8. Rehzen degül mi nergis-i şehläsı Aḥmedüñ

4. **degül misin:-sin**

Gazel 79

Mısra: 1

Bir hüküm bildiren cümlelerin sonunda kullanılan ve o cümlelerin belirttiği hususun tasdik edilmesini isteyen bir soru şekli

1. Bülbüller ileden gl-i ra' n degül misin
2. 'ıklar ağladan bt-i zb degül misin

5. **degül misin: -sin**

Gazel 79

Mısra: 2

Bir hüküm bildiren cümlenin sonunda kullanılan ve o cümlenin belirttiği hususun tasdik edilmesini isteyen bir soru Şekli

1. Bülbüller ileden gl-i ra' n degül misin
2. 'ıklar ağladan bt-i zb degül misin

6. **degül misin: -sin**

Gazel 79

Mısra: 4

Bir hüküm bildiren cümlenin sonunda kullanılan ve o cümlenin belirttiği hususun tasdik edilmesini isteyen bir soru Şekli

3. Bd-ı hevya meyl idüp humdan incinüp
4. Ol nz idici serv-i dilr degül misin

7. **degül misin: -sin**

Gazel 79

Mısra: 6

Bir hüküm bildiren cümlenin sonunda kullanılan ve o cümlenin belirttiği hususun tasdik edilmesini isteyen bir soru Şekli

5. Ben bu bel-yı 'ık ile Vmk degül miyem
6. Sen bu 'izr u hüsn ile 'Azr degül misin

8. **degül misin: -sin**

Gazel 79

Mısra: 8

Bir hüküm bildiren cümlenin sonunda kullanılan ve o cümlenin belirttiği hususun tasdik edilmesini isteyen bir soru Şekli

7. Ben y miyam ki ĥam ola kddm didüm didi
8. Oğ gibi toğru söyleyelüm y degül misin

9. **degül misin: -sin**

Gazel 79

Mısra: 10

Bir hüküm bildiren cümlenin sonunda kullanılan ve o cümlenin belirttiği hususun tasdik edilmesini isteyen bir soru Şekli

9. 'Amr n' idersin ehl-i Őafya riya Şatup
10. Bzr-ı 'ık içindeki rsv degül misin

10. **degül miyem:-yem****Gazel 79**

Mısra: 5

Değil miyim

5. Ben bu belâ-yı 'ışk ile Vâmıķ degül miyem
6. Sen bu 'izâr u hüsn ile 'Azrâ degül misin

dehân:1. **dehân:****Gazel 1**

Mısra: 6

Ağız

5. Bülbülleri gūyâ kıllur bostân-ı Firdevs añdurur
6. Ruhsâre-i gültreng ile gonca dehân virmiş saña

2. **dehân:****Gazel 97**

Mısra: 6

Ağız

5. İkıde birde ağzuma sögersin
6. Öpeydi yazuğı yok ol dehân da

3. **dehânuñ:-uñ****Gazel 122**

Mısra: 5

Ağız

5. Nezâketle dehânuñ hoķķabâzı
6. Dil ü cân mühresin oynatdı gitdi

4. **dehânuñ:****Gazel 1**

Mısra: 9

Ağız

9. Bildüñ miyânuñla dehânuñ sırrı cândan geçdügin
10. Tab'-ı hayâleñgiz ü zihn-i ĥurdedân virmiş saña

dehânuñ mîmi:1. **dehânuñ mîmine:-ne****Gazel 98**

Mısra: 1

Mim şekilli ağız (Divan şiirinde sevgilinin ağzı şekil ve boyut olarak mim harfine benzetilmiştir)

1. Ruḥuñda zaḥm kim irmiş dehānuñ mīmīne ey māh
2. Çekilmiş surḥ ile gūyā kitāb-ı ḥüsne bi'smi'llāh

dehen:

1. **dehenüñden:** -üñ, -den

Gazel 89

Mısra: 6

Ağız

5. Ölsün dir iseñ 'āşık-ı dilḥaste feraḥdan
6. Şīrīn dehenüñden idegör büseye dermān

del-:

1. **delüp:** -üp

Murabba 4

Mısra: 2

İncitmek, yaralamak

1. Niçe bir 'āşıkları cevır ile giryān idesin
2. Niçe bir bağırın delüp ney gibi nālān idesin

2. **delinmişdür:** -in, -miş, -dür

Gazel 76

Mısra: 5

İncinmek, yaralamak

5. Tīr-i ğamzeñden senüñ bağırum delinmişdür benüm
6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

3. **delüpdür:** -üp, -dür

Gazel 128

Mısra: 3

İncitmek, yaralamak

3. Delüpdür bağırumı ney gibi feryād
4. Firākuñ oķı ebrūnuñ kemānı

4. **delinmesün:** -in, -me, -sün

Müfret 4

Mısra: 1

İncinmek, yaralanmak

1. Bağrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
2. Ol meyfürüş dilber ıturmuş kebâb şancur

5. **delinmesün:-in, -me, -sün**

Gazel 25

Mısra: 10

İncinmek, yaralanmak

9. ‘Amrî meded ki ğamze diyü öldüğüm benüm
10. Bağrum delinmesün mi ki tîr-i kaçâ çıkar

6. **delindi:-in, -di**

Gazel 74

Mısra: 9

İncinmek, yaralanmak

9. ‘Amrîyem derd ile delindi dilüm
10. İñlemez bunca nây efendicüğüm

delil:

1. **delil:**

Kaside 2

Mısra: 9

Bir dava ve meseleyi ispata yarayan şey, nişan, alâmet

9. Delil oldı her bir sözüm aña kim
10. Vücüd-ı cihâna ‘ademdür me’âl

delü:

1. **delüsin:-sin**

Gazel 139

Mısra: 2

Deli, akli başında olmayan

1. Eyledüñ ‘ışık ile eyvây ki rüsvây beni ü
2. Hây bilmez delüsin ey gönül eyvây seni

dem:

1. **dem:**

Gazel 39

Mısra: 2

Zaman, an, mevsim

1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitânidür
2. Bu dem ‘ayş it ki her bir dem hayât-ı cāvidānīdür

2. **demdür:-dür****Gazel 73**

Mısra: 8

Zamanıdır, vaktidir

7. Acıyup hālūme ƙan ağlasañuz

8. Demdür ey dīde-i ğamdīdelerüm

3. **deme:-e****Gazel 136**

Mısra: 15

Zaman, an II Ölüm vakti

15. Heyhāt irilmez ol deme hayf u hezār hayf

16. Bir demde geldi geçdi şanasın bir ān idi

dem be dem:1. **dem be dem:****Murabba 4**

Mısra: 1

Sürekli, daima

1. Dem be dem ‘aşıklaruna zulm ü bīdād eyleme

2. Bīvefālīk resmini ‘ālemde bünyād eyleme

2. **dem be dem:****Gazel 95**

Mısra: 13

Sürekli, daima

13. Dem be dem hār-ı ‘ışık içinde benüm

14. Bağrumı ğonca gibi ƙan eyle

3. **dem be dem:****Gazel 101**

Mısra: 2

Sürekli, daima

1. Yazuğ ol mazluma k’āhından ciğerler tağlaya

2. Hayflar şol ‘āşıka kim dem be dem ƙan ağlaya

dem it:-1. **dem itdi:-di****Gazel 3**

Mısra: 8

Neşe, gönül hoşluğu, keyf

7. Tekellüf eyledi nüş it diyü sözün şımadum
8. Hemân dem itdi beni bûselerle şekkerhâ

dem ola ki:

1. **dem ola ki:**

Gazel 91

Mısra: **10**

Zaman olur ki, an gelir ki

9. Egerçi 'Amriye şimdi sögersin ey dilber
10. Velî dem ola ki biñ biñ du'âlar eylesin

dem-i 'İsâ:

1. **dem-i 'İsâ:**

Gazel 14

Mısra: **2**

İsa nefesi (Hz. İsa (as) peygamberin nefesi gibi hastaları iyileştirip ölüleri diriltmesi bağlamında)

1. 'Ărız-ı zîbâ mıdur ol yâ Yed-i Beyzâ mıdur
2. La'l-i rûhefzâ mıdur bu yâ dem-i 'İsâ mıdur

2. **dem-i 'İsâdan:-dan**

Gazel 121

Mısra: **11**

İsa nefesi (Hz. İsa (as) peygamberin nefesi gibi hastaları iyileştirip ölüleri diriltmesi bağlamında)

11. Baña ne çeşme-i Hızır ile dem-i 'İsâdan
12. Ārzü-yı leb-i cānān ile öldüm gitdi

dem-i serde:

1. **dem-i serde:-e**

Gazel 41

Mısra: **4**

Soğuk nefes II Sert ve ümit vermeyen söz

3. Āh-ı 'āşıkdan incünür ol serv
4. Dem-i serde nihâl-i ter döymez

1. **dem-i serde:-e**

Gazel 66

Mısra: **6**

Soğuk nefes II Sert ve ümit vermeyen söz

5. Bād-ı āhumdan uşansa n'ola ol gülbün-i nāz
6. Dem-i serde døyemez serv-i hırāmānşekil

demsāz et-:

1. **demsāz it:**

Gazel 107

Mısra: **13**

Dostluk, arkadaşlık etmek

13. Muṭribā sāzuña 'Amrī sözini demsāz it
14. Ki düşe gülguleler 'āleme efgānlar ile

demür:

1. **demürden:-den**

Gazel 73

Mısra: **4**

Demir

3. Bu belā taşına døymez şanemā
4. Ṭotalum ola demürden cigerüm

dendān:

1. **dendān:-ı**

Gazel 82

Mısra: **7**

Diş

7. Hoḳka-i yāḳūtda dendānı dürr-i şāhvār
8. Ḥaṭṭ-ı sebzi ḥātem-i la'linde pīrūze nigīn

dendān zahmı:

1. **dendān zahmı:**

Gazel 78

Mısra: **6**

Diş yarası

5. Mühr urulmuş şem'-i kāfūrī midür ya sīm-i şāf
6. Yoḥsa dendān zahmı mı naḳş itdi yāruñ gerdenin

deñe-:

1. **deñerem:-r, -em**

Gazel 73

Mısra: **12**

Bir işi yapmaya veya bir şeyi kullanmaya teşebbüs etmek

11. Dilerem bakmayanı il içre aña
12. Deñerem yine añadur nazarum

deng ü sergerdān:

1. **deng ü sergerdān:**

Gazel 22

Mısra: 3

Başı dönmiş, şaşkın

3. Deng ü sergerdān olup ayaklara şalan beni
4. Bu çara bahtum midur şol ‘anberīn kākül midür

denī:

1. **denīden:-den**

Kaside 2

Mısra: 2

Alçak, soysuz, hasis

1. Sözüüm gūş kıl olma dünyāperest
2. Ki tā irmeye her denīden şikest

2. **denīnūñ:-nüñ**

Gazel 4

Mısra: 13

Alçak, soysuz, hasis

13. Her denīnūñ biñ dili var ben şadef gibi hamūş
14. Gevherüm kim ‘arz ide devletlü sulţānum saña

deñlü:

1. **deñlü:**

Kaside 2

Mısra: 4

Kadar

3. Dilerseñ zühür ide tevḥīd-i tām
4. Yan ol deñlü kim çalasin bīcihet

der:

1. **der:**

Gazel 5

Mısra: 6

Kapı II Sevgilinin kapısı

5. İşiginde secde kı1 kim secdegāh-ı rūhdur
6. Kacbe-i kūyın tavāf eyle der ü dīvārın öp

derbeder:

1. **derbeder:**

Gazel 124

Mısra: 10

Kapı kapı gezen, serseri, dağınık, perişan

9. Gāh mescidde gehī meyḥānede geh deyrde
10. Derbeder ‘Amrī-i āvāre seni arar seni

derd:

1. **derd:**

Müfret 4

Mısra: 1

Keder, acı, zahmet

1. Bağrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
2. Ol meyfürüş dilber tırmış kebāb şancur

2. **derd:**

Murabba 4

Mısra: 1

Keder, acı, zahmet

1. Sen baña cevır eyleseñ dil derd ile pürḥün olur
2. Korkum oldur kim güzeller öğrenür kânün olur

3. **derdüme:** -üm, -e

Gazel 8

Mısra: 7

Keder, acı, zahmet

7. Dördüme la‘linden em şordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile bahş

4. **derd:**

Gazel 16

Mısra: 6

Keder, acı, zahmet

5. Ḥasret okı kim gözyaşı peykānıdır ey dost
6. Derd ile cigerden gelen āh-ı şeḥerīdür

5. **derd:**

Kıt'a 17

Mısra: 1
Keder, acı, zahmet

1. Ağlaram biñ derd ile ƙan ağlaram
2. H̄asret odında ciğerler dağlaram

6. **dere:**

Gazel 44
Mısra: 6
Keder, acı, zahmet

5. Gül yüzüñden ki gözüñ göñlüme āteş şalmış
6. Göyünüp bülbül-i dil derd ile biryān olmış

7. **dere:**

Gazel 49
Mısra: 7
Keder, acı, zahmet

7. Çāk oldı sīne h̄āk-i lehad gibi derd ile
8. Sūz-ı derūnı bilimedi h̄iç ehad dirīg

8. **dereüm:-üm**

Gazel 57
Mısra: 1
Keder, acı, zahmet

1. Gıtdüñ ey derdüm emi dilhasteñi hayrān ƙodun
2. Cān viren dermāndeni ğurbetde bīdermān ƙoduñ

9. **dere:**

Gazel 65
Mısra: 9
Keder, acı, zahmet

9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese
10. ‘Amrī iĉün gül daħi ƙan ağlaya bülbül degül

10. **dere:**

Gazel 69
Mısra: 4
Keder, acı, zahmet

3. Yārı ağyar ile görüp h̄asret ile cān virem
4. Dered ile yüz yire ƙoyup h̄āk ile yeksān olam

11. **dere:**

Gazel 74

Mısra: 9
Keder, acı, zahmet

9. ‘Amrīyem derd ile delindi dilüm
10. İñlemez bunca nāy efendicügüm

12. **derd:**

Gazel 84
Mısra: 9
Keder, acı, zahmet

9. Yüz nāle vü biñ derd ile ‘Amrī gibi bülbül
10. H̄asret dikeninde geçinür bir gül ucından

13. **derdüme: -üm, -e**

Gazel 93
Mısra: 1
Keder, acı, zahmet

1. ‘Āşık oldum derdüme yokdur deva şimden girü
2. Günde biñ kez ölürem ben mübtelā simden girü

14. **derd:**

Gazel 104
Mısra: 3
Keder, acı, zahmet

3. Kanlar ağlaya şurāhī iñleye derd ile nāy
4. Her kaçan muṭrib cemālün muşhafın tefsir ide

15. **derde: -e**

Gazel 104
Mısra: 6
Keder, acı, zahmet

5. Derd-i ‘ışkun kim ölümden özge bir dermānı yok
6. T̄ut ki ‘İsādur ṭabīb ol derde ne tedbīr ide

16. **derd:**

Gazel 125
Mısra: 9
Keder, acı, zahmet

9. Beni öldürmedin derd ile fūrkat
10. Yolına öldüğüm dildāra geldi

17. **derd:**

Gazel 133

Mısra: **10**

Keder, acı, zahmet

9. ‘Amrī ola ki nāme-i ‘ișyānı pāk ide
10. Her demde derd ile aqıt eșk-i nedāmeti

18. **derd:**

Gazel 135

Mısra: **5**

Keder, acı, zahmet

5. Gitdi ‘aql u gitdi şabr u gitdi dil ey derd ü ğam
6. Ğastayam tenhā koman bi’ llāhi yoldaşlar beni

derd-i derūn:

1. **derd-i derūnın:-ın**

Gazel 4

Mısra: **11**

Gönül kaygısı, gönül tasası

11. Nice pinhān eylesün derd-i derūnın ‘Amrī kim
12. Aqılup bir bir oqur evrāq-ı dīvānum saña

derd-i dil:

1. **derd-i dilden:-den**

Gazel 120

Mısra: **10**

Gönül derdi, gönül gamı

9. ‘Ișk-ı Mecnūnı añup aqladıgum
10. Derd-i dilden hikāyet olmaz mı

derd-i ‘ișk:

1. **derd-i ‘ișkun:-un**

Gazel 104

Mısra: **5**

Așk derdi

5. Derd-i ‘ișkun kim ölümden özge bir dermānı yok
6. Tūt ki ‘İsādur řabīb ol derde ne tedbīr ide

derdmend:

1. **derdmend:**

Kaside 2

Mısra: 1
Dertli, kederli, aşık

1. Saña söylerin diñle hey derdmend
2. Ola kim müfid ola dārū-yı pend

2. **derdmend:**

Gazel 101
Mısra: 5
Dertli, kederli, aşık

5. Hey dirīg ol derdmend ü nātüvān u zāra kim
6. Qan yaşı ırmağ olup her yaña aqa çağlaya

3. **derdmendüñ:-üñ**

Gazel 122
Mısra: 9
Dertli, kederli, aşık

9. İşit şol derdmendüñ mâcerāsın
10. Qapuña gözyaşın aqıtdı gitdi

4. **derdmend:**

Gazel 136
Mısra: 3
Dertli, kederli, aşık

3. Şūrīde derdmend idüm āşüftehāl idüm
4. Pīşüm hemīşe ‘ayş idi bir hoş zamān idi

derd dāğı:

1. **derdüm dāğımı:-nı**

Gazel 137
Mısra: 2
Dert yarası

1. Sen eritdün sen yüregüm yağını
2. Tāze kılduñ eski derdüm dāğımı

deri:

1. **deri:**

Gazel 116
Mısra: 6
İnsan ve hayvanın etini örten ve bütün bedenini saran kabuk

5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
6. Maqşūd eger ki şarılacak bir deri ise

dermān:**1. dermānsuz:-suz****Gazel 56**

Mısra: 2

Dermansız olma durumu, güçsüzlük, kırıklık, bitkinlik, takatsızlık

1. Gıtdüñ ey rüh-ı revān ben hastayı cānsuz kodun
2. Bu dil-i pürderd ile gurbetde dermānsuz koduñ

2. dermān:**Gazel 89**

Mısra: 6

İlaç, çare

5. Ölsün dir iseñ 'āşık-ı dilhaste feraḥdan
6. Şīrīn dehenüñden idegör buseye dermān

3. dermānı:-ı**Gazel 99**

Mısra: 10

İlaç, çare

9. Senden 'ilāc ister isem itme ey tabīb
10. Bīmār-ı 'ışk olanlara dermānı añma ya

4. dermānı:-ı**Gazel 104**

Mısra: 5

İlaç, çare

5. Derd-i 'ışkun kim ölümden özge bir dermānı yok
6. Tut ki 'İsādur tabīb ol derde ne tedbīr ide

5. dermān:**Gazel 118**

Mısra: 7

İlaç, çare

7. Ma 'şiyet derdine her niçe ki dermān aradum
8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

dermānde:**1. dermāndeni:-ni****Gazel 57**

Mısra: 2

Aciz, biçare

1. Giddüñ ey derdüm emi dilhasteñi hayrân kodun
2. Cân viren dermândenî ğurbetde bîdermân koduñ

deryâ:

1. deryâ:

Kaside 1

Mısra: 68

Deniz

67. Diler ki baħr-i kefüñden gedâlıĝ ide senüñ
68. Eline kâse alupdur ħabâbdan deryâ

deryâ-yı himmet:

1. deryâ-yı himmetüñ:-üñ

Kaside 1

Mısra: 55

Lütuĝ denizi II Lütuĝ bol, denizler kadar lütuĝkâr olan

55. Ne dem ki mevc ura deryâ-yı himmetüñ kıla cüş
56. Yedi deñiz ola bir kaçrasında nâ peydâ

dest:

1. destümden ğit:-

Gazel 81

Mısra: 3

Elinden ğitmek II Kaybetmek

3. Ğitdi destümden 'imân-ı şabrum ey Gülgün-ı eşk
4. ˘urma kim ol ħusrev-i şîrînzebânumdur ğiden

dest bālâ-yı dest:

1. dest bālâ-yı dest:

Kaside 2

Mısra: 6

El elden üstüñdür (İyinin daha iyisi vardır bağlamında)

5. ˘ayanma kalem ğibi bāzūña kim
6. Bilürsin olur dest bālâ-yı dest

dest vir:-

1. dest virdi:-di

Gazel 106

Mısra: 6

El vermek II Fırsat vermek

5. Merhabā kıldı habīb ü öldi reşkinden tabīb
6. Dest virdi şādlık ğam pāymāl oldu yine

destān eyle-:

1. **destān eyleyen:-yen**

Gazel 117

Mısra: **10**

Hikaye etmek II Dile düşürmek, meşhur etmek

9. Kim añardı bülbülüñ güyālığın gül olmasa
10. ‘Amriyem nazm ile destān eyleyen sensin beni

destān id-:

1. **destān iden:-en**

Gazel 76

Mısra: **14**

Destan etmek II Dile düşürmek

13. Kim oğur kim diñler idi sırr-ı ‘ışkı ‘Amriyā
14. İkiyüzlü defterümdür illere destān iden

destār:

1. **destārı:-ı**

Murabba 2

Mısra: **3**

Sarık

3. Berţaraf eyleyelüm cübbe vü destārı yine
4. Mest-i lāya‘kıl olalum yağalar çāk idelüm

2. **destār:**

Kıt'a 2

Mısra: **5**

Sarık

5. Kefen olmakdan ise hāce mü‘ezzin destār
6. Hūblar şevkına meclisde oda yanmağ yeg

3. **destāruñ:-uñ**

Gazel 47

Mısra: **4**

Sarık

3. ‘İşk cāmın sen de tatsañ şôfiyā
4. Cübbe vü destāruñ oynardı semā‘

destbāzī eyle-:1. **destbāzī eyler:-r****Gazel 29**

Mısra: 7

Oyun oynamak

7. Destbāzī eyler iken buse añañ dil virüp

8. Sögdügince gül gibi humret gelür merğüb olur

destgîr:1. **destgîr:****Gazel 69**

Mısra: 9

Kul, köle

9. Merhamet kıl şefkat eyle destgîr ol niçe bir

10. Qanlı yaşum gibi pāmāl-i ğam-ı devrān olam

dest-i deryā:1. **dest-i deryāyı:-yı****Kaside 1**

Mısra: 65

Deniz gibi olan el II Cömert, eli açık

65. Ne şuyla yuduñ ezel şubhı dest-i deryāyı

66. Ki qatrası irüp itdi bihārı gevherzā

destres:1. **destres:****Gazel 142**

Mısra: 5

Erişmek, elde etmek, kazanmak, nail olmak

5. Buse almağa destres buldum

6. Mīve-i bāğ-ı vuşlat el virdi

deva:1. **deva:****Gazel 93**

Mısra: 1

Tedbir, çare, derman

1. 'Āşık oldum derdüme yoğdur deva şimden girü
2. Günde biñ kez ölürem ben mübtelā simden girü

2. **devā:**

Gazel 118

Mısra: **8**

Tedbir, çare, derman

7. Ma'şiyet derdine her niçe ki dermān aradum
8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

devāt u kalem:

1. **devāt u kalem:**

Kaside 1

Mısra: **76**

Divit ve kalem

75. Zamān-ı rüşenüñi vaşfa lāyık olmazdum
76. Güneş devāt u kalem olsa şa'ş'a aña

devha-i tūbā:

1. **devha-i tūbā:**

Kaside 1

Mısra: **62**

Büyük Tuba ağacı

61. Nihāl-i rif'atüñ ol āb ile mürebbādur
62. Ki reşhasiyle nemā buldı devha-i Tūbā

devlet:

1. **devletlü:-lü**

Gazel 4

Mısra: **14**

Nîmet ve mutluluğa ermiş

13. Her denîñüñ biñ dili var ben şadef gibi hamuş
14. Gevherüm kim 'arz ide devletlü sultānum saña

2. **devlet:**

Gazel 17

Mısra: **8**

Mutluluk, saâdet, talih, baht

7. Baht anuñ kim öper düşünde seni
8. Devlet anuñ ki sînesine şarar

3. devlet:

Gazel 58

Mısra: 1

Mutluluk, saâdet, talih, baht

1. Dîn ü devlet naqdine el şundi bîdîn perçemüñ
2. Eyledi ben bu perîşānhāli miskin perçemüñ

4. devlet:

Gazel 102

Mısra: 4

Mutluluk, saâdet, talih, baht

3. Cān-ı bîmaruñ bilürdüm hālını nabzın tutup
4. Devlet el virse yetişsem sâ'id-i cānānuma

5. devletünde:-ün, -de

Gazel 106

Mısra: 17

Mutluluk, saâdet, talih, baht

17. Hamdü lillāh devletünde ma'rifetdür gözlenen
18. Şükr kim manzūr olan fazl u kemāl oldu yine

6. devlet:

Gazel 121

Mısra: 2

Mutluluk, saâdet, talih, baht

1. Merhabā kılmadı hicrān ile öldüm gitdi
2. Devlet el virmedi hirmān ile öldüm gitdi

7. devlet:

Gazel 142

Mısra: 2

Mutluluk, saâdet, talih, baht

1. Hamdüli'llāh sa'âdet el virdi
2. Merhabā kıldı devlet el virdi

8. devletle:-le

Gazel 142

Mısra: 14

Mutluluk, saâdet, talih, baht

13. Koma alçağda ben fütādeñi kim
14. Saña devletle rif'at el virdi

devlet nişanı:**1. devlet nişānların:-lar, -in****Gazel 87**

Mısra: 3

*Devlet büyüklerine takılan madalya II Sevgilinin yan bakışıyla aşığı yaralaması***3. Devlet nişānların görürem sende ey gönül****4. Beñzer ĥadeng-i ġamze-i yāra nişānesin****devlet ü ikbāl:****1. devlet ü ikbāl:****Gazel 77**

Mısra: 4

*Talih, baht, şans***3. Ol hümāsāye havāsını heves kılsun hemān****4. Devlet ü ikbāl ile baĥt-ı hümāyün isteyen****devlet-i vaşl:****1. devlet-i vaşlın:-in****Gazel 78**

Mısra: 4

*Kavuşma sevinci***3. Mışr-ı dil sultānidur ol dilber-i Yūsuf cemāl****4. Devlet-i vaşlın dilerseñ koma elden dāmenin****devr:****1. devrin:-in****Gazel 140**

Mısra: 7

*Devir, çağ***7. Mest idüp bāde-i 'ışk ile ene'l-ĥaĥ devrin****8. Seni sākī leb-i la'linüñi sāġar kıldı****devr et-:****1. devr itse:-se****Gazel 33**

Mısra: 2

Dönmek, dönerse

1. Haṭ görünse gird-i ḥaddinde gözüm giryān olur
2. Hāle devr itse kamer eṭrāfını bārān olur

devrān:

1. devrān:

Murabba 3

Mısra: 1

Kader, tâlih, baht

1. Yüzüme saçmadın devrān ğubārım
2. Dilerem kim müyesser ide yāri

devrān-ı gül:

1. devrān-ı gül:

Murabba 1

Mısra: 3

Gül mevsimi II Bahar

3. Var iken ḥüsnüñ zamānı geçmedin devrān-ı gül
4. Sākıyā şevk ile toldur cāmı nüş eyyāmıdur

devir:

1. devridür: -dür

Murabba 1

Mısra: 2

Vakit, zaman

1. Muṭribā sūz ile söylet sâzı cūş eyyāmıdur
2. Kim gül-i ter devridür cūş u ḥurūş eyyāmıdur

devr-i evyām-ı vişāl:

1. devr-i evyām-ı vişāl: -dı

Gazel 106

Mısra: 8

Kavuşma zamanı

7. Ehl-i dil dilberler ile ‘ayşa āġāz eyledi
8. Gitdi fūrkat devr-i evyām-ı vişāl oldı yine

devr-i ḥüsn:

1. devr-i ḥüsnünde: -üñ, -de

Gazel 127

Mısra: 2

Güzellik zamanı

1. Düşmana urma tîr-i pürtâbı
2. Devr-i hüsniünde gözle aḥbâbı

devr-i kamerde:

1. devr-i kamerde:

Gazel 1

Mısra: 8

Ay devri II Ahir zaman (Eski inanişaya göre yedi gezegenin her birinin biner yıl devir sürdüğüne, altı yıldızın devrinin geçip yedinci yıldız olan Ay'ın devri içinde bulunurdu. Bu inanişaya göre bu zamanda fitne çıkmakla birlikte kıyametin kopacağına inanılırdı.)

7. Ter müşg ile yazmış yüzün üstüne ḥaṭṭ-ı 'anberîn
8. Devr-i kamerde fitne-i āḥir zamân virmiş saña

deyr:

1. deyr:

Gazel 124

Mısra: 3

Kilise, manastır

3. Deyr içinde kendüden gidüp kadîd olup kıla
4. Kim ki bu ḥüsn ile görse sen büt-i sîmînteni

2. deyrde:-de

Gazel 124

Mısra: 9

Kilise, manastır

9. Gâh mescidde gehî meyḥānede geh deyrde
10. Derbeder 'Amrî-i āvāre seni arar seni

deyr-i dünyā:

1. deyr-i dünyāyı:-yı

Gazel 140

Mısra: 5

Dünya alemi

5. Deyr-i dünyāyı ki naḳş eyledi naḳḳāş-ı ezel
6. Sen büti gözde vü gönülde muşavver kıldı

di-:

1. didi:-di

Gazel 1

Mısra: 11
Söylemek

11. Dilber didi ‘Amrī bana bu la‘l-i cānbaḥşı viren
12. Āb-ı Hayāta beñzer eṣ‘ār-ı revān virmiş saña

2. **disem**:-se, -m

Gazel 3
Mısra: 3
Söylemek

3. Perī disem yaraşurdı perīde olsa eger
4. Semen ‘izār u benefşe ḥaṭ u sehī bālā

3. **diyü**:-yü

Gazel 3
Mısra: 7
Söylemek

7. Tekellüf eyledi nūş it diyü sözün şımadum
8. Hemān dem itdi beni būselerle şekkerḥā

4. **di e**:

Murabba 3
Mısra: 3
Desene

3. Di e göz yummadın ‘ālem gözinden
4. Seni bir göreyin andan öleyin

5. **dimiş**:-miş

Gazel 5
Mısra: 9
Söylemek

9. Acı diller vireyin ‘Amrīye cān virsün dimiş
10. Hey ne şırın söylemiş la‘l-i şeker güftārın öp

6. **direm**:-r, -em

Gazel 6
Mısra: 4
Söylemek

3. Tennūr-ı sineden ki ‘araḳrīz ola ruḥı
4. Ben yiylesem direm ki gelür nūkhet-i gülāb

7. **disem**:-se, -m**Gazel 8**

Mısra: 5

Söylemek

5. Dīnüm īmānum disem ben saña men 'eyler raķīb
6. Dīn için lābūd ider kāfir müselmān ile baķş

8. **direm**:-r, -em**Gazel 11**

Mısra: 1

Söylemek

1. Her sehergāh direm ḥasret ile āh meded
2. İrgüreydi ola mı āh-ı sehergāh meded

9. **dirlir**:-r, -ler**Gazel 129**

Mısra: 9

Söylemek

9. 'Amrīyi bir güzel sever dirlir
10. Kim i ki sevdügi Duķā mı ki

10. **didügüm**:-düg, -üm**Kaside 1**

Mısra: 30

Söylemek

29. Ayağuß izi ķalup ḥāķde şu ķolmuşdur
30. Yüzümde göz didügüm oldur ey büt-i ra 'nā

11. **didüñ**:-dü, -ñ**Kaside 1**

Mısra: 36

Söylemek

35. Bilür misin neler itdüñ baña zamāna uyup
36. İşitmeye mi didüñ anı seyyidü'l vüzerā

12. **dirseñ**:-r, -se, -ñ**Kıt'a 1**

Mısra: 3

Söylemek

3. 'Aleme nūr vireyin dirseñ
4. Var güneş gibi ol tek ü tenhā

13. **diyüp:-y, -üp****Kaside 2**

Mısra: 7

Söylemek

7. Ham-ı mû diyüp ögdüğün mār olur
8. Şalar boynuña sin içinde kemend

14. **dimiş:-miş****Kıt'a 3**

Mısra: 1

Söylemek

1. Dimiş ağyar şerm it andan kim
2. Seni ‘Amrī diyen sever diyeler

15. **diyen:-y, -en****Kıt'a 3**

Mısra: 2

Söylemek

1. Dimiş ağyar şerm it andan kim
2. Seni ‘Amrī diyen sever diyeler

16. **diyeler:-ye, -ler****Kıt'a 3**

Mısra: 2

Söylemek

1. Dimiş ağyar şerm it andan kim
2. Seni ‘Amrī diyen sever diyeler

17. **Dimiş:-miş****Kıt'a 3**

Mısra: 5

Söylemek

5. Dimiş ol serv-i göncaleb ki ne var
6. Gāyeti bu öper ucar diyeler

18. **diyeler:-ye, -ler****Kıt'a 3**

Mısra: 6

Söylemek

5. Dimiş ol serv-i göncaleb ki ne var
6. Gāyeti bu öper ucar diyeler

19. **dirler:-r, -ler****Kıt'a 5**

Mısra: 1

Söylemek

1. Ca'fer on aqçaya virür dirler
2. Oynayı oynayı vireyin onı

20. **dirler:-r, -ler****Müfret 6**

Mısra: 2

Söylemek

1. İştüm şehri içinde ey perîrû
2. Geyik dirler babaña sana âhû

21. **didi:-di****Müfret 7**

Mısra: 2

Söylemek

1. Halvâ diledüm la'l lebinden şekerice
2. Didi hele ağzuñı s..em mâ hazarice

22. **didi:-di****Kıt'a 7**

Mısra: 4

Söylemek

3. Bir siñek ağzı yarını yirken
4. Kağıyup didi kim ne poğ yir şu

23. **didüm:-düm****Gazel 14**

Mısra: 9

Söylemek

9. Hey koculası odaya gel didüm dilber didi
10. Hoş varalum 'Amriyâ ammâ odañ tenhâ mıdur

24. **didi:-di****Gazel 14**

Mısra: 9

Söylemek

9. Hey koculası odaya gel didüm dilber didi
10. Hoş varalum 'Amriyâ ammâ odañ tenhâ mıdur

25. **didükçe:**-*dükçe, -*

Gazel 15

Mısra: **5**

Söylemek

5. Ölürem bu deñlü nāza döymezem didükçe yār
6. Kaş u gözin oynadup şīveyle nāza başlar

26. **didügüm:**-*düg, -üm*

Gazel 17

Mısra: **5**

Söylemek

5. Severem didügüm diler dilber
6. Ağzuma söğmege bahane arar

27. **dime:**-*me*

Gazel 22

Mısra: **9**

Söylemek

9. Müşkili var ‘ Amrīnün yok dime şorsun dostum
10. Leblerüñ rengi cigerler kanı mıdur mül midür

28. **diyem:**-*yem, -*

Gazel 25

Mısra: **1**

Söylemek

1. Her hūbı kim vefālu diyem bīvefā çıkar
2. Her nāzenīn ki şefkat umam pürcefā çıkar

29. **diyem:**-*yem*

Gazel 25

Mısra: **3**

Söylemek

3. Her gönca kim sevem yüzi açılmadıķ diyem
4. Her yada yüz virüp açılır āşinā çıkar

30. **didüm:**-*düm*

Gazel 27

Mısra: **9**

Söylemek

9. Seni ‘ Amrī sever didüm didi kim
10. Ölecek hastadur dilin çiyner

31. **didi:-di****Gazel 27**

Mısra: 9

Söylemek

9. Seni ‘ Amrī sever didüm didi kim
10. Ölecek hastadur dilin çiyner

32. **diyü:-yü****Gazel 28**

Mısra: 7

Söylemek

7. Ne kışsa diyü şorma dil-i derdmende ki
8. Ğam hışsesi vü ğuşşā vü miḥnet naşībidür

33. **dirler:-r, -ler****Gazel 30**

Mısra: 1

Söylemek.

1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
2. Saña cāzū gözūñe қаşuña sāhir dirler

34. **dirler:-r, -ler****Gazel 30**

Mısra: 2

Söylemek

1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
2. Saña cāzū gözūñe қаşuña sāhir dirler

35. **dirler:-r, -ler****Gazel 30**

Mısra: 4

Söylemek

3. Azacuk cānlu olanlar yöreñe uğramasun
4. Şiveñi çok sitem-i cevruñi vāfir dirler

36. **diyem:-ye, -m****Gazel 30**

Mısra: 5

Söylemek

5. Kudretüm yok ki tudağūñ kimūñ ağızına diyem
6. Sögse de dögse de öldürse de qādir dirler

37. **dirlər:-r, -ler****Gazel 30**Mısra: **6***Söylemek*

5. Qudretüm yoğ ki tudađuñ kimüñ ağzına diyem
6. Sögse de döğse de öldürse de qadır dirlər

38. **dirlər:-r, -ler****Gazel 30**Mısra: **8***Söylemek*

7. Şoflık şatmayalum bunda ki dil nağdin alır
8. Büt-i sımınler olur buña Manaşır dirlər

39. **dirsin:-r, -sin****Gazel 30**Mısra: **9***Söylemek*

9. İkilik yoğ arada sen de ne dirsın ‘Amrī
10. Dilber ile melek ü hūr u perī bir dirlər

40. **dirlər:-r, -ler****Gazel 30**Mısra: **10***Söylemek*

9. İkilik yoğ arada sen de ne dirsın ‘Amrī
10. Dilber ile melek ü hūr u perī bir dirlər

41. **didiler:-di, -ler****Gazel 34**Mısra: **1***Söylemek*

1. Yine bir şekkerīn haber didiler
2. ‘Amrīyi Şükrīyi sever didiler

42. **didiler:-di, -ler****Gazel 34**Mısra: **2***Söylemek*

1. Yine bir şekkerīn haber didiler
2. ‘Amrīyi Şükrīyi sever didiler

43. **didüm:-dü, -m**

Gazel 34

Mısra: 3

Söylemek

3. Gördüm ol dilberi öpem didüm
4. 'Aşıka gördüğü yeter didiler

44. **didiler:-di, -ler**

Gazel 34

Mısra: 4

Söylemek

3. Gördüm ol dilberi öpem didüm
4. 'Aşıka gördüğü yeter didiler

45. **didüm:-dü, -m**

Gazel 34

Mısra: 5

Söylemek

5. Kimse kucmaz mı ol miyānı didüm
6. Kimse kucmaz meger kemer didiler

46. **didiler:-di, -ler**

Gazel 34

Mısra: 6

Söylemek

5. Kimse kucmaz mı ol miyānı didüm
6. Kimse kucmaz meger kemer didiler

47. **diye:-ye**

Gazel 34

Mısra: 7

Söylemek

7. Būse añsam 'aceb ne diye didüm
8. Ne disün ağzuña söger didiler

48. **didüm:-dü, -m**

Gazel 34

Mısra: 7

Söylemek

7. Būse añsam 'aceb ne diye didüm
8. Ne disün ağzuña söger didiler

49. **disün:-sü, -n**

Gazel 34

Mısra: **8**

Söylemek

7. Būse añsam ‘aceb ne diye didüm

8. Ne disün ağzuña söger didiler

50. **didiler:-di, -ler**

Gazel 34

Mısra: **8**

Söylemek

7. Būse añsam ‘aceb ne diye didüm

8. Ne disün ağzuña söger didiler

51. **didilerse:-di, -ler, -se**

Gazel 34

Mısra: **9**

Söylemek

9. Ne didilerse didiler ‘Amrī

10. Görmedük bunca sīmber didiler

52. **didiler:-di, -ler**

Gazel 34

Mısra: **9**

Söylemek

9. Ne didilerse didiler ‘Amrī

10. Görmedük bunca sīmber didiler

53. **didiler:-di, -ler**

Gazel 34

Mısra: **10**

Söylemek

9. Ne didilerse didiler ‘Amrī

10. Görmedük bunca sīmber didiler

54. **dirdi:-r, -di**

Gazel 35

Mısra: **11**

Söylemek

11. Huzūr ancak maḥabbet dirdi ‘Amrī

12. Ziyāde eylesün Allāha yalvar

55. **diyü:-yü**

Gazel 36

Mısra: 9

Söylemek

9. Seni sevmez diyü 'Amrînüñ a'dā

10. Yıkarlar göñlini bühtān yaparlar

56. **diyü:-yü**

Gazel 37

Mısra: 9

Söylemek

9. Uğurluk tatlu olur diyü 'Amrî

10. Uyusañ büse-i şîrîn uğurlar

57. **dimedem:-me, -den**

Gazel 49

Mısra: 12

Söylemek

11. Yegdür ki bir du'ā ile yād idesin anı

12. Biñ biñ fiğān idüp dimeden bî'aded dirîğ

58. **disem:-se, -m**

Gazel 55

Mısra: 7

Söylemek

7. Dīnüm īmānum disem hıışm ile kīn eyler baña

8. Beñzer ol kāfir katında qadri yoğ īmānumuñ

59. **didüm:-dü, -m**

Gazel 60

Mısra: 3

Söylemek

3. Didüm ki beñzümi gör al du'āmı raħm eyle

4. Yüzüme baqmayuban gitdi ağızuma söğerek

60. **didi:-di**

Gazel 60

Mısra: 6

Söylemek

5. İşıgi itlerine nisbet eyledümdi beni

6. Didi ki kendüzini göke çıkarur öğerek

61. **direm:-r, -em**

Gazel 61

Mısra: 7

Söylemek

7. Sen ü ben ıtutuşam direm ey şem´
8. Söylesem saña göynügin özümün

62. **didüm:-dü, -m**

Gazel 64

Mısra: 1

Söylemek

1. Öpüp ağzında didüm bire bebek bire bebek
2. ‘Aşıkın öldürücü körpe kıızı böyle gerek

63. **didi:-di**

Gazel 64

Mısra: 3

Söylemek

3. Yâr gönlüne nedür hoşca gelen didi didüm
4. Beng ile söz geçicek büse-i şırın dilemek

64. **didüm:-dü, -m**

Gazel 64

Mısra: 3

Söylemek

3. Yâr gönlüne nedür hoşca gelen didi didüm
4. Beng ile söz geçicek büse-i şırın dilemek

65. **didüm:-dü, -m**

Gazel 64

Mısra: 7

Söylemek

7. Didüm ey gönCADEHEN bülbülüñem raħm eyle
8. Didi bi’llāhi beni ҡo yürü biraz öterek

66. **didi:-di**

Gazel 64

Mısra: 8

Söylemek

7. Didüm ey gönCADEHEN bülbülüñem raħm eyle
8. Didi bi’llāhi beni ҡo yürü biraz öterek

67. **dimek:-mek****Gazel 64**

Mısra: 10

Söylemek

9. ‘Amriyā her kişiye ya ‘nī ferah virmez mi
10. Şūḥ dilberler arasında olan sözi dimek

68. **diyü:-yü****Gazel 65**

Mısra: 7

Söylemek

7. Boynuña aldugun ey dil kākül-i dilber diyü
8. Gerden-i dīvānede zencirdür kākül degül

69. **dirlerse:-r, -ler, -se****Gazel 76**

Mısra: 7

Söylemek

7. Bī-vefā dirlerse incinme be zālīm yā nedür
8. Dōstin giryān iden düşmanların ḥandan iden

70. **didüm:-dü, -m****Gazel 79**

Mısra: 7

Söylemek

7. Ben yā mıyam ki ḥam ola ḳaddüm didüm didi
8. Oḳ gibi toḡru söyleyelüm yā degül misin

71. **didi:-di****Gazel 79**

Mısra: 7

Söylemek

7. Ben yā mıyam ki ḥam ola ḳaddüm didüm didi
8. Oḳ gibi toḡru söyleyelüm yā degül misin

72. **dimeñ:-me, -ñ****Gazel 80**

Mısra: 3

Söylemek

3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbü'l miskdür
4. Cān dimāḡın eyledi ḥoş bŷy ile ‘anberfeşān

73. **diyü:-yü**

Gazel 84

Mısra: 3

Söylemek

3. Sünbül diyü kühsâr etegin tutduğum ol kim
4. Şürîde vü dîvâneyem ol kâkül ucından

74. **didiler:-di, -ler**

Gazel 85

Mısra: 4

Söylemek

3. Şıyalı câna güzeller revnağın
4. Didiler saña Hâlîl-i bütşiken

75. **diyü:-yü**

Gazel 88

Mısra: 5

Söylemek

5. Ebrû-yı fitnekârına câzûluk it diyü
6. Girmiş yanına kâmpçı çalar zülf-i 'anberîn

76. **diyen:-yen**

Gazel 90

Mısra: 1

Söylemek

1. Diller alur fitnede şol gâmze-i cādū diyen
2. Her yanından bir belâdur kâkül ü ebrū diyen

77. **diyen:-yen**

Gazel 90

Mısra: 2

Söylemek

1. Diller alur fitnede şol gâmze-i cādū diyen
2. Her yanından bir belâdur kâkül ü ebrū diyen

78. **diyen:-yen**

Gazel 90

Mısra: 4

Söylemek

3. Bu perîşân hâlüm ü baht-ı siyâhumdur benüm
4. Tırmadın artup gider ol tırta-i hindū diyen

79. **diyen:**-*yen*

Gazel 90

Mısra: **6**

Söylemek

5. ‘Anberīn gīsū var iken kendüzini şatmasun

6. Pōstın bundan götürsün nāfe-i āhū diyen

80. **diyen:**-*yen, -*

Gazel 90

Mısra: **8**

Söylemek

7. Hānçerūnden ayrılup mecrūh olan dilteşneler

8. Hāstadur yanında bulunmaz bir içim şu diyen

81. **diyen:**-*yen*

Gazel 90

Mısra: **10**

Söylemek

9. Zāhidā Tūbā budağın gözüñe şoğ ko beni

10. ‘Aşıka Tūbā yiter ol kāmēt-i dīlcū diyen

82. **dīrler:**-*r, -ler*

Gazel 90

Mısra: **11**

Söylemek

11. Şorduğum bu bilmezem kim buse dīrler ol mıdur

12. Mīve-i bāğ-ı maḥabbet şulu şeftālū diyen

83. **diyen:**-*yen*

Gazel 90

Mısra: **12**

Söylemek

11. Şorduğum bu bilmezem kim buse dīrler ol mıdur

12. Mīve-i bāğ-ı maḥabbet şulu şeftālū diyen

84. **diyen:**-*yen*

Gazel 90

Mısra: **14**

Söylemek

13. Bilmedūñse bil beni bezm-i ezelde ‘ışkuña

14. ‘Amrīyem cām-ı maḥabbet nūş idüp yā hū diyen

85. **didügüm:**-*düg, -üm*

Gazel 91

Mısra: 5

Söylemek

5. Be-hey begüm kuluñam didügüm midür şuçum
6. Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin

86. **didüm:**-*dü, -m*

Gazel 92

Mısra: 3

Söylemek

3. Būse vir cānum al didüm didi kim
4. Güveni ıur hemīn alasin sen

87. **didi:**-*di*

Gazel 92

Mısra: 3

Söylemek

3. Būse vir cānum al didüm didi kim
4. Güveni ıur hemīn alasin sen

88. **didükleri:**-*dük, -ler, -i*

Gazel 92

Mısra: 7

Söylemek

7. Cān didükleri kalmadı tende
8. Hışm-ı çeşmünle pürbelāsın sen

89. **dimezem:**-*mez, -em*

Gazel 94

Mısra: 9

Söylemek

9. Sevdügüm kimdür dimezem tā ki kendüyi şanup
10. ‘Amrıye cevır itmeye her dilrübā şimden girü

90. **dirler:**-*r, -ler*

Gazel 101

Mısra: 9

Söylemek

9. ‘Amrī kim āh ide dirler ehl-i ‘ışk efğān ile
10. Yazuğ ol mazluma k’āhından cigerler tağlaya

91. **didüm:-dü, -m**

Gazel 112

Mısra: 1

Söylemek

1. Bir ter gazel didüm yine cānānum üstine
2. Bülbül işitse gül şaça dīvānum üstine

92. **diyeyin:-yeyin**

Gazel 123

Mısra: 9

Söylemek

9. El getir ‘Amrī du ‘āya sen ben āmīn diyeyin
10. Hāḡ Ta ‘ālā kırtara bu nāmüselmāndan beni

93. **didün:-dü, -n**

Gazel 131

Mısra: 3

Söylemek

3. Sen mi didün ĩmānsuz ol çeşm-i pürāşūba
4. Yağmaya vire ‘aḡlı tārāc ide ĩmānı

94. **dirmiş:-r, -miş**

Gazel 134

Mısra: 10

Söylemek

9. Ol tıf l-ı nāzenīn gele mi hōcreme benüm
10. Varma levend odasına dirmiş babacığı

95. **didüm:-dü, -m**

Gazel 138

Mısra: 7

Söylemek

7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
8. Çok sözi ḡo bulduḡuñ söyleme şeydālar gibi

96. **didi:-di**

Gazel 138

Mısra: 7

Söylemek

7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
8. Çok sözi ḡo bulduḡuñ söyleme şeydālar gibi

97. **dimedük:-me, -dük**

Gazel 141

Mısra: 5

Söylemek

5. Hây bilmez gözüñe hey dimedük
6. Fitne-i rüzgâr hey seni mi

98. **dimekden:-mek, -den**

Gazel 46

Mısra: 6

Söylemek

5. Zülfüñe karşı boyun egdümse kâfir olmadum
6. Aş dimekden aşşı ne hey dîni yok gel bārī aş

99. **dimeñ:**

Gazel 102

Mısra: 8

Söylememek

7. ‘Aks-i rüyumdur yüzi âyīnesinde görinen
8. Zerdrüy oldu dimeñ hürşīd-i nūrefşānuma

dilber-i şengül:

1. **dilber-i şengül:**

Gazel 65

Mısra: 1

Güler yüzlü güzel

1. Canı āhumdur yağan ol dilber-i şengül degül
2. Sūz viren bülbüle ‘ışk āteşidür gül degül

dīdār-ı hak:

1. **dīdār-ı hakdan:-dan**

Gazel 137

Mısra: 5

Hakkın güzel yüzü

5. Göreyin dīdār-ı Hakdan dūr ola
6. Cennete viren cemālūñ bāğını

dīde:1. **dīdedin:-din****Rūbai 1**

Mısra: 3

Göz

3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey

4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

2. **dīdeleri:-ler, -i****Gazel 12**

Mısra: 9

Göz

9. Ağardı dīdeleri ka‘beteyni ‘Amrīnūñ

10. Fiğān ki bulımadı şeş der-i fenāda güşād

3. **dīde:****Gazel 51**

Mısra: 2

Göz

1. Sīnemi şad pāre kıldı tīg-i āteştāb-ı ‘ışk

2. Dīde kan ırmağı oldu dāğ-ı dil girdāb-ı ‘ışk

4. **dīde:****Gazel 74**

Mısra: 1

Göz

1. Dīde kan oldu vāy efendicüğüm

2. Kandasın kanda hāy efendicüğüm

5. **dīde:****Gazel 106**

Mısra: 3

Göz

3. Dīde evrāk-ı hayāle servkādler naķş idüp

4. Şebt olan dil defterinde hatt u hāl oldu yine

6. **dīdeden:-den****Gazel 126**

Mısra: 2

Göz

1. Ğamzeñ oķı bağrumı kan eyledi

2. Dīdeden ol kanı revān eyledi

dīde-i bīnā:1. **dīde-i bīnāsı:-sı****Kaside 1**

Mısra: 70

Gören göz

69. Seni koyup kime şunsın 'inān-ı devleti çarh

70. Bu deñlü dīde-i bīnāsı var degül a'mā

dīde-i ğamdīde:1. **dīde-i ğamdīdelerüm:-ler, -üm****Gazel 73**

Mısra: 8

Kederli gözler, acı görmüş gözler

7. Acıyup hālūme kan ağlasañuz

8. Demdür ey dīde-i ğamdīdelerüm

dīde-i gevherbār:1. **dīde-i gevherbār:****Gazel 131**

Mısra: 9

Cevher yağdıran göz (Gözyaşı cevhere benzetilmiş)

9. Kan dökmez idi 'Amrī bu dīde-i gevherbār

10. Bir daħi göre bilsem ol la'l-i dürefşām

dīde-i hūnbār:1. **dīde-i hūnbār:****Gazel 103**

Mısra: 8

Kanlı gözyaşı döken

7. Gūyā ki şafağ içre görünür meh-i nevdür

8. 'Aksi lebūññ dīde-i hūn-bār arasında

dīde-i kühsār:1. **dīde-i kühsār:****Kaside 1**

Mısra: 79

Volkan saçan göz (Gözün ağlamaktan kızarması bağlamında)

79. Kızardı dīde-i kühsār hālüm ağlamadan
80. Sen anda görineni şanma lāle-i hāmṛā

dīde-i nemgīn:

1. **dīde-i nemgīnūmdür:**-üm, -dür

Gazel 19

Mısra: 8

Sulu göz, ağlayan göz

7. Ayağūñ izi degül hākde āb ile tolan
8. Bil ki yüzümde benüm dīde-i nemgīnūmdür

digergūn:

1. **digergūn:**

Murabba 4

Mısra: 1

Değişmek, başkalaşmak

1. Zerd idüp ruhsārumı hālüm digergūn eyleme
2. ‘Ādet idinme cefāyı bağrumı hūn eyleme

dik-:

1. **dikmişdür:**-miş, -dür

Gazel 98

Mısra: 8

Asmak, dikmek

7. Ne oldur ne budur ‘Arnrī ne hāmeñdür senūñ bil kim
8. Güneş bürcinde dikmişdür güzellik sancağın ol māh

diken zahmı:

1. **diken zahmıyle:**-y, -le

Gazel 35

Mısra: 14

Diken yarası

13. Çemen şahnında gülsün oynaşım gül
14. Diken zahmıyle bülbül ağlasun zār

dikil-:

1. **dikildün:**-dü, -n

Gazel 94

Mısra: 6

Olmak

5. Mihr ü meh çaldı beşâret tablını ey serv-i nâz
6. Sen dikildün hüsni iline pâdişâ şimden girü

2. **dikilürdi:** -ür, -di

Gazel 136

Mısra: 6

Hedef olmak

5. Her n'eyler ise eyler ölür dirilürdi dil
6. Bir gamze tırine dikilürdi nişân idi

dil:

1. **dil:**

Gazel 1

Mısra: 3

Gönül

3. Dil şaydına gīsūñ ile şunmuş kemend-i 'anberîn
4. Cân kaşdına ebrūñ ile müşkîn keman virmiş saña

2. **dil:**

Rübai 1

Mısra: 3

Gönül

3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey
4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

3. **dil:**

Kaside 2

Mısra: 4

Gönül

3. Göyündür teni ser be ser şem'vār
4. Dil ü cāmı kııl 'ışk odında sipend

4. **dili:** -i

Gazel 4

Mısra: 13

Dil, lisan, konuşma dili

13. Her denīnūñ biñ dili var ben şadef gibi hamūş
14. Gevherüm kim 'arz ide devletlü sulţānum saña

5. **dil:**

Murabba 4

Mısra: 1

Gönül

1. Sen baña cevır eyleseñ dil derd ile pürhün olur
2. Korkum oldur kim güzeller öğrenür kânün olur

6. **diller:-ler**

Gazel 5

Mısra: 9

Dil, lisan, konuşma dili

9. Acı diller vireyin ‘Amrīye cān virsün dimiş
10. Hey ne şīrīn söylemiş la‘l-i şeker güftārın öp

7. **dilde:-de**

Gazel 6

Mısra: 9

Gönül

9. Peykân-ı dost dilde karar eylemez geçer
10. ‘Amrī şikeste şışede hiç eglenür mi āb

8. **dil:**

Gazel 7

Mısra: 3

Gönül

3. Sitāreñ yok çü mehrülardan ey dil
4. Bulardan vāz gel hey bīsa‘ādet

9. **dilde:-de**

Gazel 13

Mısra: 10

Gönül

9. Hey meded gānzeler füsünından
10. Kalmadı dilde şabr u canda karar

10. **dil:**

Gazel 13

Mısra: 11

Gönül

11. Dil kebüterlerin şikār eyler
12. Perçemüñ şehper açsa şāhīnvār

11. **dilin:-in**

Gazel 18

Mısra: 12

Dil, lisan, konuşma dili

11. ıfl-i mercān açup la' l ü güher dürcinden
12. Dilin uzaduban azuma sger nāzlanur

12. **dilde:-de**

Gazel 20

Mısra: **10**

Gönül

9. Nāz-ı gülden niyāz-ı bülbülden
10. Aılur dilde gizlenen esrār

13. **dil:**

Gazel 27

Mısra: **7**

Gönül

7. Dil Őauñda ılır ziyāde figān
8. astadur gice zameti artar

14. **dilin:-in**

Gazel 27

Mısra: **10**

Gönül

9. Seni ' Amrī sever didüm didi kim
10. Ölecek astadur dilin çiyner

15. **dil:**

Gazel 28

Mısra: **1**

Gönül

1. Sīnemde dil ki am afesi ' andelībidür
2. Başda belā-yı ' ışık ile klan arībidr

16. **dil:**

Gazel 28

Mısra: **9**

Gönül

9. Yār u enīs Şabr u arār idi gitdi dil
10. ' Amrī aıre meramet it yir arībidr

17. **dil:**

Gazel 32

Mısra: **3**

Gönül

3. Ğam-ı ‘ışkuñla irişdi leb-i řirñnũne dil
4. Kafese girmeyicek tũtiye kim vire şeker

18. **dil:****Gazel 35**

Mısra: 5

Gönül

5. Nice dil oynadur cãn nağdin evvel
6. İden ol çeşm-i fettãn ile bãnâr

19. **dil:****Gazel 37**

Mısra: 11

Gönül

11. Uyudup bãgbãn-ı ğamzeñi dil
12. Yanađuñdan gül-i nesrñn uğurlar

20. **dil:****Gazel 38**

Mısra: 5

Gönül

5. şuşadun mı řanuña toyduñ mı ey dil cãnuña
6. Ne dũřersin üstine ol ğamze şançer kendidür

21. **diller:-ler****Gazel 38**

Mısra: 10

Gönül

9. İşve ile seyr iden ol serv-i řořbãlayı gör
10. Sünbülinden diller asılmış şanavber kendidür

22. **dil:****Gazel 50**

Mısra: 5

Gönül

5. Germ olmasun mı dil yine ğün toğdı başına
6. Kim ařikãre kıldı ruđuñãfitãb-ı luřf

23. **dile:-e****Gazel 51**

Mısra: 6

Gönül

5. Cān ḥalāş itmek olur mı pençesinden ğamzenüñ
6. Baḥr-i ḥüsnüñ mevci kim taḫdı dile ḳullāb-ı ‘ışḳ

24. **dil:**

Gazel 61
Mısra: 11
Gönül

11. Dil melül olmasun mı eşkümden
12. Düşdi girdāba zevraḳı gözümün

25. **dil:**

Gazel 62
Mısra: 2
Gönül

1. Geçdi serīr-i ḥaddüñe şāhāne beñlerüñ
2. Her ne dilerse ḳıldı dil ü cāna beñlerüñ

26. **dil:**

Gazel 65
Mısra: 7
Gönül

7. Boynuña alduğun ey dil kākül-i dilber diyü
8. Gerden-i dīvānede zencīrdür kākül degül

27. **dil:**

Gazel 67
Mısra: 8
Gönül

7. ‘Ūd-ı cān yaḳ micmer-i ‘ışḳında kim
8. Dil meşāmına ire bŷy-ı vişal

28. **dil:**

Gazel 71
Mısra: 6
Gönül

5. Yaḳma yıḳma bozma vīrān eyleme
6. Dil ḥayālŷñe vaṫandur sevdüğüm

29. **diller:-ler**

Gazel 75
Mısra: 3
Dil, lisan, konuşma dili

3. Cemālũñ muşhafından āyet-i secde okur diller
4. Anuñçũndür sũcũda varduğı ehl-i şafa kıblem

30. **dil:**

Gazel 83

Mısra: 1

Gönül

1. Acı dil virdükce ‘uşşāka cigerler yirsin
2. Zehri şĩrĩn gösterür bir cādũ-yı Kĩşmĩrsin

31. **dilde:-de**

Gazel 85

Mısra: 9

Gönül

9. Dilde n’eyler hattı fikri ‘Amriyā
10. Çünkü bitmez od yanan yirde çemen

32. **dil:**

Gazel 91

Mısra: 3

Gönül

3. Belā okına nişāne kılup dil ü cānı
4. Kurup kaşuñ yayını yaykarālar eyleyesin

33. **dilde:-de**

Gazel 104

Mısra: 1

Gönül

1. Merdũm-i çeşmũm ki dilde naşsuñı taħrĩr ide
2. Beñzer ol naķķāşa cām içre perĩ taşvir ide

34. **dilinden:-in, -den**

Gazel 104

Mısra: 10

Dil, lisan, konuşma dili

9. Ğoncalar kan ağlayup güller yaķasın çāk ider
10. ‘Amrĩ kim bũlbũl dilinden ħālini taķrĩr ide

35. **dil:**

Gazel 121

Mısra: 5

Gönül

5. Dil neyistānna odlar şaçalı ejder-i 'ışk
6. Yandum ol āteş-i sūzān ile öldüm gitdi

36. **dil:**

Gazel 135

Mısra: 5

Gönül

5. Gitdi 'aql u gitdi şabr u gitdi dil ey derd ü ğam
6. Hıstayam tenhā koman bi' llāhi yoldaşlar beni

37. **dil:**

Gazel 136

Mısra: 5

Gönül

5. Her n'eyler ise eyler ölür dirilürdi dil
6. Bir ğamze tırine dikilürdi nişān idi

38. **dilüm:-üm**

Gazel 74

Mısra: 9

Gönül

9. 'Amrīyem derd ile delindi dilüm
10. İñlemez bunca nāy efendicüğüm

dil al-:

1. **dil almada:-ma, -da**

Gazel 30

Mısra: 1

Gönül almak, kendine aşık etmek

1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
2. Saña cāzū gözünne қаşuña sāhir dirler

dil bağla-:

1. **dil bağlaram:-r, -am**

Kıt'a 17

Mısra: 4

Gönül bağlamak, sevmek

3. Bağlamaludur bu ben şeydāyı kim
4. Bīvefālar zūlfine dil bağlaram

2. **dil bağlaya:-ya**

Gazel 101

Mısra: 4
Gönül bağlamak, sevmek

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet n'idügin
4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

dil defteri:

1. **dil defterinde:** -n, -de

Gazel 106

Mısra: 4

Gönül defteri

3. Dīde evrāk-ı ḥayāle servqadler naqş idüp
4. Şebt olan dil defterinde ḥaṭṭ u ḥāl oldı yine

dil naqdi:

1. **dil naqdin:** -n

Gazel 30

Mısra: 7

Gönül sermayesi, gönül varlığı (kıymet, değer bağlamında)

7. Şofılık şatmayalum bunda ki dil naqdin alur
8. Büt-i sīmīnler olur buña Manastır dirler

dil şehri:

1. **dil şehrine:** -ne

Gazel 45

Mısra: 3

Gönül şehri

3. Varlığum yağma için dil şehrine od şaldı 'ışk
4. Naqd-i şabri idemedüm ol aralıqdan ḥalāş

dil şişesi:

1. **dil şişesinde:** -nde, -

Gazel 50

Mısra: 2

Gönül şişesi

1. Cān ḥoqqasında ḥāl-i lebūñ müşk-i nāb-ı luṭf
2. Dil şişesinde āb-ı 'izāruñ gülāb-ı luṭf

dil tıflı:1. **dil tıflını:-nı****Gazel 110**

Mısra: 8

Gönül çocuğu (Gönlün bir çocuğa teşbih edilmesi bağlamında)

7. Hakikat 'imini ta'lim kılsun

8. Virüñ dil tıflını 'ışk-ı mecaza

dil ü cân:1. **dil ü cân:****Gazel 27**

Mısra: 3

Kalp ve ruh

3. Dil ü cân 'üdını yaqıp cigerüm

4. Bezm-i miñnetde gezdürür micmer

2. **dil ü cân:****Gazel 122**

Mısra: 6

Kalp ve ruh

5. Nezâketle dehânuñ hoqkabâzı

6. Dil ü cân mühresin oynatdı gitdi

dil ucı:1. **dil ucına:-na****Gazel 132**

Mısra: 1

Gönle, gönlün içi

1. Göz ucından dil ucına yine âteş düşdi

2. Raht-ı şabrı tağılup hâli müşevveş düşdi

1. **dil uciyle:****Gazel 28**

Mısra: 5

Önemsizce

5. Ben öldüğüm bu kim dil uciyle bir añmadı

6. La'lün Mesîhi kim dil-i hasta tabîbidür

dil vir-:**1. dil virmegi:-meg, -i****Gazel 15**

Mısra: 3

Gönül vermek, aşık olmak, sevmek

3. Kimden öğrendüñ leb-i şîrînüñe dil virmegi

4. Bâreka'llâh âferîn üstâduña sâbâşlar

2. dil virüp:-üp**Gazel 29**

Mısra: 7

Gönül vermek, aşık olmak, sevmek

7. Destbâzî eyler iken bûse añañ dil virüp

8. Sögdügince gül gibi humret gelür merğüb olur

dilâ:**1. dilâ:****Gazel 12**

Mısra: 6

Ey gönül

5. Kimesne niceye dimez yüzine bakmaz hiç

6. Güzeller içre dilâ can metâ'ın itme mezâd

dilber:**1. dilber:****Gazel 1**

Mısra: 11

Gönül alan güzel II Sevgili

11. Dilber didi 'Amrî bana bu la'l-i cânbağşî viren

12. Âb-ı Hayâta beñzer eş'âr-ı revân virmiş saña

2. dilber:**Gazel 2**

Mısra: 5

Gönül alan güzel II Sevgili

5. Dir imişsin dilber oldur 'âşîka luţf eyleye

6. Bu sözüñden 'âşîk oldı ser be ser dünyâ saña

3. **dilberlere:-ler, -e****Murabba 2**

Mısra: 2

Gönül alan güzel II Sevgili

1. Koyalum Leylî vü Şîrîni geçenden geçelüm
2. Medh ile şimdiki dilberlere hıl'at biçelüm

4. **dilber:****Müfret 4**

Mısra: 2

Gönül alan güzel II Sevgili

1. Bağrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
2. Ol meyfürüş dilber tırmiş kebâb şancur

5. **dilber:****Gazel 6**

Mısra: 1

Gönül alan güzel II Sevgili

1. Dilber ki uyhuya vara gelmez gözüme hâb
2. Öpsem tuya mı diyü çeker cânım ıztırâb

6. **dilber:****Gazel 9**

Mısra: 9

Gönül alan güzel II Sevgili

9. Günâh yoğ imiş öldürse câşıkı dilber
10. Gel imdi 'Amrîyi öldür bulındı naql-i şarîh

7. **dilber:****Gazel 14**

Mısra: 9

Gönül alan güzel II Sevgili

9. Hey koculası odaya gel didüm dilber didi
10. Hoş varalum 'Amriyâ ammâ odañ tenhâ mıdur

8. **dilber:****Gazel 16**

Mısra: 10

Gönül alan güzel II Sevgili

9. Uyğuda bulup bûsesin aldum dir imişsin
10. Dilber saña 'Amrî ne kim eylerse yiridür

9. **dilber:****Gazel 17**

Mısra: 5

Gönül alan güzel II Sevgili

5. Severem didüğüm diler dilber
6. Ağzuma söğmege bahane arar

10. **dilberüm:-üm****Gazel 24**

Mısra: 1

Gönül alan güzel II Sevgili

1. Būse virdi dilberüm zād-ı sefer
2. Kim seferde hūb olur hālvā-yı ter

11. **dilberi:-i****Gazel 34**

Mısra: 3

Gönül alan güzel II Sevgili

3. Gördüm ol dilberi öpem didüm
4. ‘Āşıkā gördüğü yeter didiler

12. **dilberleri:-leri****Gazel 36**

Mısra: 1

Gönül alan güzel II Sevgili

1. Cihān dilberleri cānlar kıparlar
2. Yıkırlar gönülümüzi geh yaparlar

13. **dilberlik:-lik****Gazel 36**

Mısra: 3

Gönül alan güzel II Sevgili

3. ‘Aceb bu var mı dilberlik yolında
4. Görürler ‘āşıkı yoldan şaparlar

14. **dilber:****Gazel 53**

Mısra: 10

Gönül alan güzel II Sevgili

9. Biñ kez ölür dirilür fūrkat şebinde ‘uşşak
10. Dilber firākı ‘Amrī rüz-ı kıyāmet ancak

15. **dilberlere:-ler, -e****Gazel 59**

Mısra: 9

Gönül alan güzel II Sevgili

9. Hil'at-i zībā geyürdi medh ile dilberlere
10. Her güzelden 'Amrīye bir buse bayramlık gerek

16. **dilberüm:-üm****Gazel 60**

Mısra: 1

Gönül alan güzel II Sevgili

1. Raķīb-i rūsiyehe varsa dilberüm gezerek
2. 'Aceb mi kebk-i derī 'azm-i hār ider sekerek

17. **dilberler:-ler****Gazel 64**

Mısra: 10

Gönül alan güzel II Sevgili

9. 'Amriyā her kişiye ya'nī ferah virmez mi
10. Őuħ dilberler arasında olan sözi dimek

18. **dilberlere:-ler, -e****Gazel 77**

Mısra: 13

Gönül alan güzel II Sevgili

13. Şehre 'Amrī geldügin diñ nüktedān dilberlere
14. Yanına gelsün gazelde siħr ü efsün isteyen

19. **dilber:****Gazel 91**

Mısra: 9

Gönül alan güzel II Sevgili

9. Egerçi 'Amriye Şimdi sögersin ey dilber
10. Velī dem ola ki biñ biñ du'ālar eylesin

20. **dilbere:-e****Gazel 101**

Mısra: 4

Gönül alan güzel II Sevgili

3. Āh ol miskine kim bilmez maħabbet n'idügin
4. Vāy Şol Őeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

21. **dilberi:-i****Gazel 102**

Mısra: 9

Gönül alan güzel II Sevgili

9. Dilberi bīmār idüp ağlatma ‘Amrī bendeyi
10. Yā ilāhī şıḥḥat erzānī kıl ol sulṭānuma

22. **dilberler:-ler****Gazel 106**

Mısra: 7

Gönül alan güzel II Sevgili

7. Ehl-i dil dilberler ile ‘ayşa āgāz eyledi
8. Gitdi fūrkat devr-i eyyām-ı vişāl oldı yine

23. **dilberlerinden:-ler, -in, -den****Gazel 115**

Mısra: 1

Gönül alan güzel II Sevgili

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Hüsni ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

24. **dilberlerle:-ler, -le****Gazel 115**

Mısra: 3

Gönül alan güzel II Sevgili

3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

25. **dilberlerinden:-ler, -in, -den****Gazel 115**

Mısra: 10

Gönül alan güzel II Sevgili

9. ‘Amriyā Kōstantīniyye ‘azmine tākat kanı
10. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

26. **dilber:****Gazel 131**

Mısra: 7

Gönül alan güzel II Sevgili

7. Bād-ı şehirīden ger қоһuñ ala ey dilber
8. Қabrümde biten güller çāk ide girībānı

27. **dilber:****Gazel 30**Mısra: **10***Gönül alan güzel II Sevgili*

9. İkilik yok arada sen de ne dursin ' Amrī
10. Dilber ile melek ü hūr u perī bir dirler

dilber-i pürcefā:1. **dilber-i pürcefāya:-ya****Gazel 113**Mısra: **8***Cefası çok dilber (Aşıklara çok cefa çektirmesi bağlamında)*

7. Dil-i şeydāñı uşladı vırsün
8. Dilber-i pürcefāya ışmarla

dilber-i ra' nā:1. **dilber-i ra' nālar:-lar****Gazel 108**Mısra: **4***Parlak güzelliği olan güzeller*

3. Meye düşmüş yürür āvāre benüm gibi ḥabāb
4. Bir nefes şöḥbet için dilber-i ra' nālar ile

dilber-i şīrīn:1. **dilber-i şīrīnümdür:-üm, -dür****Gazel 19**Mısra: **4***Gönül çelen Şirin (Meşhur Ferhat ile Şirin hikayesindeki kadın kahraman)*

3. Ol ki Leylī ola Mecnūn-ı dilāşüftesiyem
4. Ben ki Ferhād olam ol dilber-i Şīrīnümdür

dilber-i Yūsuf cemāl:1. **dilber-i Yūsuf cemāl:****Gazel 78**Mısra: **3***Yusuf yüzlü güzel (Hz Yusufun güzelliği bağlamında)*

3. Mısr-ı dil sultānidur ol dilber-i Yūsuf cemāl
4. Devlet-i vaşlın dilerseñ kıoma elden dāmenin

dilberlik zamānı:**1. dilberlik zamānı:****Gazel 128**Mısra: **8***Gönül alma zamanı*

7. Bilürseñ özge beglikdür süre gör

8. Güzellik devri dilberlik zamānı

dilberümce:**1. dilberümce:****Gazel 14**Mısra: **6***Sevdiğim güzel gibi*

5. Zāhidā turmaz ögersin cennettiñ hūrilerin

6. Toğrusın di dilberümce serv-i hoşbālā midur

dildār:**1. dildārdan: -dan****Gazel 123**Mısra: **3***Gönül sahibi II Sevgili*

3. Dürüm imānum olan dildārdan dūr eyleyüp

4. Kendü dinine koyup ayırdı imāndan beni

2. dildāra: -a**Gazel 125**Mısra: **10***Gönül sahibi II Sevgili*

9. Beni öldürmedin derd ile fūrkat

10. Yolına öldüğüm dildāra geldi

3. dildārum: -um**Gazel 130**Mısra: **2***Gönül sahibi II Sevgili*

1. Gerekmez kim olam bir lahza hālī

2. Ya dildārum gerekdür yā hayālī

dildār-ı ‘anberīngīsū:**1. dildār-ı ‘anberīngīsū:****Kaside 1**Mısra: **21***Saçı misk kokulu sevgili***21.** Kānı senūñ gibi dildār-ı ‘anberīngīsū**22.** Kānı benüm gibi şūrīdehāl-i pürsevdā**dile-:****1. diler:-r****Kaside 1**Mısra: **67***İstemek, arzulamak***67.** Diler ki baħr-i kefüñden gedālīg ide senūñ**68.** Eline kāse alupdur ħabābdan deryā**2. dilerseñ:-r, -se, -ñ****Kaside 2**Mısra: **3***İstemek, arzulamak***3.** Dilerseñ zühūr ide tevħīd-i tām**4.** Yan ol deñlü kim ħalasıñ bīcihet**3. dilerem:-r, -em****Murabba 3**Mısra: **2***İstemek, arzulamak***1.** Yüzüme saçmadın devrāñ ğubārım**2.** Dilerem kim müyesser ide yārı**4. dilerdi:-r, -di****Kıt'a 6**Mısra: **2***İstemek, arzulamak***1.** Uydı nāgeh baña bir hercāyī ħīz-i bī ħayā**2.** Dilkülük itmek dilerdi ara yirde dāyimā**5. diledüm:-dü, -m****Müfret 7**Mısra: **1***İstemek, arzulamak*

1. Hālvā diledüm la'1 lebinden şekerīce
2. Didi hele ağzuñı s..em mā hażarīce

6. **diler:-r**

Gazel 17

Mısra: 5

İstemek, arzulamak

5. Severem didüğüm diler dilber
6. Ağzuma söğmege bahane arar

7. **diler:-r**

Gazel 39

Mısra: 5

istemek, arzulamak

5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül
6. Otağı lāle-i haṃrā vü güller sāyebānidur

8. **dilerse:-r, -se**

Gazel 62

Mısra: 2

İstemek, arzulamak

1. Geçdi serīr-i haḏdüñe şāhāne beñlerüñ
2. Her ne dilerse kıldı dil ü cāna beñlerüñ

9. **dilerem:-r, -em**

Gazel 73

Mısra: 11

istemek, arzulamak

11. Dilerem baķmayanı il içre añā
12. Deñerem yine añadur nażarum

10. **dilerseñ:-r, -señ**

Gazel 78

Mısra: 4

İstemek, arzulamak

3. Mışr-ı dil sultānidur ol dilber-i Yūsuf cemāl
4. Devlet-i vaşlın dilerseñ koma elden dāmenin

11. **dilerseñ:-r, -señ**

Gazel 106

Mısra: 11

İstemek, arzulamak

11. Gülşen-i cennet dilerseñ hâne-i hammâra var
12. Muğbeçe hūrī vü mey āb-ı zülāl oldu yine

12. **dilerse:-r, -se**

Gazel 112

Mısra: 12

İstemek, arzulamak

11. Cān nakdi ile virmez ise būsesin habīb
12. Başum daği dilerse n'ola cānum

13. **dileye:-ye**

Gazel 113

Mısra: 9

İstemek, arzulamak

9. Hasta gönlüñ ki gülşeker dileye
10. Ol leb-i cānfezāya ışmarla

14. **dilersin:-r, -sin**

Kaside 1

Mısra: 23

İstemek, arzulamak

23. Dilersin od şalasın gül gibi cihāna yine
24. Libās-ı sebzi çıkarup ki geydūñ āl kabā

15. **dilemek:-mek**

Gazel 64

Mısra: 4

İstemek, arzulamak

3. Yār gönlüne nedür hoşca gelen didi didüm
4. Beng ile söz geçicek buse-i şīrīn dilemek

dil uzad-:

1. **dilin uzaduban:-uban**

Gazel 18

Mısra: 12

İleri geri konuşmak, haddini aşarak kötü ve saygısızca sözler söylemek

11. Kūfl-i mercān açup la'l ü güher dürcinden
12. Dilin uzaduban ağzuma söger nāzlanur

dile düş-:1. **dile düşse:-se****Gazel 84**

Mısra: 2

Herkes tarafından hakkında kötü söz söylenmek, dedikodusu yapılmak, kötü şöhret olmak

1. Gül zahmını hāruñ götürür bülbül ucından
2. Bülbül n'ola çok mı dile düşse gül ucından

dile gel-:1. **dile gelse:-se****Gazel 89**

Mısra: 7

Konuşmak

7. Ğamzeñ dile gelse aña ta'zīm iderem çün
8. İkrām gerek kāfir olursa daği mihmā

dil-haste:1. **dil-ħasteyi:-yi****Gazel 66**

Mısra: 8

Gönül hastası II Aşık

7. Göster ey mählikā āyine-i ħüsnüñi kim
8. Göresin 'aşık dil-ħasteyi bīcāñşekil

2. **dil-ħasteñi:-i****Gazel 57**

Mısra: 1

Gönül hastası II Aşık

1. Gıtdüñ ey derdüm emi dilħasteñi ħayrāñ ħodun
2. Cān viren dermāndeni ħurbetde bīdermāñ ħoduñ

dil-i āşüftehāli:1. **dil-i āşüftehāli:-i****Gazel 130**

Mısra: 10

Sevgiden kendinden geçmiş gönül

9. Zülāl-i vaşl ile sīrāb kıılma
10. Ķo yansun bu dil-i āşüftehāli

dil-i bîçâre:1. **dil-i bîçâreler:** *-ler***Gazel 21**

Mısra: 1

Çaresiz gönül

1. Câm-ı la'lüñsüz karâr itmez dil-i bîçâreler
2. Hiç olur mı bâdesüz ârâm ide âvâreler

dil-i derdmend:1. **dil-i derdmende:** *-e***Gazel 28**

Mısra: 7

Dertli gönül

7. Ne kışşa diyü şorma dil-i derdmende ki
8. Ğam hışşesi vü ğuşşâ vü miñnet naşîbidür

dil-i dîvâne:1. **dil-i dîvâneye:** *-ye***Gazel 72**

Mısra: 2

Deli gönül

1. Seni ben ey perî âdem şanurdum
2. Dil-i dîvâneye maħrem şanurdum

dil-i ğamgîn:1. **dil-i ğamgînümi:** *-üm, -i***Gazel 10**

Mısra: 2

Gamlı, tasalı gönül

1. Niğârımdan hezârân dâd u feryâd
2. Ki itmez bu dil-i ğamgînümi şâd

dil-i hasta:1. **dil-i hasta:****Gazel 28**

Mısra: 6

Hasta gönül II Aşık

5. Ben öldüğüm bu kim dil uciyle bir añmadı
6. La'lün Mesîhi kim dil-i hasta tabîbidür

2. **dil-i hasta:**

Gazel 54

Mısra: 3

Hasta gönül II Aşık

3. Ey dil-i hasta gözün aç ki iren
4. Ol Mesîhânefes tabîb ancak

dil-i hünî:

1. **dil-i hünîn:-n**

Gazel 37

Mısra: 1

Kanlı gönül (aşığın aşktan dolayı yaralanmış gönlü bağlamında)

1. Gözün mesti dil-i hünîn uğurlar
2. Mey ile şîşe-i rengin uğurlar

dil-i miskîn:

1. **dil-i miskînümdür:-üm, -dür**

Gazel 19

Mısra: 6

Zavallı gönül

5. Şem'-i bezmin tolanan sūhte pervâne degül
6. Göynüğün yanmağa varan dil-i miskînümdür

dil-i pürderd:

1. **dil-i pürderd:**

Gazel 56

Mısra: 2

Çok dertli gönül

1. Gıtdün ey rûh-ı revân ben hastayı cânsuz kodun
2. Bu dil-i pürderd ile gurbetde dermânsuz kodun

dil-i pürsüz:

1. **dil-i pürsüz:**

Gazel 143

Mısra: 6

Çok yanmış gönül

5. Hind-i zülfinüñ elinden oda tutdı 'ūd-vār
6. Bu dil-i pürsüz kim şad pāredür micmer gibi

dil-i rüsvāy:

1. **dil-i rüsvāy:**

Gazel 105

Mısra: 6

Perişan gönül

5. Kanda yuyam göz yaşıyle yüz karasın hey dirîğ
6. 'Āleme oldum melāmet bu dil-i rüsvāy ile

dil-i şeydā:

1. **dil-i şeydāya:-ya**

Gazel 58

Mısra: 4

Çılgın gönül

3. Dūd-ı āhum şanma pīç ā pīç olan zencirdür
4. K' anı taqmışdur dil-i şeydāya pürçin perçemüñ

2. **dil-i şeydāñi:-ñi**

Gazel 113

Mısra: 7

Çılgın gönül

7. Dil-i şeydāñi uşladı vırsün
8. Dilber-i pürcefāya işmarla

dil-i şikeste:

1. **dil-i şikestede:-de**

Gazel 133

Mısra: 6

Kalbi kırık II Aşık

5. Tırüñ elinden āh ki biñ kez gelür geçer
6. Bir dem dil-i şikestede kılmaz iķāmeti

dil-i şürīde:

1. **dil-i şürīde:**

Gazel 107

Mısra: 8

Perişan gönül

7. Vāy Ferhād ile Mecnūn ele girseydi anı
8. Alaşaydu dil-i Őūrīde amın anlar ile

dil-i sūzān:

1. **dil-i sūzānum:-um**

Gazel 112

Mısra: 6

Yanmış gönül (Aşk ateşiyile)

5. Çokdan yanardı āteş-i ahumla nūh felek
6. Yaşum su sepmese dil-i sūzānum üstine

2. **dil-i sūzānum:-um**

Gazel 140

Mısra: 4

Yanmış gönül (Aşk ateşiyile)

3. Hattuñı müşk-i Hıtā hālūñi ‘anberden iden
4. Dil-i sūzānum ile sīnemi micmer kıldı

dil-i ‘uşşāk:

1. **dil-i ‘uşşākı:-ı**

Gazel 23

Mısra: 2

Aşıkların gönülleri

1. Nevbahār oldı güzeller ‘azm-i bostān itdiler
2. Ğam tenūrında dil-i ‘uşşākı biryān itdiler

dil-i virāne:

1. **dil-i virāneye:-ye**

Müfret 1

Mısra: 1

Yıkık, harap gönül

1. Göz ucından dil-i virāneye āteş düşdi
2. Raht-ı şabrı dağılup hālī müşevveş düşdi

dilkülük it:-

1. **dilkülük itmek:-mek**

Kıt'a 6

Mısra: 2

Kurnazlık yapmak

1. Uydı nāgeh baña bir hercāyī h̄iz-i bī hayā
2. Dilkülük itmek dilerdi ara yirde dāyimā

diller al-:

1. **diller alur:-ur**

Gazel 90

Mısra: 1

Gönüller almak, kendine aşık etmek

1. Diller alur fitnede şol ğamze-i cādū diyen
2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrū diyen

dilleş-:

1. **dilleşelüm:-e, -lüm**

Gazel 95

Mısra: 7

Karşılıklı tatlı tatlı söyleşmek

7. Kaçma bizden senüñle dilleşelüm
8. Neyedür nālişüñ beyān eyle

dilrübā:

1. **dilrübāsın:-sın**

Gazel 92

Mısra: 10

Gönül kapan, herkesi kendine bağlayan, aşık olunan (güzel) II Sevgili

9. Ne meleksin ne hūrisin ne perī
10. Güzel ādem ne dilrübāsın sen

2. **dilrübā:**

Gazel 94

Mısra: 10

Gönül kapan, herkesi kendine bağlayan, aşık olunan (güzel) II Sevgili

9. Sevdüğüm kimdür dimezem tā ki kendüyi şanup
10. ‘Amrīye cevır itmeye her dilrübā şimden girü

3. **dilrübāya:-ya**

Gazel 113

Mısra: 1

Gönül kapan, herkesi kendine bağlayan, aşık olunan (güzel) II Sevgili

1. Cānı bir dilrübāya işmarla
2. Aradan çık Hūdāya işmarla

dilsitān:1. **dilsitān:****Gazel 80**

Mısra: 1

Gönlü alan, gönlü kendine bağlayan II Sevgili

1. Nağş iderken la' lüni nağkâş-ı eşk ey dilsitān
2. Āl beñ olmuş yüzüne tamlamış bir kaṭra ḳan

2. **dilsitānumdur:-um, -dur****Gazel 81**

Mısra: 10

Gönlü alan, gönlü kendine bağlayan II Sevgili

9. Gitdi gönlüm Edrine şehrinden ey 'Amrī benüm
10. Bursa şehrin özledi kim dil-sitānumdur giden

dilteşne:1. **dilteşneler:-ler****Gazel 90**

Mısra: 7

Gönlü susamış, çok istekli II Aşık

7. Hañçerüñden ayrılup mecrūh olan dilteşneler
8. Hastadur yanında bulunmaz bir içim şu diyen

dimāğ:1. **dimāğın:-ın****Gazel 80**

Mısra: 4

Zihin, fikir

3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbü'l miskdür
4. Cān dimāğın eyledi ḥôş bŷy ile 'anberfeşān

dīn:1. **dīn:****Gazel 3**

Mısra: 1

İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan îmanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütünü ve bu îmâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu

1. Bir âfet-i dil ü dîn oldı qarşudan peydâ
2. Meger ki seyr ide çıkmış güneş gibi tenhâ

2. **dînum:-üm**

Gazel 8

Mısra: 5

İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan îmanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütünü ve bu îmâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inaniş yolu

5. Dînum îmānum disem ben saña men ‘eyler raķīb
6. Dîn için lâbüd ider kâfir müselmân ile bahş

3. **dîn:**

Gazel 8

Mısra: 6

İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan îmanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütünü ve bu îmâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inaniş yolu

5. Dînum îmānum disem ben saña men ‘eyler raķīb
6. Dîn için lâbüd ider kâfir müselmân ile bahş

4. **dînsüz:-süz**

Gazel 56

Mısra: 8

İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan îmanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütünü ve bu îmâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inaniş yolu

7. ‘Ārızuñ envārını ‘aşıklarardıñdan dūr idüp
8. Veh ki islām ehlini hey dînsüz îmānsuz ķoduñ

5. **dîn:**

Gazel 58

Mısra: 1

İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan îmanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütünü ve bu îmâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inaniş yolu

1. Dîn ü devlet naķdine el şundı bîdîn perçemüñ
2. Eyledi ben bu perîşāñhâli miskin perçemüñ

6. **dîñ:**

Gazel 77

Mısra: 13

İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan îmanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütünü ve bu îmâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inaniş yolu

13. Şehre ‘Amrī geldügin diñ nüktedān dilberlere
14. Yanına gelsün ğazelde sihr ü efsün isteyen

7. **dīn:**

Gazel 89

Mısra: 4

İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan îmanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütünü ve bu îmâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inaniş yolu

3. Koltuğma girüp kaşuñuñ gözlerüñ ey dost
4. Fettānlig ile aldı ne dīn kodı ne îmān

dīn ü îmān:

1. **dīn ü îmān:**

Gazel 82

Mısra: 9

Din ve iman

9. Kara gözler hūblarda dīn ü îmān olsa ger
10. Her biri turup kemīnī eylemezdi kaşd-ı dīn

2. **dīn ü îmān:**

Gazel 124

Mısra: 5

Din ve iman

5. Dīn ü îmān kaşdın eyler hey müselmānlar meded
6. Hāy bilmez kāfir ancak ğamze-i şîrefkeni

dīnden çıkar-:

1. **dīnden çıkarur:-ar, -ur**

Gazel 131

Mısra: 2

İnancını terk ettirmek

1. Şaçmış yüze ol kāfir bu zülf-i perişanı
2. Dīnden çıkarur āhîr bir niçe müselmānı

dīni yok:

1. **dīni yok:**

Gazel 46

Mısra: 6

Dinsiz

5. Zülfüñe karşı boyun egdümse kâfir olmadum
6. Aş dımekden aşşı ne hey dîni yok gel bârî aş

dinil:-

1. **dinildi:-di**

Kıt'a 3

Mısra: 3

Söylenilme, bahsedilme

3. Şimdilik kim sever dinildi velî
4. Kim bilür kim daği neler diyeler

2. **diñilse:-se**

Gazel 9

Mısra: 12

Söylenilme, bahsedilme

11. Seni hâlef kodı ihyâ-yı 'ışk eylemege
12. 'Aceb degüldür eger ölmedi diñilse Mesîh

dînine koy:-

1. **dînine koyup:-up**

Gazel 123

Mısra: 4

Kendi inandığı dine geçirmek

3. Dürüm îmānum olan dildārdan dūr eyleyüp
4. Kendü dînine koyup ayırdı îmandan beni

diñle:-

1. **diñle:**

Kaside 2

Mısra: 1

Kulak vermek

1. Saña söylerin diñle hey derdmend
2. Ola kim müfîd ola dārū-yı pend

2. **diñler:-r**

Gazel 76

Mısra: 13

Kulak vermek

13. Kim oğur kim diñler idi sırr-ı 'ışkı 'Amriyā
14. İkiyüzlü defterümdür illere destān iden

3. **diñle:****Gazel 87**Mısra: **10***Kulak vermek*

9. ‘Amrī ğazelleri ele girmezse çāre ne

10. Diñle seherde bülbül-i gūyā terānesin

4. **diñle:****Gazel 93**Mısra: **8***Kulak vermek*

7. Ey halīlüm Nūḥ Ṭufānın kıopardı gözlerüm

8. Kışşa çokdur diñle benden mācerā simden girü

dīnüm īmānum:1. **dīnüm īmānum:****Gazel 55**Mısra: **7***Dinim, imanum*

7. Dīnüm īmānum disem hışm ile kīn eyler baña

8. Beñzer ol kāfir kıatında kıadri yok īmānumuñ

dir:1. **dir:****Gazel 2**Mısra: **5***Demek, der, söyler*

5. Dir imişsin dilber oldur ‘āşıkā luṭf eyleye

6. Bu sözüñden ‘āşık oldu ser be ser dünyā saña

2. **dir:****Gazel 3**Mısra: **10***Demek, der, söyler*

9. Tebessüm eyleyürek gāh döğdi geh söğdi

10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

3. **dirlar:-ler****Gazel 14**Mısra: **7***Demek, der, söyler*

7. Bir güzel dün 'āşıkın öldürdi dirler bilmedük
8. Öldüren ol şūh u ol ölen fülān şeydā mıdur

4. **dirler:-ler**

Gazel 22

Mısra: 8

Demek, der, söyler

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevk ile
8. Dirler ol hūr-ı behište gül midür bülbül midür

5. **dir imişsin:-imiş, -sin**

Gazel 16

Mısra: 9

Söylermiş

9. Uyğuda bulup būsesin aldum dir imişsin
10. Dilber saña 'Amrī ne kim eylerse yiridür

6. **dir iseñ:-isen**

Gazel 89

Mısra: 5

Dersen

5. Ölsün dir iseñ 'āşık-ı dilhaste ferahdan
6. Şīrīn dehenüñden idegör būseye dermān

dirīg:

1. **dirīg:**

Gazel 23

Mısra: 9

Yazık, eyvah, yazıklar olsun

9. 'Āmriyā ben ḥasta ḳaldum ğam bucağında dirīg
10. Her kişi yāriyle seyrān-ı gülistān itdiler

2. **dirīg:**

Gazel 49

Mısra: 1

Yazık, eyvah, yazıklar olsun

1. 'Ömrüm gibi revān olup ol servḳad dirīg
2. Bağrumda dāğlar ḳodı ol lāleḥad dirīg

3. **dirîg:****Gazel 49**

Mısra: 2

Yazık, eyvah, yazıklar olsun

1. 'Ömrüm gibi revān olup ol servkād dirîg
2. Bağrumda dāğlar kōdı ol lāleḥad dirîg

4. **dirîg:****Gazel 49**

Mısra: 4

Yazık, eyvah, yazıklar olsun

3. Ḥaṭ yazmadın şaḥīfe-i ruḥsārına henüz
4. Şaçdı yüzine āh ki ḥāk-i leḥad dirîg

5. **dirîg:****Gazel 49**

Mısra: 6

Yazık, eyvah, yazıklar olsun

5. 'Ömrüm budağı mesnedi ol şāḥ-ı luṭf idi
6. Şimdi kime tayana ki gitdi sened dirîg

6. **dirîg:****Gazel 49**

Mısra: 8

Yazık, eyvah, yazıklar olsun

7. Çāk oldı sīne ḥāk-i leḥad gibi derd ile
8. Sūz-ı derūnı bilimedi hīç eḥad dirîg

7. **dirîg:****Gazel 49**

Mısra: 10

Yazık, eyvah, yazıklar olsun

9. Gözüm yaşıyle besler idi bāgbān-ı dil
10. 'Amrī nihāl-i 'ömr idi ol servkād dirîg

8. **dirîg:****Gazel 49**

Mısra: 12

Yazık, eyvah, yazıklar olsun

11. Yegdür ki bir du'ā ile yād idesin anı
12. Biñ biñ fiğān idüp dimeden bī'aded dirîg

9. **dirîg:****Gazel 49**

Mısra: 14

Yazık, eyvah, yazıklar olsun

13. Yâ Rabbi çün Muḥammedüñ adaşıdur aña

14. Luḫfuñdan itme merḫametüñ tâ ebed dirîg

10. **dirîg:****Gazel 57**

Mısra: 3

Yazık, eyvah, yazıklar olsun

3. ‘Āşık-ı zârı ölüm ḫaddinde terk itdüñ dirîg

4. Şem‘ gibi düşmanı ḫandân beni giryân ḫoduñ

11. **dirîg:****Gazel 80**

Mısra: 7

Yazık, eyvah, yazıklar olsun

7. Kaş u gözle sözlerüñden ‘aqlı aldurdum dirîg

8. Uğrun uḫrun baḫışuñdan gitdi îman el amân

12. **dirîg:****Gazel 101**

Mısra: 5

Yazık, eyvah, yazıklar olsun

5. Hey dirîg ol derdmend ü nâtüvân u zâra kim

6. Ḳan yaşı ırmağ olup her yaña aḫa çağlaya

13. **dirîg:****Gazel 119**

Mısra: 5

Yazık, eyvah, yazıklar olsun

5. Hiç âferîde ehle nazâr eylemez dirîg

6. İḫsân dükendi ḫalmadı bir âferîn daḫi

14. **dirîg:-du, -ñ****Gazel 56**

Mısra: 5

Yazık, eyvah, yazıklar olsun

5. ‘Āşık-ı bîçâreyi cānānesüz kılduñ dirîg

6. Bülbül-i âvâreyi gülsüz gülistānsuz ḫoduñ

diriġ eyle-:1. **diriġ eyleme:-me****Gazel 134**

Mısra: 6

Esirgemek, sakınmak

5. Mey yirine ciġer kanını nūş idenlere

6. Bi' llāhi diriġ eyleme bir merĥabācuġı

diriġ it-:1. **diriġ itmek:-mek****Gazel 140**

Mısra: 9

Esirgemek, sakınmak

9. ' Amrīye luṭı diriġ itmek elūnden gelmez

10. Haḫ Ta' ālā seni öz luṭfına maḫhar kıldı

diriġā:1. **diriġā:****Gazel 10**

Mısra: 6

Çok yazık, eyvahlar olsun

5. Kocılur yad olana ol gülendām

6. Diriġā āşināsın eylemez yād

2. **diriġā:****Gazel 109**

Mısra: 4

Çok yazık, eyvahlar olsun

3. Bülbül-i ḫastedile nāleler itdürmek için

4. Zaġ düşlendi diriġā nideyin gülşenüñe

diş:1. **diş:****Gazel 64**

Mısra: 5

Diş (Üst ve alt çene kemikleri üzerinde karşılıklı sıralanmış olan ve ağza alınan şeyleri koparıp çiğnemeye yarayan sert, beyazımtırak parçalardan her biri)

5. Kaşdum oldur ki uram la'lüñe diş yaraların
6. Tā unudulmaya arada geçen haqq-ı nemek

ditre-:

1. **ditrersem:**-r, -se, -m

Gazel 26

Mısra: 7

Sarsılmak

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne tañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

2. **ditrer:**-r

Gazel 59

Mısra: 2

Korkmak, korkuya kapılmak

1. Her kaçan binseñ şalıncağa şalınsañ ey melek
2. Göklere uçar şanup cān talbınur ditrer yürek

dīvān:

1. **dīvānumuñ:**-um, -uñ

Gazel 55

Mısra: 2

Şiirlerin toplandığı kitap

1. Hāmedür minķār-ı bülbül medhine cānānumuñ
2. Berg-i gülden ideyin evrāķını dīvānumuñ

2. **dīvānum:**-um

Gazel 112

Mısra: 2

Şiirlerin toplandığı kitap

1. Bir ter ğazel didüm yine cānānum üstine
2. Bülbül işitse gül şaça dīvānum üstine

dīvāne:

1. **dīvāne:**

Kıt'a 13

Mısra: 1

Deli, mecnun

1. Gel nice dīvāne oldum gör beni
2. Bundan anda öpmek istedüm seni

2. **dīvāne:****Gazel 35**

Mısra: 1

Deli, mecnun II Aşık

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan haberdār

3. **dīvāneye:-ye****Gazel 96**

Mısra: 8

Deli, mecnun II Aşık

7. Katı sözler söylenürse 'āşık olmaz ğarīb
8. Her tarafından seng atılsa tañ degül dīvāneye

4. **dīvānesidür:-si, -dür****Gazel 105**

Mısra: 9

Deli, mecnun II Aşık

9. Bir perīdür sevdüğüm dīvānesidür cümle halk
10. Ol iki müşkīn hilāl ü tal'at-ı ğarrā ile

dīvāne göñül:1. **dīvāne göñlüme:-üm, -e****Gazel 99**

Mısra: 8

Deli, aşık göñül

7. Zencīr-i zülfe çek daħi dağlara düşmesün
8. Dīvāne göñlüme ser ü samanı añma ya

dīvār:1. **dīvārın:-ın****Gazel 5**

Mısra: 6

Duvar, bina, arsa, bahçe etrafına taştan yapılan perde

5. İşiginde secde kııl kim secdegāh-ı rūhdur
6. Kacbe-i kūyın tavāf eyle der ü dīvārın öp

dīvār-ı rūma:1. **dīvār-ı Rūma:-a****Kaside 1**

Mısra: 52
Anadolu

51. Sen ol kerīm-i cihānsın ki t̄ib-ı h̄ulkuñdan
52. Diyār-ı Rūma ḥased iltür oldu mülk-i Hıtā

diyet:

1. **diyet:**

Kaside 2
Mısra: 6
Değer, kıymet

5. Beşāret katīl-i ğam-ı 'ışka kim
6. Leb-i h̄ūr u bāğ-ı cināndur diyet

diyü:

1. **diyü:**

Gazel 1
Mısra: 14
(diyü, deyi, diyi): Diye

13. Şīrīnligin vaşf itmege la'1-i leb-i rengīnümün
14. H̄āme diyü bir t̄ūtī-i şekerzebān virmiş saña

2. **diyü:**

Gazel 6
Mısra: 2
(diyü, deyi, diyi): Diye

1. Dilber ki uyḥuya vara gelmez gözüme ḥāb
2. Öpsem t̄uya mı diyü çeker cānum ıztırāb

3. **diyü:**

Gazel 25
Mısra: 9
(diyü, deyi, diyi): Diye

9. 'Amrī meded ki ğamze diyü öldüğüm benüm
10. Bağrum delinmesün mi ki t̄ir-i қаzā çıkar

4. **diyü:**

Gazel 136
Mısra: 7
(diyü, deyi, diyi): Diye

7. Sākī ki t̄oldurup kadeḥi şunsa iç diyü
8. Sögse t̄udağı ağızuma da nūş-ı cān idi

diz-:

1. **dizersin:-er, -sin**

Gazel 130

Mısra: **16**

Sıralamak, dizmek II Diş

15. Leb-i la'lüñ ile güftāra gelsen

16. Dizersin rişte-i cānda le'āli

dög-:

1. **dögdi:-di**

Gazel 3

Mısra: **9**

Dövmek

9. Tebessüm eyleyürek gāh dögdi geh sögdi

10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

2. **dögse:-se**

Gazel 30

Mısra: **6**

Dövmek

5. Kudretüm yok ki tudağūñ kimüñ ağızına diyem

6. Sögse de dögse de öldürse de kādīr dīrler

3. **dögem:-em**

Gazel 69

Mısra: **2**

Dövünmek

1. Bu ne 'id olsun cihān hāndān u ben giryān olam

2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

dögin-:

1. **dögindi:-di**

Gazel 99

Mısra: **3**

Yaralanmak II Çok fazla üzölmek

3. Bağrum dögindi merhāmetüñ yok mıdur baña

4. Şefkāt idüp gözümdeñ ağan qanı aña ya

dögün-:

1. **dögünmişdür:**-miş, -dür

Gazel 31

Mısra: 2

Dövünmek II Çok fazla üzölmek

1. Yüregüm 'ışık ile göyünmişdür
2. K̄ara bağrum benüm dögünmişdür

dök-:

1. **dök:**

Murabba 4

Mısra: 3

Akıtmak

3. K̄anumı dök tek beni hecr ile mağbün eyleme
4. H̄ay efendi hey begüm k̄an eyle k̄anün eyleme

2. **dökdi:**-di

Gazel 61

Mısra: 1

Dökmek, akıtmak

1. Yirlere dökdi şuyını yüzümün
2. H̄ānumānı h̄arāb ola gözümün

dolāb:

1. **dolāba:**-a

Gazel 59

Mısra: 7

İçine binilen büyük meydan oyuncağı, dönme dolap

7. H̄ūblar dolāba binmiş h̄ayrete vardum görüp
8. Eyle şandum yire inmiş mihr ü māhiyle felek

dön-:

1. **dönsün:**-sün

Murabba 1

Mısra: 1

Elden ele dolaşmak

1. Turmadın dönsün k̄adeh ḡüyende iken 'andelīb
2. B̄üy-ı vaşlından gül-i zībānuñ almışken naşīb

2. döner:-er

Kaside 2

Mısra: 6

Dönüşmek

5. Var ey vaşl ile şād olan ağla kim
6. Gelüp ğam döner hecre rûz-ı vişāl

3. dönüp:-üp

Gazel 24

Mısra: 6

Dönmek II Yüzünü çevirmek

5. Ayrılırken saña karşı āh iden
6. Kıbleye dönüp yüzini can çeker

4. dönmişdür:-miş, -dür

Gazel 31

Mısra: 8

Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek, andırmak

7. Leb-i la' līnūñ için ağlamadan
8. İki gözüm 'aķıķa dönmişdür

5. döndi:-di

Gazel 73

Mısra: 1

Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek, andırmak

1. Zere döndi yüzüm ey sīmberüm
2. Olalı za'f-ı tenūñden haberüm

6. döndi:-di

Gazel 102

Mısra: 5

Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek, andırmak

5. Lāle-i hamrā iken nesrīne döndi zerd olup
6. Nātüvānlıķ gör ne kıldı gonca-i handānuma

döndür:-

1. döndürmezem:-mez, -em

Gazel 75

Mısra: 5

Ayrılmak, terketmek

5. Ham olsa kāmētüm sinden yüzüm döndürmezem senden
6. İşıĝüñ Ka'besi haķķı sücüdüm var saña kıblem

2. **döndürseler:-se, -ler****Gazel 75**

Mısra: 7

Yüzünü çevirmek

7. Ölürken kıbleye döndürseler bir ‘āşık-ı zārı

8. Gözi açuk kalup baқа maḥalleñden yaña kıblem

döşe-:1. **döşer:-r****Gazel 112**

Mısra: 14

Dökmek

13. ‘Amrī yire düşürmemeğe serv sayesinde

14. Kınlar döşer gözüm reh-i cānānum üstine

dost:1. **dost:****Gazel 16**

Mısra: 3

Sevgili, yar, sevilen kişi

3. Yağsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost

4. Her dāğ ki senden ire gülberg-i tarīdür

2. **dost:****Gazel 16**

Mısra: 5

Sevgili, yar, sevilen kişi

5. Ḥasret okı kim gözyaşı peykānidur ey dost

6. Derd ile ciğerden gelen āh-ı seḫerīdür

3. **dostlar:-lar****Gazel 24**

Mısra: 3

Sevgili, yar, sevilen kişi

3. Ne ḫaber ışmarlamak kim dostlar

4. Ben mey-i la‘linden oldum bīḫaber

4. **dostum:-um****Gazel 57**

Mısra: 7

Sevgili, yar, sevilen kişi

7. Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benim
8. Göñlümüñ vîrânesine âteş-i süzân kuduñ

5. **dostum:-um**

Gazel 59

Mısra: 3

Sevgili, yar, sevilen kişi

3. Merhabâ itmezseñ itme dostum ‘uşşâk ile
4. Cüft olup ağıyâr ile bayram yirin seyr itme tek

6. **dôstın:-ın**

Gazel 76

Mısra: 8

Sevgili, yar, sevilen kişi

7. Bî-vefâ dirlerse incinme be zâlim yâ nedür
8. Dôstın giryân iden düşmanların hândan iden

7. **dôstum:-um**

Gazel 85

Mısra: 7

Sevgili, yar, sevilen kişi

7. Dôstum her nesnenüñ oranı var
8. Gel cefâyı hâdden aşurma inen

8. **dôst:**

Gazel 86

Mısra: 3

Sevgili, yar, sevilen kişi

3. Beñzetdi çerâğ-ı ruhuña kendüzin ey dôst
4. Yâ Rab göreyin şem‘-i şebistân oda yansun

9. **dôst:**

Gazel 86

Mısra: 7

Sevgili, yar, sevilen kişi

7. Çöz zülfüñi kim bağlana ey dôst reh-i dîn
8. Aç yüzüñi kim hırmen-i îmân oda yansun

10. **dost:**

Gazel 89

Mısra: 3

Sevgili, yar, sevilen kişi

3. oltuğına girüp aşınuñ gözlerüñ ey dost
4. Fettānlıđ ile aldı ne dīn odı ne īmān

11. **dost:**

Gazel 93

Mısra: 3

Sevgili, yar, sevilen kişi

3. Dost dūřmān āh ide kāfir müselmān raħm ide
4. Ağlaya ben astaya bay u gedā şimden girü

12. **dostum:-um**

Gazel 22

Mısra: 9

Sevgili, yar, sevilen kişi

9. Müşkili var ‘ Amrīnün yok dime şorsun dostum
10. Leblerüñ rengi cigerler anı midür mül midür

dostluk eyle-:

1. **dostluk eylemeseñ:-se, -ñ**

Gazel 11

Mısra: 9

Arkadaşlık etmek

9. Dostluk eylemeseñ ‘ Amrīye tañ mı ki anı
10. Saña yavuzlar imiř dūřmen-i bedħāh meded

döy-:

1. **döymezem:-mez, -em**

Gazel 15

Mısra: 5

Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

5. Ölürem bu deñlü nāza döymezem didükçe yār
6. aş u gözin oynadup şiveyle nāza başlar

2. **döymez:-mez**

Gazel 41

Mısra: 1

Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

1. Ğamze-i dilbere ciger döymez
2. Siħr oıdır aña siper döyme

3. **döymez:-mez****Gazel 41**

Mısra: 4

Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

3. Āh-ı ‘āşıkdan incünür ol serv

4. Dem-i serde nihāl-i ter döymez

4. **döymez:-mez****Gazel 41**

Mısra: 6

Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

5. Nerm ider katı gönüni āhum

6. ‘Işk odıdur buña hācer döymez

5. **döymez:-mez****Gazel 41**

Mısra: 8

Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

7. Gözlerüñ şırsa tañ mı gönümüzi

8. Meste dükkān-ı şīşeger döymez

6. **döymez:-mez****Gazel 41**

Mısra: 10

Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

9. Şanma şerm ide bakmaya ‘Amrī

10. Pertev-i hüsnüñe nazar döymez

7. **döymeye:-me, -ye****Gazel 58**

Mısra: 5

Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

5. Kālb kālb olsa gönüler döymeye bir hāmeñe

6. Hoş káfādār oldu saña ey büt-i Çin perçemüñ

8. **döyemez:-e, -mez****Gazel 66**

Mısra: 6

Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

5. Bād-ı āhumdan uşansa n’ola ol gülbün-i nāz

6. Dem-i serde döyemez serv-i hırāmānşekil

9. **döymez:-mez****Gazel 73**

Mısra: 3

Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

3. Bu belâ taşına döymez şanemâ
4. Tatalum ola demürden cigerüm

10. **döymedi:-me, -di****Gazel 102**

Mısra: 1

Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

1. Döymedi nâzûk mizacı âteşin efgânuma
2. Ah kim pejmürdelik irdi gül-i handânuma

11. **döyme:****Gazel 41**

Mısra: 2

Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek

1. Ğamze-i dilbere ciger döymez
2. Sihr okıdır aña siper döyme

dü 'âlem:1. **dü 'âlem:****Gazel 5**

Mısra: 7

İki alem II Dünya ve Ahiret

7. Her dü 'âlem nağşını ehl-i şafaya gösterür
8. Cân u dil mir 'âtıdır âyîne-i ruhsârın öp

du 'â:1. **du 'âya:-ya****Kaside 1**

Mısra: 86

Güçsüzlük ve ihtiyâcını ortaya koyarak Allah 'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz

85. Çınâr bergi güneş pençesi degül görinen
86. El açdı belki benümle du 'âya 'arz u semâ

2. **du 'âlar:-lar****Gazel 2**

Mısra: 10

Güçsüzlük ve ihtiyâcını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz

9. 'Amriyâ eş'ârı sūz ile eyit kim okıyup
10. Tâ du'âlar eyleye her 'âşık-ı seydâ saña

3. **du'â:**

Gazel 49

Mısra: 11

Güçsüzlük ve ihtiyâcını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz

11. Yegdür ki bir du'â ile yâd idesin anı
12. Biñ biñ fiğân idüp dimeden bî'aded dirîğ

4. **du'âmı:-mı**

Gazel 60

Mısra: 3

Güçsüzlük ve ihtiyâcını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz

3. Didüm ki beñzümi gör al du'âmı rahm eyle
4. Yüzüme bakmayuban gitdi ağzuma söğerek

5. **du'âya:-ya**

Gazel 123

Mısra: 9

Güçsüzlük ve ihtiyâcını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz

9. El getir 'Amrî du'âya sen ben âmîn diyeyin
10. Hâk Ta'âlâ kırtara bu nâmüselmândan beni

6. **du'â:**

Gazel 129

Mısra: 4

Güçsüzlük ve ihtiyâcını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz

3. Buseñ almağ için du'â kıldum
4. Ne i ki hiç olur du'â mı ki

du'â al-:

1. **du'â al:**

Gazel 60

Mısra: 3

Yaptığı işle birinin hoşnutluğunu kazanmak

3. Didüm ki beñzümi gör al du‘āmı raḥm eyle
4. Yüzüme bakmayuban gitdi ağzuma söğerek

du‘ā kıl-:

1. **du‘ā kıldum:**-du, -m
Gazel 129
Mısra: 3
Dua etmek, yakarıŝta bulunmak
3. Būseñ almağ için du‘ā kıldum
4. Ne i ki hiç olur du‘ā mı ki

du‘āgū:

1. **du‘āgūyūñ:**-yūñ
Gazel 76
Mısra: 15
Dua eden, dua söyleyen
15. Luḥf-ı ‘āmuñdan unutma ben du‘āgūyūñ daḥi
16. Ey keremden ‘amr u zeyde luḥf ile iḥsan iden

du‘ālar eyle-:

1. **du‘ālar eylesin:**-ye, -sin
Gazel 91
Mısra: 10
Dualar etmek
9. Egerçi ‘Amriye şimdi söğersin ey dilber
10. Velī dem ola ki biñ biñ du‘ālar eylesin

du‘ā-yı nur:

1. **du‘ā-yı nurdur:**-dur
Gazel 5
Mısra: 3
Nurlu dua
3. Yüzüñe sür yüzün ey bī dil du‘ā-yı nurdur
4. Āyet-i raḥmetdür ey miskīn ḥaṭ-ı jengārın öp

dūd-ı āh:

1. **dūd-ı āhum:**-um
Gazel 58
Mısra: 3
Ah dumanı II Yürekteki aşk ateşinden dolayı ah çekince içten çıkan yanık nefes

3. Dūd-ı āhum şanma pīç ā pīç olan zencīrdür
4. K'anı taķmıŝdur dil-i ŝeydāya pürçīn perçemūñ

2. **dūd-ı āhı:-ı**

Gazel 70

Mısra: 7

Ah dumanı II Yürekteki aşk ateşinden dolayı ah çekince içten çıkan yanık nefes

7. Dūd-ı āhı başuma tēc-ı sa'ādet bilürem
8. 'Iŝķ dāğın temime ħil'at-i fāħir gördüm

3. **dūd-ı āhum:-um**

Gazel 81

Mısra: 7

Ah dumanı II Yürekteki aşk ateşinden dolayı ah çekince içten çıkan yanık nefes

7. Dūd-ı āhum kim livā-yı ejdehāpeykerdür ol
8. Āsumān-gīr idüben gün yüzlü cānumdur giden

4. **dūd-ı ahuñdan:-uñ, -dan**

Gazel 137

Mısra: 9

Ah dumanı II Yürekteki aşk ateşinden dolayı ah çekince içten çıkan yanık nefes

9. Dūd-ı ahuñdan kararadı ħaţţ-ı yār
10. 'Amriyā al indi yüzüñ ağını

dukā:

1. **dukā:**

Gazel 129

Mısra: 10

Avrupa'da asalet unvanı olup vaktiyle bu unvanı haiz olanlar epey vâsi memleketlerde hüküm sürdüklerinden hâkim manasını da ihtiva eder

9. 'Amrīyi bir güzel sever dirler
10. Kim i ki sevdiği Duķā mı ki

duka meyhānesi:

1. **duķa meyhānesine:-ne**

Gazel 100

Mısra: 8

Düklerin meyhanesi (Duka: Eskiden Avrupa'da yüksek bir asalet ünvanı)

7. Benüm cennetde de gönüm açılmaz
8. Duķa Meyhānesine varmayınca

düken-:1. **dükendi:-di****Gazel 119**

Mısra: 6

Bitmek, sona ermek

5. Hiç āferīde ehle nazār eylemez dirīg
6. İhsān dükendi qalmanı bir āferīn dağı

2. **dükenmez:-mez****Gazel 122**

Mısra: 3

Bitmek, sona ermek

3. Ebed şevkı dükenmez şol gönül kim
4. Ezelden 'ışk cāmın tatdı gitdi

dükkān-ı şīşeger:1. **dükkān-ı şīşeger:****Gazel 41**

Mısra: 8

Kadeh yapan dükkān II Kadeh

7. Gözlerüñ şırsa tañ mı gönümüzü
8. Meste dükkān-ı şīşeger döymez

dün:1. **dün:****Gazel 14**

Mısra: 7

Önceki gün

7. Bir güzel dün 'āşıkın öldürdi dirler bilmedük
8. Öldüren ol şūh u ol ölen fülān şeydā mıdur

2. **dün:****Gazel 68**

Mısra: 2

Önceki gün

1. Varımadum mescide vā'ız bugün ma'zur idüm
2. Başdan aşmış dün içilen tölular maħmūr idüm

3. **dün:****Gazel 68**

Mısra: 13
Önceki gün

13. ‘Amriyā dün mest iken buse kinār aḥdum gibi
14. Küsmiş ancak söğmedin geçdi bugün maḥhūr idüm

dün gice:

1. **dün gice:**

Gazel 104

Mısra: 7

Dün gece

7. Dün gice gördüm yatur koynumda öl Yūsuf cemāl
8. Bu düşüñ zevḫın kişi yā Rab nice ta‘bīr ide

dünüm imānum:

1. **dünüm imānum:**

Gazel 123

Mısra: 3

Din ve iman (İnanç)

3. Dünüm imānum olan dildārdan dūr eyleyüp
4. Kendü dīnine koyup ayırdı imāndan beni

dünyā:

1. **dünyā:**

Kaside 1

Mısra: 72

Dünya

71. Felek ḥamāyil-i Cevzāya and iḥer her dem
72. Ki sence şevkete lāyık getürmemiş dünyā

2. **dünyā:**

Gazel 2

Mısra: 6

dünya

5. Dir imişsin dilber oldur ‘aşıka luṭf eyleye
6. Bu sözüñden ‘aşığ oldu ser be ser dünyā saña

dünyā vü māfihā:

1. **dünyā vü māfihā:**

Gazel 105

Mısra: 2
Dünya ve içindekiler

1. 'Āşık ol ömrün ço geçsün āh u vāveylā ile
2. Geçmesün dünyā vü māfihā vü hūy u hāy ile

dünyāperest:

1. **dünyāperest:**

Kaside 2

Mısra: 1

Dünyaya tapacak derecede ehemmiyet verip ahiretini düşünmeyen. Maddiyatı çok seven

1. Sözümlerim gūş kıl olma dünyāperest
2. Ki tā ırmeye her deniden şikest

dünve:

1. **dünyede:-de**

Müfret 5

Mısra: 1

Dünya

1. İster misin ki olmayasın dünyede melül
2. Toxinma yār gönline küsdürme sen sen ol

dur-:

1. **durur:-ur**

Gazel 39

Mısra: 9

Durmak, beklemek

9. Şehā vaşfuñ gülistānında bir bülbül durur 'Amrī
10. Ki tekrār itdügi her lahza medhūñ dāstānidur

dūr:

1. **dūr:**

Gazel 137

Mısra: 5

Uzak

5. Göreyin dīdār-ı Hākdan dūr ola
6. Cennete viren cemālūñ bāgını

dür eyle-:

1. **dür eyleyüp:-yüp**

Gazel 123

Mısra: 3

Uzaklaştırmak

3. Dürüm imānum olan dildārdan dür eyleyüp

4. Kendü dīnine koyup ayırdı imāndan beni

dür id-:

1. **dür idüp:-üp**

Gazel 56

Mısra: 7

Uzak tutmak

7. ‘Ārızuñ envārını ‘āşıkларуñdan dür idüp

8. Veh ki islām ehlini hey dīnsüz imānsuz ķoduñ

durağ:

1. **durağ:-ı**

Murabba 3

Mısra: 2

Durak, ebedi istirahatgah

1. Bu ellerden götürmedin ayağ

2. Yir altında idinmedin durağ

dürc:

1. **dürcinde:-in, -de**

Gazel 143

Mısra: 10

Küçük kutu II Göz çukuru

9. ‘Amriyā düzd-i şabādan şakınup hāk-i rehin

10. Gözlerüm dürcinde pinhān eyledüm zerger gibi

dürr-i meknün:

1. **dürr-i meknün:**

Gazel 77

Mısra: 2

Gizli inci II Sevgilinin dişleri

1. Sākīyi ağzından öpsün cām-ı gülgün isteyen

2. Söze çeksün lā‘l-i nābın dürr-i meknün isteyen

dürr-i şāhvār:1. **dürr-i şāhvār:****Gazel 82**

Mısra: 7

Şahlara lâyıık olan iri tâneli inci II Sevgilinin dişleri

7. Hókka-i yâkūtda dendānı dürr-i şāhvār

8. Hatt-ı sebzi hâtem-i la'linde pîrūze nigîn

1. **dür-i şehvārı:-ı****Gazel 46**

Mısra: 2

Şahlara lâyıık olan iri tâneli inci II Sevgilinin dişleri

1. Öykünürse kākülüñe nāfe-i tātārı aş

2. Beñzedürse sözüñe özin dür-i şehvārı aş

dur:-1. **durur:****Gazel 135**

Mısra: 3

-dır, -dir, -dur, -dür bildirme eki

3. Kevkeb-i bahtum durur gökden düşen yâ hūd felek

4. Mehlikālar mihrine baķup ķomaz taşlar beni

düş:1. **düşde:-de****Murabba 3**

Mısra: 3

Rüya, hayal

3. Begüm hîç olmaz ise düşde bārī

4. Seni bir göreyin andan öleyim

2. **düşinde:-in, -de****Gazel 17**

Mısra: 7

Rüya, hayal

7. Baht anuñ kim öper düşinde seni

8. Devlet anuñ ki sīnesine şarar

3. **düşün:-üñ****Gazel 104**

Mısra: 8

Rüya, hayal

7. Dün gece gördüm yatur koynumda öl Yūsuf cemāl

8. Bu düşün zevkın kişi yā Rab nice ta'bīr ide

4. **düşlendi:-len, -di****Gazel 109**

Mısra: 4

Dadanmak

3. Bülbül-i hastedile nāleler itdürmek için

4. Zağ düşlendi dirīgā nideyin gülşenüñe

1. **düşünse:-ün, -se****Gazel 3**

Mısra: 14

Rüya, hayal

13. Bu zevk u 'işrete irmez kişi cinānda daḥi

14. Düşünse ḥayr ola 'Amrī hele eyi ru'yā

düş-:1. **düşen:-en****Kaside 1**

Mısra: 33

Yakışmak, yaraşmak, uygun gelmek

33. Güzellere düşen oldur şımaya peymānın

34. Gerekdür eyleye begler hemīşe 'ahde vefā

2. **düşüp:-üp****Gazel 32**

Mısra: 5

Düşmek II yanında olmak

5. Her gülün yanına düşüp yürür elbette raḳīb

6. N'idem ol ḥār-ı siyeh ekmedüğün yirde biter

3. **düşdi:-di****Gazel 61**

Mısra: 12

Girmek, gözyaşına boğulmak

11. Dil melül olmasun mı eşkümden
12. Düşdi girdāba zevraķı gözümün

4. **düşē:-e**

Gazel 63

Mısra: 5

Değeri düşmek, kıymetsiz olmak

5. Şūrīdehāl olup düşē miydüm ayaklara
6. Başumda olmasa saçı sevdāsı Aħmedüñ

5. **düşüp:-üp**

Gazel 68

Mısra: 11

Düşmek II Önünde eğilmek, yere kapanmak

11. Ol büt-i ra' nā ayağına yüzüm üzre düşüp
12. Secde-i şükr eyledüm Allāhuma mesrūr idüm

6. **düşürüp:-ür, -üp**

Gazel 76

Mısra: 4

Tutulmak, meftun olmak

3. Bāde-i la' l-i lebinden mest-i lāya' kıl kılan
4. Düşürüp sevdā-yı 'ışķa bīser ü sāmān iden

7. **düşē:-e**

Gazel 107

Mısra: 14

Yayılmak, dağılmak

13. Muṭribā sāzuña ' Amrī sözini demsāz it
14. Ki düşē gülguleler 'āleme efgānlar ile

8. **düşürmemeğē:-ür, -me, -meğ, -e**

Gazel 112

Mısra: 13

Yere yansımak, yerde olmak

13. ' Amrī yire düşürmemeğē serv sayesinde
14. Kānlar döşer gözüm reh-i cānānum üstine

9. **düşürdi:-ür, -di**

Gazel 114

Mısra: 2

Yakalanmak, bağlanmak

1. Ben kara günlüyi bu baht-ı siyāh
2. Bend-i zülfüne düşürdi nidem āh

10. **düşüp:-üp**

Gazel 126

Mısra: 9

Tutulmak

9. ‘Amrī-i şeydā mey-i ‘ışka düşüp
10. Kendüyi rüsvā-yı cihān eyledi

11. **düşdi:-di**

Gazel 132

Mısra: 2

Nasip olmak

1. Göz ucından dil ucına yine āteş düşdi
2. Raht-ı şabrı tağılup hālî müşevveş düşdi

12. **düşdi:-di**

Gazel 132

Mısra: 4

Nasip olmak

3. Tālī ‘ümde ki ezel kur ‘a şalınmışdı benüm
4. Çeşm-i ‘āşikküş ile kākül-i serkeş düşdi

13. **düşdi:-di**

Gazel 132

Mısra: 6

Nasip olmak

5. Ağlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
6. Baña bağrum kanı saña mey-i bīğış düşdi

14. **düşdi:-di**

Gazel 132

Mısra: 8

Nasip olmak

7. Defter-i derd ü belādur okıyup añlayana
8. Rūy-ı zerdüm ki sirişkümle münakkaş düşdi

15. **düşen:-en**

Gazel 135

Mısra: 3

Yukarıdan aşağıya birdenbire ve bilâ-ihityâr inmek, sukut etmek, yukarıdan inmek

3. Kevkeb-i bahtum durur gökden düşen yâ hûd felek
4. Mehlikâlar mihrine bakup komaz taşlar beni

16. **düşse:-se**

Gazel 138

Mısra: 3

Yansımak

3. Düşse sâkî 'aks-i zülf-i 'anberînüñ bādeye
4. Müşk ola hûn-ı dili āhū-yı şahrular gibi

düşelden:

1. **düşelden:**

Gazel 44

Mısra: 9

Düştüğünden beri

9. Gönlüm ol çāh-ı zenaḥdāna düşelden 'Amrî
10. 'Ālemüñ tāze bahārı baña zindān olmuş

düşman:

1. **düşmanı:-ı**

Gazel 29

Mısra: 10

İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse

9. 'Amriyā sancaḥ çeküp kim yūriye bālā-yı dost
10. 'Işk gālib oldu 'aqlum düşmanı maḡlūb olur

2. **düşman:**

Gazel 32

Mısra: 2

İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse

1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi kūyuña güzer
2. Sefer üzre kişiye düşman imiş sīm ile zer

3. **düşmanı:-ı**

Gazel 57

Mısra: 4

İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse

3. 'Āşık-ı zārı ölüm ḥaddinde terk itdün dirīg
4. Şem ' gibi düşmanı ḥandān beni giryān kođuñ

4. **düşmanuñ:-uñ****Gazel 57**

Mısra: 7

İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse

7. Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benüm

8. Gönlümüñ vîrânesine âteş-i sūzân kuduñ

5. **düşmanların:-lar, -ın****Gazel 76**

Mısra: 8

İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse

7. Bî-vefâ dirlerse incinme be zâlim yâ nedür

8. Dôstın giryân iden düşmanların hândan iden

6. **düşmân:****Gazel 93**

Mısra: 3

İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse

3. Dost düşmân âh ide kâfir müselmân rahm ide

4. Ağlaya ben hastaya bay u gedâ şimden girü

7. **düşman:****Gazel 117**

Mısra: 4

İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse

3. Hâr neyler bülbül-i bîçâreye güldür iden

4. N'itdi düşman zâr u nâlân eyleyen sensin beni

8. **düşmana:-a****Gazel 127**

Mısra: 1

İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse

1. Düşmana urma tîr-i pürtâbı

2. Devr-i hüsnüñde gözle aḥbâbı

9. **düşmeni:-i****Murabba 4**

Mısra: 3

Dost olmayan, hasım

3. Öldürüp ammâ ki soñra yâr idinme düşmeni

4. Hây efendüm hey begüm kan eyle kânün eyleme

düşmen-i bedhâh:**1. düşmen-i bedhâh:****Gazel 11**

Mısra: 10

Kötü istekli düşman

9. Dostluğ eylemeseñ ‘Amrîye tañ mı ki anı
10. Saña yavuzlar imiş düşmen-i bedhâh meded

düz:**1. düzetmiş:-et, -miş****Kaside 1**

Mısra: 4

Sarkıtmak

3. Kõmiş cebîn ü ‘izârında nergis altun hâl
4. Düzetmiş iki yanında benefşe zülf-i dü tâ

2. düzmiş:-miş**Gazel 43**

Mısra: 6

Yaratmak, şekillendirmek

5. Kaşuñ tākın bu resme müşk-i terden
6. Ta‘āla’llah ne hoş düzmiş mühendis

duzağ:**1. duzağın:-ın****Gazel 62**

Mısra: 3

Tuzak

3. Zîr-i külehde zülf duzağın nihân idüp
4. Şayd itdi murğ-ı cānı saçup dāne beñlerüñ

duzağa düş:**1. duzağa düşse:-se****Gazel 10**

Mısra: 8

Tuzağa düşmek

7. Gõñül zülfine tolaşduñ figān it
8. Ki murğ eyler duzağa düşse feryād

düzd-i şabâ:**1. düzd-i şabâdan:-dan****Gazel 143**Mısra: **9**

Hırsız rüzgâr (Sevgilinin parçasını aşıktan alması bakımından rüzgâr hırsıza benzetilmiş)

9. ‘Amriyâ düzd-i şabâdan şakınup hâk-i rehin

10. Gözlerüm dürcinde pinhân eyledüm zerger gibi

2.7. E

ebed şevkı:

1. ebed şevkı:

Gazel 122

Mısra: 3

Sonsuzluk isteği, ölümsüzlük isteği

3. Ebed şevkı dükenmez şol gönül kim

4. Ezelden 'ışk cāmın tatdı gitdi

ebr-i bahārī:

1. ebr-i bahārī:

Gazel 44

Mısra: 1

Bahar bulutu (Baharda bulutlardan çok fazla yağmur yağması aşığın da çok fazla gözyaşı dökmesi ile bağlantılı kullanılmış)

1. Gözlerüm ebr-i bahārī gibi giryān olmuş

2. Dāğ-ı hasretle yürek lāleleyin kan olmuş

2. ebr-i bahārī:

Gazel 101

Mısra: 8

Bahar bulutu (Baharda bulutlardan çok fazla yağmur yağması aşığın da çok fazla gözyaşı dökmesi ile bağlantılı kullanılmış)

7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan

8. Kara ton gey ağla ey ebr-i bahārī ağla ya

ebr-i luṭf:

1. ebr-i luṭfuñdan:-uñ, -dan

Kaside 1

Mısra: 49

İyilik bulutu II Cömertlik

49. Sen ol siphr-i keremsin ki ebr-i luṭfuñdan

50. Açıldı gülşen-i cūd u yüceldi serv-i seḫā

ebrū:

1. ebrūñ:-n

Gazel 1

Mısra: 4

Sevgilinin kaşı

3. Dil şaydına gīsūñ ile şunmuş kemend-i ‘anberīn
4. Cān kaşdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

2. **ebrū:**

Gazel 90
Mısra: 2
Sevgilinin kaşı

1. Diller alur fitnede şol gamze-i cādū diyen
2. Her yanından bir belādur kākūl ü ebrū diyen

ebrūnuñ kemānı:

1. **ebrūnuñ kemānı:**

Gazel 128
Mısra: 4
Sevgilinin yay gibi kavisli olan kaşı

3. Delüpdür bağrumı ney gibi feryād
4. Firākuñ oķı ebrūnuñ kemānı

ebrū-yı fitnekār:

1. **ebrū-yı fitnekārına:-ın, -a**

Gazel 88
Mısra: 5
Sevgilinin fitne çıkaran kaşı

5. Ebrū-yı fitnekārına cāzūluķ it diyü
6. Girmiş yanına ķamçı çalar zūlf-i ‘anberīn

ebrū-yı nigār:

1. **ebrū-yı nigār:**

Gazel 51
Mısra: 9
Sevgilinin eğilmiş kaşı

9. ‘Amriyā baş egme ta‘līm itdi ebrū-yı nigār
10. Secde öğretti niçe serkeşlere mihrāb-ı ‘ışk

ebrveş:

1. **ebrveş:**

Gazel 77
Mısra: 7
Bulut gibi (Yağmur yağdırması bağlamında)

7. Ebrveş giryān olup ‘ömri karar sun yürisün
8. Gülmesün ‘ömri günü ‘uşşākı maḥzun isteyen

ecel:

1. **ecel:**

Gazel 93

Mısra: 6

Ölüm anı, hayatın sonu, ölüm

5. Yārı aḡyār ile görmekten ölüm yegdür bana
6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

2. **ecelin:-in**

Gazel 111

Mısra: 7

Ölüm anı, hayatın sonu, ölüm

7. Mātem-zede oldı ecelin andı meḡer kim
8. Görđi gül-i terde ḥaṭ-ı cānānı benefşe

Edrine:

1. **Edrine:**

Gazel 115

Mısra: 1

Edirne şehri

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Ḥüsn ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

2. **Edrine:**

Gazel 115

Mısra: 10

Edirne şehri

9. ‘Amriyā Koşantıniyye ‘azmine tākat kanı
10. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

3. **Edrine şehriden:-n, -den**

Gazel 81

Mısra: 9

Edirne şehri

9. Gitdi gönlüm Edrine şehriden ey ‘Amrī benüm
10. Bursa şehrin özledi kim dil-sitānumdur giden

efendi:**1. efendi:****Murabba 4**

Mısra: 4

Buyruğu geçen, hükmünü yürüten, kendisine uyulan kimse

3. Kānumı dök tek beni hecr ile mağbūn eyleme

4. Hāy efendi hey begüm kân eyle kânūn eyleme

2. efendi:**Gazel 42**

Mısra: 10

Buyruğu geçen, hükmünü yürüten, kendisine uyulan kimse

9. Hisāb idüp yazarsaṅ kullaruṅı

10. Efendi 'Amrīyi serdeftere yaz

efendicüğüm:**1. efendicüğüm:****Gazel 74**

Mısra: 1

Efendiciğim II Sevgili

1. Dīde kân oldu vāy efendicüğüm

2. Kandasın kanda hāy efendicüğüm

2. efendicüğüm:**Gazel 74**

Mısra: 2

Efendiciğim II Sevgili

1. Dīde kân oldu vāy efendicüğüm

2. Kandasın kanda hāy efendicüğüm

3. efendicüğüm:**Gazel 74**

Mısra: 4

Efendiciğim II Sevgili

3. Ayaguṅ izidür yüzümde gözüm

4. Olmuşam ḥāk-i pāy efendicüğüm

4. efendicüğüm:**Gazel 74**

Mısra: 6

Efendiciğim II Sevgili

5. Sen güneşden ırak yaşum gibi
6. Yılduzum düşdi ay efendicüğüm

5. **efendicüğüm:**

Gazel 74

Mısra: 8

Efendiciğim II Sevgili

7. Sineme dağ-ı miñnet ise murād
8. Cānum üzre kolay efendicüğüm

6. **efendicüğüm:**

Gazel 74

Mısra: 10

Efendiciğim II Sevgili

9. ‘Amrīyem derd ile delindi dilüm
10. İñlemez bunca nāy efendicüğüm

efendü:

1. **efendüm:-m**

Murabba 4

Mısra: 4

Buyruğu geçen, hükmünü yürüten, kendisine uyulan kimse

3. Öldürüp ammā ki şoñra yār idinme düşmeni
4. Hāy efendüm hey begüm qan eyle qānūn eyleme

2. **efendüm:-m**

Murabba 4

Mısra: 4

Buyruğu geçen, hükmünü yürüten, kendisine uyulan kimse

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ qan idesin
4. Hay efendüm hey begüm qan eyle qānūn eyleme

3. **efendüm:-m**

Murabba 4

Mısra: 4

Buyruğu geçen, hükmünü yürüten, kendisine uyulan kimse

3. Hūblar sulṭānısın bi’ llāh yavuz ad eyleme
4. Hāy efendüm hey begüm qan eyle qānūn eyleme

4. **efendüm:-m**

Murabba 4

Mısra: 4

Buyruğu geçen, hükmünü yürüten, kendisine uyulan kimse

3. ‘Āmrī niçe anuñ gibiler mağbūn olur
4. Hāy efendūm hey begūm ḳan eyle ḳānūn eyleme

efgān:

1. **efgānum:-um**

Gazel 4

Mısra: 4

Istirapla bağıрма, haykırma, feryat

3. Sen felek evcinde ben tahte’ş şerāda ey melek
4. İre mi yirden göke feryād u efgānum saña

2. **efgāna:-a**

Gazel 42

Mısra: 5

Istirapla bağıрма, haykırma, feryat

5. Şikeste dilde yok efgāna ṭāḳat
6. Şinuḳ şīşe ne deñlü vire āvāz

3. **efgān:**

Gazel 101

Mısra: 9

Istirapla bağıрма, haykırma, feryat

9. ‘Āmrī kim āh ide dirler ehl-i ‘ışḳ efgān ile
10. Yazuḡ ol maḗluma k’āhından cigerler ṭaḡlaya

4. **efgānlar:-lar**

Gazel 107

Mısra: 14

Istirapla bağıрма, haykırma, feryat

13. Muṭribā sāzuña ‘Āmrī sözini demsāz it
14. Ki düşe ḡulguleler ‘āleme efgānlar ile

efgān ko-:

1. **efgān ḳoduñ:-du, -ñ**

Gazel 57

Mısra: 10

Feryat ettirmek, haykırtmak

9. Hey yazuḳ ḡül yapraḡı gibi hevāya yeltenüp
10. ‘Āmrīnūñ eḡlencesin bülbulşifat efgān ḳoduñ

efsane eyle-:1. **efsane eyledi:-di****Gazel 62**Mısra: **8***Büyülemek, etkisi altına almak*

7. Çāh-ı zekānda aşılı Hārūt zülfüñe

8. Bābil füsünün eyledi efsāne beñlerüñ

efsün-ı şî r:1. **efsün-ı şî ri:-i****Gazel 45**Mısra: **9***Büyülü şiir II Amrî'nin şiirleri*

9. 'Amriyā efsün-ı şî ri oqımakdan vaz gel

10. İster iseñ hūblarla āşınalıqdan hālās

eğ-:1. **eğerek:-erek****Gazel 60**Mısra: **10***Üzölmek*

9. Bu gün maħalle-i dilberde 'Amrîyi gördüm

10. Yüzine baqmadılar gitdi boynını eğerek

eger:1. **eger:****Gazel 3**Mısra: **3***Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet*

3. Perī disem yaraşurdu perīde olsa eger

4. Semen 'izār u benefşe haṭ u sehī bālā

2. **eger:****Kıt'a 5**Mısra: **6***Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet*

5. Kaftan üstinden öyle ter görünür

6. Vāy eger çözülp açıla tonı

3. eger:

Gazel 9

Mısra: 7

Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf

8. Kim eylemez seni mīzān-ı ‘aql ile tercīh

4. eger:

Gazel 9

Mısra: 12

Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

11. Seni halef kodı ihyā-yı ‘ışk eylemege

12. ‘Aceb degüldür eger ölmedi diñilse Mesīh

5. eger:

Gazel 10

Mısra: 10

Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

9. Daḥī bir servkade bende olmaz

10. Eger ‘Amrī olursa bundan āzād

6. eğer:

Gazel 12

Mısra: 3

Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

3. Kesilmezem büt-i şīrīn-i sengdilden eğer

4. Zebān-ı ta‘n-ı raķīb olsa tūşe-i Ferhād

7. eger:

Gazel 39

Mısra: 7

Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

7. Eger ben rind-i şāhid-bāz isem ta‘n itmesünler kim

8. Yigitlik çağı ‘işret devri ‘āşıklık zamānidur

8. eger:

Gazel 61

Mısra: 13

Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

13. ‘Amrī Mecnūn-ı ‘Amirīdür eger

14. Varsa sırrını añlayan sözüümün

9. eger:

Gazel 109

Mısra: 7

Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

7. Āsitānında gönül mesken idinürseñ eger
8. Hür-ı firdevs-i berin reşk ideler meskenüñe

10. eger:

Gazel 116

Mısra: 6

Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
6. Mağşūd eger ki şarılacak bir deri ise

11. eger:

Gazel 116

Mısra: 8

Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

7. Meydān-ı 'ışka kim kodı bu kanlu başları
8. Āşüb-ı ehl-i 'ışka eger serserī ise

12. eger:

Gazel 116

Mısra: 10

Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet

9. 'Amrī iki gözüm için izüñ gubārını
10. Virmez iki cihāna eger cevherī ise

egerçi:

1. egerçi:

Gazel 87

Mısra: 5

Her ne kadar, ise de, gerçi

5. Ey serv-i bāğ egerçi ki bālā bülendsin
6. Ammā nigār kıddine nisbet miyānesin

2. egerçi:

Gazel 91

Mısra: 9

Her ne kadar, ise de, gerçi

9. Egerçi 'Amriye şimdi sögersin ey dilber
10. Velī dem ola ki biñ biñ du'ālar eyleyesin

3. egerçi:

Gazel 119

Mısra: 10

Her ne kadar, ise de, gerçi

9. Bu guşşa def 'ine kerem-i Hakk'a tayanup
10. 'Amrī mey iç egerçi ki içdüñ yemīn dahi

egil-:

1. egilür:-ür

Gazel 134

Mısra: 2

Aşağıya meyletmek, bükülmek

1. Meyl itdürimez āh o boyu müntehācuğı
2. Bād ile gerçi kim egilür gül budacuğı

egin kürki:

1. egin kürki:

Gazel 116

Mısra: 5

Sırt derisi

5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
6. Mağşūd eger ki şarılacak bir deri ise

egle-:

1. egler:-r

Gazel 110

Mısra: 9

Avutmak, oyalamak

9. Ne gül egler beni 'Amrī ne bülbül
10. Güzeller sevmeyince tāze tāze

eglen:

1. eglenür:-ür

Gazel 6

Mısra: 10

Zevk ü safa etmek, vakit geçirmek, eğlenmek

9. Peykân-ı dost dilde karar eylemez geçer
10. 'Amrī şikeste şışede hīç eglenür mi āb

eğlence:1. **eğlencesin:-sin****Gazel 57**Mısra: **10***Gönül eğlendirecek, hoş vakit geçirtcek şey*

9. Hey yazuk gül yaprağı gibi hevāya yeltenüp

10. ‘Āmrīnūñ eğlencesin bülbülşifat efğan kōduñ

egn:1. **egnüme:-üm, -e****Gazel 116**Mısra: **5***Vücut, beden, sırt, arka*

5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār

6. Mağşūd eger ki şarılacak bir deri ise

egri şehadet:1. **egri şehadet:****Gazel 7**Mısra: **8***Yalancı şahitlik*

7. Yazarmış nāme-i tezvīr haṭṭuñ

8. İdermiş kaşlarıñ egri şehadet

ehlen ve sehlen merhaba:1. **ehlen ve sehlen merhaba:****Gazel 93**Mısra: **6***Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz merhaba (esenlik dilemek)*

5. Yārı ağıyār ile görmekten ölüm yegdür bana

6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

ehl-i dil:1. **ehl-i dil:****Gazel 106**Mısra: **7***Aşıklar*

7. Ehl-i dil dilberler ile ‘ayşa āgāz eyledi

8. Gitdi fūrkat devr-i eyyām-ı vişāl oldı yine

ehl-i hüner:**1. ehl-i hüner:****Gazel 18**Mısra: **10***Hünerli II Naz yapmakta hünerli olan sevgili***9.** Ol cefâpîşeye ‘Amrî yaraşur nâz itse**10.** Lâcerem kanda ise ehl-i hüner nâzlanur**ehl-i ihsân:****1. ehl-i ihsân:****Gazel 8**Mısra: **2***Cömert, yardım sever II Sevgili***1.** Az u çok bir buse virse kılma cânân ile bahş**2.** Kim gedâya lâyıq olmaz ehl-i ihsân ile bahş**ehl-i ‘irfan:****1. Ehl-i ‘irfan:****Kıt'a 2**Mısra: **2***Hakk'ı tanıma bilgisine sahip kimseler***1.** Neng ü ‘arı put idinmekden ise biñ kerre**2.** Ehl-i ‘irfan arasında uşanup şınmak yeg**ehl-i ‘ışk:****1. ehl-i ‘ışk:****Gazel 101**Mısra: **9***Aşk ehli, aşıklar***9.** ‘Amrî kim âh ide dirler ehl-i ‘ışk efgân ile**10.** Yazuğ ol mazluma k’âhından cigerler tağlaya**ehl-i şafa:****1. ehl-i şafaya:-ya****Gazel 5**Mısra: **7***Gönül insanları***7.** Her dü ‘âlem nakşımı ehl-i şafaya gösterür**8.** Cân u dil mir‘âtıdur âyîne-i ruhsârın öp

2. ehl-i şafa:

Gazel 75

Mısra: 4

Gönül insanları

3. Cemālūñ muşhafından āyet-i secde okur diller
4. Anuñçündür sücūda varduđı ehl-i şafa kıblem

3. ehl-i şafāya:-ya

Gazel 79

Mısra: 9

Gönül insanları

9. 'Amrī n' idersin ehl-i şafāya riya şatup
10. Bāzār-ı 'ışk içindeki rüsvā degül misin

ejder-i 'ışk:

1. ejder-i 'ışk:

Gazel 121

Mısra: 5

Aşk ejderi (Milletlerin hayal gücüne göre değişik şekillerde tasarlanan, genellikle kanatlı, gövdesi aslana, kuyruğu yılan benzeyen, ağzından ateş püsküren korkunç masal canavarı)

5. Dil neyistānına odlar şaçalı ejder-i 'ışk
6. Yandum ol āteş-i sūzān ile öldüm gitdi

ek-:

1. ekmedüğüñ:-me, -düğ, -üñ

Gazel 32

Mısra: 6

Ekmek, dikmek

5. Her gülüñ yanına düşüp yürür elbette raķīb
6. N' idem ol hār-ı siyeh ekmedüğüñ yirde biter

eksüklüg:

1. eksüklügin:-in

Gazel 52

Mısra: 17

Yetersizlik, bilgisizlik

17. Ne lāzım bunca lāf eksüklügin bil
18. Kemālūñ yođ iken noķşāndan artuķ

el:1. **elde:-de****Kaside 2**

Mısra: 8

Mevcut olmak, sahip olmak

7. Ne yüzden varam Hâzret-i Hâkka kim

8. Yüzüm qaradur elde nâmem siyâh

2. **elden gitmek:-den****Gazel 43**

Mısra: 3

Kaybetmek

3. Lebûñ zevkî alur cân nağdin elden

4. Ki mey şevkî kıllur kişiyi müflis

3. **elinde:-in, -de****Kaside 1**

Mısra: 42

El (Kolun, bilek maşsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

41. Kaçan ki hall ile çekse nişân-ı 'âlîşân

42. Elinde kıl kalemi gösterür Yed-i Beyzâ

4. **eline:-in, -e****Kaside 1**

Mısra: 68

El (Kolun, bilek maşsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

67. Diler ki baħr-i kefünden gedâlığ ide senüñ

68. Eline kâse alupdur ħabâbdan deryâ

5. **elinde:-in, -de****Gazel 3**

Mısra: 6

El (Kolun, bilek maşsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

5. Hezâr nâz ile geldi oturdu yanumda

6. Elinde sâğar-ı zerrîn tolu mey-i ħamrâ

6. **elümden:-üm, -den****Murabba 3**

Mısra: 2

El (Kolun, bilek mafsalından itibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

1. Gel ey biñ nâz ile şîve kılıcı
2. Elümden âl ile göñlüm alıcı

7. **ellerden:-ler, -den**

Murabba 3

Mısra: 1

Ülke, yurt, memleket, diyar

1. Bu ellerden götürmedin ayağı
2. Yir altında idinmedin durağı

8. **elinden:-i, -n, -den**

Gazel 11

Mısra: 5

El (Kolun, bilek mafsalından itibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

5. Yandum ol şem' -i cigersüzuñ elinden yandum
6. Ki benüm süz-ı dilümden degül āgāh meded

9. **elüm:-üm**

Kıt'a 13

Mısra: 3

El (Kolun, bilek mafsalından itibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

3. Görürem irmez elüm feryād ile
4. Ağlayup çak eylerem pīrāheni

10. **eline:-i, -ne**

Gazel 20

Mısra: 11

El (Kolun, bilek mafsalından itibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

11. Tās alupdur ḥabābdan eline
12. Oldı şu gül yüzüñçün āyinedār

11. **eline:-in, -e**

Gazel 43

Mısra: 2

El (Kolun, bilek mafsalından itibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

1. Çemende kurdı çün gül şāhı meclis
2. Eline cām-ı zerrīn aldı nergis

12. **elin:-in****Gazel 55**

Mısra: 10

El (Kolun, bilek mafsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

9. Âsitân-ı dilberüme luţf idüp bi'llâhi var

10. 'Amriyâ benden elin öp ol güzel sultânumuñ

13. **elinden:-in, -den****Gazel 68**

Mısra: 4

El (Kolun, bilek mafsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

3. İçmesem kâdir degüldüm gel beni suçlama kim

4. Bir güzel sâķī elinden n' eyleyem mecbur idüm

14. **elleri:-ler, -i****Gazel 68**

Mısra: 10

El (Kolun, bilek mafsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

9. Kaddi yâdına elifler çekdügince sîneme

10. Elleri kıan olsa çeşmüm çeşmesinden yur idüm

15. **elden:-den****Gazel 78**

Mısra: 4

El (Kolun, bilek mafsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

3. Mışr-ı dil sultânıdır ol dilber-i Yūsuf cemāl

4. Devlet-i vaşlın dilerseñ kıoma elden dâmenin

16. **ele:-e****Gazel 107**

Mısra: 7

El (Kolun, bilek mafsalından îtibâren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı)

7. Vây Ferhâd ile Mecnûn ele girseydi kıanı

8. Ağlaşayduķ dil-i şūrîde ğamın anlar ile

el aç-:1. **el açdı:-dı****Kaside 1**Mısra: **86***Dua için elleri bir arya getirip açmak*

85. Çınār bergi güneş pençesi degül görinen

86. El açdı belki benümle du‘āya ‘arz u semā

el al-:1. **el aldum:-du, -m****Gazel 142**Mısra: **9***Bir işi yapmak için yeterli seviyeye gelip izin almak*

9. Ben ki pīr-i muğāndan el aldum

10. Kademinde maḥabbet el virdi

el amān:1. **el amān:****Gazel 80**Mısra: **8***Meded, aman, imdād (mānasına olup yardım ve şikâyet edâtı olarak kullanılır)*

7. Kaş u gözle sözlerüñden ‘aqlı aldurdum diriğ

8. Uğrun uḥrun baқиşuñdan gitdi iman el amān

el beyāzu şahīh:1. **el beyāzu şahīh:****Gazel 9**Mısra: **4***Gerçek beyaz, Doğrulanmış beyaz, Onaylanmış beyaz (Arapçada onaylama cümlesi gibi kullanılan bir yapı tamlaması, senin ayva tüylerin kafur gibi yüzüne el beyazu sahih olarak yazıldı. Yani yüzünün beyazlığını onayladı. Çünkü kelimeler zıtlıkları ile varlığını ispat eder beyaz olan yüzde ayva tüyü geldiğinde (yani siyahlık) beyazlığı ortaya çıkarır)*

3. Haṭuñ ki ‘arızuña ‘anberin raqam çekdi

4. Yazıldı safḥa-i kāfūra el beyāzu şahīh

el çek-:1. **el çekmedin:-me, -din****Murabba 3**

Mısra: 1
Vazgeçmek

1. Daği el çekmedin ‘Amrī özinden
2. Daği kan ağlar iken yılduzından

el getür-:

1. **el getür:**
Gazel 123
Mısra: 9
Dua etmek için elleri kaldırmak

9. El getür ‘Amrī du‘āya sen ben āmīn diyeyin
10. Haḫ Ta‘ālā ḫurtara bu nāmüselmāndan beni

el karşı-:

1. **el karşı:**
Gazel 27
Mısra: 2
Alkıslamak

1. Ḳaddi şevkıyle raḫs urur ‘ar‘ar
2. Ḳarşusunda çınār el karşı

el şun-:

1. **el şundi:-di**
Gazel 58
Mısra: 1
El uzatmak, cüret etmek

1. Dīn ü devlet naḫdine el şundi bīdīn perçemüñ
2. Eyledi ben bu perīşānhāli miskin perçemüñ

el vir-:

1. **el virdi:-di**
Gazel 142
Mısra: 1
İzin vermek, yardım etmek

1. Ḥamdüli‘llāh sa‘ādet el virdi
2. Merḫabā ḫıldı devlet el virdi

2. el virdi:-di

Gazel 142

Mısra: 2

İzin vermek, yardım etmek

1. Ḥamdüli'llāh sa'ādet el virdi
2. Merḥabā kıldı devlet el virdi

3. el virdi:-di

Gazel 142

Mısra: 4

İzin vermek, yardım etmek

3. Mest idüp yüzine yüzüm sürdüm
4. Baḥt yüz tutdı fırsat el virdi

4. el virdi:-di

Gazel 142

Mısra: 6

İzin vermek, yardım etmek

5. Būse almağa destres buldum
6. Mīve-i bāğ-ı vuşlat el virdi

5. el virdi:-di

Gazel 142

Mısra: 8

İzin vermek, yardım etmek

7. Bir kadeḥ şundı baña sāķī-i 'ışk
8. İkilik gitdi vaḥdet el virdi

6. el virdi:-di

Gazel 142

Mısra: 10

İzin vermek, yardım etmek

9. Ben ki pīr-i muğāndan el aldum
10. Qademinde maḥabbet el virdi

7. el virdi:-di

Gazel 142

Mısra: 12

İzin vermek, yardım etmek

11. Rind ü kallāş u mest-i 'ışk oldum
12. 'Amrīyem bunca şan'at el virdi

8. **el virdi:-di****Gazel 142**

Mısra: 14

İzin vermek, yardım etmek

13. Koma alçağda ben fütādeñi kim

14. Saña devletle rif`at el virdi

9. **el virmedi:-me, -di****Gazel 121**

Mısra: 2

İzin vermemek, yardım etmemek

1. Merhabā kılmadı hicrān ile öldüm gitdi

2. Devlet el virmedi hırmān ile öldüm gitdi

10. **el virse:-se****Gazel 102**

Mısra: 4

İzin vermek, yardım etmek

3. Cān-ı bīmaruñ bilürdüm hālını nabzın tutup

4. Devlet el virse yetişsem sâ`id-i cānānuma

elā gözlü:1. **elā gözlüye:-ye****Kıt'a 11**

Mısra: 4

Gözlerinin rengi ela olan

3. N`eyleyem ben göñli gam yiter baña

4. Bir elā gözlüye virdüm göñlümi

elbette:1. **elbette:****Gazel 32**

Mısra: 5

Mutlaka

5. Her gülüñ yanına düşüp yürür elbette raķīb

6. N`idem ol hār-ı siyeh ekmedüğüñ yirde biter

elde:**1. elde:****Gazel 13**Mısra: **6***Elinde***5. Şāh-ı encüm silāhdāruñdur****6. Götürür elde tīg-i āteşbār****elden düş-:****1. elden düşürme: -me****Kaside 2**Mısra: **11***Bırakmak, terk etmek***11. Fenā cāmın elden düşürme müdām****12. Şal ol āteşe varlıguñı tamām****2. elden düşürme: -me****Kaside 2**Mısra: **11***Bırakmak, terk etmek***11. Fenā cāmın elden düşürme müdām****12. Şal ol āteşe varlıguñı tamām****3. elden düşürme: -me****Kaside 2**Mısra: **11***Bırakmak, terk etmek***11. Fenā cāmın elden düşürme müdām****12. Şal ol āteşe varlıguñı tamām****4. elden düşürme: -me****Kaside 2**Mısra: **11***Bırakmak, terk etmek***11. Fenā cāmın elden düşürme müdām****12. Sal ol āteşe varlıguñı tamām****5. elden düşürme: -me****Kaside 2**Mısra: **11***Bırakmamak*

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Şal ol āteşe varlığıñı tamām

6. düşmesün elden: *-me, -sün*

Gazel 51

Mısra: 7

Bırakmamak, terk etmemek

7. ‘Āşık iseñ düşmesün elden suşurlāb-ı kadeh
8. Gör nice rif’ atdedür hūrşīd-i ‘ālemtāb-ı ‘ışk

ele-:

1. elemegi: *-meg, -i*

Kıt'a 14

Mısra: 3

Bir maddeyi, eleğe koyup sallamak sûretiyle içindeki yabancı öğelerden temizlemek, irisini ufağından ayırmak, elekten geçirmek.

3. Un elemegi bahāne eyleyüp
4. Sevdüğüm Bulğar kızı yiter şalın

ele al-:

1. ele alup: *-up*

Gazel 29

Mısra: 5

Tutmak, eline almak

5. ‘Arşa-i hüsünde gīsūdan ele çevgān alup
6. Bir oyun oynar arada niçe başlar top olur

1. alsam ele:

Gazel 32

Mısra: 7

Tutmak, eline almak

7. Ḥasret-i la‘lūñ ile cām-ı şarāb alsam ele
8. Sākī-i dīde pür eyler kadehe hūn-ı ciğer

ele gir-:

1. ele girmezse: *-mez, -se*

Gazel 87

Mısra: 9

Ele geçmek

9. ‘Amrī ğazelleri ele girmezse çāre ne
10. Diñle seħerde bñlbñl-i ğñyā terānesin

elem-i nāvek-i müjġān:

1. elem-i nāvek-i müjġān:

Gazel 121

Mısra: 4

Kirpik okunun acısı

3. Mededüm ħalmadı feryād ile cānum çıġdı
4. Elem-i nāvek-i müjġān ile öldüm gitdi

elifler çek-:

1. elifler çekmek:-mek

Gazel 68

Mısra: 9

Göġse elif ŧeklinde uzun ve derin yaralar açmak

9. Ķaddi yādına elifler çekdüġince sīneme
10. Elleri ħan olsa çeŧmüm çeŧmesinden yur idüm

elinden:

1. elinden:

Gazel 96

Mısra: 3

Sebebiyle, nedeniyle, yüzünden

3. Bīħarāram yandım ol bedmihr elinden āħ kim
4. ŧem ‘-i serkeŧ gibi odlar ħalġıdır pervaneye

2. elinden:

Gazel 143

Mısra: 5

Sebebiyle, nedeniyle, yüzünden

5. Hind-i zñlfinññ elinden oda tñtdı ‘ñd-vār
6. Bu dil-i pñrsñz kim ŧad pāredür micmer gibi

elññden gel-:

1. elññden gelmez:-mez

Gazel 140

Mısra: 9

Yapamamak, baŧaramamak

9. 'Amrīye luṭfı diriğ itmek elüñden gelmez
10. Hâk Ta'ālā seni öz luṭfına mazhar kıldı

em:

1. **em:**

Gazel 8

Mısra: 7

İlaç, çare

7. Derdüme la'linden em şordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḥş

emi:

1. **emi:**

Gazel 57

Mısra: 1

Öyle mi

1. Gıtdüñ ey derdüm emi dilḥasteñi ḥayrān ḳodun
2. Cān viren dermāndeni ğurbetde bīdermān ḳoduñ

emil-:

1. **emilmiş:-miş**

Murabba 5

Mısra: 2

Öpülmek

1. Gül-i ter sünbülüne pister olmuş
2. Leb-i la'lüñ emilmiş cevher olmuş

encüm-i seyyāre:

1. **encüm-i seyyāreler:-ler**

Gazel 21

Mısra: 6

Hareket eden yıldızlar II Gözyaşı

5. Āsumān-ı dergehüñde ḥün-ı 'āşıḳdur şafaḳ
6. Dāne dāne göz yaşıdur encüm-i seyyāreler

ene'l-hak:

1. **ene'l-ḥak:**

Gazel 140

Mısra: 7

Ben hakkım (Ene'l-Hakk: Arapça "Ben Hakk'ım", "Hak'tan başkası değilim."

demektir. Hakk sözcüğü gerçek ve doğru anlamlarına geldiği gibi Allah'ın isimlerinden biridir. Bu anlayışa göre Tanrı'nın kişide vücut bulduğu veya kişinin varlığının Tanrının varlığı içerisinde yok olduğu (Hulul) anlamlarını da ifade etmektedir. Bu fikir Tevhit inancına aykırı bulunmuş ve ilk söyleyen kişi olan Hallâc-ı Mansûr'un idam edilmesine sebep olmuştur.)

7. Mest idüp bâde-i 'ışk ile ene'l-ḥaḳ devrin
8. Seni sâkî leb-i la'linüñi sâğar kıldı

enfās-ı mu'ciz-i 'İsā:

1. enfās-ı mu'ciz-i 'İsā:

Kaside 1

Mısra: 46

Hz. İsa (as) peygamberin ölüleri ve hastaları dirilten nefesi

45. Kaçan ki ağız açā mürdeler ḥayāt bulur
46. Meğer sözinde var enfās-ı mu'ciz-i 'İsā

enîn:

1. Enîn:

Gazel 35

Mısra: 4

İnleme, inilti

3. Karārum gitdi vü 'aqlum ṭağıldı
4. Enîn ḳaldı enīs-i cān-ı bīmār

enīs-i 'āşık-ı bīmār:

1. Enīs-i 'āşık-ı bīmāra:-a

Gazel 125

Mısra: 6

Hasta aşığın dostu

5. Gözüm yol gözedür cān muntazırdur
6. Enīs-i 'āşık-ı bīmāra geldi

enīs-i cān-ı bīmār:

1. enīs-i cān-ı bīmār:

Gazel 35

Mısra: 4

Hasta gönlün dostu

3. Karārum gitdi vü 'aqlum ṭağıldı
4. Enîn ḳaldı enīs-i cān-ı bīmār

eriyip geç-:

1. erir geçer:

Gazel 48

Mısra: 4

Erimek

3. Meclisde germ olup saña öyküdi nāgehān

4. Ol şermden erir geçer ey gül'izār şem

erit-:

1. eritdün:-düñ

Gazel 137

Mısra: 1

Tüketmek, bitirmek

1. Sen eritdün sen yüregüm yağını

2. Tāze kılduñ eski derdüm dāğını

ervāh-ı kudse:

1. ervāh-ı kudse:

Kaside 1

Mısra: 20

Kutsal ruhlar

19. Zihī tecellī-i hüsnüñ kemāl-i şun'-ı Hudā

20. Şaçuñ girihleri ervāh-ı kudse dām-ı belā

erzānī kıl-:

1. erzānī kıl:

Gazel 102

Mısra: 10

Layık görmek, uygun görmek

9. Dilberi bīmār idüp ağlatma 'Amrī bendeyi

10. Yā ilāhī şıhhat erzānī kıl ol sulţānuma

es-:

1. eser:-er

Gazel 17

Mısra: 3

Esmek

3. 'Anberāmīz eser nesīm-i şabā

4. Yā Rab ol māh kakülin mi tarar

eş'âr:

1. eş'ârî:-ı

Murabba 1

Mısra: 1

Şiirler

1. Okısun eş'ârî 'Amrî yaqasın çāk eylesün
2. Hâtırından ğam ğubârın giderüp pāk eylesün

2. eş'ârî:-ı

Gazel 2

Mısra: 9

Şiirler

9. 'Amriyâ eş'ârî sūz ile eyit kim okıyup
10. Tâ du'âlar eyleye her 'âşık-ı seydâ saña

3. eş'ârî:-ı

Murabba 2

Mısra: 1

Şiirler

1. 'Amriyâ söyleyelüm sūz ile eş'ârî yine
2. Çekelüm büseye ol la'l-i şekerbârî yine

4. eş'âr:

Gazel 103

Mısra: 10

Şiirler

9. Vaşf eyleyeli gül gibi ruhsârını 'Amrî
10. Rengîn añılur sözleri eş'âr arasında

5. eş'ârûña:-uñ, -a

Gazel 105

Mısra: 15

Şiirler

15. 'Amriyâ eş'ârûña öykünmek istermiş senüñ
16. Buluşban söyleşem ben bülbül-i şeydâ ile

eş'âr-ı revân:

1. eş'âr-ı revân:

Gazel 1

Mısra: 12

Akıcı, güzel söz

11. Dilber didi ‘Amrī bana bu la‘l-i cānbaḥşı viren
12. Āb-ı Hāyāta beñzer eṣ‘ār-ı revān virmiş saña

esbāb:

1. esbābı: -ı

Gazel 127

Mısra: 4

Sebepler

3. Luṭf ile nāz u ḥande-i şīrīn
4. Hep müretteb melāḥat esbābı

esdür-:

1. esdürüp: -üp

Gazel 141

Mısra: 11

Esmesini sağlamak, esmesine sebep olmak

11. Esdürüp bād-ı āhumı komaduñ
12. Şāḥ-ı ‘ömrümde bār hey seni mi

esirge-:

1. esirge:

Kaside 1

Mısra: 31

Korumak, himaye etmek

31. Esirge bendeñem ey şehsüvār-ı ḥüsn ü cemāl
32. Gözüm yaşı gibi kaldum ayaḡda bī ser ü pā

eşk:

1. eşkümden: -üm, -den

Gazel 61

Mısra: 11

Gözyaşı

11. Dil melül olmasun mı eşkümden
12. Düşdi girdāba zevraḡı gözümün

eski:

1. eski:

Gazel 137

Mısra: 2

Çok zaman geçmiş olan, kadim

1. Sen eritdün sen yüregüm yağını
2. Tāze kılduñ eski derdüm dāğını

eşk-i çeşm-i bülbül:

1. **eşk-i çeşm-i bülbüldür:-dür**

Gazel 98

Mısra: 6

Bülbülün gözünün yaşı II Aşığın gözyaşları

5. Ya Ia'lın lüledür kim çeşme-i hayvānda konmuşdur
6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki kaldı berg-i gülde āh

eşk-i nedāmeti:

1. **eşk-i nedāmeti:-i**

Gazel 133

Mısra: 10

Pişmanlık gözyaşları

9. 'Amrī ola ki nāme-i 'ișyānı pāk ide
10. Her demde derd ile aqıt eşk-i nedāmeti

esri:

1. **esridi:-di**

Gazel 132

Mısra: 10

Sarhoş olmak, kendinden geçmek, coşmak, vecde gelmek

9. Yine 'aşıklığı şeydālığı var 'Amrīnūñ
10. Yine şūrīde olup esridi serhōş düşdi

eteg:

1. **etegüñle:-üñ, -le**

Murabba 3

Mısra: 3

Etek, elbise

3. Etegüñle gözüm yaşın sileyin
4. Seni bir göreyin andan öleyin

evc:

1. **evcinde:-in, -de**

Gazel 4

Mısra: 3

Gögün en yüksek derecesi, en yüksek noktası

3. Sen felek evcinde ben tahte'ş şerāda ey melek
4. İre mi yirden göke feryād u efgānum saña

evc-i gerdūn:

1. **evc-i gerdūn:**

Gazel 77

Mısra: 12

Göğün en yüksek derecesi

11. Gūşe-i meyhanede 'İsā şuyın nūş eylesün
12. Menzilin hūrşīd gibi evc-i gerdūn isteyen

evrāk:

1. **evrākın:-ın**

Gazel 20

Mısra: 3

Yaprak

3. Berg-i gül gibi şabrum evrākın
4. Yele virdi nesīm-i 'anberbār

2. **evrākını:-ın, -i**

Gazel 55

Mısra: 2

Kitap yaprağı

1. Hāmedür minḳār-ı bülbül medhine cānānumuñ
2. Berg-i gülden ideyin evrākını dīvānumuñ

evrāk-ı dīvān:

1. **evrāk-ı dīvānum:-um**

Gazel 4

Mısra: 12

Kitap yaprakları

11. Nice pinhān eylesün derd-i derūnın 'Amrī kim
12. Açılup bir bir oğur evrāk-ı dīvānum saña

evrāk-ı hayāle:

1. **evrāk-ı hayāle:-e**

Gazel 106

Mısra: 3

Hayali yapraklar

3. Dīde evrāk-ı hayāle servkādler naqş idüp
4. Şebt olan dil defterinde haţţ u hāl oldu yine

evvel:

1. **evvel:**

Murabba 4

Mısra: 1

İlk olarak, ilk önce

1. Öldürürseñ ‘āşıkı evvel beni öldür beni
2. Kim gönülden ‘āşık oldum cān ile sevdüm seni

2. **evvel:**

Gazel 35

Mısra: 5

Önce

5. Nice dil oynadur cān naqđin evvel
6. İden ol çeşm-i fettān ile bāzār

ey:

1. **ey:**

Rübai 1

Mısra: 4

Seslenme ünlemi

3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey
4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

2. **ey:**

Kaside 1

Mısra: 17

Seslenme ünlemi

17. Nigār geldi ferahdan ben öldüm ey bülbül
18. Sen idesin aña bu nazm-ı dilkeşi ilķā

3. **ey:**

Kaside 1

Mısra: 25

Seslenme ünlemi

25. Tıtuşdum odlara yandum kül oldum ey gül-i ter
26. Henüz sem ‘üne irmez mi āh u vāveylā

4. **ey:**

Kaside 1

Mısra: 30

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

29. Ayağün izi kalup hâkde şu tolmışdur

30. Yüzümde göz didüğüm oldur ey büt-i ra' nā

5. ey:

Kaside 1

Mısra: 31

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

31. Esirge bendeñem ey şehsüvār-ı hüsn ü cemāl

32. Gözüm yaşı gibi kaldum ayağda bī ser ü pā

6. ey:

Gazel 2

Mısra: 2

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Cennet-i firdevsden baş indürür Tübā saña

2. Kanda irsün şāh-ı gül ey serv-i hōşbālā saña

7. ey:

Gazel 2

Mısra: 3

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Hüsn ü behcet gökden inmiş hıl'atüñdür ey melek

4. Biñ tonanursa güzeller olımaz hemtā saña

8. ey:

Murabba 2

Mısra: 1

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Ey cuvān pīr-i muğāndan yine himmet alalum

2. Mey-i la'l adına iksīr-i sa'ādet alalum

9. ey:

Kaside 2

Mısra: 1

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Nedür ey cuvân bunca 'izz ü celâl
2. Yiğitlige gelmez mi yoksa zevâl

10. ey:

Kaside 2

Mısra: 5

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Var ey vaşl ile şād olan ağla kim
6. Gelüp gam döner hecre rüz-ı vişâl

11. ey:

Kaside 2

Mısra: 7

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Gel ey māl ile 'āleme sıgmayan
8. Kara sinde yatsañ gerek pāymāl

12. ey:

Murabba 3

Mısra: 1

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Gel ey biñ nāz ile şīve kılcı
2. Elümden āl ile gönlüm alıcı

13. ey:

Gazel 4

Mısra: 3

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Sen felek evcinde ben tahte's şērāda ey melek
4. İre mi yirden göke feryād u efgānum saña

14. ey:

Gazel 4

Mısra: 6

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Kōl kanat yok meclisüñe varmağa pervāne vār
6. Tā yanam yakılam ey şem'-i sebistānum saña

15. ey:

Gazel 4

Mısra: 8

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Şubh gibi yaşamı çāk itmeyince karşıña
8. Rūşen olmaz şıdķum ey hūrşīd-i rahşānum saña

16. ey:

Gazel 5

Mısra: 3

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Yüzüñe sür yüzün ey bī dil du 'ā-yı nurdur
4. Āyet-i rahmetdür ey miskīn haṭ-ı jengārın öp

17. ey:

Gazel 5

Mısra: 4

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Yüzüñe sür yüzün ey bī dil du 'ā-yı nurdur
4. Āyet-i rahmetdür ey miskīn haṭ-ı jengārın öp

18. ey:

Müfret 6

Mısra: 1

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. İştüm şehri içinde ey perīrū
2. Geyik dirler babaña sana āhū

19. ey:

Gazel 7

Mısra: 3

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Sitāreñ yok çü mehrūlardan ey dil
4. Bulardan vāz gel hey bīsa 'ādet

20. ey:

Gazel 7

Mısra: 6

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Bu hasta ölmedin hecrüñ şebinde
6. Gel ey şem‘-i murād eyle ‘iyādet

21. **ey:**

Kıt'a 12

Mısra: 1

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Ey benüm ağladuğum görüp gülen
2. Gülme kim ağlar firağ ile gülen

22. **ey:**

Gazel 13

Mısra: 3

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Beglen ey pādişāh-ı hüsñ ü cemāl
4. Şalın ey serv boylu lāle ‘izār

23. **ey:**

Gazel 13

Mısra: 4

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Beglen ey pādişāh-ı hüsñ ü cemāl
4. Şalın ey serv boylu lāle ‘izār

24. **ey:**

Gazel 13

Mısra: 14

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

13. ‘Aşıkam tatlu tatlu sözlerine
14. Söyle ey tūṭī-i şekergüftār

25. **ey:**

Gazel 16

Mısra: 3

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Yağsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
4. Her dāğ ki senden ire gülberg-i țarīdür

26. ey:

Gazel 16

Mısra: 5

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. H̄asret okı kim gözyaşı peykānidur ey dost
6. Derd ile cigerden gelen āh-ı seherīdür

27. ey:

Gazel 33

Mısra: 5

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. H̄asret-i zülf ü zenaḥdānuñla ey Yūsuf cemāl
6. Rişte-i cān göñlüme bend ü cihān zindān olur

28. ey:

Gazel 38

Mısra: 5

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Şuşadun mı kanuña toyduñ mı ey dil cānuña
6. Ne düşersin üstine ol ğamze ḥançer kendidür

29. ey:

Gazel 48

Mısra: 4

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Meclisde germ olup saña öykündi nāgehān
4. Ol şermden erir geçer ey gül'izār şem

30. ey:

Gazel 54

Mısra: 3

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Ey dil-i ḥasta gözün aç ki iren
4. Ol Mesihānefes ṭabīb ancak

31. ey:

Gazel 56

Mısra: 1

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Gıtdüñ ey rüh-ı revān ben ḥastayı cānsuz ḳodun
2. Bu dil-i pürderd ile ğurbetde dermānsuz ḳoduñ

32. ey:

Gazel 57

Mısra: 1

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Gıtdüñ ey derdüm emi dilḥasteñi ḥayrān ḳodun
2. Cān viren dermāndeni ğurbetde bīdermān ḳoduñ

33. ey:

Gazel 58

Mısra: 6

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Ḳalb ḳalb olsa gönüler döymeye bir ḥamleñe
6. Hoş ḳafādār oldu saña ey büt-i ÇİN perçemüñ

34. ey:

Gazel 59

Mısra: 1

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Her ḳaçan binseñ ṣalıncağa ṣalınsañ ey melek
2. Göklere uçar ṣanup cān ṭalbınur ditrer yürek

35. ey:

Gazel 60

Mısra: 7

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Gel ey cemāl ilinüñ ṣehsüvār-ı meydānı
8. Ayakda ḳaldı fütādeñ atıñ başın çekerek

36. ey:

Gazel 61

Mısra: 3

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Sensüz ey men ayağa düşdi yaşum
4. Gör bu düşkünlüğünü yılduzumuñ

37. ey:

Gazel 61

Mısra: 7

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Sen ü ben tutuşam direm ey şem´
8. Söylesem saña göynüğün özümün

38. ey:

Gazel 63

Mısra: 3

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Ey āsitānı Ka´besine ´azm iden yiter
4. ´Uşşāka armağan lebi hürmāsı Aḥmedüñ

39. ey:

Gazel 64

Mısra: 7

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Didüm ey goncadehen bülbülüñem raḥm eyle
8. Didi bi´llāhi beni ço yürü biraz öterek

40. ey:

Gazel 65

Mısra: 5

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Şoḥbet itsem sensüz ey can bezminün ārāyişi
6. Göz yaşıyle içdügüm hün-ı ciğerdür mül degül

41. ey:

Gazel 65

Mısra: 7

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Boynuña aldugun ey dil kākül-i dilber diyü
8. Gerden-i dīvānede zencīrdür kākül degül

42. ey:

Gazel 66

Mısra: 7

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Göster ey mählikā āyine-i hüsünü kim
8. Göresin 'aşık dil-ḥasteyi bīcānşekil

43. ey:

Gazel 72

Mısra: 1

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Seni ben ey perī ādem şanurdum
2. Dil-i dīvāneye maḥrem şanurdum

44. ey:

Gazel 73

Mısra: 1

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Zere döndi yüzüm ey sīmberüm
2. Olalı za'f-ı tenūnden ḥaberüm

45. ey:

Gazel 73

Mısra: 8

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Acıyup ḥālūme kan ağlasañuz
8. Demdür ey dīde-i ḡamdīdelerüm

46. ey:

Gazel 76

Mısra: 1

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
2. Göze göz nergisleriyle vālih ü ḥayrān iden

47. ey:

Gazel 76

Mısra: 6

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Tîr-i ğamzeñden senüñ baġrum delinmişdür benüm

6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

48. ey:

Gazel 76

Mısra: 10

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

9. Tek hemîn alnuña sür kıanum saña olsun ħalāl

10. Ey beni ol ğamze-i bîmār için kıurbān iden

49. ey:

Gazel 76

Mısra: 12

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

11. Rûz-ı maġşerde senüñle Ĥak kıatında söyleşem

12. Ey beni topraġa şalup ħāk ile yeksān iden

50. ey:

Gazel 76

Mısra: 16

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

15. Luţf-ı ‘āmuñdan unutma ben du‘āġüyuñ daġi

16. Ey keremden ‘amr u zeyde luţf ile iġsan iden

51. ey:

Gazel 80

Mısra: 1

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Naķş iderken la‘lünü naķķāş-ı eşk ey dilsitān

2. Āl beñ olmış yüzüne tamlamış bir kıatıra kıan

52. ey:

Gazel 81

Mısra: 3

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Gitti destümden 'imān-ı şabrum ey Gülgün-ı eşk
4. Turma kim ol husrev-i şîrînzebānumdur giden

53. ey:

Gazel 81

Mısra: 9

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

9. Gitti gönlüm Edrine şehrinden ey 'Amrî benüm
10. Bursa şehrin özledi kim dil-sitānumdur giden

54. ey:

Gazel 82

Mısra: 4

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Haṭ degül bu bîbaşîretler gözine perdedür
4. Sebze-i mihr ü vefādur 'aşîka ey nāzenîn

55. ey:

Gazel 86

Mısra: 3

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Beñzetdi çerāğ-ı ruḥuña kendüzin ey dōst
4. Yā Rab göreyin şem'-i şebistān oda yansun

56. ey:

Gazel 86

Mısra: 7

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Çöz zülfüni kim bağlana ey dōst reh-i dîn
8. Aç yüzüni kim hırmen-i imān oda yansun

57. ey:

Gazel 87

Mısra: 1

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Bilmez miyem seni nesin ey bīvefā nesin
2. Āşūb-ı rūzgār u belā-yı zemānesin

58. ey:

Gazel 87

Mısra: 5

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Ey serv-i bāğ egerçi ki bālā bülendsin
6. Ammā nigār kıddine nisbet miyānesin

59. ey:

Gazel 88

Mısra: 1

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. ‘Ömr āhīr oldı gel berü ey serv-i nāzenīn
2. Sāyeñde biz de hōş geçelüm bir nefes hemīn

60. ey:

Gazel 89

Mısra: 3

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Kıltuğına girüp kışuññ gözlerüñ ey dost
4. Fettānlıg ile aldı ne dīn kıdı ne īmān

61. ey:

Gazel 91

Mısra: 7

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Nigār miñneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eyleyesin

62. ey:

Gazel 91

Mısra: 9

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

9. Egerçi ‘Amriye şimdi sögersin ey dilber
10. Velī dem ola ki biñ biñ du‘ālar eyleyesin

63. ey:

Gazel 93

Mısra: 6

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Yarı ağyār ile görmekten ölüm yegdür bana
6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

64. ey:

Gazel 93

Mısra: 7

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Ey halîlüm Nūh Tufânın kıopardı gözlerüm
8. Kışşa çokdur diñle benden mâcerâ simden girü

65. ey:

Gazel 94

Mısra: 5

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Mihr ü meh çaldı beşâret tablını ey serv-i nâz
6. Sen dikildün hüsne iline pâdişâ şimden girü

66. ey:

Gazel 98

Mısra: 1

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Ruḥuñda zaḥm kim irmiş dehānuñ mîmine ey mâh
2. Çekilmiş surḥ ile gūyâ kitâb-ı hüsne bi'smi'llâh

67. ey:

Gazel 99

Mısra: 1

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Gel ey refîk gamze-i cânânı añma ya
2. 'Aqlum alındı fitne-i devrânı añma ya

68. ey:

Gazel 99

Mısra: 9

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

9. Senden 'ilâc ister isem itme ey tabîb
10. Bîmâr-ı 'ışk olanlara dermânı aña ya

69. ey:

Gazel 101

Mısra: 8

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan
8. Kara ton gey ağla ey ebr-i bahârî ağla ya

70. ey:

Gazel 105

Mısra: 17

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

17. Ey mü'ezzîn gel nefes tut vaqti ile bekle kim
18. Başdurursın çeng ü nây âvâzesin gavgâ ile

71. ey:

Gazel 109

Mısra: 5

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice
6. Göñül uğurlığına gelse gerek revzenüñe

72. ey:

Gazel 114

Mısra: 7

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Öldürürse gözün ey şüh beni
8. Şaçalur üstüme bādām-ı siyâh

73. ey:

Gazel 117

Mısra: 7

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Ey şarāb-ı nāz içüp uşşāka ra' nālīk şatan
8. İçmedin sermest ü hayrān eyleyen sensin beni

74. ey:

Gazel 124

Mısra: 1

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Ey büt-i tersā n' için kovduñ kelīsādan beni
2. Kovlayayın Hāzret-i 'İsāya maşşerde seni

75. ey:

Gazel 127

Mısra: 8

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Baş götürmezdi secdeden ādem
8. Ey perī kaşuñ olsa mihrābı

76. ey:

Gazel 131

Mısra: 7

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Bād-ı seherīden ger koñuñ ala ey dilber
8. Kabrümde biten güller çāk ide girībānı

77. ey:

Gazel 134

Mısra: 3

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Çarh-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş
4. Ben zerreye qarīn ide sen mehlīkācuğı

78. ey:

Gazel 135

Mısra: 5

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

5. Gitdi 'aql u gitdi şabr u gitdi dil ey derd ü ğam
6. Hastayam tenhā koman bi'llāhi yoldaşlar beni

79. ey:

Gazel 137

Mısra: 3

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Hüsünüñe mağrursın ey mest-i nāz
4. Kanda çağlarsın yaşum ırmağını

80. ey:

Gazel 139

Mısra: 2

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Eyledüñ 'ışk ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

81. ey:

Gazel 139

Mısra: 3

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

3. Ben seni isterin ey serv semenbūlarda
4. Bülbülüñdür n'ideyin yāsemen ü nestereni

82. ey:

Gazel 141

Mısra: 8

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

7. Göñlüm alduñ hezār 'işve ile
8. Yüri ey şivekār hey seni mi

83. ey:

Gazel 143

Mısra: 2

Seslenme ünlemi, hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılan söz

1. Ol ki nūş eyler ciğer kanın mey-i aḥmer gibi
2. Nuḳl-i ğamdur yidügi ey ğonca leb sükker gibi

ey dil:

1. ey dil:

Gazel 53

Mısra: 5
Ey gönül

5. Hercāyiler seversin gel tevbe eyle ey dil
6. Her işlenen günāhuñ şoñı nedāmet ancak

ey gönül:

1. ey gönül:
Gazel 87
Mısra: 3
Ey gönül

3. Devlet nişānların görürem sende ey gönül
4. Beñzer hadeng-i ğamze-i yāra nişānesin

2. ey gönül:
Gazel 88
Mısra: 3
Ey gönül

3. Bu nāle vü enīne hazīn olma ey gönül
4. Bir dem gele ki qalmaya bu nāle vü enīn

evā:

1. evā:
Gazel 116
Mısra: 3
Ey, hey

3. Gel beñzeriyle söyle evā hāce-i zamān
4. Cān ile būseni alalum beñzeri ise

eydür:

1. eydür:
Gazel 11
Mısra: 4
Söylemek, demek

3. Bir nazār eyle mededsüz qalan üftādeñe kim
4. 'Işq odına düşüp eydür meded Allāh meded

eyi:

1. eyi:
Gazel 3

Mısra: **14**

İyi

13. Bu zevk u 'işrete irmez kişi cinānda daḥi

14. Düşünse ḥayr ola 'Amrī hele eyi ru'yā

eyit:

1. **eyit:**

Gazel 2

Mısra: **9**

Demek

9. 'Amriyā eş'arı sūz ile eyit kim okıyup

10. Tā du'ālar eyleye her 'āşık-ı seydā saña

eyle-:

1. **eylerse:-r, -se**

Murabba 1

Mısra: **3**

Yapmak, etmek

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzün ḥāk eylesün

4. Sākıyā şevk ile taldur cāmı nūş eyyāmıdur

2. **eylesün:-sün**

Murabba 1

Mısra: **3**

Yapmak, etmek

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzün ḥāk eylesün

4. Sākıyā şevk ile taldur cāmı nūş eyyāmıdur

3. **eyle:**

Kaside 2

Mısra: **10**

Demek, söylemek

9. Ḥam-ı mū sözi dāmdur 'Amriyā

10. Anı ḳo bunu eyle terci'-i bend

4. **eyleme:-me**

Murabba 4

Mısra: **1**

eydirmek

1. Zerd idüp ruḥsārumı ḥālüm digergün eyleme

2. 'Ādet idinme cefāyı baḡrumı ḥün eyleme

5. eyleme: *-me***Murabba 4**Mısra: **1***Yapmak, etmek*

1. Dem be dem ‘aşıkılarınā zulm ü bīdād eyleme
2. Bīvefālīk resmini ‘ālemde bünyād eyleme

6. eylerse: *-r, -se***Gazel 16**Mısra: **10***Yapmak, etmek*

9. Uyḡuda bulup būsesin aldum dir imişsin
10. Dilber saña ‘Amrī ne kim eylerse yiridür

7. eyledi: *-di***Gazel 58**Mısra: **2***Yapmak, etmek*

1. Dīn ü devlet naḡdine el şundi bīdīn perçemüñ
2. Eyledi ben bu perīşānhāli miskin perçemüñ

8. eyledi: *-di***Gazel 62**Mısra: **8***Yapmak, etmek*

7. Çāh-ı zeḡanda aşılı Hārūt zūlfüñe
8. Bābil füsünın eyledi efsāne beñlerüñ

9. eyledüm: *-dü, -m***Gazel 68**Mısra: **12***Yapmak, etmek*

11. Ol büt-i ra‘nā ayağına yüzüm üzre düşüp
12. Secde-i şükr eyledüm Allāhuma mesrūr idüm

10. eyleyem: *-yem***Gazel 69**Mısra: **8***Yapmak, etmek*

7. Gül gibi rengīn kabālarla müzeyyen ola ḡalk
8. Ben çekem çāk-i girībān eyleyem ‘uryān olam

11. eyledi:-di

Gazel 80

Mısra: 4

Yapmak, etmek

3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbü'l miskdür
4. Cān dimāğın eyledi ḥôş büy ile 'anberfeşān

12. eylemezdi:-mez, -di

Gazel 82

Mısra: 10

Yapmak, etmek

9. Kara gözler ḥūblarda dīn ü imān olsa ger
10. Her biri turup kemīnī eylemezdi ḳaşd-ı dīn

13. eyledüm:-düm

Gazel 88

Mısra: 7

Yapmak, etmek

7. Yüz kızdurup ki buse temennāsın eyledüm
8. Nāz ile yaḳdı cānumı ol la'l-i āteşin

14. eyle:

Gazel 95

Mısra: 18

Yapmak, etmek

17. Yā ilāhī beni de bülbulvār
18. 'Amrīyem zār u nātüvān eyle

15. eyler:-r

Gazel 124

Mısra: 5

Yapmak, etmek

5. Dīn ü imān ḳaşdın eyler hey müselmānlar meded
6. Hāy bilmez kāfir ancak ḡamze-i şirefkeni

16. eyledi:-di

Gazel 126

Mısra: 8

Yapmak, etmek

7. Hastalığı yanşag imiş gönlümüñ
8. Şehd-i lebin vird-i zebān eyledi

17. eyleyem:-yem

Gazel 128

Mısra: 1

Yapmak, etmek

1. Niçe bir eyleyem 'ıŝkķ nihānī
2. 'Ayān bilsün cihān sevdüm fülānı

18. eyledi:-di

Gazel 134

Mısra: 11

Yapmak, etmek

11. 'Iŝķı meyiyle 'Amrīyi hōŝ bülbül eyledi
12. Ol yüzi gül ki ğoncaya beñzer tıdacuğı

19. eyler:-r

Gazel 136

Mısra: 5

Yapmak, etmek

5. Her n'eyler ise eyler ölür dirilürdi dil
6. Bir ğamze tırine dikilürdi niŝān idi

20. eyledüñ:-dü, -ñ

Gazel 139

Mısra: 1

Yapmak, etmek

1. Eyledüñ 'ıŝķ ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

21. eyleye:-ye

Gazel 2

Mısra: 10

Yapmak, etmek

9. 'Amriyā eŝ'ārı sūz ile eyit kim oķıyup
10. Tā du'ālar eyleye her 'āŝıķ-ı seydā saña

22. eyledi:-di

Gazel 3

Mısra: 7

Yapmak, etmek

7. Tekellüf eyledi nūŝ it diyü sözin ŝımadum
8. Hemān dem itdi beni būselerle ŝekkerhā

23. eyledi:-di

Gazel 3Mısra: **10***Yapmak, etmek*

9. Tebessüm eyleyürek gâh dögdi geh sögdi
10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefâ

24. eyle:

Gazel 7Mısra: **6***Yapmak, etmek*

5. Bu hasta ölmedin hecrüñ şebinde
6. Gel ey şem‘-i murâd eyle ‘iyâdet

25. eyledüm:-dü, -m

Gazel 8Mısra: **10***Yapmak, etmek*

9. Kāküli vaşfın gâzelde şerh iderken mû be mû
10. Eyledüm çok şan‘ati şî‘r içre Selmân ile bahş

26. eylemez:-mez

Gazel 9Mısra: **8***Yapmak, etmek*

7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
8. Kim eylemez seni mîzân-ı ‘aql ile tercîh

27. eylemege:-mek, -e

Gazel 9Mısra: **11***Yapmak, etmek*

11. Seni hâlef kodı ihyâ-yı ‘ışk eylemege
12. ‘Aceb degüldür eger ölmedi diñilse Mesîh

28. eyle:

Gazel 45Mısra: **5***Öyle*

5. Toldurup cām-ı fenâyı eyle çekdüm ‘ışk ile
6. Oldum ol keyfiyyet ile hōdnümâlıkdan hālâş

29. eyle:

Gazel 59

Mısra: 8

Öyle

7. Hübolar dolāba binmiş hayrete vardum görüp

8. Eyle şandum yire inmiş mihr ü mâhiyle felek

eyle insâf:

1. eyle inşâf:

Gazel 52

Mısra: 15

İnsaf etmek

15. Nazar ehliyseñ eyle billāh inşâf

16. Degül mi sözlerüm Selmāndan artuğ

eyle tekrar:

1. eyle tekrar:

Gazel 13

Mısra: 16

Tekrar etmek

15. Okı ‘ Amrī Zebūr-ı ‘ışkı okı

16. Eyle Dāvūd nağmesin tekrar

eylemez yād:

1. eylemez yād:

Gazel 10

Mısra: 6

Hatırlamak, hatıra getirmek

5. Kocılur yad olana ol gülendām

6. Dirīgā aşınāsın eylemez yād

eyler iktidā:

1. eyler iktidā:-r

Gazel 75

Mısra: 2

Uymak, tâbi olmak

1. İmām-ı meşhid-i hüsn oldı beñzer çeşmün ā kıblem

2. Ki şaflar bağlayup müjgānuñ eyler iktidā kıblem

eyleye yād:

1. eyleye yād:

Gazel 12

Mısra: 1

Anılmak, hatırlamak

1. Nihāl-i kāmētüñi her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görünmez şavber ü şimşād

eyvāy:

1. eyvāy:

Gazel 139

Mısra: 1

Eyvah

1. Eyledüñ 'ışk ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

2. eyvāy:

Gazel 139

Mısra: 2

Eyvah

1. Eyledüñ 'ışk ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

eyvām:1. **eyvāmıdur:-ı, -dur****Murabba 1**

Mısra: 1

Zaman, devir

1. Muṭribā sūz ile söylet sāzı cūş eyvāmıdur
2. Kim gül-i ter devridür cūş u ḥurūş eyvāmıdur

2. **eyvāmıdur:-ı, -dur****Murabba 1**

Mısra: 2

Zaman, devir

1. Muṭribā sūz ile söylet sāzı cūş eyvāmıdur
2. Kim gül-i ter devridür cūş u ḥurūş eyvāmıdur

3. **eyvāmıdur:-ı, -dur****Murabba 1**

Mısra: 3

Zaman, devir

3. Mest ü bîhüş olmağın Allâh ki hûş eyyâmıdır
4. Sâkıyâ şevk ile taldur cāmı nûş eyyâmıdır

4. eyyâmıdır:-ı, -dur

Murabba 1

Mısra: 4

Zaman, devir

3. Mest ü bîhüş olmağın Allâh ki hûş eyyâmıdır
4. Sâkıyâ şevk ile taldur cāmı nûş eyyâmıdır

5. eyyâmıdır:-ı, -dur

Murabba 1

Mısra: 4

Zaman, devir

3. Var iken hüsnuñ zamānı geçmedin devrân-ı gül
4. Sâkıyâ şevk ile taldur cāmı nûş eyyâmıdır

6. eyyâmıdır:-ı, -dur

Murabba 1

Mısra: 4

Zaman, devir

3. ‘Āşık-ı pürderd ile bir yire gelmişken habîb
4. Sâkıyâ şevk ile taldur cāmı nûş eyyâmıdır

7. eyyâmıdır:-ı, -dur

Murabba 1

Mısra: 4

Zaman, devir

3. Hemnişîndür ol nigâr u tâli‘üm pîrûzdur
4. Sâkıyâ şevk ile taldur cāmı nûş eyyâmıdır

8. eyyâmıdır:-ı, -dur

Murabba 1

Mısra: 4

Zaman, devir

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzün hâk eylesün
4. Sâkıyâ şevk ile taldur cāmı nûş eyyâmıdır

9. eyyâmında:-ın, -da

Gazel 33

Mısra: 9
Zaman, devir

9. Tañ mı ‘ Amrī nāle kılsa hüsünüñ eyyāmında kim
10. Resmîdür hengām-ı gülde bülbülün nālân olur

eyyām-ı vaşl:

1. eyyām-ı vaşlından: -n, -dan

Gazel 98
Mısra: 4
Kavuşma vakti

3. Ya bir remmāl mîmidür ki nokta koyup anuñla
4. Kılām eyyām-ı vaşlından şikeste dilleri āgāh

ezel:

1. ezelden: -den

Gazel 122
Mısra: 4
Çok eskiden beri

3. Ebed şevkı dükenmez şol gönül kim
4. Ezelden ‘ışk cāmın tatdı gitdi

2. ezel:

Gazel 132
Mısra: 3
Çok eskiden beri

3. Tālî ‘ümde ki ezel kur ‘a şalınmışdı benüm
4. Çeşm-i ‘āşikküş ile kākül-i serkeş düşdi

ezel muşavviri:

1. ezel muşavvirine: -ne

Kaside 1
Mısra: 12
(Elest meclisinde) Her şeye güzel şekil ve suretler veren Allah (cc)

11. Bisāt-ı sebzenüñ ārāyişine şaldı nazar
12. Ezel muşavvirine eyledi hezār şenā

ezel şubhı:

1. ezel şubhı:
Kaside 1

Mısra: **65**

Ezel gününün sabahı (elest meclisinin sabahı)

- 65.** Ne şuyla yuduñ ezel şubhı dest-i deryâyı
66. Ki kaçrası irüp itdi bihârı gevherzâ

2.8. F

fark:

1. farkı:-ı

Gazel 61

Mısra: 6

Benzer, aynı

5. 'Ārız u kākülün firākında

6. Farkı yok gicem ile gündüzümün

fark evle-:

1. fark eylemede:-me, -de

Gazel 70

Mısra: 3

Farkına varmak, fark etmek

3. Hāk budur ağzuñ ile goncayı fark eylemede

4. Hıred-i ħurde-şināsı müteħayyir gördüm

fark-ı felek:

1. fark-ı felekde:-de

Kıt'a 1

Mısra: 6

Gökyüzünün tepesi, gökyüzünün üstü

5. Gör ki 'İsā mücerred olduğıçün

6. İtdi fark-ı felekde mesken ü cā

fāş it-:

1. fāş itdi:-di

Gazel 47

Mısra: 9

Ortaya çıkarmak, meydana getirmek

9. 'Işķ işin 'Amrī vü Mecnūn itdi fāş

10. Külli sırrun cāveze'l-şneyni şā'

faşl-ı bahār:

1. faşl-ı bahār:

Kaside 1

Mısra: 88

Bahar mevsimi

87. Niteki vaşl-ı nigâr ide ‘âşıkı şādān
88. Niteki faşl-ı bahār ide bülbüli gūyā

fāyide vir-:

1. fāyide virmez: -mez

Gazel 86

Mısra: 9

Fayda vermek, fayda sağlamak

9. Çün fāyide virmez sözüñ ol bülbül-i kudse
10. ‘Amrī n’ ideyin defter ü dīvān oda yansun

fażl u kemāl:

1. fażl u kemāl:

Gazel 106

Mısra: 18

Olgunluk

17. Hamdü lillāh devletünde ma‘rifetdür gözlenen
18. Şükr kim manzūr olan fażl u kemāl oldu yine

felek:

1. felek:

Kaside 1

Mısra: 58

Gökyüzü, semâ II Devamlı şikâyet edilen kader, baht, talih (olumsuz bağlamda)

57. Ne dem ki berķ ura hūrşid-i fikretüñ şaça nūr
58. Felek daķıķaların göre çeşm-i nā bīnā

2. felek:

Kaside 1

Mısra: 71

Gökyüzü, semâ II Devamlı şikâyet edilen kader, baht, talih (olumsuz bağlamda)

71. Felek hamāyil-i Cevzāya and iķer her dem
72. Ki sence şevkete lāyık getürmemiş dünyā

3. felek:

Murabba 1

Mısra: 3

Gökyüzü, semâ II Devamlı şikâyet edilen kader, baht, talih (olumsuz bağlamda)

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzün hâk eylesün
4. Sâkıyâ şevk ile taldur cāmı nüş eyyāmıdur

4. **felek:**

Kaside 2

Mısra: 8

Gökyüzü, semâ

7. Sücüd eyle her hâke baş çekme kim
8. Melekvâr olasın felek menzilet

5. **felek:**

Gazel 4

Mısra: 3

Gökyüzü, semâ

3. Sen felek evcinde ben tahte's şerâda ey melek
4. İre mi yirden göke feryâd u efgānum saña

6. **felek:**

Gazel 59

Mısra: 8

Gökyüzü, semâ

7. Hübolar dolâba binmiş hayrete vardum görüp
8. Eyle şandum yire inmiş mihr ü mâhiyle felek

fenâ:

1. **fenâ:**

Kaside 2

Mısra: 11

Yokluk, yok olma, gelip geçici olma, ölümlülük

11. Fenâ cāmın elden düşürme müdām
12. Şal ol âteşe varlıguñı tamām

2. **fenâ:**

Kaside 2

Mısra: 11

Yokluk, yok olma, gelip geçici olma, ölümlülük

11. Fenâ cāmın elden düşürme müdām
12. Şal ol âteşe varlıguñı tamām

3. **fenâ:**

Kaside 2

Mısra: 11

Yokluk, yok olma, gelip geçici olma, ölümlülük

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Şal ol âteşe varlığıñı tamām

4. **fenā:**

Kaside 2

Mısra: 11

Yokluk, yok olma, gelip geçici olma, ölümlülük

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Sal ol âteşe varlığıñı tamām

5. **fenā:**

Kaside 2

Mısra: 11

Yokluk, yok olma

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Şal ol âteşe varlığıñı tamām

ferah:

1. **ferahdan:-dan**

Kaside 1

Mısra: 17

Sevinç ve mutluluk

17. Nigār geldi ferahdan ben öldüm ey bülbül
18. Sen idesin aña bu nazm-ı dilkeşi ilķā

2. **ferah:**

Gazel 64

Mısra: 9

Sevinç ve mutluluk

9. ‘Amriyā her kişiye ya‘nī ferah virmez mi
10. Şūh dilberler arasında olan sözi dimek

3. **ferahdan:-dan**

Gazel 89

Mısra: 5

Sevinç ve mutluluk

5. Ölsün dir iseñ ‘aşık-ı dilhaste ferahdan
6. Şīrīn dehenüñden idegör buseye dermān

4. **ferahdan:-dan**

Gazel 130

Mısra: 13

Sevinç ve mutluluk

13. Ayagũn öpmek umarsa feraħdan
14. Ve mā edrī yemīnen ‘an ŧimālī

Ferhād:

1. Ferhād:

Gazel 19

Mısra: 4

Konusunu Hüsrev- ü Şirin (Hüsrev ü Şirin) adlı İran öyküsünden alan eski bir Türk aşk hikayesinin erkek kahramanıdır

3. Ol ki Leylī ola Mecnūn-ı dilāşüftesiyem
4. Ben ki Ferhād olam ol dilber-i Şīrīnümdür

2. Ferhād:

Gazel 97

Mısra: 3

Konusunu Hüsrev- ü Şirin (Hüsrev ü Şirin) adlı İran öyküsünden alan eski bir Türk aşk hikayesinin erkek kahramanıdır

3. İraldı gitdi Mecnūn gitdi Ferhād
4. Belā oķına ben ıaldum nişānda

Ferhād ile Mecnūn:

1. Ferhād ile Mecnūn:

Gazel 107

Mısra: 7

Ferhat ve Mecnun (bkz. Ferhad - Mecnun maddeleri)

7. Vāy Ferhād ile Mecnūn ele girseydi ıanı
8. Ağlaşayduķ dil-i şūrīde ğamın anlar ile

Ferhād u Mecnūn:

1. Ferhād u Fecnūn:

Gazel 15

Mısra: 7

Ferhat ve Mecnun (bkz. Ferhad - Mecnun maddeleri)

7. Nerd-i ‘işkā dōşenüp Ferhād u Mecnūn ıodı baş
8. ‘İşk oyumu bir oyundur anda oynar başlar

2. Ferhād u Mecnūn:

Gazel 105

Mısra: 3

Ferhat ve Mecnun (bkz. Ferhad - Mecnun maddeleri)

3. Rāh-ı 'ışka yelmede Ferhād u Mecnūn odı bař
4. Bir ayağdaş bulmadum ben bīser ü bīpāy ile

ferhundefāl ol-:

1. ferhundefāl oldu:-dı

Gazel 106

Mısra: 1

Kutlu, talihli olmak

1. 'İd-i hūsnūnden cihān ferhundefāl oldu yine
2. Feyz-i envār-ı tecellī-i cemāl oldu yine

feryād:

1. feryād:

Gazel 4

Mısra: 4

Bağırıp çağırma, yüksek sesle yardım istemek

3. Sen felek evcinde ben tahte'ş şerāda ey melek
4. İre mi yirden göke feryād u efgānum saña

2. feryād:

Kıt'a 13

Mısra: 3

Bağırıp çağırma, yüksek sesle yardım istemek

3. Görürem irmez elüm feryād ile
4. Ağlayup çak eylerem pīrāheni

3. feryād:

Gazel 121

Mısra: 3

Bağırıp çağırma, yüksek sesle yardım istemek

3. Mededüm kalmadı feryād ile cānum çıçdı
4. Elem-i nāvek-i müjgān ile öldüm gitdi

4. feryād:

Gazel 128

Mısra: 3

Bağırıp çağırma, yüksek sesle yardım istemek

3. Delüpdür bağrumı ney gibi feryād
4. Firākuñ oğı ebrūnuñ kemānı

feryād eyle-:

1. feryād eyler:-r

Gazel 10

Mısra: 8

Eyvah etmek

7. Gönül zülfine tolaşduñ figān it

8. Ki murğ eyler duzağa düşse feryād

feryād u āh:

1. feryād u āhı:-ı

Murabba 5

Mısra: 2

Ah edip inleme

1. Nedür ‘aşıklarunñ şuçı günāhı

2. Göke irgürdiler feryād u āhı

fettān:

1. fettānsın:-sın

Müfret 3

Mısra: 1

Fitne çıkararı

1. Ne fettānsın cihānı hep bilürsin

2. Hemān sevdüğümü bilmezlenürsin

2. fettānlıg:-lıg

Gazel 89

Mısra: 4

Fitne çıkararı

3. Koltuğına girüp kaşuñuñ gözlerünñ ey dost

4. Fettānlıg ile aldı ne dīn kodı ne īmān

feyz:

1. feyz:

Gazel 120

Mısra: 6

Bereket, bolluk

5. Tevbe şuyı yumaz mı ‘işyanı

6. Feyz Hākdan ‘inayet olmaz mı

feyz it-:

1. feyz itdi:-di

Gazel 35

Mısra: 10

İhsan etmek

9. Şudandur açılan güller çemende

10. Ne feyz itdi nazar kıl cezb-i dīdār

feyz-i envār-ı tecellī-i cemāl:

1. feyz-i envār-ı tecellī-i cemāl:

Gazel 106

Mısra: 2

Cemalinin nurunun bereketi II Sevgilinin yüzü

1. 'İd-i hüsnuñden cihān ferhundefāl oldu yine

2. Feyz-i envār-ı tecellī-i cemāl oldu yine

fezā-yı kuds:

1. fezā-yı kuds:

Gazel 95

Mısra: 5

Mübarek, kutlu gökyüzü

5. Cilvegāhuñ fezā-yı kuds olsun

6. 'Azm-i şahrā-yı lāmekān eyle

fiğān:

1. fiğān:

Kaside 1

Mısra: 81

Üzüntü ile bağırıp çağırmak

81. Fiğān ki bu ten-i zerd ü nizār-ı 'Amrīyi

82. Benefşeẓār gibi gök gök itdi seng-i cefā

2. fiğān:

Kaside 2

Mısra: 2

Üzüntü ile bağırıp çağırmak

1. Teb-i hayret aldı beni āh āh

2. Fiğān kim bu āteşde oldum tebāh

3. fiğān:

Gazel 12

Mısra: 10

Üzüntü ile bağırıp çağırmak

9. Ağardı dīdeleri ka‘beteyni ‘Amrīnūñ
10. Fiğān ki bulımadı şeş der-i fenāda güşād

4. **fiğān:**

Gazel 25

Mısra: 8

Üzüntü ile bağırıp çağırmak

7. Her ğamzekārı kim seven ancak beni bilem
8. Her güşeden fiğān k’ aña biñ mübtelā çıkar

5. **fiğānın:-ın**

Gazel 72

Mısra: 12

Üzüntü ile bağırıp çağırmak

11. Sürūr ancak gül-i sūrīye karşı
12. Fiğānın bülbülün mâtem şanurdum

6. **fiğān:**

Gazel 136

Mısra: 1

Üzüntü ile bağırıp çağırmak

1. Ol dem kıamı terāne-i bezmüm fiğān idi
2. Kıanlı yaşum kıadehde mey-i ergavān idi

fiğān eyle:-

1. **fiğān eyle:**

Gazel 95

Mısra: 1

Üzüntü ile bağırıp çağırmak

1. Kıoma bülbül kıoma fiğān eyle
2. ‘İşkı ‘ālemde dāstān eyle

fiğān id:-

1. **fiğān idüp:-üp**

Gazel 49

Mısra: 12

Üzüntü ile bağırıp çağırmak

11. Yegdür ki bir du‘ā ile yād idesin anı
12. Biñ biñ fiğān idüp dimesden bī‘aded dirīğ

figān it-:1. **figān it:****Gazel 10**

Mısra: 7

Üzüntü ile bağırıp çağırmak

7. Göñül zülfine tolaşduñ figān it

8. Ki murğ eyler duzağa düşse feryād

fikr:1. **fikri:-i****Gazel 75**

Mısra: 9

Düşünce, hayal

9. Görüp sen kāfiri gitmez hayālinden şanem fikri

10. Namāzı ‘Amrīnūñ hīç ola mı maķbul ola kıblem

2. **fikri:-i****Gazel 85**

Mısra: 9

Düşünce, hayal

9. Dilde n’eyler haţtı fikri ‘Amriyā

10. Çünkü bitmez od yanan yirde çemen

fikr itmez ol-1. **fikr itmez oldı:-dı****Gazel 119**

Mısra: 3

Düşünmemek, fikretmemek, hayal edememek

3. Kimse çerāğ uyarmağı fikr itmez oldı hīç

4. Mihrin nihān ider gibi çarĥ-ı berīn daĥi

firaķ:1. **firaķ:****Kıt'a 12**

Mısra: 2

Ayrılık

1. Ey benüm ağladuğum görüp gülen

2. Gülme kim ağlar firaķ ile gülen

2. firākı:-ı

Gazel 53

Mısra: 10

Ayrılık

9. Biñ kez ölür dirilür fürkat şebinde ‘uşşak
10. Dilber firākı ‘Amrī rüz-ı kıyāmet ancak

3. firākıında:-ın, -da

Gazel 61

Mısra: 5

Ayrılık

5. ‘Ārız u kākülün firākıında
6. Farkı yok gicem ile gündüzümün

firākuñ okı:

1. firākuñ okı:

Gazel 128

Mısra: 4

Ayrılık oku

3. Delüpdür bağrumı ney gibi feryād
4. Firākuñ okı ebrūnuñ kemānı

firdevs bāğı:

1. firdevs bāğıdur:-dur

Gazel 63

Mısra: 2

Cennet bahçesi

1. Tübā budağıdur kad-i bālāsı Aḥmedün
2. Firdevs bāğıdur ruḥ-ı zībası Aḥmedün

fırşat:

1. fırşat:

Gazel 142

Mısra: 4

Herhangi bir şey için en uygun zaman, imkân

3. Mest idüp yüzine yüzüm sürdüm
4. Baḥt yüz tutdı fırşat el virdi

fitne:**1. fitne:****Gazel 9**Mısra: **6***Belâ, mihnet.*

5. Bu kaç u gözle güzellerde bīnazīr-i cihān

6. Bu şūr u fitne ile cümle ‘ālem içre melīh

2. fitnedür:-dür**Gazel 28**Mısra: **3***Bela, musibet*

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevri ider yine

4. Maḥbūbidur cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

3. fitne:**Gazel 52**Mısra: **11***Bela, musibet*

11. Ayırdı fitne ile yāri benden

12. Bilürmiş müdde ‘i şeytāndan artuğ

4. fitnede:-de**Gazel 90**Mısra: **1***Bela, musibet*

1. Diller alır fitnede şol gāmze-i cādū diyen

2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrū diyen

5. fitneye:-ye**Gazel 133**Mısra: **3***Karışıklık, fesat, kargaşalık*

3. ‘Ālemde kāmētūñ ki ‘ālem dikdi fitneye

4. Oldı ‘ayān cihānda kıyāmet ‘alāmeti

fitne-i āhir zamān:**1. fitne-i āhir zamān:****Gazel 1**Mısra: **8***Ahir zaman fitnesi*

7. Ter müşğ ile yazmış yüzüñ üstine haṭṭ-ı ‘anberīn
8. Devr-i kamerde fitne-i āḥir zamān virmiş saña

fitne-i devrānı:

1. fitne-i devrānı:-ı

Gazel 99

Mısra: 2

Devrin, zamanın fitnesi

1. Gel ey refīk ğamze-i cānānı añma ya
2. ‘Aqlum alındı fitne-i devrānı añma ya

fitne-i rüzgār:

1. Fitne-i rüzgār:

Gazel 141

Mısra: 6

Zamanın fitnesi

5. Hāy bilmez gözüñe hey dimedük
6. Fitne-i rüzgār hey seni mi

fülān:

1. fülān:

Gazel 14

Mısra: 8

Filan, şu, bu

7. Bir güzel dün ‘aşıkın öldürdi dirler bilmedük
8. Öldüren ol şūḥ u ol ölen fülān şeydā mıdur

2. fülānı:-ı

Gazel 128

Mısra: 2

Filan, şu, bu

1. Niçe bir eyleyem ‘ışkḳ nihānı
2. ‘Ayān bilsün cihān sevdüm fülānı

fülfül:

1. fülfül:

Gazel 22

Mısra: 2

Kara biber II Ben (Deri üzerindeki kahverengi veya siyah renkli küçük lekelere, kabartılara verilen isim, benek)

1. Halka halka aşılanlar saç mıdur sünbül midür
2. Dâne dâne görinenler beñ midür fülful midür

fürkat:

1. fürkat:

Gazel 106

Mısra: 8

Ayrılık

7. Ehl-i dil dilberler ile ‘ayşa āgāz eyledi
8. Gitdi fürkat devr-i eyyām-ı vişāl oldı yine

2. fürkat:

Gazel 125

Mısra: 9

Ayrılık

9. Beni öldürmedin derd ile fürkat
10. Yolına öldüğüm dildāra geldi

fürkat şebi:

1. fürkat şebinde: -n, -de

Gazel 53

Mısra: 9

Ayrılık gecesi

9. Biñ kez ölür dirilür fürkat şebinde ‘uşşak
10. Dilber firākı ‘Amrī rüz-ı kıyāmet ancak

füsün:

1. füsünından: -ın, -dan

Gazel 13

Mısra: 9

İnsanı hükmü altına alıp kendinden geçirecek kadar kuvvetli tesir, büyüleyici etki, câzibe

9. Hey meded gamzeler füsünından
10. Kalmadı dilde şabr u canda karar

2. füsünın: -ın

Gazel 62

Mısra: 8

İnsanı hükmü altına alıp kendinden geçirecek kadar kuvvetli tesir, büyüleyici etki, câzibe

7. Çāh-ı zekānda aşılı Hārūt zülfüñe
8. Bābil füsünün eyledi efsāne beñlerüñ

3. **füsünin:-in**

Gazel 72

Mısra: 7

İnsanı hükmü altına alıp kendinden geçirecek kadar kuvvetli tesir, büyüleyici etki, cāzibe

7. Gözüñ kaşuñ füsünün kim ne bilsün
8. ' İtābuñ az u nāzuñ kem şanurdum

4. **füsün:**

Gazel 128

Mısra: 6

İnsanı hükmü altına alıp kendinden geçirecek kadar kuvvetli tesir, büyüleyici etki, cāzibe

5. Ne sihr itdi tılısmın bozdı 'aqluñ
6. Füsün ile haṭ-ı 'anberfeşānı

fütāde:

1. **fütādeñ:-ñ**

Gazel 60

Mısra: 8

Düşkün, biçare

7. Gel ey cemāl ilinüñ şehsüvār-ı meydānı
8. Ayağda kaldı fütādeñ atuñ başın çekerek

2. **fütādeñi:-ñi**

Gazel 142

Mısra: 13

Düşkün, biçare

13. Koma alçağda ben fütādeñi kim
14. Saña devletle rif'at el virdi

2.9. G-Ġ

ġabġab:

1. ġabġab:

Gazel 26

Mısra: 2

Çene altı, çene altındaki sarkık

1. Ol mäh-ı şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol āyine ġabġab ki benüm var kimüñ var

gāh:

1. gāh:

Gazel 3

Mısra: 9

Bazen, bazı zaman

9. Tebessüm eyleyürek gāh döğdi geh söğdi
10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

2. gah:

Kıt'a 14

Mısra: 1

Bazen, bazı zaman

1. Gah ucasın oynadup gāhī belin
2. Göñlüm aldı kınnış ile bir gelin

3. gāh:

Gazel 124

Mısra: 9

Bazen, bazı zaman

9. Gāh mescidde gehī meyḥānede geh deyrde
10. Derbeder 'Amrī-i āvāre seni arar seni

gāhī:

1. gāhī:

Kıt'a 14

Mısra: 1

Bazen, bazı zaman

1. Gah ucasın oynadup gāhī belin
2. Göñlüm aldı kınnış ile bir gelin

ğalib ol-:1. **ğalib oldu:-dı****Gazel 29**Mısra: **10***Üstün gelmek, yenmek*

9. 'Amriyā sancağ çeküp kim yüriye bālā-yı dost

10. 'Işğ ğalib oldı 'aqlum düşmanı mağlûb olur

ğaltan eyle-:1. **ğaltan eyleyen:-y, -en****Gazel 117**Mısra: **2***Yuvarlamak*

1. Öldürüp hāk ile yeksān eyleyen sensin beni

2. Kanlu yaşum içre ğaltan eyleyen sensin beni

ğam:1. **ğam:****Kaside 2**Mısra: **6***Üzüntü, keder, dert*

5. Var ey vaşl ile şād olan ağla kim

6. Gelüp ğam döner hecre rûz-ı vişāl

2. **ğam:****Gazel 28**Mısra: **8***Üzüntü, keder, dert*

7. Ne kışsa diyü şorma dil-i derdmende ki

8. Ğam hışsesi vü ğuşşā vü miḥnet naşībidür

3. **ğam:****Gazel 55**Mısra: **5***Üzüntü, keder, dert*

5. Āh kim seylāb-ı eşküm ğam girüp cān çıkmaga

6. Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānumuñ

4. **ğamından:-ın, -dan****Gazel 103**

Mısra: 3

Üzüntü, keder, dert

3. Ağyar ğamından öle şādīden ölem ben
4. Yād itse beni sehv ile güftār arasında

5. **ġam:**

Gazel 106

Mısra: 6

Üzüntü, keder, dert

5. Merħabā kıldı ħabīb ü öldi reşkinden ṭabīb
6. Dest virdi şādlık ġam pāymāl oldu yine

6. **ġamın:-in**

Gazel 107

Mısra: 8

Üzüntü, keder, dert

7. Vāy Ferħād ile Mecnūn ele girseydi ḳanı
8. Ağlaşayduḳ dil-i şūrīde ġamın anlar ile

7. **ġam:**

Gazel 135

Mısra: 5

Üzüntü, keder, dert

5. Gitdi ‘aḳl u gitdi şabr u gitdi dil ey derd ü ġam
6. Ḥastayam tenhā koman bi’ llāhi yoldaşlar beni

ġam bennāsı:

1. **ġamı bennāsı:**

Gazel 63

Mısra: 10

Gam yapıcı II Sevgili

9. Yıḳdı gönülde ḫāne-i şādīyi ‘Amriyā
10. Miḫnet evin yapar ġamı bennāsı Aḫmedūñ

ġam bucağı:

1. **ġam bucağında:-n, -da**

Gazel 23

Mısra: 9

Gam yeri

9. ‘Amriyā ben ḫasta ḳaldum ġam bucağında dirīġ
10. Her kişi yāriyle seyrān-ı gülistān itdiler

ğam gel-:1. **ğam geldi:-di****Gazel 6**

Mısra: 7

Tasalanmak, üzölmek

7. Kandıller söyünse ne ğam geldi ise 'ıd

8. Şimden girü münevver ider bezmi cām-ı nāb

ğam ğubārı:1. **ğam ğubārın:-n****Murabba 1**

Mısra: 2

Gam kiri, gam pası

1. Okısun eş'arı 'Amrī yakasın çāk eylesün

2. Hātırından ğam ğubārın giderüp pāk eylesün

ğam kafesi 'andelibi:1. **ğam kafesi 'andelibidür:-dür****Gazel 28**

Mısra: 1

Gam kafesinin bülbülü II Aşığın gönlü

1. Sīnemde dil ki ğam kafesi 'andelibidür

2. Başda belā-yı 'ışk ile külhan ğaribidür

ğam leşkeri:1. **ğam leşkeri:****Gazel 138**

Mısra: 1

Dert askeri II Sevgilinin ayva tüyleri

1. Āh kim ğam leşkeri hatt-ı semensālar gibi

2. Gönlümün şehrin yıkup zulm ile yağmalar gibi

ğam nılüferi:1. **ğam nılüferi:****Gazel 51**

Mısra: 3

Üzüntü nilüferi II Aşığın gözleri (Sürekli gözyaşı dökmesi bağlamında)

3. Rūy-ı zerdüm gözlerüm cūyında ğam nīlūferi
4. Kanlu yaşum hār-ı müjgānda gül-i sīrāb-ı 'ışk

ġam tenūrı:

1. ġam tenūrında:-n, -da

Gazel 23

Mısra: 2

Üzüntü, dert ocağı II Aşığın kalbi

1. Nevbahār oldı güzeller 'azm-i bostān itdiler
2. Ğam tenūrında dil-i 'uşşākı biryān itdiler

ġam-ı 'ışk:

1. ġam-ı 'ışkuñla:-uñ, -la

Gazel 32

Mısra: 3

Aşk kederi, aşk derdi

3. Ğam-ı 'ışkuñla irişdi leb-i şīrīnūñe dil
4. Kafese girmeyicek tūtīye kim vire şeker

ġamuñ naqdi:

1. ġamuñ naqdin:-n

Gazel 31

Mısra: 9

Gam sermayesi

9. Ye ġamuñ naqdin irteye kımayup
10. Çünkü 'Amrī yiyen ögünmişdür

ġamze:

1. ġamzelerüñ:-ler, -üñ

Gazel 13

Mısra: 7

Göz süzerek göz ucu ile bakma, güzellerin gözlerinin ucunda görülen gönül alıcı bakışlar

7. Cān ise borcum aldı ġamzelerüñ
8. Hānçerüñe begüm ne borcum var

2. ġamzeler:-ler

Gazel 13

Mısra: 9

Göz süzerek göz ucu ile bakma, güzellerin gözlerinin ucunda görülen gönül alıcı bakışlar

9. Hey meded ğamzeler füsünından
10. Kalmadı dilde şabr u canda karar

3. **ğamzelerüñ:-ler, -üñ**

Gazel 13

Mısra: 17

Göz süzerek göz ucu ile bakma, güzellerin gözlerinin ucunda görülen gönül alıcı bakışlar

17. Zulmi haddenden geçürdi ğamzelerüñ
18. İşidür Āşaf-ı zamān zinhar

4. **ğamzeñ:-ñ**

Gazel 16

Mısra: 1

Göz süzerek göz ucu ile bakma, güzellerin gözlerinin ucunda görülen gönül alıcı bakışlar

1. Sīnem ki şehā ğamzeñ okınuñ siperidür
2. Yir yir görinen dāğlar āyīneleridür

5. **ğamzeñden:-ñ, -den**

Gazel 21

Mısra: 4

Göz süzerek göz ucu ile bakma, güzellerin gözlerinin ucunda görülen gönül alıcı bakışlar

3. Gözler olmışdur ser ā ser kanlar ağlar hālūme
4. Sīne-i çākümde ğamzeñden açılan yaralar

6. **ğamze:**

Gazel 25

Mısra: 9

Göz süzerek göz ucu ile bakma, güzellerin gözlerinin ucunda görülen gönül alıcı bakışlar

9. ‘ Amrī meded ki ğamze diyü öldüğüm benüm
10. Bağrum delinmesün mi ki tır-i kazā çıkar

7. **ğamze:**

Gazel 38

Mısra: 6

Göz süzerek göz ucu ile bakma, güzellerin gözlerinin ucunda görülen gönül alıcı bakışlar

5. Şuşadun mı kanuña toyduñ mı ey dil cânuña
6. Ne düşersin üstine ol ğamze hañçer kendidür

8. **ğamzeñ:-ñ**

Gazel 89

Mısra: 7

Göz süzerek göz ucu ile bakma, güzellerin gözlerinin ucunda görülen gönül alıcı bakışlar

7. Ğamzeñ dile gelse aña ta'zīm iderem çün
8. İkrām gerek kāfir olursa dañi mihmā

5. Her n'eyler ise eyler ölür dirilürdi dil
6. Bir ğamze tırine dikilürdi nişān idi

ğamze-i bīmār:

1. **ğamze-i bīmār:**

Gazel 76

Mısra: 10

Sevgilinin (aşığı aşk) hasta eden süzgün bakışı

9. Tek hemīn alnuña sür kanum saña olsun halāl
10. Ey beni ol ğamze-i bīmār için qurbān iden

ğamze-i cādū:

1. **ğamze-i cādū:**

Gazel 90

Mısra: 1

Aşıkları büyüleyen bakış

1. Diller alur fitnede şol ğamze-i cādū diyen
2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrū diyen

ğamze-i cānān:

1. **ğamze-i cānānı:-ı**

Gazel 99

Mısra: 1

Sevgilinin süzgün yan bakışı

1. Gel ey refīk ğamze-i cānānı aña ya
2. 'Aqlum alındı fitne-i devrānı aña ya

ğamze-i dilber:1. **ğamze-i dilbere:-e****Gazel 41**

Mısra: 1

Gönül alan güzelin gamzesi

1. Ğamze-i dilbere ciger döymez
2. Sihr okıdır aña siper döyme

ğamze-i kattâl:1. **ğamze-i kattâl:****Gazel 84**

Mısra: 5

Aşıkları öldürücü bakış

5. Ol ğamze-i kattâl ile bāzār ideliden
6. Cān naqđını virdüm n'ideyin gönül ucından

ğamze-i şirefken:1. **ğamze-i şirefkeni:-i****Gazel 124**

Mısra: 6

Aşıklarda takat bırakmayan cazibeli bakış

5. Dīn ü imān kaşdın eyler hey müselmānlar meded
6. Hāy bilmez kāfir ancak ğamze-i şirefkeni

ğamzekār:1. **ğamzekārı:-ı****Gazel 25**

Mısra: 7

gamzeli, süzgün bakışlı

7. Her ğamzekārı kim seven ancak beni bilem
8. Her güşeden fiğān k'aña biñ mübtelā çıkar

ğamzeñ okı:1. **ğamzeñ okı:****Gazel 126**

Mısra: 1

Süzgün bakış oku, sevgilinin aşığı yaralayan bakışı

1. Ğamzeñ okı bağrumı kan eyledi
2. Dīdeden ol kanı revān eyledi

2. ğamzeñ oqın:-n

Gazel 100

Mısra: 5

Süzgün bakış oku, sevgilinin aşığı yaralayan bakışı

5. Yabanda arama ğamzeñ oqın kim

6. Bulmazsın yüregüm yarmayınca

3. ğamzeñ oqına:-na

Gazel 131

Mısra: 5

Süzgün bakış oku, sevgilinin aşığı yaralayan bakışı

5. Sînem gibi yir olmaz ğamzeñ oqına ammā

6. Jeng itmese peykānın kıanlu cigerüm kıanı

4. ğamze oqın:-n

Gazel 103

Mısra: 1

Süzgün bakış oku, sevgilinin aşığı yaralayan bakışı

1. Ğamze oqın atmaz baña aġyār arasında

2. Korkar ki oqı zāyi' ola hār arasında

ġamze tîri:

1. ğamze tîrine:-ne

Gazel 136

Mısra: 6

*Süzgün bakış oku, sevgilinin aşığı yaralayan bakışı***ġamzenüñ pençesi:**

1. pençesinden ġamzenüñ:-nden

Gazel 51

Mısra: 5

Aşıkları öldürücü bakış (Sevgilinin bakışı, avını pençesiyle yakalayan kartala benzetilmiş)

5. Cān hālāş itmek olur mı pençesinden ġamzenüñ

6. Baħr-i hūsnüñ mevci kim taqdı dile kıullāb-ı 'ışk

ġarīb:

1. ġarībdir:-i, -dir

Gazel 28

Mısra: 10

Kimsesiz, zavallı, bîçâre II Amrî

9. Yâr u enîs şabr u karar idi gitdi dil
10. ‘Amrî haķire merhamet it yir ğarîbidür

2. ğarîb:

Gazel 54

Mısra: 10

Kimsesiz, zavallı, bîçâre II Amrî

9. ‘Amrîye şefkat it ki bîçâre
10. Kendü hâlinde bir ğarîb ancak

ğarîb ol-:

1. ğarîb olmaz:-maz

Gazel 96

Mısra: 7

Tuhaf olmamak

7. Ķatı sözlür söylenürse ‘aşık olmaz ğarîb
8. Her tarafından seng atılsa tañ degül dîvâne

ğark evle-:

1. ğark eyledi:-di

Gazel 135

Mısra: 1

Boĝmak

1. Kanlara ğark eyledi baĝrumdaĝı başlar beni
2. Virdi seylâba bu gözümde aķan yaşlar beni

ğarka-i âb-ı revân:

1. ğarka-i âb-ı revân:-am

Gazel 143

Mısra: 4

Akarsu gibi akan gözyaşında boĝulmak

3. Ķihre-i zerdümle kaldum gözlerüm yaşıyle âh
4. Ķarka-i âb-ı revân gör ki nîlüfer gibi

ğark-ı günâh:

1. ğark-ı günâh:

Gazel 114

Mısra: 6

Günaha batmış olmak, çok fazla günah işlemek

5. Ger günehten şayıla kanlu yaşum

6. Gözlerüm merdümüdür ğark-ı günāh

ġavġā:

1. ġavġā:

Gazel 105

Mısra: 18

Kavgā, dövüş

17. Ey mü'ezzīn gel nefes tut vaḫti ile bekle kim

18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin ġavġā ile

ġāyet:

1. ġāyeti:-i

Kıt'a 3

Mısra: 6

Amaç, maksat, gaye

5. Dimiş ol serv-i ġoncaleb ki ne var

6. Ġāyeti bu öper ucar diyeler

2. ġāyet:

Gazel 120

Mısra: 1

Son, bitme, tükenme

1. Şīve vü nāza ġāyet olmaz mı

2. Bu 'itāba nihāyet olmaz mı

3. ġāyet:

Gazel 120

Mısra: 14

Son, bitme, tükenme

13. 'Amrīye daḫi şefkatüñ yok mı

14. Şīve vü nāza ġāyet olmaz mı

ġayret-i akrān:

1. ġayret-i akrān:

Gazel 121

Mısra: 14

Dost kıskançlığı, çekememezliği

13. İşiginde uludı itleri ben hār oldum
14. ‘Amriyā ğayret-i akrān ile öldüm gitdi

ğayrı:

1. ğayrı:

Kıt'a 9

Mısra: 4

Başka

3. ‘İşkuñı buldum şırāt-ı müştakīm
4. Yol budur ğayrı tarīka girmeyem

ğazel:

1. ğazelde:-de

Gazel 8

Mısra: 9

Dîvan edebiyâtının, konusu genellikle aşk ve duygusal söyleyişler olan, ilk beytinin mısraları birbiriyle, diğer beyitlerinin ikinci mısraları birinci beyitle kâfiyeli, 5 ilâ 15 beyitten ibâret ünlü nazım şekli

9. Kāküli vaşfın ğazelde şerh iderken mū be mū
10. Eyledüm çok şan‘ati şî‘r içre Selmān ile bahş

2. ğazelde:-de

Gazel 77

Mısra: 14

Dîvan edebiyâtının, konusu genellikle aşk ve duygusal söyleyişler olan, ilk beytinin mısraları birbiriyle, diğer beyitlerinin ikinci mısraları birinci beyitle kâfiyeli, 5 ilâ 15 beyitten ibâret ünlü nazım şekli

13. Şehre ‘Amrī geldügin diñ nüktedān dilberlere
14. Yanına gelsün ğazelde sihr ü efsün isteyen

3. ğazelleri:-ler, -i

Gazel 87

Mısra: 9

Dîvan edebiyâtının, konusu genellikle aşk ve duygusal söyleyişler olan, ilk beytinin mısraları birbiriyle, diğer beyitlerinin ikinci mısraları birinci beyitle kâfiyeli, 5 ilâ 15 beyitten ibâret ünlü nazım şekli

9. ‘Amrī ğazelleri ele girmezse çäre ne
10. Diñle seherde bülbül-i güyā terānesin

4. gazellerin:-ler, -in

Gazel 99

Mısra: 11

Dîvan edebiyâtının, konusu genellikle aşk ve duygusal söyleyişler olan, ilk

beytinin mısraları birbiriyle, diğer beyitlerinin ikinci mısraları birinci beyitle kâfiyeli, 5 ilâ 15 beyitten ibâret ünlü nazım şekli

11. ' Amrî gazellerin okı kim ' işkuñ arturur
12. Gül şafhasındaki hat-ı reyhâni añma ya

5. ğazel:

Gazel 112

Mısra: 1

Dîvan edebiyâtının, konusu genellikle aşk ve duygusal söyleyişler olan, ilk beytinin mısraları birbiriyle, diğer beyitlerinin ikinci mısraları birinci beyitle kâfiyeli, 5 ilâ 15 beyitten ibâret ünlü nazım şekli

1. Bir ter ğazel didüm yine cânânum üstine
2. Bülbül işitse gül şaça dîvânım üstine

geç-:

1. geçmedin:-me, -din

Murabba 1

Mısra: 3

Gitmek, uzaklaşmak

3. Var iken hüsnüñ zamânı geçmedin devrân-ı gül
4. Sâkıyâ şevk ile toldur cāmı nüş eyyâmıdur

2. geçelüm:-e, -lüm

Murabba 2

Mısra: 1

Vazgeçmek

1. Koyalum Leylî vü Şîrîni geçenden geçelüm
2. Medh ile şimdiki dilberlere hıl'at biçelüm

3. geçer:-er

Gazel 18

Mısra: 8

Gitmek, uzaklaşmak

7. Zaḥm-i dendân mı irürdüm leb-i şîrînine kim
8. Virmeyüp Tañrı selâmını geçer nâzlanur

4. geçdi:-di

Gazel 40

Mısra: 11

Gitmek, uzaklaşmak

11. 'İşk ile geçdi 'ömrümüz ' Amrî
12. Şıdk ile 'âlem içre ma'lûmuz

5. **geçmez:-mez****Gazel 47**

Mısra: 8

Para etmemek, kıymetsiz

7. Perde-i nāmūsı hıçe alma kim
8. 'Işk bāzārında geçmez bu metā'

6. **geçdi:-di****Gazel 62**

Mısra: 1

Yerleşmek, yer edinmek

1. Geçdi serîr-i haddüñe şāhāne beñlerüñ
2. Her ne dilerse kıldı dil ü cāna beñlerüñ

7. **geçicek:-icek****Gazel 64**

Mısra: 4

Kendinden geçmek

3. Yār gönülüne nedür hoşca gelen didi didüm
4. Beng ile söz geçicek buse-i şîrîn dilemek

8. **geçen:-en****Gazel 64**

Mısra: 6

Var olan, olan

5. Kaşdum oldur ki uram la'lüne diş yaraların
6. Tā unudulmaya arada geçen haqq-ı nemek

9. **geçdi:-di****Gazel 68**

Mısra: 14

Gitmek, uzaklaşmak.

13. 'Amriyā dün mest iken buse kinār añdum gibi
14. Küsmiş ancak sögmedin geçdi bugün mañhūr idüm

10. **geçsün:-sün****Gazel 105**

Mısra: 1

(Yılları) geçmek, (ömrü) tükenmek

1. 'Āşık ol ömrüñ қо geçsün āh u vāveylā ile
2. Geçmesün dünyā vü māfihā vü hūy u hāy ile

11. **geçmesün:-me, -sün****Gazel 105**

Mısra: 2

(Yılları) geçmemek, (ömrü) tükenmemek

1. 'Āşık ol ömrüñ қо geçsün āh u vāveylā ile
2. Geçmesün dünyā vü māfihā vü hūy u hāy ile

12. **geçürdi:-ür, -di****Gazel 123**

Mısra: 2

Vazgeçmek

1. Yad kıldı bu şanem ol sevgülü cāndan beni
2. Āşinālardan geçürdi kesdi yārāndan beni

13. **geçdügin:-düg, -ün****Gazel 1**

Mısra: 9

Vazgeçmek

9. Bildüñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin
10. Tab'-ı hayālengiz ü zihni-ı hurredān virmiş saña

14. **geçer:-er****Gazel 6**

Mısra: 9

Gitmek, uzaklaşmak.

9. Peykân-ı dost dilde karar eylemez geçer
10. 'Amrî şikeste şışede hiç eglenür mi āb

geç geçelüm:1. **geç geçelüm:-e, -lüm****Gazel 118**

Mısra: 9

Geçip gitmek, terketmek, vazgeçmek

9. 'Amriyā ölmedin ön göz yumuban geç geçelüm
10. Dār-ı dünyāda ne var güşe-i 'uzletden iyi

geçen:1. **geçenden:-den****Murabba 2**

Mısra: 1

Vazgeçen, bırakan, terkeden

1. Koyalum Leylî vü Şîrîni geçenden geçelüm
2. Medh ile şimdiki dilberlere hıl'at biçelüm

geçin-:

1. geçinür:-ür

Gazel 84

Mısra: 10

Yaşamak, hayatını devam ettirmek

9. Yüz nâle vü biñ derd ile 'Amrî gibi bülbül
10. Hâsret dikeninde geçinür bir gül ucından

gedâ:

1. gedâya:-ya

Gazel 8

Mısra: 2

Dilenci, muhtaç II Aşık

1. Az u çok bir büse virse kılma cānān ile bahş
2. Kim gedâya lâyıķ olmaz ehl-i ihsān ile bahş

2. gedâ:

Gazel 40

Mısra: 14

Dilenci, muhtaç II Aşık

13. Sen haķāret göziyle bakma bize
14. Biz gedâ şüretinde maḥdūmuz

3. gedâya:-ya

Gazel 91

Mısra: 6

Dilenci, muhtaç II Aşık

5. Be-hey begüm kuluñam didüğüm midür şuçum
6. Ki ben gedâya hezārān belālar eyleyesin

4. gedâ:

Gazel 94

Mısra: 4

Dilenci, muhtaç II Aşık

3. Perde-i nāmūsı taķup çekdüm āhumdan 'ālem
4. Server-i serdār-ı 'ışķam ben gedâ şimden girü

5. gedâ:

Gazel 99

Mısra: 13

Dilenci, muhtaç II Aşık

13. 'Işk āsitānesinde yüzün hāk iden gedā

14. Yād-ı vezīr kılmaya sulṭānı anmaya

gedālīg:

1. **gedālīg:**

Kaside 1

Mısra: 67

Kulluk, kölelik

67. Diler ki baḥr-i kefüñden gedālīg ide senüñ

68. Eline kāse alupdur ḥabābdan deryā

geh:

1. **geh:**

Gazel 3

Mısra: 9

Bazen, bazı zaman, ara sıra

9. Tebessüm eyleyürek gāh dögdü geh sögdü

10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

2. **geh:**

Gazel 124

Mısra: 9

Bazen, bazı zaman, ara sıra

9. Gāh mescidde gehī meyhānede geh deyrde

10. Derbeder 'Amrī-i āvāre seni arar seni

geh yap-:

1. **geh yaparlar:-ar, -lar**

Gazel 36

Mısra: 2

Yerle bir etmek, yıkmak

1. Cihān dilberleri cānlar kaparlar

2. Yıkarlar göñlümüzi geh yaparlar

gehī:

1. **gehī:**

Gazel 124

Mısra: 9
Bazen, ara sıra

9. Gāh mescidde gehī meyḥānede geh deyrde
10. Derbeder ‘Amrī-i āvāre seni arar seni

gel-:

1. **gelür:-ür**

Kaside 1

Mısra: 7

Gelmek, yaklaşmak

7. Tebessüm eyleyürek nāz ile gelür gördi
8. Terennüm eyledi zevk ile bülbül-i gūyā

2. **geldi:-di**

Kaside 1

Mısra: 17

Ulaşmak

17. Nigār geldi ferahdan ben öldüm ey bülbül
18. Sen idesin aña bu nazm-ı dilkeşi ilkā

3. **gel:**

Murabba 2

Mısra: 1

Bak, dinle

1. Gel mesāvī yiridür mescid öninden kaçalum
2. Varalum meykedede ‘ışk rümūzın açalum

4. **gel:**

Müfret 2

Mısra: 1

Bak, dinle

1. Gel germ olup olma iñen āteş gibi serkeş
2. Serkeşlik ile ḥāke berāber olur āteş

5. **gelmez:-mez**

Kaside 2

Mısra: 2

Uğramamak, ulaşmamak

1. Nedür ey cuvān bunca ‘izz ü celāl
2. Yiğitlige gelmez mi yoksa zevāl

6. **gelüp:-üip****Kaside 2**

Mısra: 6

Uğramak, ulaşmak

5. Var ey vaşl ile şād olan ağla kim

6. Gelüp ğam döner hecre rüz-ı vişāl

7. **gel:****Kaside 2**

Mısra: 7

Bak, dinle

7. Gel ey māl ile ‘āleme sıgmayan

8. Kāra sinde yatsañ gerek pāymāl

8. **gel:****Murabba 3**

Mısra: 1

Gelmek

1. Gel ey biñ nāz ile şīve kılcı

2. Elümden āl ile gönüm alıcı

9. **gel:****Murabba 5**

Mısra: 2

Gelmek

1. Gözüñ aç hāl-i ‘uşşāka nazar kııl

2. Söze gel meclisüñ naqlin şeker kııl

10. **gel:****Kıt'a 13**

Mısra: 1

Bak, dinle

1. Gel nice dīvāne oldum gör beni

2. Bundan anda öpmek istedüm seni

11. **gel:****Gazel 14**

Mısra: 9

Gelmek.

9. Hey koculası odaya gel didüm dilber didi

10. Hoş varalum ‘Amriyā ammā odañ tenhā mıdur

12. **gelen:-en****Gazel 16**

Mısra: 6

Gelmek

5. H̄asret okı kim gözyaşı peykānidur ey dost
6. Derd ile ciğerden gelen āh-ı seherīdür

13. **gel:****Gazel 16**

Mısra: 7

Gelmek

7. Cān nakdini īsār ideyin ayağūña gel
8. Öldür beni kim baña 'ināyet nazarıdır

14. **geldi:-di****Gazel 20**

Mısra: 1

Gelmek

1. Geldi sevdā-yı 'ışk gitdi karar
2. Bilmezüz h̄ālümüz n'ola bu bahar

15. **gelür:-ür****Gazel 29**

Mısra: 8

Ulaşmak

7. Destbāzī eyler iken buse añañ dil virüp
8. Sögdügince gül gibi humret gelür merğüb olur

16. **gel:****Gazel 45**

Mısra: 7

Bak, dinle

7. Gel şafā-yı bāṭın isterseñ ki şôfī muğbeçe
8. Bāde virsün tacı vir ol pārsālıkdan h̄alāş

17. **gel:****Gazel 46**

Mısra: 6

Yok bir de

5. Zülfüñe karşı boyun egdümse kāfir olmadum
6. Aş demekden aşşı ne hey dīni yok gel bārī aş

18. **geldi:-di****Gazel 47**

Mısra: 1

Gelmek

1. Geldi haṭ can virdüğümde ne nizā‘
2. Ölmedin bir buse şun şoñ elvedā‘

19. **gelürsin:-ür, -sin****Gazel 52**

Mısra: 8

Olmak

7. Terāzūya urulsa nūr-ı hüsnün
8. Gelürsin Yūsuf-ı Ken‘āndan artuḡ

20. **gelmezse:-mez, -se****Gazel 53**

Mısra: 3

Buyurmak, şereflendirmek

3. ‘Uşşāk-ı mey-perestün gelmezse meclisine
4. Zāhid selāmet olsun bunlar melāmet ancaḡ

21. **gelen:-en****Gazel 54**

Mısra: 1

Gelmek

1. Gelen ol şūḡ-ı dilfirīb ancaḡ
2. Gözlerin sevdüğüm ḡabīb ancaḡ

22. **gelen:-en****Gazel 64**

Mısra: 3

Görünmek

3. Yār göñlüñe nedür ḡoşca gelen didi didüm
4. Beng ile söz geçicek buse-i şīrīn dilemek

23. **gel:****Gazel 68**

Mısra: 3

Hadi

3. İçmesem kādir degüldüm gel beni suçlama kim
4. Bir güzel sākī elinden n’eyleyem mecbur idüm

24. **geldügin:-düg, -in**

Gazel 77

Mısra: **13**

Gelmek, uğramak

13. Şehre ‘Amrī geldügin diñ nüktedān dilberlere

14. Yanına gelsün gazelde sihr ü efsün isteyen

25. **gelsün:-sün**

Gazel 77

Mısra: **14**

Gelmek, uğramak

13. Şehre ‘Amrī geldügin diñ nüktedān dilberlere

14. Yanına gelsün gazelde sihr ü efsün isteyen

26. **gel:**

Gazel 85

Mısra: **8**

Yapma!, etme!

7. Dôstum her nesnenüñ oranı var

8. Gel cefāyı hâdden aşurma inen

27. **gelse:-se**

Gazel 96

Mısra: **6**

Gelince

5. Cur‘asından nüş-ı cān şunar rakībe her zamān

6. Baña gelse zehr-i kâtil toldurur peymāneye

28. **gel:**

Gazel 97

Mısra: **9**

Dinlemek, uymak

9. Kuzı gel ‘Amrīye uy koyına gir

10. Seni kurd almasun kalduñ yabanda

29. **gel:**

Gazel 99

Mısra: **1**

Gelmek

1. Gel ey refik gāmze-i cānānı añma ya

2. ‘Aqlum alındı fitne-i devrānı añma ya

30. **geldi:-di**

Gazel 111

Mısra: 9

Gelmek

9. ‘Amrī gibi baş egdi vü miskīnlige geldi
10. Serkeş görüp ol zülf-i perīşānı benefşe

31. **gel:**

Gazel 116

Mısra: 3

Hadi

3. Gel beñzeriyle söyle eyā hāce-i zamān
4. Cān ile būsēni alalum beñzeri ise

32. **geldi:-di**

Gazel 125

Mısra: 1

Uğramak, ulaşmak

1. Şabā ol serv-i hōşreftāra geldi
2. Lebi gonça yüzi gülzāra geldi

33. **geldi:-di**

Gazel 125

Mısra: 2

Uğramak, ulaşmak

1. Şabā ol serv-i hōşreftāra geldi
2. Lebi gonça yüzi gülzāra geldi

34. **geldi:-di**

Gazel 125

Mısra: 4

Gelmek

3. Oķı ol muşhaf-ı hüsñ ü cemāli
4. Yanağı maṭla‘-ı envāra geldi

35. **geldi:-di**

Gazel 125

Mısra: 6

Gelmek

5. Gözüm yol gözedür cān muntazırdur
6. Enīs-i ‘āşık-ı bīmāra geldi

36. **geldi:-di**

Gazel 125

Mısra: **8**

Gelmek

7. Ölüm haddindeyem āhir nefesdür

8. Görelüm bir nefes ol yāra geldi

37. **geldi:-di**

Gazel 125

Mısra: **10**

Gelmek

9. Beni öldürmedin derd ile fūrkat

10. Yolına öldüğüm dildāra geldi

38. **geldi:-di**

Gazel 125

Mısra: **14**

Buyurmak, şereflendirmek

13. Müşerref eylesün uşşak bezmin

14. Nigār-ı şekkerīngüftāra geldi

39. **gelsen:-se, -n**

Gazel 130

Mısra: **15**

Konuşmak, dile gelmek

15. Leb-i la'lüñ ile güftāra gelsen

16. Dizersin rişte-i cānda le'āli

40. **gele:-e**

Gazel 134

Mısra: **3**

Gelmek

3. Çarḥ-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş

4. Ben zerreye qarīn ide sen mehlikācuḡı

41. **gele:-e**

Gazel 134

Mısra: **9**

Gelmek, uğramak

9. Ol tıf l-ı nāzenīn gele mi hōcreme benüm

10. Varma levend odasına dirmiş babacuḡı

42. **gel:**

Gazel 139

Mısra: **9**

Hadi

9. Rūḥ bezmine ḥicāb ise beden ‘Amrī gel

10. Yaḳalum ‘iṣḳ odına ṭurmasun ol yol diken

43. **geldi:-di**

Gazel 3

Mısra: **5**

Gelmek

5. Hezār nāz ile geldi oturdu yanumda

6. Elinde sāḡar-ı zerrīn ṭolu mey-i ḥamrā

44. **gelür:-ür**

Gazel 6

Mısra: **4**

Gelmek

3. Tennūr-ı sineden ki ‘arākrīz ola ruḥı

4. Ben yiylesem direm ki gelür nūkhet-i gülāb

45. **gel:**

Gazel 7

Mısra: **6**

Gelmek, uğramak

5. Bu ḥasta ölmedin hecrūñ ṣebinde

6. Gel ey ṣem ‘-i murād eyle ‘iyādet

46. **gel:**

Gazel 9

Mısra: **10**

Hadi

9. Günāḥ yoḡ imiṣ öldürse ‘āṣıḳı dilber

10. Gel imdi ‘Amrīyi öldür bulındı naḳl-i ṣarīḥ

47. **gel:**

Gazel 53

Mısra: **5**

Hadi

5. Hercāyīler seversin gel tevbe eyle ey dil

6. Her işlenen günāhuñ ṣoñı nedāmet ancak

48. **gel:****Gazel 60**

Mısra: 7

Gel, hadi

7. Gel ey cemāl ilinüñ şehsüvâr-ı meydānı
8. Ayakda kaldı fütādeñ atuñ başın çekerek

49. **gel:****Gazel 105**

Mısra: 17

Hadi

17. Ey mü'ezzin gel nefes tut vaḳti ile bekle kim
18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin ğavġā ile

50. **gel:****Gazel 107**

Mısra: 3

Gel de

3. Gel ki gül naḥlin alup meykedeye 'azm idelüm
4. Başka sancaḳ çekelüm biz daḫi yārānlar ile

51. **gel:****Gazel 127**

Mısra: 5

Gelmek

5. Ḥafaḳān oldum intizār ile gel
6. Şun lebüñden şarāb-ı 'unnābı

52. **gelmez:****Gazel 6**

Mısra: 1

Gelmemek

1. Dilber ki uyḫuya vara gelmez gözüme ḫāb
2. Öpsem tuya mı diyü çeker cānum iztırāb

gel berü:1. **gel berü:****Gazel 88**

Mısra: 1

Yakınlaşmak

1. 'Ömr āhîr oldı gel berü ey serv-i nāzenîn
2. Sāyeñde biz de hûş geçelüm bir nefes hemîn

2. **gel berü:**

Gazel 106

Mısra: **13**

Yakınlaşmak

13. Gel berü mescidde ön şaf gözleyen şôfîyi gör
14. Menzili meyhanede şaff-ı ni'âl oldı yine

gelip geç-:

1. **geldi geçdi:**

Gazel 136

Mısra: **16**

Gelip geçmek

15. Heyhât irilmez ol deme hayf u hezâr hayf
16. Bir demde geldi geçdi şanasın bir ân idi

1. **gelür geçer:-er**

Gazel 133

Mısra: **5**

Gelip geçmek

5. Tîrûñ elinden āh ki biñ kez gelür geçer
6. Bir dem dil-i şikestede kılmaz iķâmeti

gele:

1. **gele:**

Gazel 88

Mısra: **4**

Gelsin

3. Bu nāle vü enîne hazîn olma ey göñül
4. Bir dem gele ki kılmaya bu nāle vü enîn

gelin:

1. **gelin:**

Kıt'a 14

Mısra: **2**

Evlenecek kız, damadın eşi

1. Gah ucasın oynadup gāhî belin
2. Göñlüm aldı kınnış ile bir gelin

gelse gerek:1. **gelse gerek:****Gazel 109**

Mısra: 6

Gelmesi gerekli olan

5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice

6. Gönül uğurlığına gelse gerek revzenüñe

genc-i 'ışk:1. **genc-i 'ışk:****Gazel 126**

Mısra: 3

Aşk hazinesi

3. Sīnede defn olmuş idi genc-i 'ışk

4. Seyl-i sirişk açdı 'ayān eyledi

genc-i kanā'at:1. **genc-i kanā'atden:-den****Gazel 118**

Mısra: 2

Kanaat hazinesi

1. 'Ārife gūşe mi var künc-i ferāgatden iyi

2. Sāliketūşe mi var genc-i kanā'atden iyi

ger:1. **ger:****Murabba 1**

Mısra: 3

"Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzün hāk eylesün

4. Sākıyā şevk ile taldur cāmı nūş eyyāmıdur

2. **ger:****Gazel 24**

Mısra: 8

"Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli

7. ‘Azm-i rāh itmege yol yokdur baña
8. Ger hayālūñ olmaz ise rāhber

3. ger:

Gazel 80

Mısra: 9

“Eğer” edatının nazımda kullanılan şekli

9. Kātı gönlinden Kāyanuñ merhamet ummazdı ger
10. Görmese ‘Amrī kayadan aqduğın āb-ı revān

4. ger:

Gazel 82

Mısra: 9

“Eğer” edatının nazımda kullanılan şekli

9. Kara gözler hūblarda dīn ü imān olsa ger
10. Her biri turup kemīnī eylemezdi kaşd-ı dīn

5. ger:

Gazel 109

Mısra: 9

“Eğer” edatının nazımda kullanılan şekli

9. Ger ölüp hāk-i mezarında raqībūñ bite hār
10. ‘Amriyā o gül ucından tolaşur dāmenūñe

6. ger:

Gazel 114

Mısra: 5

“Eğer” edatının nazımda kullanılan şekli

5. Ger güneşden şayıla kanlu yaşum
6. Gözlerüm merdümüdür garq-ı günāh

7. ger:

Gazel 131

Mısra: 7

“Eğer” edatının nazımda kullanılan şekli

7. Bād-ı seheriden ger koñuñ ala ey dilber
8. Kabrümde biten güller çāk ide girībānı

gerçi:

1. gerçi:

Murabba 1

Mısra: 1

Her ne kadar, ise de, gerçi

1. Gerçi āh-ı āteşinüm böyle 'ālemsūzdur
2. İçerem āb-ı feraḥbaḥşı mübārek rūzdur

2. **gerçi:**

Gazel 134

Mısra: 2

Her ne kadar, ise de, gerçi

1. Meyl itdürimez āh o boyu müntehācuğı
2. Bād ile gerçi kim egilür gül budacuğı

gerden:

1. **gerdenin:-in**

Gazel 78

Mısra: 6

Boyun

5. Mühr urulmuş şem'-i kāfūrī midür ya sīm-i şāf
6. Yoḥsa dendān zaḥmı mı naḫş itdi yāruñ gerdenin

gerden-i dīvāne:

1. **gerden-i dīvānede:-de**

Gazel 65

Mısra: 8

Divanenin boynu, aşığın boynu

7. Boynuña alduğun ey dil kākül-i dilber diyü
8. Gerden-i dīvānede zencirdür kākül degül

gerdiş-i gerdān:

1. **gerdiş-i gerdān:**

Gazel 86

Mısra: 1

Felekler (dönen evren)

1. Bir āh ideyin gerdiş-i gerdān oda yansun
2. Hürşid göyünsün meh-i tābān oda yansun

gerek:

1. **gerekdür:-dür**

Kaside 1

Mısra: 34

Lazım, elzem, herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey

33. Güzellere düşen oldur şımaya peymānın
34. Gerekdür eyleye begler hemīşe ‘ahde vefā

2. **gerek:**

Kaside 1

Mısra: 73

Lazım, elzem, herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey

73. Ne ‘arz-ı hāl gerek saña hōd olur ma‘lūm
74. Hıyāl levhına taşvīr olınmadın ma‘nā

3. **gerek:**

Kaside 2

Mısra: 8

Lazım, elzem, herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey

7. Gel ey māl ile ‘āleme sığmayan
8. Kara sinde yatsañ gerek pāymāl

4. **gerek:**

Gazel 59

Mısra: 10

Lazım, elzem, herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey

9. Hil‘at-i zībā geyürdi medh ile dilberlere
10. Her güzelden ‘Amrīye bir buse bayramlık gerek

5. **gerek:**

Gazel 64

Mısra: 2

Lazım, elzem, herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey

1. Öpüp ağzında didüm bire bebek bire bebek
2. ‘Aşıkın öldürücü körpe kuzu böyle gerek

6. **gerekmez:-mez**

Gazel 83

Mısra: 10

Lazım, elzem, herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey

9. Tıtdı āfākı cemālün kaçma ‘Amrīden begüm
10. Kul gerekmez mi saña sultān-ı ‘ālemgīrsin

7. **gerekmez:-mez****Gazel 130**

Mısra: 1

Lazım, elzem, herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey

1. Gerekmez kim olam bir lahza hālī
2. Ya dildārum gerekdür yā hayālī

8. **gerekdür:-dür****Gazel 130**

Mısra: 2

Lazım, elzem, herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey

1. Gerekmez kim olam bir lahza hālī
2. Ya dildārum gerekdür yā hayālī

9. **gerek:****Gazel 89**

Mısra: 8

Lazım, elzem, herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey

7. Ğamzeñ dile gelse aña ta'zīm iderem çün
8. İkrām gerek kāfir olursa daği mihmā

germ ol-:1. **germ olmasun:-ma-sun****Gazel 50**

Mısra: 5

Şevke gelmek

5. Germ olmasun mı dil yine gün toğdı başına
6. Kim āşikāre kıldı ruhuñ āfitāb-ı luṭf

2. **germ olup:-up****Gazel 48**

Mısra: 3

Şevke gelmek

3. Meclisde germ olup saña öyküñdi nāgehān
4. Ol şermden erir geçer ey gül'izār şem

3. **germ olup:-up****Murabba 2**

Mısra: 3

Şevke gelmek

3. Germ olup bir birimüz üstine güller saçalum
4. Mest-i lâya'kıl olalum yağalar çāk idelüm

4. **germ olup:-up****Müfret 2**

Mısra: 1

Şevke gelmek

1. Gel germ olup olma iñen âteş gibi serkeş
2. Serkeşlik ile hāke berāber olur âteş

5. **germ olup:-up****Kaside 2**

Mısra: 3

Şevke gelmek

3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup
4. Ne şu gibi ol her hās altında pest

getür-:1. **getürmemiş:-me, -miş****Kaside 1**

Mısra: 72

Getirmek, meydana getirmek

71. Felek hāmāyil-i Cevzāya and içer her dem
72. Ki sence şevkete lâyıķ getürmemiş dünyā

2. **getür:****Gazel 73**

Mısra: 14

Getirmek

13. 'Amriyā 'ışķ yolına giderüz
14. Çok getür zādı uzağdur seferüm

3. **getürmişsin:-miş, -sin****Gazel 83**

Mısra: 4

Getirmek

3. Şürete girmiş per̄isin sihr idersin illere
4. Hāğ getürmişsin yalandan hey ne pürtezv̄irsin

4. **getürüñ:-üñ****Kıt'a 16**

Mısra: 4

Getirmek

3. İrlayalum maḥabbet aḥvālin

4. Getürüñ bāde-i şafābahşı

gevher:1. **gevherüm:-üm****Gazel 4**

Mısra: 14

İnci II İnci gibi kıymetli

13. Her denīnūñ biñ dili var ben şadef gibi ḥamūş

14. Gevherüm kim 'arz ide devletlü sulṭānum saña

gevherzā:1. **gevherzā:****Kaside 1**

Mısra: 66

Cevher çıkaran, cevher saçan (Nisan yağmuru deniz hayvanının karnına düşerse inci olur)

65. Ne şuyla yuduñ ezel şubḥı dest-i deryāyı

66. Ki kaçrası irüp itdi biḥārı gevherzā

gey-:1. **geydüñ:-dü, -ñ****Kaside 1**

Mısra: 24

Giymek

23. Dilersin od şalasın gül gibi cihāna yine

24. Libās-ı sebzi çıkarup ki geydüñ āl ḳabā

2. **geyürdi:-ür, -di****Gazel 59**

Mısra: 9

Giymek

9. Hil'at-i zībā geyürdi medḥ ile dilberlere

10. Her güzelden 'Amrīye bir buse bayramlık gerek

3. **gey:****Gazel 101**

Mısra: 8

Giymek

7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan
8. Kara ton gey ağla ey ebr-i bahārī ağla ya

4. **geysün:-sün, -****Gazel 112**

Mısra: 9

Giymek

9. Geysün kabā-yı nāzı ki hayyāt-ı lemyezel
10. Hûş hıl'at itdi serv-i hırāmānum üstine

5. **geymiş:-miş****Gazel 124**

Mısra: 8

Giymek

7. Nāz ile cevlān için büthānede tāvūsvar
8. Serv-i āzādum benüm geymiş libās-ı süsenī

geydüreden:1. **geydüreden:****Gazel 114**

Mısra: 10

Giydiğinden beri II Aşka tutulduğundan beri

9. 'Amrī peyk oldı maḥalleñ tolanur
10. Geydüreden başına 'ışk külāh

geyik:1. **geyik:****Müfret 6**

Mısra: 2

Çift parmaklı olup erkeklerinin başında uzun ve çatallı boynuzlar bulunan hayvan

1. İştüm şehr içinde ey perīrū
2. Geyik dirler babaña sana āhū

gez-:1. **gezdi:-di****Gazel 48**

Mısra: 9
Dolaşmak

9. ‘Amrī cihānı gezdi aradı çerāğ ile
10. Bulmadı ruħlarıñ gibi bir tābdār şem ‘

2. **gezerek:-erek**

Gazel 60
Mısra: 1
Dolaşmak

1. Raķīb-i rüsiyehe varsa dilberüm gezerek
2. ‘Aceb mi kebk-i derī ‘azm-i hār ider sekerek

3. **gezer:-er**

Gazel 130
Mısra: 19
Dolaşmak

19. Gezer ‘ışkuñ hārābatında ‘Amrī
20. Girībāñçāk mest ü lāübālī

4. **gezdürür:-dür, -ür**

Gazel 27
Mısra: 4
Dolaştırmak

3. Dil ü cān ‘ūdını yaķup cigerüm
4. Bezm-i miħnetde gezdürür micmer

gibi:

1. **gibi:**

Kaside 1
Mısra: 21
Benzetme ve örnek ifade eder

21. Kanı senüñ gibi dildār-ı ‘anberīngīsü
22. Kanı benüm gibi şūrīdehāl-i pürsevdā

2. **gibi:**

Kaside 1
Mısra: 22
Benzetme ve örnek ifade eder

21. Kanı senüñ gibi dildār-ı ‘anberīngīsü
22. Kanı benüm gibi şūrīdehāl-i pürsevdā

3. gibi:

Kaside 1

Mısra: 23

Benzetme ve örnek ifade eder

23. Dilersin od şalasıñ gül gibi cihāna yine
24. Libās-ı sebzi çıkarup ki geydūñ āl kabā

4. gibi:

Kaside 1

Mısra: 32

Benzetme ve örnek ifade eder

31. Esirge bendeñem ey şehsüvār-ı hüsn ü cemāl
32. Gözüm yaşı gibi kaldum ayağda bī ser ü pā

5. gibi:

Kaside 1

Mısra: 82

Benzetme ve örnek ifade eder

81. Fiğān ki bu ten-i zerd ü nizār-ı ‘Amrīyi
82. Benefşezār gibi gök gök itdi seng-i cefā

6. gibi:

Kıt'a 1

Mısra: 1

Benzetme ve örnek ifade eder

1. Kayd-ı kesretde zülf-i yār gibi
2. Niçe bir bunca zulmet ü sevdā

7. gibi:

Kıt'a 1

Mısra: 4

Benzetme ve örnek ifade eder

3. ‘Aleme nūr vireyin dirseñ
4. Var güneş gibi ol tek ü tenhā

8. gibi:

Murabba 2

Mısra: 1

Benzetme ve örnek ifade eder

1. Şu gibi ayağa düşüp yüzümüz hāk idelüm
2. Yuyalum arıdalum yolumuzı pāk idelüm

9. gibi:

Müfret 2

Mısra: 1

Benzetme ve örnek ifade eder

1. Gel germ olup olma iñen âteş gibi serkeş
2. Serkeşlik ile hâke berâber olur âteş

10. gibi:

Kaside 2

Mısra: 3

Benzetme ve örnek ifade eder

3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup
4. Ne şu gibi ol her hâs altında pest

11. gibi:

Kaside 2

Mısra: 4

Benzetme ve örnek ifade eder

3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup
4. Ne şu gibi ol her hâs altında pest

12. gibi:

Kaside 2

Mısra: 5

Benzetme ve örnek ifade eder

5. Tayanma kalem gibi bāzūña kim
6. Bilürsin olur dest bālā-yı dest

13. gibi:

Gazel 3

Mısra: 2

Benzetme ve örnek ifade eder

1. Bir âfet-i dil ü dîn oldı karşıdan peydā
2. Meger ki seyr ide çıkmış güneş gibi tenhā

14. gibi:

Gazel 4

Mısra: 7

Benzetme ve örnek ifade eder

7. Şubh gibi yaşamı çāk itmeyince karşıña
8. Rüşen olmaz şıdķum ey hürşid-i rahşānum saña

15. gibi:

Gazel 4

Mısra: 13

Benzetme ve örnek ifade eder

13. Her denînüñ biñ dili var ben şadef gibi hamuş
14. Gevherüm kim ‘arz ide devletlü sultānum saña

16. gibi:

Murabba 4

Mısra: 2

Benzetme ve örnek ifade eder

1. Niçe bir ‘aşıkları cevri ile giryān idesin
2. Niçe bir bağrın delüp ney gibi nālān idesin

17. gibi:

Gazel 19

Mısra: 13

Benzetme ve örnek ifade eder

13. Nükhet-i hulk-ı şerîfüñ gibi āfākı tutan
14. ‘Üd-ı enfāsum ile hāme-i müşkīnümdür

18. gibi:

Gazel 20

Mısra: 3

Benzetme ve örnek ifade eder

3. Berg-i gül gibi şabrum evrākın
4. Yele virdi nesīm-i ‘anberbār

19. gibi:

Gazel 21

Mısra: 8

Benzetme ve örnek ifade eder

7. Sīne-i sīmīn açup hūrşīd-i tābān gösterür
8. Şubh gibi yaqasın çāk eylese mehpāreler

20. gibi:

Gazel 23

Mısra: 8

Benzetme ve örnek ifade eder

7. Şaçdılar sünbüllerin gülberg-i ra‘nā üstine
8. Bülbül-i şeydā gibi ‘uşşākı hayrān itdiler

21. **gibi:****Gazel 26**

Mısra: 9

Benzetme ve örnek ifade eder

9. Tūfī gibi şīrīnsuḥan olsam n'ola 'Āmrī
10. Ol māh-1 şekerleb ki benüm var kimūñ var

22. **gibi:****Gazel 29**

Mısra: 8

Benzetme ve örnek ifade eder

7. Destbāzī eyler iken buse añañ dil virüp
8. Sögdügince gül gibi ḥumret gelür mergüb olur

23. **gibi:****Gazel 32**

Mısra: 9

Benzetme ve örnek ifade eder

9. Kāmetūñ servi hevādārı mıdur 'Āmrī gibi
10. Bāğ-1 kūyuñ tolanur peyk oluban bād-1 seḥer

24. **gibi:****Gazel 42**

Mısra: 1

Benzetme ve örnek ifade eder

1. Kanı kaddūñ gibi serv-i serefrāz
2. Ki bergi şīve ola mīvesi nāz

25. **gibi:****Gazel 44**

Mısra: 1

Benzetme ve örnek ifade eder

1. Gözlerüm ebr-i bahārī gibi giryān olmuş
2. Dāğ-1 ḥasretle yürek lāleleyin kan olmuş

26. **gibi:****Gazel 48**

Mısra: 5

Benzetme ve örnek ifade eder

5. 'Uşşāk gibi karşıña tırmuş boyun eger
6. Kılmak diler ayağña yaşın nişār şem '

27. gibi:

Gazel 48

Mısra: 10

Benzetme ve örnek ifade eder

9. ‘Amrī cihānı gezdi aradı çerāğ ile
10. Bulmadı ruḥlarıñ gibi bir tābdār şem‘

28. gibi:

Gazel 49

Mısra: 1

Benzetme ve örnek ifade eder

1. ‘Ömrüm gibi revān olup ol servkād dirīğ
2. Bağrumda dāğlar kōdı ol lāleḥād dirīğ

29. gibi:

Gazel 49

Mısra: 7

Benzetme ve örnek ifade eder

7. Çāk oldı sīne ḥāk-i leḥād gibi derd ile
8. Sūz-ı derūnı bilimedi hīç eḥād dirīğ

30. gibi:

Gazel 52

Mısra: 13

Benzetme ve örnek ifade eder

13. Benüm baḥtum gibi şūrīde ‘Amrī
14. Ne var ol zūlf-i ser-gerdāndan artuğ

31. gibi:

Gazel 57

Mısra: 4

Benzetme ve örnek ifade eder

3. ‘Āşık-ı zārı ölüm ḥaddinde terk itdūñ dirīğ
4. Şem‘ gibi düşmanı ḥandān beni giryān kōduñ

32. gibi:

Gazel 57

Mısra: 9

Benzetme ve örnek ifade eder

9. Hey yazuğ gül yaprağı gibi hevāya yeltenüp
10. ‘Amrīnūñ eğlencesin bülbülşıfat efğan kōduñ

33. **gibiler:-ler****Gazel 58**

Mısra: 9

Benzetme ve örnek ifade eder

9. Niçe ‘Amrī gibiler reşk ile ĩmānsuz olur
10. Öpe kıca boynuña şalınsa bīdīn perçemüñ

34. **gibi:****Gazel 62**

Mısra: 9

Benzetme ve örnek ifade eder

9. Göñli gibi yanar mıdı göynüklü ‘Amrīnüñ
10. Şem‘-i ruhuñda olmasa pervāne beñlerüñ

35. **gibi:****Gazel 67**

Mısra: 1

Benzetme ve örnek ifade eder

1. Gün yüzüñ kim ‘arz ider gül gibi āl
2. Rūy-ı mehde gösterür kıalb-i hilāl

36. **gibi:****Gazel 68**

Mısra: 13

Benzetme ve örnek ifade eder

13. ‘Amriyā dün mest iken būse kinār añdum gibi
14. Kūsmiş ancak söğmedin geçdi bugün maķhūr idüm

37. **gibi:****Gazel 69**

Mısra: 6

Benzetme ve örnek ifade eder

5. Müşk ü ‘anber yirine ben başuma toprak şaçam
6. Kākülüñ gibi perīşāñhāl ü sergerdān olam

38. **gibi:****Gazel 69**

Mısra: 7

Benzetme ve örnek ifade eder

7. Gül gibi rengīn kıabālarla müzeyyen ola ĥalk
8. Ben çekem çāk-i girībān eyleyem ‘uryān olam

39. **gibi:****Gazel 69**Mısra: **10***Benzetme ve örnek ifade eder*

9. Merhamet kıl şefkat eyle destgîr ol niçe bir
10. Kamlu yaşum gibi pâmâl-i ğam-ı devrân olam

40. **gibi:****Gazel 72**Mısra: **4***Benzetme ve örnek ifade eder*

3. Benümleydi hemîşe 'ışk u müşkûñ
4. Gül ü bülbül gibi hemdem şanurdum

41. **gibi:****Gazel 72**Mısra: **13***Benzetme ve örnek ifade eder*

13. Senüñ 'ahdüñi 'Amrî gibi ben de
14. Benüm 'ışkum gibi muhkem şanurdum

42. **gibi:****Gazel 72**Mısra: **14***Benzetme ve örnek ifade eder*

13. Senüñ 'ahdüñi 'Amrî gibi ben de
14. Benüm 'ışkum gibi muhkem şanurdum

43. **gibi:****Gazel 74**Mısra: **5***Benzetme ve örnek ifade eder*

5. Sen güneşden ırağ yaşum gibi
6. Yılduzum düşdi ay efendicüğüm

44. **gibi:****Gazel 76**Mısra: **6***Benzetme ve örnek ifade eder*

5. Tîr-i ğamzeñden senüñ baĝrum delinmişdür benüm
6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nâlân iden

45. gibi:

Gazel 77

Mısra: 12

Benzetme ve örnek ifade eder

11. Gūşe-i meyhanede 'Īsā şuyın nūş eylesün
12. Menzilin hūrşīd gibi evc-i gerdün isteyen

46. gibi:

Gazel 79

Mısra: 8

Benzetme ve örnek ifade eder

7. Ben yā mıyam ki ham ola kaddüm didüm didi
8. Oğ gibi toğru söyleyelüm yā degül misin

47. gibi:

Gazel 84

Mısra: 7

Benzetme ve örnek ifade eder

7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
8. Uçup kaçā 'āşıkları görüp yol ucından

48. gibi:

Gazel 84

Mısra: 9

Benzetme ve örnek ifade eder

9. Yüz nāle vü biñ derd ile 'Amrī gibi bülbül
10. Hāşret dikeninde geçinür bir gül ucından

49. gibi:

Gazel 86

Mısra: 6

Benzetme ve örnek ifade eder

5. Sīnemde karar eylesün sūz-ı firākuñ
6. Yağdı beni bunuñ gibi mihmān oda yansun

50. gibi:

Gazel 89

Mısra: 1

Benzetme ve örnek ifade eder

1. Kim gördi senüñ gibi perīzād Süleymān
2. La'l ola lebi kaddi gümüş serv-i hırāmān

51. gibi:

Gazel 95

Mısra: 14

Benzetme ve örnek ifade eder

13. Dem be dem hār-ı 'ışık içinde benüm

14. Bağrumı gönca gibi kan eyle

52. gibi:

Gazel 96

Mısra: 4

Benzetme ve örnek ifade eder

3. Bîkarāram yandum ol bedmihr elinden āh kim

4. Şem'-i serkeş gibi odlar qalgıdur pervaneye

53. gibi:

Gazel 100

Mısra: 4

Benzetme ve örnek ifade eder

3. İremiz kimse ol serv ayağına

4. Hāzān bergi gibi şararmayınca

54. gibidür: -dür

Gazel 103

Mısra: 6

Benzetme ve örnek ifade eder

5. Ser-hôşla maħalleñ tolanup nāle kılanlar

6. Bülbül gibidür zār ola gülzār arasında

55. gibi:

Gazel 103

Mısra: 9

Benzetme ve örnek ifade eder

9. Vaşf eyleyeli gül gibi ruhsārını 'Amrī

10. Rengīn añılur sözleri eş'ār arasında

56. gibi:

Gazel 106

Mısra: 15

Benzetme ve örnek ifade eder

15. Āteşīn gülzār arasında olur bülbül gibi

16. 'Amrī-i şeydāyı gör şūrīdehāl oldu yine

57. **gibi:**

Gazel 107

Mısra: 5

Benzetme ve örnek ifade eder

5. Yağalum sīnemüze lāle gibi yir yir dāğ
6. 'Işık serhōşları āşüfte vü hayranlar ile

58. **gibi:**

Gazel 108

Mısra: 3

Benzetme ve örnek ifade eder

3. Meve düşmiş yürür āvāre benüm gibi habāb
4. Bir nefes şöhet için dilber-i ra'nālar ile

59. **gibi:**

Gazel 111

Mısra: 5

Benzetme ve örnek ifade eder

5. Zülfün gibi ter müşk ile tıdurdı cihanı
6. Olup çemenüñ micmeregerdānı benefşe

60. **gibi:**

Gazel 111

Mısra: 9

Benzetme ve örnek ifade eder

9. 'Amrī gibi baş egdi vü miskīnlige geldi
10. Serkeş görüp ol zülf-i perīşānı benefşe

61. **gibi:**

Gazel 117

Mısra: 5

Benzetme ve örnek ifade eder

5. Pāre pāre yüregüme lāle gibi dāğ urup
6. Sünbülüñ gibi perīşān eyleyen sensin beni

62. **gibi:**

Gazel 117

Mısra: 6

Benzetme ve örnek ifade eder

5. Pāre pāre yüregüme lāle gibi dāğ urup
6. Sünbülüñ gibi perīşān eyleyen sensin beni

63. **gibi:**

Gazel 119

Mısra: 4

Benzetme ve örnek ifade eder

3. Kimse çerāğ uyarmağı fikr itmez oldu hîç
4. Mihrin nihān ider gibi çarḥ-ı berīn daḥi

64. **gibi:**

Gazel 128

Mısra: 3

Benzetme ve örnek ifade eder

3. Delüpdür bağrumı ney gibi feryād
4. Firākuñ oḳı ebrūnuñ kemānı

65. **gibi:**

Gazel 131

Mısra: 5

Benzetme ve örnek ifade eder

5. Sīnem gibi yir olmaz ğamzeñ oḳına ammā
6. Jeng itmese peykānın ḳanlu cigerüm ḳanı

66. **gibi:**

Gazel 137

Mısra: 7

Benzetme ve örnek ifade eder

7. Saña beñzedüp ḥamāyil gibi ḥalk
8. Götürür ḳoynında gül yaprağını

67. **gibi:**

Gazel 138

Mısra: 1

Benzetme ve örnek ifade eder

1. Āh kim ğam leşkeri ḥaṭṭ-ı semensālar gibi
2. Göñlümüñ şehrin yıḳup zılm ile yağmalar gibi

68. **gibi:**

Gazel 138

Mısra: 2

Benzetme ve örnek ifade eder

1. Āh kim ğam leşkeri ḥaṭṭ-ı semensālar gibi
2. Göñlümüñ şehrin yıḳup zılm ile yağmalar gibi

69. gibi:

Gazel 138

Mısra: 4

Benzetme ve örnek ifade eder

3. Düşse sākī 'aks-i zülf-i 'anberīnūñ bādeye
4. Müşk ola hūn-ı dili āhū-yı şahrılar gibi

70. gibi:

Gazel 138

Mısra: 6

Benzetme ve örnek ifade eder

5. Gözlerüñden luṭf u iḥsan ummasa nergis şehā
6. Yollarunda kāseseñ komazdı a'mālar gibi

71. gibi:

Gazel 138

Mısra: 8

Benzetme ve örnek ifade eder

7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
8. Çok sözi ço bulduḡuñ söyleme şeydālar gibi

72. gibi:

Gazel 138

Mısra: 10

Benzetme ve örnek ifade eder

9. Ol şekerleb acı sözler virdügince 'Amrīye
10. Zehr-i ğamdur yidügi her demde ḫalvālar gibi

73. gibi:

Gazel 143

Mısra: 1

Benzetme ve örnek ifade eder

1. Ol ki nūş eyler ciġer ḳanın mey-i aḫmer gibi
2. Nuḳl-i ğamdur yidügi ey ğonca leb sükker gibi

74. gibi:

Gazel 143

Mısra: 2

Benzetme ve örnek ifade eder

1. Ol ki nūş eyler ciġer ḳanın mey-i aḫmer gibi
2. Nuḳl-i ğamdur yidügi ey ğonca leb sükker gibi

75. **gibi:**

Gazel 143

Mısra: 4

Benzetme ve örnek ifade eder

3. Çihre-i zerdümle kaldum gözlerüm yaşıyla âh
4. Garğa-i âb-ı revānam gör ki nîlüfer gibi

76. **gibi:**

Gazel 143

Mısra: 6

Benzetme ve örnek ifade eder

5. Hind-i zülfinüñ elinden oda tutdı ‘ūd-vār
6. Bu dil-i pürsüz kim şad pāredür micmer gibi

77. **gibi:**

Gazel 143

Mısra: 8

Benzetme ve örnek ifade eder

7. Gözlerüñ şehbâzı kim minķārıdur kirpüklerüñ
8. Cān hümāsın şayd ider şol zülf-i şāhınper gibi

78. **gibi:**

Gazel 143

Mısra: 10

Benzetme ve örnek ifade eder

9. ‘Amriyā düzd-i şabādan şakınup hāk-i rehin
10. Gözlerüm dürcinde pinhān eyledüm zerger gibi

79. **gibiler:-ler**

Murabba 4

Mısra: 3

Benzetme ve örnek ifade eder

3. ‘Āmrī niçe anuñ gibiler mağbūn olur
4. Hāy efendüm hey begüm kıan eyle kıānūn eyleme

gice:

1. **gice:**

Gazel 27

Mısra: 8

Gece

7. Dil şaçuñda kıılır ziyāde figān
8. Hıstadır gice zahmeti artar

2. **gice:**

Gazel 48

Mısra: 7

Gece

7. Yandı yakıldı irteye dek bu gice çerāğ
8. Tırdı öñüñde hıdmet içün bendevār şem‘

3. **gicem:-m**

Gazel 61

Mısra: 6

Gece

5. ‘Ārız u kākülüñ firākıñda
6. Farkı yok gicem ile gündüzümün

4. **gice:**

Gazel 109

Mısra: 5

Gece

5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice
6. Göñül uğurlıgına gelse gerek revzenüñe

gid-:

1. **gidelüm:-e, -lüm**

Murabba 2

Mısra: 3

Varmak, ulaşmak

3. ‘İşk meyhānesine biser ü bīpā gidelüm
4. Mest-i lāya‘kıl olalum yaqalar çāk idelüm

2. **giderüz:-e, -rüz**

Gazel 73

Mısra: 13

Girmek, dahil olmak

13. ‘Amriyā ‘ışk yolına giderüz
14. Çok getür zādı uzakdur seferüm

3. **giden:-en****Gazel 81**

Mısra: 2

Gitmek, terketmek

1. Yarı cānum ҡalmadı k'ol yār-ı cānumdur giden
2. Zerdrüy oldum ki ol rüh-ı revānumdur giden

4. **giden:-en****Gazel 81**

Mısra: 4

Gitmek, terketmek

3. Gitdi destümden 'imān-ı şabrum ey Gülgün-ı eşk
4. ˘urma kim ol Һusrev-i şırınzebānumdur giden

5. **giden:-en****Gazel 81**

Mısra: 6

Gitmek, terketmek

5. Bendede ˘akat ҡalır mı gitse şahı bendenüñ
6. Bende ˘akat ҡalmadı şāh-ı cihānumdur giden

6. **giden:-en****Gazel 81**

Mısra: 8

Gitmek, terketmek

7. Dūd-ı āhum kim livā-yı ejdehāpeykerdür ol
8. Āsumān-gır idüben gün yüzlü cānumdur giden

7. **giden:-en****Gazel 81**

Mısra: 10

Gitmek, terketmek

9. Gitdi göñlüm Edrine şehrinden ey 'Amrī benüm
10. Bursa şehrini özledi kim dil-sitānumdur giden

8. **gider:-er****Gazel 90**

Mısra: 4

Gitmek, uzaklaşmak

3. Bu perīşān hālüm ü baht-ı siyāhumdur benüm
4. ˘urmadın artup gider ol ˘urra-i hindü diyen

9. **gidüp:-üp****Gazel 124**

Mısra: 3

Gitmek, terketmek

3. Deyr içinde kendüden gidüp kadîd olup kıla
4. Kim ki bu hüsn ile görse sen büt-i sîmînteni

10. **giden:-en****Gazel 81**

Mısra: 1

Gitmek, terketmek

1. Yarı cânım kalmadı k'ol yâr-ı cânımdur giden
2. Zerdrüy oldum ki ol rûh-ı revânumdur giden

11. **gidelüm:-e, -lim****Gazel 20**

Mısra: 7

Gitmek, terketmek

7. Gidelüm tek kenâr-ı şöhetine
8. Olur olmazsa daği büse kinâr

gider:-1. **giderüp:-üp****Murabba 1**

Mısra: 2

Temizlemek, uzaklaştırmak

1. Okısun eş'ârı 'Amrî yakasın çäk eylesün
2. Hâtırından gam gubârın giderüp pāk eylesün

gir:-1. **girmeyem:-me, -y, -em****Kıt'a 9**

Mısra: 4

Dahil olmamak

3. 'İşkuñı buldum şîrât-ı müştakîm
4. Yol budur gayrı tarîka girmeyem

2. **girmeyicek:-me, -yi, -cek****Gazel 32**

Mısra: 4

İçine girmemek

3. Ğam-ı 'ıŝkuñla irişdi leb-i ŝirñüñe dil
4. Kafese girmeyicek tütñye kim vire şeker

3. **girüp:-üp**

Gazel 36

Mısra: 5

Arasına katılmak, yer almak

5. Girüp meydāna 'uŝŝāk arasında
6. Semend-i nāzı her yana çaparlar

4. **girsem:-se, -m**

Gazel 55

Mısra: 3

Yer almak, katılmak

3. Gülşen-i Firdevse girsem bir nazār seyr eylesem
4. Var mıdur görsem nazñri ol gül-i ħandānumuñ

5. **girüp:-üp**

Gazel 55

Mısra: 5

Sirayet etmek

5. Āh kim seylāb-ı eşküm ğam girüp cān çıkmāğa
6. Yollar itdi her yanından sñne-i vñrānumuñ

6. **girmiş:-miş**

Gazel 88

Mısra: 6

Yanında durmak

5. Ebrū-yı fitnekārına cāzūluğ it diyü
6. Girmiş yanına kaçmı çalar zūlf-i 'anberñ

7. **girseydi:-se, -y, -di**

Gazel 107

Mısra: 7

Bulmak, görmek

7. Vāy Ferhād ile Mecnūn ele girseydi kaçmı
8. Ağlaşayduğ dil-i ŝürñde ğamın anlar ile

girāncān:1. **girāncānlar:-lar****Gazel 107**Mısra: **10***Can sıkıcı, ağır canlı, canından bezmiş*

9. Āhiretde şorusın vire güzelsüz mey içüp

10. Ol ki şoḥbet hevesin ide girāncānlar ile

girdāb:1. **girdāba:-a****Gazel 61**Mısra: **12***Suyun kendi etrâfında firdolayı burğu gibi dönmesi ve döndüğü yer, su çevrintisi II Gözyaşı*

11. Dil melûl olmasun mı eşkümnden

12. Düşdi girdāba zevrakı gözümün

girdāb-ı 'ışk:1. **girdāb-ı 'ışk:****Gazel 51**Mısra: **2***Aşk girdabı*

1. Sînemi şad pâre kıldı tîğ-i âteştâb-ı 'ışk

2. Dîde kıan ırmağı oldu dâğ-ı dil girdāb-ı 'ışk

gird-i hadd:1. **gird-i haddinde:-in, -de****Gazel 33**Mısra: **1***Yuvarlak yanak, yanağın çevresi*

1. Hâḡ görünse gird-i haddinde gözüm giryân olur

2. Hâle devr itse kıamer etrâfını bārân olur

giribān:1. **giribānın:-ın****Gazel 66**Mısra: **1***Elbisenin yakası*

1. Çün girībānın açā ol gül-i ḥandānšekil
2. Görinür sīnesi ḥūrşīd-i dirāḥşānšekil

2. **girībānum:-um**

Gazel 112

Mısra: 4

Elbisenin yakası

3. Sultān-ı 'ışk ḥıl'atine la'1 tügmedür
4. Kanlu yaşum ki ṭamdı girībānum üstine

3. **girībānı:-ı**

Gazel 131

Mısra: 8

Elbisenin yakası II Gül yaprağı

7. Bād-ı seḥerīden ger ḳoḥuñ ala ey dilber
8. Ḳabrümde biten güller çāk ide girībānı

girībānçāk:

1. **girībān çāk:**

Gazel 130

Mısra: 20

Yırtık yaka II Perişan, aciz

19. Gezer 'ışkuñ ḥārābatında 'Amrī
20. Girībānçāk mest ü lāübālī

girmek:

1. **girmek:**

Gazel 12

Mısra: 8

Dahil olmak

7. Ḥaber mi virdi boyuñdan şabā ki ḥurrem olup
8. Semā'a girmek için çözdü ṭurrasın şimşād

ğirre:

1. **ğirresin:-sin**

Kaside 2

Mısra: 3

Gururlu, kibirli

3. Neye ğirresin behcete bilmezsin
4. İrişmez mi pāyāna ḥüsn ü cemāl

giryān id-:1. **giryān iden:-en****Gazel 76**

Mısra: 8

Ağlatmak

7. Bī-vefā dirlerse incinme be zālīm yā nedür
8. Dôstın giryān iden düşmanların ḥandan iden

2. **giryān idesin:-e, -sin****Murabba 4**

Mısra: 1

Ağlatmak

1. Niçe bir ‘āşık-ları cevri ile giryān idesin
2. Niçe bir bağrın delüp ney gibi nālān idesin

giryān ko-:1. **giryān ḳoduñ:-du, -ñ****Gazel 57**

Mısra: 4

Ağlatmak, ağlamaklı bırakmak

3. ‘Āşık-ı zārı ölüm ḥaddinde terk itdün dirîğ
4. Şem‘ gibi düşmanı ḥandān beni giryān ḳoduñ

giryān ol-:1. **giryān olur:-ur****Gazel 33**

Mısra: 1

Ağlamak, gözyaşı dökmek

1. Ḥaṭ görünse gird-i ḥaddinde gözüm giryān olur
2. Hāle devri itse ḳamer eṭrāfını bārān olur

2. **giryān olup:-up****Gazel 77**

Mısra: 7

Ağlamak, gözyaşı dökmek

7. Ebrveş giryān olup ‘ömri ḳararsun yürisün
8. Gülmesün ‘ömri günü ‘uşşāḳı maḥzun isteyen

3. **giryān olmağı:-mağ, -ı****Gazel 15**

Mısra: 9

Ağlamak, gözyaşı dökmek

9. Başa iltür şem 'veş giryān u sūzān olmađı
10. 'Amrī-i şūrīdehāle baş қоşan қallāşlar

4. **giryān olmuş:-mış****Gazel 44**

Mısra: 1

Ağlamak, gözyaşı dökmek

1. Gözlerüm ebr-i bahārī gibi giryān olmuş
2. Dāđ-ı hasretle yürek lāleleyin қan olmuş

5. **giryān olam:-am****Gazel 69**

Mısra: 1

Ağlamak, gözyaşı dökmek

1. Bu ne 'īd olsun cihān ḥandān u ben giryān olam
2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

6. **giryān olam:-am****Gazel 69**

Mısra: 12

Ağlamak, gözyaşı dökmek

11. Bu ne 'ayş olsun ki 'Amrī ağlaya iller güle
12. Bu ne 'īd olsun cihan ḥandan u ben giryān olam

gīsū:1. **gīsūñ:-n****Gazel 1**

Mısra: 3

Omuz üstüne dökülen saç

3. Dil şaydına gīsūñ ile şunmuş kemend-i 'anberīn
4. Cān қаşdıна ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

2. **gīsūdan:-dan****Gazel 29**

Mısra: 5

Omuz üstüne dökülen saç

5. 'Arşa-i ḥüsünde gīsūdan ele çevgān alup
6. Bir oyun oynar arada niçe başlar топ olur

git-:1. **gitdi:-di****Gazel 20**

Mısra: 1

Kaybetmek, düşünmemek, fikredememek

1. Geldi sevdā-yı 'ışk gitdi karar
2. Bilmezüz hālümüz n'ola bu bahar

2. **gitmege:-meg, -e****Gazel 24**

Mısra: 9

Gitmek

9. Kanı 'Amrī kim iverdi gitmege
10. Gitmek añañ şimdi kendüden gider

3. **gitdi:-di****Gazel 28**

Mısra: 9

Gönlü başkasına düşmek

9. Yār u enīs şabr u karar idi gitdi dil
10. 'Amrī haķire merħamet it yir garībidür

4. **gitdi:-di****Gazel 35**

Mısra: 3

Düşünmemek

3. Kararum gitdi vü 'aqlum tağıldı
4. Enin kaldı enīs-i cān-ı bīmār

5. **gitdi:-di****Gazel 35**

Mısra: 7

Gönül vermek, sevmek

7. Gönül gitdi iki göz arasında
8. Güm itdi göz göre ol iki 'ayyār

6. **gitdi:-di****Gazel 49**

Mısra: 6

Terk etmek, bırakmak

5. 'Ömrüm budağı mesnedi ol şāh-ı luṭf idi
6. Şimdi kime tayana ki gitdi sened dirīg

7. **gıtdüñ:-düñ****Gazel 56**

Mısra: 1

Terk etmek, bırakmak

1. Gıtdüñ ey rüh-ı revān ben hastayı cānsuz kodun
2. Bu dil-i pürderd ile gurbetde dermānsuz koduñ

8. **gıtdüñ:-dü, -ñ****Gazel 57**

Mısra: 1

Terk etmek, bırakmak

1. Gıtdüñ ey derdüm emi dilhasteñi hayrān kodun
2. Cān viren dermādeni gurbetde bīdermān koduñ

9. **gıtdi:-di****Gazel 60**

Mısra: 4

Terk etmek, bırakmak

3. Didüm ki beñzümi gör al du‘āmı rahm eyle
4. Yüzüme bakmayuban gıtdi ağzuma söğerek

10. **gıtdi:-di****Gazel 60**

Mısra: 10

Uzaklaşmak

9. Bu gün maħalle-i dilberde ‘Amrīyi gördüm
10. Yüzine bakmadılar gıtdi boynımı eğerek

11. **gıtmez:-mez****Gazel 75**

Mısra: 9

Unutamamak

9. Görüp sen kāfiri gıtmez hayālinden şanem fikri
10. Namāzı ‘Amrīnüñ hīç ola mı maķbul ola kıblem

12. **gıtdi:-di****Gazel 80**

Mısra: 8

Kaybolmak

7. Kaş u gözle sözlerüñden ‘aķlı aldurdum diriğ
8. Uğrun uğrun baķışuñdan gıtdi iman el amān

13. **gitdi:-di**
Gazel 81
Mısra: **3**
Kaybetmek
3. Gitdi destümden ‘imān-ı şabrum ey Gülgün-ı eşk
4. Țırma kim ol ħusrev-i şırınzebānumdur giden
14. **gitse:-se**
Gazel 81
Mısra: **5**
Terk etmek, bırakmak
5. Bendede Țakat Țalur mı gitse şahı bendenüñ
6. Bende Țakat Țalmadı şāh-ı cihānumdur giden
15. **gitdi:-di**
Gazel 81
Mısra: **9**
Uzaklaşmak, sevmemek
9. Gitdi göñlüm Edrine şehrinden ey ‘Amrī benüm
10. Bursa şehrini özledi kim dil-sitānumdur giden
16. **gitmedi:-me, -di**
Gazel 96
Mısra: **10**
Gitmek
9. ‘Amrīce şofī olur mı zāhidā bi’llāhi kim
10. Țılmadın cum‘a namāzın gitmedi meyĥāneye
17. **gitdi:-di**
Gazel 97
Mısra: **3**
Gitmek
3. İraldı gitdi Mecnūn gitdi Ferhād
4. Belā oȚına ben Țaldum nişānda
18. **gitdi:-di**
Gazel 106
Mısra: **8**
Gitmek, sona ermek
7. Ehl-i dil dilberler ile ‘ayşa āġāz eyledi
8. Gitdi fūrkat devr-i eyyām-ı vişāl oldu yine

19. **gitdi:-di**

Gazel 122

Mısra: 1

Çekip gitmek

1. Gözün kim baña oğın atdı gitdi
2. Bir ucı çağ yürege batdı gitdi

20. **gitdi:-di**

Gazel 122

Mısra: 2

Çekip gitmek

1. Gözün kim baña oğın atdı gitdi
2. Bir ucı çağ yürege batdı gitdi

21. **gitdi:-di**

Gazel 122

Mısra: 4

Çekip gitmek

3. Ebed şevkı dükenmez şol gönül kim
4. Ezelden işğ câmın tatdı gitdi

22. **gitdi:-di**

Gazel 122

Mısra: 6

Çekip gitmek

5. Nezâketle dehânuñ hoğkabâzı
6. Dil ü cân mühresin oynatdı gitdi

23. **gitdi:-di**

Gazel 122

Mısra: 8

Çekip gitmek

7. Alur buldı kaşuñ bazar-ı dilde
8. Ne dürlü şive varsa şatdı gitdi

24. **gitdi:-di**

Gazel 122

Mısra: 10

Çekip gitmek

9. İşit şol derdmendün mâcerâsın
10. Kapuña gözyaşın ağıtdı gitdi

25. **gitdi:-di**

Gazel 135

Mısra: 5

Kaybetmek

5. Gitdi 'aql u gitdi şabr u gitdi dil ey derd ü ğam
6. Hıstayam tenhā koman bi'llāhi yoldaşlar beni

26. **gitdi:-di**

Gazel 135

Mısra: 5

Kaybetmek

5. Gitdi 'aql u gitdi şabr u gitdi dil ey derd ü ğam
6. Hıstayam tenhā koman bi'llāhi yoldaşlar beni

27. **gitdi:-di**

Gazel 135

Mısra: 5

Kaybetmek

5. Gitdi 'aql u gitdi şabr u gitdi dil ey derd ü ğam
6. Hıstayam tenhā koman bi'llāhi yoldaşlar beni

28. **gitdi:-di**

Gazel 142

Mısra: 8

Kaybolmak, ortadan kalkmak

7. Bir kadeh şundi baña sākī-i 'ışk
8. İkilik gitdi vaḥdet el virdi

29. **gitmek:**

Gazel 24

Mısra: 10

Gitmek, uzaklaşmak

9. Kanı 'Amrī kim iverdi gitmege
10. Gitmek añañ şimdi kendüden gider

gizlenen esrār:

1. **gizlenen esrār:**

Gazel 20

Mısra: 10

Gizlenen sırlar

9. Nāz-1 gülden niyāz-1 bülbülden
10. Açılır dilde gizlenen esrār

gizlü genc:

1. **gizlü gencüz:-üz**
Gazel 40
Mısra: 8
Gizli hazine

7. Bir tılısmuz ki tığimüzdür 'ışk
8. Gizlü gencüz ki yirde mektümüz

gögs:

1. **gögsüm:-üm**
Gazel 69
Mısra: 2
Göğüs

1. Bu ne 'id olsun cihān ḥandān u ben giryān olam
2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

gök:

1. **gökden:-dön**
Gazel 2
Mısra: 3
Sema, asuman

3. Hüsn ü behcet gökden inmiş ḥıl'atüñdür ey melek
4. Biñ ṭonanursa güzeller olımaz hemtā saña

2. **göke:-e**
Gazel 4
Mısra: 4
Sema, asuman

3. Sen felek evcinde ben taḥte's şerāda ey melek
4. İre mi yirden göke feryād u efgānum saña

3. **göke:-e**
Murabba 5
Mısra: 2
Sema, asuman

1. Nedür 'aşıklarun şuçı günāhı
2. Göke irgürdiler feryād u āhı

4. **göklere:-lere****Gazel 59**

Mısra: 2

Sema, asuman

1. Her kaçan binseñ şalıncağa şalınsañ ey melek
2. Göklere uçar şanup cān ʔalbınur dıtrer yürek

5. **gökden:-den****Gazel 135**

Mısra: 3

Sema, asuman

3. Kevkeb-i bahtum durur gökden düşen yā hūd felek
4. Mehlikālar mihrine baķup ķomaz ʔaşlar beni

gök gök itdi:1. **gök gök itdi:-di****Kaside 1**

Mısra: 82

Gökyüzü rengi, yeşile çalan maviye döndürmek

81. Fiğān ki bu ten-i zerd ü nizār-ı ‘Amrīyi
82. Benefşezār gibi gök gök itdi seng-i cefā

göke çıkar-:1. **göke çıkarur:-ur****Gazel 60**

Mısra: 6

Abartmak, aşırı derecede övmek

5. İşigi itlerine nisbet eyledümdi beni
6. Didi ki kendüzini göke çıkarur ögerek

ğonca:1. **ğonca:****Gazel 1**

Mısra: 6

Gülün açılmamış hali II Sevgilinin ağzı

5. Bülbülleri güyā kıllur bostān-ı Firdevs añdurur
6. Ruhsāre-i gültreng ile ğonca dehān virmiş saña

2. **ğoncasınca:-sın, -ca****Kaside 1**Mısra: **59***Gülün açılmamış hali*

59. Açılmaduk gül-i ter ğoncasınca daħi degül

60. Hādīka-i keremüñde bu k̄ubbe-i h̄aḍrā

3. **ğoncalar:-lar****Gazel 23**Mısra: **6***Gülün açılmamış hali*

5. Gördiler gül yüzlüler dāmenkeşīde seyr ider

6. Ğoncalar bu şevk ile çāk-i girībān itdiler

4. **ğonca:****Gazel 25**Mısra: **3***Gülün açılmamış hali II Sevgili*

3. Her ğonca kim sevem yüzi açılmaduk diyem

4. Her yada yüz virüp açılır āşinā çıkar

5. **ğoncalar:-lar****Gazel 39**Mısra: **4***Gülün açılmamış hali II Sevgilinin ağzı*

3. Maħabbet cür ‘asın nūş itmek için ‘andelīb-i mest

4. Şanasın ğoncalar cām-ı şarāb-ı ergavānīdür

6. **ğoncayı:-yı****Gazel 70**Mısra: **3***Gülün açılmamış hali II Sevgilinin ağzı*

3. Hāk budur ağzuñ ile ğoncayı fark eylemede

4. H̄ired-i h̄urde-şināsı mütēhayyir gördüm

7. **ğonca gibi:****Gazel 95**Mısra: **14***Gonca şekilli (Kırmızı-sarı renk ve tomurcuk şekilli yaralar bağlamında)*

13. Dem be dem hār-ı ‘ışk içinde benüm

14. Bağrumı ğonca gibi kan eyle

8. **ğoncalar:-lar****Gazel 104**

Mısra: 9

Gülün açılmamış hali

9. Ğoncalar kan ağlayup güller yakasın çäk ider
10. ‘Amrī kim bülbül dilinden hālını taqrīr ide

9. **ğoncaya:-ya****Gazel 134**

Mısra: 12

Gülün açılmamış hali II Sevgilinin ağzı

11. ‘İşkī meyiyle ‘Amrīyi hōş bülbül eyledi
12. Ol yüzi gül ki ğoncaya beñzer tıdacuğı

ğonca leb:1. **ğonca leb:****Gazel 143**

Mısra: 2

Gonca dudaklı

1. Ol ki nūş eyler ciger kanın mey-i aħmer gibi
2. Nuql-i ğamdur yidügi ey ğonca leb sükker gibi

ğoncadehen:1. **ğoncadehen:****Gazel 64**

Mısra: 7

Gonca ağızlı

7. Didüm ey ğoncadehen bülbülüñem raħm eyle
8. Didi bi’llāhi beni ҡo yüri biraz öterek

ğonca-i handān:1. **ğonca-i handāndan:-dan****Gazel 52**

Mısra: 10

Açılmamaş gonca II Sevgili

9. Revişde Sidreden çok müntehāsın
10. Gülişde ğonca-i handāndan artuğ

2. **ğonca-i handānuma:-um, -a****Gazel 102**

Mısra: 6

Açılmamış gonca II Sevgili

5. Lâle-i hamrâ iken nesrîne döndi zerd olup

6. Nâtüvânlık gör ne kıldı gonca-i handânuma

gonca-i rengîn:

1. **gonca-i rengîn:**

Gazel 37

Mısra: 8

Renkli gonca

7. Gönül tıflı cemâlün gülşeninde

8. Lebünden gonca-i rengîn uğurlar

gönl:

1. **gönlüne:-in, -e**

Müfret 5

Mısra: 2

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. İster misin ki olmayasın dünyede melül

2. Toxinma yâr gönlüne küsdürme sen sen ol

2. **gönlün:-ün**

Kıt'a 10

Mısra: 1

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Senün gönlün belâlu bülbül ister

2. Benüm gönlüm gülüm Bālī gül ister

3. **gönlüm:-üm**

Kıt'a 10

Mısra: 2

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Senün gönlün belâlu bülbül ister

2. Benüm gönlüm gülüm Bālī gül ister

4. **gönlüm:-üm**

Kıt'a 14

Mısra: 2

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Gah ucasın oynadup gâhî belin

2. Gönlüm aldı kınnış ile bir gelin

5. **gönlüme:**-üm, -e**Gazel 33**

Mısra: 6

Gönül

5. Hasret-i zülf ü zenaḥdānuñla ey Yūsuf cemāl
6. Rişte-i cān gönlüme bend ü cihān zindān olur

6. **gönlümüzi:**-ü, -müz, -i**Gazel 36**

Mısra: 2

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Cihān dilberleri cānlar kıparlar
2. Yıkarlar gönlümüzi geh yaparlar

7. **gönlüni:**-in, -i**Gazel 36**

Mısra: 10

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

9. Seni sevmez diyü ‘ Amrīnūñ a ‘dā
10. Yıkarlar gönlüni bühtān yaparlar

8. **gönlüm:**-üm**Gazel 38**

Mısra: 8

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Cān tecellī-i cemālūñ şem ‘ine pervānedür
8. Gönlüm āteşgāh-ı ‘ışkunda semender kendidür

9. **gönlünü:**-ün, -i**Gazel 41**

Mısra: 5

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. Nerm ider kıatı gönlünü āhum
6. ‘ışk odıdur buña ḥacer döymez

10. **gönlümüzi:**-ümüz, -i**Gazel 41**

Mısra: 7

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Gözlerūñ şırsa tañ mı gönlümüzi
8. Meste dükkān-ı şīşeger döymez

11. **gönlüm:-üm****Gazel 44**

Mısra: 4

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

3. Gözüm ol nergis için vâlih ü hayrân kalmış
4. Gönlüm ol sümbül için zâr u perîşân olmuş

12. **gönlüme:-üm, -e****Gazel 44**

Mısra: 5

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. Gül yüzünden ki gözün gönlüme âteş şalmış
6. Göyünüp bülbül-i dil derd ile biryân olmuş

13. **gönlüm:-üm****Gazel 44**

Mısra: 9

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

9. Gönlüm ol çâh-ı zenaḥdâna düşelden ‘Amrî
10. ‘Âlemün tâze bahârı baña zindân olmuş

14. **gönlüme:-üm, -e****Gazel 50**

Mısra: 7

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Yâ Rab ne siḥr ider gözi bîmâr gönlüme
8. Her şivesi şafa görünür her ‘itâbı luṭf

15. **gönlüm:-üm****Gazel 53**

Mısra: 8

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Şîşe şikeste olsa tırnaz içinde çün âb
8. Gönlüm şınıklıḡına yaşum ‘alâmet ancak

16. **göñle:-e****Gazel 54**

Mısra: 7

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Degme göñle müyesser olmaz ‘ışk
8. Şükr kim bu da bir naşîb ancak

17. **gönlümde:-üm, -de****Gazel 62**

Mısra: 5

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. Gönlümde muhkem itdi şehā mihrüni senüñ
6. Möhr urdı şan hazîne-i sultāna beñlerüñ

18. **göñli:-i****Gazel 62**

Mısra: 9

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

9. Göñli gibi yanar mıdı göynüklü ‘Amrīnüñ
10. Şem‘-i ruhuñda olmasa pervāne beñlerüñ

19. **göñlüne:-üñ, -e****Gazel 64**

Mısra: 3

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

3. Yār göñlüne nedür hoşca gelen didi didüm
4. Beng ile söz geçicek büse-i şīrīn dilemek

20. **göñlümi:-üm, -i****Gazel 68**

Mısra: 6

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. Sen Hudānuñ luṭfını gör kim yıkılmışdı raḳīb
6. Büse virüp yapmış idi göñlümi ma‘mūr idüm

21. **göñlüm:-üm****Gazel 71**

Mısra: 7

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Göñlüm andan böyle meftün oldı kim
8. Ala gözler pürfitendür sevdüğüm

22. **göñlinden:-in, -den****Gazel 80**

Mısra: 9

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

9. Katı göñlinden Kayanuñ merḥamet ummazdı ger
10. Görmese ‘Amrī kayadan aḳduğın āb-ı revān

23. **gönlüm:-üm****Gazel 81**

Mısra: 9

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

9. Gitti gönlüm Edrine şehrinden ey ' Amrī benüm

10. Bursa şehrin özledi kim dil-sitānumdur giden

24. **gönlüni:-i, -ni****Gazel 89**

Mısra: 9

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

9. Sen buse ile gönlüni ' Amrīnün alıgör

10. Ben ödeyeyin olur iseñ sonra peşimān

25. **gönlüm:-üm****Gazel 100**

Mısra: 7

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Benüm cennetde de gönlüm açılmaz

8. Duğa Meyhānesine varmayınca

26. **gönlüme:-üm, -e****Gazel 126**

Mısra: 5

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. Yüzi kara gönlüme hindüşifat

6. 'Işık odı dāğ urdı nişān eyledi

27. **gönlümüñ:-üm, -üñ****Gazel 126**

Mısra: 7

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Hastalığı yanşağ imiş gönlümüñ

8. Şehd-i lebin vird-i zebān eyledi

28. **gönlüm:-üm****Gazel 135**

Mısra: 7

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Āh kim gönlüm gözüme uyduğundan kırkaram

8. Öldürür āhır ala gözler kara kaşlar beni

29. **gönlümi**: -üm, -i

Gazel 140

Mısra: 1

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Gönlümi yıkdı saçuñ hâke berâber kıldı
2. Belümi bükdi benüm kıddümi çenber kıldı

30. **gönlüm**: -üm

Gazel 141

Mısra: 7

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Gönlüm alduñ hezâr işve ile
8. Yüri ey şivekâr hey seni mi

31. **gönlümüñ**: -üñ

Gazel 57

Mısra: 8

Gönül

7. Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benüm
8. Gönlümüñ vîrânesine âteş-i süzân kıoduñ

göñli ğam:

1. **göñli ğam:**

Kıt'a 11

Mısra: 3

Kederli dertli gönül

3. N' eyleyem ben göñli ğam yiter baña
4. Bir elâ gözlüye virdüm göñlümi

göñül alıcı:

1. **göñlüm alıcı:**

Murabba 3

Mısra: 2

Kendine aşık eden II Sevgili

1. Gel ey biñ nâz ile şive kılcı
2. Elümden âl ile göñlüm alıcı

göñlüm evi:

1. **göñlüm evi:**

Gazel 44

Mısra: 8
Gönül evi II Kalp

7. Kanda ārām ide simden girü āvāre gönül
8. Seyl-i eşkümler ki gönülüm evi vīrān olmış

gönül vir-:

1. gönülüm virmeyem: -me, -y, -em

Kıt'a 9

Mısra: 1

Sevmek, aşık olmak

1. Senden özge hūba gönülüm virmeyem
2. Virmek istersem İlahī irmeyem

2. gönülümü virdüm: -düm

Kıt'a 11

Mısra: 1

Sevmek, aşık olmak

1. Bir güler yüzlüye virdüm gönülümü
2. Bir şeker sözlüye virdüm gönülümü

3. gönülümü virdüm: -düm

Kıt'a 11

Mısra: 2

Sevmek, aşık olmak

1. Bir güler yüzlüye virdüm gönülümü
2. Bir şeker sözlüye virdüm gönülümü

4. gönülümü virdüm: -düm

Kıt'a 11

Mısra: 4

Sevmek, aşık olmak

3. N' eyleyem ben gönli ğam yiter baña
4. Bir elā gözlüye virdüm gönülümü

gönül şehri:

1. gönülümüñ şehrin: -n

Gazel 138

Mısra: 2

Gönül şehri II Kalp

1. Āh kim ğam leşkeri hatt-ı semensālar gibi
2. Göñlümüñ şehrin yıķup zulm ile yağmalar gibi

göñül:

1. **göñül:**

Kaside 2

Mısra: 6

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. Şuverden ne peydā ola bende kim
6. Göñül gözgüsin tutdı jeng-i günāh

2. **göñül:**

Gazel 4

Mısra: 9

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

9. Perçemüñ şehbāzı ile kim göñül şayyādısın
10. Yaraşur kaplan derisi taķye arslanum saña

3. **gönülden:-den**

Murabba 4

Mısra: 2

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Öldürürseñ ‘āşıkı evvel beni öldür beni
2. Kim gönülden ‘āşık oldum cān ile sevdüm seni

4. **göñül:**

Murabba 5

Mısra: 1

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Göñül bağlandı müşkīn kākülüne
2. Yaşumdan şebnem irdi sünbülüñe

5. **gönül:**

Kıt'a 10

Mısra: 3

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

3. Gönül reyhāncısı āvāre düşmiş
4. Cemālūñ gülşeninde sünbül ister

6. **göñlin:-in**

Gazel 20

Mısra: 5

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. 'Āşīkuñ tāze dāğ açar gönlin
6. Bülbüli şād ider gül-i gülzār

7. gönül:

Gazel 35

Mısra: 1

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Gönül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan haberdār

8. gönül:

Gazel 35

Mısra: 7

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Gönül gitdi iki göz arasında
8. Güm itdi göz göre ol iki 'ayyār

9. gönül:

Gazel 37

Mısra: 7

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Gönül tıflı cemālūñ gülşeninde
8. Lebūñden gonca-i rengīn uğurlar

10. gönül:

Gazel 54

Mısra: 5

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. Kendüyi bilmez oldu hasta gönül
6. Vaşl añar ölmesi qarīb ancağ

11. gönüleri:-ler

Gazel 58

Mısra: 5

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. Kalb kalb olsa gönüleri döymeye bir hamleñe
6. Hoş kafādār oldu saña ey büt-i Çīn perçemūñ

12. gönülde:-de

Gazel 63

Mısra: 9

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

9. Yıkıldı gönülde hâne-i şādīyi ‘Amriyā
10. Miḥnet evin yapar ğamı bennāsı Aḥmedūñ

13. **gönül:**

Gazel 84

Mısra: 6

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. Ol ğamze-i kıttāl ile bāzār ideliden
6. Cān naḳdini virdüm n’ideyin gönül ucından

14. **gönül:**

Gazel 97

Mısra: 1

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Karār itmez gönül bunda ne anda
2. Seni ister seni iki cihānda

15. **gönül:**

Gazel 109

Mısra: 7

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Āsitānında gönül mesken idinürseñ eger
8. Hūr-ı firdevs-i berīn reşk ideler meskenūñe

16. **gönüller:-ler**

Gazel 110

Mısra: 1

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Gönüller yıkma bünyād itme nāza
2. Yazuḳdur kıyma aşhāb-ı niyāza

17. **gönül:**

Gazel 122

Mısra: 3

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

3. Ebed şevkı dükenmez şol gönül kim
4. Ezelden ‘ışk cāmın tatdı gitdi

18. **gönül:**

Gazel 139

Mısra: 2

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

1. Eyledüñ 'ışk ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

gönül bāğında:

1. gönül bāğında:-n, -da
Gazel 130
Mısra: 7
Gönül bağı, sevgi bahçesi
7. Gönül bāğında boy çekmişdi ol serv
8. Cinānda bitmedin Tübā nihāli

gönül hazinesini:

1. gönül hazinesini:-nüñ
Gazel 113
Mısra: 3
Gönül hazinesi
3. Al kilidin gönül hazinesiniñ
4. Ol büt-i dilgüşāya işmarla

gönül tıflı:

1. gönül tıflı:-ı
Gazel 37
Mısra: 7
Tecrübesiz gönül II Tecrübesiz aşık
7. Gönül tıflı cemālün gülşeninde
8. Lebünden gonca-i rengin uğurlar

gönül uğurlığı:

1. gönül uğurlığına:-na
Gazel 109
Mısra: 6
Gönlün hırsızlığı
5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice
6. Gönül uğurlığına gelse gerek revzenüñe

gönül yap-:

1. gönül yapasın:-a, -sın
Gazel 92

Mısra: 2

Gönlü hoş etmek, sevindirmek, mutlu etmek

1. Katı gönüllü taş kayasın sen
2. Sezmezem ki gönül yapasın sen

gönül zülfi:

1. gönül zülfine:-ne

Gazel 10

Mısra: 7

Gönül zülfü

7. Gönül zülfine tolaşduñ figān it
8. Ki murğ eyler duzağa düşse feryād

gör-:

1. gördi:-di

Kaside 1

Mısra: 7

Görmek

7. Tebessüm eyleyürek nāz ile gelür gördi
8. Terennüm eyledi zevk ile bülbül-i gūyā

2. görinen:-in, -en

Kaside 1

Mısra: 27

Görünmek

27. Hābāb-ı eşk degül baħr-i ğuşşada görinen
28. Gözüm sefinesinüñ bādbānıdur cānā

3. göre:-e

Kaside 1

Mısra: 58

Görmek

57. Ne dem ki berķ ura hūrşīd-i fikretüñ şaça nūr
58. Felek daķıķaların göre çeşm-i nā bīnā

4. görineni:-in, -en, -i

Kaside 1

Mısra: 80

Görünmek

79. Kızardı dīde-i kühsār hālüm ağlamadan
80. Sen anda görineni şanma lāle-i hāmṛā

5. görinen:-in, -en

Kaside 1Mısra: **85***Görünmek*

85. Çınār bergi güneş pençesi degül görinen

86. El açdı belki benümle du'āya 'arz u semā

6. gör:

Kıt'a 1Mısra: **5***Bak, dinle*

5. Gör ki 'İsā mücerred olduğıçün

6. İtdi fark-ı felekde mesken ü cā

7. göreyin:-e, -yin

Murabba 3Mısra: **4***Görmek*

3. Etegüñle gözüm yaşın sileyin

4. Seni bir göreyin andan öleyin

8. göreyin:-e, -yin

Murabba 3Mısra: **4***Görmek*

3. Beni öldürmedin hasret kılıcı

4. Seni bir göreyin andan öleyin

9. göreyin:-e, -yin

Murabba 3Mısra: **4***Görmek*

3. Begüm hīç olmaz ise düşde bārī

4. Seni bir göreyin andan öleyim

10. göreyin:-e, -yin

Murabba 3Mısra: **4***Görmek*

3. Ala gözlüm götür yüzden niķābı

4. Seni bir göreyin andan öleyin

11. **göreyin:-e, -yin****Murabba 3**Mısra: **4***Görmek*

3. Daḥi söyünmedin 'ömrüm çerāḡı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

12. **göreyin:-e, -yin****Murabba 3**Mısra: **4***Görmek*

3. Di e göz yummadın 'ālem gözinden
4. Seni bir göreyin andan öleyin

13. **gördüm:-dü, -m****Kıt'a 4**Mısra: **3***Görmek*

3. Çıplacaḡ gördüm ol gülendāmı
4. Tā ölince çıḡam mı ben banadan

14. **gördüm:-dü, -m****Kıt'a 6**Mısra: **3***Görmek*

3. Gördüm arada iñen ḡancıklıḡ eyler ben daḥi
4. Ḥô şikāra getirüp tavşanlar aldurdum aña

15. **görüp:-üp****Kıt'a 12**Mısra: **1***Görmek*

1. Ey benüm aḡladuḡum görüp gülen
2. Gülme kim aḡlar firaḡ ile gülen

16. **gör:****Kıt'a 13**Mısra: **1***Görmek*

1. Gel nice dīvāne oldum gör beni
2. Bundan anda öpmek istedüm seni

17. **görürem:**-ür, -em**Kıt'a 13**

Mısra: 3

Bilmek, farkında olmak

3. Görürem irmez elüm feryād ile
4. Ağlayup çak eylerem pīrāheni

18. **gör:****Kıt'a 15**

Mısra: 2

Bilmek

1. Yırde kalmaz 'āşıkuñ āhı begüm
2. Zülmi ço hāzır gör Allāhı begüm

19. **gördiler:**-di, -ler**Gazel 23**

Mısra: 5

Görmek

5. Gördiler gül yüzlüler dāmenkeşīde seyr ider
6. Goncalar bu şevk ile çāk-i girībān itdiler

20. **gördükçe:**-dük, -çe**Gazel 26**

Mısra: 7

Görmek

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne tañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

21. **görse:**-se**Gazel 33**

Mısra: 8

Görmek

7. Hey müselmānlar meded āvāre göñlümden kim ol
8. Kanda bir kāfir-beçe görse ana hayrān olur

22. **gördüm:**-dü, -m**Gazel 34**

Mısra: 3

Görmek

3. Gördüm ol dilberi öpem didüm
4. 'Āşıka gördügi yeter didiler

23. **gördüğü:-düg, -i**

Gazel 34

Mısra: 4

Görmek.

3. Gördüm ol dilberi öpem didüm
4. 'Aşıka gördüğü yeter didiler

24. **görmedük:-me, -dük**

Gazel 34

Mısra: 10

Görmek II Eşi benzeri olmamak

9. Ne didilerse didiler 'Amrī
10. Görmedük bunca sīmber didiler

25. **görürler:-ür, -ler**

Gazel 36

Mısra: 4

Görmek

3. 'Aceb bu var mı dilberlik yolında
4. Görürler 'āşıkı yoldan şaparlar

26. **gör:**

Gazel 38

Mısra: 9

Görmek

9. 'İşve ile seyr iden ol serv-i hoşbālāyı gör
10. Sünbülinden diller asılmış şavber kendidür

27. **görinen:-inen, -**

Gazel 53

Mısra: 1

Görmek.

1. Şol karşıdan görinen āfet kıyāmet ancak
2. Biñ nāz ile şalınan ol servkāmet ancak

28. **görsem:-se, -m**

Gazel 55

Mısra: 4

Görmek

3. Gülşen-i Firdevse girsem bir nazar seyr eylesem
4. Var mıdur görsem nazīri ol gül-i handānumuñ

29. **gördüm:-dü, -m**

Gazel 59

Mısra: 5

Görmek

5. Yarı gördüm kırmızı güller taķınmış ben dağı
6. Başuma taķdum şirâr-ı dūd-ı āhumdan çiçek

30. **görüp:-üp**

Gazel 59

Mısra: 7

Görmek

7. Hūblar dolāba binmiş hayrete vardum görüp
8. Eyle şandum yire inmiş mihr ü māhiyle felek

31. **gör:**

Gazel 60

Mısra: 3

Görmek

3. Didüm ki beñzümi gör al du'āmı rahm eyle
4. Yüzüme bakmayuban gitdi ağzuma sögerek

32. **gördüm:-düm**

Gazel 60

Mısra: 9

Görmek

9. Bu gün maħalle-i dilberde 'Amrīyi gördüm
10. Yüzine bakmadılar gitdi boynımı eğerek

33. **gör:**

Gazel 61

Mısra: 4

Görmek

3. Sensüz ey men ayağa düşdi yaşum
4. Gör bu düşkünlüğünü yılduzumuñ

34. **görimez:-i, -mez**

Gazel 61

Mısra: 10

Görmek

9. Öyle çüstem yoluñda yelmede kim
10. Zerresin görimez şabā tozumun

35. **göresin:-e, -sin**

Gazel 66

Mısra: **8**

Görmek

7. Göster ey mählikā āyine-i hüsnüñi kim
8. Göresin 'aşık dil-ḥasteyi bīcānşekil

36. **gör:**

Gazel 68

Mısra: **5**

Görmek, bilmek

5. Sen Ḥudānuñ luṭfını gör kim yıkılmışdı raḳīb
6. Būse virüp yapmış idi göñlümi ma'mūr idüm

37. **görüp:-üp**

Gazel 69

Mısra: **3**

Görmek

3. Yārı ağyar ile görüp ḥasret ile cān virem
4. Derd ile yüz yire koyup ḥāk ile yeksān olam

38. **gördüm:-dü, -m**

Gazel 70

Mısra: **1**

Görmek, bilmek

1. Şüretüñ āyinesinde Ḥākı zāhir gördüm
2. Vaḥdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

39. **gördüm:-dü, -**

Gazel 70

Mısra: **2**

Görmek

1. Şüretüñ āyinesinde Ḥākı zāhir gördüm
2. Vaḥdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

40. **gördüm:-dü, -m**

Gazel 70

Mısra: **4**

Görmek

3. Ḥāk budur ağzuñ ile goncayı fark eylemede
4. Ḥıred-i ḥurde-şināsı müteḥayyir gördüm

41. **gören:-en****Gazel 70**Mısra: **5***Görmek*

5. Hamdü li'llāh biri iki gören ahvel degülem
6. Haḫḫa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

42. **gördüm:-dü, -m****Gazel 70**Mısra: **8***Görmek*

7. Dūd-ı āhı başuma tēc-ı sa'adet bilürem
8. 'Işḫ dāğın temime hil'at-i fāḫir gördüm

43. **gördüm:-dü, -m****Gazel 70**Mısra: **10***Görmek*

9. 'Amriyā bülbül-i ḫudsīye sebaḫ virseñ olur
10. Sözlüründe senüñ inşāf ki çok sır gördüm

44. **görür:-ür****Gazel 71**Mısra: **9***Görmek*

9. Cānum içre cānum u görür gözüm
10. Ḳurretü'l-'aynum Ḥasandur sevdüğüm

45. **Görüp:-üp****Gazel 75**Mısra: **9***Görmek*

9. Görüp sen kāfiri gitmez ḫayālinden şanem fikri
10. Namāzı 'Amrīnüñ hīç ola mı maḫbul ola ḫıblem

46. **görsün:-sün****Gazel 77**Mısra: **9***Görmek*

9. Yār kūyında beni görsün yabana gitmesün
10. Varuban dārü'ş şifāda seyr-i mecnün isteyen

47. görmese:-me, -se

Gazel 80

Mısra: 10

Görmek

9. Kati gönünden Kayanuñ merhamet ummazdı ger
10. Görmese ‘Amrī kayadan aqduğın āb-ı revān

48. görse:-se

Gazel 82

Mısra: 5

Görmek

5. Noktasın görse cemālūñ muşhafınuñ unıda
6. Levhde mastūr olan āyātı Cibrīl-i Emīn

49. gör:

Gazel 82

Mısra: 12

Bak, bil

11. ‘Arızı haţtın kazıtmaz nāz ider ol çevri çok
12. Gör ne yüzden ‘arz ider bu ‘Amrī-i miskine kīn

50. görüp:-üp

Gazel 84

Mısra: 8

Görmek

7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
8. Uçup kaçā ‘aşıkları görüp yol ucından

51. göreyin:-eyin

Gazel 85

Mısra: 6

Görmek

5. Şevk ile çak olmayan pīrāheni
6. Tiz zamānda göreyin olsun kefen

52. göreyin:-eyin

Gazel 86

Mısra: 4

Görmek

3. Beñzetdi çerāğ-ı ruhuña kendüzin ey dōst
4. Yā Rab göreyin şem‘-i şebistān oda yansun

53. **görürem:-ür, -em**

Gazel 87

Mısra: 3

Görmek

3. Devlet nişanların görürem sende ey gönül
4. Beñzer hadeng-i gamze-i yāra nişānesin

54. **gördi:-di**

Gazel 89

Mısra: 1

Görmek, bilmek

1. Kim gördi senüñ gibi perizād Süleymān
2. La'ola lebi kıddi gümüş serv-i hıramān

55. **göreyin:-eyin, -**

Gazel 92

Mısra: 12

Görmek

11. Bildüğüñ nāzı 'Amrīye kılduñ
12. Göreyin Tañrıdan bulasın sen

56. **görmekden:-mek, -den**

Gazel 93

Mısra: 5

Görmek, bilmek

5. Yarı ağyār ile görmekden ölüm yegdür bana
6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

57. **görinen:-in, -en**

Gazel 102

Mısra: 7

Görmek

7. 'Aks-i rüyumdur yüzi āyīnesinde görinen
8. Zerdrüy oldu dimeñ hürşid-i nūrefşānuma

58. **görinür:-in, -ür**

Gazel 103

Mısra: 7

Görmek

7. Güyā ki şafağ içre görünür meh-i nevdür
8. 'Aksi lebüñüñ dīde-i hūn-bār arasında

59. **gördüm:-dü, -m**

Gazel 104

Mısra: 7

Görmek

7. Dün gece gördüm yatur koynumda öl Yūsuf cemāl
8. Bu düşün zevkın kişi yā Rab nice ta'bir ide

60. **gör:**

Gazel 106

Mısra: 13

Görmek

13. Gel berü mescidde ön şaf gözleyen şöfiyi gör
14. Menzili meyhanede şaff-ı ni'āl oldu yine

61. **gör:**

Gazel 106

Mısra: 16

Görmek

15. Āteşin gülzār arasında olur bülbül gibi
16. 'Amrī-i şeydāyı gör şūrīdehāl oldu yine

62. **görürem:-ür, -em**

Gazel 108

Mısra: 2

Görmek

1. Hāba varsam heves-i zülf-i semensālar ile
2. Kara düşler görürem bu kırık sevdālar ile

63. **görelen:-el, -den**

Gazel 110

Mısra: 4

Görmek

3. Kaşuñ mihrābı içre çeşm-i mestüñ
4. Görelen tırılmaz şofī namaza

64. **gördi:-di**

Gazel 111

Mısra: 8

Görmek

7. Mātem-zede oldu ecelin andı meğer kim
8. Gördi gül-i terde haṭ-ı cānānı benefşe

65. **görüp:-üp**

Gazel 111

Mısra: **10**

Görmek

9. ' Amrī gibi baş egdi vü miskīnlige geldi

10. Serkeş görüp ol zülf-i perīşānı benefşe

66. **görinmez:-in, -mez**

Gazel 115

Mısra: **7**

Görünmemek II Kıymetsiz

7. Gözüme görünmez oldu cennetiñ hūrleri

8. Şehr meh manzarlarından bir güzel sevdüm yine

67. **gördüm:-dü, -m**

Gazel 118

Mısra: **5**

Görmek

5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise

6. Hız yirin anlamadum 'ışk u maḥabbetden iyi

68. **görüp:-üp**

Gazel 119

Mısra: **7**

Görmek

7. Hergiz zamān kimesne bitürmedügin görüp

8. Korkum budur ki sebze bitürmez zemīn daḥi

69. **görse:-se**

Gazel 124

Mısra: **4**

Görmek

3. Deyr içinde kendüden gidüp kadīd olup kıla

4. Kim ki bu ḥüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

70. **görelüm:-e, -lüm**

Gazel 125

Mısra: **8**

Görmek

7. Ölüm ḥaddindeyem āḥir nefesdür

8. Görelüm bir nefes ol yāra geldi

71. gör:

Gazel 128

Mısra: 7

Görmek

7. Bilürseñ özge beglikdür süre gör
8. Güzellik devri dilberlik zamānı

72. görürse:-ür, -se

Gazel 130

Mısra: 3

Görmek

3. Cerīme yazmaya ‘ışkı görürse
4. Kirāmen Kātibin bu haṭṭ u ḥālī

73. gör:

Gazel 143

Mısra: 4

Bakmak

3. Çihre-i zerdümle kaldum gözlerüm yaşıyle āh
4. Ğarḳa-i āb-ı revānam gör ki nīlüfer gibi

74. görüp:-üp

Gazel 6

Mısra: 5

Görmek.

5. Vuşlat güninde secdeye vardum yüzün görüp
6. Bayram namāzı çün kılinur toğsa āfitāb

75. görmeyenler:-me, -yen, -ler

Gazel 8

Mısra: 8

Görmemek, bilmemek

7. Derdüme la‘linden em şordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḥş

76. görsün:-sü, -n

Gazel 8

Mısra: 8

Görmek, bilmek

7. Derdüme la‘linden em şordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḥş

77. **gör:**

Gazel 51

Mısra: **8**

Bilmek

7. 'Āşık iseñ düşmesün elden suṭurlāb-ı kadeḥ
8. Gör nice rif' atdedür hūrşīd-i 'ālemtāb-ı 'ıṣḫ

78. **gör:**

Gazel 102

Mısra: **6**

İdrak etmek, düşünmek

5. Lāle-i ḥamrā iken nesrīne döndi zerd olup
6. Nātüvānlık gör ne kıldı gonca-i ḥandānuma

79. **görebilsem:-(e)bil, -se, -m**

Gazel 131

Mısra: **10**

Görmek

9. Kan dökmez idi 'Amrī bu dīde-i gevherbār
10. Bir daḥi görebilsem ol la'l-i dürefşānı

80. **görelî:-eli**

Gazel 134

Mısra: **8**

Gördükten beri

7. Nūr-ı cemāl-i Aḥmed-i Muḥtār ḥaḫḫı ben
8. Cān ile sevmişem görelî Muṣṭafācuḡı

81. **göreyin:-eyin**

Gazel 115

Mısra: **3**

Görmek

3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

82. **göreyin:-eyin**

Gazel 137

Mısra: **5**

Görmek

5. Göreyin dīdār-ı Hāktan dūr ola
6. Cennete viren cemālūñ bāğını

göri-

1. **görinur:-ur**

Kıt'a 5

Mısra: 5

Görünmek

5. Kaftan üstinden öyle ter görünur
6. Vāy eger çözilüp açıla tonı

2. **görinen:-en**

Gazel 16

Mısra: 2

Görünmek

1. Sīnem ki şehā gamzeñ oқınıñ siperidür
2. Yir yir görinen dāğlar āyīneleridür

3. **görinenler:-en, -ler**

Gazel 22

Mısra: 2

Görünmek

1. Halka halka aşılınlar saç mıdur sünbül midür
2. Dāne dāne görinenler beñ midür fülful midür

4. **görinse:-se**

Gazel 33

Mısra: 1

Görünmek

1. Haḫ görünse gird-i ḫaddinde gözüm giryān olur
2. Hāle devr itse kamer eṭrāfını bārān olur

5. **görinür:-ür**

Gazel 50

Mısra: 8

Görünmek

7. Yā Rab ne siḫr ider gözi bīmār göñlüme
8. Her şivesi şafa görünür her 'itābı luṭf

6. **görinür:-ür**

Gazel 66

Mısra: 2

Görünmek

1. Çün girībānın açā ol gül-i ḥandānšekil
2. Görinür sīnesi ḥūrşīd-i dıraḥşānšekil

7. **görindi:-di**

Gazel 66

Mısra: 3

Görünmek

3. Pirehenden ki görindi ruḥ-ı nūrefşānı
4. Çıkdı şān çehde iken Yūsuf-ı Ken‘ānšekil

8. **görinür:-ür**

Gazel 66

Mısra: 10

Görünmek

9. Yārsuz seyr-i gülistān ide varsam ‘Amrī
10. Gül-i ḥamrā görünür āteş-i sūzānšekil

9. **görinmez:-mez**

Gazel 12

Mısra: 2

Görünmek

1. Nihāl-i kāmētūñi her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görünmez şānavber ü şimşād

görmüş degül:

1. **görmüş degül:**

Gazel 38

Mısra: 3

Görmemiş, görülmemiş

3. Bir daḥi mişlin cihānda kimseler görmüş degül
4. Nice ḥūrī ol melek rūḥ-ı muşavver kendidür

göster:-

1. **gösterür:-ür**

Kaside 1

Mısra: 42

Göstermek

41. Kaçan ki ḥall ile çekse nişān-ı ‘ālīşān
42. Elinde kıl kalemı gösterür Yed-i Beyzā

2. gösterür:-ür

Gazel 21

Mısra: 7

Göstermek

7. Sîne-i sîmîn açup hürşîd-i tâbân gösterür
8. Şubh gibi yaqasın çäk eylese mehpâreler

3. göster:

Gazel 66

Mısra: 7

Göstermek

7. Göster ey mâhlikâ âyine-i hüsnuñi kim
8. Göresin 'aşîk dil-ḥasteyi bîcânşekil

4. gösterür:-ür

Gazel 67

Mısra: 2

Göstermek

1. Gün yüzüñ kim 'arz ider gül gibi âl
2. Rûy-ı mehde gösterür ḳalb-i hilâl

5. göstermez:-mez

Gazel 77

Mısra: 5

Göstermek

5. Cennetü'l Me'vâdaki Ṭübâyı göstermez göze
6. Nâz gülzârında bitmiş serv-i mevzûn isteyen

6. gösterür:-ür

Gazel 83

Mısra: 2

Göstermek

1. Acı dil virdükce 'uşşâka cigerler yirsin
2. Zehri şîrîn gösterür bir cādü-yı Kışmîrsin

7. gösterür:-ür

Gazel 5

Mısra: 7

Göstermek

7. Her dü 'âlem naqşını ehl-i şafaya gösterür
8. Cân u dil mir'âtıdır âyîne-i ruhsârın öp

götür-:**1. götür:****Murabba 3**

Mısra: 3

Gidermek

3. Ala gözlüm götür yüzden niķābı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

2. götürmedin:-me, -din**Murabba 3**

Mısra: 1

Çekmek, uzaklaşmak

1. Bu ellerden götürmedin ayağı
2. Yir altında idinmedin durağı

3. götürür:-ür**Gazel 13**

Mısra: 6

Taşımak

5. Şāh-ı encüm silāhdāruñdur
6. Götürür elde tīg-i āteşbār

4. götürür:-ür**Gazel 84**

Mısra: 1

Taşımak

1. Gül zaħmını ħāruñ götürür bülbül ucından
2. Bülbül n'ola çok mı dile düşse gül ucından

5. götürsün:-sün**Gazel 90**

Mısra: 6

Götürmek

5. 'Anberīn gīsū var iken kendüzini şatmasun
6. Pôstın bundan götürsün nāfe-i āhū diyen

6. götürüp:-üp**Gazel 95**

Mısra: 11

Açmak, kaldırmak

11. Götürüp perdeyi gül açdı niķāb
12. Sen de aç rāzuñı 'ayān eyle

7. **götürür:-ür****Gazel 137**

Mısra: 8

Taşımak

7. Saña beñzedüp hamāyil gibi halk

8. Götürür koyunında gül yaprağını

göyn:1. **göynüğün:-ü, -gin****Gazel 19**

Mısra: 6

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

5. Şem‘-i bezmin tolanan sūhte pervāne degül

6. Göynüğün yanmağa varan dil-i miskīnümdür

2. **göynüğün:-ügin****Gazel 61**

Mısra: 8

Sevgi ve nefret vb. bütün duyguların kaynağı olduğu kabul yer, yürek, dil

7. Sen ü ben tutuşam direm ey şem‘

8. Söylesem saña göynüğün özümün

göynük:1. **göynüklü:-lü****Gazel 62**

Mısra: 9

Bağrı yanık, yanık gönüllü

9. Göñli gibi yanar mıdı göynüklü ‘Amrīnüñ

10. Şem‘-i ruhuñda olmasa pervāne beñlerüñ

göyün:-1. **göyündür:-dür****Kaside 2**

Mısra: 3

Yanmak, tutuşmak

3. Göyündür teni ser be ser şem‘vār

4. Dil ü cāmı kııl ‘ışk odında sipend

2. **göyüندی:-di****Murabba 3**

Mısra: 1
Yanmak, tutuşmak

1. Göyüñdi odlara bağrum kebâbı
2. Nice içsem bu yaşumdan şarâbı

3. **göyünmişdür:**-miş, -dür

Gazel 31
Mısra: 1
Yanmak, tutuşmak

1. Yüregüm 'ışk ile göyünmişdür
2. Kara bağrum benüm döğünmişdür

4. **göyünüp:**-üp

Gazel 44
Mısra: 6
Yanmak, tutuşmak

5. Gül yüzüñden ki gözüñ gönülme âteş şalmış
6. Göyünüp bülbül-i dil derd ile biryân olmış

5. **göyünsün:**-sün

Gazel 86
Mısra: 2
Yanmak, tutuşmak

1. Bir âh ideyin gerdiş-i gerdân oda yansun
2. Hürşid göyünsün meh-i tâbân oda yansun

göz:

1. **göz:**

Kaside 1
Mısra: 30
Göz, görme organı

29. Ayağüñ izi ıalup hâkde şu ıolmuşdur
30. Yüzümde göz didüğüm oldur ey büt-i ra'nâ

2. **gözüñ:**-üñ

Murabba 5
Mısra: 1
Göz, görme organı

1. Gözüñ aç hâl-i 'uşşâka nazar kııl
2. Söze gel meclisüñ naqlin şeker kııl

3. **gözüme:-üm, -e****Gazel 6**

Mısra: 1

Göz, görme organı

1. Dilber ki uyhuya vara gelmez gözüme hâb
2. Öpsem tuya mı diyü çeker cânım ıztırâb

4. **gözle:-le****Gazel 9**

Mısra: 5

Göz, görme organı

5. Bu kaç u gözle güzellerde bīnazīr-i cihān
6. Bu şūr u fitne ile cümle ‘ālem içre melīh

5. **gözine:-i, -n, -e****Gazel 12**

Mısra: 2

Göz, görme organı

1. Nihāl-i kāmētūni her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görünmez şānavber ü şimşād

6. **gözün:-üñ****Kıt'a 16**

Mısra: 2

Göz, görme organı

1. Hüsni ili pādīşāhısın Bahşī
2. Kimde vardur gözün kaçuñ naqşı

7. **gözüme:-üm, -e****Gazel 18**

Mısra: 4

Göz, görme organı

3. ‘Āşık öldürmek adın nāz komış bir zālim
4. Gözüme karşı raķībe göz ider nāzlanur

8. **gözine:-i, -ne****Gazel 18**

Mısra: 6

Göz, görme organı

5. Hūr-ı ‘īn kirpügi ucında şalınmaz hergiz
6. Ol perī kim gözine sürme çeker nāzlanur

9. gözler:-ler

Gazel 21

Mısra: 3

Göz, görme organı

3. Gözler olmuşdur ser ā ser qanlar aqlar hālūme
4. Sīne-i çākūmde gamzeñden açılan yaralar

10. gözüñe:-üñ, -e

Gazel 30

Mısra: 2

Göz, görme organı

1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
2. Saña cāzū gözüñe qaşuña sāhir dirler

11. gözüme:-üm, -e

Gazel 31

Mısra: 3

Göz, görme organı

3. Tañ mı ‘ālem gözüme tār olsa
4. Şem ‘-i bahtum benüm söyünmişdür

12. gözüm:-üm

Gazel 31

Mısra: 8

Göz, görme organı

7. Leb-i la ‘līnūñ için ağlamadan
8. İki gözüm ‘aķıķa dönmişdür

13. gözüm:-üm

Gazel 33

Mısra: 1

Göz, görme organı

1. Haķ görünse gird-i haddinde gözüm giryān olur
2. Hāle devr itse kamer eķrāfını bārān olur

14. Gözüñ:-üñ

Gazel 37

Mısra: 1

Göz, görme organı

1. Gözüñ mesti dil-i hūñin uğurlar
2. Mey ile şīşe-i rengin uğurlar

15. gözi:-i

Gazel 38

Mısra: 12

Göz, görme organı

11. 'Amrīye beñzer nice 'āşıkları hayrān ider
12. Ol gözi bādām kim pālūde-i ter kendidür

16. göziyle:-iy, -le

Gazel 40

Mısra: 13

Göz, görme organı

13. Sen hakāret göziyle bakma bize
14. Biz gedā şüretinde maḥdūmuz

17. gözlerüñ:-ler, -üñ

Gazel 41

Mısra: 7

Göz, görme organı

7. Gözlerüñ şırsa tañ mı gönölümüzi
8. Meste dükkān-ı şışeger döymez

18. gözlerüm:-ler, -üm

Gazel 44

Mısra: 1

Göz, görme organı

1. Gözlerüm ebr-i bahārī gibi giryān olmuş
2. Dāğ-ı ḥasretle yürek lāleleyin kan olmuş

19. gözüm:-üm

Gazel 44

Mısra: 3

Göz, görme organı

3. Gözüm ol nergis için vālih ü hayrān kalmış
4. Gönölüm ol sünbül için zār u perīşān olmuş

20. gözüñ:-üñ

Gazel 44

Mısra: 5

Göz, görme organı

5. Gül yüzüñden ki gözüñ gönölüme āteş şalmış
6. Göyünüp bülbül-i dil derd ile biryān olmuş

21. gözi:-i

Gazel 50

Mısra: 7

Göz, görme organı

7. Yâ Rab ne sihr ider gözi bîmâr gönülüne
8. Her şivesi şafa görünür her 'itâbı luṭf

22. gözlerüm:-ler, -üm

Gazel 51

Mısra: 3

Göz, görme organı

3. Rüy-ı zerdüm gözlerüm cüyında gam nîlûferi
4. Kanlu yaşum hâr-ı müjgânda gül-i sîrâb-ı 'ışk

23. gözlerin:-ler, -in

Gazel 54

Mısra: 2

Göz, görme organı

1. Gelen ol şûh-ı dilfirîb ancak
2. Gözlerin sevdüğüm habîb ancak

24. gözüñ:-üñ

Gazel 54

Mısra: 3

Göz, görme organı

3. Ey dil-i hasta gözüñ aç ki iren
4. Ol Mesîhânefes tabîb ancak

25. gözümün:-üm, -ün

Gazel 61

Mısra: 2

Göz, görme organı

1. Yirlere dökdi şuyını yüzümün
2. Hânumâni hârâb ola gözümün

26. gözümün:-üm, -ün

Gazel 61

Mısra: 12

Göz, görme organı

11. Dil melûl olmasun mı eşkümden
12. Düşdi girdâba zevraḳı gözümün

27. **gözle:-le****Gazel 70**Mısra: **6***Göz, görme organı*

5. Hamdü li'llāh biri iki gören ahvel degülem
6. Haḫḫa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

28. **gözler:-ler****Gazel 71**Mısra: **8***Göz, görme organı*

7. Gönlüm andan böyle meftün oldı kim
8. Ala gözler pürfitendür sevdüğüm

29. **gözüm:-üm****Gazel 71**Mısra: **9***Göz, görme organı*

9. Cānum içre cānum u görür gözüm
10. Ḳurretü'l-'aynum Ḥasandur sevdüğüm

30. **gözün:-ün****Gazel 72**Mısra: **7***Göz, görme organı*

7. Gözün ḫaṣuñ füsünin kim ne bilsün
8. 'İtābuñ az u nāzuñ kem şanurdum

31. **gözüm:-üm****Gazel 74**Mısra: **3***Göz, görme organı*

3. Ayağun izidür yüzümde gözüm
4. Olmuşam ḫāk-i pāy efendicüğüm

32. **gözi:-i****Gazel 75**Mısra: **8***Göz, görme organı*

7. Ölürken kıbleye döndürseler bir 'āşık-ı zārı
8. Gözi açuḫ ḫalup baḫa maḫalleñden yaña kıblem

33. **göze:-e****Gazel 77**

Mısra: 5

Göz, görme organı

5. Cennetü'l Me'vâdaki Tübâyı göstermez göze
6. Nâz gülzârında bitmiş serv-i mevzûn isteyen

34. **gözle:-le****Gazel 80**

Mısra: 7

Göz, görme organı

7. Kaş u gözle sözlerüñden 'aklı aldurdum diriğ
8. Uğrun uhrun bağışuñdan gitdi îman el amân

35. **gözine:-ine****Gazel 82**

Mısra: 3

Göz, görme organı

3. Haţ degül bu bîbaşîretler gözine perdedür
4. Sebze-i mihr ü vefâdur 'aşîka ey nâzenîn

36. **gözler:-ler****Gazel 82**

Mısra: 9

Göz, görme organı

9. Kara gözler hûblarda dîn ü îmân olsa ger
10. Her biri turup kemînî eylemezdi kaçd-ı dîn

37. **gözlerüñ:-ler, -üñ****Gazel 89**

Mısra: 3

Göz, görme organı

3. Koltuğına girüp kaçuñuñ gözlerüñ ey dost
4. Fettânlığ ile aldı ne dîn kodı ne îmân

38. **gözlerüm:-ler, -üm****Gazel 93**

Mısra: 7

Göz, görme organı

7. Ey halîlüm Nûh Tufânın kopardı gözlerüm
8. Kışsa çokdur diñle benden mâcerâ simden girü

39. **gözüm**den:-üm, -den

Gazel 99

Mısra: 4

Göz, görme organı

3. Bağrum döğindi merhâmetüñ yok mıdur baña
4. Şefkat idüp gözümdeñ ağan kanı aña ya

40. **gözedür**:-e, -dür

Gazel 112

Mısra: 7

Göz, görme organı

7. Her şubh rîsmân gözedür nûrdan güneş
8. Kurmağa çetr-i rif'ati sultânüm üstine

41. **gözüm**:-üm

Gazel 112

Mısra: 14

Göz, görme organı

13. ' Amrî yire düşürmemeğe serv sayesin
14. Kanlar döşer gözüm reh-i cânânüm üstine

42. **gözlerüm**:-ler, -üm

Gazel 114

Mısra: 6

Göz, görme organı

5. Ger günehten şayla kanlu yaşum
6. Gözlerüm merdümidür garq-ı günâh

43. **gözün**:-ün

Gazel 114

Mısra: 7

Göz, görme organı

7. Öldürürse gözün ey şuh beni
8. Şaçalur üstüme bādām-ı siyâh

44. **gözüm**e:-üm, -e

Gazel 115

Mısra: 7

Göz, görme organı

7. Gözümde görünmez oldı cennetiñ hürileri
8. Şehr meh manzarlarından bir güzel sevdüm yine

45. **gözümüñ:-üm, -üñ**

Gazel 116

Mısra: 2

Göz, görme organı

1. İzüñ tozına kim ki senüñ müşterī ise
2. Kana boyansun iki gözümüñ biri ise

46. **gözüm:-üm**

Gazel 116

Mısra: 9

Göz, görme organı

9. ‘Amrī iki gözüm için izüñ gubārını
10. Virmez iki cihāna eger cevherī ise

47. **gözüñ:-üñ**

Gazel 122

Mısra: 1

Göz, görme organı

1. Gözüñ kim baña oğın atdı gitdi
2. Bir ucı çağ yürece batdı gitdi

48. **gözüm:-üm**

Gazel 125

Mısra: 5

Göz, görme organı

5. Gözüm yol gözedür cān muntazırdur
6. Enīs-i ‘āşık-ı bīmāra geldi

49. **gözümünden:-üm, -den**

Gazel 135

Mısra: 2

Göz, görme organı

1. Kanlara ğarğ eyledi bağrumdağı başlar beni
2. Virdi seylāba bu gözümünden akan yaşlar beni

50. **gözüme:-üm, -e**

Gazel 135

Mısra: 7

Göz, görme organı

7. Āh kim gönüm gözüme uyduğundan kırkaram
8. Öldürür āhir ala gözler kara kaşlar beni

51. **gözlerüñden:**-ler, -üñ, -den**Gazel 138**

Mısra: 5

Göz, görme organı

5. Gözlerüñden luṭf u iḥsan ummasa nergis şehā
6. Yollarunda kâsesin ḳomazdı a‘mâlar gibi

52. **gözüñe:**-üñ, -e**Gazel 141**

Mısra: 5

Göz, görme organı

5. Hây bilmez gözüñe hey dimedük
6. Fitne-i rüzgâr hey seni mi

53. **gözlerüñ:**-ler, -üñ**Gazel 143**

Mısra: 7

Göz, görme organı

7. Gözlerüñ şebbâzı kim minḳârıdur kirpüklerüñ
8. Cân hümâsın şayd ider şol zülf-i şâhînper gibi

54. **gözlerüm:**-ler, -üm**Gazel 143**

Mısra: 10

Göz, görme organı

9. ‘Amriyâ düzd-i şabâdan şaḳınup ḥāk-i rehin
10. Gözlerüm dürcinde pinhân eyledüm zerger gibi

göz aç-:1. **göz açdı:**-dı**Kaside 1**

Mısra: 10

Uyanmak

9. Terâne ol ḳadar itdi hezâr şevḳ ile kim
10. Göz açdı uyḳudan uyandı nergis-i şehlâ

göz göre:1. **göz göre:****Gazel 35**

Mısra: 8

Göz göre göre

7. Gönül gitdi iki göz arasında
8. Güm itdi göz göre ol iki 'ayyār

göz et-:

1. göz ider:-er
Gazel 18
Mısra: 4
Göz kırpmaq, bakmaq
3. 'Āşık öldürmek adın nāz komış bir zālīm
4. Gözüme qarşı raķibe göz ider nāzlanur

göz nūrın dök-:

1. göz nūrın döküp:-üp
Gazel 15
Mısra: 2
Göz nurunu dökmek II Çok dikkatle uğraşmak
1. Ay yüzünde şun'-ı Yezdāndur hilālī kaşlar
2. Yazmaya bu naķşı göz nūrın döküp naķķaşlar

göz ucu:

1. göz ucıyle:-y, -le
Gazel 68
Mısra: 8
Dikkatsiz bakış
7. Zaħm irürmek kandan olurdu leb-i şīrīnüne
8. Göz ucıyle va'deye tatlu dile mağrur idüm
2. göz ucından:-n, -dan
Müfret 1
Mısra: 1
Dikkatsiz bakış
1. Göz ucından dil-i virāneye āteş düşdi
2. Raħt-ı şabrı dağılıp hālī müşevveş düşdi
3. göz ucından:-n, -dan
Gazel 132
Mısra: 1
Dikkatsiz bakış
1. Göz ucından dil ucına yine āteş düşdi
2. Raħt-ı şabrı tağılıp hālī müşevveş düşdi

4. göz uciyle:-y, -le

Gazel 105

Mısra: 11

Dikkatsiz bakış

11. Göz uciyle bir nazar kılmaz niyaz ehline āh

12. Bu gurūr-ı hüsni ile bu nāz u istiğna ile

göz yaşı:

1. göz yaşıdur:-dur

Gazel 21

Mısra: 6

Gözyaşı

5. Āsumān-ı dergehünde hūn-ı ‘āşıkdur şafağ

6. Dāne dāne göz yaşıdur encüm-i seyyāreler

2. göz yaşıyle:-yle

Gazel 65

Mısra: 6

Gözyaşı

5. Şoḥbet itsem sensüz ey can bezminün ārāyişi

6. Göz yaşıyle içdügüm hūn-ı cigerdür mül degül

3. göz yaşıyle:-y, -le

Kaside 1

Mısra: 77

Gözyaşı

77. Zemīn şahīfesine göz yaşıyle yazsam yig

78. Biraz iderdüm ola ḥāl-i guşşamı inşā

4. göz yaşıyle:-y, -le

Gazel 105

Mısra: 5

Gözyaşı

5. Kanda yuyam göz yaşıyle yüz karasın hey dirīg

6. Āleme oldum melāmet bu dil-i rüsvāy ile

5. gözlerüm yaşıyle:-y, -le

Gazel 143

Mısra: 3
Gözyaşı

3. Çihre-i zerdümle kaldum gözlerüm yaşıyle âh
4. Ğarğa-i âb-ı revānam gör ki nîlüfer gibi

6. gözüm yaşıyle:-yle

Gazel 49

Mısra: 9

Gözyaşı

9. Gözüm yaşıyle besler idi bāĝbān-ı dil
10. ‘Amrī nihāl-i ‘ömr idi ol servķad dirĝ

7. gözüm yaşı:

Kaside 1

Mısra: 32

Gözyaşı

31. Esirge bendeñem ey şehsüvār-ı hüsn ü cemāl
32. Gözüm yaşı gibi kaldum ayaķda bī ser ü pā

8. gözüm yaşın:-n

Murabba 3

Mısra: 3

Göz yaşı

3. Etegüñle gözüm yaşın sileyin
4. Seni bir göreyin andan öleyin

9. gözyaşı:

Gazel 16

Mısra: 5

Gözyaşı

5. Ğasret oķı kim gözyaşı peykānıdur ey dost
6. Derd ile cigerden gelen âh-ı seherıdūr

10. gözyaşın:-n

Gazel 122

Mısra: 10

Gözyaşı

9. İşıit şol derdmendüñ mācerāsın
10. Ğapuña gözyaşın aķıtdı gitdi

göz yum-:

1. göz yummadın: *-ma, -di, -n*

Murabba 3

Mısra: 3

Ölmeden önce

3. Di e göz yummadın 'âlem gözinden
4. Seni bir göreyin andan öleyin

gözde vü gönülde:

1. gözde vü gönülde:

Gazel 140

Mısra: 6

Gözde ve kalpte

5. Deyr-i dünyâyı ki nakş eyledi nakķāş-ı ezel
6. Sen büti gözde vü gönülde muşavver kıldı

göze göz:

1. göze göz:

Gazel 76

Mısra: 2

Göz göze, yüz yüze

1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
2. Göze göz nergisleriyle vālih ü hayrān iden

gözet-:

1. gözetmez: *-mez*

Gazel 111

Mısra: 2

Gözlemek, izlemek

1. Reyhān saçuñuñ olmasa hayrānı benefşe
2. Gözetmez idi boynın egüp anı benefşe

gözü:

1. gözüsin: *-sin*

Kaside 2

Mısra: 6

Ayna

5. Şuverden ne peydā ola bende kim
6. Gönül gözüsin tıtdı jeng-i günāh

gözi fettān:1. **gözi fettāndan:-dan****Gazel 123**

Mısra: 8

Fitne çıkararı göz II Aşıkları ayartarı bakış

7. Sihr ü efsünler yazup müşğ ile gül evrākına

8. Kıldı bu cādū cūdā ol gözi fettāndan beni

gözi mestāne:1. **gözi mestāneye:-ye****Gazel 96**

Mısra: 1

Sarhoş eden gözli

1. 'Āşıkām kāfirler içre bir gözi mestāneye

2. Zülfi kullabı çeker iltür beni meyhaneye

gözle:-1. **gözleyen:-yen****Gazel 106**

Mısra: 13

Beklemek

13. Gel berü mescidde ön şaf gözleyen şôfiyi gör

14. Menzili meyhanede şaff-ı ni'āl oldu yine

2. **gözlenen:-nen****Gazel 106**

Mısra: 17

Görünen

17. Hamdü lillāh devletünde ma'rifetdür gözlenen

18. Şükr kim manzūr olan fażl u kemāl oldu yine

3. **gözle:****Gazel 127**

Mısra: 2

Korumak, dikkat etmek

1. Düşmana urma tır-i pürtābı

2. Devr-i hüsnünde gözle aḥbābı

göz revzenü:1. **gözüm revzenüni:-ñi****Gazel 109**

Mısra: 5

Göz kapağı

5. Ey gözüm revzenüni yapma kim ol meh bu gice

6. Göñül uğurlığına gelse gerek revzenüñe

göz sefinesi:1. **gözüm sefinesinüñ:-nüñ****Kaside 1**

Mısra: 28

Göz gemisi II Sürekli gözyaşı döken göz

27. H̄abāb-ı eşk degül baħr-i ğuşşada görinen

28. Gözüm sefinesinüñ bādbānidur cānā

gözün aç-:1. **gözün aç:****Murabba 5**

Mısra: 1

Dikkatle bakmak

1. Gözün aç hāl-i ‘uşşāka nazar kııl

2. Söze gel meclisün naqlin şeker kııl

2. **gözün aç:****Gazel 54**

Mısra: 3

Kendine gelmek

3. Ey dil-i ħasta gözün aç ki iren

4. Ol Mesihānefes tabīb ancak

gözi açuk kal-:1. **gözi açuk kalup:-up****Gazel 75**

Mısra: 8

Gözü arkada kalmak

7. Ölürken kıbleye döndürseler bir ‘āşık-ı zārı

8. Gözi açuk kalup baħa maħalleñden yaña kıblem

gözüne sok:1. **gözüne şok:****Gazel 90**Mısra: **9***Gözüne sokmak*

9. Zāhidā Tūbā budağın gözüne şok ҡo beni

10. ‘Aşıka Tūbā yiter ol ҡāmet-i dılcū diyen

ğubār:1. **ğubārım:-ım****Murabba 3**Mısra: **1***Toz, toprak*

1. Yüzüme saçmadın devrān ğubārım

2. Dilerem kim müyesser ide yārı

güftār:1. **güftārım:-ım****Gazel 5**Mısra: **10***Söz, kelim*

9. Acı diller vireyin ‘Amrīye cān virsün dimiş

10. Hey ne şīrīn söylemiş la‘l-i şeker güftārın öp

2. **güftār:****Gazel 103**Mısra: **4***Söz, kelim*

3. Ağyar ğamından öle şādīden ölem ben

4. Yād itse beni sehv ile güftār arasında

3. **güftāra:-a****Gazel 130**Mısra: **15***Söz, kelim*

15. Leb-i la‘lūñ ile güftāra gelsen

16. Dizersin rişte-i cānda le‘ālī

göl:**1. gül:****Kaside 1**Mısra: **23***Gölün kırmızı rengi ateş bağlamında*

23. Dilersin od şalasın gül gibi cihāna yine
24. Libās-ı sebzi çıkarup ki geydün āl kabā

2. gül:**Murabba 1**Mısra: **1***Göl II Sevgili*

1. Virmedin bād-ı hazāna defter ü dīvānı gül
2. Hükmine rām eyler iken bülbül-i nālāmı gül

3. gül:**Murabba 1**Mısra: **2***Göl II Sevgili*

1. Virmedin bād-ı hazāna defter ü dīvānı gül
2. Hükmine rām eyler iken bülbül-i nālāmı gül

4. gülüne:-ün, -e**Murabba 5**Mısra: **4***Göl II Sevgilinin yanağı*

3. Nazar kıl nergisünle bülbülüne
4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüne

5. gülüne:-ün, -e**Murabba 5**Mısra: **4***Göl II Sevgilinin yanağı*

3. Yiter uyı güzeller pādışāhı
4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüne

6. gülüne:-ün, -e**Murabba 5**Mısra: **4***Göl II Sevgilinin yanağı*

3. Çalınsun karşıña sīnem rebābı
4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüne

7. **gölüne:-üñ, -e****Murabba 5**

Mısra: 4

Gül II Sevgilinin yanağı

3. Yañağın sūz-ı sīnemden ter olmış
4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüne

8. **gölüne:-üñ, -e****Murabba 5**

Mısra: 4

Gül II Sevgilinin yanağı

3. Uyrken öpmesün ‘Amrī hāzer kııl
4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüne

9. **gölüm:-üm****Kıt'a 10**

Mısra: 2

Gül

1. Senüñ göñlüñ belālu bülbül ister
2. Benüm göñlüm gülüm bālī gül ister

10. **gül:****Kıt'a 10**

Mısra: 2

Gül

1. Senüñ göñlüñ belālu bülbül ister
2. Benüm göñlüm gülüm Bālī gül ister

11. **gül:****Gazel 19**

Mısra: 9

Gül

9. Gül degül ‘āşık idüp bülbüli söze getüren
10. Medḥ-i ḥüsnünde olan defter-i rengīnümdür

12. **gül:****Gazel 22**

Mısra: 8

Gül

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevk ile
8. Dirler ol ḥür-ı behište gül midür bülbül midür

13. **göl:****Gazel 29**

Mısra: 8

Göl II Kırmızı renk

7. Destbāzī eyler iken buse añsañ dil virüp
8. Sögdügince gül gibi humret gelür mergüb olur

14. **gölün:-ün****Gazel 32**

Mısra: 5

Göl II Güzel, gönül çelen

5. Her gölün yanına düşüp yürür elbette raķīb
6. N' idem ol hār-ı siyeh ekmedügün yirde biter

15. **güller:-ler****Gazel 35**

Mısra: 9

Göl

9. Şudandur açılan güller çemende
10. Ne feyz itdi nazar kıl cezb-i didār

16. **göl:****Gazel 35**

Mısra: 13

Göl II Güzel

13. Çemen şahnında gülsün oynaşım gül
14. Diken zaħmıyle bülbül ağlasun zār

17. **güllerle:-ler, -le****Gazel 39**

Mısra: 1

Göl

1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitānidur
2. Bu dem 'ayş it ki her bir dem hayāt-ı cāvidānīdür

18. **güller:-ler****Gazel 39**

Mısra: 6

Göl

5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül
6. Otağı lāle-i hamrā vü güller sāyebānidur

19. **göl:****Gazel 43**

Mısra: 1

Göl

1. Çemende kurdı çün gül şâhı meclis
2. Eline cām-ı zerrīn aldı nergis

20. **güller:-ler****Gazel 59**

Mısra: 5

Göl

5. Yarı gördüm kırmızı güller taķınmış ben daħi
6. Başuma taķdum şirār-ı dūd-ı āhumdan çiçek

21. **göl:****Gazel 65**

Mısra: 2

Göl II Sevgili

1. Canı āhumdur yaķan ol dıber-i Őengöl degöl
2. Süz viren bülbüle ‘ışık āteŐidür gül degöl

22. **göl:****Gazel 65**

Mısra: 4

Göl

3. Çeşm-i kāfirkīŐi zaķmından Őehīd olanlaruñ
4. Açılan kaķbrinde cennet revzenidür gül degöl

23. **göl:****Gazel 65**

Mısra: 10

Göl, gülün kırmızılığı bağlamında

9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese
10. ‘Amrī için gül daħi kaķ ağlaya bülbül degöl

24. **göl:****Gazel 67**

Mısra: 1

Göl, gülün kırmızılığı bağlamında

1. Gün yüzüñ kim ‘arz ider gül gibi āl
2. Rüy-ı mehde gösterür kaķb-i hilāl

25. **göl:****Gazel 69**

Mısra: 7

Göl

7. Göl gibi rengin kabalarla müzeyyen ola halk
8. Ben çekem çak-i girbân eyleyem 'uryân olam

26. **göl:****Gazel 72**

Mısra: 4

Göl

3. Benümleydi hemîşe 'ışk u müşkûn
4. Göl ü bülbül gibi hemdem şanurdum

27. **göl:****Gazel 78**

Mısra: 1

Göl II Güzel, dilber

1. Bezm-i 'uşşâkında ol gül çak idüp pîrâhenin
2. Bu günehlü kullar için açdı cennet revzenin

28. **göl ucından:****Gazel 84**

Mısra: 2

Göl yüzünden

1. Göl zahmını hâruñ götürür bülbül ucından
2. Bülbül n'ola çok mı dile düşse gül ucından

29. **göl ucından:****Gazel 84**

Mısra: 10

Göl yüzünden

9. Yüz nâle vü biñ derd ile 'Amrî gibi bülbül
10. Hâsret dikeninde geçinür bir gül ucından

30. **göl:****Gazel 95**

Mısra: 11

Göl

11. Götürüp perdeyi gül açdı niğâb
12. Sen de aç râzuñi 'ayân eyle

31. **göl:**

Gazel 103

Mısra: 9

Göl II Sevgilinin yanağı

9. Vaşf eyleyeli gül gibi ruhsarını ‘Amrî

10. Rengîn añılur sözleri eş‘âr arasında

32. **güller:-ler**

Gazel 104

Mısra: 9

Göl

9. Goncalar kan ağlayup güller yaqasın çāk ider

10. ‘Amrî kim bülbül dilinden hālini taqrîr ide

33. **güller:-ler**

Gazel 106

Mısra: 10

Göl

9. Cām-ı meyden āl olup her servkaddūñ ‘arızı

10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldu yine

34. **göl:**

Gazel 109

Mısra: 10

Göl

9. Ger ölüp hāk-i mezarında raqībūñ bite hār

10. ‘Amriyā o gül ucından tolaşur dāmenūñe

35. **göl:**

Gazel 110

Mısra: 9

Göl

9. Ne gül egler beni ‘Amrî ne bülbül

10. Güzeller sevmeyince tāze tāze

36. **göl:**

Gazel 112

Mısra: 2

Göl

1. Bir ter ğazel didüm yine cānānum üstine

2. Bülbül işitse gül şaça dīvānum üstine

37. **güldür:-dür****Gazel 117**

Mısra: 3

Gül

3. Hâr neyler bülbül-i bîçāreye güldür iden
4. N'itdi düşman zâr u nālân eyleyen sensin beni

38. **gül:****Gazel 117**

Mısra: 9

Gül

9. Kim añardı bülbülüñ gūyālīgın gül olmasa
10. 'Amrīyem nazm ile destān eyleyen sensin beni

39. **güller:-ler****Gazel 131**

Mısra: 8

Gül

7. Bād-ı seherīden ger koḥuñ ala ey dilber
8. Kābrümde biten güller çāk ide girībānı

40. **güller:-ler****Murabba 2**

Mısra: 3

Gül

3. Germ olup bir birimüz üstine güller saçalum
4. Mest-i lāya 'kıl olalum yaḳalar çāk idelüm

gül-:1. **gülen:-en****Kıt'a 12**

Mısra: 1

Mutlu olmak

1. Ey benüm ağladuğum görüp gülen
2. Gülme kim ağlar firaḳ ile gülen

2. **gülme:-me****Kıt'a 12**

Mısra: 2

Mutlu olmamak

1. Ey benüm ağladuğum görüp gülen
2. Gülme kim ağlar firaḳ ile gülen

3. **gülen:-en****Kıt'a 12**

Mısra: 2

Mutlu olmak

1. Ey benüm ağladuğum görüp gülen
2. Gülme kim ağlar firağ ile gülen

4. **gülmez:-mez****Gazel 21**

Mısra: 11

Gülmek, kesik kesik sesler çıkarmak sûretiyle duygusunu, sevinç veya hayretini açığa vurmak

11. Anlara kim yalvarursın yüzüne gülmez senün
12. Ağlama bir dem k'ola anlar saña yalvaralar

5. **gülsün:-sün****Gazel 35**

Mısra: 13

Mutlu olmak

13. Çemen şahnında gülsün oynaşım gül
14. Diken zaħmıyla bülbül ağlasun zār

6. **güle:-e****Gazel 69**

Mısra: 11

Mutlu olmak

11. Bu ne 'ayş olsun ki 'Amrī ağlaya iller güle
12. Bu ne 'id olsun cihan ħandan u ben giryān olam

7. **güldi:-di****Gazel 72**

Mısra: 9

Mutlu olmak

9. Ben ağladum cihān güldi baña hep
10. Cihān ağlaya ben gülem şanurdum

8. **gülem:-em****Gazel 72**

Mısra: 10

Mutlu olmak

9. Ben ağladum cihān güldi baña hep
10. Cihān ağlaya ben gülem şanurdum

9. **gölmesün:-me, -sün****Gazel 77**

Mısra: 8

Mutlu olmak

7. Ebrveş giryān olup 'ömri karararun yürisün
8. Gölmesün 'ömri günü 'uşşāķı maħzun isteyen

10. **göl:****Gazel 132**

Mısra: 5

Mutlu olmak

5. Ağlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
6. Baña bağrum ķanı saña mey-i bīğış düşdi

11. **gölüyin:-e, -yin****Murabba 3**

Mısra: 2

Mutlu olmak

1. Şuçumı bilmezın bildür bileyin
2. Niçe ağlayayın ben de göleyin

göl budacuğı:1. **göl budacuğı:****Gazel 134**

Mısra: 2

Göl dalı II Sevgilinin boyu

1. Meyl itdürimez āh o boyu müntehācuđı
2. Bād ile gerçi kim egilür gül budacuğı

göl evrāķı:1. **göl evrāķına:-na****Gazel 123**

Mısra: 7

Göl yaprağı

7. Sihr ü efsūnlar yazup müşğ ile gül evrāķına
8. Kıldı bu cādū cüdā ol gözi fettāndan beni

göl nahli:1. **göl nahlin:-n****Gazel 107**

Mısra: 3

Göl fidanı II Sevgilinin boyu

3. Gel ki gül nahlin alup meykedeye 'azm idelüm

4. Başka sancağ çekelüm biz dağı yārānlar ile

göl nihāli:1. **göl nihāli:****Gazel 130**

Mısra: 6

Göl fidanı

5. Şuvarmasa ciger kanıyle bülbül

6. Kıızıl gül mi virürdi gül nihāli

göl ruh:1. **gölruğlarla:-lar, -la****Gazel 43**

Mısra: 8

Göl yanaklı II Sevgili

7. Bahār oldu açıldı lāle vü gül

8. Müzeyyen oldu gülruğlarla meclis

göl şafhasın dağı:1. **göl şafhasın dağı:****Gazel 99**

Mısra: 12

Gölün mutluluk yarası II Sevgilinin ayva tüyleri

11. ' Amrī gazellerin okı kim 'ışkuñ arturur

12. Göl şafhasın dağı hat-ı reyhānı añma ya

göl ü gülsitān:1. **göl ü gülsitān:****Gazel 136**

Mısra: 12

Göl bahçesi, güllük

11. Va'llāhi hōş huzūr idi ta'llāhi hōş sürūr

12. Ben 'andelīb ü yār gül ü gülsitān idi

gül yaprağı:**1. gül yaprağı:****Gazel 57**

Mısra: 9

Gül yaprağı

9. Hey yazuk gül yaprağı gibi hevāya yeltenüp

10. ‘Āmrīnūñ eğlencesin bülbülşifat efğan kōduñ

2. gül yaprağı:**Gazel 109**

Mısra: 1

Gül yaprağı

1. Tatalum beñzeye gül yaprağı pīrāhenūñe

2. Cānı yokdur ki şehā beñzeye bile tenūñe

3. gül yaprağını:-nı**Gazel 137**

Mısra: 8

Gül yaprağı

7. Saña beñzedüp hamāyil gibi halk

8. Götürür koyunda gül yaprağını

gül yüz:**1. gül yüzünçün:-üñ, -çün****Gazel 20**

Mısra: 12

Gül yüzlü güzel

11. Tās alupdur habābdan eline

12. Oldı şu gül yüzünçün āyinedār

2. gül yüzünden:-üñ, -den**Gazel 44**

Mısra: 5

Gül yüzlü güzel

5. Gül yüzünden ki gözün göñlüme āteş şalmış

6. Göyünüp bülbül-i dil derd ile biryān olmuş

3. gül yüzlüler:-ler**Gazel 23**

Mısra: 5
Gül yüzlü güzel

5. Gördiler gül yüzlüler dâmenkeşide seyr ider
6. Goncalar bu şevk ile çāk-i girībān itdiler

gül zahmını:

1. gül zahmını:-nı

Gazel 84

Mısra: 1

Gül yarası (Yara ile gülün, şekil ve renk açısından birbirlerine benzerlikleri bağlamında kullanılmıştır)

1. Gül zahmını hāruñ götürür bülbül ucından
2. Bülbül n'ola çok mı dile düşse gül ucundan

gülāb:

1. gülāb:

Kaside 1

Mısra: 2

Gül suyu

1. Yine 'arūs-ı bahār oldu nāz ile peydā
2. Gülāb u müşk ile kıldı cihānı 'anbersā

gülāb-ı lutf:

1. gülāb-ı lutf:

Gazel 50

Mısra: 2

Lütuf gülsuyu II Sevgilinin teri

1. Cān hoşkasında hāl-i lebüñ müşk-i nāb-ı lutf
2. Dil şışesinde āb-ı 'izāruñ gülāb-ı lutf

gülberg-i ra' nā:

1. gülberg-i ra' nā:

Gazel 23

Mısra: 7

Kırmızı ve sarı renkli olan gül II Sevgilinin yanağı

7. Şaçdılar sünbüllerin gülberg-i ra' nā üstine
8. Bülbül-i şeydā gibi 'uşşākı hayrān itdiler

gölberg-i tarî:1. **gölberg-i tarîdür:-dür****Gazel 16**

Mısra: 4

Taze gül yaprağı (Yara ile gülün, şekil ve renk açısından birbirlerine benzerlikleri bağlamında kullanılmıştır)

3. Yağsañ beni biñ nâz ile incinmeyem ey dost

4. Her dâğ ki senden ire gülberg-i tarîdür

gölbün-i nâz:1. **gölbün-i nâz:****Gazel 66**

Mısra: 5

İşveli gül evi II Sevgili

5. Bâd-ı âhumdan uşansa n'ola ol gölbün-i nâz

6. Dem-i serde döyemez serv-i hırâmânşekil

gülendâm:1. **gülendâmı:-ı****Kıt'a 4**

Mısra: 3

Güzel endamlı, boyu gül gibi nazik ve latif olan II Sevgili

3. Çıplacağ gördüm ol gülendâmı

4. Tâ ölince çıkam mı ben banadan

2. **gülendâm:****Gazel 10**

Mısra: 5

Güzel endamlı, boyu gül gibi nazik ve latif olan II Sevgili

5. Kocılır yad olana ol gülendâm

6. Dirîgâ aşınâsın eylemez yâd

güler yüzlü:1. **güler yüzlüye:-ye****Kıt'a 11**

Mısra: 1

Yüzü güleç, daima gülen

1. Bir güler yüzlüye virdüm gönlümü

2. Bir şeker sözlüye virdüm gönlümü

ğulgüle:1. **ğulgüleler:-ler****Gazel 107**

Mısra: 14

Bağırıp, çağırma

13. Muṭribā sāzuña ‘Amrī sözini demsāz it

14. Ki düşe ğulgüleler ‘āleme efgānlar ile

gülğün-ı eşk:1. **gülğün-ı eşk:****Gazel 81**

Mısra: 3

Özel isim (Husrev’in Şîrîn’e hediye ettiği, babasız olarak dünyaya gelen atın adıdır, al at hakkında kullanılan bir tabir)

3. Gitdi destümden ‘imān-ı şabrum ey Gülğün-ı eşk

4. Țurma kim ol husrev-i şîrînzebānumdur giden

gül-i gülzār:1. **gül-i gülzār:****Gazel 20**

Mısra: 6

Gülbahçesinin gülü

5. ‘Āşıkuñ tāze dāğ açar gönlin

6. Bülbüli şād ider gül-i gülzār

gül-i hamrā:1. **gül-i hamrā:****Gazel 66**

Mısra: 10

Kırmızı gül

9. Yārsuz seyr-i gülistān ide varsam ‘Amrī

10. Gül-i hamrā görünür āteş-i sūzānşekil

2. **gül-i hamrālār:-lār****Gazel 108**

Mısra: 6

Kırmızı gül

5. Işırup boynımı zeyn itdügüm ol kim yaraşur
6. Şem‘-i kâfūrī ʔonansa gül-i ʔamrālār ile

gül-i handān:

1. **gül-i ʔandānumuñ:-um, -uñ**

Gazel 55

Mısra: 4

Açılmış gül

3. Gülşen-i Firdevse girsem bir nazar seyr eylesem
4. Var mıdur görsem nazīri ol gül-i ʔandānumuñ

gül-i handāñşekil:

1. **gül-i ʔandāñşekil:**

Gazel 66

Mısra: 1

Açılmış gül gibi (Güzelin gömleğini açması, gülün açmasına benzetilmiş)

1. Çün girībānın aça ol gül-i ʔandāñşekil
2. Görinür sīnesi hūrşīd-i dirāḥşāñşekil

2. **gül-i ʔandānuma:-um, -a**

Gazel 102

Mısra: 2

Açılmış gül gibi (Güzelin gömleğini açması, gülün açmasına benzetilmiş)

1. Döymedi nāzük mizacı āteşin efgānuma
2. Ah kim pejmürdelik irdi gül-i ʔandānuma

gül-i nesrīn:

1. **gül-i nesrīn:**

Gazel 37

Mısra: 12

Yabani gül II Kırmızılığı sebebiyle sevgilinin yüzü ve yanağı için kendisine benzetilen gül

11. Uyudup bāgbān-ı ğamzeñi dil
12. Yanağundan gül-i nesrīn uğurlar

gül-i ra‘nā:

1. **gül-i ra‘nā:**

Gazel 79

Mısra: 1

Parlak gül II Sevgili, sarı tarafın; aşığın yüzünü sararıp solduran, içinin kırmızılığıyla da aşığın içinini kan ağlatan gül

1. Bülbüller inleden gül-i ra' nā degül misin
2. 'Āşıklar ağladan büt-i zībā degül misin

gül-i sīrāb-ı 'ışk:

1. **gül-i sīrāb-ı 'ışk:**

Gazel 51

Mısra: 4

Aşk (aşığın kanlı gözyaşına) suyuna kanmış gül

3. Rūy-ı zerdüm gözlerüm cūyında ğam nīlūferi
4. Kanlu yaşam hār-ı müjgānda gül-i sīrāb-ı 'ışk

gül-i sūrī:

1. **gül-i sūrīye:-ye**

Gazel 72

Mısra: 11

Yağı çıkarılan Edirne gülü (Sevgilinin yaşadığı yer)

11. Sūrūr ancak gül-i sūrīye karşı
12. Fiğānın bülbülün mātem şanurdum

gül-i ter:

1. **gül-i ter:**

Kaside 1

Mısra: 25

Taze gül II Genç sevgili

25. Tıtuşdum odlara yandım kül oldum ey gül-i ter
26. Henūz sem 'üne irmez mi āh u vāveylā

2. **gül-i ter:**

Kaside 1

Mısra: 59

Taze gül

59. Açılmadık gül-i ter goncasınca daḥi degül
60. Hādīka-i keremūnde bu ḫubbe-i ḫadrā

3. **gül-i ter devri:**

Murabba 1

Mısra: 2

Taze gül zamanı II Bahar

1. Muṭribā sūz ile söylet sâzı cūş eyyāmıdır
2. Kim gül-i ter devridür cūş u ḥurūş eyyāmıdır

4. **gül-i ter:**

Murabba 5

Mısra: 1

Taze gül

1. Gül-i ter sünbülüne pister olmuş
2. Leb-i la'lüñ emilmiş cevher olmuş

5. **gül-i terde:-de**

Gazel 111

Mısra: 8

Taze gül II Genç sevgili

7. Mâtem-zede oldı ecelin andı meğer kim
8. Gördi gül-i terde ḥaṭ-ı cānānı benefşe

gül-i zībā:

1. **gül-i zībānuñ:-nuñ**

Murabba 1

Mısra: 2

Güzel, süslü gül II Sevgili

1. Ṭurmadın dönsün kadeḥ güyende iken 'andelīb
2. Būy-ı vaşlından gül-i zībānuñ almışken naşīb

gülüş:

1. **gülüşde:-de**

Gazel 52

Mısra: 10

Gülüş, gülmek

9. Revişde Sidreden çok müntehāsın
10. Gülüşde gonca-i ḥandāndan artuḳ

gülistān:

1. **gülistānında:-ın, -da**

Gazel 39

Mısra: 9

Gül bahçesi

9. Şehā vaşfuñ gülistānında bir bülbül durur 'Amrī
10. Ki tekrār itdügi her laḥza medḥüñ dāstāmıdır

2. **gülistanı:-ı****Gazel 111**

Mısra: 4

Gül bahçesi

3. Cennet koğusın aldı yine hatt-ı ruhuñdan

4. Hôş bu ile pür kıldı gülistanı benefşe

3. **gülistānuñ:-uñ****Gazel 115**

Mısra: 5

Gül bahçesi

5. Bu gülistānuñ ki 'aşıklar temāşāgāhıdur

6. Serv-i sīmīnberlerinden bir güzel sevdüm yine

gül'izār:1. **gül'izār:****Gazel 48**

Mısra: 4

Gül yanaklı

3. Meclisde germ olup saña öyküñdi nāgehān

4. Ol şermden erir geçer ey gül'izār şem

gülruh:1. **gülruh:****Kaside 1**

Mısra: 16

Gül yanaklı

15. Bu hüsn ü behcete taḥsīn ü āferīnler kim

16. Nazīri yok meger ol gülruh u sīmīnsīmā

gülşeker:1. **gülşeker:****Gazel 113**

Mısra: 9

Gül şekeri II Sevgilinin dudağı

9. Hasta gönülñ ki gülşeker dileye

10. Ol leb-i cānfezāya ışmarla

gölşen:**1. gülşeninde:-in, -de****Gazel 37**

Mısra: 7

Gül bahçesi

7. Gönül tıflı cemâlün gülşeninde

8. Lebünden gonca-i rengin uğurlar

2. gülşen:**Gazel 39**

Mısra: 1

Gül bahçesi

1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitānidur

2. Bu dem 'ayş it ki her bir dem hayāt-ı cāvidānīdür

3. gülşenüñe:-ün, -e**Gazel 109**

Mısra: 4

Gül bahçesi

3. Bülbül-i hastedile nāleler itdürmek için

4. Zağ düşlendi dirīgā nideyin gülşenüñe

gülşen-i cennet:**1. gülşen-i cennet:****Gazel 106**

Mısra: 11

Cennet gül bahçesi

11. Gülşen-i cennet dilerseñ hāne-i hammāra var

12. Muğbeçe hūrī vü mey āb-ı zülāl oldu yine

gülşen-i cūd:**1. gülşen-i cūd:****Kaside 1**

Mısra: 50

Cömertlik gül bahçesi

49. Sen ol sipihr-i keremsin ki ebr-i luṭfuñdan

50. Açıldı gülşen-i cūd u yüceldi serv-i seḫā

gölşen-i firdevs:1. **gölşen-i Firdevse:-e****Gazel 55**

Mısra: 3

Cennet gül bahçesi

3. Gölşen-i Firdevse girsem bir nazar seyr eylesem

4. Var mıdur görsem nazîri ol gül-i handânumuñ

2. **gölşen-i Firdevse:-e****Kaside 1**

Mısra: 5

Cennet gülbahçesi

5. Meger ki gülşen-i Firdevse seyre varmış imiş

6. Şükûfelerle anı zînet eylemiş havrâ

gölsüz gülistânsuz ko-:1. **gölsüz gülistânsuz koduñ:-du, -ñ****Gazel 56**

Mısra: 6

Güllerden ayırmak

5. ‘Āşık-ı bîçâreyi cânânesüz kılduñ dirîğ

6. Bülbül-i âvâreyi gölsüz gülistânsuz koduñ

gölzâr:1. **gölzâra:-a****Gazel 23**

Mısra: 3

Gül bahçesi

3. Her biri dâmenkeşân gölzâra oldılar revân

4. Gūyiyâ řāvüslar cennetde cevlân itdiler

2. **gölzârını:-ı, -nı****Gazel 56**

Mısra: 10

Gül bahçesi

9. ‘Āmrîyi biñ zârî ile hâr-ı ğamda öldürüp

10. Bu cihân gölzârını murğ-ı hoşelhânsuz koduñ

3. **gülrār:****Gazel 103**

Mısra: 6

Gül bahçesi

5. Ser-hôşla maħalleñ tolanup nāle kılanlar
6. Bülbül gibidür zār ola gülrār arasında

4. **gülrāra:-a****Gazel 125**

Mısra: 2

Gül bahçesi

1. Şabā ol serv-i hōşreftāra geldi
2. Lebi gonça yüzi gülrāra geldi

5. **gülrāra:****Gazel 33**

Mısra: 3

Gül bahçesi

3. Şöyle kim gülrāra ilte bŷy müyuñdan nesīm
4. Her biten reyħānı miskīn ü ‘abīrefşān olur

güm it-:1. **güm itdi:-di****Gazel 35**

Mısra: 8

Çalınmak (gönlünü kaptırmak)

7. Göñül gitdi iki göz arasında
8. Güm itdi göz göre ol iki ‘ayyār

gün:1. **gün:****Gazel 50**

Mısra: 5

Güneş II Sevgilinin yanağı

5. Germ olmasun mı dil yine gün toğdı başına
6. Kim āşikāre kıldı ruħuñ āfitāb-ı luṭf

2. **günde:-de****Gazel 93**

Mısra: 2

Yirmi dört saatlik zaman dilimi

1. 'Āşık oldum derdüme yoğdur deva şimden girü
2. Günde biñ kez ölürem ben mübtelā simden girü

3. **gün:**

Gazel 127

Mısra: 12

Güneş

11. Sāye toprak döşendügin ne bilür
12. Gün ki şaldı bisāt-ı sincābī

gün gibi:

1. **gün gibi:**

Gazel 26

Mısra: 7

Güneş gibi parlak ve sıcaklık veren

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne tañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

gün yüz:

1. **gün yüzlü:-lü**

Gazel 81

Mısra: 8

Güneş gibi parlak olan yüz

7. Dūd-ı āhum kim livā-yı ejdehāpeykerdür ol
8. Āsumān-gır idüben gün yüzlü cānumdur giden

1. **gün yüzüñ:-üñ**

Gazel 67

Mısra: 1

Güneş gibi parlak olan yüz

1. Gün yüzüñ kim 'arz ider gül gibi āl
2. Rūy-ı mehde gösterür qalb-i hilāl

günāh:

1. **günāhı:-ı**

Murabba 5

Mısra: 1

Suç, Allah katında yasaklanan şey

1. Nedür 'aşıklarūñ şuçı günāhı
2. Göke irgürdiler feryād u āhı

2. **günāh:****Gazel 9**

Mısra: 9

Suç, Allah katında yasaklanan şey

9. Günāh yoğ imiş öldürse cāşıkı dilber

10. Gel imdi 'Amrīyi öldür bulındı naql-i şarīh

3. **günāh:****Gazel 40**

Mısra: 3

Suç, Allah katında yasaklanan şey

3. Güzelüm sevdüğüm günāh olmaz

4. Öldürürseñ şehīd-i mazlūmuz

4. **günāhuñ:-uñ****Gazel 53**

Mısra: 6

Suç, Allah katında yasaklanan şey

5. Hercāyiler seversin gel tevbe eyle ey dil

6. Her işlenen günāhuñ soñı nedāmet ancak

5. **günāhum:-um****Gazel 71**

Mısra: 3

Suç, Allah katında yasaklanan şey

3. Sevdüğüm midür günāhum bilmedüm

4. Baña bu zulmüñ nedendür sevdüğüm

günāh id:-1. **günāh ider:-er****Gazel 120**

Mısra: 3

Günah işlemek, hataya düşmek

3. Tütalum kul günāh ider nāgāh

4. Luḫ-ı şehden himāyet olmaz mı

günden güne:1. **günden güne:****Gazel 29**

Mısra: 2

Gün geçtikçe, gittikçe, her gün, biraz daha

1. Allāh Allāh bu meleksīmā ne ğarrā hūb olur
2. Toĝar aydur ŧanasın günden güne maħbūb olur

gündüz:

1. **gündüzümün:** -üm, -ün
Gazel 61
Mısra: 6
Gündüz
5. ‘Ārız u kākülün firāķında
6. Farķı yok gicem ile gündüzümün

güneh:

1. **güneh:**
Gazel 94
Mısra: 7
Suç, Allah katında yasaklanan ŧey
7. Hūblar sevmekden artuķ her güneh kim iŧlerem
8. ŧad hezārān tevbeler yā Rabbenā ŧimden girü
2. **günehden:** -den
Gazel 114
Mısra: 5
Suç, Allah katında yasaklanan ŧey
5. Ger günehden ŧayıla ķanlı yaŧum
6. Gözlerüm merdümidür ğarķ-ı günāh

günehkār:

1. **günehkār:** -a
Kaside 2
Mısra: 4
Günah iŧleyen
3. Bulınmaz ķarañuda Āb-ı Hayāt
4. Günehkārā ķılmaz tecellī İlāh

günehlü:

1. **günehlü:**
Gazel 78
Mısra: 2
Günah iŧleyen, günahkār

1. Bezm-i 'uŝŝākında ol gül çak idüp pīrāhenin
2. Bu günehlü kıllar için açdı cennet revzenin

güneş:

1. güneş:

Kaside 1

Mısra: 76

Güneş

75. Zamān-ı rüŝenüñi vaşfa lāyık olmazdum
76. Güneş devāt u kılem olsa şa 'şa 'a añā

2. güneş:

Kıt'a 1

Mısra: 4

Güneş

3. 'Aleme nūr vireyin dirseñ
4. Var güneş gibi ol tek ü tenhā

3. güneş:

Gazel 3

Mısra: 2

Güneş

1. Bir āfet-i dil ü dīn oldu karşıdan peydā
2. Meger ki seyr ide çıkmış güneş gibi tenhā

4. güneşden:-den

Gazel 74

Mısra: 5

Güneş

5. Sen güneşden ırak yaşum gibi
6. Yılduzum düşdi ay efendicüğüm

5. güneş:

Gazel 112

Mısra: 7

Güneş

7. Her ŝubḥ rīsmān gözedür nürdan güneş
8. Kıurmağa çetr-i rif'ati sultānum üstine

güneş bürci:

1. güneş bürcinde:-n, -de

Gazel 98

Mısra: 8

Güneş yıldızı (güzelliği ile güneşi yenen ay yüzlü sevgili)

7. Ne oldur ne budur ‘Arnrī ne hāmeñdür senüñ bil kim

8. Güneş bürcinde dikmişdür güzellik sancağın ol mäh

güneş pençesi:

1. güneş pençesi:

Kaside 1

Mısra: 85

Güneş pençesi

85. Çınār bergi güneş pençesi degül görinen

86. El açdı belki benümle du‘āya ‘arz u semā

gümiş serv-i hırāmān:

1. gümiş serv-i hırāmān:

Gazel 89

Mısra: 2

Naz ile salınan gümüş tenli sevgili

1. Kim gördi senüñ gibi perīzād Süleymān

2. La‘l ola lebi kıddi gümiş serv-i hırāmān

ğurbet:

1. ğurbetde:-de

Gazel 56

Mısra: 2

Sevgiliden ayrı olunan yer

1. Gıtdüñ ey rüh-ı revān ben hıstayı cānsuz kıodun

2. Bu dil-i pürderd ile ğurbetde dermānsuz kıoduñ

2. ğurbetde:-de

Gazel 57

Mısra: 2

Sevgiliden ayrı olunan yer

1. Gıtdüñ ey derdüm emi dilhasteñi hayrān kıodun

2. Cān viren dermāndeni ğurbetde bīdermān kıoduñ

ğurūr-ı hüsn:

1. ğurūr-ı hüsn:

Gazel 105

Mısra: 12
Güzelliğin verdiği gurur

11. Göz ucıyla bir nazar kılmaz niyaz ehline āh
12. Bu gurūr-ı hüsn ile bu nāz u istiğna ile

gūş id-:

1. **gūş idüp:-üüp**
Gazel 47
Mısra: 5
Kulak vermek, dinlemek
5. Gūş idüp bülbul sözün mey nūş kııl
6. Kılma vā'iz kııl u kālın istimā'

2. **gūş ide:-e**
Gazel 127
Mısra: 9
Kulak vermek, dinlemek
9. Gūş ide mi niyāz-ı dervişi
10. 'Amriyā 'izz ü nāz aşhābı

gūş kıl-:

1. **gūş kııl:**
Kaside 2
Mısra: 1
Dinlemek, dikkate almak
1. Sözüm gūş kııl olma dünyāperest
2. Ki tā ırmeye her denīden şikest

gūşād:

1. **gūşād:**
Gazel 12
Mısra: 10
Açılış, açılma, açma
9. Ağardı dīdeleri ka'beteyni 'Amrīnūñ
10. Fiğān ki bulımadı şeş der-i fenāda gūşād

gūşe:

1. **gūşeden:-den**
Gazel 25

Mısra: 8

Köşe, yer, mekan

7. Her ğamzekârı kim seven ancak beni bilem
8. Her güşeden figân k' aña biñ mübtelâ çıkar

2. **güşe:**

Gazel 118

Mısra: 1

Köşe, yer, mekan

1. 'Ārife güşe mi var künc-i ferâgatden iyi
2. Sâliketüşe mi var genc-i kanâ'atden iyi

güşe-i meyhane:

1. **güşe-i meyhanede:-de**

Gazel 77

Mısra: 11

Meyhane köşesi

11. Güşe-i meyhanede 'İsâ şuyın nüş eylesün
12. Menzilin hürşîd gibi evc-i gerdün isteyen

güşe-i 'uzlet:

1. **güşe-i 'uzletden:-den**

Gazel 118

Mısra: 10

Yalnızlık köşesi

9. 'Amriyâ ölmedin öñ göz yumuban geç geçelüm
10. Dâr-ı dünyâda ne var güşe-i 'uzletden iyi

ğuşşâ:

1. **ğuşşâ:**

Gazel 28

Mısra: 8

Gam, keder, hüzn

7. Ne kışşa diyü şorma dil-i derdmende ki
8. Ğam hışşesi vü ğuşşâ vü miñnet naşîbidür

2. **ğuşşâ:**

Gazel 119

Mısra: 9

Gam, keder, hüzn

9. Bu guşsa def 'ine kerem-i Hakk'a tayanup
10. 'Amrī mey iç egerçi ki içdüñ yemīn dahi

güven:

1. **güveni:-i**

Gazel 92

Mısra: 4

*Bir şeye inanmaktan, dayanmaktan, bel bağlamaktan gelen rahat ettirici
duygu*

3. Būse vir cānum al didüm didi kim
4. Güveni tır hemīn alasin sen

güyā:

1. **güya kıl:-**

Gazel 1

Mısra: 5

Konuşturmak, dile getirmek

5. Bülbülleri güyā kıılır bostān-ı Firdevs añdurur
6. Ruhsāre-i gültreng ile gonca dehān virmiş saña

2. **güyā:**

Gazel 98

Mısra: 2

Sözde, sanki

1. Ruḥuñda zaḥm kim irmiş dehānuñ mīmīne ey māh
2. Çekilmiş surḥ ile güyā kitāb-ı ḥüsne bi'smi'llāh

3. **güyā:**

Gazel 103

Mısra: 7

Sözde, sanki

7. Güyā ki şafak içre görünür meh-i nevdür
8. 'Aksi lebüñüñ dīde-i ḥün-bār arasında

4. **güyālīgın:-līg, -in**

Gazel 117

Mısra: 9

Söylenen, konuşulan

9. Kim añardı bülbülüñ güyālīgın gül olmasa
10. 'Amrīyem nazm ile destān eyleyen sensin beni

5. **güyā ide:-e****Kaside 1**Mısra: **88***Konuşturmak, dile getirmek*

87. Niteki vaşl-ı nigār ide 'āşıkı şādān

88. Niteki faşl-ı bahār ide bülbüli güyā

güyende:1. **güyende:****Murabba 1**Mısra: **1***Söyleyici, söyleyen, konuşan*

1. Turmadın dönsün kadeh güyende iken 'andelīb

2. Būy-ı vaşlından gül-i zībānuñ almışken naşīb

güviyā:1. **güviyā:****Gazel 23**Mısra: **4***Sanki*

3. Her biri dāmenkeşān gülzāra oldılar revān

4. Güviyā řāvūs lar cennetde cevlān itdiler

güzel:1. **güzellere:-ler, -e****Kaside 1**Mısra: **33***Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran*

33. Güzellere düşen oldur şımaya peymānın

34. Gerekdür eyleye begler hemīşe 'ahde vefā

2. **güzeller:-ler****Gazel 2**Mısra: **4***Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran*

3. Hüs n ü behcet gökden inmiş hıl 'atüñdür ey melek

4. Biñ ũonanursa güzeller olıma z hemtā saña

3. **güzeller:-ler****Murabba 4**

Mısra: 2

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

1. Sen baña cevri eyleseñ dil derd ile pürhün olur
2. Korkum oldur kim güzeller öğrenür kânün olur

4. **güzeller:-ler****Murabba 5**

Mısra: 3

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

3. Yiter uyu güzeller pâdişâhı
4. Uyan bād-ı şabâ degsün gülüne

5. **güzellerde:-ler, -de****Gazel 7**

Mısra: 1

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

1. Güzellerde olaydı buse 'âdet
2. İrerdi baña daği bu sa'âdet

6. **güzellerde:-ler, -de****Gazel 9**

Mısra: 5

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

5. Bu kaç u gözle güzellerde bīnazīr-i cihān
6. Bu şūr u fitne ile cümle 'ālem içre melīh

7. **güzeller:-ler****Gazel 12**

Mısra: 6

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

5. Kimesne niceye dimez yüzine bakmaz hiç
6. Güzeller içre dilā can metā'ın itme mezād

8. **güzellere:-ler, -e****Gazel 13**

Mısra: 2

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

1. Hüsn ili sancağın çeker kad-i yâr
2. Olsa tañ mı güzellere serdâr

9. **güzel:**

Gazel 14

Mısra: 7

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

7. Bir güzel dün 'âşıkın öldürdi dirler bilmedük
8. Öldüren ol şūh u ol ölen fülân şeydâ mıdur

10. **güzellere:**-ler, -e

Gazel 17

Mısra: 10

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

9. 'Amrîyâ çek cefâyı 'âşık iseñ
10. Nâza katlan güzellere bu yarar

11. **güzeller:**-ler

Gazel 23

Mısra: 1

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

1. Nevbahâr oldu güzeller 'azm-i bostân itdiler
2. Ğam tenûrında dil-i 'uşşâkı biryân itdiler

12. **güzelüm:**-üm

Gazel 40

Mısra: 3

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

3. Güzelüm sevdiğüm günâh olmaz
4. Öldürürseñ şehîd-i mazlûmuz

13. **güzel:**

Gazel 55

Mısra: 10

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

9. Āsitān-ı dilberüme luṭf idüp bi'llāhi var
10. 'Amriyā benden elin öp ol güzel sultānumuñ

14. **güzelden:-den**

Gazel 59

Mısra: 10

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

9. Hil'at-i zībā geyürdi medḥ ile dilberlere
10. Her güzelden 'Amriye bir buse bayramlık gerek

15. **güzel:**

Gazel 68

Mısra: 4

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

3. İçmesem kâdir degüldüm gel beni suçlama kim
4. Bir güzel sākī elinden n'eyleyem mecbur idüm

16. **güzel:**

Gazel 83

Mısra: 6

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

5. Saña beñdeş naqş-ı dilkeş çekmedi naqqāş-ı şun'
6. Bu cihan mecmū'asında bir güzel taşvirsin

17. **güzelsin:-sin**

Gazel 83

Mısra: 8

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

7. Serv kıddüñle şalın kim hūblar uysun saña
8. Sancağūñ çek beg güzelsin hūsn iline mirsin

18. **güzeller:-ler**

Gazel 84

Mısra: 7

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
8. Uçup kaçā 'āşıkları görüp yol ucından

19. **güzeller:****Gazel 85**

Mısra: 3

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

3. Şıyalı cāna güzeller revnâkın

4. Didiler saña Ḥalīl-i bütşiken

20. **güzelleri:-ler, -i****Gazel 88**

Mısra: 9

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

9. Va'llāhi ḥaylī ḥūb tanursın güzelleri

10. 'Amrī senūñ kemālüne taḥsīn ü āferīn

21. **güzel:****Gazel 92**

Mısra: 10

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

9. Ne meleksin ne ḥūrisin ne perī

10. Güzel ādem ne dilrübāsın sen

22. **güzellerde:-ler, -de****Gazel 100**

Mısra: 9

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

9. Güzellerde budur 'ādet ki 'Amrī

10. İşi bitmez kişi yalvarmayınca

23. **güzelsüz:-süz****Gazel 107**

Mısra: 9

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

9. Āḥiretde şorusın vire güzelsüz mey içüp

10. Ol ki şoḥbet hevesin ide girāncānlar ile

24. **güzeller:-ler****Gazel 110**

Mısra: 10

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

9. Ne gül egler beni ' Amrī ne bülbül
10. Güzeller sevmeyince tāze tāze

25. **güzel:**

Gazel 115

Mısra: 1

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Hüsni ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

26. **güzel:**

Gazel 115

Mısra: 2

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Hüsni ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

27. **güzel:**

Gazel 115

Mısra: 4

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

28. **güzel:**

Gazel 115

Mısra: 6

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

5. Bu gülistānuñ ki 'āşıklar temāşāgāhıdır
6. Serv-i sīmīnberlerinden bir güzel sevdüm yine

29. **güzel:**

Gazel 115

Mısra: 8

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

7. Gözüme görünmez oldu cennetin hürileri
8. Şehr meh manzarlarından bir güzel sevdüm yine

30. **güzel:**

Gazel 115

Mısra: 10

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

9. ‘Amriyā Kōştantıniyye ‘azmine tākāt kanı
10. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

31. **güzel:**

Gazel 129

Mısra: 9

Göze ve kulağa hoş gelen, uyum ve ölçülerindeki denge ile hoş giderek hayranlık uyandıran

9. ‘Amriyi bir güzel sever dirler
10. Kim i ki sevdüğü Duḡā mı ki

güzellik devri:

1. **güzellik devri:**

Gazel 128

Mısra: 8

Güzellik zamanı II Gençlik zamanı

7. Bilürseñ özge beglikdür süre gör
8. Güzellik devri dilberlik zamānı

güzellik sancağı:

1. **güzellik sancağın:-n**

Gazel 98

Mısra: 8

Güzellik bayrağı II Sevgilinin güzelliğinin simgesi

7. Ne oldur ne budur ‘Arnrī ne ḡāmeñdür senüñ bil kim
8. Güneş bürcinde dikmişdür güzellik sancağın ol mäh

güzer:

1. **güzer:**

Gazel 32

Mısra: 1

Geçmek

1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi kūyuña güzer
2. Sefer üzre kişiyе düşman imiş sīm ile zer

2.10. H-Ĥ-Ĥ

hāb:

1. hāb:

Gazel 6

Mısra: 1

Uyku

1. Dilber ki uyḥuya vara gelmez gözüme ḥāb
2. Öpsem ṭuya mı diyü çeker cānum ıztırāb

hāba var-:

1. hāba vardı:-dı

Gazel 3

Mısra: 11

Uyumak

11. Terennüm eyleyürek ḥāba vardı mest oldı
12. Açıldı sīne-i sīmīn çözüldi bend-i ḳabā

1. hāba varsam:-sa, -m

Gazel 108

Mısra: 1

Uyumak

1. Ḥāba varsam heves-i zūlf-i semensālar ile
2. Ḳara düşler görürem bu ḳurı sevdālar ile

habāb:

1. habābdan:-dan

Kaside 1

Mısra: 68

Kabarcık (Ters dönmüş kabarcık kadeh gibi düşünölmüş)

67. Diler ki baḥr-i kefüñden gedālḡ ide senüñ
68. Eline kāse alupdur ḥabābdan deryā

2. habābdan:-dan

Gazel 20

Mısra: 11

Kabarcık (Ters dönmüş kabarcık kadeh gibi düşünölmüş)

11. Ṭās alupdur ḥabābdan eline
12. Oldı şü gül yüzüñçün āyinedār

3. **ḥabāb:**

Gazel 108

Mısra: 3

Su üzerinde oluşan hava kabarcığı

3. Meve düşmüş yürür āvāre benüm gibi ḥabāb

4. Bir nefes şöbet için dilber-i ra' nālar ile

ḥabāb-ı eşk:

1. **ḥabāb-ı eşk:**

Kaside 1

Mısra: 27

Gözyaşı kabarcığı II Yelken

27. Ḥabāb-ı eşk degül baḥr-i ḡuşşada görinen

28. Gözüm sefinesinüñ bādbānidur cānā

ḥabbü'l misk:

1. **ḥabbü'l miskdür:-dür**

Gazel 80

Mısra: 3

Misk tanesi II Sevgilinin yüzündeki ben

3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbü'l miskdür

4. Cān dimāḡın eyledi ḥoş büy ile 'anberfeşān

haber:

1. **ḥaber:**

Gazel 12

Mısra: 7

Olmuş veya olmakta bulunan bir şeye dāir orada olmayanlara erişen bilgi, ondan ona nakledilen söz

7. Ḥaber mi virdi boyuñdan şabā ki ḥurrem olup

8. Semā'a girmek için çözdü ṭurrasın şimşād

2. **ḥaber:**

Gazel 24

Mısra: 3

Olmuş veya olmakta bulunan bir şeye dāir orada olmayanlara erişen bilgi, ondan ona nakledilen söz

3. Ne ḥaber ısmarlamak kim dostlar

4. Ben mey-i la'linden oldum bīḥaber

3. **haberüm:-üm****Gazel 73**

Mısra: 2

Olmuş veya olmakta bulunan bir şeye dâir orada olmayanlara erişen bilgi, ondan ona nakledilen söz

1. Zere döndi yüzüm ey sîmberüm
2. Olalı za‘f-1 tenüñden haberüm

4. **haberüm:-üm****Gazel 73**

Mısra: 10

Olmuş veya olmakta bulunan bir şeye dâir orada olmayanlara erişen bilgi, ondan ona nakledilen söz

9. ‘İşk mesti ne bilür nāmūsı
10. Bilmezem yok benüm andan haberüm

haberdâr:1. **haberdâr:****Gazel 35**

Mısra: 2

Bilgi sahibi olmak

1. Göñül şūrîde ben dīvâne vü zâr ü
2. Ne ol benden ne ben andan haberdâr

habîb:1. **habîb:****Murabba 1**

Mısra: 3

Sevilen kimse, sevgili, dost

3. ‘Āşık-1 pürderd ile bir yire gelmişken habîb
4. Sâkıyâ şevk ile toldur cāmı nüş eyyāmıdur

2. **habîbidür:-i, -dür****Gazel 28**

Mısra: 4

Sevilen kimse, sevgili, dost

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevri ider yine
4. Maḥbûbidur cihānuñ u cānuñ habîbidür

3. **habîb:****Gazel 54**

Mısra: 2

Sevilen kimse, sevgili, dost

1. Gelen ol şūḥ-ı dilfirīb ancak
2. Gözlerin sevdüğüm ḥabīb ancak

4. ḥabīb:

Gazel 106

Mısra: 5

Sevilen kimse, sevgili, dost

5. Merḥabā kıldı ḥabīb ü öldi reşkinden ṭabīb
6. Dest virdi şādlık gam pāymāl oldu yine

5. ḥabīb:

Gazel 108

Mısra: 7

Sevilen kimse, sevgili, dost

7. Tatlu tatlu ki söger būsesin alduḡça ḥabīb
8. Pür ider aḡzumuzu sükkeri ḥalvālar ile

6. ḥabīb:

Gazel 112

Mısra: 11

Sevilen kimse, sevgili, dost

11. Cān naḡdi ile virmez ise būsesin ḥabīb
12. Başum daḡi dilerse n'ola cānum

ḥāce:

1. ḥāce:

Kıt'a 2

Mısra: 5

Müezzin hoca

5. Kefen olmakdan ise ḥāce mü'ezzin destār
6. Ḥūblar şevḡına meclisde oda yanmaḡ yeg

ḥāce-i zamān:

1. ḥāce-i zamān:

Gazel 116

Mısra: 3

Tüccar

3. Gel beñzeriyle söyle eyā ḥāce-i zamān
4. Cān ile būsene alalum beñzeri ise

hacer:1. **hacer:****Gazel 41**

Mısra: 6

Taş, kaya

5. Nerm ider katı gönlünü āhum

6. 'Işk odıdur buña hācer döymez

hadd:1. **haddindeyem:-in, -de, -yem****Gazel 125**

Mısra: 7

Derece, sınır

7. Ölüm haddindeyem āhir nefesdür

8. Görelüm bir nefes ol yāra geldi

hadden aşur-:1. **hadden aşurma:-ma****Gazel 85**

Mısra: 8

Haddi aşmak

7. Dōstum her nesnenüñ oranı var

8. Gel cefāyı hadden aşurma inen

hadden geç-:1. **hadden geçürdi:-di****Gazel 13**

Mısra: 17

Haddini aşmak

17. Zülmi hadden geçürdi ğamzelerüñ

18. İşidür Āşaf-ı zamān zinhar

hadeng:1. **hadengin:-in****Gazel 17**

Mısra: 2

Kayın ağacından yapılmış ok

1. Sīnemi hañçer-i sitemle yarar
2. Anda kirpükleri hadengin arar

hadeng-i ğamze-i yāra:

1. hadeng-i ğamze-i yāra:-a

Gazel 87

Mısra: 4

Sevgilinin süzgün yan bakışının oku

3. Devlet nişānların görürem sende ey gönül
4. Beñzer hadeng-i ğamze-i yāra nişānesin

hadīka-i kerem:

1. hadīka-i keremüñde:-üñ, -de

Kaside 1

Mısra: 60

İzzet, şeref bahçesi

59. Açılmaduk gül-i ter göncasınca dañi degül
60. Hadīka-i keremüñde bu kubbe-i hadrā

hafakān ol-:

1. hafakān oldum:-du, -m

Gazel 127

Mısra: 5

Sıkıntılı olmak, ızdırap içinde olmak

5. Hafakān oldum intizār ile gel
6. Şun lebüñden şarāb-ı ‘unnābı

hāk:

1. hākde:-de

Kaside 1

Mısra: 29

Toprak

29. Ayağūñ izi kalup hākde şu tölmişdur
30. Yüzümde göz didügüm oldur ey büt-i ra‘nā

2. hāk:

Murabba 1

Mısra: 3

Toprak

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzün hāk eylesün
4. Sākıyā şevk ile ıoldur cāmı nūş eyyāmıdur

3. **hāk:**

Murabba 2

Mısra: 1

Toprak

1. Şu gibi ayağa düşüp yüzümüz hāk idelüm
2. Yuyalum arıdalum yolumuzı pāk idelüm

4. **hāk:**

Gazel 2

Mısra: 7

Toprak

7. Āsitān-ı dilberümde ıo beni hāk olayın
8. Var mübārek ola şôfi Cennetü'l Me'vā saña

5. **hāke:-e**

Kaside 2

Mısra: 7

Toprak

7. Sücüd eyle her hāke baş çekme kim
8. Melekvār olasın felek menzilet

6. **hākde:-de**

Gazel 19

Mısra: 7

Toprak

7. Ayağuß izi degül hākde āb ile ıolan
8. Bil ki yüzümde benüm dīde-i nemgīnümdür

7. **hākı:-ı**

Gazel 70

Mısra: 1

Yüce Allah

1. Şüretüñ āyinesinde Hākı zāhir gördüm
2. Vaḥdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

8. **hāk:**

Gazel 70

Mısra: 3

Doğru

3. Hâk budur ağzuñ ile goncayı fark eylemede
4. Hıred-i hurde-şinâsı mütehayyir gördüm

9. **hakdan:-dan**

Gazel 120

Mısra: 6

Yüce Allah

5. Tevbe şuyı yumaz mı 'işyanı
6. Feyz Hakdan 'inayet olmaz mı

10. **hâke:-e**

Gazel 140

Mısra: 1

Toprak

1. Gönlümü yıkdı saçuñ hâke berâber kıldı
2. Belümi bükdi benüm kaddümi çenber kıldı

1. **hâke:**

Müfret 2

Mısra: 2

Toprak

1. Gel germ olup olma iñen âteş gibi serkeş
2. Serkeşlik ile hâke berâber olur âteş

hâk id-:

1. **hâk iden:-en**

Gazel 99

Mısra: 13

Toprağa sürmek, toprak etmek

13. 'İşk âsitânesinde yüzün hâk iden gedâ
14. Yâd-ı vezîr kılmaya sultânı anmaya

hâk ile yeksân:

1. **hâk ile yeksân:**

Gazel 69

Mısra: 4

Yerle bir olmak

3. Yârı ağyar ile görüp hasret ile cân virem
4. Derd ile yüz yire koyup hâk ile yeksân olam

2. **hāk ile yeksān eyleyen:-y, -en-yen**

Gazel 117

Mısra: 1

Yerle bir eden

1. Öldürüp hāk ile yeksān eyleyen sensin beni
2. Kanlu yaşum içre ğaltan eyleyen sensin beni

3. **hāk ile yeksān iden:-en**

Gazel 76

Mısra: 12

Yerle bir eden

11. Rūz-ı maḥşerde senüñle Hāk katında söyleşem
12. Ey beni toprağa şalup hāk ile yeksān iden

hak katında:

1. **hāk katında:-n, -da**

Gazel 76

Mısra: 11

Allah indinde

11. Rūz-ı maḥşerde senüñle Hāk katında söyleşem
12. Ey beni toprağa şalup hāk ile yeksān iden

hak ta'ālā:

1. **hāk ta'ālā:**

Gazel 123

Mısra: 10

Allahu teala, namı büyük Allah

9. El getir 'Amrī du'āya sen ben āmīn diyeyin
10. Hāk Ta'ālā kırtara bu nāmüselmāndan beni

2. **hāk ta'ālā:**

Gazel 140

Mısra: 10

Allahu teala, namı büyük Allah

9. 'Amrīye luṭfı diriğ itmek elüñden gelmez
10. Hāk Ta'ālā seni öz luṭfına mazhar kıldı

hakāret:**1. haḳāret:****Gazel 40**

Mısra: 13

Hakir görerek

13. Sen haḳāret göziyle bakma bize

14. Biz gedā şüretinde maḥdūmuz

hāk-i lehad:**1. hāk-i lehad:****Gazel 49**

Mısra: 4

Mezar toprağı

3. Haḫ yazmadın şahīfe-i ruḥsārına henüz

4. Şaçdı yüzine āh ki hāk-i lehad dirīg

2. hāk-i lehad:**Gazel 49**

Mısra: 7

Mezar toprağı

7. Çāk oldu sīne hāk-i lehad gibi derd ile

8. Sūz-ı derūnı bilimedi hīç eḫad dirīg

hāk-i mezar:**1. hāk-i mezarında:-ın, -da****Gazel 109**

Mısra: 9

Mezar toprağı

9. Ger ölüp hāk-i mezarında raḳībūñ bite hār

10. ‘Amriyā o gül ucından tolaşur dāmenūñe

hāk-i pāy:**1. hāk-i pāy:****Gazel 74**

Mısra: 4

Ayak toprağı, tozu

3. Ayağūñ izidür yüzümde gözüm

4. Olmuşam hāk-i pāy efendicügüm

2. **ḥāk-i payın:-in****Gazel 113**

Mısra: 11

Ayak toprağı, tozu

11. Kuḥl için ḥāk-i payın isterseñ

12. Anı ‘Amrī şabāya ışmarla

ḥāk-i reh:1. **ḥāk-i rehin:-in****Gazel 143**

Mısra: 9

Yolunun toprağı

9. ‘Amriyā düzd-i şabādan şaķınup ḥāk-i rehin

10. Gözlerüm dürcinde pinhān eyledüm zerger gibi

hakikat ’ilmi:1. **hakikat ’imini:-ni****Gazel 110**

Mısra: 7

Hakikat ilmi II Aşıklık ilmi

7. Hakikat ’imini ta’līm kılusun

8. Virüñ dil tıflımı ‘ıřķ-ı mecaza

hakir:1. **ḥaķire:-e****Gazel 28**

Mısra: 10

Kıymetsiz

9. Yār u enīs şabr u qarār idi gitdi dil

10. ‘Amrī ḥaķire merḥamet it yir ğarībidür

hakk:1. **ḥaķķa:-a****Gazel 70**

Mısra: 6

Allah

5. Ḥamdü li’llāh biri iki gören aḥvel degülem

6. Ḥaķķa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

2. **ḥaḳḳı:-ı****Gazel 75**

Mısra: 6

İnsan üzerine lâzım, kendine ait olan şey, husus

5. Ḥam olsa ḳāmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden
6. İşıgüñ Ka'besi ḥaḳḳı sücüdüm var saña ḳıblem

3. **ḥaḳḳı:-ı****Gazel 134**

Mısra: 7

Doğrusu, gerçekte

7. Nūr-ı cemāl-i Aḥmed-i Muḥtār ḥaḳḳı ben
8. Cān ile sevmişem görelî Muştafācuğı

ḥakk-ı nemek:1. **ḥaḳḳ-ı nemek:****Gazel 64**

Mısra: 6

Lezzet, tat hakkı, tuz hakkı

5. Ḳaşdum oldur ki uram la'lüñe diş yaralarım
6. Tā unudulmaya arada geçen ḥaḳḳ-ı nemek

ḥāl:1. **ḥāl:****Kaside 1**

Mısra: 3

Ben, vücuttaki siyah noktalar

3. Ḳomış cebñ ü 'izārında nergis altun ḥāl
4. Düzetmiş iki yanında benefşe zülf-i dü tā

2. **ḥālüm:-üm****Kaside 1**

Mısra: 79

Durum, vaziyet

79. Ḳızardı dīde-i kühsār ḥālüm ağlamadan
80. Sen anda görineni şanma lāle-i ḥamrā

3. **ḥālüm:-üm****Murabba 4**

Mısra: 1

Durum, vaziyet

1. Zerd idüp ruhsârımı hâlüm digergün eyleme
2. ‘Ādet idinme cefâyı bağrumı hûn eyleme

4. **hâlümüz:-ü, -müz**

Gazel 20

Mısra: 2

Durum, vaziyet

1. Geldi sevdâ-yı ‘ışk gitdi karar
2. Bilmezüz hâlümüz n’ola bu bahar

5. **hâlüme:-üm, -e**

Gazel 21

Mısra: 3

Durum, vaziyet

3. Gözler olmuşdur ser ā ser kanlar ağlar hâlüme
4. Sîne-i çäkümde gamzeñden açılan yaralar

6. **hâlümüz:-ü, -müz**

Gazel 40

Mısra: 1

Durum, vaziyet

1. Hâlümüz saña yanmağa mūmuz
2. Pürümîd ü harîş-i maħrūmuz

7. **hâlün:-ün**

Gazel 58

Mısra: 7

Ben, vücuttaki siyah noktalar

7. Nār-ı ruhsârũnda hâlün ‘ūd-ı ham itdi buħur
8. Ol buħūra ‘anberĩn oldı bu miskĩn perçemũñ

8. **hāl:**

Gazel 67

Mısra: 4

Durum, vaziyet

3. Nāme-i a‘mālümũñ ‘unvānidur
4. Hāşr-ı hūsnũñde yazılan hatt u hāl

9. **hâlüme:-üm, -e**

Gazel 73

Mısra: 7

Durum, vaziyet

7. Acıyup hālūme kan ağlasañuz
8. Demdür ey dīde-i ğamdīdelerüm

10. **hālini: -i, -ni**

Gazel 102

Mısra: 3

Durum, vaziyet

3. Cān-ı bīmaruñ bilürdüm hālını nabzın tutup
4. Devlet el virse yetişsem sā'id-i cānānuma

11. **hālını: -in, -i**

Gazel 104

Mısra: 10

Durum, vaziyet

9. Ğoncalar kan ağlayup güller yaķasın çāk ider
10. 'Amrī kim bülbül dilinden hālını taķrır ide

halās:

1. **halāş:**

Gazel 45

Mısra: 1

Kurtulmak

1. İstemez rüsvāyī gönlüm bīnevālıķdan halāş
2. Cān bedende olduĝınca mübtelālıķdan halāş

2. **halāş:**

Gazel 45

Mısra: 2

Kurtulmak

1. İstemez rüsvāyī gönlüm bīnevālıķdan halāş
2. Cān bedende olduĝınca mübtelālıķdan halāş

3. **halāş:**

Gazel 45

Mısra: 4

Kurtulmak

3. Varlıĝum yaĝma içün dil şehrine od şaldı 'ışķ
4. Naķd-i şabrı idemedüm ol aralıķdan halāş

4. **halāş:**

Gazel 45

Mısra: 6

Kurtulmak

5. Toldurup cām-ı fenāyı eyle çekdüm ‘ışk ile
6. Oldum ol keyfiyyet ile ḥodnümālīkdan ḥalās

5. ḥalās:

Gazel 45

Mısra: 8

Kurtulmak

7. Gel şafā-yı bāṭın isterseñ ki şôfi muğbeçe
8. Bāde virsün tacı vir ol pārsālīkdan ḥalās

6. ḥalās:

Gazel 45

Mısra: 10

Kurtulmak

9. ‘Amriyā efsün-ı şî‘ri oqımakdan vaz gel
10. İster iseñ ḥūblarla aşınālīkdan ḥalās

ḥalās it-:

1. ḥalās itmek:

Gazel 51

Mısra: 5

Kurtarmak

5. Cān ḥalās itmek olur mı pençesinden ğamzenüñ
6. Baḥr-i ḥüsnüñ mevci kim taqdı dile kullāb-ı ‘ışk

hāle:

1. hāle:

Gazel 33

Mısra: 2

Ay ve güneşin etrafında bazen görünen parlak dâire

1. Ḥaṭ görünse gird-i ḥaddinde gözüm giryān olur
2. Hāle devr itse kamer eṭrāfını bārān olur

halef ko-:

1. halef kodı:-dı

Gazel 9

Mısra: 11

Birinin yerine başka birini bırakmak

11. Seni halef kodı iḥyā-yı ‘ışk eylemege
12. ‘Aceb degüldür eger ölmedi diñilse Mesîḥ

hāli:1. **hāli:****Müfret 1**

Mısra: 2

Durum, vaziyet

1. Göz ucından dil-i virāneye āteş düşdi
2. Raht-ı şabrı dağılup hāli müşevveş düşdi

2. **hālī:****Gazel 130**

Mısra: 1

Boş

1. Gerekmez kim olam bir lahza hālī
2. Ya dildārum gerekdür yā hayālī

hāl-i ‘anberbār:1. **hāl-i ‘anberbārın:-ın****Gazel 5**

Mısra: 2

Anber kokulu ben

1. Perde-i Beytü’l Haremdür turra-i tarrārın öp
2. Dāne-i tesbīh-i cāndur hāl-i ‘anberbārın öp

hāl-i ğuşsa:1. **hāl-i ğuşsamı:-mı****Kaside 1**

Mısra: 78

Kederli hal

77. Zemīn şahīfesine göz yaşıyle yazsam yig
78. Biraz iderdüm ola hāl-i ğuşsamı inşā

hāl-i leb:1. **hāl-i lebūñ:-üñ****Gazel 50**

Mısra: 1

Dudağın yanında bulunan ben

1. Cān hoşkasında hāl-i lebūñ müşk-i nāb-ı luṭf
2. Dil şışesinde āb-ı ‘izāruñ gülāb-ı luṭf

hâli müşevveş:1. **hâli müşevveş:****Gazel 132**

Mısra: 2

Dağınık hal

1. Göz ucından dil ucına yine âteş düşdi
2. Raht-ı şabrı tağılıp hâli müşevveş düşdi

hâl-i 'uşşâka:1. **hâl-i 'uşşâka:-a****Murabba 5**

Mısra: 1

Aşıkların hali

1. Gözüñ aç hâl-i 'uşşâka nazar kııl
2. Söze gel meclisüñ naqlin şeker kııl

halil:1. **halilüm:-üm****Gazel 93**

Mısra: 7

Sadık dost

7. Ey halilüm Nūḥ Tufânın kopardı gözlerüm
8. Kışşa çoḡdur diñle benden mâcerâ simden girü

Halil-i bütsiken:1. **Halil-i bütsiken:****Gazel 85**

Mısra: 4

Put kıran Halil (bkz. Hz. İbrahim (as) peygamber)

3. Şıyalı cāna güzeller revnaḡın
4. Didiler saña Halil-i bütsiken

halk:1. **halk:****Gazel 69**

Mısra: 7

Yaratılmış

7. Gül gibi rengin kabalarla müzeyyen ola halk
8. Ben çekem çak-i girban eyleyem 'uryan olam

2. halk:

Gazel 137

Mısra: 7

Yaratılmış

7. Saña beñzedüp hamāyil gibi halk
8. Götürür koyunda gül yaprağını

halk ara:

1. halk ara:

Rübai 1

Mısra: 2

Halk içinde

1. Yıglap yürürem bî-ser ü bî-pāy nitey
2. Boldum köze köz halk ara rüsvāy nitey

halka halka:

1. halka halka:

Gazel 22

Mısra: 1

Halka halka

1. Halka halka aşılamlar saç mıdur sünbül midür
2. Dâne dâne görinenler beñ midür fülful midür

hall:

1. hall:

Kaside 1

Mısra: 41

Çözmek, üstesinden gelmek

41. Kaçan ki hall ile çekse nişan-ı 'alīşān
42. Elinde kıl kalemi gösterür Yed-i Beyzā

halvā:

1. halvā:

Müfret 7

Mısra: 1

Helva, tatlı II Sevgilinin dudağı

1. Һalvā diledüm la'1 lebinden şekerice
2. Didi hele ağızıñı s..em mā Һazarice

2. **Һalvālar:-lar**

Gazel 138

Mısra: 10

Helva, tatlı II Sevgilinin dudağı

9. Ol şekerleb acı sözler virdügince 'Amrıye
10. Zehr-i Һamdur yidügi her demde Һalvālar gibi

Һalvā-yı ter:

1. **Һalvā-yı ter:**

Gazel 24

Mısra: 2

Taze helva II Sevgilinin dudağı

1. Būse virdi dilberüm zād-ı sefer
2. Kim seferde Һüb olur Һalvā-yı ter

Һam:

1. **Һam:**

Gazel 75

Mısra: 5

Kıvrımlı, bükümlü

5. Һam olsa kāmētüm sinden yüzüm döndürmezem senden
6. İşiğün Ka'besi Һaqqı sücüdüm var saña kıblem

2. **Һam:**

Gazel 79

Mısra: 7

Kıvrımlı, bükümlü

7. Ben yā mıyam ki Һam ola Һaddüm didüm didi
8. Oğ gibi toğru söyleyelüm yā degül misin

Һamāyil:

1. **Һamāyil:**

Gazel 137

Mısra: 7

Gümüsten dört köşe, kabartmalı veya telkârî tarzda yapılan, içine âyetler ve küçük din kitapları konan kab, muska

7. Saña beñzedüp Һamāyil gibi Һalk
8. Götürür Һoynında gül yaprağını

hamāyil-i cevzā:**1. hamāyil-i cevzāya:-ya****Kaside 1**

Mısra: 71

İkizler burcu muskası

71. Felek hamāyil-i Cevzāya and içer her dem

72. Ki sence Őevkete lāyık getürmemiŐ dūnyā

hamdüli'llāh:**1. hamdüli'llāh:****Gazel 106**

Mısra: 17

Hamd alemlerin rabbi olan Allah'a mahsustur

17. Hamdü'llāh devletünde ma'rifetdür gözlenen

18. Şükür kim manzür olan faẓl u kemāl oldu yine

2. hamdüli'llāh:**Gazel 70**

Mısra: 5

Hamd alemlerin rabbi olan Allah'a mahsustur

5. Hamdü li'llāh biri iki gören aĥvel degülem

6. Ĥaĥĥa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

3. hamdüli'llāh:**Gazel 142**

Mısra: 1

Hamd alemlerin rabbi olan Allah'a mahsustur

1. Hamdü'llāh sa'adet el virdi

2. Merĥabā kıldı devlet el virdi

hāme:**1. hāme:****Gazel 1**

Mısra: 14

Yontulmuş kalem

13. Őirīnligin vaŐ itmege la'l-i leb-i rengīnümüñ

14. Ĥāme diyü bir tūĥi-i Őekkerzebān virmiŐ saña

2. **ḥāmedür:-dür****Gazel 55**

Mısra: 1

Yontulmuş kalem

1. Ḥāmedür minḳār-ı bülbül medḥine cānānumuñ
2. Berg-i gülden ideyin evrāḳımı dīvānumuñ

3. **ḥāmesi:-si****Gazel 67**

Mısra: 9

Yontulmuş kalem

9. Leblerüñ medḥinde ‘Amrī ḥāmesi
10. Lüledür kim aḳıdur āb-ı zülāl

ḥāme-i müşkīn:1. **ḥāme-i müşkīnümdür:-üm, -dür****Gazel 19**

Mısra: 14

Misk kokulu kalem

13. Nükhet-i ḥulḳ-ı şerīfüñ gibi āfāḳı tutan
14. ‘Ūd-ı enfāsum ile ḥāme-i müşkīnümdür

ḥāmeñ:1. **ḥāmeñdür:-dür****Gazel 98**

Mısra: 7

Kalem

7. Ne oldur ne budur ‘Amrī ne ḥāmeñdür senüñ bil kim
8. Güneş bürcinde dikmişdür güzellik sancağın ol mäh

ḥam-ı mū:1. **ḥam-ı mū:****Kaside 2**

Mısra: 7

Kıvrımlı saç

7. Ḥam-ı mū diyüp ögdüğüñ mār olur
8. Şalar boynuña sin içinde kemend

2. **ham-ı mû:****Kaside 2**

Mısra: 9

Kıvrımlı saç

9. Ham-ı mû sözi dāmdur ‘Amriyā

10. Anı ƙo bunı eyle terci‘-i bend

hamle:1. **hamleñe:-ñe****Gazel 58**

Mısra: 5

Saldırma, saldırış, harekete geçme

5. Ƙalb ƙalb olsa gönüler döymeye bir hamleñe

6. Hoş ƙafādār oldı saña ey büt-i Çin perçemüñ

hamüş:1. **hamüş:****Gazel 4**

Mısra: 13

Susmak, suskun

13. Her denīnūñ biñ dili var ben şadef gibi hamüş

14. Gevherüm kim ‘arz ide devletlü sulţānum saña

hançer:1. **hançerüñe:-ü, -ñe****Gazel 13**

Mısra: 8

Hançer, kılıç II Sevgilinin bakışı

7. Cān ise borcum aldı ğamzelerüñ

8. Hançerüñe begüm ne borcum var

2. **hançer:****Gazel 38**

Mısra: 6

Hançer, kılıç II Sevgilinin bakışı

5. Şuşadun mı ƙanuña toyduñ mı ey dil cānuña

6. Ne düşersin üstine ol ğamze hançer kendidür

3. **hançerüñden:-üñ, -den****Gazel 90**

Mısra: 7

Hançer, kılıç II Sevgilinin bakışı

7. Hançerüñden ayrılup mecrüh olan dilteşneler

8. Hastadur yanında bulunmaz bir içim şu diyen

hançer-i sitem:

1. hançer-i sitemle:-le

Gazel 17

Mısra: 1

Sitem hançeri

1. Sînemi hançer-i sitemle yarar

2. Anda kirpükleri hadengin arar

handân:

1. handân:

Gazel 57

Mısra: 4

Gülmek, gülen

3. ‘Āşık-ı zârı ölüm haddinde terk itdün dirîğ

4. Şem‘ gibi düşmanı handân beni giryân kuduñ

2. handân:

Gazel 69

Mısra: 1

Gülmek, gülen

1. Bu ne ‘îd olsun cihân handân u ben giryân olam

2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālân olam

3. handan:

Gazel 69

Mısra: 12

Gülmek, gülen

11. Bu ne ‘ayş olsun ki ‘Amrī ağlaya iller güle

12. Bu ne ‘îd olsun cihan handan u ben giryân olam

handan id-:

1. handan iden:-en

Gazel 76

Mısra: 8

Güldürmek, hoşnut etmek

7. Bî-vefâ dirlerse incinme be zâlim yâ nedür
8. Dôstın giryân iden düşmanların Һandan iden

hande:

1. Һandede:-de

Gazel 8

Mısra: 11

Gülme, gülüş

11. BaҺş ile biñ mürdeyi ihyâ ider bir Һandede
12. İdemez 'İsâ daҺi ol la'l-i Һandân ile baҺş

2. Һande:

Gazel 129

Mısra: 2

Gülme, gülüş

1. Nâz mı ki şatduğun cefâ mı ki
2. Һande mi kılduğun belâ mı ki

hande-i hemdem-i nādân:

1. Һande-i hemdem-i nādân:

Gazel 121

Mısra: 8

Cahil dostun gülüşü

7. Mest olup ağlamadan şanma ki bîhüş oldum
8. Һande-i hemdem-i nādân ile öldüm gitdi

hande-i şîrîn:

1. Һande-i şîrîn:

Gazel 127

Mısra: 3

Tath gülüş

3. Luṭf ile nâz u Һande-i şîrîn
4. Hep müretteb melâḫat esbâbı

hâne-i Һammāra:

1. Һâne-i Һammāra:-a

Gazel 106

Mısra: 11

Meyhane

11. Gülşen-i cennet dilerseñ hâne-i hammâra var
12. Muğbeçe hürî vü mey âb-ı zülâl oldu yine

hâne-i şādî:

1. **hâne-i şādîyi:-yi**

Gazel 63

Mısra: 9

Mutlu ev II Aşığın gönlü

9. Yıkıldı gönülde hâne-i şādîyi 'Amriyâ
10. Miñnet evin yapar ğamı bennâsı Aḥmedüñ

hân-ı hüsn:

1. **hân-ı hüsnüñ:-üñ**

Gazel 67

Mısra: 5

Güzellik evi

5. Hân-ı hüsnüñ kim mekesrânydı zülf
6. Kıldı haṭ mür ayağında pâyemâl

hānumān:

1. **hānumānı:-ı**

Gazel 61

Mısra: 2

Ev, bark II Göz çukuru

1. Yirlere dökdi şuyını yüzümün
2. Hānumānı ḥarāb ola gözümün

hār:

1. **hāruñ:-uñ**

Gazel 84

Mısra: 1

Diken

1. Gül zaḥmını hāruñ götürür bülbül ucından
2. Bülbül n'ola çok mı dile düşse gül ucından

2. **hār:**

Gazel 103

Mısra: 2

Diken II Rakip

1. Ğamze oqın atmaz baña aġyār arasında
2. Korkar ki oqı zāyi‘ ola hār arasında

3. **hār:**

Gazel 109

Mısra: 9

Diken

9. Ger ölüp hāk-i mezarında raķıbüñ bite hār
10. ‘Amriyā o gül ucından tolaşur dāmenüñe

4. **hār:**

Gazel 117

Mısra: 3

Diken

3. Hār neyler bülbül-i bīçāreye güldür iden
4. N’itdi düşman zār u nālān eyleyen sensin beni

5. **hār ol-:**

Gazel 121

Mısra: 13

Öfkelenmek

13. İşiginde uludı itleri ben hār oldum
14. ‘Amriyā ġayret-i aķrān ile öldüm gitdi

harāb ol-:

1. **harāb ola:-a**

Gazel 61

Mısra: 2

Yıkılmak, harap olmak

1. Yirlere dökdi şuyımı yüzümün
2. Hānumānı harāb ola gözümün

hārābat:

1. **hārābatında:-ın, -da**

Gazel 130

Mısra: 19

Harabeler, viraneler

19. Gezer ‘ışkuñ hārābatında ‘Amrī
20. Girībānçāk mest ü lāübālī

hār-ı ğam:1. **hār-ı ğamda:-da****Gazel 56**

Mısra: 9

Üzüntü, keder ateşi

9. ‘Āmrīyi biñ zārī ile hār-ı ğamda öldürüp

10. Bu cihān gülzārımı murğ-ı hoşelhānsuz koduñ

hār-ı ‘ışk:1. **hār-ı ‘ışk:****Gazel 95**

Mısra: 13

Aşk ateşi

13. Dem be dem hār-ı ‘ışk içinde benüm

14. Bağrumı gonca gibi kan eyle

hār-ı müjgān:1. **hār-ı müjgānda:-da****Gazel 51**

Mısra: 4

Kirpik oku

3. Rūy-ı zerdüm gözlerüm cūyında ğam nīlūferi

4. Kañlu yaşum hār-ı müjgānda gül-i sīrāb-ı ‘ışk

hār-ı siyeh:1. **hār-ı siyeh:****Gazel 32**

Mısra: 6

Kara diken II Rakip

5. Her gülüñ yanına düşüp yürür elbette raķīb

6. N’idem ol hār-ı siyeh ekmedüğüñ yirde biter

harīş-i maħrūm:1. **harīş-i maħrūmuz:-uz****Gazel 40**

Mısra: 2

Aşırı düşkün

1. Hālümüz saña yanmağa mūmuz

2. Pürümīd ü harīş-i maħrūmuz

Hārūt:**1. Hārūt:****Gazel 62**

Mısra: 7

Kur'an'da adı geçen bir meleğin ismi olup edebiyatımızda "büyücü, sihirbaz" anlamında kullanılır

7. Çāh-1 zekānda aşılı Hārūt zülfüñe**8. Bābil füsünın eyledi efsāne beñlerüñ****has:****1. has:****Kaside 2**

Mısra: 4

*Çer çöp, döküntü***3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup****4. Ne şu gibi ol her has altında pest****Hasan:****1. Ḥasandur:-dur****Gazel 71**

Mısra: 10

Peygamberimizin torunu Hz. Hasan (Aşığın sevgisinin aşırılığı bağlamında)

9. Cānum içre cānum u görür gözüm**10. Ḳurretü'l-'aynum Ḥasandur sevdüğüm****hased:****1. hased:****Kaside 1**

Mısra: 52

*Çekememezlik***51. Sen ol kerīm-i cihānsın ki t̄ib-1 h̄ulkuñdan****52. Diyār-1 Rūma hased iltür oldı mülk-i Ḥitā****hāsıl:****1. hāsıl:****Gazel 52**

Mısra: 5

Ortaya çıkan, türeyen, kar, kazanç.

5. Ne hāşıl cānuma tīr-i müjeñden
6. Ciğerde ağulu peykāndan artuğ

haşr ol-:

1. **haşr olunca:-mca**

Gazel 139

Mısra: 6

Öldükten sonra yeniden dirilmek

5. Öyle mestem mey-i la'lüñle ki bir yire varana
6. Haşr olunca arayam bulımayam bende beni

hasret:

1. **hasret:**

Kaside 1

Mısra: 83

Özlem, iştıyak

83. Şarardı hasret ile sebzezār-ı ümmīdüm
84. Zülāl-i terbiyetüñ irmez ise vāy aña

2. **hasret:**

Gazel 11

Mısra: 1

Özlem, iştıyak

1. Her sehergāh direm hasret ile āh meded
2. İrgüreydi ola mı āh-ı sehergāh meded

3. **hasret:**

Gazel 69

Mısra: 3

Özlem, iştıyak

3. Yārı ağyar ile görüp hasret ile cān virem
4. Derd ile yüz yire koyup hāk ile yeksān olam

hasret dikenini:

1. **hasret dikeninde:-n, -de**

Gazel 84

Mısra: 10

Hasret dikenini II Özlem acısı

9. Yüz nāle vü biñ derd ile 'Amrī gibi bülbül
10. Hasret dikeninde geçinür bir gül ucından

hasret kılıcı:**1. hasret kılıcı:****Murabba 3**

Mısra: 3

Hasret kılıcı II Özlem acısı

3. Beni öldürmedin hasret kılıcı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

hasret odı:**1. hasret odında:-n, -da****Kıt'a 17**

Mısra: 2

Ayrılık ateşi

1. Ağlaram biñ derd ile ınan ağlaram
2. Hasret odında ciğerler dağlaram

hasret okı:**1. hasret okı:****Gazel 16**

Mısra: 5

Hasret oku II Özlem acısı

5. Hasret okı kim gözyaşı peykānidur ey dost
6. Derd ile ciğerden gelen āh-ı seherīdür

hasret-i la'l:**1. hasret-i la'lüñ:-üñ****Gazel 32**

Mısra: 7

Sevgilinin la'l gibi gibi kırmızı dudağının özlemi

7. Hasret-i la'lüñ ile cām-ı şarāb alsam ele
8. Sākī-i dīde pür eyler kadehe hūn-ı ciğer

2. hasret-i la'lüñle:-üñ, -le**Gazel 128**

Mısra: 9

Sevgilinin la'l gibi gibi kırmızı dudağının özlemi

9. Kō ölsün hasret-i la'lüñle 'Amrī
10. Kō çıksun acılıkla tatlu cānı

hasret-i zülf ü zenaḥdānuñla:

1. **ḥasret-i zülf ü zenaḥdānuñla:**-uñ, -la

Gazel 33

Mısra: 5

Sevgilinin zülûf ve çenesine duyulan özlem

5. Ḥasret-i zülf ü zenaḥdānuñla ey Yūsuf cemāl
6. Rişte-i cān göñlüme bend ü cihān zindān olur

ḥaşr-ı ḥüsn:

1. **ḥaşr-ı ḥüsnüñde:**-üñ, -de

Gazel 67

Mısra: 4

Güzelliğin toplanması II Sevgilinin yüzü

3. Nāme-i a‘mālümüñ ‘unvāındur
4. Ḥaşr-ı ḥüsnüñde yazılan ḥaṭṭ u ḥāl

ḥasta:

1. **ḥasta:**

Gazel 7

Mısra: 5

Yaralı, incinmiş II Aşık

5. Bu ḥasta ölmedin hecrüñ şebinde
6. Gel ey şem‘-i murād eyle ‘ıyādet

2. **ḥastadur:**-dur

Gazel 27

Mısra: 8

Yaralı, incinmiş II Aşık

7. Dil şaçuñda kıılır ziyāde fiğān
8. Ḥastadur gice zaḥmeti artar

3. **ḥastadur:**-dur

Gazel 27

Mısra: 10

Yaralı, incinmiş II Aşık

9. Seni ‘Amrī sever didüm didi kim
10. Ölecek ḥastadur dilin çiyner

4. **ḥasta:**

Gazel 54

Mısra: 5
Yaralı, incinmiş II Aşık

5. Kendüyi bilmez oldu ḥasta gönül
6. Vaşl añar ölmesi qarīb ancak

5. ḥastayı:-yı

Gazel 56

Mısra: 1
Yaralı, incinmiş II Aşık

1. Gıtdüñ ey rüh-ı revān ben ḥastayı cānsuz ḳodun
2. Bu dil-i pürderd ile ğurbetde dermānsuz ḳoduñ

6. ḥastadur:-dur

Gazel 90

Mısra: 8
Yaralı, incinmiş II Aşık

7. Ḥançerüñden ayrılıp mecrūḥ olan dilteşneler
8. Ḥastadur yanında bulunmaz bir içim şu diyen

7. ḥastaya:-ya

Gazel 93

Mısra: 4
Yaralı, incinmiş II Aşık

3. Dost düşmān āh ide kāfir müselmān raḥm ide
4. Ağlaya ben ḥastaya bay u gedā şimden girü

8. ḥastayam:-yam

Gazel 135

Mısra: 6
Yaralı, incinmiş II Aşık

5. Gitdi ‘aql u gitdi şabr u gitdi dil ey derd ü ğam
6. Ḥastayam tenhā koman bi’llāhi yoldaşlar beni

9. ḥasta:

Gazel 23

Mısra: 9
Yaralı, dertli

9. ‘Āmriyā ben ḥasta ḳaldum ğam bucağında dirīĝ
10. Her kişi yāriyle seyrān-ı gülistān itdiler

hasta düş-:1. **hasta düşdi:-di****Gazel 46**

Mısra: 7

Yaralanmak

7. Hasta düşdi şebrev-i dil bend-i zülfünden şehā

8. Aşmalıysa ölmedin zār ile şu bīmārı aş

hasta gönül:1. **hasta gönlüñ:-üñ****Gazel 113**

Mısra: 9

Yaralanmış gönül

9. Hasta gönlüñ ki gülşeker dileye

10. Ol leb-i cānfezāya ışmarla

hastalığ:1. **hastalığı:-ı****Gazel 126**

Mısra: 7

Dert, sıkıntı

7. Hastalığı yanşağ imiş gönlümün

8. Şehd-i lebin vird-i zebān eyledi

hat:1. **haṭ:****Gazel 3**

Mısra: 4

Yüzde ilk beliren ince sarı tüyler II Ayva tüyü

3. Perī disem yaraşurdı perīde olsa eger

4. Semen 'izār u benefşe haṭ u sehī bālā

2. **haṭ:****Gazel 33**

Mısra: 1

Yüzde ilk beliren ince sarı tüyler II Ayva tüyü

1. Haṭ görünse gird-i ḥaddinde gözüm giryān olur

2. Hāle devr itse kamer eṭrāfını bārān olur

3. **ḥaṭ:****Gazel 47**

Mısra: 1

Yüzde ilk beliren ince sarı tüyler II Ayva tüyü

1. Geldi ḥaṭ can virdüğümde ne nizā‘
2. Ölmedin bir buse şun şoñ elvedā‘

4. **ḥaṭ:****Gazel 49**

Mısra: 3

Yüzde ilk beliren ince sarı tüyler II Ayva tüyü

3. Ḥaṭ yazmadın şahīfe-i ruḥsārına henüz
4. Şaçdı yüzine āh ki ḥāk-i leḥad dirīg

5. **ḥaṭ:****Gazel 67**

Mısra: 6

Yüzde ilk beliren ince sarı tüyler II Ayva tüyü

5. Hān-ı ḥüsnüñ kim mekesrānydi zülf
6. Kıldı ḥaṭ mūr ayağında pāymāl

6. **ḥaṭ:****Gazel 82**

Mısra: 3

Yüzde ilk beliren ince sarı tüyler II Ayva tüyü

3. Ḥaṭ degül bu bībaşiretler gözine perdedür
4. Sebze-i mihr ü vefādur ‘āşıka ey nāzenīn

7. **ḥaṭtın:-tın****Gazel 82**

Mısra: 11

Yüzde ilk beliren ince sarı tüyler II Ayva tüyü

11. ‘Ārızi ḥaṭtın kazıtmaz nāz ider ol çevri çok
12. Gör ne yüzden ‘arż ider bu ‘Amrī-i miskine kīn

8. **ḥaṭ:****Gazel 83**

Mısra: 4

Yüzde ilk beliren ince sarı tüyler II Ayva tüyü

3. Şürete girmiş perīsın siḥr idersin illere
4. Ḥaṭ getürmişsin yalandan hey ne pürtezvīrsin

hatā:**1. ḥaṭā:****Gazel 129**

Mısra: 8

Makbul olmayan iş, kusurlu davranış, kabahat

7. Küfr-i zülfüñe virdüm imānı

8. Müftīye şormadum ḥaṭā mı ki

hātem-i la'l:**1. ḥātem-i la'linde:-in, -de****Gazel 82**

Mısra: 8

Lal gibi dudak mührü (Dudak ile mühür arasında renk, biçim, kıymet ve hüküm ön plandadır)

7. Hoḳka-i yāḳūtda dendānı dürr-i şāhvār

8. Ḥaṭṭ-ı sebzi ḥātem-i la'linde pīrūze nigīn

ḥaṭ-ı 'anberfeşān:**1. ḥaṭ-ı 'anberfeşānı:-ı****Gazel 128**

Mısra: 6

Güzel koku saçan ayva tüyleri

5. Ne siḥr itdi tılısmın bozdı 'aḳluñ

6. Füsūn ile ḥaṭ-ı 'anberfeşānı

ḥaṭ-ı cānān:**1. ḥaṭ-ı cānānı:-ı****Gazel 111**

Mısra: 8

Sevgilinin ayva tüyleri

7. Mātem-zede oldı ecelin andı meḡer kim

8. Gördi gül-i terde ḥaṭ-ı cānānı benefşe

ḥaṭ-ı jengār:**1. ḥaṭ-ı jengārın:-ın****Gazel 5**

Mısra: 4

Pash tüy II Sevgilinin ayna gibi parlak ve pürüzsüz yüzündeki sarı yeşil arası tüyler

3. Yüzüñe sür yüzün ey bî dil du 'â-yı nurdur
4. Āyet-i rahmetdür ey miskîn haṭ-ı jengârın öp

hat-ı reyhâni:

1. hat-ı reyhâni:-ı

Gazel 99

Mısra: 12

Güzel kokulu ayva tüyü

11. 'Amrî gazellerin okı kim 'ıškuñ arturur
12. Gül şafhasındağı hat-ı reyhâni añma ya

hâtır:

1. hâtırından:-ın, -dan

Murabba 1

Mısra: 2

Fikir, düşünce

1. Okısun eş'arı 'Amrî yaqasın çäk eylesün
2. Hâtırından gam gubârın giderüp pāk eylesün

hatt:

1. hatt:

Gazel 67

Mısra: 4

Ayva tüyleri

3. Nāme-i a 'mālümüñ 'unvānidur
4. Haşr-ı hüsnünde yazılan hatt u hāl

2. hattı:-ı

Gazel 85

Mısra: 9

Ayva tüyleri

9. Dilde n'eyler hattı fikri 'Amriyā
10. Çünkü bitmez od yanan yirde çemen

3. hattıñı:-uñ, -ı

Gazel 140

Mısra: 3

Ayva tüyleri

3. Hattıñı müşk-i Hıṭā hālüñi 'anberden iden
4. Dil-i sūzānum ile sīnemi micmer kıldı

hatt u hāl**1. hatt u hāl:****Gazel 106**

Mısra: 4

Ayva tüyü ve ben II Yanak

3. Dīde evrāk-ı hayāle servkādler naqş idüp
4. Şebt olan dil defterinde hatt u hāl oldu yine

1. hatt u hāli:-i**Gazel 130**

Mısra: 4

Ayva tüyü ve ben II Yanak

3. Cerīme yazmaya 'ışkı görürse
4. Kirāmen Kātibin bu hatt u hāli

hatt-ı 'anberīn:**1. hatt-ı 'anberīn:****Gazel 1**

Mısra: 7

Mis kokulu ayva tüyü

7. Ter müşğ ile yazmış yüzün üstine hatt-ı 'anberīn
8. Devr-i kamerde fitne-i āhir zamān virmiş saña

hatt-ı ruh:**1. hatt-ı ruḥuñdan:-uñ, -dan****Gazel 111**

Mısra: 3

Yanaktaki ayva tüyleri

3. Cennet koḥusın aldı yine hatt-ı ruḥuñdan
4. Ḥôş bu ile pür kıldı gülistanı benefşe

hatt-ı sebzi:**1. hatt-ı sebzi:-i****Gazel 82**

Mısra: 8

Yeni çıkmış ayva tüyü

7. Ḥoḳka-i yaḳūtda dendānı dürr-i şāhvār
8. Ḥatt-ı sebzi ḥātem-i la'linde pīrūze nigīn

hatt-ı yār:**1. haṭṭ-ı yār:****Gazel 137**

Mısra: 9

Sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri

9. Dūd-ı ahuñdan kararadı haṭṭ-ı yār

10. ‘Amriyā al indi yüzüñ ağını

haṭuñ:**1. haṭuñ:****Gazel 9**

Mısra: 3

Ayva tüyü

3. Haṭuñ ki ‘arızuña ‘anberīn raqam çekdi

4. Yazıldı safha-i kâfûra el beyâzu şahîh

2. haṭuñ:**Gazel 50**

Mısra: 3

Ayva tüyü

3. Levh-ı ruhuñda yazdı haṭuñ âyet-i vefâ

4. Şimden girü oqınsa revâdur kitâb-ı luṭf

havrâ:**1. havrâ:****Kaside 1**

Mısra: 6

Huriler

5. Meger ki gülşen-i Firdevse seyre varmış imiş

6. Şükûfelerle anı zînet eylemiş havrâ

hây:**1. hây:****Rübai 1**

Mısra: 3

Başına geldiği kelime veya cümlemin anlamını kuvvetlendirir

3. Oldum dil ü dîdedin meded hây nitey

4. Ey vây nitey vây nitey hây nitey

2. hāy:

Rübai 1

Mısra: 4

Başına geldiği kelime veya cümlelerin anlamını kuvvetlendirir

3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey

4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

3. hāy:

Murabba 4

Mısra: 4

Başına geldiği kelime veya cümlelerin anlamını kuvvetlendirir

3. Kanımı dök tek beni hecr ile mağbūn eyleme

4. Hāy efendi hey begüm kan eyle kânūn eyleme

4. hāy:

Murabba 4

Mısra: 4

Başına geldiği kelime veya cümlelerin anlamını kuvvetlendirir

3. Öldürüp ammā ki soñra yār idinme düşmeni

4. Hāy efendüm hey begüm kan eyle kânūn eyleme

5. hay:

Murabba 4

Mısra: 4

Başına geldiği kelime veya cümlelerin anlamını kuvvetlendirir

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ kan idesin

4. Hay efendüm hey begüm kan eyle kânūn eyleme

6. hāy:

Murabba 4

Mısra: 4

Başına geldiği kelime veya cümlelerin anlamını kuvvetlendirir

3. Hūblar sultānısın bi' llāh yavuz ad eyleme

4. Hāy efendüm hey begüm kan eyle kânūn eyleme

7. hāy:

Murabba 4

Mısra: 4

Başına geldiği kelime veya cümlelerin anlamını kuvvetlendirir

3. ' Āmrī niçe anuñ gibiler mağbūn olur

4. Hāy efendüm hey begüm kan eyle kânūn eyleme

8. hāy:

Gazel 74

Mısra: 2

Başına geldiği kelime veya cümlenin anlamını kuvvetlendirir

1. Dīde kan oldı vāy efendicüğüm
2. Kandasın kıanda hāy efendicüğüm

9. hāy:

Gazel 124

Mısra: 6

Başına geldiği kelime veya cümlenin anlamını kuvvetlendirir

5. Dīn ü imān kaşdın eyler hey müselmānlar meded
6. Hāy bilmez kāfir ancak ğamze-i şīrefkeni

10. hāy:

Gazel 139

Mısra: 2

Başına geldiği kelime veya cümlenin anlamını kuvvetlendirir

1. Eyledüñ 'ışık ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

11. hāy:

Gazel 141

Mısra: 5

Vay, eyvah

5. Hāy bilmez gözüñe hey dimedük
6. Fitne-i rüzgār hey seni mi

hayāl:

1. ḥayālūñ:-üñ

Gazel 24

Mısra: 8

Bir kişi veya nesnenin zihinde beliren sureti, düş

7. 'Azm-i rāh itmege yol yokdur baña
8. Ger ḥayālūñ olmaz ise rāhber

2. ḥayālūñe:-üñ, -e

Gazel 71

Mısra: 6

Bir kişi veya nesnenin zihinde beliren sureti, düş

5. Yağma yıkma bozma vīrān eyleme
6. Dil ḥayālūñe vaṭandur sevdüğüm

3. **ḥayālinden:-in, -den****Gazel 75**

Mısra: 9

Bir kişi veya nesnenin zihinde beliren sureti, düş

9. Görüp sen kāfiri gitmez ḥayālinden şanem fikri

10. Namāzı ‘Amrīnūñ hīç ola mı maḳbul ola kıblem

hayāl levhı:1. **ḥayāl levḥına:-na****Kaside 1**

Mısra: 74

Hayal levhası II Hafıza

73. Ne ‘arz-ı hāl gerek saña ḥôd olur ma‘lûm

74. Ḥayāl levḥına taşvīr olınmadın ma‘nā

hayāli:1. **ḥayāli:****Gazel 130**

Mısra: 2

Gerçek olmayan, hayal

1. Gerekmez kim olam bir laḥza ḥālī

2. Ya dildārum gerekdür yā ḥayāli

hayāl et-:1. **ḥayālin itmeḡe:-meḡ, -e****Gazel 136**

Mısra: 9

Düşünmek, hayal etmek

9. Kucmak ḥayālin itmeḡe ḳomazdı ‘ışḳ-ı pāk

10. Bir oyun ile bûsesin almaḳ hemān idi

hayāt bul-:1. **ḥayāt bulur:-ur****Kaside 1**

Mısra: 45

Canlanmak, ölü halden diri hale geçmek

45. Kaçan ki aḡız açā mürdeler ḥayāt bulur

46. Meger sözinde var enfās-ı mu‘ciz-i ‘İsā

hayāt-ı cāvidānī:**1. hayāt-ı cāvidānīdür:-dür****Gazel 39**

Mısra: 2

Sonsuz hayat II Cennet

1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitānidur
2. Bu dem 'ayş it ki her bir dem hayāt-ı cāvidānīdür

hayf:**1. hayfuñ:-uñ****Gazel 71**

Mısra: 1

Haksızlık, eziyet

1. Bana hayfuñ biñ tümendür sevdüğüm
2. Yağş kıl kim bu yamandır sevdüğüm

2. hayflar:-lar**Gazel 101**

Mısra: 2

Eyvah, yazık, heyhat

1. Yazuğ ol mazluma k'āhından ciğerler tağlaya
2. Hayflar şol 'aşığa kim dem be dem kan ağlaya

3. hayf:**Gazel 136**

Mısra: 15

Eyvah, yazık, heyhat

15. Heyhāt irilmez ol deme hayf u hezār hayf
16. Bir demde geldi geçdi şanasın bir ān idi

haylī hūb:**1. haylī hūb:****Gazel 88**

Mısra: 9

Çok iyi

9. Va'llāhi haylī hūb tanursın güzelleri
10. 'Amrī senūñ kemālüne taḥsīn ü āferīn

hayr ol-:1. **hayr:****Gazel 3**

Mısra: 14

Her durumda ve şartta herkesin katında iyi ve makbul olan hal ve iş

13. Bu zevk u 'işrete irmez kişi cinānda daḥi

14. Düşünse hayr ola 'Amrī hele eyi ru'ya

hayran:1. **hayranlar:-lar****Gazel 107**

Mısra: 6

Şaşkın, şaşırıp kalmış kimse II Aşık

5. Yağalum sīnemüze lāle gibi yir yir dāğ

6. 'Işk serhōşları āşüfte vü hayranlar ile

2. **hayrānlar:-lar****Gazel 107**

Mısra: 12

Şaşkın, şaşırıp kalmış kimse II Aşık

11. Huldı zühhāda naşīb eyle Dahī bizi қо

12. 'Işk serhōşları āşüfte vü hayrānlar ile

3. **hayrānı:-ı****Gazel 111**

Mısra: 1

Çok beğenen

1. Reyhān saçuñuñ olmasa hayrānı benefşe

2. Gözetmez idi boynın egüp anı benefşe

hayrān et-:1. **hayrān ider:-er****Gazel 38**

Mısra: 11

Çok beğenmekten gelen bir şaşkınlık vermek

11. 'Amrīye beñzer nice 'aşıkları hayrān ider

12. Ol gözi bādām kim pālūde-i ter kendidür

2. **hayrān iden:-en****Gazel 76**

Mısra: 2

Çok beğenmekten gelen bir şaşkınlık vermek

1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
2. Göze göz nergisleriyle vālih ü hayrān iden

3. **hayrān itdiler:-di, -ler**

Gazel 23

Mısra: 8

Çok beğenmekten gelen bir şaşkınlık vermek

7. Şaçdılar sünbüllerin gülberg-i ra'nā üstine
8. Bülbül-i şeydā gibi 'uşşākı hayrān itdiler

hayrān ko-:

1. **hayrān kodun:-du, -n**

Gazel 57

Mısra: 1

Çok beğenmekten gelen bir şaşkınlık vermek

1. Giddūñ ey derdüm emi dilhasteñi hayrān kodun
2. Cān viren dermāndeni ğurbetde bīdermān koduñ

hayrān ol-:

1. **hayrān olur:-ur**

Gazel 33

Mısra: 8

Çok beğenmek

7. Hey müselmānlar meded āvāre gönlümden kim ol
8. Kānda bir kāfir-beçe görse ana hayrān olur

hayrete var-:

1. **hayrete vardum:-du, -m**

Gazel 59

Mısra: 7

Şaşırarak, şaşırıp kalmak

7. Hūblar dolāba binmiş hayrete vardum görüp
8. Eyle şandum yire inmiş mihr ü māhiyle felek

hayvāt-ı lemyezel:

1. **hayyāt-ı lemyezel:**

Gazel 112

Mısra: 9

Sonsuz hayat, son bulmayan hayat

9. Geysün kabā-yı nāzı ki hayyāt-ı lemyezel

10. Hûş hıl'at itdi serv-i hırāmānum üstine

haz yiri:

1. **haz yirin:-n**

Gazel 118

Mısra: 6

Mutluluk yeri

5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise

6. Haz yirin añlamadum 'ışk u maḥabbetden iyi

hazān bergi:

1. **hazān bergi:**

Gazel 100

Mısra: 4

Sonbahar yaprağı II Aşığın sevgilisine kavuşmak için harcadığı çaba için sararıp solması bağlamında

3. İremez kimse ol serv ayağına

4. Hazān bergi gibi şararmayınca

hazarice:

1. **hazarice:**

Müfret 7

Mısra: 2

Binlerce

1. Halvā diledüm la'l lebinden şekerice

2. Didi hele ağzuñı s..em mā hazarice

hazer kıl-:

1. **hazer kıl:**

Murabba 5

Mısra: 3

Sakinmak, çekinmek

3. Uyurken öpmesün 'Amrī hazer kıl

4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüne

hazîn ol-:1. **hazîn olma:-ma****Gazel 88**

Mısra: 3

Hüzünlenmek

3. Bu nâle vü enîne hazîn olma ey göñül

4. Bir dem gele ki qalmaya bu nâle vü enîn

hazîne-i sultân:1. **hazîne-i sultâna:-a****Gazel 62**

Mısra: 6

Sultanın hazinesi

5. Göñlümde muhkem itdi şehâ mihrüñi senüñ

6. Möhr urdı şan hazîne-i sultâna beñlerüñ

hâzır:1. **hâzır:****Kıt'a 15**

Mısra: 2

Huzurda olan, kaybolmayan

1. Yirde qalmaz 'âşıkuñ âhı begüm

2. Zulmi ço hâzır gör Allâhı begüm

hazret-i hak:1. **hazret-i haq:****Gazel 120**

Mısra: 11

Allah (cc)

11. Qadî olduqda irte Hazret-i Haq

12. Hüblardan şikâyet olmaz mı

2. **hazret-i haqqa:-a****Kaside 2**

Mısra: 7

Allah (cc)

7. Ne yüzden varam Hazret-i Haqqa kim

8. Yüzüm qaradur elde nâmem siyâh

hazret-i 'İsā:**1. hazret-i 'İsāya:-ya****Gazel 124**

Mısra: 2

Hz. İsa (as) peygamber (Sevgili put'a benzetilmiş Hristiyanların peygamberi de Hz. İsa (as) olması bağlamında)

1. Ey büt-i tersā n' için kovduñ kelīsādan beni
2. Kovlayayın Hāzret-i 'İsāya maḥşerde seni

hazret-i 'İzzet:**1. hazret-i 'İzzetden:-den****Gazel 118**

Mısra: 4

Kıymet, itibar, büyüklük, yücelik

3. Cānib-i Hāḫḫı bilen bilmeye şehler ḫapusın
4. Ḳanı bir şāh mı var Hāzret-i 'İzzetden iyi

hazret-i paşa:**1. hazret-i paşa:****Kaside 1**

Mısra: 38

Paşa hazretleri (İbrahim Paşa: Paşa'nın sadaret makamına geçişi 27 Haziran 1523 Cumartesi)

37. Penāh-ı millet-i islām u tāc-ı devlet ü dīn
38. Cihān-ı luḫf u kerem ya'nī hazret-i paşa

hecr:**1. hecre:-e****Kaside 2**

Mısra: 6

Ayrılık

5. Var ey vaşl ile şād olan ağla kim
6. Gelüp ḡam döner hecre rūz-ı vişāl

2. hecr:**Murabba 4**

Mısra: 3

Ayrılık

3. anımı dök tek beni hecr ile maġbün eyleme
4. Hāy efendi hey begüm an eyle ānūn eyleme

hecrūñ Őebi:

1. hecrūñ Őebinde:-n, -de

Gazel 7

Mısra: 5

Ayrılık gecesi

5. Bu ġasta ölmedin hecrūñ Őebinde
6. Gel ey Şem‘-i murād eyle ‘iyādet

hele:

1. hele:

Gazel 3

Mısra: 14

Özellikle, bilhassa

13. Bu zev u ‘işrete irmez kişi cinānda daı
14. DūŐūñse ġayr ola ‘Amrī hele eyi ru‘yā

2. hele:

Mūfret 7

Mısra: 2

Özellikle, bilhassa

1. ġalvā diledüm la‘l lebinden Őekerīce
2. Didi hele aġzuñı s..em mā ġazarīce

hemān:

1. hemān:

Gazel 3

Mısra: 8

Derhal, abucak, hi vakit geirmeden

7. Tekellūf eyledi nūŐ it diyü Őözin Őımadum
8. Hemān dem itdi beni būselerle Őekkerā

2. hemān:

Mūfret 3

Mısra: 2

Ancak, ama

1. Ne fettānsın cihānı hep bilürsin
2. Hemān sevdüġümü bilmezlenürsin

3. hemān:**Gazel 77**Mısra: **3***Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden*

3. Ol hümāsāye havāsını heves kılsun hemān
4. Devlet ü iqbāl ile baht-ı hümāyūn isteyen

4. hemān:**Gazel 136**Mısra: **10***O anda*

9. Kucmak hayālin itmeğe komazdı 'ışk-ı pāk
10. Bir oyun ile būsesin almağ hemān idi

hemdem:**1. hemdem:****Gazel 72**Mısra: **4***Dost, arkadaş*

3. Benümleydi hemīşe 'ışk u müşküñ
4. Gül ü bülbül gibi hemdem şanurdum

hemīn:**1. hemīn:****Gazel 76**Mısra: **9***Hemen*

9. Tek hemīn alnuña sür çanum saña olsun halāl
10. Ey beni ol çamze-i bīmār için çurbān iden

2. hemīn:**Gazel 88**Mısra: **2***Böyle*

1. 'Ömr āhir oldı gel berü ey serv-i nāzenīn
2. Sāyeñde biz de hōş geçelüm bir nefes hemīn

3. hemīn:**Gazel 92**Mısra: **4***Hemen*

3. Būse vir cānum al didüm didi kim
4. Güveni ʔur hemīn alasin sen

hemīše:

1. hemīše:

Kaside 1

Mısra: 34

Her zaman, daima

33. Güzellere düşen oldur şımaya peymānın
34. Gerekdür eyleye begler hemīše ‘ahde vefā

2. hemīše:

Gazel 72

Mısra: 3

Her zaman, daima

3. Benümleydi hemīše ‘ışk u müşküñ
4. Gül ü bülbül gibi hemdem şanurdum

3. hemīše:

Gazel 136

Mısra: 4

Her zaman, daima

3. Şūrīde derdmend idüm āşüftehāl idüm
4. Pīşüm hemīše ‘ayş idi bir hoş zamān idi

hemnişīn:

1. hemnişīndür:-dür

Murabba 1

Mısra: 3

Can dostu

3. Hemnişīndür ol nigār u ʔālī‘üm pīrūzdur
4. Sāķiyā şevk ile ʔoldur cāmı nūş eyyāmıdur

hemtā:

1. hemtā:

Gazel 2

Mısra: 4

Denk, eş

3. Hüsñ ü behcet gökden inmiş hıl‘atūndür ey melek
4. Biñ ʔonanursa güzeller olımaz hemtā saña

hengām-ı gül:**1. hengām-ı gülde:-de****Gazel 33**Mısra: **10***Gül mevsimi II Bahar***9.** Tañ mı ‘ Amrī nāle kılsa ḥüsnüñ eyyāmında kim**10.** Resmîdür hengām-ı gülde bülbülün nālân olur**henüz:****1. henüz:****Kaside 1**Mısra: **26***Hala, daha***25.** Tıtuşdum odlara yandım kül oldum ey gül-i ter**26.** Henüz sem‘üne irmez mi āh u vāveylā**2. henüz:****Gazel 49**Mısra: **3***Hala, daha***3.** Hıta yazmadın şahīfe-i ruḥsārına henüz**4.** Şaçdı yüzine āh ki ḥāk-i leḥad dirîğ**hep:****1. hep:****Müfret 3**Mısra: **1***Hepsi, tamamı***1.** Ne fettānsın cihānı hep bilürsin**2.** Hemān sevdüğümü bilmezlenürsin**2. hep:****Gazel 72**Mısra: **9***Herkes, hepsi***9.** Ben ağladım cihān güldi baña hep**10.** Cihān ağlaya ben gülem şanurdum**3. hep:****Gazel 127**

Mısra: 4

Hepsi, tamamı

3. Luṭf ile nāz u ḥānde-i şīrīn

4. Hep müretteb melāḥat esbābı

her:

1. **her:**

Gazel 2

Mısra: 10

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

9. ‘Amriyā eş‘ārı sūz ile eyit kim okıyup

10. Tā du‘ālar eyleye her ‘āşık-ı seydā saña

2. **her:**

Kaside 2

Mısra: 2

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

1. Sözüüm gūş kıl olma dünyāperest

2. Ki tā ırmeye her denīden şikest

3. **her:**

Kaside 2

Mısra: 4

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup

4. Ne şu gibi ol her ḥas altında pest

4. **her:**

Kaside 2

Mısra: 7

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

7. Sücūd eyle her ḥāke baş çekme kim

8. Melekvār olasın felek menzilet

5. **her:**

Kaside 2

Mısra: 10

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

9. Budur defter-i gülde mastūr olan
10. Budur bülbülün virdi her şubḡāh

6. her:

Gazel 4

Mısra: 13

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

13. Her denīnün biñ dili var ben şadef gibi ḡamūş
14. Gevherüm kim ‘arz ide devletlü sultānum saña

7. her:

Gazel 5

Mısra: 7

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

7. Her dü ‘ālem naqşını ehl-i şafaya gösterür
8. Cān u dil mir ‘atıdur āyīne-i ruḡsārın öp

8. her:

Gazel 11

Mısra: 1

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

1. Her sehergāh direm ḡasret ile āh meded
2. İrgüreydi ola mı āh-ı sehergāh meded

9. her:

Gazel 12

Mısra: 1

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

1. Nihāl-i kāmētūñi her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görünmez şanavber ü şimşād

10. her:

Gazel 16

Mısra: 4

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

3. Yaḡsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
4. Her dāḡ ki senden ire gülberg-i tarīdür

11. her:

Gazel 23

Mısra: 10

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

9. ‘Āmriyā ben ḥasta ḳaldum ḡam bucaḡında dirīḡ

10. Her kişi yāriyle seyrān-ı ḡülistān itdiler

12. her:

Gazel 25

Mısra: 1

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

1. Her ḡūbı kim vefālu diyem bīvefā çıkar

2. Her nāzenīn ki řefḡat umam pūrcefā çıkar

13. her:

Gazel 25

Mısra: 2

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

1. Her ḡūbı kim vefālu diyem bīvefā çıkar

2. Her nāzenīn ki řefḡat umam pūrcefā çıkar

14. her:

Gazel 25

Mısra: 3

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

3. Her ḡonca kim sevem yüzi açılmadıḡ diyem

4. Her yada yüz virüp açılır āřinā çıkar

15. her:

Gazel 25

Mısra: 4

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

3. Her ḡonca kim sevem yüzi açılmadıḡ diyem

4. Her yada yüz virüp açılır āřinā çıkar

16. her:

Gazel 25

Mısra: 5

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

5. Her sebzḥaṭ ki 'āşıkı ḳadrin bilür şanam
6. Baḥt-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

17. **her:**

Gazel 25

Mısra: 7

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

7. Her ḡamzekārı kim seven ancak beni bilem
8. Her ḡüşeden fiḡān k'āña biñ mübtelā çıkar

18. **her:**

Gazel 25

Mısra: 8

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

7. Her ḡamzekārı kim seven ancak beni bilem
8. Her ḡüşeden fiḡān k'āña biñ mübtelā çıkar

19. **her:**

Gazel 32

Mısra: 5

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

5. Her ḡülüñ yanına düşüp yürür elbette raḳīb
6. N'idem ol ḥār-ı siyeh ekmedüḡüñ yirde biter

20. **her:**

Gazel 33

Mısra: 4

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

3. Şöyle kim ḡülzāra ilte bŷy müyuñdan nesīm
4. Her biten reyḥānı miskīn ü 'abīrefşān olur

21. **her:**

Gazel 50

Mısra: 8

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

7. Yā Rab ne sihr ider gözi bīmār gönülüne
8. Her şivesi şafa görünür her 'itābı luḫf

22. **her:**

Gazel 50

Mısra: 8

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

7. Yā Rab ne sihr ider gözi bīmār gönülüne
8. Her şivesi şafa görünür her 'itābı luḫf

23. **her:**

Gazel 53

Mısra: 6

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

5. Hercāyiler seversin gel tevbe eyle ey dil
6. Her işlenen günāhuñ şoñı nedāmet ancak

24. **her:**

Gazel 55

Mısra: 6

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

5. Āh kim seylāb-ı eşküm ğam girüp cān çıkmağa
6. Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānumuñ

25. **her:**

Gazel 59

Mısra: 10

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

9. Hil'at-i zībāgeyürdi medḫ ile dilberlere
10. Her güzelden 'Amrīye bir buse bayramlık gerek

26. **her:**

Gazel 64

Mısra: 9

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

9. 'Amriyā her kişiye ya'nī ferah virmez mi
10. Şūḫ dilberler arasında olan sözi dimek

27. **her:****Gazel 85**

Mısra: 7

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

7. Dôstum her nesnenüñ oranı var
8. Gel cefâyı hâdden aşurma inen

28. **her:****Gazel 90**

Mısra: 2

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

1. Diller alur fitnede şol gamze-i cādū diyen
2. Her yanından bir belâdur kākül ü ebrū diyen

29. **her:****Gazel 94**

Mısra: 7

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

7. Hübolar sevmekden artuğ her güneş kim işlerem
8. Şad hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü

30. **her:****Gazel 94**

Mısra: 10

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

9. Sevdüğüm kimdür dimezem tā ki kendüyi şanup
10. ‘Amrîye cevır itmeye her dilrübā şimden girü

31. **her:****Gazel 106**

Mısra: 9

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

9. Cām-ı meyden āl olup her servkaddüñ ‘ārızı
10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldu yine

32. **her:****Gazel 112**

Mısra: 7

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

7. Her şubḥ rīsmān gözedür nūrdan güneş
8. Kurmağa çetr-i rif'ati sultānum üstine

33. **her:**

Gazel 136

Mısra: 5

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

5. Her n'eyler ise eyler ölür dirilürdi dil
6. Bir gamze tırine dikilürdi nişān idi

1. **her bir:**

Gazel 39

Mısra: 2

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitānidur
2. Bu dem 'ayş it ki her bir dem ḥayāt-ı cāvidānīdür

2. **her bir:**

Kaside 2

Mısra: 9

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

9. Delīl oldı her bir sözüüm aña kim
10. Vücūd-ı cihāna 'ademdür me'al

3. **her biri:-i**

Gazel 23

Mısra: 3

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

3. Her biri dāmenkeşān gülzāra oldılar revān
4. Güyiyā ṭāvūs lar cennetde cevlān itdiler

4. **her biri:-i**

Gazel 82

Mısra: 10

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

9. K̄ara gözler h̄ublarda d̄in ü im̄an olsa ger
10. Her biri t̄urup kem̄in̄i eylemezdi k̄aşd-ı d̄in

3. **her biri:-i**

Gazel 106

Mısra: 10

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

9. Cām-ı meyden āl olup her servkaddūñ ‘ārızı
10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldu yine

her dem:

1. **her dem:**

Kaside 1

Mısra: 71

Her an, daima

71. Felek h̄amāyil-i Cevzāya and iĉer her dem
72. Ki sence Şevkete lāyık getürmemiş d̄ünyā

2. **her demde:-de**

Gazel 133

Mısra: 10

Her an, daima

9. ‘Amr̄i ola ki nāme-i ‘iŐyānı pāk ide
10. Her demde derd ile aĉıt eşk-i nedāmeti

her gice:

1. **her gice:**

Gazel 56

Mısra: 3

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

3. RūŐen eylerken cemālūñ her gice cān bezmini
4. Soĉbeti bozduñ bizi Şem‘-i Őebistānsuz k̄oduñ

2. **her gice:**

Gazel 57

Mısra: 5

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir

5. Her gice merhem şararken sîne-i mecruhumu
6. Tîr-i gamzeñden cigerde ağulu peykân kuduñ

her kaçan:

1. **her kaçan:**

Gazel 59

Mısra: 1

Her ne vakit, ne zaman ki

1. Her kaçan binseñ şalıncağa şalınsañ ey melek
2. Göklere uçar şanup cân talbınur ditrer yürek

2. **her kaçan:**

Gazel 104

Mısra: 4

Her ne vakit, ne zaman ki

3. Kanlar ağlaya şurāhī inleye derd ile nāy
4. Her kaçan muṭrib cemālün muşhafın tefsir ide

her kimse:

1. **her kimse:**

Gazel 105

Mısra: 7

Herkes

7. Aldanup bağlandı her kimse cihan bāzārına
8. Ben kara gīsū ile iller qurı sevdā ile

her lahza:

1. **her lahza:**

Gazel 39

Mısra: 10

Her an

9. Şehā vaşfuñ gülistānında bir bülbül durur ‘Amrī
10. Ki tekrār itdügi her lahza medhūñ dāstāmidur

her ne:

1. **her ne:**

Gazel 62

Mısra: 2

Hangi, hangi (şey ki)

1. Geçdi serîr-i haddüñe şâhâne beñlerüñ
2. Her ne dilerse kıldı dil ü cāna beñlerüñ

2. **her ne:**

Gazel 118

Mısra: 5

Hangi, hangi (şey ki)

5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise
6. Hız yirin añlamadum 'ışk u maḥabbetden iyi

her niçe:

1. **her niçe:**

Gazel 118

Mısra: 7

Her ne zaman

7. Ma'şiyet derdine her niçe ki dermān aradum
8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

her tarafdān:

1. **her tarafdān:-dan**

Gazel 96

Mısra: 8

Her yer, her bölge, her yan

7. Katı sözler söylenürse 'āşıkā olmaz ğarīb
8. Her tarafdān seng atılsa tañ degül dīvāneye

her yana:

1. **her yana:-a**

Gazel 36

Mısra: 6

Her taraf, her yön

5. Girüp meydāna 'uşşāk arasında
6. Semend-i nāzı her yana çaparlar

2. **her yaña:-a**

Gazel 101

Mısra: 6

Her taraf, her yön

5. Hey dirīg ol derdmend ü nātüvān u zāra kim
6. Kan yaşı ırmağ olup her yaña aça çağlaya

her zamān:**1. her zamān:****Gazel 96**

Mısra: 5

Her zaman

5. Cur'asından nūş-ı cān şunar raķībe her zamān

6. Baña gelse zehr-i ķātil ıoldurur peymāneye

hercāyī:**1. hercāyī:****Kıt'a 6**

Mısra: 1

Şıpsıevdi, sebatsız, kararsız

1. Uydı nāgeh baña bir hercāyī hīz-i bī hayā

2. Dilkūlūk itmek dilerdi ara yirde dāyimā

2. hercāyīler:-ler**Gazel 53**

Mısra: 5

Şıpsıevdi, sebatsız, kararsız

5. Hercāyīler seversin gel tevbe eyle ey dil

6. Her işlenen günāhuñ şoñı nedāmet ancak

hergiz:**1. hergiz:****Gazel 18**

Mısra: 5

Asla

5. Hūr-ı 'ın kirpügi ucında şalınmaz hergiz

6. Ol perī kim gözine sürme çeker nāzlanur

hergiz zamān:**1. hergiz zamān:****Gazel 119**

Mısra: 7

Hiç bir zaman

7. Hergiz zamān kimesne bitürmedügin görüp

8. Korkum budur ki sebze bitürmez zemīn dağı

hevādār:**1. hevādārı:-ı****Gazel 32**Mısra: **9***Hevesli, meyilli (kimse), aşık, tutkun***9.** Kāmetüñ servi hevādārı mıdur ‘Amrī gibi**10.** Bāğ-ı küyuñ tolanur peyk oluban bād-ı şeh̄er**hevāya yelten-:****1. hevāya yeltenüp:-üp****Gazel 57**Mısra: **9***Özentiye çalışmak***9.** Hey yazuk gül yaprağı gibi hevāya yeltenüp**10.** ‘Amrīnūñ eğlencesin bülbülşifat efğan koduñ**heves:****1. heves:-, -****Gazel 77**Mısra: **3***Arzu, istekler***3.** Ol hümāsāye havāsını heves kılsun hemān**4.** Devlet ü iqbāl ile baht-ı hümāyūn isteyen**heves-i la‘l-i şekerhā:****1. heves-i la‘l-i şekerhālar:-lar****Gazel 108**Mısra: **10***Şeker gibi tatlı dudak hevesi***9.** Hey ne şirīnlük olur hūblar uydurmağ için**10.** ‘Amrī şī‘rūñ heves-i la‘l-i şekerhālar ile**heves-i zülf-i semensā:****1. heves-i zülf-i semensālar:-lar****Gazel 108**Mısra: **1***Yasemin gölgeli zülfün özlemi***1.** Hāba varsam heves-i zülf-i semensālar ile**2.** Kara düşler görürem bu qurı sevdālar ile

heves et-:**1. hevesin ide:-e****Gazel 107**

Mısra: 10

Arzunu gerçekleştirmek, istediğini yapmak

9. Āhıretde şorusın vire güzelsüz mey içüp

10. Ol ki şoḥbet hevesin ide girāncānlar ile

hey:**1. hey:****Kaside 2**

Mısra: 1

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

1. Saña söylerin diñle hey derdmend

2. Ola kim müfid ola dārū-yı pend

2. hey:**Murabba 4**

Mısra: 4

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

3. Ḳanımı dök tek beni hecr ile maḡbūn eyleme

4. Hāy efendi hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

3. hey:**Murabba 4**

Mısra: 4

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

3. Öldürüp ammā ki şoñra yār idinme düşmeni

4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

4. hey:**Murabba 4**

Mısra: 4

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ ḳan idesin

4. Hay efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

5. hey:

Murabba 4

Mısra: 4

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

3. Hūblar sulṭānısın bi' llāh yavuz ad eyleme
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

6. hey:

Murabba 4

Mısra: 4

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

3. 'Āmrī niçe anuñ gibiler maḡbūn olur
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

7. hey:

Gazel 5

Mısra: 10

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

9. Acı diller vireyin ' Amrīye cān virsün dimiş
10. Hey ne şīrīn söylemiş la' l-i şeker güftārın öp

8. hey:

Kıt'a 5

Mısra: 3

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

3. Hey ne on yüz de virsek olur aña
4. Sīmtendür koyanım onı bunu

9. hey:

Gazel 7

Mısra: 4

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

3. Sitāreñ yoḳ çü mehrūlardan ey dil
4. Bulardan vāz gel hey bīsa' ādet

10. hey:

Kıt'a 7

Mısra: 1

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

1. Sāğarī hey ne tūrfa keçküldür
2. Kim aña sögmek oldı ‘ādet ü hū

11. hey:

Gazel 14

Mısra: 9

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

9. Hey koculası odaya gel didüm dilber didi
10. Hoş varalum ‘Amriyā ammā odañ tenhā mıdur

12. hey:

Gazel 33

Mısra: 7

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

7. Hey müselmānlar meded āvāre gönlümden kim ol
8. Kanda bir kāfir-beçe görse ana hayrān olur

13. hey:

Gazel 46

Mısra: 6

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

5. Zülfüñe karşı boyun egdümse kāfir olmadum
6. Aş demekden aşşı ne hey dīni yok gel bārī aş

14. hey:

Gazel 56

Mısra: 8

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

7. ‘Ārızuñ envārını ‘aşıklarūñdan dūr idüp
8. Veh ki islām ehlini hey dīnsüz īmānsuz kōduñ

15. hey:

Gazel 57

Mısra: 9

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

9. Hey yazuk gül yaprağı gibi hevāya yeltenüp
10. ‘Amrīnūñ eğlencesin bülbülsıfat efğan koduñ

16. hey:

Gazel 83

Mısra: 4

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

3. Şürete girmiş per̄isin sih̄r idersin illere
4. H̄aḡ getürmişsin yalandan hey ne pürtezv̄irsın

17. hey:

Gazel 85

Mısra: 1

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

1. Hey begüm sevdüğüme h̄ıṣmuñ neden
2. Niçe bin ‘aşıkларуñ var bir de ben

18. hey:

Gazel 101

Mısra: 5

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

5. Hey dir̄ig ol derdmend ü nātüvān u zāra kim
6. K̄an yaşı ırmağ olup her yaña aḡa çağlaya

19. hey:

Gazel 108

Mısra: 9

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

9. Hey ne ş̄ir̄n̄lük olur h̄ūblar uydurmağ için
10. ‘Amrī ş̄i’ r̄ūñ heves-i la‘l-i şekerh̄ālar ile

20. hey:

Gazel 123

Mısra: 5

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun ‘āk̄ıbet
6. Yā n’ iderdüñ ayırup ol k̄ān-ı ihsāndan beni

21. hey:

Gazel 124

Mısra: 5

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

5. Dīn ü imān kaşdın eyler hey müselmānlar meded

6. Hāy bilmez kāfir ancak ğamze-i şirefkeni

22. hey:

Gazel 141

Mısra: 1

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

1. Hey yalancı nigār hey seni mi

2. Kānı 'ahd u karar hey seni mi

23. hey:

Gazel 141

Mısra: 1

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

1. Hey yalancı nigār hey seni mi

2. Kānı 'ahd u karar hey seni mi

24. hey:

Gazel 141

Mısra: 2

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

1. Hey yalancı nigār hey seni mi

2. Kānı 'ahd u karar hey seni mi

25. hey:

Gazel 141

Mısra: 4

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

3. Seni bilmez miyem ne kāfirsin

4. Sende n'eyler karar hey seni mi

26. hey:

Gazel 141

Mısra: 5

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

5. Hāy bilmez gözüñe hey dimedük
6. Fitne-i rüzgār hey seni mi

27. **hey:**

Gazel 141

Mısra: 6

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

5. Hāy bilmez gözüñe hey dimedük
6. Fitne-i rüzgār hey seni mi

28. **hey:**

Gazel 141

Mısra: 8

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

7. Göñlüm alduñ hezār 'işve ile
8. Yüri ey şivekār hey seni mi

29. **hey:**

Gazel 141

Mısra: 10

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

9. Şaçlaruñ bendini çözüp itdüñ
10. 'Aqlumı tār u mār hey seni mi

30. **hey:**

Gazel 141

Mısra: 12

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

11. Esdürüp bād-ı āhumı kıomadüñ
12. Şāh-ı 'ömrümde bār hey seni mi

31. **hey:**

Gazel 141

Mısra: 14

Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir

13. Bülbul-i bāğ-ı hüsni iken ‘Amrī
14. Eyledüñ anı zār hey seni mi

hey dirîğ:

1. **hey dirîğ:**

Gazel 105

Mısra: 5

Çok yazık

5. Kanda yuyam göz yaşıyla yüz karasın hey dirîğ
6. ‘Âleme oldum melâmet bu dil-i rüsvây ile

hey meded:

1. **hey meded:**

Gazel 13

Mısra: 9

Yardım, imdat

9. Hey meded ğamzeler füsünından
10. Kalmadı dilde şabr u canda karar

heyhât:

1. **heyhât:**

Gazel 136

Mısra: 15

Yazık, ne yazık

15. Heyhât irilmez ol deme hayf u hezâr hayf
16. Bir demde geldi geçdi şanasın bir ân idi

hezâr:

1. **hezâr:**

Kaside 1

Mısra: 9

Bin, pek çok

9. Terâne ol kadar itdi hezâr şevk ile kim
10. Göz açdı uykudan uyandı nergis-i şehlâ

2. **hezâr:**

Kaside 1

Mısra: 12

Bin, pek çok

11. Bisât-ı sebzenüñ arāyişine şaldı nazar
12. Ezel muşavvirine eyledi hezâr şenâ

3. **hezâr:**

Gazel 3

Mısra: 5

Bin, pek çok

5. Hezâr nâz ile geldi oturdu yanumda
6. Elinde sâğar-ı zerrîn tolu mey-i hamrâ

4. **hezâr:**

Gazel 141

Mısra: 7

Bin, pek çok

7. Gönlüm alduñ hezâr işve ile
8. Yürü ey şivekâr hey seni mi

hezâr hayf:

1. **hezâr hayf:**

Gazel 136

Mısra: 15

Binlerce yazık, çok yazık

15. Heyhât irilmez ol deme hayf u hezâr hayf
16. Bir demde geldi geçdi şanasın bir ân idi

hezârân:

1. **hezârân:**

Gazel 10

Mısra: 1

Binlerce, pek çok

1. Nigârumdan hezârân dâd u feryâd
2. Ki itmez bu dil-i gamgînümi şâd

2. **hezârân:**

Gazel 91

Mısra: 6

Binlerce, pek çok

5. Be-hey begüm kuluñam didüğüm midür suçum
6. Ki ben gedâya hezârân belâlar eyleyesin

hiç:**1. hiç:****Gazel 6**Mısra: **10***Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, katiyen, asla***9.** Peykân-ı dost dilde karar eylemez geçer**10.** ‘Amrî şikeste şîşede hiç eğlenür mi âb**2. hiç:****Gazel 12**Mısra: **5***Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, katiyen, asla***5.** Kimesne niceye dimez yüzine bakmaz hiç**6.** Güzeller içre dilâ can metâ‘ in itme mezâd**3. hiç:****Gazel 21**Mısra: **2***Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, katiyen, asla***1.** Câm-ı la‘lûnsüz karar itmez dil-i biçâreler**2.** Hiç olur mı bâdesüz ârâm ide âvâreler**4. hiç:****Gazel 75**Mısra: **10***Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, katiyen, asla***9.** Görüp sen kâfiri gitmez hayâlinden şanem fikri**10.** Namâzı ‘Amrînüñ hiç ola mı maqbul ola kıblem**5. hiç:****Gazel 80**Mısra: **5***Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, katiyen, asla***5.** Âl beñ afâkı müşkîn eylemek olur mı hiç**6.** Müşkdür bu âl vâlâ içre kalmışdur nihân**6. hiç:****Gazel 119**Mısra: **3***Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, katiyen, asla***3.** Kimse çerâğ uyarmağı fikr itmez oldu hiç**4.** Mihrin nihân ider gibi çarh-ı berîn daği

7. **hiç:****Gazel 119**

Mısra: 5

Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, katiyen, asla

5. Hiç âferîde ehle nazar eylemez dirîğ
6. İhşân dükendi kalmadı bir âferîn dağhi

8. **hîç:****Gazel 129**

Mısra: 4

Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, katiyen, asla

3. Būseñ almağ için du‘ā kıldum
4. Ne i ki hîç olur du‘ā mı ki

hîç bir:1. **hîç bir:****Gazel 73**

Mısra: 5

Hiç bir

5. Hîç bir yirde karar eylemezem
6. Ben kül oldum yanup od oldı yirüm

hîç ehad:1. **hîç ehad:****Gazel 49**

Mısra: 8

Hiç kimse

7. Çāk oldı sîne hāk-i lehad gibi derd ile
8. Sūz-ı derūnı bilimedi hîç ehad dirîğ

hîç olmaz ise:1. **hîç olmaz ise:****Murabba 3**

Mısra: 3

En azından

3. Begüm hîç olmaz ise düşde bārī
4. Seni bir göreyin andan öleyim

hicāb:**1. hicāb:****Gazel 139**

Mısra: 9

Perde, örtü II Engel

9. Rūḥ bezmine hicāb ise beden ‘Amrī gel

10. Yaḳalum ‘ışık odına turmasun ol yol diken

hīce al-:**1. hīce alma:-ma****Gazel 47**

Mısra: 7

Önemsememek, boş vermek

7. Perde-i nāmūsı hīce alma kim

8. ‘Işık bāzārında geçmez bu metā‘

hicrān:**1. hicrān:****Gazel 121**

Mısra: 1

Ayrılık, ayrılık acısı

1. Merḥabā kılmadı hicrān ile öldüm gitdi

2. Devlet el virmedi ḥirmān ile öldüm gitdi

hidāyet:**1. hidāyet:****Gazel 120**

Mısra: 8

Kurtuluş, necat, doğru yol

7. Ma‘şiyet zulmetinde yol azana

8. Nūr-ı Ḥaḳdan hidāyet olmaz mı

hidmet:**1. hidmet:****Gazel 48**

Mısra: 8

Hizmet

7. Yandı yağıldı irteye dek bu gice çerāğ

8. Turdı öñünde hidmet için bendevār şem‘

hikāyet:**1. hikāyet:****Gazel 120**

Mısra: 10

Hikaye

9. 'İşk-ı Mecnūnı añup ağladuğum
10. Derd-i dilden hikāyet olmaz mı

hilāli kaş:**1. hilāli kaşlar:-lar****Gazel 15**

Mısra: 1

Hilal şeklinde kavisli kaş

1. Ay yüzünde şun '-ı Yezdāndur hilāli kaşlar
2. Yazmaya bu naqşı göz nūrın döküp naqqāşlar

hıl'at:**1. hıl'atüñdür:-ün, -dür****Gazel 2**

Mısra: 3

Yüksek makamdaki zatların beğendiği kimseye ve takdir edilen zevata giydirdiği kıymetli, süslü elbise, kaftan

3. Hüsñ ü behcet gökden inmiş hıl'atüñdür ey melek
4. Biñ tonanursa güzeller olıma hemtā saña

2. hıl'at:**Murabba 2**

Mısra: 2

Yüksek makamdaki zatların beğendiği kimseye ve takdir edilen zevata giydirdiği kıymetli, süslü elbise, kaftan

1. Koyalum Leylī vü Şirini geçenden geçelüm
2. Medh ile şimdiki dilberlere hıl'at biçelüm

3. hıl'atine:-i, -ne**Gazel 112**

Mısra: 3

Yüksek makamdaki zatların beğendiği kimseye ve takdir edilen zevata giydirdiği kıymetli, süslü elbise, kaftan

3. Sultān-ı 'ışk hıl'atine la'l tügmedür
4. Kanlu yaşum ki tamdı giribānum üstine

4. **ḥil'at:****Gazel 112**Mısra: **10**

Yüksek makamdaki zatların beğendiği kimseye ve takdir edilen zevata giydirdiği kıymetli, süslü elbise, kaftan

9. Geysün kabā-yı nāzı ki ḥayyāt-ı lemyezel

10. Hôş ḥil'at itdi serv-i ḥırāmānum üstine

hil'at-i fâhir:1. **hil'at-i fâhir:****Gazel 70**Mısra: **8**

Çok kıymetli kaftan

7. Dūd-ı āhı başuma tâc-ı sa'âdet bilürem

8. 'Işık dâğın temime ḥil'at-i fâhir gördüm

hil'at-i zībâ:1. **hil'at-i zībâ:****Gazel 59**Mısra: **9**

Güzel elbise

9. Hil'at-i zībâ geyürdi medḥ ile dilberlere

10. Her güzelden 'Amrîye bir bûse bayramlık gerek

himâyet:1. **himâyet:****Gazel 120**Mısra: **4**

Koruma, korunma

3. Tütalum kûl günâh ider nâgâh

4. Luṭf-ı şehden himâyet olmaz mı

himmet:1. **himmet:****Murabba 2**Mısra: **1**

Lütuf, kerem, yardım

1. Ey cuvân pîr-i muğāndan yine himmet alalum

2. Mey-i la'l adına iksîr-i sa'âdet alalum

hind-i zülfi:1. **hind-i zülfinüñ:-i, -nüñ****Gazel 143**

Mısra: 5

Siyah zülüf

5. Hind-i zülfinüñ elinden oda tutdı 'ūd-vār

6. Bu dil-i pürsüz kim şad pāredür micmer gibi

hindüşıfat:1. **hindü şıfat:****Gazel 126**

Mısra: 5

Esmer, kara

5. Yüzi kara göñlüme hindüşıfat

6. 'Işık odı dāğ urdı nişān eyledi

hıred-i hurdeşinās:1. **hıred-i hurdeşināsı:-ı****Gazel 70**

Mısra: 4

İncelikleri anlayan akıl

3. Hāk budur ağzuñ ile goncayı fark eylemede

4. Hıred-i hurde-şināsı mütehayyir gördüm

hırmān:1. **hırmān:****Gazel 121**

Mısra: 2

Mahrumluk, mahrumiyet

1. Merḥabā kılmadı hicrān ile öldüm gitdi

2. Devlet el virmedi hırmān ile öldüm gitdi

hisāb et-:1. **hisāb idüp:-üp****Gazel 42**

Mısra: 9

Hesaplamak

9. Hisāb idüp yazarsañ kullaruñı
10. Efendi 'Amrīyi serdeftere yaz

hısm:

1. **hısm:**

Gazel 55

Mısra: 7

Öfke, kızgınlık, gazap

7. Dīnüm imānum disem hısm ile kīn eyler baña
8. Beñzer ol kāfir katında qadri yoq imānumuñ

2. **hısmuñ: -uñ**

Gazel 85

Mısra: 1

Öfke, kızgınlık, gazap

1. Hey begüm sevdüğüme hısmuñ neden
2. Niçe bin 'aşıqlaruñ var bir de ben

hısm-ı çeşm:

1. **hısm-ı çeşmüñle: -üñ, -le**

Gazel 92

Mısra: 8

Gözlerin gazabı (sevgilinin aşığa gazap veren bakışı)

7. Cān didükleri qalmanı tende
8. Hısm-ı çeşmüñle pürbelāsın sen

hısse:

1. **hışsesi: -si**

Gazel 28

Mısra: 8

Pay

7. Ne kışsa diyü şorma dil-i derdmende ki
8. Ğam hışsesi vü ğuşşā vü miñnet naşībidür

hız-i bī hayā:

1. **hız-i bī hayā:**

Kıt'a 6

Mısra: 1

Hislenerek hayasızca coşma

1. Uydı nāgeh baña bir hercāyī h̄iz-i bī hayā
2. Dilkülük itmek dilerdi ara yirde dāyimā

h̄o:

1. **h̄o:**

Kıt'a 6

Mısra: 4

Ben, kendim (h̄od)

3. Gördüm arada iñen kaçıklığı eyler ben daħi
4. H̄o şikāra getirüp tavşanlar aldurdum aña

höcre:

1. **höcre:-me**

Gazel 134

Mısra: 9

Oda

9. Ol tıf l-ı nāzenīn gele mi höcreme benüm
10. Varma levend odasına dirmiş babacığı

h̄od:

1. **h̄od:**

Kaside 1

Mısra: 73

Kendi

73. Ne 'arz-ı h̄āl gerek saña h̄od olur ma'lüm
74. H̄ayāl levhına taşvīr olınmadın ma'nā

h̄od felek:

1. **h̄od felek:**

Gazel 135

Mısra: 3

Kendi şans, baht

3. Kevkeb-i bahtum durur gökden düşen yā h̄od felek
4. Mehlikālar mihrine bākup kōmaz taşlar beni

hodnümālık:

1. **hodnümālıkdan:-dan**

Gazel 45

Mısra: 6

Gösteriş meraklısı olmak

5. Toldurup cām-ı fenāyı eyle çekdüm ‘ışk ile
6. Oldum ol keyfiyyet ile ḥodnümālīkdan ḥalās

hokkabāz:

1. ḥoḳḳabāzı:-ı

Gazel 122

Mısra: 5

Hilekar, dolandırıcı II Sevgilinin aşığı kandıran ağzı

5. Nezāketle dehānuñ ḥoḳḳabāzı
6. Dil ü cān mühresin oynatdı gitdi

hokka-i yākūt:

1. ḥoḳḳa-i yākūtta:-da

Gazel 82

Mısra: 7

Yakut kutusu II Sevgilinin ağzı (dudağın rengi ve içinde inci gibi dişleri olaması bağlamında)

7. Ḥoḳḳa-i yākūtta dendānı dürr-i şāhvār
8. Ḥaṭṭ-ı sebzi ḥātem-i la‘inde pīrūze nigīn

hōş:

1. ḥōş:

Murabba 1

Mısra: 3

Sarhoşluk

3. Mest ü bīhūş olmağın Allāh ki ḥōş eyyāmıdır
4. Sākıyā şevḳ ile toldur cāmı nūş eyyāmıdır

2. ḥoş:

Gazel 58

Mısra: 6

İyi, uyumlu

5. Ḳalb ḳalb olsa gönüler döymeye bir ḥamleñe
6. Ḥoş ḳafādār oldı saña ey büt-i Çīn perçemüñ

3. ḥōş:

Gazel 80

Mısra: 4

Güzel, iyi, latif

3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbü’l miskdür
4. Cān dimāğın eyledi ḥōş bŷy ile ‘anberfeşān

4. **h ş:****Gazel 112**Mısra: **10***Güzel, iyi, latif*

9. Geysün kab -yı n zı ki h yy t-ı lemyezel

10. H ş h l'at itdi serv-i h r m num üstine

5. **h ş:****Gazel 134**Mısra: **11***Güzel, iyi, latif*

11. 'Işkı meyiyle 'Amr yi h ş bülbül eyledi

12. Ol yüzi g l ki g ncaya be zer t dacuğı

6. **h ş:****Gazel 136**Mısra: **11***Güzel, iyi, latif*

11. Va'll hi h ş h z r idi ta'll hi h ş sürür

12. Ben 'andel b   y r g l   g lsit n idi

7. **h ş:****Gazel 136**Mısra: **11***Güzel, iyi, latif*

11. Va'll hi h ş h z r idi ta'll hi h ş sürür

12. Ben 'andel b   y r g l   g lsit n idi

h ş bu:1. **h ş bu:****Gazel 111**Mısra: **4***Güzel koku*

3. Cennet koğusun aldı yine hatt-ı ruğuından

4. H ş bu ile p r kıldı gülistanı benefşe

h ş gec-:1. **h ş geçelüm:-e, -l m****Gazel 88**Mısra: **2***İyi, hoş vakit geçirmek*

1. 'Ömr āhîr oldı gel berü ey serv-i nāzenîn
2. Sāyeñde biz de h̄oş geçelüm bir nefes hemîn

hoş var-:

1. hoş varalum:-a, -lum

Gazel 14

Mısra: 10

Tamam gidelim, iyi gidelim

9. Hey koculası odaya gel didüm dilber didi
10. Hoş varalum 'Amriyā ammā odañ tenhā mıdur

hoş zamān:

1. hoş zamān:

Gazel 136

Mısra: 4

Güzel ve hoş zaman

3. Şūrīde derdmend idüm āşüftehāl idüm
4. Pīşüm hemīşe 'ayş idi bir hoş zamān idi

hoşca:

1. hoşca:

Gazel 64

Mısra: 3

Hoş bir tarzda, iyice, güzelce

3. Yār göñlüñe nedür hoşca gelen didi didüm
4. Beng ile söz geçicek buse-i şīrīn dilemek

hüb:

1. hüblar:-lar

Kıt'a 2

Mısra: 6

Güzeller, dilberler

5. Kefen olmağdan ise h̄āce mü'ezzin destār
6. Hüblar şevkına meclisde oda yanmağ yeg

2. hüblar:-lar

Murabba 4

Mısra: 3

Güzeller, dilberler

3. Hūblar sulṭānısın bi' llāh yavuz ad eyleme
4. Hāy efendüm hey begüm kan eyle kânün eyleme

3. **hūba:-a**

Kıt'a 9

Mısra: **1**

Güzeller, dilberler

1. Senden özge hūba gönülüm virmeyem
2. Virmek istersem İlāhī irmeyem

4. **hūblar:-lar**

Gazel 19

Mısra: **12**

Güzeller, dilberler

11. ' Amrīye būse virüp rağbet ile söylet kim
12. Hūblar hūsninün arāyişi taḥsīnümdür

5. **hūblar:-lar**

Gazel 21

Mısra: **10**

Güzeller, dilberler

9. Bī-dil ü bīşabr u bīārām iderler ' Amrīyi
10. Hūblar mekkāreler seḥḥāreler ' ayyāreler

6. **hūbı:-ı**

Gazel 25

Mısra: **1**

Güzeller, dilberler

1. Her hūbı kim vefālu diyem bīvefā çıkar
2. Her nāzenīn ki şefkat umam pürcefā çıkar

7. **hūblarla:-lar, -la**

Gazel 45

Mısra: **10**

Güzeller, dilberler

9. ' Amriyā efsūn-ı şı' ri oqımakdan vaz gel
10. İster iseñ hūblarla aşınālıqdan ḥalāş

8. **Hūblar:-lar**

Gazel 59

Mısra: **7**

Güzeller, dilberler

7. Hūblar dolāba binmiş hayrete vardum görüp
8. Eyle şandum yire inmiş mihr ü māhiyle felek

9. **hūblarda:**-lar, -da

Gazel 82

Mısra: 9

Güzeller, dilberler

9. Kara gözler hūblarda dīn ü imān olsa ger
10. Her biri turup kemīnī eylemezdi kaşd-ı dīn

10. **hūblar:**-lar

Gazel 83

Mısra: 7

Güzeller, dilberler

7. Serv kaddūnle şalın kim hūblar uysun saña
8. Sancağūñ çek beg güzelsin hūsn iline mirsin

11. **hūblar:**-lar

Gazel 94

Mısra: 7

Güzeller, dilberler

7. Hūblar sevmekden artuğ her güneş kim işlerem
8. Şad hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü

12. **hūblar:**-lar

Gazel 108

Mısra: 9

Güzeller, dilberler

9. Hey ne şirīnlük olur hūblar uydurmağ için
10. ‘Amrī şī rūñ heves-i la‘l-i şekerhālar ile

13. **hūblardan:**-lar, -dan

Gazel 120

Mısra: 12

Güzeller, dilberler

11. Kādī olduğda irte Hāzret-i Hāq
12. Hūblardan şikāyet olmaz mı

hūb ol-:

1. **hūb olur:**-ur

Gazel 24

Mısra: 2

Güzel, hoş, tatlı

1. Būse virdi dilberüm zād-ı sefer
2. Kim seferde hūb olur Һalvā-yı ter

2. **hūb olur:-ur**

Gazel 29

Mısra: 1

Güzel, hoş, tatlı

1. Allāh Allāh bu meleksīmā ne ğarrā hūb olur
2. Ҙogar aydur şanasın günden güne maħbūb olur

hudā:

1. **Һudānuñ:-nuñ**

Gazel 68

Mısra: 5

Allah, tanrı, cenâbihak

5. Sen Һudānuñ luğfını gör kim yıkılmışdı rağīb
6. Būse virüp yapmış idi gönlümi ma'mūr idüm

2. **Һudāya:-ya**

Gazel 113

Mısra: 2

Allah, tanrı, cenâbihak

1. Cānı bir dilrübāya işmarla
2. Aradan çık Һudāya işmarla

hükme:

1. **hükmine:-in, -e**

Murabba 1

Mısra: 2

Hakimiyet

1. Virmedin bād-ı Һazāna defter ü dīvānı gül
2. Һükmine rām eyler iken bülbül-i nālānı gül

huld:

1. **Һuldı:-ı**

Gazel 107

Mısra: 11

Cennet

11. Һuldı zühhāda naşīb eyle Dahī bizi қо
12. 'Işk serhōşları aşüfte vü Һayrānlar ile

hümāsāye havāsı:

1. hümāsāye havāsını: *-ni-sı, -ni*

Gazel 77

Mısra: 3

Şans, zenginlik isteği

3. Ol hümāsāye havāsını heves kılsun hemān

4. Devlet ü iķbāl ile baħt-ı hümāyūn isteyen

humret:

1. humret:

Gazel 29

Mısra: 8

Kırmızılık, kızılık II Utanma ile yüzün aldığı renk

7. Destbāzī eyler iken buse ańsań dil virüp

8. Sögdüğince gül gibi humret gelür mergüb olur

hūn eyle-:

1. hūn eyleme: *-me*

Murabba 4

Mısra: 2

Yaralamak, kanatmak

1. Zerd idüp ruhsārumı hālüm digergūn eyleme

2. ‘Ādet idinme cefāyı bağrumı hūn eyleme

hūn-ı ‘āşık:

1. hūn-ı ‘āşıkdur: *-dur*

Gazel 21

Mısra: 5

Aşığın kanı

5. Āsumān-ı dergehūnde hūn-ı ‘āşıkdur şafaķ

6. Dāne dāne göz yaşıdur encüm-i seyyāreler

hūn-ı ciger:

1. hūn-ı cigerden: *-den*

Gazel 26

Mısra: 5

Ciğer kanı

5. Cām-ı lebi varken içerem hūn-ı cigerden
6. Bi' llāhi bu meşreb ki benüm var kimün var

2. **hūn-ı ciğer:**

Gazel 32

Mısra: 8

Ciğer kanı

7. Hasret-i la'lün ile cām-ı şarāb alsam ele
8. Sāķī-i dīde pūr eyler kadehe hūn-ı ciğer

3. **hūn-ı cigerdür:-dür**

Gazel 65

Mısra: 6

Ciğer kanı

5. Şoħbet itsem sensüz ey can bezminün ārāyişi
6. Göz yaşıyle içdügüm hūn-ı cigerdür mül degül

hūr u perī:

1. **hūr u perī:**

Gazel 30

Mısra: 10

Huri ve peri

9. İkilik yoķ arada sen de ne dırsin ' Amrī
10. Dilber ile melek ü hūr u perī bir dirler

hūrī:

1. **hūrī:**

Gazel 38

Mısra: 4

Cennet kızı

3. Bir daħi mişlin cihānda kimseler görmiş degül
4. Nice hūrī ol melek rūħ-ı muşavver kendidür

2. **hūrisin:-sin**

Gazel 92

Mısra: 9

Cennet kızı

9. Ne meleksin ne hūrisin ne perī
10. Güzel ādem ne dilrübāsın sen

3. **hūrī:**

Gazel 106

Mısra: 12
Cennet kızı

11. Gülşen-i cennet dilerseñ hâne-i hammāra var
12. Muğbeçe hūrī vü mey āb-ı zülāl oldu yine

hūr-ı behişt:

1. **hūr-ı behişt:-e**
Gazel 22
Mısra: 8
Cennet kızı

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevk ile
8. Dirler ol hūr-ı behişt gül midür bülbül midür

hūr-ı Firdevs-i berīn:

1. **hūr-ı firdevs-i berīn:**
Gazel 109
Mısra: 8
Cennetin en yüce hurisi

7. Āsitānında gönül mesken idinürseñ eger
8. Hūr-ı firdevs-i berīn reşk ideler meskenüñe

hūr-ı ‘īn:

1. **hūr-ı ‘īn:**
Gazel 18
Mısra: 5
İri ve güzel gözlü huri II Sevgili

5. Hūr-ı ‘īn kirpügi ucında şalınmaz hergiz
6. Ol perī kim gözine sürme çeker nāzlanur

hurmā:

1. **hurmāsı:-sı**
Gazel 63
Mısra: 4
Hurma meyvesi

3. Ey āsitāmı Ka‘besine ‘azm iden yiter
4. ‘Uşşāka armağan lebi hurmāsı Aḥmedüñ

hurrem ol-:**1. hurrem olup:-up****Gazel 12**

Mısra: 7

Sevinçli, şen, gönül açıcı

7. Haber mi viridi boyuñdan şabā ki hurrem olup

8. Semā'a girmek için çözdü tırrasın şimşād

hürşid:**1. hürşid:****Gazel 77**

Mısra: 12

Güneş

11. Gūşe-i meyhanede 'Īsā şuyın nūş eylesün

12. Menzilin hürşid gibi evc-i gerdün isteyen

2. hürşid:**Gazel 86**

Mısra: 2

Güneş

1. Bir āh ideyin gerdiş-i gerdān oda yansun

2. Hürşid göyünsün meh-i tībān oda yansun

hürşid-i 'ālemtāb-ı 'ışk:**1. hürşid-i 'ālemtāb-ı 'ışk:****Gazel 51**

Mısra: 8

Aşk alemini aydınlatan güneş

7. 'Āşık iseñ düşmesün elden suṭurlāb-ı kadeh

8. Gör nice rif' atdedür hürşid-i 'ālemtāb-ı 'ışk

hürşid-i dıraḥşānşekil:**1. hürşid-i dıraḥşānşekil:****Gazel 66**

Mısra: 2

Parlak şekilli güneş II Sevgilinin sinesi

1. Çün girībānın açā ol gül-i ḥandānşekil

2. Görinür sinesi hürşid-i dıraḥşānşekil

hürşid-i fikret:1. **hürşid-i fikretüñ:-üñ****Kaside 1**

Mısra: 57

Düşünce güneşi

57. Ne dem ki berķ ura hürşid-i fikretüñ şaça nür

58. Felek daķıķaların göre çeşm-i nā bīnā

hürşid-i nūrefşān:1. **hürşid-i nūrefşānuma:-um, -a****Gazel 102**

Mısra: 8

Nur saçan güneş II Sevgilinin yüzü

7. 'Aks-i rüyumdur yüzü āyīnesinde görinen

8. Zerdrüy oldu dimeñ hürşid-i nūrefşānuma

hürşid-i rahşān:1. **hürşid-i rahşānum:-um****Gazel 4**

Mısra: 8

Parlak Güneş II Sevgili

7. Şubh gibi yaķamı çāk itmeyince karşıña

8. Rūşen olmaz şıdķum ey hürşid-i rahşānum saña

hürşid-i tābān:1. **hürşid-i tābān:****Gazel 21**

Mısra: 7

Parlak güneş II Sevgilinin sinesi

7. Sīne-i sīmīn açup hürşid-i tābān gösterür

8. Şubh gibi yaķasın çāk eylese mehpāreler

hüsn:1. **hüsn:****Gazel 2**

Mısra: 3

Güzellik

3. Hüsn ü behcet gökden inmiş hıl'atüñdür ey melek

4. Biñ ōnanursa güzeller olıma hemtā saña

2. **ḥüsninün:-in, -ün****Gazel 19**

Mısra: 12

Güzellik

11. ‘Amrīye buse virüp raġbet ile söylet kim

12. Ḥūblar ḥüsninün ārāyişi taḥsīnümdür

3. **ḥüsnün:-ün****Gazel 33**

Mısra: 9

Güzellik

9. Tañ mı ‘Amrī nāle kılsa ḥüsnün eyyāmında kim

10. Resmīdür hengām-ı gülde bülbülün nālān olur

4. **ḥüsn:****Gazel 79**

Mısra: 6

Güzellik

5. Ben bu belā-yı ‘ışk ile Vāmıķ degül miyem

6. Sen bu ‘izār u ḥüsn ile ‘Azrā degül misin

5. **ḥüsn:****Gazel 124**

Mısra: 4

Güzellik

3. Deyr içinde kendüden gidüp ḳadīd olup ḳala

4. Kim ki bu ḥüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

6. **ḥüsnüñe:-ün, -e****Gazel 137**

Mısra: 3

Güzellik

3. Ḥüsnüñe maġrursın ey mest-i nāz

4. Ḳanda çağlarsın yaşum ırmaġını

ḥüsn ili:1. **ḥüsn ili:****Gazel 13**

Mısra: 1

Güzellik ülkesi

1. Hüsni ili sancağın çeker kad-i yâr
2. Olsa tañ mı güzellere serdâr

2. **hüsni ili:**

Kıt'a 16

Mısra: 1

Güzellik ülkesi

1. Hüsni ili pâdişâhısın Bahşî
2. Kimde vardur gözün kaçuñ naqşı

3. **hüsni ili:**

Gazel 115

Mısra: 2

Güzellik ülkesi

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Hüsni ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

4. **hüsni iline:-ne**

Gazel 83

Mısra: 8

Güzellik ülkesi

7. Serv kaddünle şalın kim hüblar uysun saña
8. Sancağın çek beg güzelsin hüsni iline mirsin

5. **hüsni iline:-ne**

Gazel 94

Mısra: 6

Güzellik ülkesi

5. Mihr ü meh çaldı beşâret tablını ey serv-i nâz
6. Sen dikildün hüsni iline pâdişâ şimden girü

hüsni ü behâ:

1. **hüsni ü behâda:-da**

Gazel 87

Mısra: 8

Güzellik ve tatlılık

7. Kanda behâ olur seni bir öpmege ki sen
8. Hüsni ü behâda bîbedel ü bîbehânesin

hüsn ü behcet:**1. hüsn ü behcete:-e****Kaside 1**

Mısra: 15

Güzellik ve sevinç

15. Bu hüsn ü behcete taḥsīn ü āferīnler kim

16. Naẓīri yok meger ol gülruḥ u sīmīnsīmā

hüsn ü cemāl:**1. hüsn ü cemāl:****Kaside 2**

Mısra: 4

Güzellik

3. Neye ğırresin behcete bilmezin

4. İrişmez mi pāyāna hüsn ü cemāl

hüsnüñ zamānı:**1. hüsnüñ zamānı:****Murabba 1**

Mısra: 3

Güzellik zamanı

3. Var iken hüsnüñ zamānı geçmedin devrān-ı gül

4. Sākıyā şevk ile taldur cāmı nūş eyyāmıdur

husrev-i şīrīnzebān:**1. husrev-i şīrīnzebānumdur:-um, -dur****Gazel 81**

Mısra: 4

Tatlı dilli Hüsrev

3. Gitdi destümden ‘imān-ı şabrum ey Gülgün-ı eşk

4. Turma kim ol husrev-i şīrīnzebānumdur giden

hūy u hāy:**1. hūy u hāy:****Gazel 105**

Mısra: 2

Boşa gitmek, boşa geçmek

1. ‘Āşık ol ömrüñ ko geçsün āh u vāveylā ile

2. Geçmesün dünyā vü māfihā vü hūy u hāy ile

huzūr:**1. huzūr:****Gazel 35****Mısra: 11***İç rahatlığı, hâlinden memnun olup gönlünde rahatlık duyma***11. Huzūr ancak maḥabbet dirdi ‘Amrī****12. Ziyāde eylesün Allāha yalvar****2. huzūr:****Gazel 136****Mısra: 11***İç rahatlığı, hâlinden memnun olup gönlünde rahatlık duyma***11. Va’llāhi hōş huzūr idi ta’llāhi hōş sürūr****12. Ben ‘andelīb ü yār gül ü gülsitān idi**

2.11. I-‘I

ırak:

1. ırak:

Gazel 74

Mısra: 5

Uzak

5. Sen güneşden ırak yaşum gibi
6. Yılduzum düşdi ay efendicüğüm

ıral-:

1. ıralmaya:-ma, -ya

Kaside 1

Mısra: 90

Uzaklaşmak

89. Sürür u zevk ile ‘âlemde müstedâm olasın
90. İralmaya üzeründen İlâhî zıll-ı Hudâ

2. ıraldı:-dı

Gazel 97

Mısra: 3

Uzaklaşmak

3. İraldı gitdi Mecnûn gitdi Ferhâd
4. Belâ okına ben kaldum nişânda

ırla-:

1. ırlayalum:-ya, -lum

Murabba 2

Mısra: 3

Şarkı söylemek, terennüm etmek

3. Çalalum çağıralum ırlayalum iç içelüm
4. Mest-i lâya‘kıl olalum yaqalar çâk idelüm

2. ırlayalum:-yalum

Kıt'a 16

Mısra: 3

Şarkı söylemek, terennüm etmek

3. İrlayalum maḥabbet aḥvâlin
4. Getürüñ bâde-i şafâbahşı

3. ırladup:-up

Gazel 130

Mısra: 11

Şarkı söyletmek, terennüm ettirmek

11. Terāne ırladup ‘uṣṣāka şevkuñ

12. Çağırdur bülbüle ‘ıṣkuñ yelāli

ırmağ:

1. ırmağ:

Gazel 101

Mısra: 6

Büyük akarsu II Gözyaşı

5. Hey dirīg ol derdmend ü nātüvān u zāra kim

6. Kan yaşı ırmağ olup her yaña aça çağlaya

ısrı-:

1. ısrırup:-up

Gazel 108

Mısra: 5

Dişlerini geçirmek

5. ısrırup boynını zeyn itdügüm ol kim yaraşur

6. Şem‘-i kāfūrī tonansa gül-i hamrālār ile

‘ışk:

1. ‘ıṣkuñı:-uñ, -ı

Kıt'a 9

Mısra: 3

Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

3. ‘ıṣkuñı buldum şırāt-ı müştakīm

4. Yol budur ğayrı tarīka girmeyem

2. ‘ışk:

Gazel 29

Mısra: 10

Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

9. ‘Amriyā sancağ çeküp kim yürıye bālā-yı dost

10. ‘ıṣk ğālib oldı ‘aqlum düşmanı mağlūb olur

3. 'ışk:

Gazel 31

Mısra: 1

Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

1. Yüregüm 'ışk ile göyünmişdür
2. Kara bağrum benüm döğünmişdür

4. 'ışk:

Gazel 40

Mısra: 11

Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

11. 'Işk ile geçdi 'ömrümüz 'Amrī
12. Şıdķ ile 'ālem içre ma'lūmuz

5. 'ışk:

Gazel 40

Mısra: 7

Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

7. Bir tılısmuz ki tīgimüzdür 'ışk
8. Gizlü gencüz ki yirde mektūmuz

6. 'ışk:

Gazel 45

Mısra: 3

Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

3. Varlığum yağma için dil şehrine od şaldı 'ışk
4. Naķd-i şabrı idemedüm ol aralıķdan ħalāş

7. 'ışk:

Gazel 47

Mısra: 9

Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

9. 'Işk için 'Amrī vü Mecnūn itdi fāş
10. Külli sırrun cāveze'l-şneyni şā'

8. 'ışk:

Gazel 54

Mısra: 7

Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

7. Degme gönle müyesser olmaz 'ışk
8. Şükr kim bu da bir naşīb ancaķ

9. 'ışkı:-ı

Gazel 63

Mısra: 7

Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

7. 'Işkı yolında varumı yağmaladı benüm

8. Rehzen degül mi nergis-i şhlāsı Aḥmedüñ

10. 'ışk:

Gazel 70

Mısra: 8

Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

7. Dūd-ı āhı başuma tāc-ı sa'ādet bilürem

8. 'Işk dāğın temime ḥil'at-i fāḥir gördüm

11. 'ışk:

Gazel 72

Mısra: 3

Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

3. Benümleydi hemīşe 'ışk u müşküñ

4. Gül ü bülbül gibi hemdem şanurdum

12. 'ışkum:-um

Gazel 72

Mısra: 14

Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

13. Senüñ 'ahdüñi 'Amrī gibi ben de

14. Benüm 'ışkum gibi muḥkem şanurdum

13. 'ışkuña:-uñ, -a

Gazel 90

Mısra: 13

Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

13. Bilmedüñse bil beni bezm-i ezelde 'ışkuña

14. 'Amrīyem cām-ı maḥabbet nūş idüp yā hū diyen

14. 'ışkı:-ı

Gazel 95

Mısra: 2

Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

1. Ḳoma bülbül ḳoma fiğān eyle

2. 'Işkı 'ālemde dāstān eyle

15. 'ışk:

Gazel 114

Mısra: 10

Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

9. 'Amrī peyk oldı maħalleñ tolanur
10. Geydürelden başına 'ışk külāh

16. 'ışkı:-ı

Gazel 128

Mısra: 1

Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

1. Niçe bir eyleyem 'ışk nihānī
2. 'Ayān bilsün cihān sevdüm fülānı

17. 'ışkı:-ı

Gazel 130

Mısra: 3

Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

3. Cerīme yazmaya 'ışkı görürse
4. Kirāmen Kātibin bu haṭṭ u ḥālī

18. 'ışkuñ:-uñ

Gazel 130

Mısra: 19

Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

19. Gezer 'ışkuñ ḥārābatında 'Amrī
20. Girībānçāk mest ü lāübālī

19. 'ışk:

Gazel 133

Mısra: 7

Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

7. Mülk-i melāmete sefer itdükde 'ışk ile
8. Virdüm selāmet ehline cānum selāmeti

20. 'ışk:

Gazel 139

Mısra: 1

Aşk, aşırı sevgi, gönül verme

1. Eyledüñ 'ışk ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

21. 'ıŝkuñ:-uñ

Gazel 99

Mısra: 11

Aşk, aşırı ŝevgi, gönül verme

11. 'Amrî gazellerin okı kim 'ıŝkuñ arturur

12. Gül şafhasındaki hat-ı reyhânı añma ya

22. 'ışk:

Gazel 110

Mısra: 6

Aşk, aşırı ŝevgi, gönül verme

5. Özi sultân 'âlem bendesiyken

6. Kıl itdi 'ışk Mahmûdı Ayâza

23. 'ışk :

Gazel 45

Mısra: 5

Aşk, aşırı ŝevgi, gönül verme

5. Toldurup cām-ı fenâyı eyle çekdüm 'ışk ile

6. Oldum ol keyfiyyet ile ĥodnümâlıkdan ĥalâŝ

'ışk âsitânesi:

1. 'ışk âsitânesinde:-n, -de

Gazel 99

Mısra: 13

Aşk dergahı, aşk kapısı

13. 'ışk âsitânesinde yüzün ĥâk iden gedâ

14. Yâd-ı vezîr kılmaya sultânı anmaya

'ışk âteŝi:

1. 'ışk âteşidür:-dür

Gazel 65

Mısra: 2

Aşk ateşi II Aşkın verdiği yürek yangını

1. Canı âhumdur yağan ol diber-i şengül degül

2. Süz viren bülbüle 'ışk âteşidür gül degül

'ışk bâzârı:

1. 'ışk bâzârında:-n, -da

Gazel 47

Mısra: 8

Aşk pazarı II Aşıklar arasında

7. Perde-i nāmūsı hīçe alma kim

8. 'İşk bāzārında geçmez bu metā'

'ışk cāmı:

1. 'ışk cāmın:-n

Gazel 47

Mısra: 3

Aşk kadehi

3. 'İşk cāmın sen de tatsañ şôfiyā

4. Cübbe vü destāruñ oynardı semā'

2. 'ışk cāmın:-n

Gazel 93

Mısra: 9

Aşk kadehi

9. 'İşk cāmın nüş idüp sermest ü hayrān ol yüri

10. Vaz gel zühd ü riyadan 'Amriyā şimden girü

3. 'ışk cāmın:-in

Gazel 122

Mısra: 4

Aşk kadehi

3. Ebed şevkı dükenmez şol gönül kim

4. Ezelden 'ışk cāmın tatdı gitdi

'ışk erbābı:

1. 'ışk erbābı:

Gazel 40

Mısra: 9

Aşıklar

9. 'İşk erbābı içre memdūhuz

10. Zühd aşhābı içre mezmūmuz

'ışk mesti:

1. 'İşk mesti:

Gazel 73

Mısra: 9

Aşk sarhoşu, aşktan kendini kaybetmiş olan

9. 'Işk mesti ne bilür nāmūsı

10. Bilmezem yok benüm andan haberüm

'ışk meyhānesi:

1. 'ışk meyhānesine:-ne

Murabba 2

Mısra: 3

Aşk meyhanesi

3. 'Işk meyhānesine bīser ü bīpā gidelüm

4. Mest-i lāya 'kıl olalum yaqalar çāk idelüm

'ışk odı:

1. 'ışk odıdur:-dur

Gazel 41

Mısra: 6

Aşk ateşi, aşkın verdiği yürek yangını

5. Nerm ider katı gönülünü āhum

6. 'Işk odıdur buña haccer döymez

2. 'ışk odı:

Gazel 126

Mısra: 6

Aşk ateşi, aşkın verdiği yürek yangını

5. Yüzi kara gönülüne hindüşıfat

6. 'Işk odı dāğ urdı nişān eyledi

3. 'ışk odına:-na

Gazel 139

Mısra: 10

Aşk ateşi, aşkın verdiği yürek yangını

9. Rūh bezmine hicāb ise beden 'Amrī gel

10. Yaqalum 'ışk odına turmasun ol yol diken

4. 'ışk odına:-na

Gazel 11

Mısra: 4

Aşk ateşi, aşkın verdiği yürek yangını

3. Bir nazar eyle mededsüz kalan üftādeñe kim

4. 'Işk odına düşüp eydür meded Allāh meded

5. **‘ışk odında:-n, -da****Kaside 2**

Mısra: 4

Aşk ateşi, aşkın verdiği yürek yangını

3. Göyündür teni ser be ser şem‘vār

4. Dil ü cānı kııl ‘ışk odında sipend

‘ışk oyunu:1. **‘ışk oyunu:****Gazel 15**

Mısra: 8

Aşk oyunu, sevda yolu

7. Nerd-i ‘ışka döşenüp Ferhād u Mecnūn kodı baş

8. ‘ışk oyunu bir oyundur anda oynar başlar

‘ışk rümüzü:1. **‘ışk rümüzün:-n****Murabba 2**

Mısra: 2

Aşk sırları

1. Gel mesāvī yiridür meşid öninden kaçalum

2. Varalum meşkede ‘ışk rümüzün açalum

‘ışk serhōşu:1. **‘ışk serhōşları:****Gazel 107**

Mısra: 6

Aşk sarhoşları, aşktan kendinden geçmiş

5. Yaçalum sīnemūze lāle gibi yir yir dāğ

6. ‘ışk serhōşları āşüfte vü hayranlar ile

2. **‘ışk serhōşları:****Gazel 107**

Mısra: 12

Aşk sarhoşları, aşktan kendinden geçmiş

11. Huldı zühhāda naşīb eyle Dahī bizi қо

12. ‘ışk serhōşları āşüfte vü hayrānlar ile

‘ışk t̄acı:

1. ‘ışk t̄acın:-n

Gazel 46

Mısra: 9

Aşk tacı

9. ‘ışk t̄acın kapduğıyçün rāh-ı ‘ışkuñda senüñ

10. Rīsmān-ı zülfüñ ile ‘Amrī-i ‘ayyārı aş

2. ‘ışk t̄acın:-n

Gazel 107

Mısra: 2

Aşk tacı

1. Bāde-i la‘l içelüm biser ü sāmānlar ile

2. ‘ışk t̄acın urunan başına sulṭānlar ile

‘ışk u maḥabbet:

1. ‘ışk u maḥabbetden:-den

Gazel 118

Mısra: 6

Aşk ve sevgi

5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise

6. Ḥaz yirin añlamadum ‘ışk u maḥabbetden iyi

‘ışk yolu:

1. ‘ışk yolına:-na

Gazel 73

Mısra: 13

Aşk yolu

13. ‘Amriyā ‘ışk yolına giderüz

14. Çok getür zādı uzakdur seferüm

‘ışk-ı mecaz:

1. ‘ışk-ı mecaza:-a

Gazel 110

Mısra: 8

Mecaz aşk (dünyevi sevgi)

7. Hakikat ’imini ta’līm kıl sun

8. Virüñ dil tıflım ‘ışk-ı mecaza

‘ıřk-ı Mecnūn:

1. ‘ıřk-ı Mecnūnı:-ı

Gazel 120

Mısra: 9

Mecnun'un aşkı (bkz. Leyla ile Mecnun)

9. ‘ıřk-ı Mecnūnı añup ağladuđum

10. Derd-i dilden hikāyet olmaz mı

‘ışk-ı mey:

1. ‘ışk-ı meyiyle:-y, -le

Gazel 134

Mısra: 11

Aşk şarabı

11. ‘ışk-ı meyiyle ‘Amrīyi hōř bñlbñl eyledi

12. Ol yñzi gñl ki ğoncaya beñzer şudacuğı

‘ışk-ı pāk:

1. ‘ışk-ı pāk:

Gazel 136

Mısra: 9

Saf, temiz aşk

9. Kucmak hayālin itmeğe komazdı ‘ışk-ı pāk

10. Bir oyun ile bñsesin almaş hemān idi

‘ıřkuñ yelāli:

1. ‘ıřkuñ yelāli:-uñ

Gazel 130

Mısra: 12

Aşk şarkısı

11. Terāne ırladup ‘uřřāka řevkuñ

12. Çağırdur bñlbñle ‘ıřkuñ yelāli

ışmarla-:

1. ışmarla:

Gazel 113

Mısra: 2

Emanet etmek, devretmek, bir şeyin alınmasını, yapılmasını bir kimseye bırakmak

1. Cānı bir dilrübāya işmarla
2. Aradan çık ̇udāya işmarla

2. **ışmarla:**

Gazel 113

Mısra: 1

Emanet etmek, devretmek, bir şeyin alınmasını, yapılmasını bir kimseye bırakmak

1. Cānı bir dilrübāya işmarla
2. Aradan çık ̇udāya işmarla

3. **ışmarla:**

Gazel 113

Mısra: 4

Emanet etmek, devretmek, bir şeyin alınmasını, yapılmasını bir kimseye bırakmak

3. Al kilīdin gönül hazīnesinüñ
4. Ol büt-i dilgüşāya işmarla

4. **ışmarla:**

Gazel 113

Mısra: 6

Emanet etmek, devretmek, bir şeyin alınmasını, yapılmasını bir kimseye bırakmak

5. Ruḥ āyīnesin mücellā kıl
6. Andan ol mehlikāya işmarla

5. **ışmarla:**

Gazel 113

Mısra: 8

Emanet etmek, devretmek, bir şeyin alınmasını, yapılmasını bir kimseye bırakmak

7. Dil-i şeydāñı uşladı virsün
8. Dilber-i pürcefāya işmarla

6. **ışmarla:**

Gazel 113

Mısra: 10

Emanet etmek, devretmek, bir şeyin alınmasını, yapılmasını bir kimseye bırakmak

9. Ḥasta gönülün ki gülşeker dileye
10. Ol leb-i cānfezāya işmarla

7. ışmarla:

Gazel 113

Mısra: 12

Emanet etmek, devretmek, bir Şeyin alınmasını, yapılmasını bir kimseye bırakmak

11. Kuhl içün hāk-i payın isterseñ

12. Anı ‘Amrī Őabāya ışmarla

8. ışmarlamak:

Gazel 24

Mısra: 3

Emanet etmek, devretmek, bir Şeyin alınmasını, yapılmasını bir kimseye bırakmak

3. Ne haber ışmarlamak kim dostlar

4. Ben mey-i la‘linden oldum bīhaber

ıztırāb:

1. ıztırāb:

Gazel 6

Mısra: 2

Acı, keder

1. Dilber ki uyhuya vara gelmez gōzūme hāb

2. Őpsem tuya mı diyū eker cānum ıztırāb

2.12. İ-‘İ

‘ibādet:

1. ‘ibādet:

Gazel 7

Mısra: **10**

Tapma, tapınma, kulluk etme

9. Sücūd it mest olup yār ışığında

10. Yeter ‘uşşāka ‘Amrī bu ‘ibādet

iç-:

1. içerem:-er, -em

Murabba 1

Mısra: **2**

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

1. Gerçi āh-ı āteşinüm böyle ‘ālemsüzdür

2. İçerem āb-ı feraḥbahşı mübārek rūzdür

2. içüp:-üp

Kaside 2

Mısra: **10**

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

9. Melāmet iderler şakın ‘ākıbet

10. Şarāb-ı gurūrı içüp olma mest

3. içinde:-in, -de

Kaside 2

Mısra: **8**

İç kısım

7. Ḥam-ı mū diyüp ögdüğün mār olur

8. Şalar boynuña sin içinde kemend

4. içsem:-se, -m

Murabba 3

Mısra: **2**

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

1. Göyüñdi odlara bağrum kebābı

2. Nice içsem bu yaşumdan şarābı

5. içüp:-üp

Gazel 22

Mısra: 7

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

7. Lâlereng olsa mey içüp söze gelse şevk ile
8. Dirler ol hür-ı behište gül midür bülbül midür

6. **içerem:**-er, -em

Gazel 26

Mısra: 5

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

5. Câm-ı lebi varken içerem hün-ı cigerden
6. Bi'llâhi bu meşreb ki benüm var kimün var

7. **içe:**-e

Gazel 50

Mısra: 10

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

9. Acı degül mi 'Amrîye qahr ile qan yuda
10. Câm-ı lebünden içe raqîbüñ şarâb-ı luţf

8. **içdügüm:**-düg, -üm

Gazel 65

Mısra: 6

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

5. Şoĥbet itsem sensüz ey can bezminün ârâyişi
6. Göz yaşıyle içdügüm hün-ı cigerdür mül degül

9. **içilen:**-il, -en

Gazel 68

Mısra: 2

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

1. Varımadum mescide vâ'iz bugün ma'zur idüm
2. Başdan aşmış dün içilen tölular maĥmür idüm

10. **içmesem:**-me, -se, -m

Gazel 68

Mısra: 3

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

3. İçmesem kâdir degüldüm gel beni suçlama kim
4. Bir güzel sâkî elinden n'eyleyem mecbur idüm

11. **içelüm:**-e, -lüm

Gazel 107

Mısra: 1

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

1. Bāde-i la‘l içelüm bīser ü sāmānlar ile
2. ‘Işk tācın urunan başına sultānlar ile

12. içüp:-ü

Gazel 107

Mısra: 9

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

9. Āhıretde şorusın vire güzelsüz mey içüp
10. Ol ki şöhet hevesin ide girāncānlar ile

13. içüp:-ü

Gazel 117

Mısra: 7

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

7. Ey şarāb-ı nāz içüp uşşāka ra‘nālīk şatan
8. İçmedin sermest ü hayrān eyleyen sensin beni

14. içmedin:-medin, -

Gazel 117

Mısra: 8

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

7. Ey şarāb-ı nāz içüp uşşāka ra‘nālīk şatan
8. İçmedin sermest ü hayrān eyleyen sensin beni

15. iç:

Gazel 119

Mısra: 10

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

9. Bu guşşa def ‘ine kerem-i Hākka tayanup
10. ‘Amrī mey iç egerçi ki içdün yemīn dahi

16. iç:

Gazel 136

Mısra: 7

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak

7. Sākī ki taldurup kadehi şunsa iç diyü
8. Sögse tudağı ağzuma da nūş-ı cān idi

17. içer:-er

Gazel 11

Mısra: 7

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

7. Çiğürüm kanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

18. **İçinde:-in, -de**

Gazel 53

Mısra: 7

Bir şeyin iç kısmı

7. Şişe şikeste olsa tırmaz içinde çün āb
8. Gönlüm şınıklığına yaşum ‘alāmet ancak

19. **İçindeki:-in, -de, -ki**

Gazel 79

Mısra: 10

Dahil, katılmış

9. ‘Amrī n’ idersin ehl-i şafāya riya şatup
10. Bāzār-ı ‘ışk içindeki rüsvā degül misin

4. **İçinde:-in, -de**

Gazel 95

Mısra: 13

Dahil, katılmış

13. Dem be dem hār-ı ‘ışk içinde benüm
14. Bağrumı gönca gibi kan eyle

5. **İçinde:-in, -de**

Gazel 124

Mısra: 3

Dahil, katılmış

3. Deyr içinde kendüden gidüp kadīd olup kıla
4. Kim ki bu hüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

İç içelüm:

1. **İç içelüm:-e, -lüm**

Murabba 2

Mısra: 3

Sürekli, durmadan yudumlamak, sen iç bizde içelim

3. Çalalum çağıralum ırlayalum iç içelüm
4. Mest-i lāya ‘kıl olalum yakalar çāk idelüm

içinde:**1. içinde:****Kıt'a 2**

Mısra: 4

Arasında

3. Yaşlı kerkesler ile konuşup uçmağdan ise

4. Yavru şahinler içinde kana boyanmağ yeg

2. içinde:**Müfret 6**

Mısra: 1

Dahil, katılmış

1. İşitdüm şehri içinde ey perîrû

2. Geyik dirler babaña sana âhû

içmezlen-:**1. içmezlenür:-ür****Gazel 11**

Mısra: 7

İçmemelik

7. Cigerüm kanın içeri cām-ı mey içmezlenür âh

8. Bu da ne şive mi ki âh meded vâh meded

içre:**1. içre:****Gazel 8**

Mısra: 10

İçinde, arasında

9. Kākûli vaşfın ğazelde şerh iderken mû be mû

10. Eyledüm çok şan`ati şî`r içre Selmân ile bahş

2. içre:**Gazel 9**

Mısra: 6

İçinde, arasında

5. Bu kaş u gözle güzellerde bīnazīr-i cihān

6. Bu şūr u fitne ile cümle `ālem içre melīh

3. içre:**Gazel 12**

Mısra: 6

İçinde, arasında

5. Kimesne niceye dimez yüzine bakmaz hiç

6. Güzeller içre dilâ can metâ' in itme mezâd

4. içre:

Gazel 40

Mısra: 9

İçinde, arasında

9. 'İşk erbâbı içre memdühuz

10. Zühd aşhâbı içre mezmûmuz

5. içre:

Gazel 40

Mısra: 10

İçinde, arasında

9. 'İşk erbâbı içre memdühuz

10. Zühd aşhâbı içre mezmûmuz

6. içre:

Gazel 40

Mısra: 12

İçinde, arasında

11. 'İşk ile geçdi 'ömrümüz 'Amrî

12. Şıdk ile 'âlem içre ma'lûmuz

7. içre:

Gazel 71

Mısra: 9

İçinde, arasında

9. Cānum içre cānum u görür gözüm

10. Kurretü'l-'aynum Ḥasandur sevdüğüm

8. içre:

Gazel 73

Mısra: 11

İçinde, arasında

11. Dilerem bakmayanı il içre aña

12. Deñerem yine añadur nazarum

9. içre:

Gazel 80

Mısra: 6

İçinde, arasında

5. Āl beñ afāķı müşkīn eylemek olur mı hīç
6. Müşkdür bu āl vālā içre ķalmışdur nihān

10. içre:

Gazel 92

Mısra: 5

İçinde, arasında

5. Sürmelü gözler ile müşk içre
6. Ağnamış āhū-yı Hıtāsın sen

11. içre:

Gazel 95

Mısra: 16

İçinde, arasında

15. Sevelüm serv-i lāleruhsārı
16. Bāğ-ı hüsn içre şādmān eyle

12. içre:

Gazel 96

Mısra: 1

İçinde, arasında

1. 'Āşıkām kāfirler içre bir gözi mestāneye
2. Zülfı ķullabı çeker iltür beni meyhaneye

13. içre:

Gazel 104

Mısra: 2

İçinde, arasında

1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naķşuñı taħrīr ide
2. Beñzer ol naķķāşa cām içre perī taşvir ide

14. içre:

Gazel 110

Mısra: 3

İçinde, arasında

3. Kaşuñ mihrābı içre çeşm-i mestüñ
4. Görelden tırılmaz şofī namaza

15. içre:

Gazel 117

Mısra: 2

İçinde, arasında

1. Öldürüp hâk ile yeksân eyleyen sensin beni
2. Kanlu yaşam içre gâltan eyleyen sensin beni

içün:

1. içün:

Gazel 8

Mısra: 6

Sebeb bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

5. Dīnüm imānum disem ben saña men ‘eyler raķīb
6. Dīn içün lābūd ider kāfir müselmān ile bahş

2. içün:

Gazel 12

Mısra: 8

Sebeb bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

7. Haber mi viridi boyuñdan şabā ki hurrem olup
8. Semā ‘a girmek içün çözdü tırrasın şimşād

3. içün:

Gazel 31

Mısra: 7

Sebeb bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

7. Leb-i la ‘līnūñ içün ağlamadan
8. İki gözüm ‘aķıķa dönmişdür

4. içün:

Gazel 39

Mısra: 3

Sebeb bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

3. Maħabbet cür ‘asın nūş itmek içün ‘andelīb-i mest
4. Şanasın ğoncalar cām-ı şarāb-ı ergāvānīdür

5. içün:

Gazel 44

Mısra: 3

Sebeb bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

3. Gözüm ol nergis içün vālih ü hayrān kalmış
4. Göñlüm ol sūnbül içün zār u perīşān olmuş

6. için:

Gazel 44

Mısra: 4

Sebeb bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

3. Gözüm ol nergis için vâlih ü hayrân kalmış
4. Gönlüm ol sümbül için zâr u perîşân olmuş

7. için:

Gazel 48

Mısra: 8

Sebeb bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

7. Yandı yakıldı irteye dek bu gice çerâğ
8. Tırdı öñünde hizmet için bendevâr şem‘

8. için:

Gazel 65

Mısra: 10

Sebeb bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

9. Nevbahâr-ı hüsnün añup derd ile âh eylese
10. ‘Amrî için gül daği kan ağlaya bülbül degül

9. için:

Gazel 76

Mısra: 10

Sebeb bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

9. Tek hemîn alnuña sür kanum saña olsun halâl
10. Ey beni ol gamze-i bîmâr için qurbân iden

10. için:

Gazel 78

Mısra: 2

Sebeb bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

1. Bezm-i ‘uşşâkıında ol gül çak idüp pîrâhenin
2. Bu günehlü kullar için açdı cennet revzenin

11. için:

Gazel 108

Mısra: 4

Sebeb bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

3. Meye düşmiş yürür âvâre benüm gibi habâb
4. Bir nefes şöhbet için dilber-i ra‘nâlar ile

12. için:

Gazel 108

Mısra: 9

Sebeb bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

9. Hey ne şirînlük olur hūblar uydurmağ için
10. ‘Amrî şî rūñ heves-i la‘l-i şekerhâlar ile

13. için:

Gazel 109

Mısra: 3

Sebeb bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

3. Bülbül-i hastedile nâleler itdürmek için
4. Zağ düşlendi dirîgâ nideyin gülşenüñe

14. için:

Gazel 113

Mısra: 11

Sebeb bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

11. Kuhl için hâk-i payın isterseñ
12. Anı ‘Amrî şabâya ısmarla

15. için:

Gazel 116

Mısra: 9

Sebeb bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

9. ‘Amrî iki gözüm için izüñ gubârını
10. Virmez iki cihâna eger cevherî ise

16. için:

Gazel 124

Mısra: 7

Sebeb bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

7. Nâz ile cevlân için büthânedede tāvüsvâr
8. Serv-i âzādum benüm geymiş libâs-ı süsenî

17. için:

Gazel 129

Mısra: 3

Sebeb bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı

3. Büseñ almağ için du‘ā kıldum
4. Ne i ki hiç olur du‘ā mı ki

id-:1. **ide:-e****Kaside 1**Mısra: **67***Yapmak, etmek***67.** Diler ki baħr-i kefũnden gedālīg ide senũn**68.** Eline kāse alupdur ħabābdan deryā2. **iderdũm:-er, -dũ, -m****Kaside 1**Mısra: **78***Yapmak, etmek***77.** Zemĩn ŧaħĩfesine gũz yaŧiyle yazsam yig**78.** Biraz iderdũm ola ħāl-i guŧŧamı inŧā3. **idelũm:-e, -lũm****Murabba 2**Mısra: **1***Bulamak, bulaŧtırmak***1.** ŧu gibi ayaġa dũŧũp yũzũmũz ħāk idelũm**2.** Yuyalum arıdalum yolumuzı pāk idelũm4. **iderler:-er, -ler****Gazel 21**Mısra: **9***Yapmak, etmek***9.** Bĩ-dil ũ bĩŧabr u bĩārām iderler ‘Amrĩyi**10.** Ĥũblar mekkāreler seħħāreler ‘ayyāreler5. **ideydi:-ey, -di****Gazel 42**Mısra: **4***Yapmak, etmek***3.** ŧımasa seng-i fũrķat perr ũ bālin**4.** İdeydi kuyuña cān murġı pervāz6. **idemedũm:-e, -, -dũ, -m****Gazel 45**Mısra: **4***Yapmak, etmek***3.** Varlıġum yaġma iķũn dil ŧehrine od ŧaldı ‘iŧķ**4.** Naķd-i ŧabrı idemedũm ol aralıķdan ħalāŧ

7. **ideyin:-eyin****Gazel 55**

Mısra: 2

Etmek, eylemek

1. Hāmedür minķār-ı bülbül medhine cānānumuñ
2. Berg-i gülden ideyin evrākımı dīvānumuñ

8. **iden:-en****Gazel 76**

Mısra: 1

Yapmak, etmek

1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
2. Göze göz nergisleriyle vālih ü hayrān iden

9. **iden:-en****Gazel 76**

Mısra: 4

Yapmak, etmek

3. Bāde-i la‘l-i lebinden mest-i lāya‘kıl kılan
4. Düşürüp sevdā-yı ‘ışka bīser ü sāmān iden

10. **iden:-en****Gazel 117**

Mısra: 3

Yapmak, etmek

3. Hār neyley bülbül-i bīçāreye güldür iden
4. N’itdi düşman zār u nālān eyleyen sensin beni

11. **idermiş:-er, -miş****Gazel 7**

Mısra: 8

Yapmak, etmek

7. Yazarmış nāme-i tezvīr hātтуñ
8. İdermiş kaçlarıñ egri şehādet

12. **iderken:-er, -ken****Gazel 8**

Mısra: 9

Yapmak, etmek

9. Kāküli vaşfin gazelde şerh iderken mū be mū
10. Eyledüm çok şan‘ati şī‘r içre Selmān ile bahş

13. **idemez:-e, -mez**

Gazel 8

Mısra: 12

Yapmak, etmek

11. Baḥş ile biñ mürdeyi iḥyā ider bir ḥandede

12. İdemez 'İsā daḥi ol la'l-i ḥandān ile baḥş

'id:

1. **'id:**

Gazel 6

Mısra: 7

Bayram

7. Kāndīller söyünse ne ḡam geldi ise 'id

8. Şimden girü münevver ider bezmi cām-ı nāb

2. **'id:**

Gazel 69

Mısra: 1

Bayram

1. Bu ne 'id olsun cihān ḥandān u ben giryān olam

2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

3. **'id:**

Gazel 69

Mısra: 12

Bayram

11. Bu ne 'ayş olsun ki 'Amrī ağlaya iller güle

12. Bu ne 'id olsun cihan ḥandan u ben giryān olam

idegör-:

1. **idegör:**

Gazel 89

Mısra: 6

Yapmaya devam etmek, yapadurmak

5. Ölsün dir iseñ 'aşık-ı dilḥaste feraḥdan

6. Şīrīn dehenüñden idegör büseye dermān

iden:

1. **iden:**

Gazel 140

Mısra: 3
Ayırmak, uzaklaştırmak

3. Hattuñı müşk-i Hıṭā ḥālūñi ‘anberden iden
4. Dil-i sūzānum ile sīnemi micmer kıldı

idi:

1. **idi:**

Gazel 49
Mısra: 5
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

5. ‘Ömrüm budağı mesnedi ol şāḥ-ı luṭf idi
6. Şimdi kime ṭayana ki gitdi sened dirīḡ

2. **idi:**

Gazel 49
Mısra: 9
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

9. Gözüm yaşıyle besler idi bāḡbān-ı dil
10. ‘Amrī nihāl-i ‘ömr idi ol servḡad dirīḡ

3. **idi:**

Gazel 49
Mısra: 10
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

9. Gözüm yaşıyle besler idi bāḡbān-ı dil
10. ‘Amrī nihāl-i ‘ömr idi ol servḡad dirīḡ

4. **idi:**

Gazel 68
Mısra: 6
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

5. Sen Ḥudānuñ luṭfını gör kim yıkılmışdı raḡīb
6. Būse virüp yapmış idi göñlümi ma‘mūr idüm

5. **idi:**

Gazel 76
Mısra: 13
İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

13. Kim oḡur kim diñler idi sırr-ı ‘ışkı ‘Amriyā
14. İkiyüzlü defterümdür illere destān iden

6. idi:

Gazel 111

Mısra: 2

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

1. Reyhān şaçunuñ olmasa hayrānı benefşe
2. Gözetmez idi boynın egüp anı benefşe

7. idi:

Gazel 123

Mısra: 5

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun ‘ākıbet
6. Yā n’iderdüñ ayırup ol kân-ı ihsāndan beni

8. idi:

Gazel 126

Mısra: 3

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

3. Sīnede defn olmuş idi genc-i ‘ışk
4. Seyl-i sirişk açdı ‘ayān eyledi

9. idi:

Gazel 131

Mısra: 9

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

9. Kan dökmez idi ‘Amrī bu dīde-i gevherbār
10. Bir daħi göre bilsem ol la‘l-i dürefşānı

10. idi:

Gazel 136

Mısra: 1

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

1. Ol dem kanı terāne-i bezmüm fiğān idi
2. Kanlu yaşum kadeħde mey-i ergavān idi

11. idi:

Gazel 136

Mısra: 2

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

1. Ol dem kanı terāne-i bezmüm fiğān idi
2. Kanlu yaşum kadeħde mey-i ergavān idi

12. **idi:****Gazel 136**

Mısra: 4

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

3. Şūrīde derdmend idüm āşüftehāl idüm
4. Pīşüm hemīşe ‘ayş idi bir hoş zamān idi

13. **idi:****Gazel 136**

Mısra: 4

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

3. Şūrīde derdmend idüm āşüftehāl idüm
4. Pīşüm hemīşe ‘ayş idi bir hoş zamān idi

14. **idi:****Gazel 136**

Mısra: 6

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

5. Her n’eyler ise eyler ölür dirilürdi dil
6. Bir gāmze tūrīne dikilürdi nişān idi

15. **idi:****Gazel 136**

Mısra: 8

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

7. Sākī ki taldurup kadehi şunsa iç diyü
8. Sögse tudağı ağızuma da nūş-1 cān idi

16. **idi:****Gazel 136**

Mısra: 10

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

9. Kucmak hayālin itmeğe komazdı ‘ışk-1 pāk
10. Bir oyun ile būsēsın almağ hemān idi

17. **idi:****Gazel 136**

Mısra: 11

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

11. Va’llāhi hoş huzūr idi ta’llāhi hoş sürür
12. Ben ‘andelīb ü yār gül ü gülsitān idi

18. **idi:****Gazel 136**

Mısra: 12

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

11. Va'llāhi hōş huzūr idi ta'llāhi hōş sürūr

12. Ben 'andelīb ü yār gül ü gülsitān idi

19. **idi:****Gazel 136**

Mısra: 14

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

13. 'Amrī ki peyk olup tolanurdu maħallesin

14. Biñ kez mu'allāḡ ürür idi şādmān idi

20. **idi:****Gazel 136**

Mısra: 14

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

13. 'Amrī ki peyk olup tolanurdu maħallesin

14. Biñ kez mu'allāḡ ürür idi şādmān idi

21. **idi:****Gazel 136**

Mısra: 16

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

15. Heyhāt irilmez ol deme ḡayf u hezār ḡayf

16. Bir demde geldi geçdi şanasın bir ān idi

'id-i ḡusn:1. **'id-i ḡusnüñden: -üñ, -den****Gazel 106**

Mısra: 1

Güzellik bayramı (bayramda uzaktakiler birbiriyle buluşur, sevgilide de bütün güzellikler buluşmuş, bir araya gelmiştir)

1. 'İd-i ḡusnüñden cihān ferḡundefāl oldu yine

2. Feyz-i envār-ı tecellī-i cemāl oldu yine

idin-:1. **idinmedin: -me, -din****Murabba 3**

Mısra: 2

Edinmek, almak, sahip olmak

1. Bu ellerden götürmedin ayağı
2. Yir altında idinmedin durağı

2. **idinme:-me**

Murabba 4

Mısra: 2

Edinmek, almak, sahip olmak

1. Zerd idüp ruhsârımı hâlüm digergün eyleme
2. ‘Ādet idinme cefâyı bağrumı hûn eyleme

3. **idindüm:-dü, -m**

Gazel 114

Mısra: 4

Edinmek, almak, sahip olmak

3. Başuma seng-i cefâ andan irer
4. Kim idindüm ben anı püşt ü penâh

idü:

1. **idüm:-m**

Gazel 68

Mısra: 1

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

1. Varımadum mescide vâ‘ız bugün ma‘zur idüm
2. Başdan aşmış dün içilen tölular maḥmûr idüm

2. **idüm:-m**

Gazel 68

Mısra: 2

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

1. Varımadum mescide vâ‘ız bugün ma‘zur idüm
2. Başdan aşmış dün içilen tölular maḥmûr idüm

3. **idüm:-m**

Gazel 68

Mısra: 4

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

3. İçmesem kâdir degüldüm gel beni suçlama kim
4. Bir güzel sâķī elinden n’eyleyem mecbur idüm

4. **idüm:-m**

Gazel 68

Mısra: 6

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

5. Sen Hudānuñ luṭfını gör kim yıķılmışdı raķīb
6. Būse virüp yapmış idi gönlümü ma' mūr idüm

5. idüm:-m

Gazel 68

Mısra: 8

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

7. Zaḥm irürmek kandan olurdu leb-i şīrīnüne
8. Göz ucıyla va' deye tatlu dile maḡrur idüm

6. idüm:-m

Gazel 68

Mısra: 10

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

9. Kaddi yādına elifler çekdügince sīneme
10. Elleri kan olsa çeşmüm çeşmesinden yur idüm

7. idüm:-m

Gazel 68

Mısra: 12

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

11. Ol büt-i ra' nā ayaḡına yüzüm üzre düşüp
12. Secde-i şükr eyledüm Allāhuma mesrūr idüm

8. idüm:-m

Gazel 68

Mısra: 14

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

13. ' Amriyā dün mest iken būse kinār ańdum gibi
14. Kūsmiş ancak söḡmedin geçdi bugün maḡhūr idüm

9. idüm:-m

Gazel 136

Mısra: 3

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

3. Şūrīde derdmend idüm āşüfteḡāl idüm
4. Pīşüm hemīşe ' ayş idi bir ḡoş zamān idi

10. idüm:-m

Gazel 136

Mısra: 3

İdi, belirli geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman

3. Şūrīde derdmend idüm āşüftehāl idüm
4. Pīşüm hemīşe ‘ayş idi bir hoş zamān idi

idüben:

1. **idüben:**

Gazel 81

Mısra: 8

Edip, ederek

7. Dūd-ı āhum kim livā-yı ejdehāpeykerdür ol
8. Āsumān-gİR idüben gün yüzlü cānumdur giden

ihsān:

1. **ihsān:**

Gazel 119

Mısra: 6

Yardımda bulunmak, iyilik etmek

5. Hiç āferīde ehle nazār eylemez dirġ
6. İhsān dükendi qālmadı bir āferīn daġi

2. **ihsan iden:-en**

Gazel 76

Mısra: 16

Yardımda bulunmak, iyilik etmek

15. Luţf-ı ‘āmuñdan unutma ben du ‘āgūyuñ daġi
16. Ey keremden ‘amr u zeyde luţf ile ihsan iden

ihyā id:

1. **ihyā ider:-er**

Gazel 8

Mısra: 11

Tatmin etmek, canlandırmak

11. Bahş ile biñ mürdeyi ihyā ider bir ħandede
12. İdemez ‘İsā daġi ol la’l-i ħandān ile bahş

ihyā-yı ‘ışk:

1. **ihyā-yı ‘ışk:**

Gazel 9

Mısra: 11

Aşkın diriltmesi (Hz İsa (as) ’ın ölüleri diriltten nefesi gibi sevgilinin de aşkı diriltmesi bağlamında)

11. Seni halef kodı ihyā-yı ‘ışk eylemege
12. ‘Aceb degüldür eger ölmedi diñilse Mesîh

ikāmeti kıl-:

1. **ikāmeti kılmaz:-maz**

Gazel 133

Mısra: 6

Yerleşmemek, durmamak

5. Tırūñ elinden āh ki biñ kez gelür geçer
6. Bir dem dil-i şikestede kılmaz ikāmeti

iken:

1. **iken:**

Murabba 1

Mısra: 2

Esnasında, ...-dığı / -diği hâlde, ...-dığı / -diği zaman anlamında kullanılan ek

1. Virmedin bād-ı hazāna defter ü dīvānı gül
2. Hükmine rām eyler iken bülbül-i nālānı gül

2. **iken:**

Murabba 1

Mısra: 1

Esnasında, ...-dığı / -diği hâlde, ...-dığı / -diği zaman anlamında kullanılan ek

1. Turmadın dönsün kadeh güyende iken ‘andelīb
2. Būy-ı vaşlından gül-i zībānuñ almışken naşīb

3. **iken:**

Murabba 3

Mısra: 2

Esnasında, ...-dığı / -diği hâlde, ...-dığı / -diği zaman anlamında kullanılan ek

1. Daḥi el çekmedin ‘Amrī özinden
2. Daḥi kan aḡlar iken yılduzından

4. **iken:**

Gazel 29

Mısra: 7

Esnasında, ...-dığı / -diği hâlde, ...-dığı / -diği zaman anlamında kullanılan ek

7. Destbāzī eyler iken buse añsañ dil virüp
8. Sögdügince gül gibi humret gelür merğüb olur

5. iken:**Gazel 66**

Mısra: 4

Esnasında, ...-dığı / -diği hâlde, ...-dığı / -diği zaman anlamında kullanılan ek

3. Pirehenden ki görindi ruḥ-ı nūrefşānı
4. Çıkdı şan çehde iken Yūsuf-ı Ken'ānşekil

6. iken:**Gazel 68**

Mısra: 13

Esnasında, ...-dığı / -diği hâlde, ...-dığı / -diği zaman anlamında kullanılan ek

13. 'Amriyā dün mest iken buse kinār aṅdum gibi
14. Küşmiş ancak sögmedin geçdi bugün maḫhūr idüm

7. iken:**Gazel 102**

Mısra: 5

Esnasında, ...-dığı / -diği hâlde, ...-dığı / -diği zaman anlamında kullanılan ek

5. Lāle-i ḥamrā iken nesrīne döndi zerd olup
6. Nātüvānlık gör ne kıldı gonca-i ḥandānuma

8. iken:**Gazel 141**

Mısra: 13

Esnasında, ...-dığı / -diği hâlde, ...-dığı / -diği zaman anlamında kullanılan ek

13. Bülbül-i bāğ-ı ḥüsn iken 'Amrī
14. Eyledüñ anı zār hey seni mi

iki:**1. iki:****Gazel 31**

Mısra: 8

İki (sayı sıfatı)

7. Leb-i la'līnūñ için ağlamadan
8. İki gözüm 'aḫīka dönmişdür

2. iki:**Gazel 35**

Mısra: 8

İki (sayı sıfatı)

7. Gönül gitdi iki göz arasında
8. Güm itdi göz göre ol iki 'ayyār

3. iki:

Gazel 70

Mısra: 5

İki (sayı sıfatı)

5. Hamdü li'llāh biri iki gören aḥvel degülem
6. Haḫḫa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

4. iki:

Gazel 70

Mısra: 6

İki (sayı sıfatı)

5. Hamdü li'llāh biri iki gören aḥvel degülem
6. Haḫḫa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

5. iki:

Gazel 105

Mısra: 10

İki (sayı sıfatı)

9. Bir perīdür sevdüğüm dīvānesidür cümle halk
10. Ol iki müşkīn hilāl ü ṭal'at-ı ğarrā ile

6. iki:

Gazel 116

Mısra: 2

İki (sayı sıfatı)

1. İzüñ tozına kim ki senüñ müşterī ise
2. Ḳana boyansun iki gözümüñ biri ise

7. iki:

Gazel 116

Mısra: 9

İki (sayı sıfatı)

9. 'Amrī iki gözüm için izüñ ğubārını
10. Virmez iki cihāna eger cevherī ise

iki 'ālem:

1. İki 'ālem:

Gazel 36

Mısra: 8

Dünya ve Ahiret

7. Büte tapmağı bir şuret iderler
8. İki 'âlem kamu aña taparlar

iki cihân:

1. **iki cihânda:**-da

Gazel 97

Mısra: 2

Dünya ve ahiret

1. Karâr itmez gönül bunda ne anda
2. Seni ister seni iki cihânda

iki yan:

1. **iki yanında:**-ın, -da

Kaside 1

Mısra: 4

Yüzün iki tarafı, iki omuz tarafı

3. Komış cebin ü 'izârında nergis altun hâl
4. Düzetmiş iki yanında benefşe zülf-i dü tâ

ikide birde:

1. **ikide birde:**-de

Gazel 97

Mısra: 5

Sürekli

5. İkide birde ağzuma sögersin
6. Öpeydi yazuğı yok ol dehân da

ikilik:

1. **ikilik:**

Gazel 30

Mısra: 9

Ayrılık, gayrılık

9. İkilik yok arada sen de ne dirsın 'Amrî
10. Dilber ile melek ü hür u perî bir dirler

2. **ikilik:**

Gazel 142

Mısra: 8

Ayrılık, gayrılık

7. Bir kadeh şundi baña sâķī-i 'ışķ
8. İkilik gitdi vaħdet el virdi

ikiyüzlü:

1. **ikiyüzlü:**

Gazel 76

Mısra: 14

Hareketleri ve sözleri birbirini tutmayan, herkese farklı konuşan

13. Kim oķur kim diñler idi sırr-ı 'ışķı 'Amriyā
14. İkiyüzlü defterümdür illere destān iden

ikrām:

1. **İkrām:**

Gazel 89

Mısra: 8

Aķırlamak, hürmet etmek saygı göstermek.

7. Ğamzeñ dile gelse aña ta'zīm iderem çün
8. İkrām gerek kāfir olursa daħi mihmā

ikrār id-:

1. **ikrār ide:-e**

Gazel 46

Mısra: 3

Kabul ve tasdik etmek

3. Can metā'in alduğına ola kim ikrār ide
4. Aşılacak uğrıdur şol turra-i țarrarı aş

iksİR-i sa'adet:

1. **iksİR-i sa'adet:**

Murabba 2

Mısra: 2

Muthuluk ilacı

1. Ey cuvān pİR-i muđāndan yine himmet alalum
2. Mey-i la'l adına iksİR-i sa'adet alalum

il:

1. **il:**

Gazel 69

Mısra: 2

El, başkası, yabancı

1. Bu ne 'id olsun cihān ḥandān u ben giryān olam
2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

2. **iller:-ler**

Gazel 69

Mısra: 11

El, başkası, yabancı

11. Bu ne 'ayş olsun ki 'Amrī ağlaya iller güle
12. Bu ne 'id olsun cihan ḥandan u ben giryān olam

3. **il:**

Gazel 73

Mısra: 11

El, başkası, yabancı

11. Dilerem bakmayanı il içre aña
12. Deñerem yine añadur nazarum

4. **illere:-ler, -e**

Gazel 76

Mısra: 14

Ülke

13. Kim oğur kim diñler idi sırr-ı 'ışkı 'Amriyā
14. İkiyüzlü defterümdür illere destān iden

5. **illere:-ler, -e**

Gazel 83

Mısra: 3

Ülke

3. Şürete girmiş per̄isin sihr idersin illere
4. Ḥaṭ getürmişsin yalandan hey ne pürtezv̄irsin

6. **iller:-ler**

Gazel 105

Mısra: 8

El, başkası, yabancı

7. Aldanup bağlandı her kimse cihan bāzārına
8. Ben kara gīsū ile iller qurı sevdā ile

'ilāc:

1. **'ilāc:**

Gazel 99

Mısra: 9

Bir hastalığı, bir yarayı iyi etmek üzere herhangi bir yolla vücûda verilmek veya dışarıdan sürülmek sûretiyle kullanılan maddelere verilen isim, em

9. Senden 'ilâc ister isem itme ey tabîb
10. Bîmâr-ı 'ışk olanlara dermânı añma ya

ilâh:

1. **ilâh:**

Kaside 2
Mısra: 4
Yaratıcı, Allah

3. Bulunmaz kârañuda Âb-ı Hayât
4. Günehkâra kılmaz tecellî İlâh

ilâhî:

1. **ilâhî:**

Kaside 1
Mısra: 90
Ey Allah'im!

89. Sürûr u zevk ile 'âlemde müstedâm olasın
90. İralmaya üzeründen ilâhî zıll-ı Hudâ

2. **ilâhî:**

Kıt'a 9
Mısra: 2
Ey Allah'im!

1. Senden özge hûba gönlüm virmeyem
2. Virmek istersem İlâhî irmeyem

3. **ilahî:**

Gazel 107
Mısra: 11
Ey Allah'im!

11. Huldı zühhâda naşîb eyle ilahî bizi ko
12. 'İşk serhûşları âşüfte vü hayrânlar ile

ile:

1. **ile:**

Gazel 1
Mısra: 3

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteştik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Dil şaydına gīsūñ ile şunmuş kemend-i ‘anberīn
4. Cān kaşdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

2. ile:

Gazel 1

Mısra: 4

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteştik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Dil şaydına gīsūñ ile şunmuş kemend-i ‘anberīn
4. Cān kaşdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

3. ile:

Gazel 1

Mısra: 6

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteştik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Bülbülleri gūyā kıılır bostān-ı Firdevs ańdurur
6. Ruhsāre-i gülreng ile ğonca dehān virmiş saña

4. ile:

Gazel 1

Mısra: 7

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteştik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Ter müşğ ile yazmış yüzüñ üstine haţţ-ı ‘anberīn
8. Devr-i kamerde fitne-i āħir zamān virmiş saña

5. ile:

Kaside 1

Mısra: 1

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Yine ‘arūs-ı bahār oldu nāz ile peydā
2. Gülāb u müşğ ile kııldı cihānı ‘anbersā

6. ile:

Kaside 1

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Yine ‘arūs-ı bahār oldu nāz ile peydā
2. Gülāb u müşğ ile kııldı cihānı ‘anbersā

7. ile:

Kaside 1

Mısra: 7

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Tebessüm eyleyürek nâz ile gelür gördi
8. Terennüm eyledi zevk ile bülbül-i gūyā

8. ile:

Kaside 1

Mısra: 8

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Tebessüm eyleyürek nâz ile gelür gördi
8. Terennüm eyledi zevk ile bülbül-i gūyā

9. ile:

Kaside 1

Mısra: 9

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Terāne ol kadar itdi hezār şevk ile kim
10. Göz açdı uykudan uyandı nergis-i şehlā

10. ile:

Kaside 1

Mısra: 41

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

41. Kaçan ki hāl ile çekse nişān-ı ‘ālīşān
42. Elinde kıl kalemi gösterür Yed-i Beyzā

11. ile:

Kaside 1

Mısra: 61

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

61. Nihāl-i rif‘atūñ ol āb ile mürebbādur
62. Ki reşhasiyle nemā buldı devḥa-i Tūbā

12. ile:

Kaside 1

Mısra: 83

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

83. Şarardı ḥasret ile sebzezâr-ı ümmîdüm

84. Zülâl-i terbiyetüñ irmez ise vây aña

13. ile:

Kaside 1

Mısra: **89**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

89. Sürür u zevk ile 'âlemde müstedâm olasın

90. İralmaya üzeründen İlähî zıll-ı Hudâ

14. ile:

Murabba 1

Mısra: **1**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Muṭribâ sūz ile söylet sâzı cūş eyyâmıdır

2. Kim gül-i ter devridür cūş u ḥurūş eyyâmıdır

15. ile:

Murabba 1

Mısra: **4**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Mest ü bîhūş olmağın Allâh ki ḥoş eyyâmıdır

4. Sâkıyâ şevk ile ṭoldur cāmı nūş eyyâmıdır

16. ile:

Murabba 1

Mısra: **4**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Var iken ḥüsnüñ zamānı geçmedin devrân-ı gül

4. Sâkıyâ şevk ile ṭoldur cāmı nūş eyyâmıdır

17. ile:

Murabba 1

Mısra: **3**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. 'Āşık-1 pürderd ile bir yire gelmişken ḥabīb
4. Sākıyā şevk ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

18. **ile:**

Murabba 1

Mısra: 4

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. 'Āşık-1 pürderd ile bir yire gelmişken ḥabīb
4. Sākıyā şevk ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

19. **ile:**

Murabba 1

Mısra: 4

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Hemnişındür ol nigār u ṭālī'üm pīrūzdur
4. Sākıyā şevk ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

20. **ile:**

Murabba 1

Mısra: 4

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Ger felek serkeşlik eyleser yüzün ḥāk eylesün
4. Sākıyā şevk ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

21. **ile:**

Gazel 2

Mısra: 9

birlikte

9. 'Amriyā eş'ārı sūz ile eyit kim okıyup
10. Tā du'ālar eyleye her 'āşık-1 seydā saña

22. **ile:**

Murabba 2

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Koyalum Leylī vü Şīrīni geçenden geçelüm
2. Medḥ ile şimdiki dilberlere ḥıl'at biçelüm

23. **ile:**

Murabba 2

Mısra: 1

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. ‘Amriyā söyleyelüm sūz ile eş‘arı yine
2. Çekelüm büseye ol la‘l-i şekerbārı yine

24. ile:**Müfret 2****Mısra: 2**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Gel germ olup olma iñen āteş gibi serkeş
2. Serkeşlik ile hāke berāber olur āteş

25. ile:**Kıt'a 2****Mısra: 3**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Yaşlu kerkesler ile konuşup uçmağdan ise
4. Yavru şāhīnler içinde kıana boyanmağ yeg

26. ile:**Kaside 2****Mısra: 5**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Var ey vaşl ile şād olan ağla kim
6. Gelüp ğam döner hecre rüz-ı vişāl

27. ile:**Kaside 2****Mısra: 7**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Gel ey māl ile ‘āleme sığmayan
8. Kıara sinde yatsañ gerek pāymāl

28. ile:**Gazel 3****Mısra: 5**

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteştik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Hezār nāz ile geldi oturdu yanumda
6. Elinde sāgar-ı zerrīn ʔolu mey-i ʔamrā

29. **ile:**

Murabba 3

Mısra: 1

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Gel ey biñ nāz ile şīve kılıcı
2. Elümden āl ile göñlüm alıcı

30. **ile:**

Murabba 3

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Gel ey biñ nāz ile şīve kılıcı
2. Elümden āl ile göñlüm alıcı

31. **ile:**

Gazel 4

Mısra: 9

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Perçemüñ şehbāzı ile kim göñül şayyādısın
10. Yaraşur ʔaplan derisi taʔye arslanum saña

32. **ile:**

Müfret 4

Mısra: 1

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Bağrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
2. Ol meyfürüş dilber ʔurmuş kebāb şancur

33. **ile:**

Murabba 4

Mısra: 3

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. ʔanımı dök tek beni hecr ile mağbün eyleme
4. Hāy efendi hey begüm ʔan eyle ʔanün eyleme

34. **ile:**

Murabba 4

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Öldürürseñ ‘âşıkı evvel beni öldür beni
2. Kim gönülden ‘âşık oldum cān ile sevdüm seni

35. **ile:**

Murabba 4

Mısra: 1

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Niçe bir ‘âşıkların cevri ile giryān idesin
2. Niçe bir bağrın delüp ney gibi nālān idesin

36. **ile:**

Murabba 4

Mısra: 1

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Sen baña cevri eyleseñ dil derd ile pürhūn olur
2. Korkum oldur kim güzeller öğrenür kânūn olur

37. **ile:**

Gazel 8

Mısra: 1

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Az u çok bir buse virse kılma cānān ile bahş
2. Kim gedāya lāyık olmaz ehl-i ihsān ile bahş

38. **ile:**

Gazel 8

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Az u çok bir buse virse kılma cānān ile bahş
2. Kim gedāya lāyık olmaz ehl-i ihsān ile bahş

39. **ile:**

Gazel 8

Mısra: 4

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Zāhidā nā ehle söz açma rümūz-ı 'ışkdan
4. Sırr-ı Hakkā 'ārif iseñ kılma nādān ile bahş

40. **ile:**

Gazel 8

Mısra: 6

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Dīnüm imānum disem ben saña men 'eyler raķīb
6. Dīn için lābūd ider kāfir müselmān ile bahş

41. **ile:**

Gazel 8

Mısra: 8

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Derdüme la 'linden em şordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile bahş

42. **ile:**

Gazel 8

Mısra: 10

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Kākūli vaşfın ğazelde şerh iderken mū be mū
10. Eyledüm çok şan 'ati şı 'r içre Selmān ile bahş

43. **ile:**

Gazel 8

Mısra: 11

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. Bahş ile biñ mürdeyi ihyā ider bir ħandede
12. İdemez 'İsā daħi ol la 'l-i ħandān ile bahş

44. **ile:**

Gazel 8

Mısra: 12

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. Baḥs ile biñ mürdeyi iḥyā ider bir ḥandede
12. İdemez 'İsā daḥi ol la'l-i ḥandān ile baḥs

45. **ile:**

Gazel 9

Mısra: 6

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Bu kaş u gözle güzellerde bīnazīr-i cihān
6. Bu şūr u fitne ile cümle 'ālem içre melīḥ

46. **ile:**

Gazel 9

Mısra: 8

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
8. Kim eylemez seni mīzān-ı 'aql ile tercīḥ

47. **ile:**

Gazel 11

Mısra: 1

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Her sehergāh direm ḥasret ile āh meded
2. İrgüreydi ola mı āh-ı sehergāh meded

48. **ile:**

Kıt'a 12

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Ey benüm ağladuğum görüp gülen
2. Gülme kim ağlar firaḥ ile gülen

49. **ile:**

Kıt'a 13

Mısra: 3

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Görürem irmez elüm feryād ile
4. Ağlayup çak eylerem pīrāheni

50. **ile:****Kıt'a 14**

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Gah ucasın oynadup gāhī belin
2. Gönlüm aldı kınnış ile bir gelin

51. **ile:****Gazel 16**

Mısra: 3

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Yağsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
4. Her dağ ki senden ire gülberg-i tarīdür

52. **ile:****Gazel 16**

Mısra: 6

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. H̄asret okı kim gözyaşı peykānidur ey dost
6. Derd ile ciğerden gelen āh-ı seherīdür

53. **ile:****Kıt'a 17**

Mısra: 1

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Ağlaram biñ derd ile kıan ağlaram
2. H̄asret odında ciğerler dağlaram

54. **ile:****Gazel 19**

Mısra: 7

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Ayaguñ izi degül h̄akde āb ile tolan
8. Bil ki yüzümde benüm dīde-i nemgīnümdür

55. **ile:****Gazel 19**

Mısra: 11

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. ‘Amrīye būse virüp rağbet ile söylet kim
12. Hūblar hūsninün ārāyişi taḥsīnūmdür

56. **ile:**

Gazel 19

Mısra: 14

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

13. Nūkhet-i ḥulḳ-ı şerīfūñ gibi āfākı tutan
14. ‘Ūd-ı enfāsım ile ḥāme-i müşkīnūmdür

57. **ile:**

Gazel 22

Mısra: 7

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevḳ ile
8. Dirler ol ḥūr-ı behište gül midür bülbül midür

58. **ile:**

Gazel 23

Mısra: 6

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Gördiler gül yüzlüler dāmenkeşīde seyr ider
6. Ğoncalar bu şevḳ ile çāk-i girībān itdiler

59. **ile:**

Gazel 28

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Sīnemde dil ki ğam ḳafesi ‘andelībidür
2. Başda belā-yı ‘ışḳ ile külḥan ğarībīdür

60. **ile:**

Gazel 31

Mısra: 1

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Yüregüm 'ışık ile göyünmişdür
2. Kara bağrum benüm döğünmişdür

61. **ile:**

Gazel 32

Mısra: 1

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi kūyuña güzer
2. Sefer üzre kişiye düşman imiş sīm ile zer

62. **ile:**

Gazel 32

Mısra: 7

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. H̄asret-i la' lūñ ile cām-ı şarāb alsam ele
8. Sākī-i dīde pūr eyler kıadehe h̄ūn-ı ciğer

63. **ile:**

Gazel 35

Mısra: 6

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Nice dil oynadur cān nağdin evvel
6. İden ol çeşm-i fettān ile bāzār

64. **ile:**

Gazel 37

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Gözüñ mesti dil-i h̄ūnīn uğurlar
2. Mey ile şīşe-i rengīn uğurlar

65. **ile:**

Gazel 38

Mısra: 9

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. 'İşve ile seyr iden ol serv-i hoşbālāyı gör
10. Sünbülinden diller asılmış şanavber kendidür

66. **ile:****Gazel 40**

Mısra: 11

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. 'Işık ile geçdi 'ömrümüz 'Amrī

12. Şıdık ile 'ālem içre ma'lūmuz

67. **ile:****Gazel 40**

Mısra: 12

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. 'Işık ile geçdi 'ömrümüz 'Amrī

12. Şıdık ile 'ālem içre ma'lūmuz

68. **ile:****Gazel 44**

Mısra: 6

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Gül yüzüñden ki gözüñ gön'lüme āteş şalmış

6. Göyünüp bülbül-i dil derd ile biryān olmuş

69. **ile:****Gazel 45**

Mısra: 6

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Toldurup cām-ı fenāyı eyle çekdüm 'ışık ile

6. Oldum ol keyfiyyet ile ḥodnümālīkdan ḥalāş

70. **ile:****Gazel 46**

Mısra: 8

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Ḥasta düşdi şebrev-i dil bend-i zülfüñden şehā

8. Aşmalıysa ölmedin zār ile şu bīmāri aş

71. **ile:****Gazel 46**

Mısra: 10

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. 'İşk təcın kapduğıyçün rāh-ı 'ışkuñda senüñ
10. Rīsmān-ı zülfüñ ile 'Amrī-i 'ayyārı aş

72. **ile:**

Gazel 48

Mısra: 9

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. 'Amrī cihānı gezdi aradı çerāğ ile
10. Bulmadı ruḥlaruñ gibi bir tābdār şem'

73. **ile:**

Gazel 49

Mısra: 7

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Çāk oldı sīne ḥāk-i leḥād gibi derd ile
8. Sūz-ı derūnı bilimedi hīç eḥād dirīğ

74. **ile:**

Gazel 49

Mısra: 11

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. Yegdür ki bir du'ā ile yād idesin anı
12. Biñ biñ fiğān idüp dimeden bī'aded dirīğ

75. **ile:**

Gazel 50

Mısra: 9

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Acı degül mi 'Amrīye ḳahr ile ḳan yuda
10. Cām-ı lebüñden iče raḳībüñ şarāb-ı luṭf

76. **ile:**

Gazel 52

Mısra: 11

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. Ayırdı fitne ile yarı benden
12. Bilürmiş müdde'î şeytândan artuk

77. ile:

Gazel 53

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Şol karşıdan görinen âfet kıyâmet ancak
2. Biñ nâz ile şalınan ol servkâmet ancak

78. ile:

Gazel 55

Mısra: 7

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Dînüm îmānum disem hışm ile kîn eyler baña
8. Beñzer ol kâfir çatında kadri yok îmānumuñ

79. ile:

Gazel 56

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Gıtdüñ ey rûh-ı revân ben hastayı cānsuz kodun
2. Bu dil-i pürderd ile ğurbetde dermānsuz koduñ

80. ile:

Gazel 56

Mısra: 9

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. ‘Āmrîyi biñ zārî ile hār-ı ğamda öldürüp
10. Bu cihān gülzārını murğ-ı hoşelhānsuz koduñ

81. ile:

Gazel 58

Mısra: 9

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Niçe ‘Amrî gibiler reşk ile îmānsuz olur
10. Öpe kuca boynuña şalınsa bîdîn perçemüñ

82. **ile:**

Gazel 59

Mısra: 3

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Merḥabā itmezseñ itme dostum ‘uşşāk ile
4. Cüft olup aġyār ile bayram yirin seyr itme tek

83. **ile:**

Gazel 59

Mısra: 4

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Merḥabā itmezseñ itme dostum ‘uşşāk ile
4. Cüft olup aġyār ile bayram yirin seyr itme tek

84. **ile:**

Gazel 59

Mısra: 9

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Hil ‘at-i zībā geyürdi medḥ ile dilberlere
10. Her güzelden ‘Amrīye bir buse bayramlık gerek

85. **ile:**

Gazel 61

Mısra: 6

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. ‘Ārız u kākülün firākında
6. Farķı yok ġicem ile gündüzümün

86. **ile:**

Gazel 64

Mısra: 4

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Yār göñlüñe nedür ḥoşca gelen didi didüm
4. Beng ile söz geçicek buse-i şīrīn dilemek

87. **ile:**

Gazel 65

Mısra: 9

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese
10. ‘Amrī için gül daħi kıan ağlaya bülbül degül

88. **ile:**

Gazel 69

Mısra: 3

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Yārı ağyar ile görüp ħasret ile cān virem
4. Derd ile yüz yire kıoyup ħāk ile yeksān olam

89. **ile:**

Gazel 69

Mısra: 3

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Yārı ağyar ile görüp ħasret ile cān virem
4. Derd ile yüz yire kıoyup ħāk ile yeksān olam

90. **ile:**

Gazel 69

Mısra: 4

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Yārı ağyar ile görüp ħasret ile cān virem
4. Derd ile yüz yire kıoyup ħāk ile yeksān olam

91. **ile:**

Gazel 70

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Şūretūñ āyinesinde Ħākı zāħir gördüm
2. Vaħdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

92. **ile:**

Gazel 70

Mısra: 3

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Hâk budur ağzuñ ile goncayı fark eylemede
4. Hıred-i ħurde-şināsı müteħayyir gördüm

93. **ile:**

Gazel 74

Mısra: 9

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. ‘Amrīyem derd ile delindi dilüm
10. İñlemez bunca nāy efendicüğüm

94. **ile:**

Gazel 76

Mısra: 16

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

15. Luṭf-ı ‘āmuñdan unutmā ben du ‘āğūyuñ daħi
16. Ey keremden ‘amr u zeyde luṭf ile iħsan iden

95. **ile:**

Gazel 77

Mısra: 4

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Ol hümāsāye havāsını heves kılsun hemān
4. Devlet ü iķbāl ile baħt-ı hümāyūn isteyen

96. **ile:**

Gazel 79

Mısra: 5

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Ben bu belā-yı ‘ışk ile Vāmıķ degül miyem
6. Sen bu ‘izār u hüsn ile ‘Azrā degül misin

97. **ile:**

Gazel 79

Mısra: 6

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Ben bu belā-yı ‘ışk ile Vāmıķ degül miyem
6. Sen bu ‘izār u hüsn ile ‘Azrā degül misin

98. **ile:**

Gazel 80

Mısra: 4

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Āl beñ dimeñ aña bir dāne ḥabbü'l miskdür
4. Cān dimāğın eyledi ḥôş bŷy ile 'anberfeşān

99. **ile:**

Gazel 82

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Tā benefşeyle müzeyyen oldı berg-i yāsemīn
2. Lāciverd ile yazıldı rahmeten li'l-'ālemīn

100. **ile:**

Gazel 84

Mısra: 5

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Ol ḡamze-i ḡattāl ile bāzār ideliden
6. Cān naḡdini virdüm n'ideyin ḡöñül ucından

101. **ile:**

Gazel 84

Mısra: 9

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Yüz nāle vü biñ derd ile 'Amrī gibi bülbül
10. Ḥasret dikeninde ḡeçinür bir ḡül ucundan

102. **ile:**

Gazel 85

Mısra: 5

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Şevḡ ile çak olmayan pīrāheni
6. Tiz zamānda ḡoreyin olsun kefen

103. **ile:**

Gazel 88

Mısra: 8

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Yüz kızdurup ki buse temennâsın eyledüm
8. Nâz ile yaqdı cânımı ol la'1-i âteşin

104. **ile:**

Gazel 89

Mısra: 4

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Koltuğına girüp kaşuñuñ gözlerüñ ey dost
4. Fettânlıg ile aldı ne dîn kodı ne imân

105. **ile:**

Gazel 89

Mısra: 9

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Sen buse ile gönlini ' Amrîñüñ alıgör
10. Ben ödeyeyin olur iseñ sonra peşimân

106. **ile:**

Gazel 92

Mısra: 5

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Sürmelü gözler ile müşk içre
6. Ağnamış âhü-yı Hıñsın sen

107. **ile:**

Gazel 93

Mısra: 5

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Yarı ağyâr ile görmekten ölüm yegdür bana
6. Ey eccl ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

108. **ile:**

Gazel 98

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Ruḥuñda zaḥm kim irmiş dehānuñ mīmīne ey māh
2. Çekilmiş surḥ ile gūyā kitāb-ı ḥüsne bi'smi'llāh

109. **ile:**

Gazel 99

Mısra: 5

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Şabrum varaḳları yele varmadın āh ile
6. Ğam kışşasın ḥikāyet-i hicrānı añma ya

110. **ile:**

Gazel 101

Mısra: 9

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. 'Amrī kim āh ide dırler ehl-i 'ışk efgān ile
10. Yazuğ ol maḫluma k'āhından cıgerler tağlaya

111. **ile:**

Gazel 104

Mısra: 3

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Kanlar ağlaya şurāḥī iñleye derd ile nāy
4. Her kaçan muḫrib cemālün muşḥafın tefsir ide

112. **ile:**

Gazel 105

Mısra: 1

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. 'Āşık ol ömrüñ қо geçsün āh u vāveylā ile
2. Geçmesün dünyā vü māfihā vü hūy u hāy ile

113. **ile:**

Gazel 105

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. 'Āşık ol ömrüñ қо geçsün āh u vāveylā ile
2. Geçmesün dünyā vü māfihā vü hūy u hāy ile

114. **ile:**

Gazel 105

Mısra: 4

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Rāh-ı 'ışka yelmede Ferhād u Mecnūn kōdı baş
4. Bir ayakdaş bulmadum ben bīser ü bīpāy ile

115. **ile:**

Gazel 105

Mısra: 6

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Kanda yuyam göz yaşıyla yüz karasın hey dirīg
6. 'Āleme oldum melāmet bu dil-i rüsvāy ile

116. **ile:**

Gazel 105

Mısra: 8

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Aldanup bağlandı her kimse cihan bāzārına
8. Ben kara gīsū ile iller qurı sevdā ile

117. **ile:**

Gazel 105

Mısra: 8

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Aldanup bağlandı her kimse cihan bāzārına
8. Ben kara gīsū ile iller qurı sevdā ile

118. **ile:**

Gazel 105

Mısra: 10

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Bir perīdür sevdüğüm dīvānesidür cümle halk
10. Ol iki müşkīn hilāl ü ʔal'at-ı garrā ile

119. **ile:**

Gazel 105

Mısra: 12

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. Göz ucıyla bir nazar kılmaz niyaz ehline āh
12. Bu gurūr-ı hüsñ ile bu nāz u istiğna ile

120. **ile:**

Gazel 105

Mısra: 12

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. Göz ucıyla bir nazar kılmaz niyaz ehline āh
12. Bu gurūr-ı hüsñ ile bu nāz u istiğna ile

121. **ile:**

Gazel 105

Mısra: 14

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

13. Şem ‘-i serkeşdür yanan pervāneden pervası yok
14. Ol meh-i zerrīnkülāh ol serv-i hōşbālā ile

122. **ile:**

Gazel 105

Mısra: 16

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

15. ‘ Amriyā eş ‘āruña öykünmek istermiş senüñ
16. Buluşban söyleşem ben bülbül-i şeydā ile

123. **ile:**

Gazel 105

Mısra: 17

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

17. Ey mü’ezzīn gel nefes tūt vaḳti ile bekle kim
18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin ğavġā ile

124. **ile:**

Gazel 105

Mısra: 18

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

17. Ey mü'ezzın gel nefes tıt vaktı ile bekle kim
18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin ğavgā ile

125. **ile:**

Gazel 106

Mısra: 7

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Ehl-i dil dilberler ile 'ayşa āġāz eyledi
8. Gitdi fūrkat devr-i eyyām-ı vişāl oldı yine

126. **ile:**

Gazel 107

Mısra: 1

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Bāde-i la'ı içelüm bīser ü sāmānlar ile
2. 'Işķ tācın urunan başına sultānlar ile

127. **ile:**

Gazel 107

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Bāde-i la'ı içelüm bīser ü sāmānlar ile
2. 'Işķ tācın urunan başına sultānlar ile

128. **ile:**

Gazel 107

Mısra: 4

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Gel ki gül naħlin alup meykedeye 'azm idelüm
4. Başķa sancaķ çekelüm biz daħi yārānlar ile

129. **ile:**

Gazel 107

Mısra: 6

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Yaķalum sīnemūze lāle gibi yir yir dāġ
6. 'Işķ serħōşları āşüfte vü ġayranlar ile

130. **ile:**

Gazel 107

Mısra: 8

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Vāy Ferhād ile Mecnūn ele girseydi kıanı

8. Ağlaşayduğ dil-i şūrīde ğamın anlar ile

131. **ile:**

Gazel 107

Mısra: 10

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Āhıretde şorusın vire güzelsüz mey içüp

10. Ol ki şoĥbet hevesin ide girāncānlar ile

132. **ile:**

Gazel 107

Mısra: 12

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. Huldı zūhhāda naşīb eyle Dahī bizi қо

12. 'Işķ serhōşları āşūfte vū ĥayrānlar ile

133. **ile:**

Gazel 107

Mısra: 14

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

13. Muṭribā sāzuña ' Amrī sözini demsāz it

14. Ki düşe ğulguleler 'āleme efgānlar ile

134. **ile:**

Gazel 108

Mısra: 1

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Hāba varsam heves-i zūlf-i semensālar ile

2. Kıara düşler görürem bu kıurı sevdālar ile

135. **ile:**

Gazel 108

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Hāba varsam heves-i zūlf-i semensālar ile
2. Kāra düşler görürem bu kıru sevdālar ile

136. **ile:**

Gazel 108

Mısra: 4

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Meve düşmüş yürür āvāre benüm gibi ḥabāb
4. Bir nefes şöḥbet için dilber-i ra'nālar ile

137. **ile:**

Gazel 108

Mısra: 6

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Işırup boynını zeyn itdügüm ol kim yaraşur
6. Şem'-i kāfūrī ṭonansa gül-i ḥamrālār ile

138. **ile:**

Gazel 108

Mısra: 8

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Tatlu tatlu ki söger būsesin alduqça ḥabīb
8. Pür ider ağızumuzu sükkerī ḥalvālar ile

139. **ile:**

Gazel 108

Mısra: 10

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Hey ne şirīnlük olur ḥūblar uydurmağ için
10. 'Amrī şī'rūñ heves-i la'l-i şekerḥālar ile

140. **ile:**

Gazel 111

Mısra: 4

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Cennet koğusun aldı yine hatt-ı ruhuñdan
4. Hûş bu ile pür kıldı gülistanı benefşe

141. **ile:**

Gazel 111

Mısra: 5

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Zülfün gibi ter müşk ile taldırdı cihanı
6. Olup çemenüñ micmeregerdanı benefşe

142. **ile:**

Gazel 112

Mısra: 11

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. Cān naqdi ile virmez ise bñsesin habīb
12. Başum dañi dilerse n'ola cānum

143. **ile:**

Gazel 116

Mısra: 4

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Gel beñzeriyle söyle eyā hāce-i zamān
4. Cān ile bñseni alalum beñzeri ise

144. **ile:**

Gazel 117

Mısra: 10

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Kim añardı bülbülñ güyālğın gül olmasa
10. 'Amrīyem nazm ile destān eyleyen sensin beni

145. **ile:**

Gazel 121

Mısra: 1

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Merhabā kılmadı hicrān ile öldüm gitdi
2. Devlet el virmedi hürmān ile öldüm gitdi

146. **ile:**

Gazel 121

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Merhabā kılmadı hicrān ile öldüm gitdi
2. Devlet el virmedi hırmān ile öldüm gitdi

147. **ile:**

Gazel 121

Mısra: 3

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Mededüm kalmadı feryād ile cānum çıktı
4. Elem-i nāvek-i müjgān ile öldüm gitdi

148. **ile:**

Gazel 121

Mısra: 4

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Mededüm kalmadı feryād ile cānum çıktı
4. Elem-i nāvek-i müjgān ile öldüm gitdi

149. **ile:**

Gazel 121

Mısra: 6

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Dil neyistānına odlar saçalı ejder-i 'ışk
6. Yandum ol āteş-i sūzān ile öldüm gitdi

150. **ile:**

Gazel 121

Mısra: 8

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Mest olup ağlamadan şanma ki bīhūş oldum
8. Hānde-i hemdem-i nādān ile öldüm gitdi

151. **ile:**

Gazel 121

Mısra: 10

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Nūş-ı vaşl ister iken nīş-i firağ oldu naşib
10. Sitem-i gerdiş-i gerdan ile öldüm gitdi

152. **ile:**

Gazel 121

Mısra: 11

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. Baña ne çeşme-i Hızır ile dem-i 'İsādan
12. Ārzū-yı leb-i cānān ile öldüm gitdi

153. **ile:**

Gazel 121

Mısra: 12

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

11. Baña ne çeşme-i Hızır ile dem-i 'İsādan
12. Ārzū-yı leb-i cānān ile öldüm gitdi

154. **ile:**

Gazel 121

Mısra: 14

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

13. İşiginde uludı itleri ben hār oldum
14. 'Amriyā ğayret-i aqrān ile öldüm gitdi

155. **ile:**

Gazel 123

Mısra: 7

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Sihr ü efsūnlar yazup müşğ ile gül evrākına
8. Kıldı bu cādū cüdā ol gözi fettāndan beni

156. **ile:**

Gazel 124

Mısra: 4

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Deyr içinde kendüden gidüp kaçd olup kıala
4. Kim ki bu hüsn ile görse sen büt-i sımınteni

157. **ile:**

Gazel 124

Mısra: 7

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Nāz ile cevlān için büthānede tāvūsvar
8. Serv-i āzādum benüm geymiş libās-ı süsenī

158. **ile:**

Gazel 125

Mısra: 9

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Beni öldürmedin derd ile fūrkat
10. Yolına öldüğüm dildāra geldi

159. **ile:**

Gazel 127

Mısra: 3

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Luṭf ile nāz u ḥande-i şīrīn
4. Hep müretteb melāḥat esbābı

160. **ile:**

Gazel 127

Mısra: 5

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Ḥafaḳān oldum intizār ile gel
6. Şun lebüñden şarāb-ı ‘unnābı

161. **ile:**

Gazel 128

Mısra: 6

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

5. Ne siḥr itdi tılısmın bozdı ‘aḳluñ
6. Füsün ile ḥaṭ-ı ‘anberfeşānı

162. **ile:**

Gazel 130

Mısra: 9

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Zülāl-i vaşl ile sîrāb kıılma
10. Qo yansun bu dil-i āşüftehāli

163. **ile:**

Gazel 130

Mısra: 15

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

15. Leb-i la'lüñ ile güftāra gelsen
16. Dizersin rişte-i cānda le'āli

164. **ile:**

Gazel 132

Mısra: 4

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Tāli'ümde ki ezel qur'a şalınmışdı benüm
4. Çeşm-i 'āşikküş ile kākül-i serkeş düşdi

165. **ile:**

Gazel 133

Mısra: 1

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Geldi kıyāma āhum ile yār qāmeti
2. Uş bād-ı āhum ile qopardum kıyāmeti

166. **ile:**

Gazel 133

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Geldi kıyāma āhum ile yār qāmeti
2. Uş bād-ı āhum ile qopardum kıyāmeti

167. **ile:**

Gazel 133

Mısra: 7

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Mülk-i melāmete sefer itdükde 'ışk ile
8. Virdüm selāmet ehline cānum selāmeti

168. **ile:**

Gazel 133

Mısra: 10

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. 'Amrī ola ki nāme-i 'ișyānı pāk ide
10. Her demde derd ile aqıt eșk-i nedāmeti

169. **ile:**

Gazel 134

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Meyl itdürimez āh o boyu müntehācuğı
2. Bād ile gerçi kim egilür gül budacuğı

170. **ile:**

Gazel 136

Mısra: 10

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

9. Kucmak hayālin itmeğe kıomazdı 'ışk-ı pāk
10. Bir oyun ile būsesein almaq hemān idi

171. **ile:**

Gazel 138

Mısra: 2

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Āh kim ğam leșkeri hatt-ı semensālar gibi
2. Gönlümüñ şehrin yıqup zulm ile yağmalar gibi

172. **ile:**

Gazel 139

Mısra: 1

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

1. Eyledüñ 'ışk ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

173. **ile:**

Gazel 140

Mısra: 4

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

3. Hattuñi müşk-i Hıtā hālūñi 'anberden iden
4. Dil-i sūzānum ile sīnemi micmer kıldı

174. **ile:**

Gazel 140

Mısra: 7

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Mest idüp bāde-i 'ışk ile ene'l-ḥaḫ devrin
8. Seni sākī leb-i la'līnūñi sāgar kıldı

175. **ile:**

Gazel 141

Mısra: 7

Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar

7. Göñlüm alduñ hezār 'işve ile
8. Yüri ey şivekār hey seni mi

ilkā id-:

1. **ilkā idesin:-e, -sin**

Kaside 1

Mısra: 18

İlham etme, kalbe yerleştirme

17. Nigār geldi feraḥdan ben öldüm ey bülbül
18. Sen idesin aña bu nazm-ı dilkeşi ilkā

ilte büy:

1. **ilte büy:**

Gazel 33

Mısra: 3

Koku sürünmek

3. Söyle kim gülzāra ilte büy müyuñdan nesīm
4. Her biten reyḥānı miskīn ü 'abīrefşān olur

iltür-:**1. iltür:****Kaside 1**Mısra: **52***İliştirmek***51.** Sen ol kerīm-i cihānsın ki t̄ib-ı h̄ulkuñdan**52.** Diyār-ı Rūma ḥased iltür oldı mülk-i Hıtā**2. iltür:****Gazel 15**Mısra: **9***İliştirmek***9.** Başa iltür şem ‘veş giryān u sūzān olmağı**10.** ‘Amrī-i şūrīdeḥāle baş қоşan қallāşlar**3. iltür:****Gazel 96**Mısra: **2***İliştirmek***1.** ‘Āşīkām kāfirler içre bir gözi mestāneye**2.** Zülfi қullabı çeker iltür beni meyḥaneye**imām-ı mescid-i ḥüsn:****1. imām-ı mescid-i ḥüsn:****Gazel 75**Mısra: **1***Güzellik mescidinin imamı II Sevgili***1.** İmām-ı mescid-i ḥüsn oldı beñzer çeşmün ā kıblem**2.** Ki şaflar bağlayup müjgānuñ eyler iktidā kıblem**imān:****1. imānum:-um****Gazel 8**Mısra: **5***Allah’a inanma, dīnî inanç***5.** Dīnüm imānum disem ben saña men ‘ eyler raқīb**6.** Dīn için lābüd ider kāfir müselmān ile baḥş

2. **īmānumuñ:-um, -uñ****Gazel 55**

Mısra: 8

Allah'a inanma, dînî inanç

7. Dînüm īmānum disem hıışm ile kîn eyler baña
8. Beñzer ol kâfir katında qadri yoğ īmānumuñ

3. **īmānsuz:-suz****Gazel 56**

Mısra: 8

Allah'a inanma, dînî inanç

7. 'Ārižuñ envārını 'aşıqlaruñdan dūr idüp
8. Veh ki islām ehlini hey dînsüz īmānsuz qoduñ

4. **īmānsuz:-suz****Gazel 58**

Mısra: 9

Allah'a inanma, dînî inanç

9. Niçe 'Amrî gibiler reşk ile īmānsuz olur
10. Öpe kuca boynuña şalınsa bîdîn perçemuñ

5. **īman:****Gazel 80**

Mısra: 8

Allah'a inanma, dînî inanç

7. Kaş u gözle sözlerüñden 'aqlı aldurdum diriğ
8. Uğrun uğrun bağışuñdan gitdi īman el amān

6. **īmān:****Gazel 89**

Mısra: 4

Allah'a inanma, dînî inanç

3. Koltuğına girüp qaşuñuñ gözlerüñ ey dost
4. Fettānlığ ile aldı ne dîn qodı ne īmān

7. **īmāndan:-dan****Gazel 123**

Mısra: 4

Allah'a inanma, dînî inanç

3. Dürüm īmānum olan dildārdan dūr eyleyüp
4. Kendü dînine qoyup ayırdı īmāndan beni

8. **īmānı:-ı****Gazel 129**

Mısra: 7

Allah'a inanma, dînî inanç

7. Küfr-i zülfüne virdüm īmānı

8. Müftiye şormadum haṭā mı ki

9. **īmānsuz:-suz****Gazel 131**

Mısra: 3

Allah'a inanma, dînî inanç

3. Sen mi didün īmānsuz ol çeşm-i pürāşūba

4. Yağmaya vire 'aqlı tārāc ide īmānı

10. **īmānı:-ı****Gazel 131**

Mısra: 4

Allah'a inanma, dînî inanç

3. Sen mi didün īmānsuz ol çeşm-i pürāşūba

4. Yağmaya vire 'aqlı tārāc ide īmānı

īmān-ı şabr:1. **'īmān-ı şabrum:-um****Gazel 81**

Mısra: 3

Dayanma sabrı

3. Gıtdi destümden 'īmān-ı şabrum ey Gülgün-ı eşk

4. Turma kim ol husrev-i şīrīnzebānumdur giden

imdi:1. **imdi:****Gazel 9**

Mısra: 10

Şimdi

9. Günāh yoğ imiş öldürse cāşığı dilber

10. Gel imdi 'Amrīyi öldür bulındı naql-i şarīh

imiş:1. **imiş:****Kaside 1**

Mısra: 5

Öğrenilen geçmiş zaman, miş

5. Meger ki gülşen-i Firdevse seyre varmış imiş
6. Şükûfelerle anı zînet eylemiş havrâ

2. **imişsin:-sin**

Gazel 2

Mısra: 5

Öğrenilen geçmiş zaman, miş

5. Dir imişsin dilber oldur 'âşıkâ luţf eyleye
6. Bu sözüñden 'âşık oldı ser be ser dünyâ saña

3. **imiş:**

Gazel 9

Mısra: 9

Öğrenilen geçmiş zaman, miş

9. Günâh yoğ imiş öldürse câşıkı dilber
10. Gel imdi 'Amrîyi öldür bulındı naql-i şarîh

4. **imiş:**

Gazel 32

Mısra: 2

Öğrenilen geçmiş zaman, miş

1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi kûyuña güzer
2. Sefer üzre kişiye düşman imiş sîm ile zer

5. **imiş:**

Gazel 126

Mısra: 7

Öğrenilen geçmiş zaman, miş

7. Hastalığı yanşag imiş göñlümün
8. Şehd-i lebin vird-i zebân eyledi

in-:

1. **inmiş:-miş**

Gazel 2

Mısra: 3

Yukarıdan aşağıya doğru gelmek

3. Hüsñ ü behcet gökden inmiş hıl 'atüñdür ey melek
4. Biñ ÷onanursa güzeller olıma hemtâ saña

2. **iñen:-en****Müfret 2**Mısra: **1***Çok, fazla*

1. Gel germ olup olma iñen âteş gibi serkeş
2. Serkeşlik ile h̄ake berâber olur âteş

3. **inmiş:-miş****Gazel 59**Mısra: **8***Yukarıdan aşağıya doğru gelmek*

7. H̄ublar dolâba binmiş hayrete vardum görüp
8. Eyle şandum yire inmiş mihr ü mâhiyle felek

‘inān-ı devleti:1. **‘inān-ı devleti:-i****Kaside 1**Mısra: **69***Devlet yönetimi*

69. Seni koyup kime şunsın ‘inān-ı devleti çarh
70. Bu deñlü dīde-i bīnāsı var degül a‘mā

‘ināyet:1. **‘ināyet:****Gazel 16**Mısra: **8***Yardım, iyilik*

7. Cān naqdini īsār ideyin ayağuña gel
8. Öldür beni kim baña ‘ināyet nazarıdır

2. **‘ināyet:****Gazel 120**Mısra: **6***Yardım, iyilik*

5. Tevbe şuyı yumaz mı ‘işyanı
6. Feyz H̄akdan ‘ināyet olmaz mı

incid:-1. **incidürsin:-ür, -sin****Gazel 125**

Mısra: **12**
Acıtmak, rahatsız etmek

11. Tamām oldı işi ‘ Amrī-i zāruñ
 12. Niçe bir incidürsin vara geldi

incin-:

1. **incinmeyem:-me, -yem**

Gazel 16
 Mısra: **3**
Gücenmek, gönül koymak, gücüne gitmek

3. Yağsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
 4. Her dāğ ki senden ire gülberg-i țarīdür

2. **incinme:-me**

Gazel 76
 Mısra: **7**
Gücenmek, gönül koymak, gücüne gitmek

7. Bī-vefā dirlerse incinme be zālīm yā nedür
 8. Dôstın giryān iden düşmanların ĥandan iden

3. **incinüp:-üp**

Gazel 79
 Mısra: **3**
Gücenmek, gönül koymak, gücüne gitmek

3. Bād-ı hevāya meyl idüp āhumdan incinüp
 4. Ol nāz idici serv-i dilārā degül misin

1. **incünür:-ür**

Gazel 41
 Mısra: **3**
Gücenmek, gönül koymak, gücüne gitmek

3. Āh-ı ‘aşığdan incünür ol serv
 4. Dem-i serde nihāl-i ter döymez

iñen:

1. **iñen:**

Kıt'a 6
 Mısra: **3**
Çok, pek fazla

3. Gördüm arada iñen kaçıklığı eyler ben daħi
4. Hô şikâra getürüp tavşanlar aldurdum aña

iñle-:

1. **iñlemez:-mez**

Gazel 74

Mısra: **10**

İnlemek, ah etmek

9. ‘Amrîyem derd ile delindi dilüm
10. İñlemez bunca nây efendicüğüm

2. **iñleye:-ye**

Gazel 104

Mısra: **3**

İnlemek, ah etmek

3. Kânlar ağlaya şurâhî iñleye derd ile nây
4. Her kaçan muṭrib cemâlün muşhafın tefsir ide

iñled-:

1. **iñleden:-en**

Gazel 79

Mısra: **1**

İnletmek, ah ettirmek

1. Bülbüller iñleden gül-i ra‘nâ degül misin
2. ‘Aşıklar ağladan büt-i zîbâ degül misin

inşâ:

1. **inşâ:**

Kaside 1

Mısra: **78**

Yazmak, kaleme almak, süslü, secili nesir

77. Zemîn şahîfesine göz yaşıyle yazsam yig
78. Biraz iderdüm ola hâl-i guşşamı inşâ

insâf:

1. **inşâf:**

Gazel 70

Mısra: **10**

Acıma duygusuna, merhamete ve vicdana dayalı adalet

9. ‘Amriyā bülbül-i kıdsīye sebaķ virseñ olur
10. Sözlüründe senüñ inşāf ki çok sır gördüm

intizār:

1. **intizār:**

Gazel 127

Mısra: 5

Bekleme, bekleyiş

5. Hafaķān oldum intizār ile gel
6. Şun lebüñden şarāb-ı ‘unnābı

ir-:

1. **irmez:-mez**

Kaside 1

Mısra: 26

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

25. Tıtuşdum odlara yandım kül oldum ey gül-i ter
26. Henüz sem ‘üñe irmez mi āh u vāveylā

2. **irüp:-üp**

Kaside 1

Mısra: 66

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

65. Ne şuyla yuduñ ezel şubhı dest-i deryāyı
66. Ki kaçrası irüp itdi bihārı gevherzā

3. **irmez:-mez**

Kaside 1

Mısra: 84

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

83. Şarardı hasret ile sebzezār-ı ümmīdüm
84. Zülāl-i terbiyetüñ irmez ise vāy āña

4. **irmeye:-me, -ye**

Kaside 2

Mısra: 2

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

1. Sözüüm güş kıll olma dünyāperest
2. Ki tā irmeye her denīden şikest

5. **irdi:-di**

Murabba 5

Mısra: 2

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

1. Göñül bağlandı müşkîn kâkülüne
2. Yaşumdan şebnem irdi sünbülüñe

6. **irmeyem:**-me, -y, -em

Kıt'a 9

Mısra: 2

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

1. Senden özge hūba göñlüm virmeyem
2. Virmek istersem İlähî irmeyem

7. **irmez:**-mez

Kıt'a 13

Mısra: 3

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

3. Görürem irmez elüm feryād ile
4. Ağlayup çak eylerem pīrāheni

8. **ire:**-e

Gazel 16

Mısra: 4

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

3. Yağsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
4. Her dāğ ki senden ire gülberg-i țarīdür

9. **irürdüm:**-ür, -dü, -m

Gazel 18

Mısra: 7

Yapmak, meydana getirmek

7. Zaḥm-i dendān mı irürdüm leb-i şīrīnine kim
8. Virmeyüp Tañrı selāmını geçer nāzlanur

10. **ire:**-e

Gazel 67

Mısra: 8

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

7. 'Ūd-ı cān yağ micmer-i 'ıřkında kim
8. Dil meşāmına ire bŷy-ı vişal

11. **irmiş:**-miş

Gazel 98

Mısra: 1
Vurmak, yaralamak

1. Ruḥuñda zaḥm kim irmiş dehānuñ mīmīne ey māh
2. Çekilmiş surḥ ile gūyā kitāb-ı ḥüsne bi'smi'llāh

12. **iremez:-e, -mez**

Gazel 100

Mısra: 3

Ulaşamamak

3. İremez kimse ol serv ayağına
4. Ḥazān bergi gibi şararmayınca

13. **irdi:-di**

Gazel 102

Mısra: 2

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

1. Döymedi nāzük mizacı āteşin efgānuma
2. Ah kim pejmürdelik irdi gül-i ḥandānuma

14. **irer:-er**

Gazel 114

Mısra: 3

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

3. Başuma seng-i cefā andan irer
4. Kim idindüm ben anı püşt ü penāh

15. **irsün:-sün**

Gazel 2

Mısra: 2

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

1. Cennet-i firdevsden baş indürür Ṭübā saña
2. Kanda irsün şāḥ-ı gül ey serv-i ḥôşbālā saña

16. **irmez:-mez**

Gazel 3

Mısra: 13

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

13. Bu zevk u 'işrete irmez kişi cinānda daḥi
14. Düşünse ḥayr ola 'Amrī hele eyi ru'yā

17. **ire:-e**

Gazel 4

Mısra: 4

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek

3. Sen felek evcinde ben tahte'ş şerāda ey melek
4. İre mi yirden göke feryād u efgānum saña

18. **irerdi:-er, -di**

Gazel 7

Mısra: 2

Ulaşmak.

1. Güzellerde olaydı buse 'ādet
2. İrerdi baña dañi bu sa'ādet

iren:

1. **iren:**

Gazel 54

Mısra: 3

Gelen

3. Ey dil-i hasta gözün aç ki iren
4. Ol Mesihānefes tabīb ancak

irgür:-

1. **irgürdiler:-di, -ler**

Murabba 5

Mısra: 2

Ulaştırmak, eriştirmek

1. Nedür 'āşıklarun şuçı günāhı
2. Göke irgürdiler feryād u āhı

2. **irgüreydi:-ey, -di**

Gazel 11

Mısra: 2

Ulaştırmak, eriştirmek.

1. Her sehergāh direm ḥasret ile āh meded
2. İrgüreydi ola mı āh-ı sehergāh meded

iril:-

1. **irilmez:-mez**

Gazel 136

Mısra: 15

Kaygıdan titremek, kendi kendini yermek

15. Heyhāt irilmez ol deme hayf u hezār hayf
16. Bir demde geldi geçdi şanasın bir ān idi

iriş-:

1. **irişmez:-mez**

Kaside 2

Mısra: 4

Ulaşmak, yetişmek

3. Neye ğirresin behcete bilmezin
4. İrişmez mi pâyāna ħüsn ü cemāl

2. **irişince:-ince**

Gazel 27

Mısra: 5

Ulaşmak, yetişmek

5. Sa‘y idüp la‘lüne irişince
6. Sākıyā cām-ı nāb kıan derler

3. **irişdi:-di**

Gazel 32

Mısra: 3

Ulaşmak, yetişmek

3. Ğam-ı ‘ışkuñla irişdi leb-i şīrīnūñe dil
4. Kıafese girmeyicek tūtīye kim vire şeker

irte:

1. **irte:**

Gazel 120

Mısra: 11

Ertelemek

11. Kıādī olduķda irte Ħazret-i Ħaķ
12. Ħüblardan şikāyet olmaz mı

2. **irte:**

Gazel 139

Mısra: 7

Ertelemek

7. İrte kıādī olıcaķ Ħazret-i Ħaķ zulmüñden
8. Külehi yire urup çāk ideyin pīreheni

irteye dek:**1. irteye dek:****Gazel 48**

Mısra: 7

Sabaha kadar

7. Yandı yakıldı irteye dek bu gice çerāğ
8. Turdı öñünde hıdmet için bendevār şem‘

irteye ko-:**1. irteye kıomayup:-ma, -yup****Gazel 31**

Mısra: 9

Ertelememek

9. Ye gamuñ naqdin irteye kıomayup
10. Çünkü ‘Amrī yiyen ögünmişdür

iş:**1. işin:-in****Gazel 47**

Mısra: 9

Yapılan şey, davranış, eylem

9. ‘Işık işin ‘Amrī vü Mecnūn itdi fāş
10. Külli sırrun cāveze’l-şneyni şā‘

2. işi:-i**Gazel 100**

Mısra: 10

Yapılan şey, davranış, eylem

9. Güzellerde budur ‘ādet ki ‘Amrī
10. İşi bitmez kişi yalvarmayınca

‘İsā:**1. ‘İsā:****Kıt'a 1**

Mısra: 5

Hız. İsa (as) peygamber (Hız. İsa'nın göğe yükseltilmesi)

5. Gör ki ‘İsā mücerred olduğıçün
6. İtdi fark-ı felekde mesken ü cā

2. 'İsā:

Gazel 8

Mısra: 12

Hz. İsa (as) peygamber (Hz. İsa'nın ölüleri dirilten, hastaları iyileştiren nefesi bağlamında)

11. Bahş ile biñ mürdeyi ihyā ider bir hādede

12. İdemez 'İsā daħi ol la'l-i hāndān ile bahş

3. 'İsādūr:-dur

Gazel 104

Mısra: 6

Hz. İsa (as) peygamber Hz. İsa (as) peygamber (Hz. İsa'nın ölüleri dirilten, hastaları iyileştiren nefesi bağlamında)

5. Derd-i 'ışkun kim ölümden özge bir dermānı yok

6. 7. Tut ki 'İsādūr 7abīb ol derde ne tedbīr ide

'İsā sıfat:

1. 'İsā sıfat:

Kaside 2

Mısra: 10

Hz. İsa (as) özellikli (Hz. İsa'nın (as) dünyadan soyutlanıp göğe yükseltilmesi bağlamında)

9. Murāduñ sipihr üzre seyrān ise

10. Tecerrüd 7abūl eyle 'İsā sıfat

'İsā şuyın:

1. 'İsā şuyın:

Gazel 77

Mısra: 11

Hz. İsa (as) gibi ölüleri dirilten su II Şarap

11. Gūşe-i meyhanede 'İsā şuyın nūş eylesün

12. Menzilin hūrşīd gibi evc-i gerdūn isteyen

īsar id-:

1. īsar ideyin:-eyin, -

Gazel 16

Mısra: 7

Serpemek, dökmek

7. Cān naqdini īsar ideyin ayaguña gel

8. Öldür beni kim baña 'ināyet nazarıdır

ise:1. **ise:****Kaside 1**Mısra: **84***Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)***83.** Şarardı ḥasret ile sebzezār-ı ümmîdüm**84.** Zülâl-i terbiyetün irmez ise vāy aña2. **ise:****Kıt'a 2**Mısra: **1***Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)***1.** Neng ü 'ārı put idinmekden ise biñ kerre**2.** Ehl-i 'irfan arasında uşanup şınmak yeg3. **ise:****Kıt'a 2**Mısra: **3***Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)***3.** Yaşlı kerkesler ile konuşup uçmağdan ise**4.** Yavrı şāhīnler içinde kana boyanmağ yeg4. **ise:****Kıt'a 2**Mısra: **5***Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)***5.** Kefen olmağdan ise ḥāce mü'ezzīn destār**6.** Hūblar şevkına meclisde oda yanmağ yeg5. **ise:****Kaside 2**Mısra: **9***Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)***9.** Murāduñ sipihr üzre seyrān ise**10.** Tecerrüd kabūl eyle 'İsā şıfat6. **iseñ:-n****Gazel 3**Mısra: **10***Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)*

9. Tebessüm eyleyürek gâh dögdi geh sögdi
10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefâ

7. ise:

Gazel 6

Mısra: 7

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

7. Kandıller söyünse ne ğam geldi ise 'İd
8. Şimden girü münevver ider bezmi cām-ı nāb

8. iseñ:-ñ

Gazel 8

Mısra: 4

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

3. Zāhidā nā ehle söz açma rümüz-ı 'ışkıdan
4. Sırr-ı Hāḳḳa 'ārif iseñ kıлма nādān ile baḥş

9. ise:

Gazel 9

Mısra: 7

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
8. Kim eylemez seni mīzān-ı 'aḳl ile tercīh

10. ise:

Gazel 13

Mısra: 7

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

7. Cān ise borcum aldı ğamzelerüñ
8. Hānçerüñe begüm ne borcum var

11. iseñ:-ñ

Gazel 17

Mısra: 9

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

9. 'Amrīyā çek cefāyı 'āşık iseñ
10. Nāza ḳatlan güzellere bu yarar

12. ise:

Gazel 18

Mısra: 10

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

9. Ol cefâpîşeye ‘Amrî yaraşur nâz itse
10. Lâcerem kıanda ise ehl-i hüner nâzlanur

13. ise:

Gazel 24

Mısra: 8

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

7. ‘Azm-i rāh itmege yol yokdur baña
8. Ger hayālün olmaz ise rāhber

14. isem:-m

Gazel 39

Mısra: 7

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

7. Eger ben rind-i şāhid-bāz isem ta‘n itmesünler kim
8. Yigitlik çağı ‘işret devri ‘aşıklık zamānidur

15. ise:

Gazel 74

Mısra: 7

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

7. Sineme dağ-ı miñnet ise murād
8. Cānum üzre kolay efendicüğüm

16. ise:

Gazel 112

Mısra: 11

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

11. Cān naqdi ile virmez ise būsesin habīb
12. Başum daħi dilerse n’ola cānum

17. ise:

Gazel 116

Mısra: 1

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

1. İzün tozına kim ki senün müşterī ise
2. Kıana boyansun iki gözümüñ biri ise

18. ise:

Gazel 116

Mısra: 2

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

1. İzûñ tozına kim ki senüñ müşterî ise
2. Kana boyansun iki gözümün biri ise

19. ise:

Gazel 116

Mısra: 4

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

3. Gel beñzeriyle söyle eyâ hâce-i zamân
4. Cân ile bûseni alalum beñzeri ise

20. ise:

Gazel 116

Mısra: 6

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nâfevâr
6. Mağşüd eger ki şarılacak bir deri ise

21. ise:

Gazel 116

Mısra: 8

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

7. Meydân-ı 'ışka kim kodı bu kanlu başları
8. Āşüb-ı ehl-i 'ışka eger serserî ise

22. ise:

Gazel 116

Mısra: 10

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

9. 'Amrî iki gözüm için izüñ ğubârını
10. Virmez iki cihâna eger cevherî ise

23. ise:

Gazel 118

Mısra: 5

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise
6. Hâz yirin aňlamadum 'ışk u mağabbetden iyi

24. ise:

Gazel 136

Mısra: 5

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

5. Her n'eyler ise eyler ölür dirilürdi dil
6. Bir gânze tîrine dikilürdi nişân idi

25. ise:

Gazel 139

Mısra: 9

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

9. Rûh bezmine hicâb ise beden 'Amrî gel
10. Yağalum 'ışk odına tûrmasun ol yol diken

26. isem:-m

Gazel 99

Mısra: 9

Eklendiği cümleye koşul anlamı veren ek (-sa, -se)

9. Senden 'ilâc ister isem itme ey tabîb
10. Bîmâr-ı 'ışk olanlara dermânı aña ya

islâm ehli:

1. islâm ehlini:

Gazel 56

Mısra: 8

Kur'an'a inanıp Hz. Muhammed'in ümmeti olanlar

7. 'Arîzuñ envârını 'âşıkларуñdan dūr idüp
8. Veh ki islâm ehlini hey dînsüz imânsuz kuduñ

işi tamâm ol-

1. işi tamâm oldu:-dı-i

Gazel 125

Mısra: 11

Dayanacak gücü kalmamak

11. Tamâm oldu işi 'Amrî-i zâruñ
12. Niçe bir incidürsin vara geldi

işid:-

1. işidür:-ür

Gazel 13

Mısra: 18

Duymak, haberdar olmak

17. Zülmi hâdden geçürdi gânzelerüñ
18. İşidür 'Aşaf-ı zamân zinhar

işig:1. **işigi:-i****Kaside 1**Mısra: **40***Eşik II Kapı*

39. Sarāyı menzil-i taht u maḳām-ı İbrāhīm

40. İşigi kıble-i ḥacāt u Ka‘be-i ‘ulyā

2. **işiginde:-in, -de****Gazel 5**Mısra: **5***Eşik II Kapı*

5. İşiginde secde kıl kim secdegāh-ı rūḥdur

6. Kacbe-i kūyın tavāf eyle der ü dīvārın öp

3. **işigi:-i****Gazel 60**Mısra: **5***Eşik II Kapı*

5. İşigi itlerine nisbet eyledümdi beni

6. Didi ki kendüzini göke çıkarur öğerek

4. **işigün:-ün****Gazel 75**Mısra: **6***Eşik II Kapı*

5. Ḥam olsa ḳāmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden

6. İşigün Ka‘besi ḥaḳḳı sücüdüm var saña kıblem

5. **işiginde:-in, -de****Gazel 121**Mısra: **13***Eşik II Kapı*

13. İşiginde uludı itleri ben ḥār oldum

14. ‘Amriyā ḡayret-i aḳrān ile öldüm gitdi

işit:-1. **işitmeye:-me, -ye****Kaside 1**Mısra: **36***Duymak, haber almak*

35. Bilür misin neler itdüñ baña zamāna uyup
36. İşitmeye mi didüñ anı seyyidü'l vüzerā

2. **işit:**

Kaside 2

Mısra: 1

Duymak, haber almak

1. İşit tarz-ı āharda bir menķabet
2. Ki zāhir bilinmek degül ma'rifet

3. **işitdüm:-dü, -m**

Müfret 6

Mısra: 1

Duymak, haber almak

1. İřitdüm Őehr içinde ey perīrū
2. Geyik dirler babaña sana āhū

4. **işitse:-se**

Gazel 112

Mısra: 2

Duymak, haber almak

1. Bir ter ğazel didüm yine cānānum üstine
2. Būlbūl iřitse gül Őaça dīvānum üstine

5. **işit:**

Gazel 122

Mısra: 9

Duymak, haber almak

9. İşit Şol derdmendüñ mācerāsın
10. Kāpuña gözyaşın aķıtdı gitdi

işle-:

1. **işlenen:-nen**

Gazel 53

Mısra: 6

Yapılan

5. Hercāyīler seversin gel tevbe eyle ey dil
6. Her işlenen günāhuñ Őoñı nedāmet ancak

2. **işlerem:-r, -em**

Gazel 94

Mısra: 7

Yapmak, etmek

7. Hübolar sevmekden artuğ her güneş kim işlerem

8. Şad hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü

‘işret:

1. ‘işrete:-e

Gazel 3

Mısra: 13

Zevk ve sefa sürme, eğlenme, içki içme

13. Bu zevk u ‘işrete irmez kişi cinānda dağı

14. Düşünse hayr ola ‘Amrī hele eyi ru ‘yā

‘işret devri:

1. ‘işret devri:

Gazel 39

Mısra: 8

Zevk ve sefa sürme, eğlenme, içki içme zamanı II Gençlik zamanı

7. Eger ben rind-i şāhid-bāz isem ta ‘n itmesünler kim

8. Yigitlik çağı ‘işret devri ‘āşıklık zamānidur

iste-:

1. ister:-r

Müfret 5

Mısra: 1

Dilemek, arzulamak

1. İster misin ki olmayasın dünyede melül

2. Toğınma yār göñline küsdürme sen sen ol

2. istersem:-r, -se, -m

Kıt'a 9

Mısra: 2

Dilemek, arzulamak

1. Senden özge hūba göñlüm virmeyem

2. Virmek istersem İlähī irmeyem

3. ister:-r

Kıt'a 10

Mısra: 1

Dilemek, arzulamak

1. Senüñ göñlüñ belālu bülbül ister
2. Benüm göñnlüm gülüm Bālī gül ister

4. **ister:-r**

Kıt'a 10

Mısra: 2

Dilemek, arzulamak

1. Senüñ göñlüñ belālu bülbül ister
2. Benüm göñnlüm gülüm Bālī gül ister

5. **ister:-r**

Kıt'a 10

Mısra: 4

Dilemek, arzulamak

3. Gönül reyḥāncısı āvāre düşmiş
4. Cemālūñ gülşeninde sünbül ister

6. **istemen:-men**

Kıt'a 12

Mısra: 3

Dilemek, arzulamak

3. 'Amriyā ben 'āşıkam vaşl istemen
4. Var senüñ olsun kuculan öpülen

7. **istedüm:-dü, -m**

Kıt'a 13

Mısra: 2

Dilemek, arzulamak

1. Gel nice dīvāne oldum gör beni
2. Bundan anda öpmek istedüm seni

8. **istemez:-mez**

Gazel 45

Mısra: 1

Dilemek, arzulamak

1. İstemez rüsvāyī gönlüm bīnevālīkdan ḥalāş
2. Cān bedende olduğınca mübtelālīkdan ḥalāş

9. **isterseñ:-r, -se, -ñ**

Gazel 45

Mısra: 7

Dilemek, arzulamak

7. Gel şafâ-yı bâtın isterseñ ki şôfi muğbeçe
8. Bâde virsün tâcı vir ol pârsâlîkdan ħalâş

10. **isteyen:-yen**

Gazel 77

Mısra: 1

Dilemek, arzulamak

1. Sâķīyi ağızından öpsün cām-ı gülgūn isteyen
2. Söze çeksün lâ' l-i nâbın dürr-i meknūn isteyen

11. **isteyen:-yen**

Gazel 77

Mısra: 2

Dilemek, arzulamak

1. Sâķīyi ağızından öpsün cām-ı gülgūn isteyen
2. Söze çeksün lâ' l-i nâbın dürr-i meknūn isteyen

12. **isteyen:-yen**

Gazel 77

Mısra: 4

Dilemek, arzulamak

3. Ol hümāsāye havāsını heves kılsun hemān
4. Devlet ü iķbāl ile baĥt-ı hümāyūn isteyen

13. **isteyen:-yen**

Gazel 77

Mısra: 6

Dilemek, arzulamak

5. Cennetü'l Me' vādaki Tūbāyı göstermez göze
6. Nāz gülzārında bitmiş serv-i mevzūn isteyen

14. **isteyen:-yen**

Gazel 77

Mısra: 8

Dilemek, arzulamak

7. Ebrveş giryān olup 'ömri karar sun yürisün
8. Gülmesün 'ömri günü 'uşşāķı maĥzun isteyen

15. **isteyen:-yen**

Gazel 77

Mısra: 10

Dilemek, arzulamak

9. Yār kūyında beni görsün yabana gitmesün
10. Varuban dārü'ş şifāda seyr-i mecnūn isteyen

16. **isteyen:-yen**

Gazel 77

Mısra: **12**

Dilemek, arzulamak

11. Gūşe-i meyḥanede 'Īsā şuyın nūş eylesün
12. Menzilin ḥūrşīd gibi evc-i gerdūn isteyen

17. **isteyen:-yen**

Gazel 77

Mısra: **14**

Dilemek, arzulamak

13. Şehre 'Amrī geldügin diñ nüktedān dilberlere
14. Yanına gelsün gazelde siḥr ü efsūn isteyen

18. **ister:-r**

Gazel 97

Mısra: **2**

Dilemek, arzulamak

1. Karār itmez gönül bunda ne anda
2. Seni ister seni iki cihānda

19. **ister:-r**

Gazel 99

Mısra: **9**

Dilemek, arzulamak

9. Senden 'ilāc ister isem itme ey tabīb
10. Bīmār-ı 'ışk olanlara dermānı añma ya

20. **istermiş:-r, -miş**

Gazel 105

Mısra: **15**

Dilemek, arzulamak

15. 'Amriyā eş'āruña öykünmek istermiş senūñ
16. Buluşuban söyleşem ben bülbül-i şeydā ile

21. **isterseñ:-r, -señ**

Gazel 113

Mısra: **11**

Dilemek, arzulamak

11. Kuhl için hāk-i payın isterseñ
12. Anı ‘Amrī şabāya ışmarla

22. **isterin:-rin**

Gazel 139

Mısra: 3

Dilemek, arzulamak

3. Ben seni isterin ey serv semenbūlarda
4. Būlbūlūñdür n’ideyin yāsemen ü nestereni

23. **ister:-r**

Gazel 121

Mısra: 9

Dilemek, arzulamak

9. Nūş-ı vaşl ister iken nīş-i firak oldu naşīb
10. Sitem-i gerdiş-i gerdan ile öldüm gitdi

24. **ister:-r**

Gazel 45

Mısra: 10

Dilemek, arzulamak

9. ‘Amriyā efsūn-ı şî’ri oqımkıdan vaz gel
10. İster iseñ hūblarla āşınalıqdan hālāş

istimā’ :

1. **istimā’ :**

Gazel 47

Mısra: 6

Dinlemek

5. Gūş idüp būlbūl sözin mey nūş kııl
6. Kıılma vā’iz kııl u kıālın istimā’

işve:

1. **işve:**

Gazel 38

Mısra: 9

Gūzelin gönül çekici ve şuh hāli, cilvesi, naz ve edası

9. İşve ile seyr iden ol serv-i hoşbālāyı gör
10. Sūnbūlinden diller asılmış şanavber kendidür

2. 'işve:

Gazel 141

Mısra: 7

Güzelin gönül çekici ve şuh hâli, cilvesi, naz ve edası

7. Gönülüm aldun hezâr 'işve ile

8. Yürü ey şivekâr hey seni mi

'işve şat-:

1. 'işve şatar:-ar

Gazel 18

Mısra: 1

Güzelin gönül çekici ve şuh hâli, cilvesi, naz ve edasıyla aşıkları kendine çekmesi

1. Yine ol şive yüki 'işve şatar nâzlanur

2. Nakd-i cân 'arz idene kılsa naçar nâzlanur

'isyan:

1. 'işyanı:-ı

Gazel 120

Mısra: 5

Başkaldırma, ayaklanma, Allah'a karşı gelme

5. Tevbe şuyı yumaz mı 'işyanı

6. Feyz Hâkdan 'inayet olmaz mı

it-:

1. itdi:-di

Kaside 1

Mısra: 9

Söylemek

9. Terâne ol kadar itdi hezâr şevk ile kim

10. Göz açdı uykudan uyandı nergis-i şehlä

2. itdi:-di

Kaside 1

Mısra: 66

Yapmak, etmek

65. Ne şuyla yuduñ ezel şubhı dest-i deryâyı

66. Ki kaçrası irüp itdi bihârı gevherzâ

3. itdi:-di

Kıt'a 1

Mısra: 6

Yapmak, etmek

5. Gör ki 'İsā mücerred olduğıçün

6. İtdi fark-ı felekde mesken ü cā

4. **it:**

Kaside 2

Mısra: 3

Yapmak, etmek

3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup

4. Ne şu gibi ol her ḥas altında pest

5. **itmekden:-mek, -den**

Murabba 4

Mısra: 3

Yapmak, etmek

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ ḳan idesin

4. Hay efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

6. **itme:-me**

Gazel 49

Mısra: 14

Yapmak, etmek

13. Yā Rabbi çün Muḥammedüñ adaşıdur aña

14. Luḫfuñdan itme merḥametüñ tā ebed dirīg

7. **itdi:-di**

Gazel 55

Mısra: 6

Yapmak, etmek

5. Āh kim seylāb-ı eşküm ğam girüp cān çıḳmağa

6. Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānumuñ

8. **itme:-me**

Gazel 99

Mısra: 9

Yapmak, etmek

9. Senden 'ilāc ister isem itme ey tabīb

10. Bīmār-ı 'ışk olanlara dermānı añma ya

9. **itdürmek:-dür, -mek**

Gazel 109

Mısra: 3
Yaptırmak, ettirmek

3. Bülbül-i ḥastedile nāleler itdürmek için
4. Zağ düşlendi dirîgâ nideyin gülşenüñe

10. **itdi:-di**

Gazel 110
Mısra: 6
Yapmak, etmek

5. Özi sultān ‘ālem bendesiyken
6. Kūl itdi ’ışk Mahmūdı Ayāza

11. **itdi:-di**

Gazel 112
Mısra: 10
Yapmak, etmek

9. Geysün kabā-yı nāzı ki ḥayyāt-ı lemyezel
10. Hûş hıl ‘at itdi serv-i ḥırāmānum üstine

12. **itdün:-dii, -ñ**

Gazel 141
Mısra: 9
Yapmak, etmek

9. Şaçlarıñ bendini çözüp itdün
10. ‘Aqlumı tār u mār hey seni mi

13. **itdüm:-dii, -m**

Gazel 8
Mısra: 8
Yapmak, etmek

7. Derdüme la‘linden em şordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile bahş

14. **itmez:-mez**

Gazel 10
Mısra: 2
Yapmak, etmek

1. Nigārumdan hezārān dād u feryād
2. Ki itmez bu dil-i gamgīnümi şād

15. **itme:-me**

Gazel 12

Mısra: 6
Yapmak, etmek

5. Kimesne niceye dimez yüzine bakmaz hiç
6. Güzeller içre dilâ can metâ' in itme mezâd

it-:

1. **itlerine:-ler, -i, -ne**
Gazel 60
Mısra: 5
Köpek

5. İşigi itlerine nisbet eyledümdi beni
6. Didi ki kendüzini göke çıkarur ögerek

5. **itleri:-ler, -i**
Gazel 121
Mısra: 13
Köpek

13. İşiginde uludı itleri ben hâr oldum
14. 'Amriyâ gayret-i akrân ile öldüm gitdi

'itâb:

1. **'itâbı:-ı**
Gazel 50
Mısra: 8
Azarlamak, terslemek

7. Yâ Rab ne sihr ider gözi bîmâr gönlüme
8. Her şivesi şafa görünür her 'itâbı luḫf

2. **'itâba:-a**
Gazel 120
Mısra: 2
Azarlamak, terslemek

1. Şive vü nâza gayet olmaz mı
2. Bu 'itâba nihâyet olmaz mı

3. **'itâbuñ:-uñ**
Gazel 72
Mısra: 8
Azarlamak, terslemek

7. Gözüñ kaşuñ füsünin kim ne bilsün
8. ‘İtābuñ az u nāzuñ kem şanurdum

itmezseñ itme:

1. itmezseñ itme:

Gazel 59

Mısra: 3

Söylemezsen söyleme, umursamama bağlamında

3. Merḥabā itmezseñ itme dostum ‘uşşāk ile
4. Cüft olup ağıyār ile bayram yirin seyr itme tek

iverdi:

1. iverdi:

Gazel 24

Mısra: 9

Acele etmek

9. Kānı ‘Amrī kim iverdi gitmege
10. Gitmek añsañ şimdi kendüden gider

‘iyādet:

1. ‘iyādet:

Gazel 7

Mısra: 6

Hastayı ziyaret edip hatırını sormak II Sevgilinin aşk hastası olan aşığıni ziyaret etmesi bağlamında

5. Bu ḥasta ölmedin hecrüñ şebinde
6. Gel ey şem‘-i murād eyle ‘iyādet

iyi:

1. iyi:

Gazel 118

Mısra: 1

Beğenilecek, makbule geçecek nitelikleri olan, kendisinde bulunması gereken vasıfları taşıyan, güzel, hoş

1. ‘Ārife gūşe mi var künc-i ferāgatden iyi
2. Sāliketüşe mi var genc-i kanā‘atden iyi

2. iyi:

Gazel 118

Mısra: 2

Beğenilecek, makbule geçecek nitelikleri olan, kendisinde bulunması gereken vasıfları taşıyan, güzel, hoş

1. 'Ārife gūşe mi var künc-i ferāğatden iyi
2. Sāliketūşe mi var genc-i ḵanā'atden iyi

3. iyi:

Gazel 118

Mısra: 4

Beğenilecek, makbule geçecek nitelikleri olan, kendisinde bulunması gereken vasıfları taşıyan, güzel, hoş

3. Cānib-i Hāḵḵı bilen bilmeye şehler ḵapusın
4. Ḵanı bir şāh mı var Hāzret-i 'İzzetden iyi

4. iyi:

Gazel 118

Mısra: 6

Beğenilecek, makbule geçecek nitelikleri olan, kendisinde bulunması gereken vasıfları taşıyan, güzel, hoş

5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise
6. Hāz yirin añlamadum 'ışḵ u maḥabbetden iyi

5. iyi:

Gazel 118

Mısra: 8

Beğenilecek, makbule geçecek nitelikleri olan, kendisinde bulunması gereken vasıfları taşıyan, güzel, hoş

7. Ma'şiyet derdine her niçe ki dermān aradum
8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

6. iyi:

Gazel 118

Mısra: 10

Beğenilecek, makbule geçecek nitelikleri olan, kendisinde bulunması gereken vasıfları taşıyan, güzel, hoş

9. 'Amriyā ölmedin öñ göz yumuban geç geçelüm
10. Dār-ı dünyāda ne var gūşe-i 'uzletden iyi

iz:

1. izi:-i

Gazel 19

Mısra: 7

İşaret, belirti

7. Ayağūñ izi degül ḥāḵde āb ile ṭolan
8. Bil ki yüzümde benüm dīde-i nemgīnümdür

2. **izidür:-i, -dür****Gazel 74**

Mısra: 3

İşaret, belirti

3. Ayagüñ izidür yüzümde gözüm

4. Olmuşam hâk-i pây efendicügüm

3. **izüñ:-üñ****Gazel 116**

Mısra: 1

İşaret, belirti

1. İzüñ tozına kim ki senüñ müşterî ise

2. Kana boyansun iki gözümüñ biri ise

‘izār:1. **‘izārında:-ın, -da****Kaside 1**

Mısra: 3

Yanak

3. Komiş cebin ü ‘izārında nergis altun hâl

4. Düzetmiş iki yanında benefşe zülf-i dü tā

2. **‘izār:****Gazel 3**

Mısra: 4

Yanak

3. Perî disem yaraşurdı perîde olsa eger

4. Semen ‘izār u benefşe haṭ u sehî bālā

3. **‘izār:****Gazel 79**

Mısra: 6

Yanak

5. Ben bu belā-yı ‘ışk ile Vāmıķ degül miyem

6. Sen bu ‘izār u hüsn ile ‘Azrā degül misin

izüñ ğubārı:1. **izüñ ğubārını:-ını****Gazel 116**

Mısra: 9

Ayak tozu

9. ‘Amrī iki gözüm için izüñ ğubārını
10. Virmez iki cihāna eger cevherī ise

‘izz ü celāl:

1. ‘izz ü celāl:

Kaside 2

Mısra: 1

Büyüklik ve kibir

1. Nedür ey cuvān bunca ‘izz ü celāl
2. Yiğitlige gelmez mi yoksa zevāl

‘izz ü nāz aṣḥābı:

1. ‘izz ü nāz aṣḥābı:

Gazel 127

Mısra: 10

Sevgili

9. Gūṣ ide mi niyāz-ı dervişi
10. ‘Amriyā ‘izz ü nāz aṣḥābı

2.13. J

jeng it-:1. **jeng itmese:** *-me, -se***Gazel 131**Mısra: **6***Paslandırmaq, küflendirmek*

5. Sīnem gibi yir olmaz ğamzeñ oqına ammā

6. Jeng itmese peykānın qanlu cigerüm qanı

jeng-i günāh:1. **jeng-i günāh:****Kaside 2**Mısra: **6***Günah pası, günah kiri*

5. Şuverden ne peydā ola bende kim

6. Göñül gözgüsün tıtdı jeng-i günāh

2.14. K-Ķ

kabā:

1. **Ķabālarla:**-lar, -la

Gazel 69

Mısra: 7

Üste giyilen elbise, kaftan

7. Gül gibi rengin Ķabālarla müzeyyen ola Ķalk
8. Ben çekem çāk-i girībān eyleyem ‘uryān olam

kaba eyle-:

1. **Ķaba eyledüm:**-dü, -m

Gazel 94

Mısra: 1

Yırtmak, parçalamak

1. Eyledüm pīrāhen-i şabrı Ķaba şimden girü
2. Baş açuĶ divāneyem ben bīnevā şimden girü

Ķabā-yı nāz:

1. **Ķabā-yı nāzı:**-ı

Gazel 112

Mısra: 9

Naz elbisesi

9. Geysün Ķabā-yı nāzı ki Ķayyāt-ı lemyezel
10. Ķôş Ķıl‘at itdi serv-i Ķırāmānum üstine

ka‘be:

1. **ka‘besine:**-si, -ne

Gazel 63

Mısra: 3

Bütün Müslümanların kiblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah II Sevgilinin Kâbe gibi aşıkların yöneldiği kapısı

3. Ey āsitānı Ka‘besine ‘azm iden yiter
4. ‘UşşāĶa armağan lebi Ķurmāsı AĶmedün

2. **ka‘besi:**-si

Gazel 75

Mısra: 6

Bütün Müslümanların kiblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah II Sevgilinin Kâbe gibi aşıkların yöneldiği kapısı

5. Ham olsa k̄ametüm sinden yüzüm döndürmezem senden
6. İşigün Ka'besi haqqı sücüdüm var saña kıblem

ka'be-i küy:

1. ka'be-i küyün: -in

Gazel 5

Mısra: 6

Köyünün kabesi II Aşıkların Kâbe gibi etrafında dolaştıkları sevgilinin köyü

5. İşiginde secde kılm kim secdegâh-ı rûhdur
6. Kacbe-i küyün tavâf eyle der ü dîvârın öp

ka'be-i 'ulyâ:

1. ka'be-i 'ulyâ:

Kaside 1

Mısra: 40

Pek yüce ev

39. Sarâyı menzil-i taht u maqâm-ı İbrâhîm
40. İşigi kıble-i hâcât u Ka'be-i 'ulyâ

ka'beteyni 'Amrî:

1. ka'beteyni 'Amrînüñ:

Gazel 12

Mısra: 9

Amrî'nin gözleri

9. Ağardı dîdeleri ka'beteyni 'Amrînüñ
10. Fiğân ki bulmadı şeyş der-i fenâda güşâd

kabr:

1. kabrinde: -in, -de

Gazel 65

Mısra: 4

Mezar

3. Çeşm-i kâfirkîşi zaḥmından şehîd olanlaruñ
4. Açılan kabrinde cennet revzenidür gül degül

2. kabrümde: -üm, -de

Gazel 131

Mısra: 8

Mezar

7. Bād-ı seheriden ger çoğuñ ala ey dilber
8. Kabrümde biten güller çāk ide girībānı

kabül eyle-:

1. **kabül eyle:**

Kaside 2

Mısra: **10**

Kabul etmek

9. Murāduñ sipihr üzre seyrān ise
10. Tecerrüd kabül eyle 'İsā şıfat

kaç-:

1. **kaçalum:-a, -lum**

Murabba 2

Mısra: **1**

Gitmek, kurtulmak için süratle uzaklaşmak

1. Gel mesāvī yiridür mescid öninden kaçalum
2. Varalum meykedede 'ışk rümüzın açalum

2. **kaçma:-ma**

Gazel 83

Mısra: **9**

Gitmek, kurtulmak için süratle uzaklaşmak

9. Tutdı āfākı cemālün kaçma 'Amrīden begüm
10. Kıl gerekmez mi saña sultān-ı 'ālemgirsın

3. **kaçma:-ma**

Gazel 95

Mısra: **7**

Gitmek, kurtulmak için süratle uzaklaşmak

7. Kaçma bizden senüñle dilleşelüm
8. Neyedür nālişüñ beyān eyle

kaçan:

1. **kaçan:**

Kaside 1

Mısra: **41**

Ne zaman

41. Kaçan ki hāll ile çekse nişān-ı 'ālīşān
42. Elinde kıl kalemı gösterür Yed-i Beyzā

2. kaçan:

Kaside 1

Mısra: 43

Ne zaman

43. Kaçan ki şehd ü şeker şaça tatlu sözle olur

44. Zebān-ı hāmesi minķār-ı tūī-i gūyā

3. kaçan:

Kaside 1

Mısra: 45

Ne zaman

45. Kaçan ki ağız açā mürdeler hayāt bulur

46. Meger sözinde var enfās-ı mu‘ciz-i ‘İsā

4. kaçan:

Gazel 42

Mısra: 8

Ne zaman.

7. Çıkar āheng-i ahum perdelerden

8. Kaçan kim kıla ol şeh nāza āgāz

kadar:

1. kadar:

Kaside 1

Mısra: 9

Ölçüsünde, derecesinde, gibi, dek, miktarda

9. Terāne ol kadar itdi hezār şevķ ile kim

10. Göz açdı uyķudan uyandı nergis-i şehlē

kadd:

1. Kaddi:-i

Gazel 27

Mısra: 1

Boy

1. Kaddi şevķiyle raķs urur ‘ar‘ar

2. Karşusunda çinār el karşıar

2. kaddūñ:-iñ

Gazel 42

Mısra: 1

Boy

1. anı addũn gibi serv-i serefrāz
2. Ki bergi Őıve ola mīvesi nāz

3. addi:-i

Gazel 68

Mısra: 9

Boy

9. addi yādına elifler çekdügince sīneme
10. Elleri an olsa çeŐmũm çeşmesinden yur idũm

4. addũm:-ũm

Gazel 79

Mısra: 7

Boy

7. Ben yā mıyam ki am ola addũm didũm didi
8. O gibi toğru sũyleyelũm yā degũl misin

5. addine:-ine

Gazel 87

Mısra: 6

Boy

5. Ey serv-i bāĐ egeri ki bālā bũlendsin
6. Ammā nigār addine nisbet miyānesin

6. addi:-i

Gazel 89

Mısra: 2

Boy

1. Kim gũrdi senũn gibi perīzād Sũleymān
2. La'1 ola lebi addi gũmiŐ serv-i urāmān

7. addũmi:-ũm, -i

Gazel 140

Mısra: 2

Boy

1. Gũnlũmi yığdı Őauñ āke berāber ıldı
2. Belũmi bũkdi benũm addũmi enber ıldı

kadeh:

1. adeh:

Murabba 1

Mısra: 1

İki imekte kullanılan kũuk bardak, cam

1. Țurmadın dönsün ƙadeḥ gūyende iken ‘andelīb
2. Būy-ı vaşlından gül-i zībānuñ almışken naşīb

2. **ƙadeḥe:-e**

Gazel 32

Mısra: 8

İçki içmekte kullanılan küçük bardak, cam

7. Hasret-i la‘lūñ ile cām-ı şarāb alsam ele
8. Sāķī-i dīde pūr eyler ƙadeḥe ḥūn-ı ciğer

3. **ƙadeḥ:**

Gazel 51

Mısra: 7

İçki içmekte kullanılan küçük bardak, cam

7. ‘Āşık iseñ düşmesün elden suṭurlāb-ı ƙadeḥ
8. Gör nice rif‘atdedür ḥūrşīd-i ‘ālemtāb-ı ‘ışķ

4. **ƙadeḥde:-de**

Gazel 136

Mısra: 2

İçki içmekte kullanılan küçük bardak, cam

1. Ol dem ƙanı terāne-i bezmüm fiğān idi
2. Ƙanlı yaşum ƙadeḥde mey-i ergavān idi

5. **ƙadeḥi:-i**

Gazel 136

Mısra: 7

İçki içmekte kullanılan küçük bardak, cam

7. Sāķī ki ṭoldurup ƙadeḥi şunsa iç diyü
8. Sögse ṭudağı ağızuma da nūş-ı cān idi

6. **ƙadeḥ:**

Gazel 142

Mısra: 7

İçki içmekte kullanılan küçük bardak, cam

7. Bir ƙadeḥ şındı baña sāķī-i ‘ışķ
8. İkilik gitdi vaḥdet el virdi

kadem:

1. **ƙademinde:-in, -de**

Gazel 142

Mısra: 10

Huzur

9. Ben ki p̄ir-i muḡāndan el aldum
10. Kādeminde maḡabbet el virdi

kādī:

1. **ḡādī:**

Gazel 120

Mısra: 11

Hâkim

11. Kādī olduḡda irte Ḥāzret-i Ḥaḡ
12. Ḥüblardan šikāyet olmaz mı

2. **ḡādī:**

Gazel 139

Mısra: 7

Hâkim

7. İrte ḡādī olıcaḡ Ḥāzret-i Ḥaḡ zulmüñden
8. Külehi yire urup çāḡ ideyin p̄ireheni

kad-i bālā:

1. **ḡad-i bālāsı:-sı**

Gazel 63

Mısra: 1

Boy uzunluḡu

1. T̄übā budaḡıdur ḡad-i bālāsı Aḡmedüñ
2. Firdevs bāḡıdur ruḡ-ı z̄ıbası Aḡmedüñ

kad-i yār:

1. **ḡad-i yār:**

Gazel 13

Mısra: 1

Sevgilinin boyu

1. Ḥüsn ili sancaḡın çeker ḡad-i yār
2. Olsa tañ mı güzellere serdār

kadid ol-:

1. **ḡadid olup:-up**

Gazel 124

Mısra: 3

Pek zayıf, kuru ve çelimsiz olmak

3. Deyr içinde kendüden gidüp kâdîd olup kıala
4. Kim ki bu hüsni ile görse sen büt-i sîmînteni

kâdir:

1. **kâdir:**

Gazel 30

Mısra: 6

Kudret ve kuvvet sâhibi, yapabilme gücüne malik olan

5. Kudretüm yok ki tudağın kimün ağzına diyem
6. Söğse de döğse de öldürse de kâdir diler

2. **kâdir:**

Gazel 68

Mısra: 3

Aklı başında olmak, kendini kontrol etmek

3. İçmesem kâdir degüldüm gel beni suçlama kim
4. Bir güzel sâkî elinden n'eyleyem mecbur idüm

kadri yok:

1. **kadri yok:**

Gazel 55

Mısra: 8

Kıymetsiz

7. Dînum îmânum disem hışm ile kîn eyler baña
8. Beñzer ol kâfir katında kadri yok îmânumun

kadrin bil-:

1. **kadrin bilür:-ür**

Gazel 25

Mısra: 5

Kıymet, değer bilmek

5. Her sebzhat ki 'âşıkı kadrin bilür şanam
6. Baht-ı siyehden âh ki ol da belâ çıkar

kafâdâr ol-:

1. **kafâdâr oldı:-dı**

Gazel 58

Mısra: 6

Aynı anlayışa sahip olmak, arkadaş

5. alb alb olsa gönüler döymeye bir amlee
6. Ho kafadr oldu saa ey bt-i n peremn

kafes:

1. kafese:-e
Gazel 32
Mısra: 4
Kafes

3. am-ı ıula iridi leb-i rnne dil
4. Kafese girmeyicek ttye kim vire eker

kfir:

1. kfir:
Gazel 8
Mısra: 6
Allah'ın varlığını inkr eden II Sevgili (Aıklara acı ektirmesi bağlamında sevgili kfir olarak ifade edilmitir)

5. Dnm imnum disem ben saa men  eyler rab
6. Dn in lbd ider kfir mselmn ile ba

2. kfir:
Gazel 46
Mısra: 5
Allah'ın varlığını inkr eden II Sevgili (Aıklara acı ektirmesi bağlamında sevgili kfir olarak ifade edilmitir)

5. Zülfüne aru boyun egdümse kfir olmadum
6. A demekden aı ne hey dni yo gel br a

3. kfir:
Gazel 55
Mısra: 8
Allah'ın varlığını inkr eden II Sevgili (Aıklara acı ektirmesi bağlamında sevgili kfir olarak ifade edilmitir)

7. Dnm imnum disem hım ile kn eyler baa
8. Bezer ol kfir atında adri yo imnumn

4. kfiri:-i
Gazel 75
Mısra: 9
Allah'ın varlığını inkr eden II Sevgili (Aıklara acı ektirmesi bağlamında sevgili kfir olarak ifade edilmitir)

9. Görüp sen kâfiri gitmez hayâlinde şanem fikri
10. Namâzı ‘ Amrînüñ hîç ola mı maqbul ola kıblem

5. kâfir:

Gazel 89

Mısra: 8

Allah'ın varlığını inkâr eden II Sevgili (Aşıklara acı çektirmesi bağlamında sevgili kafir olarak ifade edilmiştir)

7. Ğamzeñ dile gelse aña ta‘zîm iderem çün
8. İkrâm gerek kâfir olursa daħi mihmâ

6. kâfir:

Gazel 93

Mısra: 3

Allah'ın varlığını inkâr eden II Sevgili (Aşıklara acı çektirmesi bağlamında sevgili kafir olarak ifade edilmiştir)

3. Dost düşmân âh ide kâfir müselmân raħm ide
4. Ağlaya ben ğastaya bay u gedâ şimden girü

7. kâfirler:-ler

Gazel 96

Mısra: 1

Allah'ın varlığını inkâr eden II Sevgili (Aşıklara acı çektirmesi bağlamında sevgili kafir olarak ifade edilmiştir)

1. ‘Āşıkâm kâfirler içre bir gözi mestâneve
2. Zülfi kıllabı çeker iltür beni meyħaneye

8. kâfir:

Gazel 124

Mısra: 6

Allah'ın varlığını inkâr eden II Sevgili (Aşıklara acı çektirmesi bağlamında sevgili kafir olarak ifade edilmiştir)

5. Dîn ü imân kaşdın eyler hey müselmânlar meded
6. Hây bilmez kâfir ancak ğamze-i şîrefkeni

9. kâfir:

Gazel 131

Mısra: 1

Allah'ın varlığını inkâr eden II Sevgili (Aşıklara acı çektirmesi bağlamında sevgili kafir olarak ifade edilmiştir)

1. Şaçmış yüze ol kâfir bu zülf-i perişanı
2. Dînden çıkarur âħir bir niçe müselmânı

10. **kāfirsin:-sin****Gazel 141**

Mısra: 3

Allah'ın varlığını inkâr eden II Sevgili (Aşıklara acı çektirmesi bağlamında sevgili kafir olarak ifade edilmiştir)

3. Seni bilmez miyem ne kāfirsin
4. Sende n'eyler karar hey seni mi

kāfirbeçe:1. **kāfirbeçe:****Gazel 33**

Mısra: 8

Tutsak gayri Müslim II Sevgili

7. Hey müselmânlar meded âvâre gönlümden kim ol
8. Kanda bir kāfir-beçe görse ana hayrân olur

k'âfitâb-ı devlet:1. **k'âfitâb-ı devletüñüñ:****Kaside 1**

Mısra: 47

Zenginlik, şan ve şeref güneşi

47. Zihî celâl zihî k'âfitâb-ı devletüñüñ
48. Öninde zerre degül mülk-i dünyî vü 'uqbâ

kaftan:1. **kaftan:****Kıt'a 5**

Mısra: 5

Boyu diz kapağına veya topuklara kadar inen, önden açık, bazısının kolları yarıya kadar yırtmaçlı, astarsız hafif üst giyeceği

5. Kaftan üstinden öyle ter görünür
6. Vây eger çözülp açıla tonı

k'âhından:1. **k'âhından:****Gazel 101**

Mısra: 1

Ah sebebiyle

1. Yazuğ ol mazluma k'âhından ciğerler tağlaya
2. Hayflar şol 'aşıka kim dem be dem kan ağlaya

2. k'āhından:

Gazel 101

Mısra: 10

Ah sebebiyle

9. 'Amrī kim āh ide dirler ehl-i 'ışk efġān ile

10. Yazuġ ol mazluma k'āhından cigerler taġlaya

kahr:

1. kahr:

Gazel 50

Mısra: 9

Üzüntü, sıkıntı, keder

9. Acı degül mi 'Amrīye kahr ile kan yuda

10. Cām-ı lebünden içe rakībūñ şarāb-ı luṭf

kakı-:

1. kakıyup:-y, -up

Kıt'a 7

Mısra: 4

Kızmak, öfkelenmek

3. Bir siñek aġzı yarını yirken

4. Kakıyup didi kim ne poġ yir şu

kakül:

1. Kāküli:-i

Gazel 8

Mısra: 9

Alna düşen kısa saç demeti, perçem

9. Kāküli vaşfın ġazelde şerh iderken mū be mū

10. Eyledüm çok şan'ati şî'r içre Selmān ile bahş

2. kakülin:-in

Gazel 17

Mısra: 4

Alna düşen kısa saç demeti, perçem

3. 'Anberāmīz eser nesīm-i şabā

4. Yā Rab ol māh kakülin mi tarar

3. kākülüñe:-üñ, -e

Gazel 46

Mısra: 1

Alna düşen kısa saç demeti, perçem

1. Öykünürse kākülüne nāfe-i tātārı aş
2. Beñzedürse sözüne özin dür-i şehvārı aş

4. **kākülün:-üñ**

Gazel 61

Mısra: 5

Alna düşen kısa saç demeti, perçem

5. ‘Ārız u kākülün firākında
6. Farkı yok gicem ile gündüzümün

5. **kākül:**

Gazel 65

Mısra: 8

Alna düşen kısa saç demeti, perçem

7. Boynuña alduğun ey dil kākül-i dilber diyü
8. Gerden-i dīvānede zencirdür kākül degül

6. **kākülün:-üñ**

Gazel 69

Mısra: 6

Alna düşen kısa saç demeti, perçem

5. Müşk ü ‘anber yirine ben başuma toprak saçam
6. Kākülün gibi perīşānhāl ü sergerdān olam

7. **kākül:**

Gazel 84

Mısra: 4

Alna düşen kısa saç demeti, perçem

3. Sünbül diyü kühsār etegin tutduğum ol kim
4. Şūrīde vü dīvāneyem ol kākül ucından

8. **kākül:**

Gazel 90

Mısra: 2

Alna düşen kısa saç demeti, perçem

1. Diller alur fitnede şol gamze-i cādū diyen
2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrū diyen

kākül-i dilber:**1. kākül-i dilber:****Gazel 65**

Mısra: 7

Dilberin perçemi

7. Boynuña alduğun ey dil kākül-i dilber diyü

8. Gerden-i dīvānede zencirdür kākül degül

kākül-i serkeş:**1. kākül-i serkeş:****Gazel 132**

Mısra: 4

Dağınık kakül

3. Tālî'ümde ki ezel qur'a şalınmışdı benüm

4. Çeşm-i 'āşikküş ile kākül-i serkeş düşdi

kal-:**1. qalup:-up****Kaside 1**

Mısra: 29

Durmak, bırakmak

29. Ayağun izi qalup hākde şu tölmişdur

30. Yüzümde göz didüğüm oldur ey büt-i ra'nā

2. qalasın:-a, -sın**Kaside 2**

Mısra: 4

Durumda kalmak, şekilde olmak

3. Dilerseñ zuhūr ide tevḥīd-i tām

4. Yan ol deñlü kim qalasın bīcihet

3. Qalması:-ma, -dı**Gazel 13**

Mısra: 10

Kalmak

9. Hey meded ğamzeler füsünından

10. Qalması dilde şabr u canda qarār

4. qaldı:-dı**Gazel 35**

Mısra: 4

Elde bulunmak

3. Karārüm gitdi vü 'aqlum tağıldı
4. Enīn qaldı enīs-i cān-ı bīmār

5. **qalmışdur**:-miş, -dur

Gazel 80

Mısra: 6

Kalmak

5. Āl beñ afākı müşkīn eylemek olur mı hīç
6. Müşkdür bu āl vālā içre qalmışdur nihān

6. **qalmadı**:-ma, -dı

Gazel 81

Mısra: 1

Kalmak

1. Yarı cānum qalmadı k'ol yār-ı cānumdur giden
2. Zerdrüy oldum ki ol rüh-ı revānumdur giden

7. **qalur**:-ur

Gazel 81

Mısra: 5

Elde bulunmak, sahip olmak

5. Bendede tākat qalur mı gitse şahı bendenüñ
6. Bende taqat qalmadı şah-ı cihānumdur giden

8. **qalmadı**:-ma, -dı

Gazel 81

Mısra: 6

Elde bulunmak, sahip olmak

5. Bendede tākat qalur mı gitse şahı bendenüñ
6. Bende taqat qalmadı şah-ı cihānumdur giden

9. **qalmaya**:-ma, -ya

Gazel 88

Mısra: 4

Bitmek, tükenmek

3. Bu nāle vü enīne hazīn olma ey gönül
4. Bir dem gele ki qalmaya bu nāle vü enīn

10. **qalmadı**:-ma, -dı

Gazel 92

Mısra: 7
Bitmek, tükenmek

7. Cān didükleri kalmadı tende
8. Hışm-ı çeşmüñle pürbelāsın sen

11. **qaldum**:-du, -m
Gazel 97
Mısra: 4
Hedef olmak

3. İraldı gitdi Mecnūn gitdi Ferhād
4. Belā oqına ben qaldum nişānda

12. **qalduñ**:-du, -ñ
Gazel 97
Mısra: 10
Başiboş kalmak

9. Quzı gel ‘Amrīye uy qoyına gir
10. Seni qurd almasun qalduñ yabanda

13. **qaldı**:-dı
Gazel 98
Mısra: 6
Payına düşmek

5. Ya Ia’līn lüledür kim çeşme-i hayvānda konmuşdur
6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki qaldı berg-i gülde āh

14. **qalması**:-ma, -dı
Gazel 119
Mısra: 6
Bitmek, tükenmek

5. Hiç āferīde ehle nazār eylemez dirīg
6. İhsān dükendi qalması bir āferīn daħi

15. **qalması**:-ma, -dı
Gazel 121
Mısra: 3
Bitmek, tükenmek

3. Mededüm qalması feryād ile cānum çıqdı
4. Elem-i nāvek-i müjgān ile öldüm gitdi

16. **qala**:-a
Gazel 124

Mısra: 3
Kalakalmak

3. Deyr içinde kendüden gidüp kadîd olup kıala
4. Kim ki bu hüsn ile görse sen büt-i sîmînteni

17. **kıaldum:**-du, -m

Gazel 143
Mısra: 3
Kalakalmak

3. Çihre-i zerdümle kıaldum gözlerüm yaşıyla âh
4. Garğa-i âb-ı revânam gör ki nîlüfer gibi

18. **kıaldı:**-dı

Gazel 10
Mısra: 3
Başarısız olmak

3. Vefâ 'ilmini öğrenmedi kıaldı
4. Velî oldu cefâ fenninde üstâd

kalb kalb ol-:

1. **kalb kalb olsa:**-sa

Gazel 58
Mısra: 5
Değişmek, çevrilmek, dönüşmek

5. Kalb kalb olsa gönüleri döymeye bir hamleñe
6. Hoş kafâdâr oldu saña ey büt-i Çîn perçemün

kalb-i hilâl:

1. **kalb-i hilâl:**

Gazel 67
Mısra: 2
Hilal kalpli

1. Gün yüzün kim 'arz ider gül gibi âl
2. Rûy-ı mehde gösterür kalb-i hilâl

kalem:

1. **kalem:**

Kaside 2
Mısra: 5
Kalem II Sevgilinin kalem gibi ince ve düzgün kolu

5. 7ayanma 7alem gibi bāzūña kim
6. Bilürsin olur dest bālā-yı dest

kalğı:

1. 7alğıdur: -dur

Gazel 96

Mısra: 4

Dansçı

3. Bī7arāram yandum ol bedmihr elinden āh kim
4. Şem '-i serkeş gibi odlar 7alğıdur pervaneye

kallāŐ:

1. 7allāŐlar: -lar

Gazel 15

Mısra: 10

KalleŐ, hileci, dōnek

9. BaŐa iltür Őem 'veŐ giryān u sūzān olmağı
10. 'Amrī-i Őūrīdehāle baŐ 7oŐan 7allāŐlar

2. 7allāŐ:

Gazel 142

Mısra: 11

KalleŐ, hileci, dōnek

11. Rind ü 7allāŐ u mest-i 'işk oldum
12. 'Amrīyem bunca Şan 'at el virdi

kamçı 7alar:

1. 7amçı 7alar: -ar

Gazel 88

Mısra: 6

Kam7ılamak, kamçı vurmak (Zülüf kamçı bağlamında kullanılmış)

5. Ebrū-yı fitnekārına cāzūluk it diyü
6. GirmiŐ yanına 7amçı 7alar zūlf-i 'anberīn

kamer e7rāfi:

1. 7amer e7rāfını: -nı

Gazel 33

Mısra: 2

Ay'ın 7evresi

1. Haṭ görünse gird-i ḥaddinde gözüm giryān olur
2. Hāle devr itse ḳamer eṭrāfını bārān olur

kāmet:

1. **ḳāmetūñ:-üñ**

Gazel 32

Mısra: 9

Boy, endam

9. Ḳāmetūñ servi hevādārı mıdur ‘Amrī gibi
10. Bāğ-ı kūyuñ ṭolanur peyk oluban bād-ı seḫer

2. **ḳāmetüm:-üm**

Gazel 75

Mısra: 5

Boy, endam

5. Ḥam olsa ḳāmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden
6. İşiğüñ Ka ‘besi ḥaḳḳı sücüdum var saña ḳıblem

3. **ḳāmetūñ:-üñ**

Gazel 133

Mısra: 3

Boy, endam

3. ‘Ālemde ḳāmetūñ ki ‘alem dikdi fitneye
4. Oldı ‘ayān cihānda ḳıyāmet ‘alāmeti

kāmet-i dılcü:

1. **ḳāmet-i dılcü:**

Gazel 90

Mısra: 10

Gönül alan boy

9. Zāhidā Ṭübā budağın gözüñe şoḳ ḳo beni
10. ‘Āşıḳa Ṭübā yiter ol ḳāmet-i dılcü diyen

kamu:

1. **ḳamu:**

Gazel 36

Mısra: 8

Hep, bütün, herkes

7. Büte ṭapmağı bir şuret iderler
8. İki ‘ālem ḳamu aña ṭaparlar

kan:**1. kandan:-dan****Gazel 4**

Mısra: 2

Nereden

1. Ağlamadın sîne zaḥmın çeşm-i giryānum saña
2. Kandan oldu āşikāre rāz-ı pinhānum saña

2. kanımı:-um, -ı**Murabba 4**

Mısra: 3

Vücuttaki hayati sıvı

3. Kanımı dök tek beni hecr ile mağbūn eyleme
4. Hāy efendi hey begüm kan eyle kânūn eyleme

3. kanın:-ın**Gazel 11**

Mısra: 7

Vücuttaki hayati sıvı

7. Cigerüm kanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

4. kanlar:-lar**Gazel 21**

Mısra: 3

Kızarıklık, çok ağlamaktan gözlerin kızarması

3. Gözler olmuşdur ser ā ser kanlar ağlar hālūme
4. Sîne-i çākümde gamzeñden açılan yaralar

5. kanı:-ı**Gazel 22**

Mısra: 10

Vücuttaki hayati sıvı II Kırmızılık

9. Müşkili var ‘Amrīnün yok dime şorsun dostum
10. Leblerūñ rengi cigerler kanı mıdur mül midür

6. kan:**Gazel 27**

Mısra: 6

Vücuttaki hayati sıvı II Şarap

5. Sa‘y idüp la‘lüne irişince
6. Sākıyā cām-ı nāb an derler

7. anua: -u, -a

Gazel 38

Mısra: 5

Vücuttaki hayati sıvı II Hayat

5. Şuşadun mı anua oydu mı ey dil cānua
6. Ne dūşersin üstine ol amze aner kendidür

8. an:

Gazel 50

Mısra: 9

Acı, ıstırap

9. Acı degül mi ‘Amrīye ahr ile an yuda
10. Cām-ı lebüden ie raıbü şarāb-ı luf

9. an:

Gazel 65

Mısra: 10

Kanlı gözyaşı dökmek, aşırı derecede üzölmek

9. Nevbahār-ı hüsnün aup derd ile āh eylese
10. ‘Amrī iün gül daı an alaya bülböl degöl

10. andan: -dan

Gazel 68

Mısra: 7

Nereye

7. Zam irörmek andan olurdu leb-i şırınüne
8. Göz ucıyle va‘deye atlu dile marur idüm

11. an:

Gazel 68

Mısra: 10

Vücuttaki hayati sıvı

9. addi yādına elifler ekdügince sīneme
10. Elleri an olsa eşmüm eşmesinden yur idüm

12. anlı: -lu

Gazel 69

Mısra: 10

Vücuttaki hayati sıvı

9. Merḥamet kıl şefkat eyle destg̃r ol niçe bir
10. K̃anlu yaşum gibi p̃am̃l-i ğam-ı devr̃an olam

13. **kanum:-um**

Gazel 76

Mısra: 9

Vücuttaki hayati sıvı

9. Tek hem̃in alnuña sür kanum saña olsun ḥal̃al
10. Ey beni ol ğamze-i b̃im̃ar için k̃urb̃an iden

14. **kan:**

Gazel 80

Mısra: 2

Vücuttaki hayati sıvı

1. Naķş iderken la 'luni naķķāř-ı eşk ey dilsit̃an
2. Āl beñ olmiş yüzüñe tamlamış bir k̃aτρα kan

15. **kanı:-ı**

Gazel 99

Mısra: 4

Vücuttaki hayati sıvı

3. Baĝrum döĝindi merḥametüñ yok mıdur baña
4. Şefkat idüp gözümden akan kanı añma ya

16. **kanı:**

Gazel 107

Mısra: 7

Hani, nerede

7. Ṽay Ferḥād ile Mecñun ele girseydi kanı
8. Aĝlařayduķ dil-i şür̃ide ğamın anlar ile

17. **kanlar:-lar**

Gazel 112

Mısra: 14

Vücuttaki hayati sıvı

13. 'Amr̃i yire düřürmemeĝe serv sayesinde
14. Kanlar döşer gözüm reh-i c̃añanum üstine

18. **kanına:-ın, -a**

Gazel 122

Mısra: 12

Vücuttaki hayati sıvı

11. Seveni öldürürseñ uşda ‘Amrī
12. Şuşadı qanına cān atdı gitdi

19. **qanı:-ı**

Gazel 126

Mısra: 2

Vücuttaki hayati sıvı

1. Ğamzeñ oqı bağrumı qan eyledi
2. Dīdeden ol qanı revān eyledi

20. **qanıyle:-ı, -y, -le**

Gazel 130

Mısra: 5

Vücuttaki hayati sıvı

5. Şuvarmasa ciger qanıyle bülbül
6. Kızıl gül mi virürdi gül nihāli

21. **qanlara:-lar, -a**

Gazel 135

Mısra: 1

Vücuttaki hayati sıvı

1. Qanlara ğark eyledi bağrumdağı başlar beni
2. Virdi seylāba bu gözümde aqan yaşlar beni

kan ağla:-

1. **kan ağlamazdı:-maz, -dı**

Gazel 48

Mısra: 1

Kanlı gözyaşı dökmek, üzüntü içinde bulunmak

1. Qan ağlamazdı bencileyin zār zār şem‘
2. Sūz-ı derūnın eylemese āşikār şem‘

2. **kan ağlar:-r**

Murabba 3

Mısra: 2

Kanlı gözyaşı dökmek, üzüntü içinde bulunmak

1. Dağı el çekmedin ‘Amrī özinden
2. Dağı qan ağlar iken yıldızından

3. **kan ağlaram:-r, -am**

Kıt'a 17

Mısra: 1

Kanlı gözyaşı dökmek, üzüntü içinde bulunmak

1. Ağlaram biñ derd ile kan ağlaram
2. Hasret odında ciğerler dağlaram

4. **kan ağlaya:-ya**

Gazel 101

Mısra: 2

Kanlı gözyaşı dökmek, üzüntü içinde bulunmak

1. Yazuğ ol mazluma k'âhından ciğerler tağlaya
2. Hayflar şol 'âşıka kim dem be dem kan ağlaya

5. **kan ağlayup:-y, -up**

Gazel 104

Mısra: 9

Kanlı gözyaşı dökmek, üzüntü içinde bulunmak

9. Goncalar kan ağlayup güller yaqasın çāk ider
10. 'Amrī kim bülbül dilinden hālını takrīr ide

6. **kan ağlaram:-r, -am**

Kıt'a 17

Mısra: 1

Kanlı gözyaşı dökmek, üzüntü içinde bulunmak

1. Ağlaram biñ derd ile kan ağlaram
2. Hasret odında ciğerler dağlaram

7. **kanlar ağlar:-r**

Gazel 21

Mısra: 3

Aşırı ağlamaktan dolayı kanlı gözyaşı dökmek

3. Gözler olmışdur ser ā ser kanlar ağlar hālūme
4. Sīne-i çākümde gamzeñden açılan yaralar

8. **kan ağlaya:-ya**

Gazel 65

Mısra: 10

Aşırı ağlamaktan dolayı kanlı gözyaşı dökmek

9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese
10. 'Amrī için gül daħi kan ağlaya bülbül degül

kan dök-:**1. kan dökmez:-mez****Gazel 131**

Mısra: 9

Kanlı gözyaşı dökmek

9. Kan dökmez idi 'Amrī bu dīde-i gevherbār

10. Bir daħi göre bilsem ol la'l-i dürefşāmı

kan eyle-:**1. kan eyle:****Murabba 4**

Mısra: 4

Yaralamak, kanatmak

3. Kanımı dök tek beni hecr ile mağbūn eyleme

4. Hāy efendi hey begüm kan eyle kânūn eyleme

2. kan eyle:**Murabba 4**

Mısra: 4

Yaralamak, kanatmak

3. Öldürüp ammā ki sonra yār idinme düşmeni

4. Hāy efendüm hey begüm kan eyle kânūn eyleme

3. kan eyle:**Murabba 4**

Mısra: 4

Yaralamak, kanatmak

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ kan idesin

4. Hay efendüm hey begüm kan eyle kânūn eyleme

4. kan eyle:**Murabba 4**

Mısra: 4

Yaralamak, kanatmak

3. Hūblar sultānısın bi'llāh yavuz ad eyleme

4. Hāy efendüm hey begüm kan eyle kânūn eyleme

5. kan eyle:**Murabba 4**

Mısra: 4

Yaralamak, kanatmak

3. 'Āmrī niçe anuñ gibiler mağbūn olur
4. Hāy efendüm hey begüm kan eyle kânūn eyleme

6. **kan eyle:**

Gazel 95

Mısra: 14

Yaralamak, kanatmak

13. Dem be dem hār-ı 'ışk içinde benüm
14. Bağrumı gonca gibi kan eyle

7. **kan eyledi:-di**

Gazel 126

Mısra: 1

Yaralamak, kanatmak

1. Ğamzeñ okı bağrumı kan eyledi
2. Dīdeden ol kanı revān eyledi

kan id-:

1. **kan idesin:-e, -sin**

Murabba 4

Mısra: 3

Yaralamak, kan dökmek

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ kan idesin
4. Hay efendüm hey begüm kan eyle kânūn eyleme

kan ırmağı:

1. **kan ırmağı:**

Gazel 51

Mısra: 2

Kan ırmağı II Aşırı derecede üzülmek

1. Sīnemi şad pāre kıldı tīg-i āteştāb-ı 'ışk
2. Dīde kan ırmağı oldu dāğ-ı dil girdāb-ı 'ışk

kan ol-:

1. **kan olmuş:-miş**

Gazel 44

Mısra: 2

Kan dolmak

1. Gözlerüm ebr-i bahārī gibi giryān olmuş
2. Dāğ-ı hasretle yürek lāleleyin kan olmuş

2. **kan oldu:-dı**

Gazel 74

Mısra: 1

Kan dolmak

1. Dīde kan oldu vāy efendicüğüm
2. Qandasın qanda hāy efendicüğüm

kan yaşı:

1. **kan yaşı:**

Gazel 101

Mısra: 6

Kanlı gözyaşı

5. Hey dirīg ol derdmend ü nātüvān u zāra kim
6. Kan yaşı ırmağ olup her yaña aқа çağlaya

k'aña:

1. **k'aña:**

Gazel 25

Mısra: 8

Ki ona

7. Her ğamzekārı kim seven ancak beni bilem
8. Her gūşeden fiġān k'aña biñ mübtelā çıkar

kana boyan-:

1. **kana boyanmağ:-mağ**

Kıt'a 2

Mısra: 4

Acı ve keder içerisinde kalmak

3. Yaşlı kerkesler ile konuşup uçmağdan ise
4. Yavru şāhīnler içinde kana boyanmağ yeg

2. **kana boyansun:-sun**

Gazel 116

Mısra: 2

Acı ve keder içerisinde bırakmak

1. İzüñ tozına kim ki senüñ müşterī ise
2. Kana boyansun iki gözümüñ biri ise

kancıklık eyle-:**1. kancıklık eyler:-r****Kıt'a 6**

Mısra: 3

*Döneklik etmek, kalleşçe davranmak, sözünde durmamak***3. Gördüm arada iñen kancıklık eyler ben dañi****4. Hô şikâra getürüp tavşanlar aldurdum aña****kanda:****1. kanda:****Gazel 2**

Mısra: 2

*Nerede, nereye***1. Cennet-i firdevsden baş indürür Tübâ saña****2. Kanda irsün şâh-ı gül ey serv-i hûşbâlâ saña****2. kanda:****Gazel 18**

Mısra: 10

*Nerede, nereye***9. Ol cefâpîşeye 'Amrî yaraşur nâz itse****10. Lâcerem kanda ise ehl-i hüner nâzlanur****3. kanda:****Gazel 33**

Mısra: 8

*Nerede, nereye***7. Hey müselmânlar meded âvâre gönlümden kim ol****8. Kanda bir kâfir-beçe görse ana hayrân olur****4. kanda:****Gazel 44**

Mısra: 7

*Nerede, nereye***7. Kanda ârâm ide simden girü âvâre gönül****8. Seyl-i eşkümler ki gönlüm evi vîrân olmuş****5. kandasın:-sın****Gazel 74**

Mısra: 2

Nerede, nereye

1. Dīde an oldu vāy efendicūgūm
2. andasın anda hāy efendicūgūm

6. anda:

Gazel 74
Mısra: 2
Nerede, nereye

1. Dīde an oldu vāy efendicūgūm
2. andasın anda hāy efendicūgūm

7. anda:

Gazel 87
Mısra: 7
Nerede, nereye

7. anda behā olur seni bir pmege ki sen
8. Hūsn ũ behāda bībedel ũ bībehānesin

8. anda:

Gazel 105
Mısra: 5
Nerede, nereye

5. anda yuyam gz yaşıyle yūz karasın hey dirīg
6. Aleme oldum melāmet bu dil-i rũsvāy ile

9. anda:

Gazel 137
Mısra: 4
Nerede, nereye

3. Hūsnũne maqrursın ey mest-i nāz
4. anda aqlarsın yaşıum ırmağını

kandil:

1. andiller:-ler

Gazel 6
Mısra: 7
Işıık, mum, eraĝ

7. andiller syũnse ne gām geldi ise ıd
8. Şimden girũ mũnevver ider bezmi cām-ı nāb

k'anı:

1. k'anı:

Gazel 58

Mısra: 4
Onu ki

3. Dūd-ı āhum şanma pīç ā pīç olan zencirdür
4. K'anı taqmışdur dil-i şeydāya pürçin perçemüñ

kani:

1. **kanı:**

Kaside 1
Mısra: 21
Hani, nerede

21. Kanı senüñ gibi dildār-ı 'anberīngīsū
22. Kanı benüm gibi şūrīdehāl-i pürsevdā

2. **kanı:**

Kaside 1
Mısra: 22
Hani, nerede

21. Kanı senüñ gibi dildār-ı 'anberīngīsū
22. Kanı benüm gibi şūrīdehāl-i pürsevdā

3. **kanı:**

Gazel 24
Mısra: 9
Hani, nerede

9. Kanı 'Amrī kim iverdi gitmege
10. Gitmek añañ şimdi kendüden gider

4. **kanı:**

Gazel 42
Mısra: 1
Hani, nerede

1. Kanı kıddüñ gibi serv-i serefrāz
2. Ki bergi şive ola mīvesi nāz

5. **kanı:**

Gazel 115
Mısra: 9
Hani, nerede

9. 'Amriyā Koşantıniyye 'azmine tākāt kanı
10. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

6. **kanı:****Gazel 118**

Mısra: 4

Hani, nerede

3. Cānib-i Hakkı bilen bilmeye şehler kapusın
4. Kanı bir şāh mı var Hāzret-i 'İzzetden iyi

7. **kanı:****Gazel 136**

Mısra: 1

Hani, nerede

1. Ol dem kanı terāne-i bezmüm figān idi
2. Kanlu yaşum kadehde mey-i ergavān idi

8. **kanı:****Gazel 141**

Mısra: 2

Hani, nerede

1. Hey yalancı nigār hey seni mi
2. Kanı 'ahd u karar hey seni mi

kān-ı ihsān:1. **kān-ı ihsāndan:-dan****Gazel 123**

Mısra: 6

Bağışlama kaynağı

5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun 'ākıbet
6. Yā n' iderdüñ ayırup ol kān-ı ihsāndan beni

kankı:1. **kankı:****Gazel 95**

Mısra: 9

Hangi

9. Kim bilür kankı 'āşıkuñ dilisin
10. Söz bilenden yiter nihān eyle

kanlar ağla:-1. **kanlar ağlaya:-YA****Gazel 104**

Mısra: 3

Kanlı gözyaşı dökmek, çok üzölmek

3. Kanlar ağlaya şurāhī inleye derd ile nāy
4. Her kaçan muṭrib cemālün muşhafın tefsir ide

kanlu başlar:

1. **kanlu başları:**-lar, -ı

Gazel 116

Mısra: 7

Kesik başlar (Orta çağda savaş sonrası öldürölen düşmanların başları bir meydana toplanır ve bir tepe gibi yığılırdı.. Bazı başlar da mızrakların ucuna takılıp gezdirilirdi. Bu da padişahların önünde gösteriye dönüşürdü, sevgilinin önünde de aşıkların başları böyle sergilenir)

7. Meydān-ı 'ışka kim kōdı bu kanlu başları
8. Āşüb-ı ehl-i 'ışka eger serserī ise

kanlu cigerüm kanı:

1. **kanlu cigerüm kanı:**

Gazel 131

Mısra: 6

Kanlı ciğeri kanatmak (zaten kanayan ciğeri tekrar kanatmak, yaralamak)

5. Sīnem gibi yir olmaz ğamzeñ oķına ammā
6. Jeng itmese peykānın kanlu cigerüm kanı

kanlu yaş:

1. **kanlu yaşum:**-um

Gazel 51

Mısra: 4

Kanlı gözyaşı

3. Rūy-ı zerdüm gözlerüm cūyında ğam nīlüferi
4. Kanlu yaşum hār-ı müjgānda gül-i sīrāb-ı 'ışk

2. **kanlu yaşum:**-um

Gazel 112

Mısra: 4

Kanlı gözyaşı

3. Sultān-ı 'ışk hıl'atine la'l tūgmedür
4. Kanlu yaşum ki ṭamdı girībānum üstine

3. **kanlu yaşum:-um****Gazel 114**

Mısra: 5

Kanlı gözyaşı

5. Ger günehten şayıla kanlu yaşum
6. Gözlerüm merdümüdür garķ-ı günāh

4. **kanlu yaşum:-um****Gazel 117**

Mısra: 2

Kanlı gözyaşı

1. Öldürüp hāk ile yeksān eyleyen sensin beni
2. Kanlu yaşum içre ğaltan eyleyen sensin beni

5. **kanlu yaşum:-um****Gazel 136**

Mısra: 2

Kanlı gözyaşı

1. Ol dem kanı terāne-i bezmüm fiġān idi
2. Kanlu yaşum kadehde mey-i ergavān idi

kannış:1. **kanış:****Kıt'a 14**

Mısra: 2

Cilve, işve

1. Gah ucasın oynadup gāhī belin
2. Gönlüm aldı kanış ile bir gelin

kānūn eyle-:1. **kānūn eyleme:-me****Murabba 4**

Mısra: 4

Sürekli hale getirmek, deġişmez kural yapmak

3. Kanımı dök tek beni hecr ile maġbūn eyleme
4. Hāy efendi hey begüm kan eyle kānūn eyleme

2. **kānūn eyleme:-me****Murabba 4**

Mısra: 4

Sürekli hale getirmek, deġişmez kural yapmak

3. Öldürüp ammā ki şoñra yār idinme düşmeni
4. Hāy efendüm hey begüm kıan eyle kıānün eyleme

3. kıānün eyleme:-me

Murabba 4

Mısra: 4

Sürekli hale getirmek, değişmez kural yapmak

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ kıan idesin
4. Hay efendüm hey begüm kıan eyle kıānün eyleme

4. kıānün eyleme:-me

Murabba 4

Mısra: 4

Sürekli hale getirmek, değişmez kural yapmak

3. Hübıar sultānısın bi'llāh yavuz ad eyleme
4. Hāy efendüm hey begüm kıan eyle kıānün eyleme

5. kıānün eyleme:-me

Murabba 4

Mısra: 4

Sürekli hale getirmek, değişmez kural yapmak

3. 'Āmrī niçe anuñ gibiler mağbün olur
4. Hāy efendüm hey begüm kıan eyle kıānün eyleme

kānün ol-:

1. kıānün olur:-ur

Murabba 4

Mısra: 2

Sürekli hale gelen şey, değişmeyen şey

1. Sen baña cevı eyleseñ dil derd ile pürhün olur
2. Kıorkıum oldur kim güzeller öğrenür kıānün olur

kap-:

1. kıaparlar:-ar, -lar

Gazel 36

Mısra: 1

Almak, ele geçirmek

1. Cihān dilberleri cānlar kıaparlar
2. Yıkarlar gönlümüzi geh yaparlar

kapduğıyçün:**1. kapduğıyçün:****Gazel 46**

Mısra: 9

Ele geçirdiği için

9. 'Işık tacin kapduğıyçün rāh-ı 'ışkuñda senüñ

10. Rīsmān-ı zülfüñ ile 'Amrī-i 'ayyārı aş

kaplan derisi takye:**1. kaplan derisi takye:****Gazel 4**

Mısra: 10

Kaplan derisi takke (Osmanlı döneminde kürk, aynı zamanda saray ve devlet erkânının giydiği bir tür üniforma niteliği de kazanmıştı. Sadrazamlar, vezirler, yüksek rütbeli devlet görevlileri resmî giysi olarak kürk de giymişlerdir. Kürkün niteliği, biçimi ve süslemeleri, sahibinin rütbe ve görevini yansıtmıştır (Antika Ansiklopedisi 1998: 245)

9. Perçemüñ şebbāzı ile kim gönül şayyādısın

10. Yaraşur kaplan derisi takye arslanum saña

kapu:**1. kapuña:-ña****Gazel 122**

Mısra: 10

Kapu

9. İşit şol derdmendüñ mâcerāsın

10. Kapuña gözyaşın ağıtdı gitdi

kara:**1. kara:****Gazel 82**

Mısra: 9

Siyah

9. Kara gözler hūblarda dīn ü imān olsa ger

10. Her biri turup kemīnī eylemezdi kaçd-ı dīn

kara bağr:**1. kara bağrum:-um****Gazel 31**

Mısra: 2
Yanmış yürek, dertli yürek

1. Yüregüm 'ışık ile göyünmişdür
2. Kara bağrum benüm döğünmişdür

kara baht:

1. **çara bahtum:-um**

Gazel 22

Mısra: 4

Kötü şans, kötü talih

3. Deng ü sergerdân olup ayaklara şalan beni
4. Bu çara bahtum midur şol 'anberîn kâkül midür

kara düşler:

1. **çara düşler:-ler**

Gazel 108

Mısra: 2

Kötü hayal, kötü düşünce

1. Hâba varsam heves-i zülf-i semensâlar ile
2. Kara düşler görürem bu çarı sevdâlar ile

kara gîsü:

1. **çara gîsü:**

Gazel 105

Mısra: 8

Siyah saç

7. Aldanup bağlandı her kimse cihan bāzārına
8. Ben çara gîsü ile iller çarı sevdâ ile

kara günlü:

1. **çara günlüyi:-yi**

Gazel 114

Mısra: 1

Bedbaht, talihsiz

1. Ben çara günlüyi bu baht-ı siyâh
2. Bend-i zülfüne düşürdi nidem âh

kara kaş-:1. **kaşlar:-lar****Gazel 135**Mısra: **8***Siyah renkli kaş*

7. Āh kim gönülüm gözüme uyduğundan korkaram

8. Öldürür āhir ala gözler kara kaşlar beni

kara sin-:1. **kaş sinde:-de****Kaside 2**Mısra: **8***Kara toprak, mezar*

7. Gel ey māl ile 'āleme sığmayan

8. Kaş sinde yatsañ gerek pāymāl

kara ton:1. **kaş ton:****Gazel 101**Mısra: **8***Siyah renk kıyafet II Üzüntü simgesi*

7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan

8. Kaş ton gey ağla ey ebr-i bahārī ağla ya

karañu:1. **kaşñuda:-da****Kaside 2**Mısra: **3***Karanlık*

3. Bulınmaz kaşñuda Āb-ı Hayāt

4. Günehkāra kılmaz tecellī İlāh

karār:1. **karār:****Gazel 13**Mısra: **10***Rahat, huzur*

9. Hey meded gamzeler füsünından

10. Kalmadı dilde şabr u canda karār

2. **qarār:****Gazel 20**

Mısra: 1

Rahat, huzur

1. Geldi sevdā-yı 'ışq gitdi qarār
2. Bilmezüz hālümüz n'ola bu bahar

3. **qarārum:-um****Gazel 35**

Mısra: 3

Rahat, huzur

3. Qarārum gitdi vü 'aqlum tağıldı
4. Enin qaldı enis-i cān-ı bīmār

4. **qarār:****Gazel 141**

Mısra: 4

Rahat, huzur

3. Seni bilmez miyem ne kāfirsın
4. Sende n'eyler qarār hey seni mi

karar-:1. **qararsun:-sun****Gazel 77**

Mısra: 7

Kederli bir durum almak, gamlı ve tasalı hale gelmek

7. Ebrveş giryān olup 'ömri qararsun yürisün
8. Gülmesün 'ömri günü 'uşşākı maḥzun isteyen

2. **qarardı:-dı****Gazel 137**

Mısra: 9

Kederli bir durum almak, gamlı ve tasalı hale gelmek

9. Dūd-ı ahuñdan qarardı ḥatt-ı yār
10. 'Amriyā al indi yüzüñ ağını

karār eyle-:1. **qarār eylemez:-mez****Gazel 6**

Mısra: 9

Durmamak, kalmamak

9. Peykân-ı dost dilde karar eylemez geçer
10. ‘Amrî şikeste şîşede hiç eglenür mi âb

2. **karâr eylemesün:-me, -sün**

Gazel 86

Mısra: 5

Durmamak, kalmamak

5. Sînemde karar eylemesün süz-ı firâkuñ
6. Yağdı beni bunuñ gibi mihmân oda yansun

3. **karar eylemezem:-mez, -em**

Gazel 73

Mısra: 5

Durmamak, kalmamak

5. Hiç bir yerde karar eylemezem
6. Ben kül oldum yanup od oldu yirüm

karâr it-:

1. **karâr itmez:-mez**

Gazel 21

Mısra: 1

Durmamak, kalmamak

1. Câm-ı la‘lûnsüz karâr itmez dil-i bîçâreler
2. Hiç olur mı bâdesüz ârâm ide âvâreler

2. **karâr itmez:-mez**

Gazel 97

Mısra: 1

Durmamak, kalmamak

1. Karâr itmez gönül bunda ne anda
2. Seni ister seni iki cihânda

karîb:

1. **karîb:**

Gazel 54

Mısra: 6

Yakın

5. Kendüyi bilmez oldu hasta gönül
6. Vaşl añar ölmesi karîb ancak

karin id-:1. **karin ide:-e****Gazel 134**

Mısra: 4

Yakınlaştırmak

3. Çarh-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş

4. Ben zerreye karin ide sen mehlıkācuğı

karin it-:1. **karin itdi:-di****Gazel 26**

Mısra: 3

Yakın etmek, yaklaştırmak

3. Ol māha karin itdi beni kevketa-i eşküm

4. Bu t̄ali' ü kevkēb ki benüm var kimüñ var

karşu:1. **karşudan:-dan****Gazel 3**

Mısra: 1

Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi

1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı karşudan peydā

2. Meger ki seyr ide çıkmış güneş gibi tenhā

2. **karşuñā:-na****Gazel 4**

Mısra: 7

Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi

7. Şubh gibi yaqamı çāk itmeyince karşuñā

8. Rüşen olmaz şıdķum ey hūrşīd-i rahşānum saña

3. **karşuñā:-ñā****Murabba 5**

Mısra: 3

Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi

3. Çalinsun karşuñā sīnem rebābı

4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüne

4. **karşu:****Gazel 18**

Mısra: 4

Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi

3. 'Āşık öldürmek adın nāz kırmış bir zālim
4. Gözüme karşı rakībe göz ider nāzlanur

5. **karşusunda:-sın, -da**

Gazel 27

Mısra: 2

Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi

1. Kaddi şevkıyle rakş urur 'ar'ar
2. Karşusunda çinār el qarşar

6. **karşu:**

Gazel 46

Mısra: 5

Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi

5. Zülfüne karşı boyun egdümse kāfir olmadum
6. Aş demekden aşşı ne hey dīni yok gel bārī aş

7. **karşuña:-ña**

Gazel 48

Mısra: 5

Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi

5. 'Uşşāk gibi karşıña tırmış boyun eger
6. Kılmak diler ayağña yaşın nişār şem'

8. **karşudan:-dan**

Gazel 53

Mısra: 1

Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi

1. Şol karşıdan görinen āfet kıyāmet ancak
2. Biñ nāz ile şalınan ol servkāmet ancak

9. **karşu:**

Gazel 72

Mısra: 11

Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi

11. Sürür ancak gül-i sūrīye karşı
12. Fiğānın bülbülün mātem şanurdum

kaş:**1. kaşlaruñ:-lar, -uñ****Gazel 7**Mısra: **8***Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli killar***7. Yazarmış nāme-i tezvīr haṭṭuñ****8. İdermiş kaşlaruñ egri şehādet****2. kaş:****Gazel 9**Mısra: **5***Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli killar***5. Bu kaş u gözle güzellerde bīnazīr-i cihān****6. Bu şūr u fitne ile cümle ‘ālem içre melīḥ****3. kaşuñ:-uñ****Kıt'a 16**Mısra: **2***Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli killar***1. Hüsni ili pādīşāhısın Baḥşī****2. Kimde vardur gözüñ kaşuñ naḫşı****4. kaşuña:-uñ, -a****Gazel 30**Mısra: **2***Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli killar***1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler****2. Saña cāzū gözüñe kaşuña sāhir dirler****5. kaşuñ:-uñ****Gazel 43**Mısra: **5***Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli killar***5. Kaşuñ ṭāḫın bu resme müşk-i terden****6. Ta‘āla’llah ne hoş düzmiş mühendis****6. kaşuñ:-uñ****Gazel 72**Mısra: **7***Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli killar.***7. Gözüñ kaşuñ füsünın kim ne bilsün****8. ‘İtābuñ az u nāzuñ kem şanurdum**

7. **kaş:****Gazel 80**

Mısra: 7

Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar

7. Kaş u gözle sözlerüñden 'aklı aldurdum diriğ

8. Uğrun uhrun bakışuñdan gitdi ĩman el amān

8. **kaşuñuñ:-uñ, -uñ****Gazel 97**

Mısra: 7

Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar

7. Gözüñ koltuğına girüp kaşuñuñ

8. Sitem ta'lim ider bilmez amān da

9. **kaşuñ:-uñ****Gazel 122**

Mısra: 7

Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar

7. Alur buldı kaşuñ bāzār-ı dilde

8. Ne dürlü şive varsa şatdı gitdi

10. **kaşuñ:-uñ****Gazel 127**

Mısra: 8

Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar.

7. Baş götürmezdi secdeden adem

8. Ey perī kaşuñ olsa mihrābı

kaş u göz:1. **Kaş u gözin:-in****Gazel 15**

Mısra: 6

Kaş ve göz

5. Ölürem bu deñlü nāza döymezem didükçe yār

6. Kaş u gözin oynadup şiveyle nāza başlar

kaşd:1. **kaşdına:-ı, -na****Gazel 1**

Mısra: 4

Saldırma, saldırış

3. Dil şaydına gīsūñ ile şunmuş kemend-i ‘anberīn
4. Cān kaşdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

2. **kaşdum:-um**

Gazel 64

Mısra: 5

Kasıt, niyet

5. Kaşdum oldur ki uram la‘lüñe diş yaraların
6. Tā unudulmaya arada geçen haqq-ı nemek

3. **kaşdın:-ın**

Gazel 124

Mısra: 5

Saldırma, saldırış

5. Dīn ü imān kaşdın eyler hey müselmānlar meded
6. Hāy bilmez kāfir ancak ğamze-i şirefkeni

kaşd-ı dīn:

1. **kaşd-ı dīn:**

Gazel 82

Mısra: 10

Dine kastedmek

9. Kara gözler hūblarda dīn ü imān olsa ger
10. Her biri turup kemīnī eylemezdi kaşd-ı dīn

kāse:

1. **kāse:**

Kaside 1

Mısra: 68

Yayvan kap II Kabarcık

67. Diler ki baħr-i kefüñden gedālıĝ ide senüñ
68. Eline kāse alupdur ħabābdan deryā

kaşuñ koltuĝı

kaşuñ koltuĝı:

1. **kaşuñuñ koltuĝı:**

Gazel 97

Mısra: 7

Göz çukuru

7. Gözüñ koltuĝına girüp kaşuñuñ
8. Sitem ta‘līm ider bilmez āmān da

2. **kaşuñuñ koltuğına:-na**

Gazel 89

Mısra: 3

Göz çukuru

3. Koltuğına girüp kaşuñuñ gözlerüñ ey dost
4. Fettānlıđ ile aldı ne dīn kodı ne imān

kaşuñ mihrābı:

1. **kaşuñ mihrābı:**

Gazel 110

Mısra: 3

Kaşın en değerli kısmı (gözlerin bulunduğu çukur)

3. Kaşuñ mihrābı içre çeşm-i mestüñ
4. Görelden tırılmaz şofī namaza

kaşuñ tākı:

1. **kaşuñ tākın:-ın**

Gazel 43

Mısra: 5

Kemer biçimindeki kaş, kaşın orta kısmı

5. Kaşuñ tākın bu resme müşk-i terden
6. Ta'āla'llah ne hoş düzmiş mühendis

kaşuñ yayı:

1. **kaşuñ yayını:-nı**

Gazel 91

Mısra: 4

Kaş yayı (şekil olarak kaç yaya benzer)

3. Belā oğına nişāne kılup dil ü cānı
4. Kurup kaşuñ yayını yaykarālar eylesin

kat:

1. **katuñda:-uñ, -da**

Gazel 40

Mısra: 6

Huzur, makam

5. Şemse nisbet olur mı zılla vücūd
6. Aşla baksañ katuñda ma'dūmuz

2. katında:-ın, -da**Gazel 55**

Mısra: 8

Huzur, makam

7. Dīnüm īmānum disem hıışm ile kīn eyler baña

8. Beñzer ol kāfir katında қadri yok īmānumuñ

katı:**1. katı:****Gazel 41**

Mısra: 5

Sert, merhametsiz

5. Nerm ider katı göñlüni āhum

6. 'Işk odıdur buña һacer döymez

2. katı:**Gazel 80**

Mısra: 9

Sert, merhametsiz

9. Katı göñlinden Қayanuñ merһamet ummazdı ger

10. Görmese 'Amrī қayadan ақduğın āb-ı revān

katı göñüllü:**1. katı göñüllü:-lü****Gazel 92**

Mısra: 1

Merhametsiz, sevgisiz

1. Katı göñüllü taş қayasın sen

2. Sezmezem ki göñül yapasın sen

katı söz:**1. katı sözler:-ler****Gazel 96**

Mısra: 7

Kötü söz, yaralayıcı sert sözler

7. Katı sözler söylenürse 'āşıқа olmaz ğarīb

8. Her tarafından seng atılsa tañ degül dīvāneye

katil-i ğam-ı 'ışk:**1. katil-i ğam-ı 'ıška:****Kaside 2**Mısra: **5***Aşk gamının katili***5.** Beşâret katil-i ğam-ı 'ıška kim**6.** Leb-i hür u bâğ-ı cinândur diyet**katlan-:****1. katlan:****Gazel 17**Mısra: **10***Tahammül etmek, dayanmak***9.** 'Amrîyâ çek cefâyı 'âşık iseñ**10.** Nâza katlan güzellere bu yarar**katra:****1. kaþrasında:-sın, -da****Kaside 1**Mısra: **56***Damla***55.** Ne dem ki mevc ura deryâ-yı himmetüñ kıla cüş**56.** Yedi deñiz ola bir kaþrasında nâ peydâ**2. kaþrası:-sı****Kaside 1**Mısra: **66***Damla***65.** Ne şuyla yuduñ ezel şubhı dest-i deryâyı**66.** Ki kaþrası irüp itdi bihârı gevherzâ**3. kaþra:****Gazel 80**Mısra: **2***Damla***1.** Nakş iderken la'lüni nakkâş-ı eşk ey dilsitân**2.** Âl beñ olmuş yüzüñe tamlamış bir kaþra kan

kaya:**1. kıayanuñ:-nuñ****Gazel 80**Mısra: **9***Sert ve iri taş kütlesi***9.** Kıatı gönlinden kıayanuñ merhamet ummazdı ger**10.** Görmese ‘Amrî kıayadan aklıduğın āb-ı revān**2. kıayadan:-dan****Gazel 80**Mısra: **10***Sert ve iri taş kütlesi***9.** Kıatı gönlinden Kıayanuñ merhamet ummazdı ger**10.** Görmese ‘Amrî kıayadan aklıduğın āb-ı revān**3. kıayasın:-sın****Gazel 92**Mısra: **1***Sert ve iri taş kütlesi***1.** Kıatı gönüllü taş kıayasın sen**2.** Sezmezem ki gönül yapasın sen**kayd-ı kesret:****1. kayd-ı kesretde:-de****Kıt'a 1**Mısra: **1***Düşünce çokluğu (karışıklığı)***1.** Kayd-ı kesretde zülf-i yār gibi**2.** Niçe bir bunca zulmet ü sevdā**kaz:-****1. kazıtmaz:-it, -maz****Gazel 82**Mısra: **11***Yolmak, çekmek***11.** ‘Arızı haıtın kazıtmaz nāz ider ol çevri çok**12.** Gör ne yüzden ‘arz ider bu ‘Amrî-i miskine kīn

kebāb sanc-:

1. kebāb şancur:-ur

Müfret 4

Mısra: 2

Şişe kebab dizmek, saplamak II Aşığın kalbini kebab gibi şişe saplamak, acı vermek

1. Bağrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim

2. Ol meyfürüş dilber tırmış kebāb şancur

kebk-i derī:

1. kebk-i derī:

Gazel 60

Mısra: 2

İri ve güzel sesli keklik

1. Raķīb-i rüsiyehe varsa dilberüm gezerek

2. ‘Aceb mi kebk-i derī ‘azm-i hār ider sekerek

kebüter:

1. kebüterlerin:-ler, -in

Gazel 13

Mısra: 11

Güvercin

11. Dil kebüterlerin şikār eyler

12. Perçemüñ şehper açsa şāhīnvār

keçkül:

1. keçküldür:-dür

Kıt'a 7

Mısra: 1

Dilenci çanağı

1. Sāgarī hey ne tırfa keçküldür

2. Kim aña sögmek oldu ‘adet ü hū

kefen:

1. kefen:

Kıt'a 2

Mısra: 5

Ölüye sarılan bez

5. Kefen olmakdan ise hāce mü‘ezzin destār
6. Hūblar şevkına meclisde oda yanmak yeg

2. **kefen:**

Gazel 85

Mısra: 6

Ölüye sarılan bez

5. Şevk ile çak olmayan pīrāheni
6. Tiz zamānda göreyin olsun kefen

kelisā:

1. **kelisādan:-dan**

Gazel 124

Mısra: 1

Kilise, Hristiyan mabedi

1. Ey büt-i tersā n’ için kovduñ kelisādan beni
2. Kovlayayın Hāzret-i ‘İsāya maşşerde seni

kem:

1. **kem:**

Gazel 72

Mısra: 8

Kötü, fena, değersiz

7. Gözüñ kaşuñ füsünın kim ne bilsün
8. ‘İtābuñ az u nāzuñ kem şanurdum

2. **kemīnī:-īn, -ī**

Gazel 82

Mısra: 10

Kötü, fena, değersiz

9. Kara gözler hūblarda dīn ü imān olsa ger
10. Her biri turup kemīnī eylemezdi kaşd-ı dīn

kemāl:

1. **kemālūñ:-ūñ**

Gazel 52

Mısra: 18

Erginilik, olgunluk, pişkinlik

17. Ne lāzım bunca lāf eksüklüğün bil
18. Kemālūñ yoğ iken noşşāndan artuğ

2. **kemālüne:-ün, -e**

Gazel 88

Mısra: 10

Erginilik, olgunluk, pişkinlik

9. Va' llāhi ḥaylī ḥūb tanursın güzelleri

10. ' Amrī senüñ kemālüne taḥsīn ü āferīn

kemāl-i şabāhat:

1. **kemāl-i şabāhat:**

Gazel 9

Mısra: 1

Üstün güzellik, tamamlanmış güzellik

1. Zihī kemāl-i şabāhat zihī cemāl-i şabīḥ

2. K' ider nezāre kılan mihr ü māhdan terciḥ

kemāl-i şun' -ı hudā:

1. **kemāl-i şun' -ı hudā:**

Kaside 1

Mısra: 19

Allah'ın yaratmasının en üst seviyesi

19. Zihī tecellī-i ḥüsnüñ kemāl-i şun' -ı Hudā

20. Şaçunḡ girihleri ervāḥ-ı kudse dām-ı belā

keman:

1. **keman:**

Gazel 1

Mısra: 4

Yay II Kaş

3. Dil şaydına gīsūñ ile şunmuş kemend-i ' anberīn

4. Cān kaşdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

kemend:

1. **kemend:**

Kaside 2

Mısra: 8

İp, bağ II Sevgilinin saçı

7. Ḥam-ı mū diyüp ögdüğüñ mār olur

8. Şalar boynuña sin içinde kemend

kemend-i 'anber:

1. kemend-i 'anberîn:-in

Gazel 1

Mısra: 3

Anber kokulu saç

3. Dil şaydına gīsūñ ile şunmuş kemend-i 'anberîn

4. Cān kaşdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

kemer:

1. kemer:

Gazel 34

Mısra: 6

Bel bağı, kayış

5. Kimse kucmaz mı ol miyānı didüm

6. Kimse kucmaz meger kemer didiler

kenār-ı sohbet:

1. kenār-ı şöhetine:-i, -ne

Gazel 20

Mısra: 7

Sohbet çevresi

7. Gidelüm tek kenār-ı şöhetine

8. Olur olmazsa daği büse kinār

kendi:

1. kendidür:-dür

Gazel 38

Mısra: 1

Kendi, kişinin öz varlığı, zati

1. Leblerūñ cān meclisinde mīve-i ter kendidür

2. Tammağa turur şuyı lezzetde şekker kendidür

2. kendidür:-dür

Gazel 38

Mısra: 2

Kendi, kişinin öz varlığı, zati

1. Leblerūñ cān meclisinde mīve-i ter kendidür

2. Tammağa turur şuyı lezzetde şekker kendidür

3. kendidür:-dür

Gazel 38

Mısra: 4

Kendi, kişinin öz varlığı, zati

3. Bir daği mişlin cihānda kimseler görmüş degül
4. Nice hūrī ol melek rūḥ-ı muşavver kendidür

4. kendidür:-dür

Gazel 38

Mısra: 6

Kendi, kişinin öz varlığı, zati

5. Şuşadun mı ḵanuña toyduñ mı ey dil cānuña
6. Ne düşersin üstine ol ğamze ḵançer kendidür

5. kendidür:-dür

Gazel 38

Mısra: 8

Kendi, kişinin öz varlığı, zati

7. Cān tecellī-i cemālūñ şem´ine pervānedür
8. Göñlüm āteşgāh-ı ´ışkunda semender kendidür

6. kendidür:-dür

Gazel 38

Mısra: 10

Kendi, kişinin öz varlığı, zati

9. ´İşve ile seyr iden ol serv-i ḵoşbālāyı gör
10. Sünbülinden diller asılmış şanavber kendidür

7. kendidür:-dür

Gazel 38

Mısra: 12

Kendi, kişinin öz varlığı, zati

11. ´Amrīye beñzer nice ´āşıkları ḵayrān ider
12. Ol gözi bādām kim pālūde-i ter kendidür

kendü:

1. kendüyi:-yi

Gazel 94

Mısra: 9

Kendi, kişinin öz varlığı, zati

9. Sevdüğüm kimdür dimezem tā ki kendüyi şanup
10. ´Amrīye cevr itmeye her dilrübā şimden girü

2. **kendü:****Gazel 123**

Mısra: 4

Kendi, kişinin öz varlığı, zati

3. Dürüm imānum olan dildārdan dūr eyleyüp

4. Kendü dīnine koyup ayırdı imāndan beni

3. **kendüden:-den****Gazel 124**

Mısra: 3

Kendi, kişinin öz varlığı, zati

3. Deyr içinde kendüden gidüp kadīd olup kıla

4. Kim ki bu hüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

4. **kendüyi:-yi****Gazel 126**

Mısra: 10

Kendi, kişinin öz varlığı, zati

9. ‘Amrī-i şeydā mey-i ‘ışka düşüp

10. Kendüyi rüsvā-yı cihān eyledi

1. **kendüden:-den****Gazel 31**

Mısra: 6

Kendi, kişinin öz varlığı, zati

5. Dāne-i hāl ü dām-ı zülfünden

6. Murğ-ı dil kendüden uçunmuşdur

kendü hālinde:1. **kendü hālinde:****Gazel 54**

Mısra: 10

Kimseye karışmayan

9. ‘Amrīye şefkat it ki bīçāre

10. Kendü hālinde bir garīb ancak

kendüden gid-:1. **kendüden gider:-er****Gazel 24**

Mısra: 10

Kendiliğinden gitmek

9. anı  Amr kim iverdi gitmege
10. Gitmek asa Şimdi kendden gider

kendyi bilmez ol-:

1. kendyi bilmez oldu:-*di*
Gazel 54
Mısra: 5
Kendini bilmezlik
5. Kendyi bilmez oldu hasta gnl
6. Vaşl aar lmesi arb ancak

kendzi:

1. kendzini:-*ni*
Gazel 60
Mısra: 6
Kendi, kişinin z varlığı, zati
5. İŐiđi itlerine nisbet eyledmdi beni
6. Didi ki kendzini gke ıkarur gerek
2. kendzin:
Gazel 86
Mısra: 3
Kendi, kişinin z varlığı, zati
3. Bezetdi erğ-ı ruğuna kendzin ey dst
4. Y Rab greyin Şem -i Őebistn oda yansun
3. kendzini:
Gazel 90
Mısra: 5
Kendi, kişinin z varlığı, zati
5.  Anbern gs var iken kendzini Şatmasun
6. Pstn bundan gtrsn nfe-i ah diyen

kerem:

1. keremden:-*den*
Gazel 76
Mısra: 16
Lutuf, iyilik, ihsan

15. Luṭf-ı 'āmuñdan unutmā ben du 'āgūyuñ dahi
16. Ey keremden 'amr u zeyde luṭf ile iḥsan iden

kerem-i hakk:

1. **kerem-i ḥaḳḳa:-a**
Gazel 119
Mısra: 9
Allah'ın keremi

9. Bu ğuşşa def 'ine kerem-i Ḥaḳḳa ṭayanup
10. 'Amrī mey iç egerçi ki içdüñ yemīn dahi

kerīm-i cihān:

1. **kerīm-i cihānsın:-sın**
Kaside 1
Mısra: 51
Cihanın cömerti

51. Sen ol kerīm-i cihānsın ki ṭīb-ı ḥulḳuñdan
52. Diyār-ı Rūma ḥased iltür oldı mülk-i Ḥitā

kerkes:

1. **kerkesler:-ler**
Kıt'a 2
Mısra: 3
Akbaba

3. Yaşlu kerkesler ile konuşup uçmaḳdan ise
4. Yavırı şāhīnler içinde ḳana boyanmaḳ yeg

kerre:

1. **kerre:**
Kıt'a 2
Mısra: 1
Defa

1. Neng ü 'ārı put idinmekden ise biñ kerre
2. Ehl-i 'irfan arasında uşanup şınmak yeg

kes-:

1. **kesdi:-di**
Gazel 123
Mısra: 2
Bırakmak, vaz geçmek.

1. Yad kıldı bu şanem ol sevgülü cāndan beni
2. Āşinālardan geçürdi kesdi yārāndan beni

kesil:

1. **kesilmezem:**-mez, -em

Gazel 12

Mısra: 3

Kopmak, ayrılmak, bırakmak

3. Kesilmezem büt-i şīrīn-i sengdilden eğer
4. Zebān-ı ta'n-ı raķīb olsa tīşe-i Ferhād

kevkeb:

1. **kevkeb:**

Gazel 26

Mısra: 4

Yıldız

3. Ol māha ķarin itdi beni kevketā-i eşküm
4. Bu t̄ālī' ü kevkeb ki benüm var kimüñ var

kevkeb-i baht:

1. **kevkeb-i bahtum:**-um

Gazel 135

Mısra: 3

Şans talih yıldızı

3. Kevkeb-i bahtum durur gökden düşen yā hūd felek
4. Mehliķālar mihrine baķup ķomaz taşlar beni

kevkeb-i eşk:

1. **kevkeb-i eşküm:**-üm

Gazel 26

Mısra: 3

Gözyaşı yıldızı

3. Ol māha ķarin itdi beni kevketā-i eşküm
4. Bu t̄ālī' ü kevkeb ki benüm var kimüñ var

keyfiyyet:

1. **keyfiyyet:**

Gazel 45

Mısra: 6

Bir şeyin esası ve iç yüzü

5. Toldurup cām-ı fenāyı eyle çekdüm ‘ışk ile
6. Oldum ol keyfiyyet ile ḥodnümālīkdan ḥalās

2. **keyfiyyeti:-i**

Gazel 118

Mısra: 5

Bir şeyin esası ve iç yüzü

5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise
6. Ḥaz yirin añlamadum ‘ışk u maḥabbetden iyi

kez:

1. **kez:**

Gazel 53

Mısra: 9

Defa, kere

9. Biñ kez ölür dirilür fūrkat şebinde ‘uşşak
10. Dilber firākı ‘Amrī rüz-ı kıyāmet ancak

ki:

1. **ki:**

Kaside 1

Mısra: 14

*İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak
birleşik cümle haline getirir*

13. Bahār zīnetini ben nice kılam taşvīr
14. Ki tıfl oyuncasıdur aña göre naşş-ı Ḥıṭā

2. **ki:**

Kaside 1

Mısra: 24

*İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak
birleşik cümle haline getirir*

23. Dilersin od şalasın gül gibi cihāna yine
24. Libās-ı sebzi çıkarup ki geydünñ āl kabā

3. **ki:**

Kaside 1

Mısra: 41

*İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak
birleşik cümle haline getirir*

41. Kaçan ki ḥall ile çekse nişān-ı ‘ālīşān
42. Elinde kıl kalemi gösterür Yed-i Beyzā

4. ki:

Kaside 1

Mısra: 43

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

43. Kaçan ki şehd ü şeker saçsa tatlu sözle olur

44. Zebān-ı hāmesi minḳār-ı tūṭī-i gūyā

5. ki:

Kaside 1

Mısra: 45

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

45. Kaçan ki ağız açā mürdeler hayāt bulur

46. Meger sözinde var enfās-ı mu‘ciz-i ‘İsā

6. ki:

Kaside 1

Mısra: 49

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

49. Sen ol sipihr-i keremsin ki ebr-i luṭfuñdan

50. Açıldı gülşen-i cūd u yüceldi serv-i şehā

7. ki:

Kaside 1

Mısra: 51

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

51. Sen ol kerīm-i cihānsın ki ṭīb-ı hūlkuñdan

52. Diyār-ı Rūma ḥased iltür oldı mülk-i Ḥitā

8. ki:

Kaside 1

Mısra: 62

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

61. Nihāl-i rif atūñ ol āb ile mürebbādur

62. Ki reşhasiyle nemā buldı devḫa-i Ṭübā

9. ki:

Kaside 1

Mısra: 64

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

- 63.** Çerâğ-ı 'izzetüñ ol şem' den münevverdür
64. Ki lem'asiyle zıyâgüster oldu mihr-i semâ

10. ki:

Kaside 1

Mısra: **66**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

- 65.** Ne şuyla yuduñ ezel şubhı dest-i deryâyı
66. Ki kaçrası irüp itdi bihârı gevherzâ

11. ki:

Kaside 1

Mısra: **67**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

- 67.** Diler ki baħr-i kefüñden gedâlığ ide senüñ
68. Eline kâse alupdur ħabâbdan deryâ

12. ki:

Kaside 1

Mısra: **72**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

- 71.** Felek ħamâyil-i Cevzâya and içer her dem
72. Ki sence Şevkete lâyıķ getürmemiş dünyâ

13. ki:

Kaside 1

Mısra: **81**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

- 81.** Fiğân ki bu ten-i zerd ü nizâr-ı 'Amrîyi
82. BenefŐezâr gibi gök gök itdi seng-i cefâ

14. ki:

Kıt'a 1

Mısra: **5**

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Gör ki 'İsâ mücerred olduğün
6. İtdi fark-ı felekde mesken ü cā

15. **ki:****Murabba 1**

Mısra: 3

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Mest ü bîhüş olmağın Allāh ki hûş eyyāmıdır
4. Sākıyā şevk ile toldur cāmı nûş eyyāmıdır

16. **ki:****Kaside 2**

Mısra: 2

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Sözüm gûş kııl olma dünyāperest
2. Ki tā irmeye her denīden şikest

17. **ki:****Kaside 2**

Mısra: 2

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. İşit tarz-ı āharda bir menkabet
2. Ki zāhir bilinmek degül ma'rifet

18. **ki:****Gazel 3**

Mısra: 2

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı qarşudan peydā
2. Meger ki seyr ide çıkmış güneş gibi tenhā

19. **ki:****Kıt'a 3**

Mısra: 5

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Dimiş ol serv-i goncaleb ki ne var
6. Gāyeti bu öper ucar diyeler

20. **ki:**

Murabba 4

Mısra: 3

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Öldürüp ammā ki şoñra yār idinme düşmeni
4. Hāy efendüm hey begüm kıan eyle kıānūn eyleme

21. **ki:**

Murabba 4

Mısra: 3

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ kıan idesin
4. Hay efendüm hey begüm kıan eyle kıānūn eyleme

22. **ki:**

Kıt'a 4

Mısra: 1

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Ben ki 'uryānla toğmışam anadan
2. Zevkı idem mi cihānda tañtanadan

23. **ki:**

Müfret 5

Mısra: 1

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. İster misin ki olmayasın dünyede melūl
2. Toķınma yār göñline küsdürme sen sen ol

24. **ki:**

Gazel 6

Mısra: 1

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Dilber ki uyħuya vara gelmez gözüme ħāb
2. Öpsem tuya mı diyü çeker cānum ıztırāb

25. **ki:**

Gazel 6

Mısra: 3

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Tennūr-ı sineden ki 'araqrīz ola ruḥı
4. Ben yiylesem direm ki gelür nükhet-i gülāb

26. **ki:**

Gazel 6

Mısra: 4

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Tennūr-ı sineden ki 'araqrīz ola ruḥı
4. Ben yiylesem direm ki gelür nükhet-i gülāb

27. **ki:**

Gazel 9

Mısra: 3

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Haṭuñ ki 'arīzuña 'anberīn raqam çekdi
4. Yazıldı safḥa-i kāfūra el beyāzu şahīḥ

28. **ki:**

Gazel 10

Mısra: 2

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Nigārumdan hezārān dād u feryād
2. Ki itmez bu dil-i ğamgīnümi şād

29. **ki:**

Gazel 10

Mısra: 8

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Göñül zülfine tolaşduñ fiğān it
8. Ki murğ eyler duzağa düşse feryād

30. **ki:**

Gazel 11

Mısra: 6

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Yandum ol şem‘-i cigersüzuñ elinden yandum
6. Ki benüm süz-ı dilümden degül āgāh meded

31. **ki:**

Gazel 11

Mısra: 8

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Cigerüm kanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

32. **ki:**

Gazel 12

Mısra: 7

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Hhaber mi virdi boyuñdan şabā ki hurrem olup
8. Semā‘a girmek için çözdü tırrasın şimşād

33. **ki:**

Gazel 12

Mısra: 10

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. Ağardı dīdeleri ka‘beteyni ‘Amrīnūñ
10. Fiğān ki bulımadı şeş der-i fenāda güşād

34. **ki:**

Gazel 16

Mısra: 1

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Sīnem ki şehā ğamzeñ okınuñ siperidür
2. Yir yir görinen dāğlar āyīneleridür

35. **ki:**

Gazel 16

Mısra: 4

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Yağsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
4. Her dāğ ki senden ire gülberg-i țarīdür

36. **ki:**

Gazel 17

Mısra: 8

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Baht anuñ kim öper düşinde seni

8. Devlet anuñ ki sīnesine şarar

37. **ki:**

Gazel 19

Mısra: 1

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Ol siyehçerde ki āşüb-ı dil ü dīnümdür

2. Severem ben anı kim çeşm-i cihānbīnümdür

38. **ki:**

Gazel 19

Mısra: 3

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Ol ki Leylī ola Mecnūn-ı dilāşüftesiyem

4. Ben ki Ferhād olam ol dilber-i Şīrīnümdür

39. **ki:**

Gazel 19

Mısra: 4

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Ol ki Leylī ola Mecnūn-ı dilāşüftesiyem

4. Ben ki Ferhād olam ol dilber-i Şīrīnümdür

40. **ki:**

Gazel 19

Mısra: 8

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Ayaguñ izi degül hākde āb ile tolan

8. Bil ki yüzümde benüm dīde-i nemgīnümdür

41. **ki:**

Gazel 25

Mısra: 2

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Her hūbı kim vefālu diyem bīvefā çıkar
2. Her nāzenīn ki şefkat umam pürcefā çıkar

42. **ki:**

Gazel 25

Mısra: 5

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Her sebzhaṭ ki ‘āşıkı kadrin bilür şanam
6. Baht-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

43. **ki:**

Gazel 25

Mısra: 6

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Her sebzhaṭ ki ‘āşıkı kadrin bilür şanam
6. Baht-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

44. **ki:**

Gazel 25

Mısra: 9

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. ‘Amrī meded ki ğamze diyü öldüğüm benüm
10. Bağrum delinmesün mi ki tīr-i każā çıkar

45. **ki:**

Gazel 25

Mısra: 10

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. ‘Amrī meded ki ğamze diyü öldüğüm benüm
10. Bağrum delinmesün mi ki tīr-i każā çıkar

46. **ki:**

Gazel 26

Mısra: 1

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Ol mäh-1 şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol āyine ğabğab ki benüm var kimüñ var

47. **ki:**

Gazel 26

Mısra: 2

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Ol mäh-1 şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol āyine ğabğab ki benüm var kimüñ var

48. **ki:**

Gazel 26

Mısra: 4

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Ol māha ğarin itdi beni kevketa-i eşküm
4. Bu t̄ālī' ü kevkēb ki benüm var kimüñ var

49. **ki:**

Gazel 26

Mısra: 6

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Cām-1 lebi varken içerem hūn-1 cigerden
6. Bi' llāhi bu meşreb ki benüm var kimüñ var

50. **ki:**

Gazel 26

Mısra: 8

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne tañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

51. **ki:**

Gazel 26

Mısra: 10

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. T̄ūfī gibi şīrīnsuħan olsam n'ola 'Āmrī
10. Ol mäh-1 şekerleb ki benüm var kimüñ var

52. **ki:**

Gazel 28

Mısra: 1

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Sīnemde dil ki ğam kıafesi ‘andelībidür
2. Başda belā-yı ‘ışk ile külhan ğarībidür

53. **ki:**

Gazel 28

Mısra: 3

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevır ider yine
4. Maḥbūbidür cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

54. **ki:**

Gazel 28

Mısra: 7

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Ne kışsa diyü şorma dil-i derdmende ki
8. Ğam hışşesi vü ğuşşā vü miḥnet naşībidür

55. **ki:**

Gazel 30

Mısra: 5

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Kıdretüm yok ki tudağuñ kimüñ ağzına diyem
6. Sögse de döğse de öldürse de kıadır dirler

56. **ki:**

Gazel 30

Mısra: 7

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Şofılık şatmayalum bunda ki dil naķdin alır
8. Büt-i sīmīnler olur buña Manastır dirler

57. **ki:**

Gazel 37

Mısra: 6

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Bilinür tār-ı mü alsam şaçuñdan
6. Tıyulur ol ki müşk-i ÇİN uğurlar

58. **ki:**

Gazel 39

Mısra: 2

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitānidur
2. Bu dem ‘ayş it ki her bir dem hāyāt-ı cāvidānīdür

59. **ki:**

Gazel 39

Mısra: 10

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. Şehā vaşfuñ gülistānında bir bülbül durur ‘Amrī
10. Ki tekrār itdügi her laḥza medḥūñ dāstānidur

60. **ki:**

Gazel 40

Mısra: 7

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Bir tılısmuz ki tīgimüzdür ‘ışk
8. Gizlü gencüz ki yirde mektümüz

61. **ki:**

Gazel 40

Mısra: 8

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Bir tılısmuz ki tīgimüzdür ‘ışk
8. Gizlü gencüz ki yirde mektümüz

62. **ki:**

Gazel 42

Mısra: 2

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Kānı kıaddūñ gibi serv-i serefrāz
2. Ki bergi ŧıve ola mīvesi nāz

63. **ki:**

Gazel 43

Mısra: 4

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Lebüñ zevkı alur cān nakıdin elden
4. Ki mey ŧevkı kıılır kışiyi müflis

64. **ki:**

Gazel 44

Mısra: 5

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Gül yüzüñden ki gözüñ göñlüme āteş ŧalmıŧ
6. Göyünüp bülbül-i dil derd ile biryān olmuŧ

65. **ki:**

Gazel 44

Mısra: 8

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Kanda ārām ide simden girü āvāre gönül
8. Seyl-i eşkümler ki göñlüm evi vīrān olmuŧ

66. **ki:**

Gazel 45

Mısra: 7

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Gel ŧafā-yı bāṭın isterseñ ki ŧôfī muğbeçe
8. Bāde vīrsün tācı vir ol pārsālıkdan ḫalāŧ

67. **ki:**

Gazel 49

Mısra: 6

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. ‘Ömrüm budığı mesnedi ol ŧāḫ-ı luṭf idi
6. ŧimdi kime ṭayana ki gitdi sened dirīg

68. ki:

Gazel 49

Mısra: 11

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

11. Yegdür ki bir du‘ā ile yād idesin anı

12. Biñ biñ fiğān idüp dimeden bī‘aded dirīğ

69. ki:

Gazel 54

Mısra: 3

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Ey dil-i ḥasta gözün aç ki iren

4. Ol Mesīhānefes ṭabīb ancak

70. ki:

Gazel 54

Mısra: 9

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. ‘Amrīye şefkat it ki bīçāre

10. Kendü ḥālinde bir ġarīb ancak

71. ki:

Gazel 56

Mısra: 8

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. ‘Arīzuñ envārını ‘āşıkларуñdan dūr idüp

8. Veh ki islām ehlini hey dīnsüz īmānsuz ḳoduñ

72. ki:

Gazel 60

Mısra: 3

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Didüm ki beñzümi gör al du‘āmı raḥm eyle

4. Yüzüme baḳmayuban gitdi aḡzuma söğerek

73. ki:

Gazel 60

Mısra: 6

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. İşigi itlerine nisbet eyledümdi beni
6. Didi ki kendüzini göke çıkarur ögerek

74. **ki:**

Gazel 66

Mısra: 3

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Pirehenden ki görindi ruḥ-ı nūrefşānı
4. Çıkdı şan çehde iken Yūsuf-ı Ken'ānşekil

75. **ki:**

Gazel 69

Mısra: 11

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

11. Bu ne 'ayş olsun ki 'Amrī ağlaya iller güle
12. Bu ne 'id olsun cihan ḥandan u ben giryān olam

76. **ki:**

Gazel 70

Mısra: 6

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Ḥamdü li'llāh biri iki gören aḥvel degülem
6. Ḥaḫḫa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

77. **ki:**

Gazel 70

Mısra: 10

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. 'Amriyā bülbül-i ḫudsīye sebaḫ virseñ olur
10. Sözlereñde senüñ inşāf ki çok sır gördüm

78. **ki:**

Gazel 75

Mısra: 2

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. İmām-ı meşhid-i hüsn oldu beñzer çeşmün ā kıblem
2. Ki şaflar bağlayup müjgānuñ eyler iktidā kıblem

79. ki:

Gazel 79

Mısra: 7

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Ben yā mıyam ki hām ola kıddüm didüm didi
8. Oķ gibi toğru söyleyelüm yā degül misin

80. ki:

Gazel 81

Mısra: 2

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Yarı cānum kılmadı k'ol yār-ı cānumdur giden
2. Zerdrüy oldum ki ol rüh-ı revānumdur giden

81. ki:

Gazel 84

Mısra: 7

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
8. Uçup kıça 'āşıkkları görüp yol ucından

82. ki:

Gazel 87

Mısra: 5

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Ey serv-i bāğ egerçi ki bālā bülendsin
6. Ammā nigār kıddine nisbet miyānesin

83. ki:

Gazel 87

Mısra: 7

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Kıanda behā olur seni bir öpmege ki sen
8. Hüsn ü behāda bībedel ü bībehānesin

84. **ki:**

Gazel 88

Mısra: 4

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Bu nāle vü enīne ḥazīn olma ey göñül
4. Bir dem gele ki ḳalmaya bu nāle vü enīn

85. **ki:**

Gazel 88

Mısra: 7

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Yüz kızdurup ki buse temennāsın eyledüm
8. Nāz ile yaḳdı cānumı ol la'1-i āteşin

86. **ki:**

Gazel 91

Mısra: 1

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Revā mıdır ki rakıbe vefālar eyleyesin
2. Muḥıbb-i şādıḳa cevır ü cefālar eyleyesin

87. **ki:**

Gazel 91

Mısra: 6

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Be-hey begüm ḳuluñam didüğüm midür suçum
6. Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin

88. **ki:**

Gazel 91

Mısra: 8

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Nigār miḥneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eyleyesin

89. **ki:**

Gazel 92

Mısra: 2

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Katı gönüllü taş kayasın sen
2. Sezmezem ki gönül yapasın sen

90. **ki:**

Gazel 94

Mısra: 9

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. Sevdüğüm kimdür dimezem tâ ki kendüyi şanup
10. ‘Amrîye cevır itmeye her dilrübâ şimden girü

91. **ki:**

Gazel 98

Mısra: 3

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Ya bir remmāl mīmidür ki nokta koyup anuñla
4. Kılām eyyām-ı vaşlından şikeste dilleri āgāh

92. **ki:**

Gazel 98

Mısra: 6

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Ya Ia’līn lüledür kim çeşme-i hayvānda konmuşdur
6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki kaldı berg-i gülde āh

93. **ki:**

Gazel 100

Mısra: 9

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. Güzellerde budur ‘ādet ki ‘Amrī
10. İşi bitmez kişi yalvarmayınca

94. **ki:**

Gazel 103

Mısra: 2

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Ğamze oqın atmaz baña aġyār arasında
2. Korkar ki oqı zāyi' ola hār arasında

95. ki:

Gazel 103

Mısra: 7

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Güyā ki şafağ içre görünür meh-i nevdür
8. 'Aksi lebünün dide-i hün-bār arasında

96. ki:

Gazel 104

Mısra: 1

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naqşuñı taħrİR ide
2. Beñzer ol naqqāşa cām içre perī taşvir ide

97. ki:

Gazel 107

Mısra: 3

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Gel ki gül naħlin alup meykedeye 'azm idelüm
4. Başka sancağ çekelüm biz daħi yārānlar ile

98. ki:

Gazel 107

Mısra: 10

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. Āħiretde şorusın vire güzelsüz mey içüp
10. Ol ki şöħbet hevesin ide girāncānlar ile

99. ki:

Gazel 107

Mısra: 14

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

13. Muṭribā sāzuña 'Amrī sözini demsāz it
14. Ki düşe gulğuleler 'āleme efgānlar ile

100. **ki:**

Gazel 108

Mısra: 7

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Tatlu tatlu ki söger bûsesin alduçça habîb
8. Pür ider ağzumuzu sükkerî halvâlar ile

101. **ki:**

Gazel 109

Mısra: 2

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Tatalum beñzeye gül yaprağı pîrâhenüñe
2. Cânı yokdur ki şehâ beñzeye bile tenüñe

102. **ki:**

Gazel 112

Mısra: 4

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Sultân-ı 'ışk hıl'atine la'l tügmedür
4. Kanlu yaşum ki tamdı girîbânım üstine

103. **ki:**

Gazel 112

Mısra: 9

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. Geysün kabâ-yı nâzı ki hayyât-ı lemyezel
10. Hûş hıl'at itdi serv-i hırâmânum üstine

104. **ki:**

Gazel 113

Mısra: 9

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. Hasta gönülün ki gülşeker dileye
10. Ol leb-i cânfezâya ışmarla

105. **ki:**

Gazel 115

Mısra: 5

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Bu gülistānuñ ki 'āşıklar temāşāgāhıdır
6. Serv-i sīmīnberlerinden bir güzel sevdüm yine

106. **ki:**

Gazel 116

Mısra: 1

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. İzūñ tozına kim ki senūñ müşterī ise
2. Kana boyansun iki gözümūñ biri ise

107. **ki:**

Gazel 116

Mısra: 6

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
6. Maqşūd eger ki şarılacak bir deri ise

108. **ki:**

Gazel 118

Mısra: 7

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Ma'şiyet derdine her niçe ki dermān aradum
8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

109. **ki:**

Gazel 119

Mısra: 10

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. Bu guşşa def 'ine kerem-i Hakkā tayanup
10. 'Amrī mey iç egerçi ki içdūñ yemīn dahi

110. **ki:**

Gazel 121

Mısra: 7

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Mest olup ağlamadan şanma ki bîhüş oldum
8. Hānde-i hemdem-i nādān ile öldüm gitdi

111. **ki:**

Gazel 124

Mısra: 4

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Deyr içinde kendüden gidüp kadīd olup kıla
4. Kim ki bu hüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

112. **ki:**

Gazel 127

Mısra: 12

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

11. Sāye toprak döşendügin ne bilür
12. Gün ki şaldı bisāt-ı sincābī

113. **ki:**

Gazel 129

Mısra: 1

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Nāz mı ki şatduğūñ cefā mı ki
2. Hānde mi kılduğūñ belā mı ki

114. **ki:**

Gazel 129

Mısra: 1

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Nāz mı ki şatduğūñ cefā mı ki
2. Hānde mi kılduğūñ belā mı ki

115. **ki:**

Gazel 129

Mısra: 2

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Nāz mı ki şatduğūñ cefā mı ki
2. Hānde mi kılduğūñ belā mı ki

116. **ki:**

Gazel 129

Mısra: 4

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Būseñ almağ için du‘ā kıldum

4. Ne i ki hiç olur du‘ā mı ki

117. **ki:**

Gazel 129

Mısra: 4

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Būseñ almağ için du‘ā kıldum

4. Ne i ki hiç olur du‘ā mı ki

118. **ki:**

Gazel 129

Mısra: 6

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Cāna cānlar bağışlayan mey mi

6. Yoksa ol la‘l-i canfezā mı ki

119. **ki:**

Gazel 129

Mısra: 8

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Küfr-i zūlfūne virdüm imānı

8. Müftīye şormadum haṭā mı ki

120. **ki:**

Gazel 129

Mısra: 10

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. ‘Amrīyi bir güzel sever dirler

10. Kim i ki sevdiği Duḡā mı ki

121. **ki:**

Gazel 129

Mısra: 10

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. ‘Amrīyi bir güzel sever dirler

10. Kim i ki sevdiği Duḳā mı ki

122. **ki:**

Gazel 132

Mısra: 3

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Ṭālī ‘ümde ki ezel ḳur‘a şalınmışdı benüm

4. Çeşm-i ‘āşikküş ile kākül-i serkeş düşdi

123. **ki:**

Gazel 132

Mısra: 5

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Ağlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde

6. Baña bağrum ḳanı saña mey-i bīğış düşdi

124. **ki:**

Gazel 132

Mısra: 8

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Defter-i derd ü belādur oḳıyup añlayana

8. Rūy-ı zerdüm ki sirişkümlle münakḳaş düşdi

125. **ki:**

Gazel 133

Mısra: 3

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. ‘Ālemde ḳāmetüñ ki ‘alem dikdi fitneye

4. Oldı ‘ayān cihānda ḳıyāmet ‘alāmeti

126. **ki:**

Gazel 133

Mısra: 5

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Tîrûn elinden âh ki biñ kez gelür geçür
6. Bir dem dil-i şikestede kılmaz ikâmeti

127. **ki:**

Gazel 133

Mısra: 9

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. ‘Amrî ola ki nâme-i ‘işyânı pāk ide
10. Her demde derd ile aqıt eşk-i nedâmeti

128. **ki:**

Gazel 134

Mısra: 12

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

11. ‘İşkî meyiyle ‘Amrîyi hûş bülbül eyledi
12. Ol yüzi gül ki goncaya beñzer tûdacuğı

129. **ki:**

Gazel 136

Mısra: 7

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

7. Sâkî ki tûdurup kadehi şunsa iç diyü
8. Sögse tûdağı ağızuma da nûş-ı cân idi

130. **ki:**

Gazel 136

Mısra: 13

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

13. ‘Amrî ki peyk olup tûlanurdu maħallesin
14. Biñ kez mu‘allağ ürür idi şâdmân idi

131. **ki:**

Gazel 139

Mısra: 1

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Eyledüñ ‘ışk ile eyvây ki rûsvây beni ü
2. Hây bilmez delüsin ey gönül eyvây seni

132. **ki:**

Gazel 139

Mısra: 5

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Öyle mestem mey-i la'lüñle ki bir yire varana
6. Haşr olunca arayam bulımayam bende beni

133. **ki:**

Gazel 140

Mısra: 5

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

5. Deyr-i dünyâyı ki nakş eyledi nakķķaş-ı ezel
6. Sen büti gözde vü gönülde muşavver kıldı

134. **ki:**

Gazel 142

Mısra: 9

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

9. Ben ki pîr-i muğāndan el aldum
10. Kademinde maħabbet el virdi

135. **ki:**

Gazel 143

Mısra: 1

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

1. Ol ki nüş eyler ciğer kanın mey-i aħmer gibi
2. Nuķl-i ğamdur yidügi ey ğonca leb sükker gibi

136. **ki:**

Gazel 143

Mısra: 4

İki cümleyi sebep, sonuç vb. çeşitli fonksiyonlarda birbirine bağlayarak birleşik cümle haline getirir

3. Çihre-i zerdümle kıaldum gözlerüm yaşıyle āh
4. Ğarķa-i āb-ı revānam gör ki nîlüfer gibi

kıble:

1. **kıbleye:-ye**
Gazel 24

Mısra: 6

Sığılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam

5. Ayrılırken saña karşı āh iden
6. Kibleye dönüp yüzini can çeker

2. **kıblem:-m**

Gazel 75

Mısra: 2

Sığılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam

1. İmām-ı meşhid-i hüsn oldı beñzer çeşmün ā kıblem
2. Ki şaflar bağlayup müjgānuñ eyler iktidā kıblem

3. **kıblem:-m**

Gazel 75

Mısra: 4

Sığılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam

3. Cemālūñ muşhafından āyet-i secde okur diller
4. Anuñçündür sücūda varduğı ehl-i şafa kıblem

4. **kıblem:-m**

Gazel 75

Mısra: 6

Sığılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam

5. Ham olsa kāmētüm sinden yüzüm döndürmezem senden
6. İşiğūñ Ka ‘besi haqqı sücūdum var saña kıblem

5. **kıbleye:-ye**

Gazel 75

Mısra: 7

Sığılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam

7. Ölürken kıbleye döndürseler bir ‘āşık-ı zārı
8. Gözi açuk kalup bağa maħalleñden yaña kıblem

6. **kıblem:-m**

Gazel 75

Mısra: 8

Sığılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam

7. Ölürken kıbleye döndürseler bir ‘āşık-ı zārı
8. Gözi açuk kalup bağa maħalleñden yaña kıblem

7. **kıblem:-m**

Gazel 75

Mısra: 10

Sıġınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam

9. Görüp sen kâfiri gitmez hayâlinden şanem fikri

10. Namâzı ‘Amrînüñ hîç ola mı mağbul ola kıblem

kıble-i hâcât:

1. kıble-i hâcât:

Kaside 1

Mısra: 40

Sıġınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam

39. Sarâyı menzil-i taht u maqâm-ı İbrâhîm

40. İşigi kıble-i hâcât u Ka‘be-i ‘ulyâ

kibr:

1. kibr:

Murabba 2

Mısra: 3

Büyüklik, büyüklenme

3. Kibr ü kîni şatalum cām-ı maḥabbet alalum

4. Mest-i lâya‘kıl olalum yaḫalar çāk idelüm

k’ider:

1. k’ider:-eyin

Gazel 9

Mısra: 2

Ki eder

1. Zihî kemâl-i şabâḫat zihî cemâl-i şabîḫ

2. K’ider nezâre kılan mihr ü mâhdan terciḫ

kıl-:

1. kıla:-a

Gazel 42

Mısra: 8

Yapmak, etmek

7. Çıkar âheng-i ahum perdelerden

8. Kaçan kim kıla ol şeh nâza âġâz

2. kıtur:-ur

Gazel 43

Mısra: 4

Yapmak, etmek

3. Lebûñ zevkî alur cān nağdin elden
4. Ki mey şevkî kıllur kişiyi müflis

3. **kıllma:-ma**

Gazel 47

Mısra: 6

Yapmamak, etmemek

5. Gūş idüp bülbül sözün mey nūş kıll
6. Kıllma vā'iz kıll u kıllin istimā'

4. **kıllı:-dı**

Gazel 62

Mısra: 2

Yapmak, etmek

1. Geçdi serîr-i haddüñe şāhāne beñlerüñ
2. Her ne dilerse kıllı dil ü cāna beñlerüñ

5. **kıllı:-dı**

Gazel 67

Mısra: 6

Yapmak, etmek

5. Hān-ı hüsnüñ kim mekesrānydi zülf
6. Kıllı haṭ mūr ayağında pāymāl

6. **kıllan:-an**

Gazel 76

Mısra: 3

Yapmak, etmek

3. Bāde-i la'l-i lebinden mest-i lāya'kil kıllan
4. Düşürüp sevdā-yı 'ışka bīser ü sāmān iden

7. **kıllsun:-sun**

Gazel 77

Mısra: 3

Yapmak, etmek

3. Ol hümāsāye havāsını heves kıllsun hemān
4. Devlet ü iqbāl ile baḥt-ı hümāyūn isteyen

8. **kıllduñ:-du, -ñ**

Gazel 92

Mısra: **11**
Yapmak, etmek

11. Bildüğüñ nāzı ‘Amrīye kılduñ
12. Göreyin Tañrıdan bulasın sen

9. **kılmadın**: -ma, -dı, -n

Gazel 96
Mısra: **10**
Eda etmemek, yerine getirmemek

9. ‘Amrīce şôfī olur mı zāhidā bi’llāhi kim
10. Kılmadın cum ‘a namāzın gitmedi meyḥāneye

10. **kıldı**: -dı

Gazel 102
Mısra: **6**
Yapmak, etmek

5. Lāle-i ḥamrā iken nesrīne döndi zerd olup
6. Nātüvānlık gör ne kıldı ḡonca-i ḥandānuma

11. **kılduğuñ**: -duḡ, -uñ

Gazel 129
Mısra: **2**
Yapmak, etmek

1. Nāz mı ki şatduğuñ cefā mı ki
2. Ḥande mi kılduğuñ belā mı ki

12. **kıldı**: -dı

Gazel 140
Mısra: **8**
Yapmak, etmek

7. Mest idüp bāde-i ‘ışık ile ene’l-ḥaḡ devrin
8. Seni sākī leb-i la’līnūñi sāḡar kıldı

13. **kıılır**: -ur

Gazel 1
Mısra: **5**
Konuşturmak

5. Bülbülleri ḡüyā kıılır bostān-ı Firdevs añdurur
6. Ruḡsāre-i ḡülreng ile ḡonca dehān virmiş saña

2. **kıılır**: -ın, -ur

Gazel 6

Mısra: 6

Eda etmek, yerine getirmek

5. Vuşlat güninde secdeye vardum yüzün görüp
6. Bayram namâzı çün kılinur toğsa âfitâb

3. **kıлма:-ma**

Gazel 8

Mısra: 1

Konuşmamak

1. Az u çok bir büse virse kıлма cānān ile bahş
2. Kim gedāya lāyık olmaz ehl-i ihsān ile bahş

4. **kıлма:-ma**

Gazel 8

Mısra: 4

Yapmamak, etmemek, konuşmamak

3. Zāhidā nā ehle söz açma rümüz-ı 'ışkdan
4. Sırr-ı Hāḳḳa 'ārif iseñ kıлма nādān ile bahş

5. **kılsañ:-sa, -ñ**

Gazel 8

Mısra: 14

Yapmak, etmek, konuşmak

13. 'Amriyā taşvīr-i ḥüsn itmekde mānendüñ mi var
14. Sen de bir üstādsın kılsañ n'ola Māñyle bahş

kıl kalemi:

1. **kııl kıalemi:**

Kaside 1

Mısra: 42

Kıl kalemi (Eskiden ressam ve tezhipçilerin ince çizgi çekmek ve resim yapmak için kullandıkları tek kııldan oluşan fırça)

41. Kaçan ki ḥall ile çekse nişān-ı 'ālīşān
42. Elinde kııl kıalemi gösterür Yed-i Beyzā

kıl u kāl:

1. **kııl u kıālin:-in**

Gazel 47

Mısra: 6

Dedikodu

5. Gūş idüp bülbül sözün mey nūş kı
6. Kılma vā'iz kı̄l u kālīn istimā'

kilid:

1. kilidin:-in

Gazel 113

Mısra: 3

Anahtar

3. Al kilidin gönül hazīnesinüñ
4. Ol büt-i dilgüşāya işmarla

kılmak dile:-

1. kılmak diler:-r

Gazel 48

Mısra: 6

Dökmek istemek

5. 'Uşşāk gibi karşıña tırmış boyun eger
6. Kılmak diler ayağña yaşın nişār şem'

kılsa nazar:

1. kılsa nazar:

Gazel 18

Mısra: 2

Bakmak

1. Yine ol şīve yüki 'işve şatar nāzlanur
2. Nağd-i cān 'arz idene kılsa nazar nāzlanur

kılur figān:

1. figan kılur:-ur

Gazel 27

Mısra: 7

Eyvah etmek

7. Dil saçuñda kılur ziyāde figān
8. Hastadur gice zahmeti artar

kim:**1. kim:****Kaside 1**Mısra: **9***"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç*

9. Terāne ol kadar itdi hezār şevk ile kim
10. Göz açdı uykudan uyandı nergis-i şehlä

2. kim:**Kaside 1**Mısra: **15***"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç*

15. Bu hüsn ü behcete taḥsīn ü āferīnler kim
16. Nazīri yok meger ol gülruḥ u sīmīnsīmā

3. kime:-e**Kaside 1**Mısra: **69***Hangi kimse*

69. Seni koyup kime şunsın 'inān-ı devleti çarḥ
70. Bu deñlü dīde-i bīnāsı var degül a'mā

4. kim:**Murabba 1**Mısra: **2***"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç*

1. Muṭribā sūz ile söylet sāzı cūş eyyāmıdır
2. Kim gül-i ter devridür cūş u ḥurūş eyyāmıdır

5. kim:**Gazel 2**Mısra: **9***"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç*

9. 'Amriyā eş'arı sūz ile eyit kim okıyup
10. Tā du 'ālar eyleye her 'āşık-ı seydā saña

6. kim:**Kaside 2**Mısra: **5***"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç*

5. Tayanma kalem gibi bāzūña kim
6. Bilürsin olur dest bālā-yı dest

7. kim:

Kaside 2

Mısra: 4

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Dilerseñ zühür ide tevḥīd-i tām
4. Yan ol deñlü kim alasın bīcihet

8. kim:

Kaside 2

Mısra: 5

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Beşāret atīl-i ğam-ı 'ışa kim
6. Leb-i hūr u bāĝ-ı cināndur diyet

9. kim:

Kaside 2

Mısra: 7

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Sücūd eyle her ḥāke baş çekme kim
8. Melekvār olasın felek menzilet

10. kim:

Kaside 2

Mısra: 2

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Teb-i ḥayret aldı beni āh āh
2. Fiĝān kim bu āteşde oldum tebāh

11. kim:

Kaside 2

Mısra: 5

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Şuverden ne peydā ola bende kim
6. Göñül gözgüsin tıtdı jeng-i günāh

12. kim:

Kaside 2

Mısra: 7

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Ne yüzden varam Ḥāzret-i Ḥāa kim
8. Yüzüm aradur elde nāmem siyāh

13. **kim:****Kaside 2**

Mısra: 5

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Var ey vaşl ile şād olan ağla kim
6. Gelüp ğam döner hecre rûz-ı vişāl

14. **kim:****Kaside 2**

Mısra: 9

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. Delīl oldı her bir sözüm aña kim
10. Vücūd-ı cihāna `ademdür me`āl

15. **kim:****Kaside 2**

Mısra: 2

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Saña söylerin diñle hey derdmend
2. Ola kim müfīd ola dārū-yı pend

16. **kim:****Gazel 3**

Mısra: 10

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. Tebessüm eyleyürek gāh döğdi geh söğdi
10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

17. **kim:****Murabba 3**

Mısra: 2

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Yüzüme saçmadın devrān ğubārım
2. Dilerem kim müyesser ide yārı

18. **kim:****Kıt'a 3**

Mısra: 1

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Dimiş ağyar şerm it andan kim
2. Seni `Amrī diyen sever diyeler

19. **kim:****Kıt'a 3**

Mısra: 3

Hangi kimse

3. Şimdilik kim sever dinildi velī
4. Kim bilür kim daği neler diyeler

20. **kim:****Kıt'a 3**

Mısra: 4

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Şimdilik kim sever dinildi velī
4. Kim bilür kim daği neler diyeler

21. **kim:****Kıt'a 3**

Mısra: 4

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Şimdilik kim sever dinildi velī
4. Kim bilür kim daği neler diyeler

22. **kim:****Gazel 4**

Mısra: 9

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. Perçemün şebāzı ile kim gönül şayyādısın
10. Yaraşur kaplan derisi taqye arslanum saña

23. **kim:****Gazel 4**

Mısra: 11

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

11. Nice pinhān eylesün derd-i derūnın ' Amrī kim
12. Açılup bir bir oğur evrāk-ı dīvānum saña

24. **kim:****Gazel 4**

Mısra: 14

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

13. Her denīnūñ biñ dili var ben şadef gibi hamūş
14. Gevherüm kim ' arz ide devletlü sulṭānum saña

25. **kim:****Müfret 4**

Mısra: 1

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Bağrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
2. Ol meyfürüş dilber tırmiş kebâb şancur

26. **kim:****Murabba 4**

Mısra: 2

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Öldürürseñ 'âşıkı evvel beni öldür beni
2. Kim gönülden 'âşık oldum cân ile sevdüm seni

27. **kim:****Murabba 4**

Mısra: 2

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Sen baña cev eyleseñ dil derd ile pürhün olur
2. Korkum oldur kim güzeller öğrenür kânün olur

28. **kim:****Gazel 5**

Mısra: 5

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. İşiginde secde kııl kim secdegâh-ı rûhdur
6. Kacbe-i küyın tavâf eyle der ü dīvārın öp

29. **kim:****Kıt'a 7**

Mısra: 2

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Sâgarî hey ne tırfa keçküldür
2. Kim aña sögmek oldı 'âdet ü hū

30. **kim:****Kıt'a 7**

Mısra: 4

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Bir siñek ağzı yarını yirken
4. Kaşıyup didi kim ne poğ yir şu

31. **kim:****Gazel 8**

Mısra: 2

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Az u çok bir buse virse kılma cânân ile bahş
2. Kim gedāya lāyık olmaz ehl-i ihsân ile bahş

32. **kim:****Gazel 9**

Mısra: 8

Hangi kimse

7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
8. Kim eylemez seni mīzān-ı 'aql ile tercih

33. **kim:****Gazel 11**

Mısra: 3

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Bir nazar eyle mededsüz kalan üftādeñe kim
4. İşk odına düşüp eydür meded Allāh meded

34. **kim:****Kıt'a 12**

Mısra: 2

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Ey benüm ağladuğum görüp gülen
2. Gülme kim ağlar firağ ile gülen

35. **kim:****Gazel 12**

Mısra: 1

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Nihāl-i kāmētüñi her ne cân kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görünmez şavber ü şimşād

36. **kimde:-de****Kıt'a 16**

Mısra: 2

Hangi kimse

1. Hüsni ili pādīşāhısın Bahşī
2. Kimde vardır gözüñ kaçuñ naqşı

37. kim:

Gazel 16

Mısra: 5

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. H̄asret oķı kim gözyaşı peykānidur ey dost
 6. Derd ile ciğerden gelen āh-ı seherīdür

38. kim:

Gazel 16

Mısra: 8

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Cān naķdini īsār ideyin ayaġuña gel
 8. Öldür beni kim baña ‘ināyet nazarīdur

39. kim:

Kıt'a 17

Mısra: 3

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Bağlamaludur bu ben şeydāyı kim
 4. Bīvefālar zūlfine dil bağlaram

40. kim:

Gazel 17

Mısra: 7

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Baġt anuñ kim öper düşinde seni
 8. Devlet anuñ ki sīnesine şarar

41. kim:

Gazel 18

Mısra: 6

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. H̄ūr-ı ‘īn kirpügi ucında şalınmaz hergiz
 6. Ol perī kim gözine sürme çeker nāzlanur

42. kim:

Gazel 18

Mısra: 7

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Zaġm-i dendān mı irürdüm leb-i şīrīnine kim
 8. Virmeyüp Tañrı selāmını geçer nāzlanur

43. **kim:****Gazel 19**

Mısra: 2

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Ol siyehçerde ki āşüb-ı dil ü dīnümdür
2. Severem ben anı kim çeşm-i cihānbīnümdür

44. **kim:****Gazel 19**

Mısra: 11

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

11. ‘Amrīye buse virüp rağbet ile söylet kim
12. Hübler hüsünün arāyişi taḥsīnümdür

45. **kim:****Gazel 21**

Mısra: 11

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

11. Anlara kim yalvarursın yüzüne gülmez senün
12. Ağlama bir dem k’ola anlar saña yalvaralar

46. **kim:****Gazel 24**

Mısra: 2

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Buse virdi dilberüm zād-ı sefer
2. Kim seferde hüb olur ḥalvā-yı ter

47. **kim:****Gazel 24**

Mısra: 3

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Ne ḥaber ıṣmarlamak kim dostlar
4. Ben mey-i la‘linden oldum bīḥaber

48. **kim:****Gazel 24**

Mısra: 9

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. Kanı ‘Amrī kim iverdi gitmege
10. Gitmek añañ şimdi kendüden gider

49. kim:

Gazel 25

Mısra: 1

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Her hūbı kim vefālu diyem bīvefā çıkar
2. Her nāzenīn ki şefkat umam pürcefā çıkar

50. kim:

Gazel 25

Mısra: 3

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Her gönca kim sevem yüzi açılmaduk diyem
4. Her yada yüz virüp açılır āşinā çıkar

51. kim:

Gazel 25

Mısra: 7

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Her gamzekārı kim seven ancak beni bilem
8. Her gūşeden fiğān k'aña biñ mübtelā çıkar

52. kim:

Gazel 26

Mısra: 7

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne tañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

53. kim:

Gazel 27

Mısra: 9

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. Seni ' Amrī sever didüm didi kim
10. Ölecek hastadur dilin çiyner

54. kim:

Gazel 28

Mısra: 5

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Ben öldüğüm bu kim dil uciyle bir añmadı
6. La'lün Mesīhi kim dil-i hasta tabībidür

55. kim:

Gazel 28

Mısra: 6

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Ben öldüğüm bu kim dil uciyle bir aınmadı
6. La'lün Mesîhi kim dil-i hasta tabîbidür

56. kim:

Gazel 29

Mısra: 9

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. 'Amriyâ sancağ çeküp kim yürkiye bālā-yı dost
10. 'İşk gâlib oldu 'aqlum düşmanı mağlûb olur

57. kim:

Gazel 32

Mısra: 4

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Ğam-ı 'ışkuñla irişdi leb-i şîrînüñe dil
4. Kafese girmeyicek tütîye kim vire şeker

58. kim:

Gazel 33

Mısra: 3

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Şöyle kim gülzāra ilte bûy müyuñdan nesîm
4. Her biten reyhānı miskîn ü 'abîrefşān olur

59. kim:

Gazel 33

Mısra: 7

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Hey müselmānlar meded āvāre göñlümden kim ol
8. Qanda bir kâfir-beçe görse ana hayrān olur

60. kim:

Gazel 33

Mısra: 9

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. Tañ mı 'Amrî nāle kılsa hüsñüñ eyyāmında kim
10. Resmîdür hengām-ı gülde bülbülün nālān olur

61. kim:

Gazel 37

Mısra: 3

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Şaçunu bağla kim ben bīkarāruñ
4. Metā‘-ı şabrın ol bīdīn uğurlar

62. kim:

Gazel 38

Mısra: 12

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

11. ‘Amrīye beñzer nice ‘āşıkları hayrān ider
12. Ol gözi bādām kim pālūde-i ter kendidür

63. kim:

Gazel 39

Mısra: 5

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül
6. Otağı lāle-i hamrā vü güller sāyebānidur

64. kim:

Gazel 39

Mısra: 7

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Eger ben rind-i şāhid-bāz isem ta‘n itmesünler kim
8. Yigitlik çağı ‘işret devri ‘āşıklık zamānidur

65. kim:

Gazel 42

Mısra: 8

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Çıkar āheng-i ahum perdelerden
8. Kaçan kim kıla ol şeh nāza āğāz

66. kim:

Gazel 47

Mısra: 7

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Perde-i nāmūsı hīçe alma kim
8. ‘Işk bāzārında geçmez bu metā‘

67. kim:

Gazel 50

Mısra: 6

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Germ olmasun mı dil yine gün toğdı başına
6. Kim aşikâre kıldı ruhuñ âfitâb-ı luţf

68. kim:

Gazel 51

Mısra: 6

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Cān hālāş itmek olur mı pençesinden ğamzenüñ
6. Baħr-i hüsñüñ mevci kim taқdı dile қullāb-ı 'işq

69. kim:

Gazel 54

Mısra: 8

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Degme gönle müyesser olmaz 'işq
8. Şükr kim bu da bir naşīb ancak

70. kim:

Gazel 55

Mısra: 5

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Āh kim seylāb-ı eşküm ğam girüp cān çıқmağa
6. Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānumuñ

71. kim:

Gazel 57

Mısra: 7

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benüm
8. Göñlümüñ vīrānesine āteş-i sūzān қoduñ

72. kim:

Gazel 61

Mısra: 9

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. Öyle çüstem yoluñda yelmede kim
10. Zerresin görimez şabā tozumun

73. kim:

Gazel 66

Mısra: 7

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Göster ey mählikā āyine-i hüsnüñi kim
8. Göresin 'aşık dil-ḥasteyi bīcānşekil

74. kim:

Gazel 67

Mısra: 1

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Gün yüzüñ kim 'arz ider gül gibi āl
2. Rüy-ı mehde gösterür ḳalb-i hilāl

75. kim:

Gazel 67

Mısra: 5

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Hān-ı hüsnüñ kim mekesrānydi zülf
6. Kıldı ḥaṭ mūr ayağında pāymāl

76. kim:

Gazel 67

Mısra: 7

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. 'Ūd-ı cān yaḳ micmer-i 'ışkıñda kim
8. Dil meşāmına ire bŷy-ı vişal

77. kim:

Gazel 67

Mısra: 10

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. Leblerüñ medḥinde ' Amrī ḥāmesi
10. Lüledür kim aḳıdur āb-ı zülāl

78. kim:

Gazel 68

Mısra: 3

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. İçmesem ḳādir degüldüm gel beni şuçlama kim
4. Bir güzel sākī elinden n'eyleyem mecbur idüm

79. kim:

Gazel 68

Mısra: 5

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Sen Hudānuñ luḡfını gör kim yıkılmışdı raḡīb
6. Būse virüp yapmış idi göñlümi ma'mūr idüm

80. kim:

Gazel 71

Mısra: 2

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Bana ḡayfuñ biñ tūmendür sevdüğüm
2. Yaḡşı kıl kim bu yamandır sevdüğüm

81. kim:

Gazel 71

Mısra: 7

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Göñlüm andan böyle meftūn oldu kim
8. Ala gözler pürfitendür sevdüğüm

82. kim:

Gazel 72

Mısra: 7

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Gözüñ ḡaḡuñ füsünın kim ne bilsün
8. 'İtābuñ az u nāzuñ kem şanurdum

83. kim:

Gazel 76

Mısra: 13

Hangi kimse

13. Kim oḡur kim diñler idi sırr-ı 'ıḡk'ı 'Amriyā
14. İkiyüzlü defterümdür illere destān iden

84. kim:

Gazel 76

Mısra: 13

Hangi kimse

13. Kim oḡur kim diñler idi sırr-ı 'ıḡk'ı 'Amriyā
14. İkiyüzlü defterümdür illere destān iden

85. kim:

Gazel 81

Mısra: 4

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Gıtdi destümden 'imān-ı şabrum ey Gülgün-ı eşk
4. Turma kim ol husrev-i şırınzebānumdur giden

86. kim:

Gazel 81

Mısra: 7

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Dūd-ı āhum kim livā-yı ejdehāpeykerdür ol
8. Āsumān-gır idüben gün yüzlü cānumdur giden

87. kim:

Gazel 81

Mısra: 10

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. Gıtdi gönüm Edrine şehrinden ey 'Amrī benüm
10. Bursa şehrin özledi kim dil-sitānumdur giden

88. kim:

Gazel 83

Mısra: 7

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Serv kıaddüñle şalın kim hüblar uysun saña
8. Sancağüñ çek beg güzelsin hüsn iline mirsin

89. kim:

Gazel 84

Mısra: 3

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Sünbül diyü kühsār etegin tutduğum ol kim
4. Şürıde vü dīvāneyem ol kākül ucından

90. kim:

Gazel 86

Mısra: 7

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Çöz zülfüñi kim bağlana ey dōst reh-i dīn
8. Aç yüzüñi kim hırmen-i imān oda yansun

91. kim:

Gazel 86

Mısra: 8

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Çöz zülfüni kim bağlana ey dōst reh-i dīn
8. Aç yüzüni kim hırmen-i imān oda yansun

92. kim:

Gazel 89

Mısra: 1

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Kim gördi senün gibi perizād Süleymān
2. La'ola lebi kıddi gümüş serv-i hırāmān

93. kim:

Gazel 90

Mısra: 11

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

11. Şordüğüm bu bilmezem kim büse dirler ol mıdur
12. Mive-i bāğ-ı maḥabbet şulu şeftālū diyen

94. kim:

Gazel 92

Mısra: 3

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Büse vir cānum al didüm didi kim
4. Güveni tır hemīn alasin sen

95. kim:

Gazel 94

Mısra: 7

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Hūblar sevmekden artuḡ her güneḡ kim işlerem
8. Şad hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü

96. kimdür:-dür

Gazel 94

Mısra: 9

Hangi kimse

9. Sevdüğüm kimdür dimezem tā ki kendüyi şanup
10. 'Amrıye cevri itmeye her dilrübā şimden girü

97. kim:

Gazel 96

Mısra: 3

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Bîkarāram yandum ol bedmihr elinden āh kim
4. Şem‘-i serkeş gibi odlar alıdır pervaneye

98. kim:

Gazel 96

Mısra: 9

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. ‘Amrīce şôfi olur mı zāhidā bi’llāhi kim
10. ılmadın cum‘a namāzın gitmedi meyḥāneye

99. kim:

Gazel 98

Mısra: 1

Hangi kimse

1. Ruḥuñda zaḥm kim irmiş dehānuñ mīmīne ey māh
2. ekilmiş surḥ ile gūyā kitāb-ı ḥüsne bi’smi’llāh

100. kim:

Gazel 98

Mısra: 5

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Ya Ia’līn lüledür kim çeşme-i ḥayvānda onmuşdur
6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki aldı berg-i gülde āh

101. kim:

Gazel 99

Mısra: 11

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

11. ‘Amrī gazellerin okı kim ‘ıškuñ arturur
12. Gül şafhasındaki hat-ı reyhānı añma ya

102. kim:

Gazel 100

Mısra: 5

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Yabanda arama amzeñ oın kim
6. Bulımazsın yüregüm yarmayınca

103. **kim:**

Gazel 101

Mısra: 2

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Yazuğ ol mazluma k'âhından ciğerler tağlaya
2. Hâyflar şol 'âşıkâ kim dem be dem kan ağlaya

104. **kim:**

Gazel 101

Mısra: 3

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet n'idügin
4. Vây şol şeydāya kim bîr dilbere dil bağlaya

105. **kim:**

Gazel 101

Mısra: 4

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet n'idügin
4. Vây şol şeydāya kim bîr dilbere dil bağlaya

106. **kim:**

Gazel 101

Mısra: 5

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Hey dirîg ol derdmend ü nātüvân u zâra kim
6. Kan yaşı ırmağ olup her yaña aça çağlaya

107. **kim:**

Gazel 101

Mısra: 9

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. 'Amrî kim âh ide dirler ehl-i 'ışk efgân ile
10. Yazuğ ol mazluma k'âhından ciğerler tağlaya

108. **kim:**

Gazel 102

Mısra: 2

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Döymedi nâzük mizacı âteşin efgânuma
2. Ah kim pejmürdelik irdi gül-i ḥandānuma

109. **kim:**

Gazel 104

Mısra: 5

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Derd-i 'ışkun kim ölümden özge bir dermānı yok
6. Tüt ki 'İsādur ṭabīb ol derde ne tedbīr ide

110. **kim:**

Gazel 104

Mısra: 10

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

9. Ğoncalar ḳan ağlayup güller yaḳasın ḳāk ider
10. 'Amrī kim bülbül dilinden ḥālını taḳrīr ide

111. **kim:**

Gazel 105

Mısra: 17

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

17. Ey mü'ezzin gel nefes tüt vaḳtı ile bekle kim
18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin ḡavḡā ile

112. **kim:**

Gazel 106

Mısra: 18

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

17. Hamdü lillāh devletünde ma'rifetdür gözlenen
18. Şükr kim manzūr olan faḳl u kemāl oldu yine

113. **kim:**

Gazel 108

Mısra: 5

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Işırup boynını zeyn itdügüm ol kim yaraşur
6. Şem'-i kāfūrī ṭonansa gül-i ḥamrālār ile

114. **kim:**

Gazel 109

Mısra: 5

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice
6. Göñül uğurlığına gelse gerek revzenüñe

115. **kim:****Gazel 114**

Mısra: 4

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Başuma seng-i cefā andan irer
4. Kim idindüm ben anı püşt ü penāh

116. **kim:****Gazel 115**

Mısra: 4

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

117. **kim:****Gazel 116**

Mısra: 1

Hangi kimse

1. İzüñ tozına kim ki senüñ müşterī ise
2. Kana boyansun iki gözümüñ biri ise

118. **kim:****Gazel 116**

Mısra: 7

Hangi kimse

7. Meydān-ı 'ışka kim kodı bu kanlu başları
8. Āŝüb-ı ehl-i 'ışka eger serserī ise

119. **kim:****Gazel 117**

Mısra: 9

Hangi kimse

9. Kim añardı bülbülüñ güyālīgın gül olmasa
10. 'Amrīyem nazm ile destān eyleyen sensin beni

120. **kim:****Gazel 122**

Mısra: 1

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Gözüñ kim baña oğın atdı gitdi
2. Bir ucı çaķ yürege batdı gitdi

121. **kim:**

Gazel 122

Mısra: 3

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

3. Ebed şevkı dükenmez şol gönül kim
4. Ezelden 'ışk cāmın tatdı gitdi

122. **kim:**

Gazel 124

Mısra: 4

Hangi kimse

3. Deyr içinde kendüden gidüp kadīd olup kala
4. Kim ki bu hüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

123. **kim:**

Gazel 129

Mısra: 10

Hangi kimse

9. 'Amrīyi bir güzel sever dirler
10. Kim i ki sevdügi Duḳā mı ki

124. **kim:**

Gazel 130

Mısra: 1

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Gerekmez kim olam bir laḫza ḥālī
2. Ya dildārum gerekdür yā ḥayālī

125. **kim:**

Gazel 134

Mısra: 2

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Meyl itdürimez āh o boyu münthācuḡı
2. Bād ile gerçi kim egilür gül budacuḡı

126. **kim:**

Gazel 135

Mısra: 7

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Āh kim gönülüm gözüme uyduḡından ḳorḳaram
8. Öldürür āḫir ala gözler ḳara ḳaşlar beni

127. **kim:**

Gazel 138

Mısra: 1

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

1. Āh kim ğam leşkeri haṭṭ-ı semensālar gibi
2. Göñlümüñ şehrin yıķup zulum ile yağmalar gibi

128. **kim:**

Gazel 142

Mısra: 13

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

13. Koma alçaķda ben fütādeñi kim
14. Saña devletle rif'at el virdi

129. **kim:**

Gazel 143

Mısra: 6

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

5. Hind-i zülfinüñ elinden oda tutdı 'ūd-vār
6. Bu dil-i pürsüz kim şad pāredür micmer gibi

130. **kim:**

Gazel 143

Mısra: 7

"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç

7. Gözlerüñ şehbāzı kim minķārıdur kirpüklerüñ
8. Cān hümāsın şayd ider şol zülf-i şāhīnper gibi

131. **kimden:**

Gazel 15

Mısra: 3

Hangi kimse

3. Kimden öğrendüñ leb-i şīrīnūñe dil virmegi
4. Bāreka'llāh āferīn üstāduña sābāşlar

kim bilür:

1. **kim bilür:**

Gazel 95

Mısra: 9

Kimse bilmez bağlamında

9. Kim bilür ankı ‘āıkuñ dilisin
10. Sz bilenden yiter nihān eyle

kime:

1. **kime:**

Gazel 49

Mısra: 6

Hangi kimseye

5. ‘Ömrüm budağı mesnedi ol āh-ı luf idi
6. imdi kime ayana ki gitdi sened dirīg

2. **kime:**

Gazel 52

Mısra: 2

Hangi kimseye

1. Kimesnem yo benüm cānāndan artu
2. Kime urbān idem cān andan artu

kimesne:

1. **kimesne:**

Gazel 12

Mısra: 5

Kimse, herhangi bir kii, kim olduğu bilinmeyen kii

5. Kimesne niceye dimez yüzine bamaz hi
6. Güzeller ire dilā can metā‘ın itme mezād

2. **kimesnem: -m**

Gazel 52

Mısra: 1

Kimse, herhangi bir kii, kim olduğu bilinmeyen kii

1. Kimesnem yo benüm cānāndan artu
2. Kime urbān idem cān andan artu

3. **kimesne:**

Gazel 119

Mısra: 7

Kimse, herhangi bir kii, kim olduğu bilinmeyen kii

7. Hergiz zamān kimesne bitürmedügin görüp
8. orum budur ki sebze bitürmez zemīn daı

kimse:**1. kimse:****Gazel 34**

Mısra: 5

Kimse, herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi

5. Kimse kucmaz mı ol miyānı didüm

6. Kimse kucmaz meger kemer didiler

2. kimse:**Gazel 34**

Mısra: 6

Kimse, herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi

5. Kimse kucmaz mı ol miyānı didüm

6. Kimse kucmaz meger kemer didiler

3. kimseler:-ler**Gazel 38**

Mısra: 3

Kimse, herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi

3. Bir daği mişlin cihānda kimseler görmüş degül

4. Nice hūrī ol melek rūḥ-ı muşavver kendidür

4. kimse:**Gazel 100**

Mısra: 3

Kimse, herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi

3. İremez kimse ol serv ayağına

4. Ḥazān bergi gibi şararmayınca

5. kimse:**Gazel 119**

Mısra: 3

Kimse, herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi

3. Kimse çerāğ uyarmağı fikr itmez oldu hīç

4. Mihrin nihān ider gibi çarḥ-ı berīn daği

kimün:**1. kimün:****Gazel 26**

Mısra: 1

Kimin, kim olduğu bilinmeyen kişi

1. Ol mäh-1 şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol āyine ğabğab ki benüm var kimüñ var

2. **kimüñ:**

Gazel 26

Mısra: 2

Kimin, kim olduğu bilinmeyen kişi

1. Ol mäh-1 şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol āyine ğabğab ki benüm var kimüñ var

3. **kimüñ:**

Gazel 26

Mısra: 4

Kimin, kim olduğu bilinmeyen kişi

3. Ol māha qarın itdi beni kevketa-i eşküm
4. Bu ṭālī' ü kevkēb ki benüm var kimüñ var

4. **kimüñ:**

Gazel 26

Mısra: 6

Kimin, kim olduğu bilinmeyen kişi

5. Cām-1 lebi varken içerem hūn-1 cigerden
6. Bi' llāhi bu meşreb ki benüm var kimüñ var

5. **kimüñ:**

Gazel 26

Mısra: 8

Kimin, kim olduğu bilinmeyen kişi

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne ṭañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

6. **kimüñ:**

Gazel 26

Mısra: 10

Kimin, kim olduğu bilinmeyen kişi

9. Ṭūṭī gibi şīrīnsuḥan olsam n'ola 'Āmrī
10. Ol mäh-1 şekerleb ki benüm var kimüñ var

7. **kimüñ:**

Gazel 30

Mısra: 5

Kimin, kim olduğu bilinmeyen kişi

5. udretüm yok ki tudağun kimün ağızına diyem
6. Sögse de döğse de öldürse de adır dirler

kîn:

1. **kîni:-i**

Murabba 2

Mısra: 3

Düşmanlık

3. Kibr ü kîni şatalum cām-ı maħabbet alalum
4. Mest-i lâya ıl olalum yaalar āk idelüm

2. **kîn:**

Gazel 82

Mısra: 12

Düşmanlık

11. arızı ħaĥtın azıtmaz nāz ider ol çevri ok
12. Gör ne yüzden arż ider bu Amrî-i miskine kîn

kîn eyle-:

1. **kîn eyler:-r**

Gazel 55

Mısra: 7

Düşmanlık beslemek

7. Dînüm îmānum disem ħışm ile kîn eyler baña
8. Beñzer ol kâfir atında adri yok îmānumun

kirāmen kâtibin:

1. **kirāmen kâtibin:**

Gazel 130

Mısra: 4

İnsanların iki tarafında bulunup, sevaplarını ve günahlarını yazan meleklerin adı

3. Cerîme yazmaya ışkı görürse
4. Kirāmen Kâtibin bu ħaĥt u ħālî

kırmızı:

1. **ırmızı:**

Gazel 59

Mısra: 5

Kırmızı (renk)

5. Yārı gördüm kırmızı güller taķınmıř ben dağı
6. Bařuma taķdum řirār-ı dūd-ı āhumdan çiçek

kirpüg:

1. kirpügi: -i
Gazel 18
Mısra: 5
Kirpik

5. Hür-ı ĩn kirpügi ucında şalınmaz hergiz
6. Ol perı kim gözine sürme çerker nāzlanur

kirpük:

1. kirpükleri: -ler, -i
Gazel 17
Mısra: 2
Kirpik

1. Sınemi ĥaņer-i sitemle yarar
2. Anda kirpükleri ĥadengin arar

2. kirpüklerüñ: -ler, -üñ
Gazel 143
Mısra: 7
Kirpik

7. Gözlerüñ řehbāzı kim minķārıdur kirpüklerüñ
8. Cān hümāsın şayd ider şol zülf-i řāhınper gibi

kirpük okı:

1. kirpük oķına: -na
Gazel 72
Mısra: 5
Kirpik oku II Sevgilinin aşığı yaralayan bakışının verdiği acı

5. Ölür kirpük oķına cān virürdüm
6. Yüregüm zaĥmına merhem şanurdum

kişi:

1. kişi:
Gazel 3
Mısra: 13
İnsan, şahıs

13. Bu zevk u 'işrete irmez kişi cinānda daḥi
14. Düşünse ḥayr ola 'Amrī hele eyi ru'ya

2. kişi:

Gazel 23

Mısra: 10

İnsan, şahıs

9. 'Āmriyā ben ḥasta ḳaldum ḡam bucaḡında dirīḡ
10. Her kişi yāriyle seyrān-ı gülistān itdiler

3. kişiye:-ye

Gazel 32

Mısra: 2

İnsan, şahıs

1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi kūyuña güzer
2. Sefer üzre kişiye düşman imiş sīm ile zer

4. kişiyi:-yi

Gazel 43

Mısra: 4

İnsan, şahıs

3. Lebün zevkı alur cān naḳdin elden
4. Ki mey şevkı kıllur kişiyi müflis

5. kişiye:-ye

Gazel 64

Mısra: 9

İnsan, şahıs

9. 'Amriyā her kişiye ya'nī ferah virmez mi
10. Şūḥ dilberler arasında olan sözi dimek

6. kişi:

Gazel 100

Mısra: 10

İnsan, şahıs

9. Güzellerde budur 'ādet ki 'Amrī
10. İşi bitmez kişi yalvarmayınca

7. kişi:

Gazel 104

Mısra: 8

İnsan, şahıs

7. Dün gice gördüm yatur koynumda öl Yūsuf cemāl
8. Bu düşüñ zevkın kişi yā Rab nice ta'bir ide

kıssa:

1. **kıssa:**

Gazel 28

Mısra: 7

Hikâye, ibretli hikâye, fıkra, rivayet

7. Ne kıssa diyü şorma dil-i derdmende ki
8. Ğam hışsesi vü guşşā vü miñnet naşibidür

2. **kıssa:**

Gazel 93

Mısra: 8

Hikâye, ibretli hikâye, fıkra, rivayet

7. Ey halilüm Nūh Tufânın kopardı gözlerüm
8. Kıssa çokdur diñle benden mâcerā simden girü

kitâb-ı hüsne:

1. **kitâb-ı hüsne:-e**

Gazel 98

Mısra: 2

Güzellik kitabı II Sevgilinin yüzü

1. Ruñuñda zaħm kim irmiş dehānuñ mîmine ey mâh
2. Çekilmiş surħ ile güyā kitâb-ı hüsne bi'smi'llāh

kitâb-ı lutf:

1. **kitâb-ı lutf:**

Gazel 50

Mısra: 4

Cömertlik kitabı II Sevgilinin yanağı

3. Levh-ı ruñuñda yazdı ħaţuñ âyet-i vefā
4. Şimden girü oқınsa revādur kitâb-ı lutf

kıy-:

1. **kıyma:-ma**

Gazel 110

Mısra: 2

Acımak, merhamet etmek

1. Gönüller yıkma bünyād itme nāza
2. Yazuğdur kıyima aşhāb-ı niyāza

kıyāma gel-:

1. kıyāma geldi:-*di*

Gazel 133

Mısra: 1

Canlanmak, ayağā kalkmak

1. Geldi kıyāma āhum ile yār kāmēti
2. Uş bād-ı āhum ile çopardum kıyāmeti

kıyāmet:

1. kıyāmet:

Gazel 53

Mısra: 1

Felâket, büyük sıkıntı, belâ ve musibet, afet II Sevgili

1. Şol karşıdan görinen āfet kıyāmet ancak
2. Biñ nāz ile şalınan ol servkāmēti ancak

kıyāmet ‘alāmēti:

1. kıyāmet ‘alāmēti:

Gazel 133

Mısra: 4

Felaket habercisi

3. ‘Ālemde kāmētüñ ki ‘alem dikdi fitneye
4. Oldı ‘ayān cihānda kıyāmet ‘alāmēti

kıyāmeti kopar-:

1. kıyāmeti çopardum:-*dum*

Gazel 133

Mısra: 2

Ortalığı velveleye vermek, yakıp yıkmak

1. Geldi kıyāma āhum ile yār kāmēti
2. Uş bād-ı āhum ile çopardum kıyāmeti

kızır-:

1. kızardı:-*dı*

Kaside 1

Mısra: 79

Kırmızı, kızıl veya ona yakın bir renge dönmek

79. Kızardı dīde-i kühsār hālüm ağlamadan
80. Sen anda görineni şanma lāle-i hamrā

kızıl gül:

1. **Ƙızıl gül:**

Gazel 130

Mısra: 6

Kızıl renkli gül (Gülün kırmızı renginin bülbülün/aşığın ciğerinden akan kanlarla sulanmasından dolayı aldığı rivayet edilir)

5. Şuvarmasa ciğer kanıyla bülbül
6. Ƙızıl gül mi virürdi gül nihāli

ko-:

1. **Ƙomış:-mış**

Kaside 1

Mısra: 3

Koymak

3. Ƙomış cebīn ü 'izārında nergis altun hāl
4. Düzetmiş iki yanında benefşe zülf-i dü tā

2. **Ƙo:**

Kaside 2

Mısra: 10

Bırakmak, terk etmek

9. Ham-ı mū sözi dāmdur 'Amriyā
10. Anı Ƙo bunı eyle tercī'-i bend

3. **Ƙo:**

Kıt'a 15

Mısra: 2

Bırakmak, terk etmek

1. Yirde Ƙalmaz 'āşıkuñ āhı begüm
2. Zülmi Ƙo hāzır gör Allāhı begüm

4. **Ƙodun:-dun, -**

Gazel 56

Mısra: 1

Bırakmak, terk etmek

1. Gitdüñ ey rüh-ı revān ben hastayı cānsuz Ƙodun
2. Bu dil-i pürderd ile gurbetde dermānsuz Ƙoduñ

5. **ꞗoduñ:-duñ****Gazel 56**

Mısra: 2

Bırakmak, terk etmek

1. Gıtdüñ ey rüh-ı revān ben ḥastayı cānsuz ꞗodun
2. Bu dil-i pürderd ile ğurbetde dermānsuz ꞗoduñ

6. **ꞗoduñ:-duñ****Gazel 56**

Mısra: 4

Bırakmak, terk etmek

3. Rüşen eylerken cemālūñ her gıce cān bezmini
4. Soḥbeti bozduñ bizi şem^ʿ-i şebistānsuz ꞗoduñ

7. **ꞗoduñ:-du, -ñ****Gazel 56**

Mısra: 8

Bırakmak, terk etmek

7. ʿĀrızuñ envārını ʿāşıkларуñdan dūr idüp
8. Veh ki islām ehlini hey dīnsüz ĩmānsuz ꞗoduñ

8. **ꞗoduñ:-du, -ñ****Gazel 56**

Mısra: 10

Bırakmak, terk etmek

9. ʿĀmrīyi biñ zārī ile ḥār-ı ğamda öldürüp
10. Bu cihān gülzārını murġ-ı ḥoşelḥānsuz ꞗoduñ

9. **ꞗo:****Gazel 64**

Mısra: 8

Bırakmak, terk etmek

7. Didüm ey ğoncadehen bülbülüñem raḥm eyle
8. Didi bi'llāhi beni ꞗo yürı biraz öterek

10. **ꞗoma:-ma****Gazel 78**

Mısra: 4

Bırakmamak

3. Mışr-ı dil sultānidur ol dilber-i Yūsuf cemāl
4. Devlet-i vaşlın dilerseñ ꞗoma elden dāmenin

11. **ḳodı:-dı****Gazel 89**

Mısra: 4

Bırakmamak

3. Ḳoltuđına girüp ḳaṣuñuñ gözlerüñ ey dost
4. Fettānlıđ ile aldı ne dīn ḳodı ne īmān

12. **ḳoma:-ma****Gazel 95**

Mısra: 1

Sürekli, devamlı

1. Ḳoma bülbül ḳoma fiđān eyle
2. 'Iṣkı 'ālemde dāstān eyle

13. **ḳoma:-ma****Gazel 95**

Mısra: 1

Sürekli, devamlı

1. Ḳoma bülbül ḳoma fiđān eyle
2. 'Iṣkı 'ālemde dāstān eyle

14. **ḳomaduñ:-ma, -du, -ñ****Gazel 100**

Mısra: 1

Bırakmamak, terk etmemek

1. Ḳomaduñ bağrumı çün yarmayınca
2. Ḳomayam ben de āḫir ṣarmayınca

15. **ḳomayam:-ma, -yam****Gazel 100**

Mısra: 2

Bırakmamak, terk etmemek

1. Ḳomaduñ bağrumı çün yarmayınca
2. Ḳomayam ben de āḫir ṣarmayınca

16. **ḳo:****Gazel 105**

Mısra: 1

Bırakmak

1. 'Aṣıḳ ol ömrüñ ḳo geçsün āh u vāveylā ile
2. Geçmesün dünyā vü māfihā vü hūy u hāy ile

17. **ço:**

Gazel 107

Mısra: **11**

Bırakmak

11. Huldı zühhâda naşib eyle Dahî bizi ço

12. 'İşk serhûşları âşüfte vü hayrânlar ile

18. **çodı:-dı**

Gazel 116

Mısra: **7**

Bırakmak

7. Meydân-ı 'ışka kim çodı bu kanlu başları

8. Âşüb-ı ehl-i 'ışka eger serserî ise

19. **ço:**

Gazel 128

Mısra: **9**

Bırakmak, terk etmek

9. Ço ölsün hasret-i la'lüñle 'Amrî

10. Ço çıksun acılıkla tatlu cânı

20. **ço:**

Gazel 128

Mısra: **10**

Bırakmak, terk etmek

9. Ço ölsün hasret-i la'lüñle 'Amrî

10. Ço çıksun acılıkla tatlu cânı

21. **ço:**

Gazel 130

Mısra: **10**

Bırakmak, terk etmek

9. Zülâl-i vaşl ile sîrâb kıлма

10. Ço yansun bu dil-i âşüftehâli

22. **çomaz:-maz**

Gazel 135

Mısra: **4**

Durmadan

3. Kevkeb-i bahtum durur gökden düşen yâ hûd felek

4. Mehlikâlar mihrine bakup çomaz taşlar beni

23. **koman:-man****Gazel 135**

Mısra: 6

Bırakmamak, terk etmemek

5. Gitdi 'aql u gitdi şabr u gitdi dil ey derd ü gam
6. Hıstayam tenhā koman bi'llāhi yoldaşlar beni

24. **komazdı:-maz, -dı****Gazel 136**

Mısra: 9

Bırakmak

9. Kucmak hayālin itmeğe komazdı 'ışk-ı pāk
10. Bir oyun ile būsesin almağ hemān idi

25. **ko:****Gazel 138**

Mısra: 8

Bırakmak, terk etmek

7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
8. Çok sözi ko bulduğunu söyleme şeydālar gibi

26. **komaduñ:-ma, -du, -ñ****Gazel 141**

Mısra: 11

Bırakmamak

11. Esdürüp bād-ı āhumı komaduñ
12. Şāh-ı 'ömrümde bār hey seni mi

27. **koma:-ma****Gazel 142**

Mısra: 13

Bırakmamak, terk etmemek

13. Koma alçağda ben fütādeñi kim
14. Saña devletle rif'at el virdi

28. **ko:****Gazel 2**

Mısra: 7

Bırakmak

7. Āsitān-ı dilberümde ko beni hāk olayın
8. Var mübārek ola şofî Cennetü'l Me'vā saña

29. o:**Gazel 90**

Mısra: 9

Bırakmak

9. Zāhidā Tūbā budagın gözüñe şok o beni

10. ‘Aşıa Tūbā yiter ol āmet-i dircū diyen

kocıl-:

1. ocılur:-ur

Gazel 10

Mısra: 5

Sarılmak, kucaklamak

5. ocılur yad olana ol gülendām

6. Dirīgā āşināsın eylemez yād

kocul-:

1. oculası:-ası

Gazel 14

Mısra: 9

Sarılmak, kucaklamak

9. Hey oculası odaya gel didüm dilber didi

10. Hoş varalum ‘Amriyā ammā odañ tenhā mıdur

kohu:

1. oñuñ:-ñ

Gazel 131

Mısra: 7

Koku

7. Bād-ı seheriden ger oñuñ ala ey dilber

8. abrümde biten güller āk ide girībānı

k’ol:

1. k’ol:

Gazel 81

Mısra: 1

Ki o

1. Yarı cānum almadı k’ol yār-ı cānumdur giden

2. Zerdrüy oldum ki ol rüh-ı revānumdur giden

kol kanat:**1. kol kanat:****Gazel 4**

Mısra: 5

Güç, takat

5. Kol kanat yok meclisüne varmağa pervâne vār

6. Tā yanam yaqılam ey şem'-i sebistānum saña

k'ola:**1. k'ola:****Gazel 21**

Mısra: 12

Ola ki

11. Anlara kim yalvarursın yüzüne gülmez senün

12. Ağlama bir dem k'ola anlar saña yalvaralar

kolay:**1. kolay:****Gazel 74**

Mısra: 8

Kolay

7. Sineme dāğ-ı miḥnet ise murād

8. Cānum üzre kolay efendicüğüm

kon-:**1. konmuşdur:-miş, -dur****Gazel 98**

Mısra: 5

Yer etmek

5. Ya la' līn lüledür kim çeşme-i ḥayvānda konmuşdur

6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki kaldı berg-i gülde āh

konuş-:**1. konuşup:-up****Kıt'a 2**

Mısra: 3

Konuşmak, söyleşmek

3. Yaşlı kerkesler ile konuşup uçmağdan ise

4. Yavru şāhīnler içinde kana boyanmağ yeg

kop-:1. **kopardı:-ar, -dı****Gazel 93**

Mısra: 7

Meydana getirmek

7. Ey halilüm Nūh Tufānın kopardı gözlerüm

8. Kışsa çokdur diñle benden mācerā simden girü

kork-:1. **korqaram:-ar, -am****Gazel 135**

Mısra: 7

Herhangi bir kötülük gelmesi ihtimalinin oluşturduğu tedirginlik, kaygı, üzüntü, endişe

7. Āh kim gönüm gözüme uyduğundan korqaram

8. Öldürür āhir ala gözler qara qaşlar beni

2. **korqum:-um****Murabba 4**

Mısra: 2

Herhangi bir kötülük gelmesi ihtimalinin oluşturduğu tedirginlik, kaygı, üzüntü, endişe

1. Sen baña cevr eyleseñ dil derd ile pürhün olur

2. Korqum oldur kim güzeller öğrenür kânün olur

3. **korqar:-ar****Gazel 103**

Mısra: 2

Herhangi bir kötülük gelmesi ihtimalinin oluşturduğu tedirginlik, kaygı, üzüntü, endişe

1. Ğamze oqın atmaz baña ağıyār arasında

2. Korqar ki oqı zāyi' ola hār arasında

4. **korqum:-um****Gazel 119**

Mısra: 8

Herhangi bir kötülük gelmesi ihtimalinin oluşturduğu tedirginlik, kaygı, üzüntü, endişe

7. Hergiz zamān kimesne bitürmedügin görüp
8. Korkum budur ki sebze bitürmez zemīn daḥi

körpe kuzı:

1. körpe kıuzı:

Gazel 64

Mısra: 2

Küçük kuzu II Genç sevgili

1. Öpüp ağzında didüm bire bebek bire bebek
2. ‘Aşıkın öldürücü körpe kıuzı böyle gerek

kostantıniyye:

1. kıoştantıniyye:

Gazel 115

Mısra: 9

İstanbul

9. ‘Amriyā Kıoştantıniyye ‘azmine tākat kıanı
10. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

kov-:

1. kıovduñ:-du, -ñ

Gazel 124

Mısra: 1

Savmak, defetmek

1. Ey büt-i tersā n’ için kıovduñ kelīsādan beni
2. Kıovlayayın Hāzret-i ‘İsāya maḥşerde seni

kovla-:

1. kıovlayayın:-ya, -yın

Gazel 124

Mısra: 2

Şikayet etmek, gammazlamak (Sevgili hristiyandır ve peygamberi de Hz. İsa (as) olduğu için şikayet de ona yapılmakta)

1. Ey büt-i tersā n’ için kıovduñ kelīsādan beni
2. Kıovlayayın Hāzret-i ‘İsāya maḥşerde seni

koy-:

1. kıoyup:-up

Kaside 1

Mısra: **69**
Bırakmak

69. Seni koyup kime şunsın 'inān-ı devleti çarḥ
70. Bu deñlü dīde-i bīnāsı var degül a'mā

2. **koyalum:-a, -lum**

Murabba 2

Mısra: **1**

Bırakmak, terk etmek

1. Koyalum Leylī vü Şīrīni geçenden geçelüm
2. Medḥ ile şimdiki dilberlere ḥıl'at biçelüm

3. **koyanım:-an, -im**

Kıt'a 5

Mısra: **4**

Alıkoymak, etkisi altına almak

3. Hey ne on yüz de virsek olur aña
4. Sīmtendür koyanım onı bunu

4. **koyup:-up**

Gazel 98

Mısra: **3**

Meydana getirmek, oluşturmak

3. Ya bir remmāl mīmidür ki nokta koyup anuñla
4. Kılām eyyām-ı vaşlından şikeste dilleri āgāh

koyına gir:-

1. **koyına gir:**

Gazel 97

Mısra: **9**

Yatmakta olan bir kimsenin kollarının arasına, kucağına girmek

9. Kuzı gel 'Amrīye uy koyına gir
10. Seni kırd almasun kalduñ yabanda

koyın:

1. **koynumda:-um, -da**

Gazel 104

Mısra: **7**

Kollar arası, kucak

7. Dün gice gördüm yatur koynumda öl Yūsuf cemāl
8. Bu düşün zevkın kişi yā Rab nice ta'bīr ide

2. **koynında:-ın, -da****Gazel 137**

Mısra: 8

Kollar arası, kucak

7. Saña beñzedüp hamāyil gibi halk

8. Götürür koynında gül yaprağını

köze köz:1. **köze köz:****Rübai 1**

Mısra: 2

Göz göre göre

1. Yığlap yürürem bî-ser ü bî-pây nitey

2. Boldum köze köz halk ara rüsvây nitey

kubbe-i hadrâ:1. **qubbe-i hadrâ:****Kaside 1**

Mısra: 60

Yeşil kubbe (Hz. Muhammed'in (sav) kabri)

59. Açılmaduk gül-i ter goncasınca daħi degül

60. Hadîka-i keremünde bu qubbe-i hadrâ

kuc:-1. **qucar:-ar****Kıt'a 3**

Mısra: 6

Kucaklamak, kucaklaşmak, sarılmak

5. Dimiş ol serv-i goncaleb ki ne var

6. Gâyeti bu öper ucar diyeler

2. **qucmaz:-maz****Gazel 34**

Mısra: 5

Kucaklamak, kucaklaşmak, sarılmak

5. Kimse qucmaz mı ol miyânı didüm

6. Kimse qucmaz meger kemer didiler

3. **qucmaz:-maz****Gazel 34**

Mısra: 6

Kucaklamak, kucaklaşmak, sarılmak

5. Kimse kucmaz mı ol miyānı didüm
6. Kimse kucmaz meger kemer didiler

4. **kuca:-a**

Gazel 58

Mısra: 10

Kucaklamak, kucaklaşmak, sarılmak

9. Niçe ‘Amrī gibiler reşk ile imānsuz olur
10. Öpe kuca boynuña şalınsa bīdīn perçemüñ

5. **kuçardum:-ar, -du, -m**

Gazel 78

Mısra: 7

Kucaklamak, kucaklaşmak, sarılmak

7. Vaşla irsem pīrehensüz ben de kuçardum anı
8. Niçeye dek pīrehen bensüz kuçar nāzük tenin

6. **kuçar:-ar**

Gazel 78

Mısra: 8

Kucaklamak, kucaklaşmak, sarılmak

7. Vaşla irsem pīrehensüz ben de kuçardum anı
8. Niçeye dek pīrehen bensüz kuçar nāzük tenin

7. **kuçmak:-mak**

Gazel 136

Mısra: 9

Kucaklamak, kucaklaşmak, sarılmak

9. Kuçmak hayālin itmeğe komazdı ‘ışk-ı pāk
10. Bir oyun ile būseseñ almak hemān idi

8. **kuçulan:-ul, -an**

Kıt'a 12

Mısra: 4

Kucaklanan

3. ‘Amriyā ben ‘aşıqam vaşl istemen
4. Var senüñ olsun kuçulan öpülen

kudret:1. **ḳudretüm:-üm****Gazel 30**

Mısra: 5

Kuvvet, güç, takat, iktidar

5. Ḳudretüm yok ki ṭudaḡuñ kimüñ aḡzına diyem

6. Sögse de dögse de öldürse de ḳādir dirler

kufl-i mercān:1. **ḳufl-i mercān:****Gazel 18**

Mısra: 11

Mercan kilit II Sevgilinin dudaḡı, aḡzı

11. Ḳufl-i mercān açup la' l ü güher dürcinden

12. Dilin uzaduban aḡzuma söger nāzlanur

küfr-i zülf:1. **küfr-i zülfüñe:-üñ, -e****Gazel 129**

Mısra: 7

Yoldan, imandan çıkaran zülüf II Siyah saç

7. Küfr-i zülfüñe virdüm imānı

8. Müftiye şormadum ḡaṭā mı ki

kuhl:1. **kuhl:****Gazel 113**

Mısra: 11

Göz ilacı, sürme

11. Kuhl için ḡāk-i payın isterseñ

12. Anı 'Amrī şabāya ışmarla

kühsār etegi:1. **kühsār etegin:-n****Gazel 84**

Mısra: 3

Etek baḡı, eteḡin alt kısmı

3. Sünbül diyü kühsār etegin ṭutduḡum ol kim

4. Şüride vü dīvāneyem ol kākül ucından

kul:**1. kullaruñı:-lar, -uñ, -ı****Gazel 42**

Mısra: 9

Köle, esir, aşık

9. Hisāb idüp yazarsañ kullaruñı

10. Efendi ‘Amrīyi serdeftere yaz

2. kül:**Gazel 73**

Mısra: 6

Kül, yanıp bittikten sonra kalan kısım

5. Hīç bir yirde karar eylemezem

6. Ben kül oldum yanıp od oldı yirüm

3. kullar:-lar**Gazel 78**

Mısra: 2

Köle, esir, aşık

1. Bezm-i ‘uşşâkıında ol gül çak idüp pīrāhenin

2. Bu günehlü kullar için açdı cennet revzenin

4. kul:**Gazel 83**

Mısra: 10

Köle, esir, aşık

9. Tutdı āfâkı cemālün kaçma ‘Amrīden begüm

10. Kul gerekmez mi saña sultān-ı ‘ālemgīrsin

5. kuluñam:-uñ, -am**Gazel 91**

Mısra: 5

Köle, esir, aşık

5. Be-hey begüm kuluñam didüğüm midür şuçum

6. Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin

6. kul:**Gazel 110**

Mısra: 6

Köle, esir, aşık

5. Özi sultān 'ālem bendesiyken
6. Kul itdi 'ışk Mahmūdı Ayāza

7. kul:

Gazel 120
Mısra: 3
Köle, esir, aşık

3. Tütalum kul günāh ider nāgāh
4. Luṭf-ı şehden himāyet olmaz mı

kül ol-:

1. kül oldum:-du, -m

Kaside 1
Mısra: 25
Yanıp bitmek

25. Tütüşdüm odlara yandum kül oldum ey gül-i ter
26. Henüz sem 'üne irmez mi āh u vāveylā

külāh:

1. külāh:

Gazel 114
Mısra: 10
Başa giyilen, takılan şapka

9. 'Amrī peyk oldı maḥalleñ tolanur
10. Geydürelden başına 'ışk külāh

külehi:

1. külehi:-i

Gazel 139
Mısra: 8
Başa giyilen, takılan şapka

7. İrte kādī olıcağ Hazret-i Hağ zulmünden
8. Külehi yire urup çāk ideyin pīreheni

külhan ğarībi:

1. külhan ğarībidür:-dür

Gazel 28
Mısra: 2
Serseri, kendini bilmez, akli başından gitmiş

1. Sīnemde dil ki ğam afesi ‘andelībidür
2. Başda belā-yı ‘ışk ile küllhan ğarībidür

kullāb-ı ‘ışk:

1. ullāb-ı ‘ışk:

Gazel 51

Mısra: 6

Aşk engeli

5. Cān hālāř itmek olur mı penesinden ğamzenüñ
6. Baħr-i hüsñüñ mevci kim tadı dile ullāb-ı ‘ışk

küllü sırrun cāveze’l-şneyni řā’:

1. küllü sırrun cāveze’l-şneyni řā’:

Gazel 47

Mısra: 10

İkiyi (iki dudağı) açan her sır yayılır

9. ‘ışk işin ‘Amrī vü Mecnün itdi fāř
10. Küllü sırrun cāveze’l-şneyni řā’

künc-i ferāgat:

1. künc-i ferāgatden:-den

Gazel 118

Mısra: 1

Her şeyden vazgeme yeri

1. ‘Ārife ğüşe mi var künc-i ferāgatden iyi
2. Sālike tüşe mi var genc-i anā’atden iyi

kur-:

1. urdu:-dı

Gazel 43

Mısra: 1

Hazırlamak

1. emende urdu ün ğül řāhı meclis
2. Eline cām-ı zerrīn aldı nergis

2. urup:-up

Gazel 91

Mısra: 4

atmak

3. Belā oqına nişāne kılup dil ü cāmı
4. Kurup qaşuñ yayını yayqarālar eyleyesin

3. **qurmağa:-mağ, -a**

Gazel 112

Mısra: 8

Tesis etmek

7. Her şubh rīsmān gözedür nūrdan güneş
8. Qurmağa çetr-i rif'ati sulţānum üstine

kur'a şalın-:

1. **qur'a şalınmışdı:-mış, -dı**

Gazel 132

Mısra: 3

Kura çekilmek

3. Tāli'ümde ki ezel qur'a şalınmışdı benüm
4. Çeşm-i 'āşikküş ile kākül-i serkeş düşdi

kurbān id-:

1. **qurbān idem:-em**

Gazel 52

Mısra: 2

Uğrunda feda etmek

1. Kimesnem yoq benüm cānāndan artuq
2. Kime qurbān idem cān andan artuq

2. **qurbān iden:-en**

Gazel 76

Mısra: 10

Uğrunda feda etmek

9. Tek hemīn alnuña sür qanum saña olsun halāl
10. Ey beni ol gāmze-i bīmār için qurbān iden

kurd:

1. **qurd:**

Gazel 97

Mısra: 10

Kurt köpeği II Rakip, el, başkaları

9. Quzı gel 'Amrīye uy qoyına gir
10. Seni qurd almasun qalduñ yabanda

ķurı sevdā:**1. ķurı sevdā:****Gazel 105**Mısra: **8***İçi boş olan sevgi***7.** Aldanup bağlandı her kimse cihan bāzārına**8.** Ben ķara gīsū ile iller ķurı sevdā ile**2. ķurı sevdālar:-lar****Gazel 108**Mısra: **2***İçi boş olan sevgi***1.** Hāba varsam heves-i zūlf-i semensālar ile**2.** Ķara dūşler görürem bu ķurı sevdālar ile**ķurretü'l-`ayn:****1. ķurretü'l-`aynum:-um****Gazel 71**Mısra: **10***Göz nuru, göz aydınlığı***9.** Cānum içre cānum u görür gözüm**10.** Ķurretü'l-`aynum Hāsandur sevdüğüm**ķurtar:-****1. ķurtara:-a****Gazel 123**Mısra: **10***Mahvolmaktan, helāk olmaktan uzaklaştırmak, halās etmek***9.** El getir `Amrī du`āya sen ben āmīn diyeyin**10.** Hāķ Ta`ālā ķurtara bu nāmüselmāndan beni**ķüs:-****1. ķüsdürme:-dür, -me****Müfret 5**Mısra: **2***Darılmak***1.** İster misin ki olmayasın dünyede melūl**2.** Tōķınma yār gönline ķüsdürme sen sen ol

2. **küsmiş:-miş****Gazel 68**

Mısra: 14

Darılmak, gücenmek

13. ‘Amriyā dün mest iken buse kinār añdum gibi

14. Küsmiş ancak sögmedin geçdi bugün maḫhūr idüm

küy:1. **küyuña:-uñ, -a****Gazel 32**

Mısra: 1

Köy, mahalle II Sevgilinin yaşadığı yer

1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi küyuña güzer

2. Sefer üzre kişiye düşman imiş sım ile zer

2. **küyında:-ın, -da****Gazel 77**

Mısra: 9

Köy, mahalle II Sevgilinin yaşadığı yer

9. Yār küyında beni görsün yabana gitmesün

10. Varuban dārü’ş şifāda seyr-i mecnūn isteyen

3. **ḳuyuña:-ña****Gazel 42**

Mısra: 4

Köy, mahalle II Sevgilinin yaşadığı yer

3. Şımasa seng-i fūrḳat perr ü bālin

4. İdeydi ḳuyuña cān murḡı pervāz

kuzı:1. **ḳuzı:****Gazel 97**

Mısra: 9

Yavru II Sevgili (Sevgi bağlamında)

9. Ḳuzı gel ‘Amrīye uy ḳoyına gir

10. Seni ḳurd almasun ḳalduñ yabanda

2.15. L

lābüd id-:1. **lābüd ider:-er****Gazel 8**

Mısra: 6

Birliktelik kurmak

5. Dīnüm īmānum disem ben saña men' eyler raķīb

6. Dīn için lābüd ider kāfir müselmān ile baħs

lācerem:1. **lācerem:****Gazel 18**

Mısra: 10

Şüphesiz, besbelli

9. Ol cefāpīşeye ' Amrī yaraşur nāz itse

10. Lācerem ķanda ise ehl-i hüner nāzlanur

lāciverd:1. **lāciverd:****Gazel 82**

Mısra: 2

Lacivert renk (Benefşe (menekşe) çiçeğinin rengi)

1. Tā benefşeyle müzeyyen oldı berg-i yāsemīn

2. Lāciverd ile yazıldı rahmeten li'l-'ālemīn

lāf:1. **lāf:****Gazel 52**

Mısra: 17

Söz

17. Ne lāzım bunca lāf eksüklüğün bil

18. Kemālūñ yoğ iken noķşāndan artuķ

la'l:1. **la'linden:-in, -den****Gazel 8**

Mısra: 7

Parlak kırmızı renkli kıymetli taş II Sevgilinin dudağı

7. Derdüme la‘inden em şordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḥş

2. la‘lüne:-üñ, -e

Gazel 27

Mısra: 5

Parlak kırmızı renkli kıymetli taş II Sevgilinin dudağı

5. Sa‘y idüp la‘lüne irişince
6. Sāḳıyā cām-ı nāb ḳan derler

3. la‘lün:-ün

Gazel 28

Mısra: 6

Parlak kırmızı renkli kıymetli taş II Sevgilinin dudağı

5. Ben öldüğüm bu kim dil uciyle bir añmadı
6. La‘lün Mesīhi kim dil-i ḥasta ṭabībidür

4. la‘lüne:-üñ, -e

Gazel 64

Mısra: 5

Parlak kırmızı renkli kıymetli taş II Sevgilinin dudağı

5. Ḳaşdum oldur ki uram la‘lüne diş yaraların
6. Tā unudulmaya arada geçen ḥaḳḳ-ı nemek

5. la‘lünü:-ün, -i

Gazel 80

Mısra: 1

Parlak kırmızı renkli kıymetli taş II Sevgilinin dudağı

1. Naḳş iderken la‘lünü naḳḳāş-ı eşk ey dilsitān
2. Āl beñ olmış yüzüne ṭamlamış bir ḳatra ḳan

6. la‘l:

Gazel 89

Mısra: 2

Parlak kırmızı renkli kıymetli taş II Sevgilinin dudağı

1. Kim gördi senüñ gibi perīzād Süleymān
2. La‘l ola lebi ḳaddi gümüş serv-i ḥırāmān

7. la‘l:

Gazel 112

Mısra: 3

Parlak kırmızı renkli kıymetli taş II Sevgilinin dudağı

3. Sultān-ı 'ışk hıl'atine la'l tügmedür
4. Kanlu yaşum ki tıamdı girİbānum üstine

la'l leb:

1. la'l lebinden:-in, -den

Müfret 7

Mısra: 1

Parlak kırmızı renkli dudak

1. Halvā diledüm la'l lebinden şekerice
2. Didi hele ağzuñı s..em mā hażarice

la'l ü güher dürc:

1. la'l ü güher dürcinden:-in, -den

Gazel 18

Mısra: 11

Cevher kutusu (Sevgilinin dişleri inciye benzetilerek ağzı da onları barındıran cevher kutusuna benzetilmiş)

11. Qıfl-i mercān açup la'l ü güher dürcinden
12. Dilin uzaduban ağzuma söger nāzlanur

la'lin lüle:

1. la'lin lüledür:-dür

Gazel 98

Mısra: 5

Yakut boru II Göz (gözyaşı akıtan yer)

5. Ya la'lin lüledür kim çeşme-i hayvānda konmuşdur
6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki kaldı berg-i gülde āh

lāle:

1. lāle:

Gazel 107

Mısra: 5

Halkalı zincir

5. Yağalum sīnemüze lāle gibi yir yir dāğ
6. 'Işk serhōşları āşüfte vü hayranlar ile

2. lāle:

Gazel 117

Mısra: 5

Halkalı zincir

5. Pāre pāre yüregüme lāle gibi dāğ urup
6. Sünbülün gibi perīṣān eyleyen sensin beni

lāle vü gül:

1. **lāle vü gül:**

Gazel 43

Mısra: 7

Lale ve gül (Lale kırmızılık yönüyle sevgilinin yanağı, gül ise sevgilinin yüzü bağlamında kullanılarak güzellerin insan içine çıkması lale ve gülün açılmasına benzetilmiş)

7. Bahār oldı açıldı lāle vü gül
8. Müzeyyen oldı gülruhlarla meclis

lālehad:

1. **lālehad:**

Gazel 49

Mısra: 2

Yanakları lāle gibi pembe olan sevgili

1. 'Ömrüm gibi revān olup ol servkād dirīğ
2. Bağrumda dāğlar kodı ol lālehad dirīğ

lāle-i hamrā:

1. **lāle-i hamrā:**

Gazel 39

Mısra: 6

Kırmızı lale

5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül
6. Otağı lāle-i hamrā vü güller sāyebānidur

2. **lāle-i hamrā:**

Kaside 1

Mısra: 80

Kırmızı lale

79. Kızardı dīde-i kühsār hālüm ağlamadan
80. Sen anda görineni şanma lāle-i hamrā

3. **lāle-i hamrā:**

Gazel 102

Mısra: 5

Kırmızı lale

5. Lāle-i hamrā iken nesrīne döndi zerd olup
6. Nātüvānlık gör ne kıldı gonca-i handānuma

lāle'izār:

1. lāle'izār:

Gazel 13

Mısra: 4

Lale bahçesi

3. Beglen ey pādişāh-ı hüsn ü cemāl
4. Şalın ey serv boylu lāle'izār

lāleleyn:

1. lāleleyn:-n

Gazel 44

Mısra: 2

Lale gibi (yaralar)

1. Gözlerüm ebr-i bahārī gibi giryān olmuş
2. Dāğ-ı hasretle yürek lāleleyn kan olmuş

lālereng:

1. lālereng:

Gazel 22

Mısra: 7

Lale renkli II Sarhoş olduktan sonra yüziün ve burnun kızarması

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevk ile
8. Dirler ol hūr-ı behište gül midür bülbül midür

la'l-i āteşin:

1. la'l-i āteşin:

Gazel 88

Mısra: 8

Lal gibi ateşli dudak II Lalin kırmızı reng

7. Yüz kızdurup ki buse temennāsın eyledüm
8. Nāz ile yaqdı cānumı ol la'l-i āteşin

la'l-i cānbahş:

1. la'l-i cānbahş:-ı

Gazel 1

Mısra: 11

Hayat veren dudak

11. Dilber didi ‘Amrī bana bu la‘l-i cānbaḥşı viren
12. Āb-ı Hāyāta beñzer eṣ‘ār-ı revān virmiş saña

la‘l-i canfezā:

1. la‘l-i canfezā:

Gazel 129

Mısra: 6

Can bağışlayan dudak

5. Cāna cānlar bağışlayan mey mi
6. Yoksa ol la‘l-i canfezā mı ki

la‘l-i dürefşānı:

1. la‘l-i dürefşānı:-ı

Gazel 131

Mısra: 10

İnci saçan dudak II Söylediği sözler inci gibi olan ağız

9. Kān dökmez idi ‘Amrī bu dāde-i gevherbār
10. Bir daḥi göre bilsem ol la‘l-i dürefşānı

la‘l-i ḥandān:

1. la‘l-i ḥandān:

Gazel 8

Mısra: 12

Gülen dudak

11. Baḥş ile biñ mürdeyi iḥyā ider bir ḥandede
12. İdemez ‘İsā daḥi ol la‘l-i ḥandān ile baḥş

la‘l-i leb-i rengīn:

1. la‘l-i leb-i rengīnümüñ:-üm, -ün

Gazel 1

Mısra: 13

Kırmızı dudak

13. Şīrīnliğin vaşf itmege la‘l-i leb-i rengīnümüñ
14. Hāme diyü bir tūṭī-i şekkerzebān virmiş saña

la‘l-i rūḥefzā:

1. la‘l-i rūḥefzā:

Gazel 14

Mısra: 2

Cana can katan dudak

1. 'Ārız-ı zībā mıdur ol yā Yed-i Beyzā mıdur
2. La'l-i rūḥefzā mıdur bu yā dem-i 'İsā mıdur

la'l-i şeker:

1. la'l-i şeker:

Gazel 5

Mısra: **10**

Tatlı dudak

9. Acı diller vireyin 'Amrīye cān virsün dimiş
10. Hey ne şīrīn söylemiş la'l-i şeker güftārın öp

la'l-i şekerbārı:

1. la'l-i şekerbārı:-ı

Murabba 2

Mısra: **2**

Şeker yüklü dudak

1. 'Amrīyā söyleyelüm sūz ile eş'arı yine
2. Çekelüm büseye ol la'l-i şekerbārı yine

lāübālī:

1. lāübālī:

Gazel 130

Mısra: **20**

Kayıtsız, çekinmez, hürmetsiz

19. Gezer 'ışkuñ ḥārābatında 'Amrī
20. Girībānçāk mest ü lāübālī

lāyık:

1. lāyık:

Kaside 1

Mısra: **72**

Yakışır, münasip

71. Felek ḥamāyil-i Cevzāya and iḥer her dem
72. Ki sence şevkete lāyık getürmemiş dünyā

lāyık ol-:

1. lāyık olmaz:-maz

Gazel 8

Mısra: **2**

Uygun ve münâsip olmamak

1. Az u çok bir buse virse kıılma cânân ile bahş
2. Kim gedāya lāyık olmaz ehl-i ihsân ile bahş

2. **lāyık olmazdum**: -maz, -du, -m

Kaside 1

Mısra: **75**

Uygun ve münâsîp olmamak

75. Zamân-ı rüşenüñi vaşfa lāyık olmazdum

76. Güneş devât u kalem olsa şa'ş'a aña

lāzım:

1. **lāzım**:

Gazel 52

Mısra: **17**

Gerekli

17. Ne lāzım bunca lāf eksüklüğün bil

18. Kemālüñ yoğ iken noqşāndan artuğ

le'āli:

1. **le'āli**:

Gazel 130

Mısra: **16**

İnciler II Sevgilinin dişleri

15. Leb-i la'lüñ ile güftāra gelsen

16. Dizersin rişte-i cānda le'āli

leb:

1. **leblerüñ**: -ler, -üñ

Gazel 22

Mısra: **10**

Dudak II Sevgilinin dudağı

9. Müşkili var 'Amrīnün yoğ dime şorsun dostum

10. Leblerüñ rengi çigerler kanı mıdur mül midür

2. **lebüñden**: -üñ, -den

Gazel 37

Mısra: **8**

Dudak II Sevgilinin dudağı

7. Gönül tıflı cemālüñ gülşeninde

8. Lebüñden gonca-i rengīn uğurlar

3. **leblerüñ:-ler, -üñ****Gazel 38**

Mısra: 1

Dudak II Sevgilinin dudağı

1. Leblerüñ cān meclisinde mīve-i ter kendidür
2. Țammağa Țurur Şuyı lezzetde Şekker kendidür

4. **lebi:-i****Gazel 63**

Mısra: 4

Dudak II Sevgilinin dudağı

3. Ey āsitānı Ka‘besine ‘azm iden yiter
4. ‘UŐŕāka armağan lebi ĥurmāsı Aĥmedüñ

5. **leblerüñ:-ler, -üñ****Gazel 67**

Mısra: 9

Dudak II Sevgilinin dudağı

9. Leblerüñ medĥinde ‘Amrī ĥāmesi
10. Lüledür kim aĥıdur āb-ı zülāl

6. **lebi:-i****Gazel 89**

Mısra: 2

Dudak II Sevgilinin dudağı

1. Kim gördi senüñ gibi perīzād Süleymān
2. La‘l ola lebi ĥaddi gümüş serv-i ĥırāmān

7. **lebüñden:-üñ, -den****Gazel 127**

Mısra: 6

Dudak II Sevgilinin dudağı

5. Ĥafaĥān oldum intizār ile gel
6. Şun lebüñden Őarāb-ı ‘unnābı

leb-i cānfezāya:1. **leb-i cānfezāya:-ya****Gazel 113**

Mısra: 10

Gönle ferahlık veren dudak

9. Hasta gön'lüñ ki gülşeker dileye
10. Ol leb-i cânfezāya ışmarla

lebi gonça:

1. lebi gonça:

Gazel 125

Mısra: 2

Gonca gibi küçük ağız

1. Şabā ol serv-i hûşreftāra geldi
2. Lebi gonça yüzi gülzāra geldi

leb-i hūr:

1. lebi hūr:

Kaside 2

Mısra: 6

Huri dudağı

5. Beşāret katīl-i ğam-ı 'ışka kim
6. Leb-i hūr u bāğ-ı cināndur diyet

leb-i la'l:

1. lebi la'l līnūñ: -ī, -nūñ

Gazel 31

Mısra: 7

Kırmızı dudak

7. Leb-i la'l līnūñ için ağlamadan
8. İki gözüm 'aķıka dönmişdür

2. lebi la'l līnūñi: -ī, -nūñ, -i

Gazel 140

Mısra: 8

Kırmızı dudak

7. Mest idüp bāde-i 'ışk ile ene'l-ħak devrin
8. Seni sākī leb-i la'l līnūñi sāğar kıldı

3. lebi la'l lūñ: -ūñ

Murabba 5

Mısra: 2

Kırmızı dudak

1. Gül-i ter sünbülüne pister olmuş
2. Leb-i la' lüñ emilmiş cevher olmuş

4. **leb-i la' lüñ: -üñ**

Gazel 130

Mısra: 15

Kırmızı dudak

15. Leb-i la' lüñ ile güftāra gelsen
16. Dizersin rişte-i cānda le' āli

leb-i şekkerfeşān:

1. **leb-i şekkerfeşān:**

Gazel 1

Mısra: 2

Şeker saçan dudak, tatlı konuşan ağız

1. Cānāferīne āferīn şīrīn zebān virmiş saña
2. Cānlar yidürmeli leb-i şekkerfeşān virmiş saña

leb-i şīrīn:

1. **leb-i şīrīnüñe: -üñ, -e**

Gazel 15

Mısra: 3

Tatlı dudak

3. Kimden öğrendüñ leb-i şīrīnüñe dil virmegi
4. Bāreka' llāh āferīn üstāduña sābāşlar

2. **leb-i şīrīnine: -in, -e**

Gazel 18

Mısra: 7

Tatlı dudak

7. Zaḥm-i dendān mı irürdüm leb-i şīrīnine kim
8. Virmeyüp Tañrı selāmını geçer nāzlanur

3. **leb-i şīrīnüñe: -üñ, -e**

Gazel 32

Mısra: 3

Tatlı dudak

3. Ğam-ı ' ışkuñla irişdi leb-i şīrīnüñe dil
4. Kafese girmeyicek tūḫīye kim vire şeker

4. **leb-i şīrīnüñe: -ün, -e**

Gazel 68

Mısra: 7
Tatlı dudak

7. Zaḥm irürmek kıandan olurdu leb-i şîrînüne
8. Göz ucıyle va‘deye tatlu dile mağrur idüm

lebüñ zevkı:

1. lebüñ zevkı:

Gazel 43

Mısra: 3

Dudağın tadı, zevki

3. Lebüñ zevkı alur cān naḳdin elden
4. Ki mey şevkı kıılır kişiyi müflis

lebüñüñ ‘aksi:

1. lebüñüñ ‘aksi:

Gazel 103

Mısra: 8

Dudağının parlaklığının yansıması

7. Güyā ki şafaḳ içre görünür meh-i nevdür
8. ‘Aksi lebüñüñ dīde-i ḥün-bār arasında

lem‘a:

1. lem‘asiyle:-si, -y, -le

Kaside 1

Mısra: 64

Pariltı

63. Çerāğ-ı ‘izzetüñ ol şem‘den münevverdür
64. Ki lem‘asiyle zıyāgüster oldu mihr-i semā

2. lem‘asından:-sın, -dan

Gazel 29

Mısra: 4

Pariltı

3. Büy-ı zülfi şemmesinden niçeler şeydā düşüp
4. Nür-ı ḥüsni lem‘asından ancalar meczüb olur

levend

1. levend:

Gazel 134

Mısra: **10**
Boylu boslu, yakışıklı

9. Ol tıf l-ı nāzenīn gele mi hōcreme benüm
10. Varma levend odasına dirmiş babacığı

levh:

1. **levhde:-de**
Gazel 82
Mısra: **6**
Kaderin yazılı olduğu tahta, Levh-i Mahfuz
5. Noktasın görse cemālūñ muşhafınıñ unıda
6. Levhde maşūr olan āyātı Cibrīl-i Emīn

levh-ı ruh:

1. **levh-ı ruhuñda:-uñ, -da**
Gazel 50
Mısra: **3**
Yanak II Sevgilinin yanağı
3. Levh-ı ruhuñda yazdı haṭuñ āyet-i vefā
4. Şimden girü oqınsa revādur kitāb-ı luṭf

Leylī:

1. **Leylī:**
Gazel 19
Mısra: **3**
Mecnun'un sevdiği kız (bkz Leyla vü Mecnun hikayesi)
3. Ol ki Leylī ola Mecnūn-ı dilāşüftesiyem
4. Ben ki Ferhād olam ol dilber-i Şirīnümdür

Leylī vü Şirīni:

1. **Leylī vü Şirīni:-i**
Murabba 2
Mısra: **1**
Leyla ve Şirin (Meşhur aşk hikayelerindeki kadın kahramanlar)
1. Koyalum Leylī vü Şirīni geçenden geçelüm
2. Medh ile şimdiki dilberlere hıl'at biçelüm

lezzet:1. **lezzetde:-de****Gazel 38**

Mısra: 2

Tat, çeşni, meze

1. Leblerüñ cān meclisinde mīve-i ter kendidür
2. 7ammağa 7urur şuyı lezzetde şekker kendidür

libās-ı sebzi:1. **libās-ı sebzi:****Kaside 1**

Mısra: 24

Yeşil renkli elbise II Yaprak (Gülün açmadan önce üzerinde bulunan yeşil yapraklar)

23. Dilersin od şalasın gül gibi cihāna yine
24. Libās-ı sebzi çıkarup ki geydün āl kabā

libās-ı süsenī:1. **libās-ı süsenī:-ī****Gazel 124**

Mısra: 8

Süsen elbisesi

7. Nāz ile cevlān için büthānede tāvüsvār
8. Serv-i āzādum benüm geymiş libās-ı süsenī

livā-yı ejdehāpeykerdür:1. **livā-yı ejdehāpeykerdür:-dür****Gazel 81**

Mısra: 7

Ejderha suretli sancak

7. Dūd-ı āhum kim livā-yı ejdehāpeykerdür ol
8. Āsumān-gır idüben gün yüzlü cānumdur giden

lüle:1. **lüledür:-dür****Gazel 67**

Mısra: 10

Çeşme, içinden su akıtan boru II Kalem

9. Leblerüñ medhinde ‘Amrī hāmesi
10. Lüledür kim aqıdur āb-ı zülāl

lutf:

1. **Luṭfuñdan:**-uñ, -dan

Gazel 49

Mısra: **14**

Yardım, ihsan

13. Yā Rabbi çün Muḥammedüñ adaşıdur aña
14. Luṭfuñdan itme merḥametüñ tā ebed dirīg

2. **luṭf:**

Gazel 50

Mısra: **8**

Yardım, ihsan

7. Yā Rab ne sihr ider gözi bīmār göñlüme
8. Her şivesi şafa görünür her ‘itābı luṭf

3. **luṭfını:**-ı, -nı

Gazel 68

Mısra: **5**

Yardım, ihsan

5. Sen Ḥudānuñ luṭfını gör kim yıkılmışdı raḳīb
6. Būse virüp yapmış idi göñlümi ma‘mūr idüm

4. **luṭf:**

Gazel 76

Mısra: **16**

Yardım, inayet, ihsan.

15. Luṭf-ı ‘āmuñdan unutma ben du‘āgūyuñ daḥi
16. Ey keremden ‘amr u zeyde luṭf ile ihsan iden

5. **luṭf:**

Gazel 127

Mısra: **3**

Yardım, iyilik

3. Luṭf ile nāz u ḥande-i şirīn
4. Hep müretteb melāḥat esbābı

6. **luṭfi:**-ı

Gazel 140

Mısra: **9**

Yardım, iyilik

9. ‘Amrīye luṭfı dirig itmek elüñden gelmez
10. Hâk Ta‘ālā seni öz luṭfına mazhar kıldı

7. **luṭfına:**-in, -a

Gazel 140

Mısra: **10**

Yardım, iyilik

9. ‘Amrīye luṭfı dirig itmek elüñden gelmez
10. Hâk Ta‘ālā seni öz luṭfına mazhar kıldı

lutf eyle-:

1. **luṭf eyleye:**-ye

Gazel 2

Mısra: **5**

İyilik ve ihsanda bulunmak

5. Dir imişsin dilber oldur ‘āşıkā luṭf eyleye
6. Bu sözüñden ‘āşık oldı ser be ser dünyā saña

lutf id-:

1. **luṭf idüp:**-üp

Gazel 55

Mısra: **9**

İyilik ve ihsanda bulunmak

9. Āsitān-ı dilberüme luṭf idüp bi’llāhi var
10. ‘Amriyā benden elin öp ol güzel sulṭānumuñ

lutf-ı ‘āmuñdan:

1. **Luṭf-ı ‘āmuñdan:**-uñ, -dan

Gazel 76

Mısra: **15**

Herkese yapılan iyilik

15. Luṭf-ı ‘āmuñdan unutma ben du‘āgūyuñ daḥi
16. Ey keremden ‘amr u zeyde luṭf ile iḥsan iden

lutf-ı şeh:

1. **luṭf-ı şehden:**-den

Gazel 120

Mısra: **4**

Allah’ın affediciliği

3. Tatalum ul gnh ider ngh
4. Luf-1 Şehden imyet olmaz mı

2.16. M

mā:

1. mā:

Müfret 7

Mısra: 2

O şey ki, şu nesne ki” vb. anlamlarla bazı Arapça kelimelerin başına gelen bir çeşit ön ek

1. Halvā diledüm la‘l lebinden şekerīce
2. Didi hele ağzuñı s..em mā ḥazarīce

mācerā:

1. mācerā:

Gazel 93

Mısra: 8

Baştan geçmiş olay

7. Ey ḥalīlüm Nūḥ Tufānın kıopardı gözlerüm
8. Kıışsa çokdur diñle benden mācerā simden girü

2. mācerāsın:-sın

Gazel 122

Mısra: 9

Baştan geçmiş olay

9. İñit şol derdmendüñ mācerāsın
10. Kapuña gözyaşın akıtdı gitdi

ma‘dūm:

1. ma‘dūmuz:-uz

Gazel 40

Mısra: 6

Mevcut olmayan, yok olan

5. Şemse nisbet olur mı zılla vücūd
6. Aşla baksañ kıatuñda ma‘dūmuz

mağbūn eyle-:

1. mağbūn eyleme:-me

Murabba 4

Mısra: 3

Aldatmak, zarara uğratmak

3. anımı dök tek beni hecr ile maġbūn eyleme
4. Hāy efendi hey begüm an eyle ānūn eyleme

maġbūn ol-:

1. maġbūn olur:-ur

Murabba 4

Mısra: 3

Aldanmak, zarara uğramak

3. ‘Āmrī niçe anuñ gibiler maġbūn olur
4. Hāy efendüm hey begüm an eyle ānūn eyleme

maġlūb ol-:

1. maġlūb olur:-ur

Gazel 29

Mısra: 10

Yenilmek

9. ‘Amriyā sancaġ çeküp kim yūriye bālā-yı dost
10. ‘Işġ ġālib oldu ‘aqlum düşmanı maġlūb olur

maġrur:

1. maġrur:

Gazel 68

Mısra: 8

Aldanmış

7. Zaġm irürmek andan olurdu leb-i şīrīnūne
8. Göz ucıyle va‘deye tatlu dile maġrur idüm

2. maġrursın:-sın

Gazel 137

Mısra: 3

Gururlanmış, kibirli

3. Hūsnūñe maġrursın ey mest-i nāz
4. anda aġlarsın yaşıum ırmaġını

māh:

1. māhdan:-dan

Gazel 9

Mısra: 2

Ay, kamer

1. Zihī kemāl-i şabāhat zihī cemāl-i şabīḥ
2. K'ider nezāre kılan mihr ü māhdan terciḥ

2. **māh:**

Gazel 17

Mısra: 4

Ay, kamer II Sevgili

3. 'Anberāmīz eser nesīm-i şabā
4. Yā Rab ol māh kakūlin mi tarar

3. **māha:-a**

Gazel 26

Mısra: 3

Ay, kamer II Sevgili

3. Ol māha qarın itdi beni kevketa-i eşküm
4. Bu ṭālī' ü kevkēb ki benüm var kimüñ var

4. **māh:**

Gazel 98

Mısra: 1

Ay, kamer II Sevgili

1. Ruḥuñda zaḥm kim irmiş dehānuñ mīmīne ey māh
2. Çekilmiş surḥ ile güyā kitāb-ı ḥüsne bi'smi'llāh

5. **māh:**

Gazel 98

Mısra: 8

Ay, kamer II Sevgili

7. Ne oldur ne budur 'Arnrī ne ḥāmeñdür senüñ bil kim
8. Güneş bürcinde dikmişdür güzellik sancağın ol māh

maḥabbet:

1. **maḥabbet:**

Kıt'a 16

Mısra: 3

Aşk, sevgi

3. İrlayalum maḥabbet aḥvālin
4. Getürüñ bāde-i şafābahşı

2. **maḥabbet:**

Gazel 35

Mısra: 11

Aşk, sevgi

11. Huzūr ancak maḥabbet dirdi ‘ Amrī
12. Ziyāde eylesün Allāha yalvar

3. **maḥabbet:**

Gazel 101

Mısra: 3

Aşk, sevgi

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet n’ idüğün
4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

4. **maḥabbet:**

Gazel 142

Mısra: 10

Aşk, sevgi

9. Ben ki pīr-i muğāndan el aldum
10. Qademinde maḥabbet el virdi

maḥabbet cür‘ası:

1. **maḥabbet cür‘asın:-n**

Gazel 39

Mısra: 3

Aşk yudumu

3. Maḥabbet cür‘asın nūş itmek için ‘andelīb-i mest
4. Şanasın göncalar cām-1 şarāb-1 ergavānīdür

maḥalle:

1. **maḥalleñden:-ñ, -den**

Gazel 75

Mısra: 8

Sevgilinin yaşadığı yer

7. Ölürken kıbleye döndürseler bir ‘aşıq-ı zārı
8. Gözi açuk kalup baқа maḥalleñden yaña kıblem

2. **maḥalleñ:-ñ**

Gazel 103

Mısra: 5

Sevgilinin yaşadığı yer

5. Ser-ḥoşla maḥalleñ tolanup nāle kılanlar
6. Bülbül gibidür zār ola gülzār arasında

3. **maḥalleñ:-ñ**

Gazel 114

Mısra: 9
Sevgilinin yaşadığı yer

9. ‘Amrī peyk oldı maħalleñ tolanur
 10. Geydürelden başına ‘ışk külāh

4. **maħallesin:-sin**

Gazel 136
 Mısra: 13
Sevgilinin yaşadığı yer

13. ‘Amrī ki peyk olup tolanurdı maħallesin
 14. Biñ kez mu‘allaq ürür idi şādmān idi

maħalle-i dilber:

1. **maħalle-i dilberde:-de**

Gazel 60
 Mısra: 9
Güzeller mahallesi

9. Bu gün maħalle-i dilberde ‘Amrīyi gördüm
 10. Yüzine bakmadılar gitdi boynımı eğerek

maħbüb:

1. **maħbübıdur:-ı, -dur**

Gazel 28
 Mısra: 4
Sevilen kimse, sevgili

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevır ider yine
 4. Maħbübıdur cihānuñ u cānuñ ħabībıdur

2. **maħbübıdan:-dan**

Gazel 78
 Mısra: 9
Sevilen kimse, sevgili

9. ‘Amrīyi maħbübıdan men‘ eyleme tek şôfiyā
 10. Var saña bağışladım va’llāhi cennet gülşenin

maħbüb ol-:

1. **maħbüb olur:-ur**

Gazel 29
 Mısra: 2
Sevilmek, sevgisi artmak

1. Allāh Allāh bu meleksīmā ne ğarrā hūb olur
2. Toĝar aydur ŧanasın ğünden ğüne maħbūb olur

maħdūm:

1. maħdūmuz: -uz

Gazel 40

Mısra: 14

Kendisine hizmet edilen kimse, efendi

13. Sen haķāret göziyle baķma bize
14. Biz gedā ŧüretinde maħdūmuz

māh-ı ŧekerleb:

1. māh-ı ŧekerleb:

Gazel 26

Mısra: 1

Tatlı dudaklı ay II Sevgili

1. Ol māh-ı ŧekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol āyine ğabĝab ki benüm var kimüñ var

2. māh-ı ŧekerleb:

Gazel 26

Mısra: 10

Tatlı dudaklı ay II Sevgili

9. Tūṭī ğibi ŧīrīnsuħan olsam n'ola 'Āmrī
10. Ol māh-ı ŧekerleb ki benüm var kimüñ var

māhir:

1. māhir:

Gazel 30

Mısra: 1

Usta, becerikli, maharetli, marifetli

1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
2. Saña cāzū ğözüñe kaŧuña sāħir dirler

māhlikā:

1. māhlikā:

Gazel 66

Mısra: 7

Ay yüzlü II Sevgili

7. Göster ey mählikā āyine-i hüsnüñi kim
8. Göresin 'aşık dil-ḥasteyi bīcānşekil

Mahmūd:

1. **Mahmūdı:-ı**

Gazel 110

Mısra: 6

Gazneli Mahmut (Gazneli Mahmud veya Mahmud Gaznevi, 998-1030 yılları arasında Gazne Devleti'nin hükümdarı)

5. Özi sultān 'ālem bendesiyken
6. Kūl itdi 'ışk Mahmūdı Ayāza

mahmūr:

1. **maḥmūr:**

Gazel 68

Mısra: 2

Sarhoş, kendinden geçmiş

1. Varımadum mescide vā'iz bugün ma'zur idüm
2. Başdan aşmış dün içilen tölular maḥmūr idüm

mahrem:

1. **maḥrem:**

Gazel 72

Mısra: 2

Haram

1. Seni ben ey perī ādem şanurdum
2. Dil-i dīvāneye maḥrem şanurdum

māhrū:

1. **māhrūlar:-lar**

Gazel 30

Mısra: 1

Yüzü ay gibi parlayan güzeller

1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
2. Saña cāzū gözüne kaşuña sāhir dirler

maḥşer:

1. **maḥşerde:-de**

Gazel 124

Mısra: 2

Ahirette bütün insanların, dünyada yaptıklarının hesabını Allah'a vermek üzere tekrar dirilip toplanacakları yer

1. Ey büt-i tersâ n' için kovduñ kelîsâdan beni
2. Kovlayayın Hâzret-i 'Îsâya maḥşerde seni

mahzun:

1. **maḥzun:**

Gazel 77

Mısra: **8**

Hüzünlü, üzgün

7. Ebrveş giryân olup 'ömri kararısun yürısün
8. Gülmesün 'ömri günü 'uşşâkı maḥzun isteyen

maḳâm-ı İbrâhîm:

1. **maḳâm-ı İbrâhîm:**

Kaside 1

Mısra: **39**

Hz. İbrahim (as) peygamberin makamı (Hz. İbrahim'in Kâbe'yi inşa ederken bina ve inşaatı kontrol etmek maksadıyla üzerine çıktığı yerden hafif yüksek bir taş ve taşın bulunduğu yer)

39. Sarâyı menzil-i taht u maḳâm-ı İbrâhîm
40. İşigi kıble-i hâcât u Ka'be-i 'ulyâ

makbul:

1. **maḳbul:**

Gazel 75

Mısra: **10**

Kabul olunmuş

9. Görüp sen kâfiri gitmez ḥayâlınden şanem fikri
10. Namâzı 'Amrînüñ hîç ola mı maḳbul ola kıblem

makhûr:

1. **maḳhûr:**

Gazel 68

Mısra: **14**

Çok üzölmüş, üzgün, perişan

13. 'Amriyâ dün mest iken büse kinâr añdum gibi
14. Küsmiş ancak söğmedin geçdi bugün maḳhûr idüm

makşūd:**1. makşūd:****Gazel 116**

Mısra: 6

Amaç, niyet, gaye

5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār

6. Makşūd eger ki şarılacak bir deri ise

māl:**1. māl:****Kaside 2**

Mısra: 7

Mal, mülk, varlık

7. Gel ey māl ile ‘āleme sıgmayan

8. Kara sinde yatsañ gerek pāymāl

ma‘lūm:**1. ma‘lūm:****Kaside 1**

Mısra: 73

Herkesçe bilinen, bilinmiş

73. Ne ‘arz-ı hāl gerek saña hōd olur ma‘lūm

74. Hayāl levhına taşvīr olınmadın ma‘nā

2. ma‘lūmuz:-uz**Gazel 40**

Mısra: 12

Herkesçe bilinen, bilinmiş

11. ‘İşk ile geçdi ‘ömrümüz ‘Amrī

12. Şıdķ ile ‘ālem içre ma‘lūmuz

ma‘mūr:**1. ma‘mūr:****Gazel 68**

Mısra: 6

Keyfī yerinde olmak

5. Sen Hūdānuñ luṭfını gör kim yıkılmışdı raķīb

6. Būse virüp yapmış idi göñlümi ma‘mūr idüm

ma' nā:1. **ma' nā:****Kaside 1**Mısra: **74***Anlam, içyüz*

73. Ne 'arz-ı hâl gerek saña hûd olur ma'lûm

74. Hayâl levhına taşvîr olunmadın ma' nā

manastır:1. **manastır:****Gazel 30**Mısra: **8***Hristiyanların mabedi*

7. Şofîlik şatmayalum bunda ki dil nağdin alur

8. Büt-i sîmînler olur buña Manastır dirler

mānend:1. **mānendüñ:-üñ****Gazel 8**Mısra: **13***Benzer, eş*

13. 'Amriyâ taşvîr-i hûsn itmekde mānendüñ mi var

14. Sen de bir üstâdsın kılsañ n'ola Māñyle bahş

māñi:1. **Māñiyle:-y, -le****Gazel 8**Mısra: **14***Türk halk şiirinde ekseriyetle hecenin yedili ölçüsü ile söylenen ve üçüncüsü serbest, diğerleri kafiyeli dört mısradan meydana gelen nazım şekli*

13. 'Amriyâ taşvîr-i hûsn itmekde mānendüñ mi var

14. Sen de bir üstâdsın kılsañ n'ola Māñyle bahş

manzûr ol-:1. **manzûr olan:-an****Gazel 106**Mısra: **18***Görülmek*

17. Hamdü lillâh devletünde ma‘rifetdür gözlenen
18. Şükr kim manzûr olan fażl u kemâl oldu yine

mâr:

1. mâr:

Kaside 2

Mısra: 7

Yılan II Saç

7. Ham-ı mû diyüp ögdüğün mâr olur
8. Şalar boynuña sin içinde kemend

ma‘rifet:

1. ma‘rifet:

Kaside 2

Mısra: 2

Bilme, ilim

1. İşit tarz-ı âhârda bir menkabet
2. Ki zâhir bilinmek degül ma‘rifet

2. ma‘rifetdür:-dür

Gazel 106

Mısra: 17

Bilme, ilim

17. Hamdü lillâh devletünde ma‘rifetdür gözlenen
18. Şükr kim manzûr olan fażl u kemâl oldu yine

ma‘şiyet:

1. ma‘şiyet:

Gazel 120

Mısra: 7

Günah, isyan

7. Ma‘şiyet zulmetinde yol azana
8. Nûr-ı Hağdan hidâyet olmaz mı

ma‘şiyet derdi:

1. ma‘şiyet derdine:-ne

Gazel 118

Mısra: 7

İsyancılık, günahkarlık

7. Ma'şiyet derdine her niçe ki dermān aradum
8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

mastūr ol-:

1. **maştūr olan:-an**

Gazel 82

Mısra: 6

Yazılmış, çizilmiş

5. Noktasın görse cemālūñ muşhafınuñ unıda
6. Levhde maştūr olan āyātı Cibrīl-i Emīn

2. **maştūr olan:-an**

Kaside 2

Mısra: 9

Yazılmış, yazılan

9. Budur defter-i gülde maştūr olan
10. Budur bülbülūñ virdi her şubḡāh

mātem:

1. **mātem:**

Gazel 72

Mısra: 12

Keder, üzüntü

11. Sürūr ancak gül-i sūrīye karşı
12. Fiğānın bülbülün mātem şanurdum

mātemzede:

1. **mātemzede:**

Gazel 111

Mısra: 7

Hüzünlü, kederli

7. Mātem-zede oldı ecelin andı meğer kim
8. Gördi gül-i terde ḡaṭ-ı cānānı benefşe

maṭla' -ı envāra:

1. **maṭla' -ı envāra:-a**

Gazel 125

Mısra: 4

Nurların doğuş yeri II Yanak

3. Oķı ol muşhaf-ı ĥüsn ü cemāli
4. Yanağı maṭla‘-ı envāra geldi

mazhar kıl-:

1. **maḫzar kıldı:-dı**

Gazel 140

Mısra: **10**

Ulaştırmak, eriştirmek

9. ‘Amrīye luṭfı dirig itmek elüñden gelmez
10. Ḥaķ Ta‘ālā seni öz luṭfına maḫzar kıldı

mazlum:

1. **maḫluma:-a**

Gazel 101

Mısra: **1**

Zulüm görmüş, kendine zulmedilmiş

1. Yazuğ ol maḫluma k‘āhından ciğerler tağlaya
2. Ḥayflar şol ‘ařıķa kim dem be dem ķan ağlaya

2. **maḫluma:-a**

Gazel 101

Mısra: **10**

Zulüm görmüş, kendine zulmedilmiş

9. ‘Amrī kim āh ide dirler ehl-i ‘ıřķ eđđān ile
10. Yazuğ ol maḫluma k‘āhından ciğerler tağlaya

ma‘zur:

1. **ma‘zur:**

Gazel 68

Mısra: **1**

Özürli, özrü olan

1. Varımadum mescide vā‘iz bugün ma‘zur idüm
2. Başdan aşmış dün iķilen şolular maḫmür idüm

me‘āl:

1. **me‘āl:**

Kaside 2

Mısra: **10**

Anlam, açıklama

9. Delîl oldı her bir sözüñ aña kim
10. Vücüd-ı cihâna 'ademdür me'âl

mecbur:

1. **mecbur:**

Gazel 68

Mısra: 4

Zorunlu

3. İçmesem kâdir degüldüm gel beni suçlama kim
4. Bir güzel sâkî elinden n'eyleyem mecbur idüm

meclis:

1. **meclisde:-de**

Kıt'a 2

Mısra: 6

Eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı

5. Kefen olmağdan ise hâce mü'ezzin destâr
6. Hüblar şevkına meclisde oda yanmağ yeg

2. **meclisüñe:-ün, -e**

Gazel 4

Mısra: 5

Eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı

5. Kol kanat yok meclisüñe varmağa pervâne vār
6. Tā yanam yağılam ey şem'-i sebistānum saña

3. **meclisde:-de**

Gazel 22

Mısra: 5

Eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı

5. Pürşafâ idüp beni meclisde sermest eyleyen
6. Bâde-i şâfî midür sol nergis-i şengül midür

4. **meclis:**

Gazel 43

Mısra: 8

Eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı

7. Bahâr oldı açıldı lâle vü gül
8. Müzeyyen oldı gülruğlarla meclis

5. **meclisde:-de**

Gazel 48

Mısra: 3

Eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı

3. Meclisde germ olup saña öyküdi nāgehān
4. Ol şermden erir geçer ey gül 'izār şem

6. **meclisine**: -in, -e

Gazel 53

Mısra: 3

Eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı

3. 'Uşşāk-ı mey-perestüñ gelmezse meclisine
4. Zāhid selāmet olsun bunlar melāmet ancak

meclis be meclis:

1. **meclis be meclis:**

Gazel 76

Mısra: 6

Meclisten meclise

5. Tīr-i ğamzeñden senüñ baĝrum delinmişdür benüm
6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

meclis nakli:

1. **meclisüñ naqlin**: -n

Murabba 5

Mısra: 2

Mecliste (eğlence yeri) yapılan sohbetler

1. Gözüñ aç hāl-i 'uşşāka nazar kııl
2. Söze gel meclisüñ naqlin şeker kııl

Mecnün:

1. **Mecnün:**

Gazel 97

Mısra: 3

Mecnun (bkz. Leyla ve Mecnun)

3. İraldı gitdi Mecnün gitdi Ferhād
4. Belā oķına ben ķaldum nişānda

mecnün-ı 'Amrī:

1. **mecnün-ı 'Amrīdür**: -dür

Gazel 61

Mısra: 13
Aşık Amrî

13. ‘Amrî Mecnûn-ı ‘Amirîdür eger
14. Varsa sırrını añlayan sözümün

mecnûn-ı dilâşüfte:

1. **Mecnûn-ı dilâşüftesiyem:**-si, -yem

Gazel 19

Mısra: 3

Gönülden vurulan Mecnun

3. Ol ki Leylî ola Mecnûn-ı dilâşüftesiyem
4. Ben ki Ferhâd olam ol dilber-i Şîrînümdür

mecrûh ol-:

1. **mecrûh olan:**-an

Gazel 90

Mısra: 7

Yaralanmak

7. Hânçerüñden ayrılıp mecrûh olan dilteşneler
8. Hastadur yanında bulunmaz bir içim şu diyen

meczûb ol-:

1. **meczûb olur:**-ur

Gazel 29

Mısra: 4

Delirmek

3. Bûy-ı zülfi şemmesinden niçeler şeydâ düşüp
4. Nûr-ı hüsni lem ‘asından ancalar meczûb olur

meded:

1. **meded:**

Rûbai 1

Mısra: 3

Yardım

3. Oldum dil ü dîdedin meded hây nitey
4. Ey vây nitey vây nitey hây nitey

2. **meded:**

Gazel 11

Mısra: 1
Yardım

1. Her sehergāh direm ḥasret ile āh meded
2. İrgüreydi ola mı āh-ı sehergāh meded

3. meded:

Gazel 11
Mısra: 2
Yardım

1. Her sehergāh direm ḥasret ile āh meded
2. İrgüreydi ola mı āh-ı sehergāh meded

4. meded:

Gazel 11
Mısra: 4
Yardım

3. Bir nazār eyle mededsüz kalan üftādeñe kim
4. 'Işık odına düşüp eydür meded Allāh meded

5. meded:

Gazel 11
Mısra: 4
Yardım

3. Bir nazār eyle mededsüz kalan üftādeñe kim
4. 'Işık odına düşüp eydür meded Allāh meded

6. meded:

Gazel 11
Mısra: 6
Yardım

5. Yandum ol şem'-i cigersūzuñ elinden yandum
6. Ki benüm sūz-ı dilümden degül āgāh meded

7. meded:

Gazel 11
Mısra: 8
Yardım

7. Cigerüm kanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

8. meded:

Gazel 11

Mısra: 8
Yardım

7. Çiğürüm kanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

9. **meded:**

Gazel 11
Mısra: 10
Yardım

9. Dostluğ eylemeseñ ‘Amrīye tañ mı ki anı
10. Saña yavuzlar imiş düşmen-i bedhāh meded

10. **meded:**

Gazel 25
Mısra: 9
Yardım

9. ‘Amrī meded ki ğamze diyü öldüğüm benüm
10. Bağrum delinmesün mi ki tīr-i kaçā çıkar

11. **meded:**

Gazel 33
Mısra: 7
Yardım

7. Hey müselmānlar meded āvāre gönlümden kim ol
8. Kanda bir kāfir-beçe görse ana hayrān olur

12. **mededüm:-üm**

Gazel 121
Mısra: 3
Yardım

3. Mededüm kalmadı feryād ile cānum çıktdı
4. Elem-i nāvek-i müjgān ile öldüm gitdi

13. **meded:**

Gazel 124
Mısra: 5
Yardım

5. Dīn ü imān kaçdın eyler hey müselmānlar meded
6. Hāy bilmez kāfir ancak ğamze-i şīrefkeni

mededsüz kal-:**1. mededsüz kalan:-an****Gazel 11**

Mısra: 3

Yardımsız kalmak

3. Bir naẓar eyle mededsüz kalan üftādeñe kim

4. 'Işk odına düşüp eydür meded Allāh meded

medh:**1. medh:****Murabba 2**

Mısra: 2

Övme, övgü

1. Koyalum Leylī vü Şīrīni geçenden geçelüm

2. Medh ile şimdiki dilberlere hıl 'at biçelüm

2. medhine:-i, -ne**Gazel 55**

Mısra: 1

Övme, övgü

1. Hāmedür minķār-ı bülbül medhine cānānumuñ

2. Berg-i gülden ideyin evrākını dīvānumuñ

3. medh:**Gazel 59**

Mısra: 9

Övme, övgü

9. Hil 'at-i zībā geyürdi medh ile dilberlere

10. Her güzelden 'Amrīye bir buse bayramlık gerek

4. medhinde:-in, -de**Gazel 67**

Mısra: 9

Övme, övgü

9. Leblerüñ medhinde 'Amrī hāmesi

10. Lüledür kim aķıdur āb-ı zülāl

medh-i hüsn:**1. Medh-i hüsnünde:-üñ, -de****Gazel 19**

Mısra: **10**
Güzelliğin övülmesi

9. Gül degül 'aşık idüp bülbüli söze getüren
 10. Medh-i hüsnünde olan defter-i renginümdür

medhüñ dāstānı:

1. **medhüñ dāstānidur:-dur**

Gazel 39
 Mısra: **10**
Övgü destanı

9. Şehā vaşfuñ gülistānında bir bülbül durur 'Amrī
 10. Ki tekrār itdügi her lahza medhüñ dāstānidur

mef tün ol-:

1. **mef tün oldı:-dı**

Gazel 71
 Mısra: **7**
Tutkun, tutulmuş olmak

7. Gönlüm andan böyle mef tün oldı kim
 8. Ala gözler pürfitendür sevdüğüm

meger:

1. **meger:**

Kaside 1
 Mısra: **16**
Oysa ki, halbuki

15. Bu hüsn ü behcete taḥsīn ü āferīnler kim
 16. Nazīri yok meger ol gülruḥ u sīmīnsīmā

2. **meger:**

Kaside 1
 Mısra: **46**
Oysa ki, halbuki

45. Kaçan ki ağız açā mürdeler ḥayāt bulur
 46. Meger sözinde var enfās-ı mu 'ciz-i 'İsā

3. **meger:**

Gazel 3
 Mısra: **2**
Oysa ki, halbuki

1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı karşıdan peydā
2. Meger ki seyr ide çıkmış güneş gibi tenhā

4. **meger:**

Gazel 34

Mısra: 6

Oysa ki, halbuki

5. Kimse kucmaz mı ol miyānı didüm
6. Kimse kucmaz meger kemer didiler

5. **meger:**

Gazel 39

Mısra: 5

Oysa ki, halbuki

5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül
6. Otağı lāle-i hāmra vü güller sāyebānidur

6. **meger :**

Kaside 1

Mısra: 5

Oysa ki, halbuki

5. Meger ki gülşen-i Firdevse seyre varmış imiş
6. Şüküfelerle anı zīnet eylemiş havrā

7. **meğer kim:**

Gazel 111

Mısra: 7

Oysa ki, halbuki

7. Mātem-zede oldı ecelin andı meğer kim
8. Gördi gül-i terde haṭ-ı cānānı benefşe

meh:

1. **meh:**

Gazel 109

Mısra: 5

Ay II Ay yüzlü sevgili

5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice
6. Göñül uğurlığına gelse gerek revzenüñe

meh manzarları:

1. **meh manzarlarından:**-lar, -in, -dan

Gazel 115

Mısra: **8**

Ay görünüşlüler, ay yüzlüler

7. Gözüme görünmez oldu cennetiñ hūrileri
8. Şehr meh manzarlarından bir güzel sevdüm yine

meh-i nevdür:

1. **meh-i nevdür:**-dür

Gazel 103

Mısra: **7**

Hilâl II Sevgilinin dudağının her bir bölümü

7. Gūyā ki şafağ içre görünür meh-i nevdür
8. ‘Aksi lebūññ dīde-i hūn-bār arasında

meh-i tībān:

1. **meh-i tībān:**

Gazel 86

Mısra: **2**

Parlak ay

1. Bir āh ideyin gerdiş-i gerdān oda yansun
2. Hūrşīd göyünsün meh-i tībān oda yansun

meh-i zerrīnkülāh:

1. **meh-i zerrīnkülāh:**

Gazel 105

Mısra: **14**

Altın külahlı ay (sevgili) (“zerrin külāh” üzeri som altın sırma işlemeli, en iyi kalite keçeden yapılan son derece süslü bir başlık)

13. Şem‘-i serkeşdür yanan pervāneden pervası yok
14. Ol meh-i zerrīnkülāh ol serv-i hōşbālā ile

mehlikā:

1. **mehlikāya:**-ya

Gazel 113

Mısra: **6**

Ay yüzlü II Sevgili

5. Ruḥ āyīnesin mücellā kı
6. Andan ol mehlīkāya ışmarla

2. **mehlīkācuęı**: -cug, -ı

Gazel 134

Mısra: 4

Ay yüzlü II Sevgili

3. Çarḥ-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş
4. Ben zerreye qarın ide sen mehlīkācuęı

3. **mehlīkâlar**: -lar

Gazel 135

Mısra: 4

Ay yüzlü II Sevgili

3. Kevkeb-i bahtum durur gökden düşen yâ hûd felek
4. Mehlīkâlar mihrine baķup ķomaz taşlar beni

mehpâre:

1. **mehpâreler**: -ler

Gazel 21

Mısra: 8

Ay parçası

7. Sīne-i sīmīn açup hūrşīd-i tībān gösterür
8. Şubḥ gibi yaķasın çāk eylese mehpâreler

mehrû:

1. **mehrûlardan**: -lar, -dan

Gazel 7

Mısra: 3

Ay yüzlü II Sevgili

3. Sitâreñ yoķ çü mehrûlardan ey dil
4. Bulardan vâz gel hey bīsa 'âdet

mekesrân:

1. **mekesrânydi**: -ıy, -dı

Gazel 67

Mısra: 5

Yelpâze II Sevgilinin zülfü

5. Hân-ı hüsnuñ kim mekesrânydi zülf
6. Kıldı ḥaṭ mūr ayaęında pây māl

mekkāre:

1. mekkāreler:-ler

Gazel 21

Mısra: 10

Osmanlı ordusunda taşıma işlerinde kullanılan at, deve, katır vb. hayvanlar

9. Bī-dil ü bīşabr u bīārām iderler ‘Amrīyi

10. Hüblar mekkāreler sehhāreler ‘ayyāreler

mektūm:

1. mektūmuz:-uz

Gazel 40

Mısra: 8

Gizli, saklı

7. Bir tılısmuz ki tīgimüzdür ‘ışk

8. Gizlü gencüz ki yirde mektūmuz

melāhat:

1. melāhat:

Gazel 127

Mısra: 4

Tathı güzellik, güzel yüzlülük

3. Luṭf ile nāz u ḥande-i şīrīn

4. Hep müretteb melāhat esbābı

melāmet:

1. melāmet:

Gazel 53

Mısra: 4

Azarlama, kınama

3. ‘Uşşāk-ı mey-perestüñ gelmezse meclisine

4. Zāhid selāmet olsun bunlar melāmet ancak

2. melāmet:

Gazel 105

Mısra: 6

Azarlama, kınama

5. Kanda yuyam göz yaşıyla yüz karasın hey dirīg

6. ‘Āleme oldum melāmet bu dil-i rüsvāy ile

melâmet id-:**1. melâmet iderler:-er, -ler****Kaside 2**

Mısra: 9

*Azarlamak, kınamak***9. Melâmet iderler şağın 'ākıbet****10. Şarâb-ı gurûrı içüp olma mest****melek:****1. melek:****Gazel 2**

Mısra: 3

*Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıkların her biri II Sevgili***3. Hüsni behcet gökden inmiş hıl'atüdüdür ey melek****4. Biñ tonanursa güzeller olıma hemtâ saña****2. melek:****Gazel 4**

Mısra: 3

*Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıkların her biri II Sevgili***3. Sen felek evcinde ben tahte's şerâda ey melek****4. İre mi yirden göke feryâd u efgânum saña****3. melek:****Gazel 38**

Mısra: 4

*Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıkların her biri II Sevgili***3. Bir dahi mişlin cihânda kimseler görmüş degül****4. Nice hürî ol melek rûh-ı muşavver kendidür****4. melek:****Gazel 59**

Mısra: 1

*Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıkların her biri II Sevgili***1. Her kaçan binseñ şalıncığa şalınsañ ey melek****2. Göklere uçar şanup cân talbınur ditrer yürek****5. meleksin:-sin****Gazel 92**

Mısra: 9

Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıkların her biri II Sevgili

9. Ne meleksin ne hūrisin ne perī
10. Güzel ādem ne dilrübāsın sen

meleksīmā:

1. **meleksīmā:**

Gazel 29

Mısra: **1**

Melek yüzlü

1. Allāh Allāh bu meleksīmā ne ğarrā hūb olur
2. Toĝar aydur şanasın günden güne maħbūb olur

melekvār:

1. **melekvār:**

Kaside 2

Mısra: **8**

Melek gibi

7. Sücūd eyle her hāke baş çekme kim
8. Melekvār olasın felek menzilet

melīh:

1. **melīh:**

Gazel 9

Mısra: **6**

Güzel, hoş

5. Bu kaş u gözle güzellerde bīnaẓīr-i cihān
6. Bu şūr u fitne ile cümle ‘ālem içre melīh

melül:

1. **melül:**

Müfret 5

Mısra: **1**

Kederli, gamlı

1. İster misin ki olmayasın dünyede melül
2. Toĝınma yār göñline küsdürme sen sen ol

2. **melül:**

Gazel 61

Mısra: **11**

Kederli, gamlı

11. Dil melûl olmasun mı eşkümden
12. Düşdi girdâba zevraķı gözümün

memdüh:

1. **memdühuz:-uz**

Gazel 40

Mısra: 9

Övülmüş

9. 'Işķ erbābı içre memdühuz
10. Zühd aşhābı içre mezmūmuz

men:

1. **men:**

Gazel 61

Mısra: 3

Ben

3. Sensüz ey men ayaĝa düşdi yaşum
4. Gör bu düşkünlüğünü yılduzumuñ

men' eyle-:

1. **men' eyler:-r**

Gazel 8

Mısra: 5

Yasaklamak, engellemek

5. Dīnüm imānum disem ben saña men' eyler raķīb
6. Dīn için lābūd ider kāfir müselmān ile baĝş

2. **men' eyleme:-me**

Gazel 78

Mısra: 9

Yasaklamak, engellemek

9. 'Amrīyi maĝbūbdan men' eyleme tek şôfiyā
10. Var saña baĝışladum va'llāhi cennet gülşenin

menķabet:

1. **menķabet:**

Kaside 2

Mısra: 1

Hikaye

1. İşit tarz-ı āharda bir menķabet
2. Ki zāhir bilinmek degül ma'rifet

menzil:

1. **menzilin:-in**

Gazel 77

Mısra: **12**

Dünya, cihan

11. Güşe-i meyħanede 'İsā şuyın nüş eylesün
12. Menzilin ħürřid gibi evc-i gerdün isteyen

menzilet:

1. **menzilet:**

Kaside 2

Mısra: **8**

Derece, rütbe

7. Sücüd eyle her ħāke baş çekme kim
8. Melekvār olasın felek menzilet

menzili meyhanede:

1. **Menzili meyħanede:-de**

Gazel 106

Mısra: **14**

Meyhane yolunda, meyhanede

13. Gel berü mescidde ön şaf gözleyen şôfiyi gör
14. Menzili meyħanede şaff-ı ni'āl oldı yine

menzil-i taht:

1. **menzil-i taht:**

Kaside 1

Mısra: **39**

Tahtın durduğu yer

39. Sarāyı menzil-i taht u maķām-ı İbrāhīm
40. İşigi kıble-i ħācāt u Ka'be-i 'ulyā

merdüm:

1. **merdümidür:-i, -dür**

Gazel 114

Mısra: **6**

İnsan, adam

5. Ger günehden şayıla kanlu yaşum
6. Gözlerüm merdümüdür ğark-ı günāh

merdüm-i çeşm:

1. merdüm-i çeşmüm:-üm

Gazel 104

Mısra: 1

Göz bebeği

1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naķşuñı taħrīr ide
2. Beñzer ol naķķāşa cām içre perī taşvir ide

merġüb ol:-

1. merġüb olur:-ur

Gazel 29

Mısra: 8

Raġbet edilmek

7. Destbāzī eyler iken buse añsañ dil virüp
8. Sögdüġince gül gibi ħumret gelür merġüb olur

merħabā:

1. merħabā:

Gazel 59

Mısra: 3

Övülen, yüceltilen kimse veya şeye hitap sözü olarak kullanılır

3. Merħabā itmezseñ itme dostum ‘uşşāk ile
4. Cüft olup aġyār ile bayram yirin seyr itme tek

2. merħabācuġı:-cuġ, -ı

Gazel 134

Mısra: 6

Övülen, yüceltilen kimse veya şeye hitap sözü olarak kullanılır

5. Mey yirine ciger kanını nūş idenlere
6. Bi’ llāhi dirīġ eyleme bir merħabācuġı

merħabā kıl:-

1. merħabā kıldı:-dı

Gazel 106

Mısra: 5

Övülen, yüceltilen kimse veya şeye hitap sözü olarak kullanılır

5. Merhabā kıldı habīb ü öldi reşkinden tabīb
6. Dest virdi şādlık ğam pāymāl oldu yine

2. **merhabā kıldı:-dı**

Gazel 142

Mısra: 2

Övülen, yüceltilen kimse veya şeye hitap sözü olarak kullanılır

1. Hamdüli'llāh sa'ādet el virdi
2. Merhabā kıldı devlet el virdi

3. **merhabā kılmadı:-madı**

Gazel 121

Mısra: 1

Övülen, yüceltilen kimse veya şeye hitap sözü olarak kullanılır

1. Merhabā kılmadı hicrān ile öldüm gitdi
2. Devlet el virmedi hırmān ile öldüm gitdi

merhamet:

1. **merhametüñ:-üñ**

Gazel 49

Mısra: 14

Acıma, esirgeme

13. Yā Rabbi çün Muḥammedüñ adaşıdur aña
14. Luḫfuñdan itme merhametüñ tā ebed dirīğ

2. **merhamet:**

Gazel 80

Mısra: 9

Acıma, esirgeme

9. Kātı gönünden Kāyanuñ merhamet ummazdı ger
10. Görmese 'Amrī kayadan aḳduğın āb-ı revān

3. **merhametüñ:-üñ**

Gazel 99

Mısra: 3

Acıma, esirgeme

3. Bağrum döğindi merhametüñ yok mıdur baña
4. Şefkat idüp gözümdeñ aḳan ḳanı aña ya

merhamet it-:**1. merhamet it:****Gazel 28**Mısra: **10***Acımak***9.** Yār u enīs şabr u qarār idi gitdi dil**10.** ‘Amrī haqāre merhamet it yir garībidür**merhamet kıl-:****1. merhamet kıl:****Gazel 69**Mısra: **9***Acımak***9.** Merhamet kıl şefkat eyle destgır ol niçe bir**10.** Qanlı yaşum gibi pāmāl-i ğam-ı devrān olam**merhem:****1. merhem:****Gazel 72**Mısra: **6***Manevi bir acının, bir üzüntünün şiddetini azaltacak, ümit ve teselli kaynağı olacak şey, çare***5.** Ölür kirpük oqına cān virürdüm**6.** Yüregüm zaḥmına merhem şanurdum**merhem şar-:****1. merhem şararken:-ar, -ken****Gazel 57**Mısra: **5***Çare olmak***5.** Her gice merhem şararken sīne-i mecruḥuma**6.** Tır-i ğamzeñden cigerde ağulu peykān qoduñ**meşām:****1. meşāmına:-ın, -a****Gazel 67**Mısra: **8***Burun*

7. 'Üd-1 cān yaḳ micmer-i 'ışkında kim
8. Dil meşāmına ire bŷy-1 vişal

mesāvī yiri:

1. **mesāvī yiridür:-dür**

Murabba 2

Mısra: 1

Kötülük yeri

1. Gel mesāvī yiridür mescid öninden kaçalum
2. Varalum meykedede 'ışk rümüzın açalum

mescid:

1. **mescid:**

Murabba 2

Mısra: 1

Mescit, namaz kılınan yer

1. Gel mesāvī yiridür mescid öninden kaçalum
2. Varalum meykedede 'ışk rümüzın açalum

2. **mescide:-e**

Gazel 68

Mısra: 1

Mescit, namaz kılınan yer

1. Varımadum mescide vā'iz bugün ma'zur idüm
2. Başdan aşmış dün içilen tölular maḥmūr idüm

3. **mescidde:-de**

Gazel 106

Mısra: 13

Mescit, namaz kılınan yer

13. Gel berü mescidde ön şaf gözleyen şôfiyi gör
14. Menzili meyḥanede şaff-1 ni'āl oldu yine

4. **mescidde:-de**

Gazel 124

Mısra: 9

Mescit, namaz kılınan yer

9. Gāh mescidde gehī meyḥanede geh deyrde
10. Derbeder 'Amrī-i āvāre seni arar seni

Mesih:**1. Mesih:****Gazel 9**

Mısra: 12

Hz. İsa (as) peygamber

11. Seni hâlef kodı ihyâ-yı 'ışk eylemege

12. 'Aceb degüldür eger ölmedi diñilse Mesih

mesihānefes:**1. mesihānefes:****Gazel 54**

Mısra: 4

Mesiha nefesli (Hz İsa (as) peygamberin ölülere diriltten hastaları iyileştiren nefesi)

3. Ey dil-i hasta gözün aç ki iren

4. Ol Mesihānefes tabīb ancak

Mesih:**1. Mesih:****Gazel 28**

Mısra: 6

Mesih gibi (Ölülere diriltten, hastaları iyileştiren Hz İsa (as) peygamber gibi)

5. Ben öldüğüm bu kim dil uciyle bir añmadı

6. La'lün Mesih kim dil-i hasta tabīb idür

mesken:**1. meskenüñe: -üñ, -e****Gazel 109**

Mısra: 8

Yaşanılan yer, mekan

7. Āsitānında gönül mesken idinürseñ eger

8. Hür-ı firdevs-i berīn reşk ideler meskenüñe

2. mesken: -ür, -se, -ñ**Gazel 109**

Mısra: 7

Yaşanılan yer, mekan

7. Āsitānında gönül mesken idinürseñ eger

8. Hür-ı firdevs-i berīn reşk ideler meskenüñe

mesken ü cā it-:**1. mesken ü cā itdi:-di****Kıt'a 1**Mısra: **6***Yer edinmek , yerleşmek***5. Gör ki 'İsā mücerred olduğün****6. İtdi fark-1 felekde mesken ü cā****mesned:****1. mesnedi:-i****Gazel 49**Mısra: **5***Dayanak***5. 'Ömrüm budığı mesnedi ol şāh-1 luṭf idi****6. Şimdi kime ṭayana ki gitdi sened dirīg****meşreb:****1. meşreb:****Gazel 26**Mısra: **6***Huy, alışkanlık***5. Cām-1 lebi varken içerem hūn-1 cigerden****6. Bi' llāhi bu meşreb ki benüm var kimüñ var****mesrūr:****1. mesrūr:****Gazel 68**Mısra: **12***Sevinçli***11. Ol büt-i ra' nā ayağına yüzüm üzre düşüp****12. Secde-i şükr eyledüm Allāhuma mesrūr idüm****mest:****1. mesti:-i****Gazel 37**Mısra: **1***Sarhoş II Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı akli başından gitmiş, sarhoş olmuş*

1. Gözüñ mesti dil-i hünîn uğurlar
2. Mey ile şīşe-i rengīn uğurlar

2. **meste:-e**

Gazel 41

Mısra: 8

Sarhoş II Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı akli başından gitmiş, sarhoş olmuş

7. Gözlerüñ şırsa tañ mı gön̄lümüzi
8. Meste dükkân-ı şīşeger döymez

3. **mest:**

Gazel 68

Mısra: 13

Sarhoş II Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı akli başından gitmiş, sarhoş olmuş

13. ‘Amriyā dün mest iken buse kinār añdum gibi
14. Küsmiş ancak sögmedin geçdi bugün maḫhūr idüm

4. **mest:**

Gazel 130

Mısra: 20

Sarhoş II Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı akli başından gitmiş, sarhoş olmuş

19. Gezer ‘ışkuñ ḥārābatında ‘Amrī
20. Girībānçāk mest ü lāübālī

5. **mestem:-em**

Gazel 139

Mısra: 5

Sarhoş II Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı akli başından gitmiş, sarhoş olmuş

5. Öyle mestem mey-i la‘lūñle ki bir yire varana
6. Ḥaşr olunca arayam bulımayam bende beni

mest id-:

1. **mest idüp:-üip**

Gazel 140

Mısra: 7

Kendinden geçirme, sarhoş etme

7. Mest idüp bāde-i ‘ışk ile ene’l-ḥaḫ devrin
8. Seni sākī leb-i la‘līnūñi sāğar kıldı

2. **mest idüp:-üp****Gazel 142**

Mısra: 3

Kendinden geçirme, sarhoş etme

3. Mest idüp yüzine yüzüm sürdüm

4. Baht yüz tutdı fırsat el virdi

mest ol-:1. **mest oldı:-dı****Gazel 3**

Mısra: 11

Kendinden geçmek, sarhoş olmak

11. Terennüm eyleyürek hāba vardı mest oldı

12. Açıldı sīne-i sīmīn çözüldi bend-i kabā

2. **mest olup:-up****Gazel 7**

Mısra: 9

Kendinden geçmek, sarhoş olmak

9. Sücūd it mest olup yār ışığında

10. Yeter 'uşşāka 'Amrī bu 'ibādet

3. **mest olma:-ma****Kaside 2**

Mısra: 10

Kendinden geçmek, sarhoş olmak

9. Melāmet iderler şaķın 'ākıbet

10. Şarāb-ı gurūrı içüp olma mest

4. **mest olup:-up, -****Gazel 121**

Mısra: 7

Kendinden geçmek, sarhoş olmak

7. Mest olup ağlamadan şanma ki bīhūş oldum

8. Hānde-i hemdem-i nādān ile öldüm gitdi

mest ü bīhūş:1. **mest ü bīhūş:****Murabba 1**

Mısra: 3

Sarhoş olup kendinden geçen

3. Mest ü bîhüş olmağın Allāh ki hûş eyyāmıdır
4. Sākıyā şevk ile taldur cāmı nûş eyyāmıdır

mest-i 'ışk:

1. **mest-i 'ışk:**

Gazel 142

Mısra: 11

Aşk sarhoşu

11. Rind ü kallāş u mest-i 'ışk oldum
12. 'Āmrıyem bunca şan'at el virdi

mest-i lāya'kıl:

1. **mest-i lāya'kıl:**

Murabba 2

Mısra: 4

Aklı başından gitmiş, sarhoş

3. 'İşk meyhānesine bīser ü bīpā gidelüm
4. Mest-i lāya'kıl olalum yaqalar çāk idelüm

2. **mest-i lāya'kıl:**

Murabba 2

Mısra: 4

Aklı başından gitmiş, sarhoş

3. Kibr ü kīni şatalum cām-ı maḥabbet alalum
4. Mest-i lāya'kıl olalum yaqalar çāk idelüm

3. **mest-i lāya'kıl:**

Murabba 2

Mısra: 4

Aklı başından gitmiş, sarhoş

3. Germ olup bir birimüz üstine güller şaçalum
4. Mest-i lāya'kıl olalum yaqalar çāk idelüm

4. **mest-i lāya'kıl:**

Murabba 2

Mısra: 4

Aklı başından gitmiş, sarhoş

3. Çalalum çağıralum ırlayalum iç içelüm
4. Mest-i lāya'kıl olalum yaqalar çāk idelüm

5. mest-i lāya´kıl:**Murabba 2**

Mısra: 4

Aklı başından gitmiş, sarhoş

3. Bertaraf eyleyelüm cübbe vü destāri yine

4. Mest-i lāya´kıl olalum yaqalar çāk idelüm

6. mest-i lāya´kıl:**Gazel 76**

Mısra: 3

Aklı başından gitmiş, sarhoş

3. Bāde-i la´l-i lebinden mest-i lāya´kıl kılan

4. Düşürüp sevdā-yı ´ışka bīser ü sāmān iden

mest-i nāz:**1. mest-i nāz:****Gazel 137**

Mısra: 3

Naz sarhoşu II Sevgili

3. Hüsünüñe mağrursın ey mest-i nāz

4. Kanda çağlarsın yaşum ırmağın

metā´:**1. metā´:****Gazel 47**

Mısra: 8

Mal, kıymetli eşya

7. Perde-i nāmūsı hīçe alma kim

8. ´ışk bāzārında geçmez bu metā´

metā´-ı şabr:**1. metā´-ı şabrın:-m****Gazel 37**

Mısra: 4

Sabır sermayesi

3. Şaçunuñı bağla kim ben bīkarāruñ

4. Metā´-ı şabrın ol bīdīn uğurlar

mevc ur-:1. **mevc ura:-a****Kaside 1**

Mısra: 55

Dalgalanmak, coşmak

55. Ne dem ki mevc ura deryā-yı himmetüñ kıla cüş

56. Yedi deñiz ola bir kaçtrasında nā peydā

mey:1. **mey:****Gazel 22**

Mısra: 7

Şarap

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevk ile

8. Dirler ol hūr-ı behište gül midür bülbül midür

2. **mey:****Gazel 37**

Mısra: 2

Şarap

1. Gözüñ mesti dil-i hūnīn uğurlar

2. Mey ile şīşe-i rengīn uğurlar

3. **mey:****Gazel 47**

Mısra: 5

Şarap

5. Güş idüp bülbül sözün mey nüş kııl

6. Kılma vā'iz kııl u kālīn istimā'

4. **mey:****Gazel 106**

Mısra: 12

Şarap

11. Gülşen-i cennet dilerseñ hāne-i hammāra var

12. Muğbeçe hūrī vü mey āb-ı zülāl oldı yine

5. **mey:****Gazel 107**

Mısra: 9

Şarap

9. Āhiretde şorusın vire güzelsüz mey içüp
10. Ol ki şoĥbet hevesin ide girāncānlar ile

6. **mey:**

Gazel 118

Mısra: 5

Şarap

5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise
6. Hāz yirin añlamadum 'ışk u maĥabbetden iyi

7. **mey:**

Gazel 119

Mısra: 10

Şarap

9. Bu ğuşşa def 'ine kerem-i Hāĥka tayanup
10. 'Amrī mey iç egerçi ki içdüñ yemīn dahi

8. **mey:**

Gazel 129

Mısra: 5

Şarap

5. Cāna cānlar baĥışlayan mey mi
6. Yoksa ol la'l-i canfezā mı ki

9. **mey:**

Gazel 134

Mısra: 5

Şarap

5. Mey yirine ciĥer kanını nūş idenlere
6. Bi'llāhi dirīĥ eyleme bir merĥabācuĥı

mey şevkı:

1. **mey şevkı:**

Gazel 43

Mısra: 4

Şarap arzusu

3. Lebūñ zevĥı alur cān naĥdin elden
4. Ki mey şevkı kıılır kişiyi müflis

mevdān:

1. **mevdāna:-a**

Gazel 36

Mısra: 5
Meydan II Aşk meydanı

5. Girüp meydāna ‘uşşāk arasında
6. Semend-i nāzı her yana çaparlar

mevdān-ı ‘ışka:

1. mevdān-ı ‘ışka:-a
Gazel 116
Mısra: 7
Aşk meydanı

7. Mevdān-ı ‘ışka kim qodı bu qanlı başları
8. Āşüb-ı ehl-i ‘ışka eger serserī ise

meye düş-:

1. meye düşmiş:-miş
Gazel 108
Mısra: 3
Sarhoş olmak

3. Meye düşmiş yürür āvāre benüm gibi habāb
4. Bir nefes şöhbet için dilber-i ra‘nālar ile

meyfürüş:

1. meyfürüş:
Müfret 4
Mısra: 2
Şarap satıcı, meyhaneci II Sevgili

1. Bağrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
2. Ol meyfürüş dilber tırmiş kebāb şancur

mevhane:

1. meyhaneye:-ye
Gazel 96
Mısra: 2
İçki içilen yer

1. ‘Āşıkām kāfirler içre bir gözi mestāneye
2. Zülfi kıllabı çeker iltür beni meyhaneye

2. meyhaneye:-ye
Gazel 96

Mısra: **10**

İçki içilen yer

9. ‘Amrīce şōfī olur mı zāhidā bi’llāhi kim
10. Kılmadın cum‘a namāzın gitmedi meyhāneye

3. **meyhānede:-de**

Gazel 124

Mısra: **9**

İçki içilen yer

9. Gāh mescidde gehī meyhānede geh deyrde
10. Derbeder ‘Amrī-i āvāre seni arar seni

mey-i ahmer:

1. **mey-i ahmer:**

Gazel 143

Mısra: **1**

Kırmızı şarap

1. Ol ki nūş eyler ciger qanın mey-i ahmer gibi
2. Nuql-i ğamdur yidügi ey ğonca leb sükker gibi

mey-i bîġış:

1. **mey-i bîġış:**

Gazel 132

Mısra: **6**

Saf şarap

5. Ağlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
6. Baña baġrum qanı saña mey-i bîġış düşdi

mey-i ergavān:

1. **mey-i ergavān:**

Gazel 136

Mısra: **2**

Erguvan şarabı II Kanlı gözyaşı

1. Ol dem qanı terāne-i bezmüm fiġān idi
2. Qanlı yaşum qadehde mey-i ergavān idi

mey-i hamrā:

1. **mey-i hamrā:**

Gazel 3

Mısra: 6
Kırmızı şarap

5. Hezār nāz ile geldi oturdı yanumda
6. Elinde sāğar-ı zerrīn tolu mey-i hāmṛā

mey-i 'ışk:

1. **mey-i 'ıška:-a**
Gazel 126
Mısra: 9
Aşk şarabı

9. 'Amrī-i şeydā mey-i 'ıška düşüp
10. Kendüyi rüsvā-yı cihān eyledi

mey-i la'l:

1. **mey-i la'linden:-in, -den**
Gazel 24
Mısra: 4
Kırmızı şarap II Sevgilinin aşığı sarhoş eden dudağı

3. Ne haber ısmarlamak kim dostlar
4. Ben mey-i la'linden oldum bīḥaber

2. **mey-i la'l:**
Murabba 2
Mısra: 2
Kırmızı şarap II Sevgilinin aşığı sarhoş eden dudağı

1. Ey cuvān pīr-i muğāndan yine himmet alalum
2. Mey-i la'l adına iksīr-i sa'ādet alalum

meykede:

1. **meykedede:-de**
Murabba 2
Mısra: 2
Meyhane

1. Gel mesāvī yiridür mescid öninden kaçalum
2. Varalum meykedede 'ışk rümüzın açalum

2. **meykedeye:-ye**
Gazel 107
Mısra: 3
Meyhane

3. Gel ki gül naḥlin alup meykedeye ‘azm idelüm
4. Başka sancaḳ çekelüm biz daḥi yārānlar ile

meyl id-:

1. meyl idüp:-*üp*

Gazel 79

Mısra: 3

Uymak, dediğiğni yapmak

3. Bād-ı hevāya meyl idüp āhumdan incinüp
4. Ol nāz idici serv-i dilārā degül misin

2. meyl itdürimez:-*düri, -mez*

Gazel 134

Mısra: 1

Eğmek

1. Meyl itdürimez āh o boyu müntehācuđı
2. Bād ile gerçi kim egilür gül budacuğı

mezād:

1. mezād:

Gazel 12

Mısra: 6

Açık arttırma yoluyla satışa çıkarmak

5. Kimesne niceye dimez yüzine bakmaz hiç
6. Güzeller içre dilā can metā‘ in itme mezād

mezmūm:

1. mezmūmuz:-*uz*

Gazel 40

Mısra: 10

Yerilmiş

9. ‘Iřk erbābı içre memdūḥuz
10. Zühd ařḥābı içre mezmūmuz

mı-mi:

1. mi:

Kaside 1

Mısra: 26

Soru edatı

25. utuşdum odlara yandum kl oldum ey gül-i ter
26. Henüz sem'ne irmez mi h u vveyl

2. **misin:-sin**

Kaside 1

Mısra: 35

Soru edati

35. Bilür misin neler itdün baa zamna uyup
36. İşitmeye mi didün anı seyyidü' l vzer

3. **mi:**

Kaside 1

Mısra: 36

Soru edati

35. Bilür misin neler itdün baa zamna uyup
36. İşitmeye mi didün anı seyyidü' l vzer

4. **mi:**

Kaside 2

Mısra: 2

Soru edati

1. Nedür ey cuvn bunca 'izz  cell
2. Yiğitlige gelmez mi yoksa zevl

5. **mi:**

Kaside 2

Mısra: 4

Soru edati

3. Neye ğirresin behcete bilmezsin
4. İrişmez mi pyna hüsn  ceml

6. **mi:**

Gazel 4

Mısra: 4

Soru edati

3. Sen felek evcinde ben tahte's Őerda ey melek
4. İre mi yirden göke feryd u efgnum saa

7. **mi:**

Müfret 4

Mısra: 1

Soru edati

1. Bağrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
2. Ol meyfürüş dilber tırmiş kebâb şancur

8. mi:

Kıt'a 4

Mısra: 2

Soru edatı

1. Ben ki 'uryânla toğmışam anadan
2. Zevk idem mi cihānda tañtanadan

9. mı:

Kıt'a 4

Mısra: 4

Soru edatı

3. Çıplacak gördüm ol gülendāmı
4. Tā ölince çıkam mı ben banadan

10. mi:

Gazel 6

Mısra: 10

Soru edatı

9. Peykân-ı dost dilde karar eylemez geçer
10. 'Amrî şikeste şîşede hiç eglenür mi âb

11. mı:

Gazel 6

Mısra: 2

Soru edatı

1. Dilber ki uyhuya vara gelmez gözüme hâb
2. Öpsem tuya mı diyü çeker cânım ıztırâb

12. mi:

Gazel 8

Mısra: 13

Soru edatı

13. 'Amriyâ taşvîr-i hüsn itmekde mânendüñ mi var
14. Sen de bir üstâdsın kılsañ n'ola Mânîyle bahş

13. mi:

Gazel 11

Mısra: 8

Soru edatı

7. Cigerüm anın ier cm-1 mey imezlenr h
8. Bu da ne Şive mi ki h meded vh meded

14. **mi:**

Gazel 11
Mısra: 2
Soru edati

1. Her sehergh direm asret ile h meded
2. İrgreydi ola mı h-1 sehergh meded

15. **mi:**

Gazel 12
Mısra: 7
Soru edati

7. Haber mi viridi boyundan Őab ki urrem olup
8. Sem'a girmek in zdi urrasın ŐimŐd

16. **mi:**

Gazel 13
Mısra: 2
Soru edati

1. Hsn ili sancaın eker ad-i yr
2. Olsa an mı gzellere serdr

17. **mi:**

Gazel 14
Mısra: 3
Soru edati

3. Cebhe mi bu y beyz-1 nme-i sn  ceml
4. Ol muavves as mı y ol nmede ur mdur

18. **mdur:-dur**

Gazel 14
Mısra: 1
Soru edati

1. rz-1 zb mdur ol y Yed-i Beyz mdur
2. Lal-i rhefz mdur bu y dem-i s mdur

19. **mdur:-dur**

Gazel 14
Mısra: 2
Soru edati

1. 'Ārız-ı zībā mıdur ol yā Yed-i Beyzā mıdur
2. La'l-i rūḥefzā mıdur bu yā dem-i 'Īsā mıdur

20. **mıdur:-dur**

Gazel 14

Mısra: 2

Soru edatı

1. 'Ārız-ı zībā mıdur ol yā Yed-i Beyzā mıdur
2. La'l-i rūḥefzā mıdur bu yā dem-i 'Īsā mıdur

21. **mı:**

Gazel 14

Mısra: 4

Soru edatı

3. Cebhe mi bu yā beyāz-ı nāme-i ḥüsn ü cemāl
4. Ol muḳavves ḳas mı yā ol nāmede tuḡrā mıdur

22. **mıdur:-dur**

Gazel 14

Mısra: 4

Soru edatı

3. Cebhe mi bu yā beyāz-ı nāme-i ḥüsn ü cemāl
4. Ol muḳavves ḳas mı yā ol nāmede tuḡrā mıdur

23. **mıdur:-dur**

Gazel 14

Mısra: 6

Soru edatı

5. Zāhidā ṭurmaz ögersin cennettiñ ḥūrīlerin
6. Ṭoḡrusın di dilberümce serv-i ḥoşbālā mıdur

24. **mı:**

Gazel 17

Mısra: 4

Soru edatı

3. 'Anberāmīz eser nesīm-i şabā
4. Yā Rab ol māh kakūlin mi ṭarar

25. **mı:**

Gazel 18

Mısra: 7

Soru edatı

7. Zaḥm-i dendān mı irürdüm leb-i şīrīnine kim
8. Virmeyüp Tañrı selāmını geçer nāzlanur

26. **mı:**

Gazel 21
Mısra: 2
Soru edatı

1. Cām-ı la' lüñsüz karār itmez dil-i bīçāreler
2. Hīç olur mı bādesüz ārām ide āvāreler

27. **mi:**

Gazel 25
Mısra: 10
Soru edatı

9. ' Amrī meded ki ğamze diyü öldüğüm benüm
10. Bağrum delinmesün mi ki tır-i қаzā çıkar

28. **mı:**

Gazel 31
Mısra: 3
Soru edatı

3. Tañ mı 'ālem gözüme tār olsa
4. Şem'-i bahtum benüm söyünmişdür

29. **mı:**

Gazel 34
Mısra: 5
Soru edatı

5. Kimse kucmaz mı ol miyānı didüm
6. Kimse kucmaz meger kemer didiler

30. **mı:**

Gazel 36
Mısra: 3
Soru edatı

3. ' Aceb bu var mı dilberlik yolında
4. Görürler 'āşığı yoldan şaparlar

31. **mı:**

Gazel 38
Mısra: 5
Soru edatı

5. Şuşadun mı anua oydu mı ey dil canua
6. Ne dşersin stine ol amze aner kendidr

32. m:

Gazel 38

Mısra: 5

Soru edat

5. Şuşadun mı anua oydu mı ey dil canua
6. Ne dşersin stine ol amze aner kendidr

33. m:

Gazel 40

Mısra: 5

Soru edat

5. Şemse nisbet olur mı zlla vcd
6. Ala basa atuda madmuz

34. m:

Gazel 50

Mısra: 5

Soru edat

5. Germ olmasun mı dil yine gn odı baına
6. Kim aikre ıldı ruu aitb- luf

35. m:

Gazel 61

Mısra: 11

Soru edat

11. Dil mell olmasun mı ekmden
12. Dşdı girdba zevraq gzmn

36. md:-d

Gazel 62

Mısra: 9

Soru edat

9. Gnli gibi yanar md gynkl 'Amrnn
10. Şem-i ruuda olmasa pervne belern

37. miydm:-ydm

Gazel 63

Mısra: 5

Soru edat

5. Şūrīdehāl olup düşe miydüm ayaklara
6. Başumda olmasa saçı sevdāsı Aḥmedūñ

38. **mi:**

Gazel 64
Mısra: 9
Soru edatı

9. ‘Amriyā her kişiye ya ‘nī ferah virmez mi
10. Şūḥ dilberler arasında olan sözi dimek

39. **mı:**

Gazel 75
Mısra: 10
Soru edatı

9. Görüp sen kāfiri gitmez ḥayālinden şanem fikri
10. Namāzı ‘Amrīnūñ hīç ola mı maḳbul ola kıblem

40. **mı:**

Gazel 78
Mısra: 6
Soru edatı

5. Mühr urulmuş şem‘-i kāfūrī midür ya sīm-i şāf
6. Yoḥsa dendān zaḥmı mı naḳş itdi yāruñ gerdenin

41. **mıyam:-yam**

Gazel 79
Mısra: 7
Soru edatı

7. Ben yā mıyam ki ḥam ola ḳaddüm didüm didi
8. Oḳ gibi toḡru söyleyelüm yā degül misin

42. **mı:**

Gazel 80
Mısra: 5
Soru edatı

5. Āl beñ afāḳı müşkīn eylemek olur mı hīç
6. Müşkdür bu āl vālā içre ḳalmışdur nihān

43. **mı:**

Gazel 81
Mısra: 5
Soru edatı

5. Bendede ʔakat ʔalur mı ʔitse Şahı bendenüñ
6. Bende ʔakat ʔalmadı Şah-ı cihānumdur giden

44. **misin:-sin**

Gazel 83

Mısra: 8

Soru edatı

7. Serv ʔaddüñle Őalın kim hūblar uysun saña
8. Sancaʔuñ ʔek beg güzelsin hūsn iline mirsin

45. **mi:**

Gazel 83

Mısra: 10

Soru edatı

9. ʔutdı āfāʔı cemālün ʔaçma ‘Amrīden begüm
10. ʔul gerekmez mi saña sultān-ı ‘ālemʔirsin

46. **mı:**

Gazel 84

Mısra: 2

Soru edatı

1. Gül zaħmını hāruñ götürür bülbül ucından
2. Bülbül n’ola ʔok mı dile düşse gül ucından

47. **miyem:-yem**

Gazel 87

Mısra: 1

Soru edatı

1. Bilmez miyem seni nesin ey bīvefā nesin
2. ĀŐüb-ı rüzgār u belā-yı zemānesin

48. **mi:**

Gazel 91

Mısra: 7

Soru edatı

7. Nigār miħneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eylesin

49. **mı:**

Gazel 96

Mısra: 9

Soru edatı

9. ‘Amrīce şôft olur mı zāhidā bi’llāhi kim
10. Kılmadın cum‘a namāzın gitmedi meyḥāneye

50. **mi:**

Gazel 116

Mısra: 5

Soru edatı

5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
6. Maḳşūd eger ki şarılacak bir deri ise

51. **mi:**

Gazel 118

Mısra: 1

Soru edatı

1. ‘Ārife gūşe mi var künc-i ferāgatden iyi
2. Sāliketūşe mi var genc-i ḳanā‘atden iyi

52. **mi:**

Gazel 118

Mısra: 2

Soru edatı

1. ‘Ārife gūşe mi var künc-i ferāgatden iyi
2. Sāliketūşe mi var genc-i ḳanā‘atden iyi

53. **mı:**

Gazel 118

Mısra: 4

Soru edatı

3. Cānib-i Ḥaḳḳı bilen bilmeye şehler ḳapusın
4. Ḳanı bir şāh mı var Ḥazret-i ‘İzzetden iyi

54. **mı:**

Gazel 120

Mısra: 1

Soru edatı

1. Şīve vü nāza ḡayet olmaz mı
2. Bu ‘itāba nihāyet olmaz mı

55. **mı:**

Gazel 120

Mısra: 2

Soru edatı

1. Şīve vü nāza ğayet olmaz mı
2. Bu 'itāba nihāyet olmaz mı

56. mı:

Gazel 120

Mısra: 4

Soru edatı

3. Tūtalum k̄ul günāh ider nāġāh
4. Luṭf-ı ūhden ħimāyet olmaz mı

57. mı:

Gazel 120

Mısra: 5

Soru edatı

5. Tevbe ūyı yumaz mı 'iūyanı
6. Feyz Ḥakdan 'inayet olmaz mı

58. mı:

Gazel 120

Mısra: 6

Soru edatı

5. Tevbe ūyı yumaz mı 'iūyanı
6. Feyz Ḥakdan 'inayet olmaz mı

59. mı:

Gazel 120

Mısra: 8

Soru edatı

7. Ma'ūūyet zulmetinde yol azana
8. Nūr-ı Ḥakdan hidāyet olmaz mı

60. mı:

Gazel 120

Mısra: 10

Soru edatı

9. 'Iūk-ı Mecnūnı añup aġladuġum
10. Derd-i dilden ħikāyet olmaz mı

61. mı:

Gazel 120

Mısra: 12

Soru edatı

11. Kādī olduĝda irte Hāzret-i Hāk
12. Hūblardan Őikāyet olmaz mı

62. mı:

Gazel 120
Mısra: 13
Soru edatı

13. ‘Amrīye daĝi Őefkatūñ yok mı
14. Őīve vü nāza ĝāyet olmaz mı

63. mı:

Gazel 120
Mısra: 14
Soru edatı

13. ‘Amrīye daĝi Őefkatūñ yok mı
14. Őīve vü nāza ĝāyet olmaz mı

64. mı:

Gazel 127
Mısra: 9
Soru edatı

9. GūŐ ide mi niyāz-ı derviŐi
10. ‘Amriyā ‘izz ü nāz aŐĝābı

65. mı:

Gazel 129
Mısra: 2
Soru edatı

1. Nāz mı ki Őatduĝuñ cefā mı ki
2. Hānde mi kılduĝuñ belā mı ki

66. mı:

Gazel 129
Mısra: 5
Soru edatı

5. Cāna cānlar baĝıŐlayan mey mi
6. Yoksa ol la‘l-i canfezā mı ki

67. mı:

Gazel 129
Mısra: 1
Soru edatı

1. Nāz mı ki şatduĝuñ cefā mı ki
2. Hānde mi kılduĝuñ belā mı ki

68. mı:

Gazel 129

Mısra: 1

Soru edatı

1. Nāz mı ki şatduĝuñ cefā mı ki
2. Hānde mi kılduĝuñ belā mı ki

69. mı:

Gazel 129

Mısra: 2

Soru edatı

1. Nāz mı ki şatduĝuñ cefā mı ki
2. Hānde mi kılduĝuñ belā mı ki

70. mı:

Gazel 129

Mısra: 4

Soru edatı

3. Būseñ almaĝ için du‘ā kıldum
4. Ne i ki hīç olur du‘ā mı ki

71. mı:

Gazel 129

Mısra: 6

Soru edatı

5. Cāna cānlar baĝıřlayan mey mi
6. Yoksa ol la‘l-i canfezā mı ki

72. mı:

Gazel 129

Mısra: 8

Soru edatı

7. Küfr-i zülfüñe virdüm imānı
8. Müftīye şormadum hāṭā mı ki

73. mı:

Gazel 129

Mısra: 10

Soru edatı

9. ‘Amrīyi bir güzel sever dirler
10. Kim i ki sevdüğü Duḳā mı ki

74. **mi:**

Gazel 130

Mısra: 6

Soru edatı

5. Şuvarmasa ciger kanıyle bülbül
6. Kızı l gül mi virürdi gül nihāli

75. **mi:**

Gazel 131

Mısra: 3

Soru edatı

3. Sen mi didün ĩmānsuz ol çeşm-i pürāşūba
4. Yağmaya vire ‘aḳlı tārāc ide ĩmānı

76. **mi:**

Gazel 134

Mısra: 3

Soru edatı

3. Çarḫ-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş
4. Ben zerreye qarīn ide sen mehlīkācuḡı

77. **mi:**

Gazel 134

Mısra: 9

Soru edatı

9. Ol tıf l-ı nāzenīn gele mi hōcreme benüm
10. Varma levend odasına dirmiş babacuḡı

78. **mi:**

Gazel 141

Mısra: 1

Soru edatı

1. Hey yalancı nigār hey seni mi
2. Qanı ‘ahd u qarār hey seni mi

79. **mi:**

Gazel 141

Mısra: 2

Soru edatı

1. Hey yalancı nigâr hey seni mi
2. Kanı 'ahd u karar hey seni mi

80. **mi:**

Gazel 141

Mısra: **4**

Soru edati

3. Seni bilmez miyem ne kâfirsın
4. Sende n'eyler karar hey seni mi

81. **mi:**

Gazel 141

Mısra: **6**

Soru edati

5. Hây bilmez gözüne hey dimedük
6. Fitne-i rüzgâr hey seni mi

82. **mi:**

Gazel 141

Mısra: **8**

Soru edati

7. Gönlüm alduñ hezâr 'işve ile
8. Yüri ey şivekâr hey seni mi

83. **mi:**

Gazel 141

Mısra: **10**

Soru edati

9. Şaçlarıñ bendini çözüp itdün
10. 'Aqlumı târ u mâr hey seni mi

84. **mi:**

Gazel 141

Mısra: **12**

Soru edati

11. Esdürüp bād-ı āhumı komaduñ
12. Şâh-ı 'ömrümde bār hey seni mi

85. **mi:**

Gazel 141

Mısra: **14**

Soru edati

13. Bülbül-i bâğ-ı hüsn iken ‘Amrî
14. Eyledüñ anı zâr hey seni mi

micmer:

1. micmer:

Gazel 143

Mısra: 6

Buhurdanlık II Aşığın kalbi

5. Hind-i zülfinüñ elinden oda tutdı ‘ūd-vār
6. Bu dil-i pürsüz kim şad pāredür micmer gibi

2. micmer:

Gazel 27

Mısra: 4

Buhurdanlık II Aşığın kalbi

3. Dil ü cān ‘ūdını yaqup cigerüm
4. Bezm-i miñnetde gezdürür micmer

3. micmer:

Gazel 140

Mısra: 4

Buhurdanlık II Aşığın kalbi

3. Hattuñı müşk-i Hıtā hālüñi ‘anberden iden
4. Dil-i sūzānum ile sīnemi micmer kıldı

micmere gerdān:

1. micmeregerdānı:-ı

Gazel 111

Mısra: 6

Dolaşan buhurdanlık II Sevgilinin saçı

5. Zülfün gibi ter müşk ile tıldırdı cihanı
6. Olup çemenüñ micmeregerdānı benefşe

micmer-i ‘ışk:

1. micmer-i ‘ışkında:-ın, -da

Gazel 67

Mısra: 7

Aşk buhuru

7. 'Ūd-ı cān yaq micmer-i 'ıřkında kim
8. Dil meřāmina ire bŷy-ı vişal

mıdur-midür:

1. mıdur:

Gazel 14

Mısra: 1

Bildirme eki almış soru edati

1. 'Ārıż-ı zībā mıdur ol yā Yed-i Beyzā mıdur
2. La'l-i rŷhefzā mıdur bu yā dem-i 'Īsā mıdur

2. mıdur:

Gazel 14

Mısra: 8

Bildirme eki almış soru edati

7. Bir güzel dŷn 'aşıkın öldürdi dirler bilmedük
8. Öldüren ol řŷh u ol ölen fŷlān řeydā mıdur

3. mıdur:

Gazel 14

Mısra: 10

Bildirme eki almış soru edati

9. Hey koculası odaya gel didüm dilber didi
10. Hŷř varalum 'Amriyā ammā odañ tenhā mıdur

4. midür:

Gazel 22

Mısra: 1

Bildirme eki almış soru edati

1. Halka halka aşılanlar şaç mıdur sŷnbŷl midür
2. Dāne dāne görinenler beñ midür fŷlfŷl midür

5. midür:

Gazel 22

Mısra: 2

Bildirme eki almış soru edati

1. Halka halka aşılanlar şaç mıdur sŷnbŷl midür
2. Dāne dāne görinenler beñ midür fŷlfŷl midür

6. midür:

Gazel 22

Mısra: 2

Bildirme eki almış soru edati

1. Halka halka aşılanlar saç mıdur sünbül midür
2. Dâne dâne görinenler beñ midür fülful midür

7. **midür:**

Gazel 22

Mısra: 4

Bildirme eki almış soru edati

3. Deng ü sergerdân olup ayaklara şalan beni
4. Bu kara bahtum midur şol ‘anberin kākül midür

8. **midür:**

Gazel 22

Mısra: 6

Bildirme eki almış soru edati

5. Pürşafâ idüp beni meclisde sermest eyleyen
6. Bâde-i şâfi midür sol nergis-i şengül midür

9. **midür:**

Gazel 22

Mısra: 6

Bildirme eki almış soru edati

5. Pürşafâ idüp beni meclisde sermest eyleyen
6. Bâde-i şâfi midür sol nergis-i şengül midür

10. **midür:**

Gazel 22

Mısra: 8

Bildirme eki almış soru edati

7. Lâlereng olsa mey içüp söze gelse şevk ile
8. Dirlere ol hür-ı behište gül midür bülbül midür

11. **midür:**

Gazel 22

Mısra: 8

Bildirme eki almış soru edati

7. Lâlereng olsa mey içüp söze gelse şevk ile
8. Dirlere ol hür-ı behište gül midür bülbül midür

12. **midür:**

Gazel 22

Mısra: 10

Bildirme eki almış soru edati

9. Müşkili var ‘Amrīnün yok dime şorsun dostum
10. Leblerüñ rengi cigerler kanı mıdur mül midür

13. mıdur:

Gazel 22

Mısra: 1

Bildirme eki almış soru edati

1. Halka halka aşılanlar saç mıdur sünbül midür
2. Dâne dâne görinenler beñ midür fülful midür

14. mıdur:

Gazel 22

Mısra: 4

Bildirme eki almış soru edati

3. Deng ü sergerdān olup ayaklara şalan beni
4. Bu kara bahtum mıdur şol ‘anberīn kākül midür

15. mıdur:

Gazel 22

Mısra: 10

Bildirme eki almış soru edati

9. Müşkili var ‘Amrīnün yok dime şorsun dostum
10. Leblerüñ rengi cigerler kanı mıdur mül midür

16. mıdur:

Gazel 32

Mısra: 9

Bildirme eki almış soru edati

9. Kāmetüñ servi hevādāri mıdur ‘Amrī gibi
10. Bāğ-ı kūyuñ tolanur peyk oluban bād-ı seher

17. mıdur:

Gazel 55

Mısra: 4

Bildirme eki almış soru edati

3. Gülşen-i Firdevse girsem bir nazar seyr eylesem
4. Var mıdur görsem nazīri ol gül-i handānumuñ

18. midür:

Gazel 71

Mısra: 3

Bildirme eki almış soru edati

3. Sevdüğüm midür günāhum bilmedüm
4. Baña bu zulmün nedendür sevdüğüm

19. **midür:**

Gazel 78

Mısra: 5

Bildirme eki almış soru edati

5. Mühr urulmuş şem‘-i kāfūrī midür ya sīm-i şāf
6. Yoḥsa dendān zaḥmı mı naqş itdi yāruñ gerdenin

20. **mıdur:**

Gazel 84

Mısra: 7

Bildirme eki almış soru edati

7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
8. Uçup kaçā ‘āşıkları görüp yol ucından

21. **mıdur:**

Gazel 90

Mısra: 11

Bildirme eki almış soru edati

11. Şorduğum bu bilmezem kim büse dirler ol mıdur
12. Mive-i bāğ-ı maḥabbet şulu şeftālū diyen

22. **midür:**

Gazel 91

Mısra: 5

Bildirme eki almış soru edati

5. Be-hey begüm kuluñam didüğüm midür suçum
6. Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin

23. **mıdur:**

Gazel 91

Mısra: 1

Bildirme eki almış soru edati

1. Revā mıdur ki raḳībe vefālar eyleyesin
2. Muḥibb-i şādıka cevır ü cefālar eyleyesin

24. **mıdur:**

Gazel 99

Mısra: 3

Bildirme eki almış soru edati

3. Bağrum döğindi merḥametüñ yoğ mıdur baña
4. Şefkat idüp gözümdeñ ağan kanı aña ya

mihmān:

1. **mihmān:**

Gazel 86

Mısra: 6

Misafir II Ayrılık ateşi

5. Sīnemde karar eylesesün sūz-ı firākuñ
6. Yağdı beni bunuñ gibi mihmān oda yansun

2. **mihmān:**

Gazel 89

Mısra: 8

Misafir II Sevgilinin süzgün yan bakışı

7. Ğamzeñ dile gelse aña ta'zīm iderem çün
8. İkrām gerek kāfir olursa daği mihmā

mihnet:

1. **mihnet:**

Gazel 28

Mısra: 8

Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet

7. Ne kışsa diyü şorma dil-i derdmende ki
8. Ğam hışsesi vü guşşā vü mihnet naşībidür

2. **mihneti:-i**

Gazel 91

Mısra: 7

Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet

7. Niğār mihneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eylesesin

mihnet evi:

1. **mihnet evin:-n**

Gazel 63

Mısra: 10

Üzüntü, dert, elem, keder evi II Aşığın kalbi

9. Yıkdı gönülde hāne-i şādīyi 'Amriyā
10. Mihnet evin yapar ğamı bennāsı Aḥmedüñ

mihr:**1. mihr:****Gazel 9**

Mısra: 2

Güneş

1. Zihī kemāl-i şabāhat zihī cemāl-i şabīḥ
2. K'ider nezāre kılan mihr ü māhdan terciḥ

2. mihrüñi:-üñ, -i**Gazel 62**

Mısra: 5

Güneş II Sevgi

5. Göñlümde muḥkem itdi şehā mihrüñi senüñ
6. Möhr urdı şan ḥazīne-i sulṭāna beñlerüñ

3. mihrin:-in**Gazel 119**

Mısra: 4

Güneş, parlaklık

3. Kimse çerāğ uyarmağı fikr itmez oldu hīç
4. Mihrin nihān ider gibi çarḥ-ı berīn daḥi

4. mihrine:-i, -ne**Gazel 135**

Mısra: 4

Güneş, parlaklık

3. Kevkeb-i baḥtum durur gökden düşen yā ḥöd felek
4. Mehlikālar mihrine baḫup ḳomaz taşlar beni

mihr ü māh:**1. mihr ü māhiyle:-iy, -le****Gazel 59**

Mısra: 8

Güneş ve Ay

7. Ḥüblar dolāba binmiş ḥayrete vardum görüp
8. Eyle şandum yire inmiş mihr ü māhiyle felek

mihr ü meh:**1. mihr ü meh:****Gazel 94**

Mısra: 5
Güneş ve Ay

5. Mihr ü meh çaldı beşâret tablını ey serv-i nâz
6. Sen dikildün hüsni iline pâdişâ şimden girü

mihrâb:

1. **mihrâbı:-ı**

Gazel 127

Mısra: 8

Yönelinen makam II Sevgilinin kemer şeklindeki kaşları ve kaşların arasında kalan kısım

7. Baş götürmezdi secdeden âdem
8. Ey perî kaşuñ olsa mihrâbı

mihrâb-ı 'ışk:

1. **mihrâb-ı 'ışk:**

Gazel 51

Mısra: 10

Aşk mihrabı II Sevgilinin kemer şeklindeki kaşları ve kaşların arasında kalan kısım

9. 'Amriyâ baş egme ta'lim itdi ebrü-yı nigâr
10. Secde öğretti niçe serkeşlere mihrâb-ı 'ışk

mihri:

1. **mihriyle:-yle, -**

Gazel 26

Mısra: 8

Güneş

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne tañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

mihri-i semâ:

1. **mihri-i semâ:**

Kaside 1

Mısra: 64

Gökyüzünün güneşi

63. Çerâğ-ı 'izzetüñ ol şem' den münevverdür
64. Ki lem' asiyle zıyâgüster oldı mihri-i semâ

milket-i gülşen:1. **milket-i gülşende:-de****Gazel 39**

Mısra: 5

Gül bahçesi ülkesi

5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül

6. Otağı lāle-i hamrā vü güller sāyebānidur

mīm:1. **mīmidür:-i, -dür****Gazel 98**

Mısra: 3

Mim harfi (Nokta - çizgi esasına dayanan Remil ilmindeki nokra)

3. Ya bir remmāl mīmidür ki nokta koyup anuñla

4. Kılām eyyām-ı vaşlından şikeste dilleri āgāh

minkār:1. **minķārıdur:-ı, -dur****Gazel 143**

Mısra: 7

Yırtıcı kuş gagası II Sevgilinin kirpiği

7. Gözlerüñ şebbāzı kim minķārıdur kirpüklerüñ

8. Cān hūmāsın şayd ider şol zūlf-i şāhınper gibi

minkār-ı bülbül:1. **minķār-ı bülbül:****Gazel 55**

Mısra: 1

Bülbülün gagası II Aşığın kalemi

1. Hāmedür minķār-ı bülbül medhine cānānumuñ

2. Berg-i gülden ideyin evrāqımı dīvānumuñ

minkār-ı tütü-i güyā:1. **minķār-ı tütü-i güyā:****Kaside 1**

Mısra: 44

Konuşan papağan gagası II Aşığın kalemi

43. Kaçan ki şehd ü şeker saçsa tatlu sözle olur

44. Zebān-ı hāmesi minķār-ı tütü-i güyā

minnet:**1. minnet:****Gazel 70**Mısra: **6***Şükür, hamd, borç*

5. Hamdü li'llâh biri iki gören aḥvel degülem
6. Haḫḫa minnet ki iki gözle biñi bir gördüm

mir'ât:**1. mir'âtıdur:-ı, -dur****Gazel 5**Mısra: **8***Ayna II Sevgilinin yanağı*

7. Her dü 'âlem naḫşını ehl-i şafaya gösterür
8. Cân u dil mir'âtıdur âyîne-i ruḫsârın öp

misin:**1. misin:****Müfret 5**Mısra: **1***Soru edatı*

1. İster misin ki olmayasın dünyede melûl
2. Toḫınma yâr göñline küsdürme sen sen ol

miskîn:**1. miskîn:****Gazel 5**Mısra: **4***Zavallı, aciz, hiçbir şeye sahip olmayan*

3. Yüzüñe sür yüzün ey bî dil du'â-yı nurdur
4. Âyet-i rahmetdür ey miskîn ḫaḫ-ı jengârın öp

2. miskîn:**Gazel 33**Mısra: **4***Misk kokulu*

3. Şöyle kim gülzâra ilte bûy müyuñdan nesîm
4. Her biten reyḫânı miskîn ü 'abîrefşân olur

3. **miskine:-e****Gazel 101**

Mısra: 3

Zavallı, aciz, hiçbir şeye sahip olmayan

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet n' idüğün
4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

4. **miskīnlige:-lig, -e****Gazel 111**

Mısra: 9

Zavallılık, acizlik

9. ' Amrī gibi baş egdi vü miskīnlige geldi
10. Serkeş görüp ol zülf-i perīşānı benefşe

miskin perçem:1. **miskin perçemüñ:-üñ****Gazel 58**

Mısra: 2

Zavallı perçem

1. Dīn ü devlet naḳdine el şundi bīdīn perçemüñ
2. Eyledi ben bu perīşānhāli miskin perçemüñ

2. **miskīn perçemüñ:-üñ****Gazel 58**

Mısra: 8

Misk kokulu perçem

7. Nār-ı ruḥsāruñda ḥālün 'ūd-ı ḥam itdi buḥur
8. Ol buḥūra 'anberīn oldı bu miskīn perçemüñ

mişl:1. **mişlin:-in****Gazel 38**

Mısra: 3

Benzer

3. Bir daḥi mişlin cihānda kimseler görmiş degül
4. Nice ḥūrī ol melek rūḥ-ı muşavver kendidür

mısr-ı dil:1. **Mısr-ı dil:****Gazel 78**

Mısra: 3

Gönül Mısır'ı (Hz. Yusuf (as) peygamberin yaşadığı ülke)

3. Mısr-ı dil sulţānidur ol dilber-i Yūsuf cemāl
4. Devlet-i vaşlın dilerseñ koma elden dāmenin

mīve:

1. mīvesi:-si

Gazel 42

Mısra: 2

Meyve II Naz

1. Kanı kaddūñ gibi serv-i serefrāz
2. Ki bergi şīve ola mīvesi nāz

mīve-i bāğ-ı maḥabbet:

1. mīve-i bāğ-ı maḥabbet:

Gazel 90

Mısra: 12

Muhabbet bağının meyvesi II Sevgilinin dudakları

11. Şordüğüm bu bilmezem kim buse dırlar ol mıdur
12. Mīve-i bāğ-ı maḥabbet şulu şeftālū diyen

mīve-i bāğ-ı vuşlat:

1. mīve-i bāğ-ı vuşlat:

Gazel 142

Mısra: 6

Kavuşma bağının meyvesi II Sevgilinin dudakları

5. Buse almağa destres buldum
6. Mīve-i bāğ-ı vuşlat el virdi

mīve-i ter:

1. mīve-i ter:

Gazel 38

Mısra: 1

Taze meyve II Sevgilinin dudakları

1. Leblerūñ cān meclisinde mīve-i ter kendidür
2. Tammağa tırur şuyı lezzetde şekker kendidür

miyān:1. **miyānuñla:**-un, -la**Gazel 1**

Mısra: 9

Bel

9. Bildüñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin

10. Ṭab‘-ı hayālēngīz ü zihn-i ḥurdedān virmiş saña

2. **miyānı:**-ı**Gazel 34**

Mısra: 5

Bel

5. Kimse kucmaz mı ol miyānı didüm

6. Kimse kucmaz meger kemer didiler

miyāne:1. **miyānesin:**-sin**Gazel 87**

Mısra: 6

Orta, vasat

5. Ey serv-i bāg egerçi ki bālā bülendsin

6. Ammā nigār ḳaddine nisbet miyānesin

mydum:1. **mydum:****Gazel 57**

Mısra: 7

Soru edati

7. Dostum ben düşmanuñ mydum senüñ kim sen benüm

8. Göñlümüñ vīrānesine āteş-i sūzān ḳoduñ

mizac:1. **mizacı:**-ı**Gazel 102**

Mısra: 1

Tabiat, huy

1. Döymedi nāzük mizacı āteşin efgānuma

2. Ah kim pejmürdelik irdi gül-i ḥandānuma

mīzān-ı ‘aql:**1. mīzān-ı ‘aql:****Gazel 9**Mısra: **8***Akil ölçüsü***7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf****8. Kim eylemez seni mīzān-ı ‘aql ile terciḥ****möhr ur-:****1. möhr urdı:-dı****Gazel 62**Mısra: **6***Mühürlemek***5. Gönlümde muḥkem itdi şehā mihrüñi senüñ****6. Möhr urdı şan ḥazāne-i sulṭāna beñlerüñ****mū be mū:****1. mū be mū:****Gazel 8**Mısra: **9***Tel tel, birer birer, inceden inceye, çok dikkatle***9. Kāküli vaşfın ğazelde şerḥ iderken mū be mū****10. Eyledüm çok şan‘ati şı‘r içre Selmān ile bahş****mu‘allak ürü-:****1. mu‘allak ürür:****Gazel 136**Mısra: **14***Takla atmak (sevinçten)***13. ‘Amrī ki peyk olup ṭolanurdu maḥallesin****14. Biñ kez mu‘allak ürür idi şādmān idi****mübārek:****1. mübārek:****Murabba 1**Mısra: **2***Dînî bayram, kandil vb. gün (günler veya geceler)***1. Gerçi āh-ı āteşinüm böyle ‘ālemsüzdür****2. İçerem āb-ı feraḥbahşı mübārek rüzdür**

2. **mübârek:****Gazel 2**

Mısra: 8

Hayırlı, uğurlu, kutlu, mukaddes

7. Āsitān-ı dilberümde o beni hak olayın

8. Var mübârek ola ofı Cennetü'l Me'vā saa

3. **mübârek:****Gazel 130**

Mısra: 17

Hayırlı, uğurlu, kutlu, mukaddes

17. Mübârek ismüni tesbıh idinüp

18. Ve ed'ü bi't-tevâtür ve't-tevālî

mübtelâ:1. **mübtelâ:****Gazel 25**

Mısra: 8

Tutkun II Aık

7. Her amzekârı kim seven ancak beni bilem

8. Her uşeden figan k'aa bin mübtelâ ıar

2. **mübtelâ:****Gazel 93**

Mısra: 2

Tutkun II Aık

1. 'aık oldum derdüme yokdur deva imden girü

2. Günde bin kez ölürem ben mübtelâ simden girü

mübtelâlık:1. **mübtelâlıdan:-dan****Gazel 45**

Mısra: 2

Tutkunluk II Aıklık

1. İstemez rüsvâyî gönlüm binevâlıdan hal

2. Cn bedende olduınca mübtelâlıdan hal

mücellâ kıl-:**1. mücellâ kıl:****Gazel 113**

Mısra: 5

Parlatmak, cilalamak

5. Ruḥ âyînesin mücellâ kıl

6. Andan ol mehlikâyâ ısmarla

mücerred ol-:**1. mücerred olduğün:-duğı, -çün****Kıt'a 1**

Mısra: 5

Madde ve cisim hâlinde olmayan

5. Gör ki 'İsâ mücerred olduğün

6. İtdi fark-ı felekde mesken ü cā

müdām:**1. müdām:****Kaside 2**

Mısra: 11

Hiçbir zaman

11. Fenâ cāmın elden düşürme müdām

12. Şal ol âteşe varlığıñı tamām

müdde'î şeytân:**1. müdde'î şeytândan:-dan****Gazel 52**

Mısra: 12

İnkarcı şeytan, secde etmeyi reddeden şeytan

11. Ayırdı fitne ile yarı benden

12. Bilürmiş müdde'î şeytândan artuğ

müderris:**1. müderris:****Gazel 43**

Mısra: 10

Medrese ve büyük cāmilerde yüksek seviyede ders okutan icazetli âlim, medrese hocası

9. Şarāb u şāhid ü muṭrib var iken
10. Ne çalar arada ‘ Amrī müderris

mü’ezzin:

1. mü’ezzin:

Gazel 105

Mısra: 17

Namaz vakitlerini haber vermek için ezan okumakla görevli kimse

17. Ey mü’ezzin gel nefes tüt vaḫti ile bekle kim
18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin gāvḡā ile

müfid:

1. müfid:

Kaside 2

Mısra: 2

Fayda veren, faydalı

1. Saña söylerin diñle hey derdmend
2. Ola kim müfid ola dārū-yı pend

müflis:

1. müflis:

Gazel 43

Mısra: 4

Tüketmek, bitirmek

3. Lebūñ zevḫı alur cān naḫdin elden
4. Ki mey şevḫı kıllur kişiyi müflis

müfti:

1. müftiye:-ye

Gazel 129

Mısra: 8

Fıkha dair meselelerin şeriattaki hükümlerini açıklamaya memur olan kişi

7. Küfr-i zülfüñe virdüm imānı
8. Müftiye şormadum ḫaṭā mı ki

muğbeçe:

1. muğbeçe:

Gazel 45

Mısra: 7

Şarap dağıtan kimse, meyhaneci çıraḡı

7. Gel şafâ-yı bâtın isterseñ ki şôfi muğbeçe
8. Bâde virsün tâcı vir ol pârsalıkdan hâlâş

2. muğbeçe:

Gazel 106

Mısra: 12

Şarap dağıtan kimse, meyhaneci çırağı

11. Gülşen-i cennet dilerseñ hâne-i hammâra var
12. Muğbeçe hürî vü mey âb-ı zülâl oldu yine

Muhammed:

1. Muhammedüñ:

Gazel 49

Mısra: 13

Hız. Muhammed (sas) peygamber

13. Yâ Rabbi çün Muhammedüñ adaşıdur aña
14. Luţfuñdan itme merhametüñ tâ ebed dirîğ

mühendis:

1. mühendis:

Gazel 43

Mısra: 6

Mühendis II Yarattıcı (Allah)

5. Kaşuñ tākın bu resme müşk-i terden
6. Ta'âla'llah ne hoş düzmiş mühendis

muhibb-i şādika:

1. muhibb-i şādika:-a

Gazel 91

Mısra: 2

Sadık aşık, sadık dost, sevgisinde sadık olan

1. Revâ mıdur ki rakıbe vefâlar eyleyesin
2. Muhibb-i şādika cevır ü cefâlar eyleyesin

muhkem:

1. muhkem:

Gazel 72

Mısra: 14

Sağlam, dayanıklı

13. Senüñ ‘ahdüñi ‘Amrī gibi ben de
14. Benüm ‘ışkum gibi muhkem şanurdum

muhkem it-:

1. muhkem itdi:-di

Gazel 62

Mısra: 5

Sabit etmek, sağlamaştırmak

5. Gönlümde muhkem itdi şehā mihrüñi senüñ
6. Möhr urdı şan hazine-i sultāna beñlerüñ

mühr urul-:

1. mühr urulmuş:-ul, -miş

Gazel 78

Mısra: 5

Parlatılmış, pürüzsüz hale getirilmiş

5. Mühr urulmuş şem‘-i kâfūrī midür ya sīm-i şāf
6. Yoğsa dendān zahmı mı naqş itdi yāruñ gerdenin

mühre:

1. mühresin:-sin

Gazel 122

Mısra: 6

Yumru, top gibi yuvarlak şeyler II Yürek, kalp

5. Nezāketle dehānuñ hoqqabāzı
6. Dil ü cān mühresin oynatdı gitdi

müjgān:

1. müjgānuñ:-uñ

Gazel 75

Mısra: 2

Kirpik

1. İmām-ı meşhid-i hüsn oldı beñzer çeşmün ā kıblem
2. Ki şaflar bağlayup müjgānuñ eyler iktidā kıblem

mukavves kaş:

1. muqavves kaş:

Gazel 14

Mısra: 4

Yay gibi bükülmüş, kavisli kaş

3. Cebhe mi bu yā beyāz-ı nāme-i hūsn ü cemāl
4. Ol muḳavves ḳas mı yā ol nāmede tuḡrā mıdur

mül:

1. **mül:**

Gazel 22

Mısra: 10

Şarap

9. Müşkili var ‘ Amrīnün yok dime şorsun dostum
10. Leblerüñ rengi cigerler ḳanı mıdur mül midür

2. **mül:**

Gazel 65

Mısra: 6

Şarap

5. Şoḫbet itsem sensüz ey can bezminün ārāyişi
6. Göz yaşıyle içdügüm hūn-ı cigerdür mül degül

mülk-i dünyī vü ‘uḳbā:

1. **mülk-i dünyī vü ‘uḳbā:**

Kaside 1

Mısra: 48

Dünya ve ahiret mülkü

47. Zihī celāl zihī k’āfitāb-ı devletüñüñ
48. Öñinde zerre degül mülk-i dünyī vü ‘uḳbā

mülk-i hıtā:

1. **mülk-i Hıtā:**

Kaside 1

Mısra: 52

Misk ahularıyla ünlü Hıta ülkesi

51. Sen ol kerīm-i cihānsın ki tīb-ı hulḳuñdan
52. Diyār-ı Rūma ḫased iltür oldı mülk-i Hıtā

mülk-i melāmete:

1. **mülk-i melāmete:-e**

Gazel 133

Mısra: 7

Rezillik ve rüsvalık mülkü

7. Mülk-i melāmete sefer itdükde ‘ışk ile
8. Virdüm selāmet ehline cānum selāmeti

mūm:

1. **mūmuz:-uz**
Gazel 40
Mısra: 1
Mum

1. Hālümüz saña yanmağa mūmuz
2. Pürümīd ü harīş-i maḥrūmuz

mūnakkaş:

1. **mūnakkaş:**
Gazel 132
Mısra: 8
Nakışlı, süslü

7. Defter-i derd ü belādur okıyup añlayana
8. Rüy-ı zerdüm ki sirişkümle mūnakkaş düşdi

mūnevver:

1. **mūnevverdür:-dür**
Kaside 1
Mısra: 63
Nurlu, parlak

63. Çerāğ-ı ‘izzetüñ ol şem‘den mūnevverdür
64. Ki lem‘asiyle žıyāgüster oldı mihr-i semā

mūnevver id-:

1. **mūnevver ider:-er**
Gazel 6
Mısra: 8
Nurlandırmak, aydınlatmak

7. Kandıller söyünse ne ğam geldi ise ‘id
8. Şimden girü mūnevver ider bezmi cām-ı nāb

muntazır:

1. **muntazırdur:-dur**
Gazel 125
Mısra: 5
Bekleyen, gözleyen

5. Gözüm yol gözedür cān muntazırdur
6. Enīs-i 'āşık-ı bīmāra geldi

müntehā:

1. **müntehāsın:-sın**

Gazel 52

Mısra: 9

Son, en son derece

9. Revişde Sidreden çok müntehāsın
10. Gülişde gonca-i ḥandāndan artuḳ

mūr:

1. **mūr:**

Gazel 67

Mısra: 6

Karınca

5. Hān-ı ḥüsnüñ kim mekesrānydi zülf
6. Ƙıldı ḥaṭ mūr ayagında pāymāl

murād:

1. **murāduñ:-uñ**

Kaside 2

Mısra: 9

Maksat, niyet

9. Murāduñ sipihr üzre seyrān ise
10. Tecerrüd ḳabül eyle 'İsā şıfat

2. **murād:**

Gazel 74

Mısra: 7

Maksat, niyet

7. Sineme dāğ-ı miḥnet ise murād
8. Cānum üzre ḳolay efendicügüm

3. **murādun:-un**

Gazel 123

Mısra: 5

Maksat, niyet

5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun 'āḳıbet
6. Yā n'iderdüñ ayırup ol kān-ı iḥsāndan beni

mürde:1. **mürdeler:-ler****Kaside 1**Mısra: **45***Ölü II Aşık*

45. Kaçan ki ağız aç a mürdeler hayāt bulur

46. Meger sözinde var enfās-ı mu 'ciz-i 'İsā

2. **mürdeyi:-yi****Gazel 8**Mısra: **11***Ölü II Aşık*

11. Bahş ile biñ mürdeyi ihyā ider bir handede

12. İdemez 'İsā daħi ol la'l-i handān ile bahş

mürebba:1. **mürebbaður:-dur****Kaside 1**Mısra: **61***Terbiye olunmuş*

61. Nihāl-i rif'atūñ ol āb ile mürebbaður

62. Ki reşhasiyle nemā buldı devħa-i Tübā

müretteb:1. **müretteb:****Gazel 127**Mısra: **4***Tertip edilmiş, sıraya konulmuş, düzenlenmiş*

3. Luţf ile nāz u hande-i şirīn

4. Hep müretteb melāħat esbābı

murğ:1. **murğ:****Gazel 10**Mısra: **8***Kuş II Aşığın kalbi*

7. Gönül zülfine tolaşduñ figān it

8. Ki murğ eyler duzağa düşse feryād

murğ-ı cān:1. **murğ-ı cānı:-ı****Gazel 62**

Mısra: 4

Can kuşu II Yürek, kalp

3. Zîr-i külehde zülf duzağın nihân idüp

4. Şayd itdi murğ-ı cānı saçup dāne beñlerüñ

murğ-ı dil:1. **murğ-ı dil:****Gazel 31**

Mısra: 6

Can kuşu II Yürek, kalp

5. Dāne-i hāl ü dām-ı zülfüñden

6. Murğ-ı dil kendüden uçunmuşdur

murğ-ı hoşelhānsuz:1. **murğ-ı hoşelhānsuz:****Gazel 56**

Mısra: 10

Makamı güzel, güzel ve tatlı okuyan kuş II Amrī

9. ‘Āmrīyi biñ zārī ile hār-ı ğamda öldürüp

10. Bu cihān gülzārımı murğ-ı hoşelhānsuz kōduñ

muşavver kıl-:1. **muşavver kıldı:-dı****Gazel 140**

Mısra: 6

Tasvir etmek, tasavvur etmek

5. Deyr-i dünyāyı ki nakş eyledi nakķķāş-ı ezel

6. Sen büti gözde vü göñülde muşavver kıldı

müselmān:1. **müselmān:****Gazel 8**

Mısra: 6

Müslüman, İslām dininden olan kimse

5. Dīnüm imānum disem ben saña men eyler raķīb
6. Dīn için lābūd ider kāfir müselmān ile baķš

2. **müselmānlar:-lar**

Gazel 33

Mısra: 7

Müslüman, İslām dininden olan kimse

7. Hey müselmānlar meded āvāre göñlümnden kim ol
8. Kanda bir kāfir-beçe görse ana hayrān olur

3. **müselmān:**

Gazel 93

Mısra: 3

Müslüman, İslām dininden olan kimse

3. Dost düşmān āh ide kāfir müselmān raķm ide
4. Ağlaya ben hastaya bay u gedā şimden girü

4. **müselmānlar:-lar**

Gazel 124

Mısra: 5

Müslüman, İslām dininden olan kimse

5. Dīn ü imān kaşdın eyler hey müselmānlar meded
6. Hāy bilmez kāfir ancaķ ğamze-i şirefkeni

5. **müselmānı:-ı**

Gazel 131

Mısra: 2

Müslüman, İslām dininden olan kimse

1. Şaçmış yüze ol kāfir bu zülf-i perişanı
2. Dīnden çıkarur āķir bir niçe müselmānı

müşerref eyle:-

1. **müşerref eylesün:-sün**

Gazel 125

Mısra: 13

Şereflendirmek

13. Müşerref eylesün uşşak bezmin
14. Nigār-ı şekkeringüftāra geldi

müşevves düş:-

1. **müşevves düşdi:-di**

Müfret 1

Mısra: 2
Dağınıklık, perişanlık

1. Göz ucından dil-i virāneye āteş düşdi
2. Raht-ı şabrı dağılup hāli müşevveş düşdi

müşg:

1. **müşg:**

Gazel 1
Mısra: 7
Hālis misk kokusu

7. Ter müşg ile yazmış yüzüñ üstine haţt-ı ‘anberīn
8. Devr-i kamerde fitne-i āhır zamān virmiş saña

2. **müşg:**

Gazel 123
Mısra: 7
Misk, misk kokusu

7. Sihr ü efsūnlar yazup müşg ile gül evrākına
8. Kıldı bu cādū cūdā ol gözi fettāndan beni

mushaf-ı hüsn ü cemāli:

1. **muşhaf-ı hüsn ü cemāli:-i**

Gazel 125
Mısra: 3
Güzellik kitabı II Sevgilini yüzü

3. Okı ol müşhaf-ı hüsn ü cemāli
4. Yanağı maţla‘-ı envāra geldi

müşk:

1. **müşkīn:-in**

Gazel 1
Mısra: 4
Misk kokusu

3. Dil şaydına gīsūñ ile şunmuş kemend-i ‘anberīn
4. Cān kaşdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

2. **müşk:**

Kaside 1
Mısra: 2
Misk kokusu

1. Yine ‘arūs-ı bahār oldı nāz ile peydā
2. Gülāb u müşk ile kıldı cihānı ‘anbersā

3. **müşküñ:-üñ**

Gazel 72

Mısra: 3

Misk kokusu

3. Benümleydi hemīşe ‘ışk u müşküñ
4. Gül ü bülbül gibi hemdem şanurdum

4. **müşkdür:-dür**

Gazel 80

Mısra: 6

Misk kokusu

5. Āl beñ afākı müşkīn eylemek olur mı hīç
6. Müşkdür bu āl vālā içre kalmışdur nihān

5. **müşk:**

Gazel 92

Mısra: 5

Misk kokusu

5. Sürmelü gözler ile müşk içre
6. Ağnamış āhū-yı Hıtāsın sen

6. **müşk:**

Gazel 138

Mısra: 4

Misk kokusu

3. Düşse sākī ‘aks-i zülf-i ‘anberīnūñ bādeye
4. Müşk ola hūn-ı dili āhū-yı şahrılar gibi

müşk ü ‘anber:

1. **müşk ü ‘anber:**

Gazel 69

Mısra: 5

Misk ve anber kokusu

5. Müşk ü ‘anber yirine ben başuma toprak saçam
6. Kākülūñ gibi perīşānhāl ü sergerdān olam

müşk-i cīn:

1. **müşk-i Cīn:**

Gazel 37

Mısra: 6

Çin miski. Çin sınırları içinde yer alan Doğu Türkistan'da yaşayan bir çeşit ceylanın göbeğinden elde edilir

5. Bilinür tār-ı mü alsam saçuñdan
6. Tıyulur ol ki müşk-i Çın uğurlar

müşk-i hıtā:

1. müşk-i Hıtā hālūñi: -üñ, -i

Gazel 140

Mısra: 3

Hıta ceylanının misk kokusu

3. Hattuñı müşk-i Hıtā hālūñi 'anberden iden
4. Dil-i sūzānum ile sīnemi micmer kıldı

müşk-i nāb-ı luṭf:

1. müşk-i nāb-ı luṭf:

Gazel 50

Mısra: 1

Cömertliğin saf miski

1. Cān hoşkasında hāl-i lebüñ müşk-i nāb-ı luṭf
2. Dil şīşesinde āb-ı 'izāruñ gülāb-ı luṭf

müşk-i ter:

1. müşk-i terden: -den

Gazel 43

Mısra: 5

Taze misk

5. Kaşuñ tākın bu resme müşk-i terden
6. Ta'āla'llah ne hoş düzmiş mühendis

müşkil:

1. Müşkili: -i

Gazel 22

Mısra: 9

Sorun

9. Müşkili var 'Amrīnün yok dime şorsun dostum
10. Leblerüñ rengi cigerler kanı mıdur mül midür

müşkîn eyle-:**1. müşkîn eylemek:-mek****Gazel 80**

Mısra: 5

Misk kokusuyla kokutmak

5. Āl beñ afākı müşkîn eylemek olur mı hîç

6. Müşkdür bu āl vālā içre kalmışdur nihān

müşkîn hilāl:**1. müşkîn hilāl:****Gazel 105**

Mısra: 10

Misk kokulu kaş

9. Bir perīdür sevdüğüm dīvānesidür cümle halk

10. Ol iki müşkîn hilāl ü ʔalʔat-ı garrā ile

müşkîn kākülüne:**1. müşkîn kākülüne:-in****Murabba 5**

Mısra: 1

Misk kokulu kakül

1. Gönül bağlandı müşkîn kākülüne

2. Yaşumdan şebnem irdi sünbülüne

Muştāfācuğı:**1. Muştāfācuğı:****Gazel 134**

Mısra: 8

Hız. Muhammed (sav) peygamber

7. Nūr-ı cemāl-i Aḥmed-i Muḥtār ḥaḳḳı ben

8. Cān ile sevmişem görelî Muştāfācuğı

müstedām ol-:**1. müstedām olasın:-a, -sın****Kaside 1**

Mısra: 89

Daim olmak, sürekli olmak

89. Sürür u zevḳ ile ʔālemde müstedām olasın

90. İralmaya üzeründen İlāhī zıll-ı Hudā

müşterî:**1. müşterî:****Gazel 116**

Mısra: 1

Satın alan

1. İzün tozına kim ki senün müşterî ise
2. Kana boyansun iki gözümün biri ise

mütehayyir:**1. mütehayyir:****Gazel 70**

Mısra: 4

Şaşmış, şaşırmuş

3. Hâk budur ağzuñ ile goncayı fark eylemede
4. Hıred-i hurde-şinâsı mütehayyir gördüm

mutrib:**1. muṭrib:****Gazel 43**

Mısra: 9

Çalgıcı, İlâhî, gazel, şarkı vb. okuyan kimse, hanende

9. Şarâb u şâhid ü muṭrib var iken
10. Ne çalar arada 'Amrî müderris

2. muṭrib:**Gazel 104**

Mısra: 4

Çalgıcı, İlâhî, gazel, şarkı vb. okuyan kimse, hanende

3. Kanlar ağlaya şurâhî inleye derd ile nây
4. Her kaçan muṭrib cemâlün muşhafın tefsir ide

mutribâ:**1. muṭribâ:****Murabba 1**

Mısra: 1

Ey okuyucu (İlâhî, gazel, şarkı vb. okuyan kimse)

1. Muṭribâ sūz ile söylet sâzı cūş eyyâmıdır
2. Kim gül-i ter devridür cūş u huruş eyyâmıdır

2. muṭribā:**Gazel 107**

Mısra: 13

Ey okuyucu (İlâhî, gazel, şarkı vb. okuyan kimse)

13. Muṭribā sāzuña ‘Amrî sözünü demsâz it

14. Ki düşe gülgüleler ‘âleme efgânlar ile

müy:1. **müyuñdan:-uñ, -dan****Gazel 33**

Mısra: 3

Tüy, kıl, saç teli

3. Şöyle kim gülzâra ilte bûy müyuñdan nesîm

4. Her biten reyḥânı miskîn ü ‘abîrefşân olur

müyesser id-:1. **müyesser ide:-e****Murabba 3**

Mısra: 2

Nasip etmek

1. Yüzüme saçmadın devrân ğubârım

2. Dilerem kim müyesser ide yârı

müyesser ol-:1. **müyesser olmaz:-maz****Gazel 54**

Mısra: 7

Nasip olmak

7. Degme gönle müyesser olmaz ‘ışk

8. Şükr kim bu da bir naşîb ancak

müzeyyen ol-:1. **müzeyyen ola:-a****Gazel 69**

Mısra: 7

Süslü, süslenmiş

7. Gül gibi rengin kabâlarla müzeyyen ola halk

8. Ben çekem çâk-i girîbân eyleyem ‘uryân olam

2. müzeyyen oldu:-dı

Gazel 82

Mısra: 1

Süslü, süslenmiş

1. Tâ benefşeyle müzeyyen oldu berg-i yâsemîn
2. Lâciverd ile yazıldı rahmeten li'l-'âlemîn

1. müzeyyen oldu:-dı

Gazel 43

Mısra: 8

Süslü, süslenmiş

7. Bahâr oldu açıldı lâle vü gül
8. Müzeyyen oldu gülruhlarla meclis

2.17. N

nā ehl:1. **nā ehle:-e****Gazel 8**

Mısra: 3

Ehliyetsiz, ehil olmayan

3. Zāhidā nā ehle söz açma rümūz-ı 'ışqdan

4. Sırr-ı Hakkā 'ārif iseñ kılma nādān ile bahs

2. **nā ehlūñ:****Gazel 119**

Mısra: 1

Ehliyetsiz, beceriksiz, ehil olmayan

1. Nāehlūñ oldı şimdi zamān u zemīn dađı

2. Bīzevkuñ oldı cām-ı mey ü nāzenīn dağı

nā peydā:1. **nā peydā:****Kaside 1**

Mısra: 56

-kadar olamayan

55. Ne dem ki mevc ura deryā-yı himmetūñ kıla cūş

56. Yedi deñiz ola bir kaçrasında nā peydā

nabzın tut-:1. **nabzın tutup:-up****Gazel 102**

Mısra: 3

Kontrol etmek

3. Cān-ı bīmaruñ bilürdüm hālını nabzın tutup

4. Devlet el virse yetişsem sā'id-i cānānuma

nādān:1. **nādān:****Gazel 8**

Mısra: 4

Cahil, akılsız

3. Zāhidā nā ehle söz açma rümūz-ı 'ışqdan

4. Sırr-ı Hakkā 'ārif iseñ kılma nādān ile bahs

nāfe:

1. nāfevār:

Gazel 116

Mısra: 5

Kürk gibi

5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār

6. Mağşūd eger ki şarılacak bir deri ise

nāfe-i āhū:

1. nāfe-i āhū:

Gazel 90

Mısra: 6

İçi misk denilen güzel koku ile dolu kese II Sevgilinin saçı

5. 'Anberīn gīsū var iken kendüzini şatmasun

6. Pōstın bundan götürsün nāfe-i āhū diyen

nāfe-i tātār:

1. nāfe-i tātārı:-ı

Gazel 46

Mısra: 1

Tatar miski

1. Öykünürse kākülüne nāfe-i tātārı aş

2. Beñzedürse sözüne özin dür-i şehvārı aş

nāgāh:

1. nāgāh:

Gazel 120

Mısra: 3

Ansızın, birdenbire

3. Tūtalum kıl günāh ider nāgāh

4. Luṭf-ı şehden himāyet olmaz mı

nāgeh:

1. nāgeh:

Kıt'a 6

Mısra: 1

Ansızın, birdenbire

1. Uydı nāgeh baña bir hercāyī hīz-i bī hayā
2. Dilkülük itmek dilerdi ara yirde dāyimā

nāgehān:

1. nāgehān:

Gazel 48

Mısra: 3

Ansızın, birdenbire

3. Meclisde germ olup saña öyküندی nāgehān
4. Ol şermden erir geçer ey gül 'izār şem

nağme:

1. nağmesin: -sin

Gazel 13

Mısra: 16

Kulağa hoş gelen ahenkli ses, ezgi

15. Okı ' Amrī Zebūr-ı 'ışkı okı

16. Eyle Dāvūd nağmesin tekrar

nakd:

1. naqdine: -in, -e

Gazel 58

Mısra: 1

Sermaye, kazanım

1. Dīn ü devlet naqdine el şundi bīdīn perçemüñ
2. Eyledi ben bu perīşānhāli miskin perçemüñ

nakd-i cān:

1. naqd-i cān:

Gazel 18

Mısra: 2

Can sermayesi

1. Yine ol şīve yüki 'işve şatar nāzlanur
2. Naqd-i cān 'arz idene kılsa nażar nāzlanur

nakd-i şabr:

1. Naqd-i şabrı: -ı

Gazel 45

Mısra: 4

Sabır sermayesi

3. Varlığım yağma için dil şehrine od şaldı 'ışk
4. Nağd-i şabri idemedüm ol aralıktan ħalās

nakkās:

1. **nağğāşlar:-lar**

Gazel 15

Mısra: 2

Süsleme ustası

1. Ay yüzünde şun' -ı Yezdāndur hilāli kaçlar
2. Yazmaya bu nağşı göz nūrın döküp nağğāşlar

2. **nağğāşa:-a**

Gazel 104

Mısra: 2

Süsleme ustası

1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde nağşuñı taħrīr ide
2. Beñzer ol nağğāşa cām içre perī taşvir ide

nağğāş-ı eşk:

1. **nağğāş-ı eşk:**

Gazel 80

Mısra: 1

Gözyaşı yapıcısı II Allah

1. Nağş iderken la' lüni nağğāş-ı eşk ey dilsitān
2. Āl beñ olmuş yüzüne tamlamış bir kaçra kan

nağğāş-ı ezel:

1. **nağğāş-ı ezel:**

Gazel 140

Mısra: 5

Allah

5. Deyr-i dünyāyı ki nağş eyledi nağğāş-ı ezel
6. Sen büti gözde vü gönülde muşavver kıldı

nağğāş-ı şun' :

1. **nağğāş-ı şun' :**

Gazel 83

Mısra: 5

Yapan, süsleyen II Allah

5. Saña beñdeş naqş-ı dilkeş çekmedi naqqāş-ı şun ‘
6. Bu cihan mecmū ‘asında bir güzel taşvirsin

nakl-i şarīh:

1. nakl-i şarīh:

Gazel 9

Mısra: 10

Anlatılacak güzel, açık hikaye

9. Günāh yoğ imiş öldürse ‘aşıkı dilber
10. Gel imdi ‘Amrīyi öldür bulındı naql-i şarīh

naks:

1. naqşını:-ı, -nı

Gazel 5

Mısra: 7

Görünüş, sûret

7. Her dü ‘ālem naqşını ehl-i şafaya gösterür
8. Cān u dil mir ‘atıdur āyīne-i ruhsārın öp

2. naqşı:-ı

Gazel 15

Mısra: 2

Güzellik

1. Ay yüzünde şun ‘-ı Yezdāndur hilālī kaşlar
2. Yazmaya bu naqşı göz nūrın döküp naqqāşlar

3. naqşı:-ı

Kıt'a 16

Mısra: 2

Güzellik

1. Hüsni ili pādīşāhısın Bahşī
2. Kimde vardur gözün kaşuñ naqşı

4. naqşuñı:-uñı, -

Gazel 104

Mısra: 1

Güzellik

1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naqşuñı taḥrīr ide
2. Beñzer ol naqqāşa cām içre perī taşvir ide

naķş eyle-:1. **naķş eyledi:-di****Gazel 140**

Mısra: 5

Süslemek, işlemek II Yaratmak

5. Deyr-i dünyâyı ki naķş eyledi naķķāş-ı ezel

6. Sen büti gözde vü gönülde muşavver kıldı

naķş id-:1. **naķş iderken:-er, -ken****Gazel 80**

Mısra: 1

Naķş etmek, işlemek II Yaratmak

1. Naķş iderken la‘lünü naķķāş-ı eşk ey dilsitān

2. Āl beñ olmuş yüzüne tamlamış bir kaŗra kan

2. **naķş idüp:-üp****Gazel 106**

Mısra: 3

Naķş etmek, işlemek II Yaratmak

3. Dīde evrāk-ı hayāle servkādler naķş idüp

4. Şebt olan dil defterinde haŗt u hāl oldu yine

naķş it-:1. **naķş itdi:-di****Gazel 78**

Mısra: 6

Süslemek

5. Mühr urulmuş şem‘-i kāfūrī midür ya sīm-i şāf

6. Yoŗsa dendān zaŗmı mı naķş itdi yāruñ gerdenin

naķş-ı dilkeş:1. **naķş-ı dilkeş:****Gazel 83**

Mısra: 5

Gönül çeken güzellik

5. Saña beñdeş naķş-ı dilkeş çekmedi naķķāş-ı şun‘

6. Bu cihan mecmū‘asında bir güzel taşvīrsin

naķş-ı hıfā:**1. naķş-ı Hıfā:****Kaside 1**

Mısra: 14

Ülke yaratmak

13. Bahār zīnetini ben nice kılam taşvīr

14. Ki tıfl oyuncasıdur aña göre naķş-ı Hıfā

nālān id-:**1. nālān iden:-en****Gazel 76**

Mısra: 6

İnletmek

5. Tīr-i ğamzeñden senüñ baĝrum delinmişdür benüm

6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

2. nālān idesin:-e, -sin**Murabba 4**

Mısra: 2

İnletmek

1. Niçe bir ‘āşıkları cevır ile giryān idesin

2. Niçe bir baĝrın delüp ney gibi nālān idesin

nālān ol-:**1. nālān olur:-ur****Gazel 33**

Mısra: 10

İnlemek

9. Tañ mı ‘ Amrī nāle kılsa ħüsnüñ eyyāmında kim

10. Resmīdür hengām-ı gülde bülbülün nālān olur

2. nālān olam:-am**Gazel 69**

Mısra: 2

İnlemek

1. Bu ne ‘ıd olsun cihān ħandān u ben giryān olam

2. İl terennüm ide ben göğsüm dögem nālān olam

nāle:**1. nāle:****Gazel 84**Mısra: **9***İnilti, feryat***9.** Yüz nāle vü biñ derd ile ‘Amrī gibi bülbül**10.** H̄asret dikeninde geçinür bir gül ucından**2. nāleler:-ler****Gazel 109**Mısra: **3***İnilti, feryat***3.** Bülbül-i h̄astedile nāleler itdürmek için**4.** Zağ düşlendi dirīgā nideyin gülşenüñe**nāle kıl-:****1. nāle kılsa:-sa****Gazel 33**Mısra: **9***İnlemek***9.** Tañ mı ‘Amrī nāle kılsa h̄üsnüñ eyyāmında kim**10.** Resmīdür hengām-ı gülde bülbülün nālān olur**2. nāle kılanlar:-an, -lar****Gazel 103**Mısra: **5***İnleyen***5.** Ser-h̄oşla maħalleñ tolanup nāle kılanlar**6.** Bülbül gibidür zār ola gülzār arasında**nāle vü enīn:****1. nāle vü enīn:****Gazel 88**Mısra: **4***Ağlayıp inleme***3.** Bu nāle vü enīne h̄azīn olma ey göñül**4.** Bir dem gele ki qalmaya bu nāle vü enīn

2. nāle vü enīne:-e

Gazel 88

Mısra: 3

Ağlayıp inleme

3. Bu nāle vü enīne ḥazīn olma ey gönül

4. Bir dem gele ki qalmaya bu nāle vü enīn

nāliš:

1. nālišüñ:-üñ

Gazel 95

Mısra: 8

İnilti, inleyiş

7. Kaçma bizden senüñle dilleşelüm

8. Neyedür nālišüñ beyān eyle

namāz:

1. namāzı:-ı

Gazel 75

Mısra: 10

İslâm dīnince belli kurallara göre günde beş vakit yapılması müslümanlar üzerine farz kılınmış olan ve İslâm'ın beş şartından birini teşkil eden ibâdet

9. Görüp sen kâfiri gitmez ḥayālinden şanem fikri

10. Namāzı 'Amrīnüñ hīç ola mı maqbul ola kıblem

2. namaza:-a

Gazel 110

Mısra: 4

İslâm dīnince belli kurallara göre günde beş vakit yapılması müslümanlar üzerine farz kılınmış olan ve İslâm'ın beş şartından birini teşkil eden ibâdet

3. Kaşuñ mihrābı içre çeşm-i mestüñ

4. Görelden tırılmaz şofî namaza

nāme:

1. nāmem:-m

Kaside 2

Mısra: 8

Kitap II Amel defteri

7. Ne yüzden varam Ḥazret-i Ḥaqq'a kim

8. Yüzüm qaradur elde nāmem siyāh

2. **nāmede:-de****Gazel 14**

Mısra: 4

Kitap II Sevgilinin yüzü

3. Cebhe mi bu yā beyāz-ı nāme-i ḥüsn ü cemāl

4. Ol muḳavves ḳaṢ mı yā ol nāmede tuḡrā mıdur

nāme-i a‘māl:1. **nāme-i a‘mālümüñ:-üm, -üñ****Gazel 67**

Mısra: 3

Amel defteri

3. Nāme-i a‘mālümüñ ‘unvānıdur

4. Ḥaṣr-ı ḥüsnünde yazılan ḥaṭṭ u ḥāl

nāme-i ‘iṣyānı:1. **nāme-i ‘iṣyānı:-ı****Gazel 133**

Mısra: 9

İsyān mektubu

9. ‘Amrī ola ki nāme-i ‘iṣyānı pāk ide

10. Her demde derd ile aḳıt eṣḳ-i nedāmeti

nāme-i tezvīr:1. **nāme-i tezvīr:-n****Gazel 7**

Mısra: 7

Yalanla süslenmiş kitap

7. Yazarmış nāme-i tezvīr ḥaṭṭuñ

8. İdermiş ḳaşlaruñ egrı ṣehādet

nāmūs:1. **nāmūsı:-ı****Gazel 73**

Mısra: 9

Ar, edep

9. ‘Iṣḳ mesti ne bilür nāmūsı

10. Bilmezem yoḳ benüm andan ḥaberüm

nāmüselmān:1. **nāmüselmāndan:-dan****Gazel 123**Mısra: **10***Müslüman olmayan, kafir*

9. El getir ‘Amrī du ‘āya sen ben āmīn diyeyin

10. Haḳ Ta‘ālā ḳurtara bu nāmüselmāndan beni

nār-ı ruhsār:1. **nār-ı ruhsāruñda:-uñ, -da****Gazel 58**Mısra: **7***Yanak ateşi*

7. Nār-ı ruhsāruñda ḥālün ‘ūd-ı ḥam itdi buḥur

8. Ol buḥūra ‘anberīn oldı bu miskīn perçemüñ

naşīb:1. **naşībidür:-i, -dür****Gazel 28**Mısra: **8***Bir kimsenin payına düşen şey, hisse*

7. Ne ḳışşa diyü şorma dil-i derdmende ki

8. Ğam hışşesi vü ğuşşā vü miḥnet naşībidür

2. **naşīb:****Gazel 54**Mısra: **8***Bir kimsenin payına düşen şey, hisse*

7. Degme gönle müyesser olmaz ‘ışḳ

8. Şükr kim bu da bir naşīb ancak

naşīb al-:1. **naşīb almışken:-mış, -ken****Murabba 1**Mısra: **2***Faydalanmak, nasiplenmek*

1. Turmadın dönsün ḳadeḥ güyende iken ‘andelīb

2. Būy-ı vaşlından gül-i zībānuñ almışken naşīb

naşib eyle-:**1. naşib eyle:****Gazel 107**Mısra: **11***Kader olarak belirlemiş olmak, (birini bir şeye) eriştirmek, kısmet etmek***11.** Huldı zühhâda naşib eyle Dahî bizi ço**12.** 'İşk serhòşları âşüfte vü hayrânlar ile**naşib ol:****1. naşib oldu:-dı****Gazel 121**Mısra: **9***Kader olarak belirlenmiş olmak, onun kısmeti hâline gelmek***9.** Nüş-ı vaşl ister iken nîş-i firağ oldu naşib**10.** Sitem-i gerdiş-i gerdan ile öldüm gitdi**nâtüvân:****1. nâtüvân:****Gazel 95**Mısra: **18***Zayıf, güçsüz çaresiz***17.** Yâ ilâhî beni de bülbülvâr**18.** 'Amrîyem zâr u nâtüvân eyle**2. nâtüvân:****Gazel 101**Mısra: **5***Zayıf, güçsüz, çaresiz***5.** Hey dirîg ol derdmend ü nâtüvân u zâra kim**6.** Kan yaşı ırmağ olup her yaña aça çağlaya**3. nâtüvânlık:-lık****Gazel 102**Mısra: **6***Zayıflık, güçsüzlük, çaresizlik***5.** Lâle-i hamrâ iken nesrîne döndi zerd olup**6.** Nâtüvânlık gör ne kıldı gonca-i handânuma

nāy:1. **nāy:****Gazel 74**Mısra: **10***İçi yanık kamış, ney II Aşık*

9. ‘Amrīyem derd ile delindi dilüm

10. İñlemez bunca nāy efendicüğüm

2. **nāy:****Gazel 104**Mısra: **3***İçi yanık kamış, ney II Aşık*

3. Kanlar ağlaya şurāhī iñleye derd ile nāy

4. Her kaçan muṭrib cemālün muşhafın tefsir ide

nāz:1. **nāz:****Kaside 1**Mısra: **1***Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve*

1. Yine ‘arūs-ı bahār oldı nāz ile peydā

2. Gülāb u müşk ile kıldı cihānı ‘anbersā

2. **nāz:****Kaside 1**Mısra: **7***Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve*

7. Tebessüm eyleyürek nāz ile gelür gördi

8. Terennüm eyledi zevk ile bülbül-i gūyā

3. **nāz:****Gazel 3**Mısra: **5***Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve*

5. Hezār nāz ile geldi oturdu yanumda

6. Elinde sāğar-ı zerrīn ṭolu mey-i ḥamrā

4. **nāz:****Murabba 3**Mısra: **1***Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve*

1. Gel ey biñ nāz ile şīve kılcı
2. Elümden āl ile gönlüm alıcı

5. **nāza:-a**

Gazel 15

Mısra: 5

Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

5. Ölürem bu deñlü nāza döymezem didükçe yār
6. Kaş u gözün oynadup şīveyle nāza başlar

6. **nāz:**

Gazel 16

Mısra: 3

Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

3. Yağsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
4. Her dāğ ki senden ire gülberg-i tarīdür

7. **nāza:-a**

Gazel 17

Mısra: 10

Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

9. ‘Amrīyā çek cefāyı ‘āşık iseñ
10. Nāza katlan güzellere bu yarar

8. **nāz:**

Gazel 42

Mısra: 2

Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

1. Kanı kaddüñ gibi serv-i serefrāz
2. Ki bergi şīve ola mīvesi nāz

9. **nāz:**

Gazel 53

Mısra: 2

Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

1. Şol karşıdan görinen āfet kıyāmet ancak
2. Biñ nāz ile şalınan ol servkāmēt ancak

10. **nāzuñ:-uñ**

Gazel 72

Mısra: 8

Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

7. Gözüñ kaşuñ füsünin kim ne bilsün
8. 'İtābuñ az u nāzuñ kem şanurdum

11. nāz:

Gazel 88

Mısra: 8

Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

7. Yüz kızdurup ki büse temennāsın eyledüm
8. Nāz ile yaqdı cānumı ol la'l-i āteşin

12. nāzı:-ı

Gazel 92

Mısra: 11

Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

11. Bildügüñ nāzı ' Amrīye kılduñ
12. Göreyin Tañrıdan bulasın sen

13. nāza:-a

Gazel 110

Mısra: 1

Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

1. Göñüller yıqma bünyād itme nāza
2. Yazuqdur kıyma aşhāb-ı niyāza

14. nāz:

Gazel 124

Mısra: 7

Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

7. Nāz ile cevlān için büthānede tāvūsvār
8. Serv-i āzādum benüm geymiş libās-ı süsenī

15. nāz:

Gazel 127

Mısra: 3

Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

3. Luţf ile nāz u ĥande-i şīrīn
4. Hep müretteb melāĥat esbābı

16. nāz:

Gazel 129

Mısra: 1

Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve

1. Nāz mı ki şatduğuñ cefā mı ki
2. Hānde mi kılduğuñ belā mı ki

nāz gūlzār:

1. nāz gūlzārında:-n, -da

Gazel 77

Mısra: 6

Naz gūlbahçesi

5. Cennetü'l Me'vādaki Tūbāyı göstermez göze
6. Nāz gūlzārında bitmiş serv-i mevzūn isteyen

nāz id-:

1. nāz ider:-er

Gazel 82

Mısra: 11

Nazlanmak

11. 'Arızı hattın kazıtmaz nāz ider ol çevri çok
12. Gör ne yüzden 'arz ider bu 'Amrī-i miskine kīn

nāz idici:

1. nāz idici:

Gazel 79

Mısra: 4

İşve, naz yapıcı II Sevgili

3. Bād-ı hevāya meyl idüp āhumdan incinüp
4. Ol nāz idici serv-i dilārā degül misin

nāz it-:

1. nāzitse:-se

Gazel 18

Mısra: 9

Nazlanmak

9. Ol cefāpīşeye 'Amrī yaraşur nāzitse
10. Lācerem kanda ise ehl-i hüner nāzlanur

nāz ko-:

1. nāz komış:-miş

Gazel 18

Mısra: 3
Naz demek

3. 'Āşık öldürmek adın nāz kıomış bir zālim
4. Gözüme karşı rakībe göz ider nāzlanur

nāz u istiğna:

1. nāz u istiğna:
Gazel 105
Mısra: 12
Naz ve işve

11. Göz ucıyle bir nazar kıılmaz niyaz ehline āh
12. Bu gürür-ı hüsni ile bu nāz u istiğna ile

nāza başla-:

1. nāza başlar:-r
Gazel 15
Mısra: 6
İşve, naz yapmaya başlamak

5. Ölürem bu deñlü nāza döymezem didükçe yār
6. Kaş u gözün oynadup şiveyle nāza başlar

nazar:

1. nazarıdur:-ı, -dur
Gazel 16
Mısra: 8
Bakmak

7. Cān nakdini īsār ideyin ayağıña gel
8. Öldür beni kim baña 'ināyet nazarıdur

2. nazar:
Gazel 41
Mısra: 10
Bakmak

9. Şanma şerm ide bakmaya 'Amrī
10. Pertev-i hüsniñe nazar döymez

3. nazar:
Gazel 55
Mısra: 3
Bakmak

3. Gülşen-i Firdevse girsem bir nazār seyr eylesem
4. Var mıdur görsem nazāri ol gül-i ḥandānumuñ

4. **nazarum:-um**

Gazel 73

Mısra: 12

Bakış

11. Dilerem bakmayanı il içre aña
12. Deñerem yine añadur nazarum

nazar ehli:

1. **nazar ehliyseñ:-yseñ**

Gazel 52

Mısra: 15

Bir şey hakkında geniş ve derin bilgisi bulunan kişiler, görüş sahipleri

15. Nazar ehliyseñ eyle billāh inşāf
16. Degül mi sözlerüm Selmāndan artuḳ

nazar eyle-:

1. **nazar eyle:**

Gazel 11

Mısra: 3

Bakmak

3. Bir nazār eyle mededsüz ḳalan üftādeñe kim
4. ‘Işḳ odına düşüp eydür meded Allāh meded

2. **nazar eylemez:-mez**

Gazel 119

Mısra: 5

Bakmamak, dikkate almamak

5. Hiç āferīde ehle nazār eylemez dirīg
6. İḥsān dükendi ḳalmadı bir āferīn daḫi

nazar kıl-:

1. **nazar kıl:**

Gazel 35

Mısra: 10

Bakmak, görmek

9. Şudandur açılan güller çemende
10. Ne feyz itdi nazār kıl cezb-i dīdār

2. nazar kı1:

Murabba 5

Mısra: 3

Bakmak, görmek

3. Nazar kı1 nergisüñle bülbülüne

4. Uyan bād-ı şabā degsüñ gülüne

3. nazar kı1:

Murabba 5

Mısra: 1

Bakmak, görmek

1. Gözüñ aç hāl-i ‘uşşāka nazar kı1

2. Söze gel meclisüñ naqlin şeker kı1

4. nazar kılmaz:-maz

Gazel 105

Mısra: 11

Bakmak, görmek

11. Göz ucıyle bir nazar kılmaz niyaz ehline āh

12. Bu gurūr-ı hüsn ile bu nāz u istiğna ile

nazar şal-:

1. nazar şaldı:-dı

Kaside 1

Mısra: 11

Bakış atma

11. Bisāt-ı sebzenüñ ārāyişine şaldı nazar

12. Ezel muşavvirine eyledi hezār şenā

nāzenin:

1. nāzenin:

Gazel 25

Mısra: 2

İşveli, cilveli, nazlı

1. Her hūbı kim vefālu diyem bīvefā çıkar

2. Her nāzenin ki şefkat umam pürcefā çıkar

2. nāzenin:

Gazel 82

Mısra: 4
İşveli, cilveli, nazlı

3. Haḫ degül bu bîbaşiretler gözine perdedür
4. Sebze-i mihr ü vefâdur 'âşıka ey nâzenîn

3. nâzenîn:

Gazel 119
Mısra: 2
İşveli, cilveli, nazlı

1. Nâehlüñ oldı şimdi zamân u zemîn daḫi
2. Bîzevkuñ oldı cām-ı mey ü nâzenîn daḫi

nâz-ı gül:

1. nâz-ı gülden: -den

Gazel 20
Mısra: 9
Gülün nazı

9. Nâz-ı gülden niyâz-ı bülbülden
10. Açılır dilde gizlenen esrâr

nazîr:

1. nazîri: -i

Gazel 55
Mısra: 4
Benzer, eş

3. Gülşen-i Firdevse girsem bir nazâr seyr eylesem
4. Var mıdur görsem nazîri ol gül-i ḫandânumuñ

nazîri yok:

1. nazîri yok:

Kaside 1
Mısra: 16
Eşsiz, benzersiz

15. Bu ḫüsn ü behcete taḫsîn ü âferînler kim
16. Nazîri yok meger ol gülruḫ u sîmînsîmâ

nazlan-:

1. nâzlanur: -ur

Gazel 18

Mısra: 2

Kendini naza çekmek

1. Yine ol şive yüki işve şatar nāzlanur
2. Nağd-i cān arz idene kılsa naẓar nāzlanur

2. **nāzlanur:-ur**

Gazel 18

Mısra: 4

Kendini naza çekmek

3. Āşık öldürmek adın nāz komış bir zālim
4. Gözüme karşı raķibe göz ider nāzlanur

3. **nāzlanur:-ur**

Gazel 18

Mısra: 6

Kendini naza çekmek

5. Hūr-ı ĩn kirpügi ucında şalınmaz hergiz
6. Ol perī kim gözine sürme çeker nāzlanur

4. **nāzlanur:-ur**

Gazel 18

Mısra: 12

Kendini naza çekmek

11. Kūfl-i mercān açup la' l ü güher dürcinden
12. Dilin uzaduban ağzuma söger nāzlanur

5. **nāzlanur:-ur**

Gazel 18

Mısra: 1

Kendini naza çekmek

1. Yine ol şive yüki işve şatar nāzlanur
2. Nağd-i cān arz idene kılsa naẓar nāzlanur

6. **nāzlanur:-ur**

Gazel 18

Mısra: 8

Kendini naza çekmek

7. Zaħm-i dendān mı irürdüm leb-i şirīnine kim
8. Virmeyüp Tañrı selāmını geçer nāzlanur

7. **nāzlanur:-ur**

Gazel 18

Mısra: 10
Kendini naza çekmek

9. Ol cefâpîşeye ‘Amrî yaraşur nâz itse
10. Lâcerem kıanda ise ehl-i hüner nâzlanur

nazm:

1. nazm:

Gazel 117
Mısra: 10
Manzum söz

9. Kim añardı bülbülüñ gūyālığın gül olmasa
10. ‘Amrîyem nazm ile destân eyleyen sensin beni

nazm-ı dilkeş:

1. nazm-ı dilkeşi:-i

Kaside 1
Mısra: 18
Gönül alan şiir

17. Nigâr geldi ferahdan ben öldüm ey bülbül
18. Sen idesin aña bu nazm-ı dilkeşi ilkâ

nâzük:

1. nâzük:

Gazel 102
Mısra: 1
İnce, narin

1. Döymedi nâzük mizacı âteşin efgânuma
2. Ah kim pejmürdelik irdi gül-i handânuma

nâzük ten:

1. nâzük tenin:-in

Gazel 78
Mısra: 8
Teni narin olan

7. Vaşla irsem pîrehensüz ben de kıucardum anı
8. Niçeye dek pîreheh bensüz kıucar nâzük tenin

ne:1. **ne:****Kaside 1**Mısra: **65***Hangi***65.** Ne şuyyla yuduñ ezel şubhı dest-i deryâyı**66.** Ki kaçrası irüp itdi bihârı gevherzâ2. **ne:****Kaside 1**Mısra: **73***Bâzı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir***73.** Ne `arz-ı hâl gerek saña hûd olur ma`lûm**74.** Hâyâl levhına taşvîr olınmadın ma`nâ3. **ne:****Kaside 2**Mısra: **3***Bâzı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir***3.** Ne od gibi serkeşlik it germ olup**4.** Ne şu gibi ol her has altında pest4. **ne:****Kaside 2**Mısra: **4***Bâzı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir***3.** Ne od gibi serkeşlik it germ olup**4.** Ne şu gibi ol her has altında pest5. **ne:****Kaside 2**Mısra: **5***Hangi şey***5.** Şuverden ne peydâ ola bende kim**6.** Göñül gözgüsin tıtdı jeng-i günâh6. **ne:****Müfret 3**Mısra: **1***Bâzı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnûniyet, beğenme, takdir vb. ifâde eder*

1. Ne fettânsın cihâmı hep bilürsin
2. Hemân sevdüğümü bilmezlenürsin

7. ne:

Kıt'a 3

Mısra: 5

Hangi şey

5. Dimiş ol serv-i göncaleb ki ne var
6. Gâyeti bu öper ucar diyeler

8. ne:

Gazel 5

Mısra: 10

Bâzı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnûniyet, beğenme, takdir vb. ifâde eder

9. Acı diller vireyin ' Amrîye cân virsün dimiş
10. Hey ne şîrîn söylemiş la'l-i şeker güftârın öp

9. ne:

Kıt'a 5

Mısra: 3

Ne kadar

3. Hey ne on yüz de virsek olur aña
4. Sîmtendür koyanım onı bunu

10. ne:

Gazel 6

Mısra: 7

Ne kadar

7. Kandıller söyünse ne gam geldi ise 'îd
8. Şimden girü münevver ider bezmi câm-ı nâb

11. ne:

Kıt'a 7

Mısra: 4

Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

3. Bir siñek ağzı yarını yirken
4. Kaçıyup didi kim ne poğ yir şu

12. ne:

Gazel 11

Mısra: 8

Bâzı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnûniyet, beğenme, takdir vb. ifâde eder

7. Cigerüm kanın içer cām-ı mey içmezlenür āh
8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

13. ne:

Gazel 12

Mısra: 1

Hangi

1. Nihāl-i kāmētüñi her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görünmez şavber ü şimşād

14. ne:

Gazel 13

Mısra: 8

Hiçbir

7. Cān ise borcum aldı gamzelerüñ
8. Hānçerüñe begüm ne borcum var

15. ne:

Gazel 24

Mısra: 3

Nasıl bir

3. Ne haber ısmarlamak kim dostlar
4. Ben mey-i la‘linden oldum bīhaber

16. ne:

Gazel 26

Mısra: 7

Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne tañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

17. ne:

Gazel 28

Mısra: 3

Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevr ider yine
4. Maḥbūbidur cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

18. ne:

Gazel 28

Mısra: 7

Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

7. Ne kışşa diyü şorma dil-i derdmende ki
8. Ğam hışşesi vü ğuşşā vü miḥnet naşībidür

19. **ne:**

Gazel 30

Mısra: 9

Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

9. İkilik yok arada sen de ne dirsın ‘Amrī
10. Dilber ile melek ü ḥūr u perī bir dirler

20. **ne:**

Gazel 34

Mısra: 7

Ne

7. Būse añsam ‘aceb ne diye didüm
8. Ne disün ağzuña söger didiler

21. **ne:**

Gazel 34

Mısra: 8

Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

7. Būse añsam ‘aceb ne diye didüm
8. Ne disün ağzuña söger didiler

22. **ne:**

Gazel 34

Mısra: 9

Onu ne ilgilendiriyor, onu alakadar etmez

9. Ne didilerse didiler ‘Amrī
10. Görmedük bunca sīmber didiler

23. **ne:**

Gazel 35

Mısra: 2

Ne (bağlaç)

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan ḥaberdār

24. **ne:**

Gazel 35

Mısra: 2

Ne (bağlaç)

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan ḥaberdār

25. **ne:**

Gazel 35

Mısra: **10**

Nasıl bir

9. Şudandur açılan güller çemende
10. Ne feyż itdi nazār kıl cezb-i dīdār

26. **ne:**

Gazel 38

Mısra: **6**

Neden

5. Şuşadun mı ḵanuña toyduñ mı ey dil cānuña
6. Ne düşersin üstine ol ḡamze ḥançer kendidür

27. **ne:**

Gazel 43

Mısra: **10**

Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

9. Şarāb u şāhid ü muṭrib var iken
10. Ne çalar arada ‘Amrī müderris

28. **ne:**

Gazel 46

Mısra: **6**

Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

5. Zülfüñe karşı boyun egdümse kāfir olmadum
6. Aş dimekden aşşı ne hey dīni yoḡ gel bārī aş

29. **ne:**

Gazel 47

Mısra: **1**

Nasıl bir

1. Geldi ḥaṭ can virdüğümde ne nizā‘
2. Ölmedin bir buse şun şoñ elvedā‘

30. **ne:**

Gazel 50

Mısra: **7**

Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

7. Yā Rab ne sihr ider gözi bīmār gönlüme
8. Her şivesi şafa görünür her `itābı luṭf

31. ne:

Gazel 52

Mısra: 5

Nasıl bir

5. Ne hāşıl cānuma tīr-i müjeñden
6. Ciğerde ağulu peykāndan artuḳ

32. ne:

Gazel 52

Mısra: 14

Hangi şey

13. Benüm bahtum gibi şūrīde `Amrī
14. Ne var ol zūlf-i ser-gerdāndan artuḳ

33. ne:

Gazel 52

Mısra: 17

Gerksiz

17. Ne lāzım bunca lāf eksüklüğün bil
18. Kemālūñ yoğ iken noḳşāndan artuḳ

34. ne:

Gazel 69

Mısra: 1

Nasıl

1. Bu ne `īd olsun cihān ḥandān u ben giryān olam
2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

35. ne:

Gazel 69

Mısra: 11

Nasıl

11. Bu ne `ayş olsun ki `Amrī ağlaya iller güle
12. Bu ne `īd olsun cihan ḥandan u ben giryān olam

36. ne:

Gazel 69

Mısra: 12

Nasıl

11. Bu ne 'ayş olsun ki 'Amrī ağlaya iller güle
12. Bu ne 'id olsun cihan ḥandan u ben giryān olam

37. ne:

Gazel 72

Mısra: 7

Nasıl

7. Gözüñ kaşuñ füsünin kim ne bilsün
8. 'İtābuñ az u nāzuñ kem şanurdum

38. ne:

Gazel 73

Mısra: 9

Nasıl

9. 'Işk mesti ne bilür nāmūsı
10. Bilmezem yok benüm andan ḥaberüm

39. ne:

Gazel 83

Mısra: 4

Ne kadar

3. Şürete girmiş per̄isin sihr idersin illere
4. Ḥaṭ getürmişsin yalandan hey ne pürtezvîrsin

40. ne:

Gazel 87

Mısra: 9

Nedir

9. 'Amrī ğazelleri ele girmezse çāre ne
10. Diñle seḥerde bülbül-i gūyā terānesin

41. ne:

Gazel 89

Mısra: 4

Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

3. Koltuğına girüp kaşuñuñ gözlerüñ ey dost
4. Fettānlıĝ ile aldı ne dīn kodı ne ĩmān

42. ne:

Gazel 89

Mısra: 4

Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

3. Koltuğına girüp ařunuñ gzleruñ ey dost
4. Fettanlığ ile aldı ne dīn odı ne īmān

43. **ne:**

Gazel 92

Mısra: 9

Ne (bağlaç)

9. Ne meleksin ne hūrisin ne perī
10. Gūzel ādem ne dilrūbāsın sen

44. **ne:**

Gazel 92

Mısra: 9

Ne (bağlaç)

9. Ne meleksin ne hūrisin ne perī
10. Gūzel ādem ne dilrūbāsın sen

45. **ne:**

Gazel 92

Mısra: 9

Ne (bağlaç)

9. Ne meleksin ne hūrisin ne perī
10. Gūzel ādem ne dilrūbāsın sen

46. **ne:**

Gazel 92

Mısra: 10

Ne de

9. Ne meleksin ne hūrisin ne perī
10. Gūzel ādem ne dilrūbāsın sen

47. **ne:**

Gazel 98

Mısra: 7

Değil

7. Ne oldur ne budur ‘Arnrī ne hāmeñdūr senuñ bil kim
8. Gūneř būrcinde dikmiřdūr gūzellik sancađın ol māh

48. **ne:**

Gazel 102

Mısra: 6

Neler

5. Lāle-i ḥamrā iken nesrīne döndi zerd olup
6. Nātüvānlık gör ne kıldı ğonca-i ḥandānuma

49. **ne:**

Gazel 104

Mısra: **6**

Nasıl

5. Derd-i 'ışkun kim ölümden özge bir dermānı yok
6. Țut ki 'İsādur ṭabīb ol derde ne tedbīr ide

50. **ne:**

Gazel 108

Mısra: **9**

Ne kadar, nasıl

9. Hey ne şīrīnlük olur ḥūblar uydurmağ için
10. 'Amrī şī rūñ heves-i la'l-i şekerḥālar ile

51. **ne:**

Gazel 110

Mısra: **9**

Ne (bağlaç)

9. Ne gül egler beni 'Amrī ne bülbül
10. Güzeller sevmeyince tāze tāze

52. **ne:**

Gazel 110

Mısra: **9**

Ne (bağlaç)

9. Ne gül egler beni 'Amrī ne bülbül
10. Güzeller sevmeyince tāze tāze

53. **ne:**

Gazel 118

Mısra: **10**

Hangi şey

9. 'Amriyā ölmedin öñ göz yumuban geç geçelüm
10. Dār-ı dünyāda ne var gūşe-i 'uzletden iyi

54. **ne:**

Gazel 121

Mısra: **11**

Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

11. Baña ne çeşme-i Hızr ile dem-i 'İsādan
12. Ārzū-yı leb-i cānān ile öldüm gitdi

55. ne:

Gazel 127

Mısra: 11

Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

11. Sāye toprak döşendügin ne bilür
12. Gün ki şaldı bisāt-ı sincābī

56. ne:

Gazel 128

Mısra: 5

Şaşkınlık, hiddet vb. manalar ifade eder

5. Ne sihr itdi tılısımın bozdı 'aqluñ
6. Füsün ile haṭ-ı 'anberfeşānı

57. ne:

Gazel 129

Mısra: 4

Nedir

3. Būseñ almağ için du'ā kıldum
4. Ne i ki hiç olur du'ā mı ki

58. ne:

Gazel 141

Mısra: 3

Nasıl

3. Seni bilmez miyem ne kāfirsın
4. Sende n'eyler qarār hey seni mi

ne dem ki:

1. ne dem ki:

Kaside 1

Mısra: 57

Ne zaman ki

57. Ne dem ki berķ ura hūrşid-i fikretüñ şaça nūr
58. Felek daķıķaların göre çeşm-i nā bīnā

2. ne dem ki:

Kaside 1

Mısra: 55

Ne zaman ki

55. Ne dem ki mevc ura deryā-yı himmetüñ kıla cüş
56. Yedi deñiz ola bir kaçrasında nā peydā

ne deñlü:

1. **Ne deñlü:**

Gazel 3

Mısra: **10**

Ne türlü, ne kadar

9. Tebessüm eyleyürek gāh döğdi geh söğdi
10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

2. **ne deñlü:**

Gazel 42

Mısra: **6**

Nasıl, ne kadar

5. Şikeste dilde yok efgāna tākāt
6. Şınuķ şışe ne deñlü vire āvāz

ne dür:

1. **ne dürlü:**

Gazel 122

Mısra: **8**

Her türlü, ne kadar

7. Alur buldı kaşuñ bāzār-ı dilde
8. Ne dürlü şive varsa şatdı gitdi

ne ğarrā:

1. **ne ğarrā:**

Gazel 29

Mısra: **1**

Ne güzel

1. Allāh Allāh bu meleksīmā ne ğarrā hūb olur
2. Toğar aydur şanasın günden güne maħbūb olur

ne hoş:

1. **ne hoş:**

Gazel 43

Mısra: **6**

Çok güzel

5. Kaşuñ tākın bu resme müşk-i terden
6. Ta'āla'llah ne hoş düzmiş mühendis

ne kim:

1. **ne kim:**

Gazel 16
Mısra: **10**
Her ne

9. Uyğuda bulup büsesin aldum dir imişsin
10. Dilber saña 'Amrī ne kim eylerse yiridür

ne oldur ne budur:

1. **ne oldur ne budur:**

Gazel 98
Mısra: **7**
Ne odur ne budur

7. Ne oldur ne budur 'Arnrī ne hāmeñdür senüñ bil kim
8. Güneş bürcinde dikmişdür güzellik sancağın ol mäh

ne tırfa:

1. **ne tırfa:**

Kıt'a 7
Mısra: **1**
Ne tuhaf, çok garip

1. Sāğarī hey ne tırfa keçküldür
2. Kim aña sögmek oldı 'adet ü hū

ne yüzden:

1. **ne yüzden:**

Kaside 2
Mısra: **7**
Hangi yüzle

7. Ne yüzden varam Hāzret-i Hāğğa kim
8. Yüzüm qaradur elde nāmem siyāh

2. **ne yüzden:**

Gazel 82
Mısra: **12**
Neden, niçin

11. 'Arızı hattın kazıtmaz nāz ider ol çevri çok
12. Gör ne yüzden 'arz ider bu 'Amrī-i miskine kīn

nedāmet:

1. **nedāmet:**

Gazel 53

Mısra: 6

Pişmanlık

5. Hercāyīler seversin gel tevbe eyle ey dil
6. Her işlenen günāhuñ soñı nedāmet ancağ

2. **nedāmetden:-den**

Gazel 118

Mısra: 8

Pişmanlık

7. Ma'şiyet derdine her niçe ki dermān aradum
8. Bir devā bulımadum aña nedāmetden iyi

neden:

1. **nedendür:-dür**

Gazel 71

Mısra: 4

Ne sebepten, niçin

3. Sevdüğüm midür günāhum bilmedüm
4. Baña bu zulmüñ nedendür sevdüğüm

2. **neden:**

Gazel 85

Mısra: 1

Ne sebepten, niçin

1. Hey begüm sevdüğüme hışmuñ neden
2. Niçe bin 'āşıkларуñ var bir de ben

3. **neden:**

Gazel 91

Mısra: 8

Ne sebepten, niçin

7. Nigār miñneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eylesin

nedür:**1. Nedür:****Kaside 2**

Mısra: 1

Nedir

1. Nedür ey cuvān bunca ‘izz ü celāl
2. Yiğitlige gelmez mi yoksa zevāl

2. nedür:**Murabba 5**

Mısra: 1

Nedir

1. Nedür ‘aşıklarunñ şuçı günāhı
2. Göke irgürdiler feryād u āhı

3. nedür:**Gazel 64**

Mısra: 3

Nedir

3. Yār gönlüñe nedür hoşca gelen didi didüm
4. Beng ile söz geçicek buse-i şîrîn dilemek

4. nedür:**Gazel 76**

Mısra: 7

Nedir

7. Bî-vefā dirlerse incinme be zālīm yā nedür
8. Dôstın giryān iden düşmanların ḥandan iden

nefes:**1. nefes:****Gazel 125**

Mısra: 8

Suluk, an

7. Ölüm ḥaddindeyem āḥir nefesdür
8. Görelüm bir nefes ol yāra geldi

nefes tut-:**1. nefes tut:****Gazel 105**

Mısra: 17
Okumamak, söylememek

17. Ey mü'ezzin gel nefes tut vaqti ile bekle kim
18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin gāvḡā ile

neler di-:

1. **neler diyeler:** -ye, -ler
Kıt'a 3
Mısra: 4
Çok çeşitli şeyler söylemek
3. Şimdilik kim sever dinildi velī
4. Kim bilür kim daḡi neler diyeler

neler it-:

1. **neler itdüñ:** -dü, -ñ
Kaside 1
Mısra: 35
Çok şeyler etmek
35. Bilür misin neler itdüñ baña zamāna uyup
36. İştıme mi didüñ anı seyyidü'l vüzerā

nemā bul-:

1. **nemā buldı:** -dı
Kaside 1
Mısra: 62
Gelişip büyüme
61. Nihāl-i rif'atüñ ol āb ile mürebbādur
62. Ki reşhasiyle nemā buldı devḡa-i Tübā

neng ü 'ārı:

1. **neng ü 'ārı:** -ı
Kıt'a 2
Mısra: 1
Utanma ve haya
1. Neng ü 'ārı put idinmekden ise biñ kerre
2. Ehl-i 'irfan arasında uşanup şınmak yeg

nerd-i 'ışka döşen-:**1. nerd-i 'ışka döşenüp:-üp****Gazel 15**

Mısra: 7

Aşk tavlmasına dizilmek, döşenmek

7. Nerd-i 'ışka döşenüp Ferhād u Mecnūn kodı baş

8. 'Işk oyunu bir oyundur anda oynar başlar

nergis:**1. nergis:****Kaside 1**

Mısra: 3

*İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek II
Sevgilinin mahmur bakışı*

3. Kōmıř cebīn ü 'izārında nergis altun hāl

4. Düzetmiş iki yanında benefşe zülf-i dü tā

2. nergisüñle:-üñ, -le**Murabba 5**

Mısra: 3

*İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek II
Sevgilinin mahmur bakışı*

3. Nazar kııl nergisüñle bülbülüne

4. Uyan bād-ı şabā degsüñ gülüne

3. nergis:**Gazel 43**

Mısra: 2

*İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek II
Sevgilinin mahmur bakışı*

1. Çemende kırdı çün gül şāhı meclis

2. Eline cām-ı zerrīn aldı nergis

4. nergis:**Gazel 44**

Mısra: 3

*İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek II
Sevgilinin mahmur bakışı*

3. Gözüm ol nergis için vālih ü hayrān kıalmış

4. Göñlüm ol sünbül için zār u perīřān olmış

5. **nergisleriyle:-ler, -iy, -le**

Gazel 76

Mısra: 2

İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek II
Sevgilinin mahmur bakışı

1. Ey beni sümbüllerinden zār u sergerdān iden
2. Göze göz nergisleriyle vālih ü hayrān iden

6. **nergis:**

Gazel 138

Mısra: 5

İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek II
Sevgilinin mahmur bakışı

5. Gözlerüñden luṭf u iḥsan ummasa nergis şehā
6. Yollarunda kâsesin ḳomazdı a‘mālar gibi

nergis-i şehlä:

1. **nergis-i şehläsi:-sı**

Gazel 63

Mısra: 8

Güzel ve baygın bakışlı ela göz

7. ‘Işkı yolında varumı yağmaladı benüm
8. Rehzen degül mi nergis-i şehläsı Aḥmedüñ

2. **nergis-i şehlä:**

Kaside 1

Mısra: 10

Güzel ve baygın bakışlı ela göz

9. Terāne ol ḳadar itdi hezār şevḳ ile kim
10. Göz açdı uyḳudan uyandı nergis-i şehlä

nergis-i şengül:

1. **nergis-i şengül:**

Gazel 22

Mısra: 6

Ferahlık veren mahmur bakış

5. Pürşafā idüp beni meclisde sermest eyleyen
6. Bāde-i şāfi midür sol nergis-i şengül midür

nerm id-:1. **nerm ider:-er****Gazel 41**

Mısra: 5

Yumuşatmak

5. Nerm ider katı gönlünü āhum

6. 'Işık odıdur buña hācer döymez

nesīm:1. **nesīm:****Gazel 33**

Mısra: 3

Hafif hafif esen, hoş ve latif rüzgar

3. Şöyle kim gülzāra ilte būy müyuñdan nesīm

4. Her biten reyhānı miskīn ü 'abīrefşān olur

nesīm-i 'anberbār:1. **nesīm-i 'anberbār:****Gazel 20**

Mısra: 4

Anber taşıyan rüzgar

3. Berg-i gül gibi şabrum evrākın

4. Yele virdi nesīm-i 'anberbār

nesīm-i şabā:1. **nesīm-i şabā:****Gazel 17**

Mısra: 3

Sabah rüzgârı

3. 'Anberāmīz eser nesīm-i şabā

4. Yā Rab ol māh kakūlin mi ıtarar

nesin:1. **nesin:****Gazel 87**

Mısra: 1

Nesin

1. Bilmez miyem seni nesin ey bīvefā nesin

2. Āşūb-ı rüzgār u belā-yı zemānesin

2. nesin:**Gazel 87**

Mısra: 1

Nesin

1. Bilmez miyem seni nesin ey bīvefā nesin
2. Āşüb-ı rüzgār u belā-yı zemānesin

nesne:**1. nesnenüñ:-nüñ****Gazel 85**

Mısra: 7

Belli bir ağırlığı, maddesi ve hacmi olan her türlü cansız varlık, şey, obje

7. Dôstum her nesnenüñ oranı var
8. Gel cefāyı hâdden aşurma inen

nesrîn:**1. nesrîne:-e****Gazel 102**

Mısra: 5

*Yaban gülü, ağustos gülü, Mısır gülü, Van gülü gibi isimler alan bir cins gül II
Sarı pembe arası renkli bir çiçektir, sararmak bağlamında kullanılmıştır*

5. Lâle-i hamrâ iken nesrîne döndi zerd olup
6. Nätüvânlık gör ne kıldı gonca-i handānuma

nesteren:**1. nestereni:-i****Gazel 139**

Mısra: 4

Yaban gülü, ağustos gülü, Mısır gülü, Van gülü gibi isimler alan bir cins gül

3. Ben seni isterin ey serv semenbûlarda
4. Bülbülüñdür n'ideyin yâsemen ü nestereni

nevbahār:**1. nevbahār:****Gazel 23**

Mısra: 1

İlkbahar

1. Nevbahār oldı güzeller ‘azm-i bostān itdiler
2. Ğam tenūrında dil-i ‘uṣṣākı biryān itdiler

nevbahār-ı hüsn:

1. nevbahār-ı hüsnün:

Gazel 65

Mısra: 9

Güzellik baharı

9. Nevbahār-ı hüsnün añup derd ile āh eylese
10. ‘Amrī içün gül dağı kıan ağlaya bülbül degül

ney:

1. ney:

Murabba 4

Mısra: 2

İçi yanık kamyş, nay II Aşık

1. Niçe bir ‘aşıkları cevri ile giryān idesin
2. Niçe bir bağrın delüp ney gibi nālān idesin

2. ney:

Gazel 76

Mısra: 6

İçi yanık kamyş, nay II Aşık

5. Tır-i ğamzeñden senüñ bağrum delinmişdür benüm
6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

3. ney:

Gazel 118

Mısra: 5

İçi yanık kamyş, nay II Aşık

5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise
6. Ğaz yirin añlamadum ‘ışk u mağabbetden iyi

4. ney:

Gazel 128

Mısra: 3

İçi yanık kamyş, nay II Aşık

3. Delüpdür bağrumı ney gibi feryād
4. Firākuñ oğı ebrünuñ kemānı

neye:1. **neye:****Kaside 2**

Mısra: 3

Bir şeyin sebebini sormak için kullanılır; niçin, neden

3. Neye ğirresin behcete bilmezsin

4. İrişmez mi pâyâna hüsni ü cemâl

2. **neyedür:-dür****Gazel 95**

Mısra: 8

Neden, niçin

7. Kaçma bizden senüñle dilleşelüm

8. Neyedür nâlişüñ beyân eyle

neyistân:1. **neyistânına:-ı, -na****Gazel 121**

Mısra: 5

Kamışın bol olduğu yer, sazlık II Aşığın aşk ateşinden içi yanan gönlü

5. Dil neyistânına odlar saçalı ejder-i 'ışık

6. Yandum ol âteş-i sūzân ile öldüm gitdi

n'eyle-:1. **n'eyleyem:****Gazel 68**

Mısra: 4

Ne yapayım

3. İçmesem kâdir degüldüm gel beni suçlama kim

4. Bir güzel sâķi elinden n'eyleyem mecbur idüm

2. **n'eyler:****Gazel 117**

Mısra: 3

Ne yapar ne eder

3. Hâr n'eyler bülbül-i bîçāreye güldür iden

4. N'itdi düşman zâr u nālân eyleyen sensin beni

3. n'eyler:

Gazel 85

Mısra: 9

Ne yapar ne eyler

9. Dilde n'eyler haṭṭı fikri 'Amriyā

10. Çünki bitmez od yanan yirde çemen

4. n'eyler:

Gazel 136

Mısra: 5

Ne yapar ne eder

5. Her n'eyler ise eyler ölür dirilürdi dil

6. Bir gānze tīrine dikilürdi nişān idi

5. n'eyler:

Gazel 141

Mısra: 4

Ne yapar ne eder

3. Seni bilmez miyem ne kāfirsın

4. Sende n'eyler karar hey seni mi

6. n'eyleyem:

Kıt'a 11

Mısra: 3

Ne yapayım, ne edeyim

3. N'eyleyem ben gönli gam yiter baña

4. Bir elā gözlüye virdüm gönlümü

nezāket:

1. nezāketle:-le

Gazel 122

Mısra: 5

İncelikle, narince

5. Nezāketle dehānuñ hoḳkabāzı

6. Dil ü cān mühresin oynatdı gitdi

nezāre kıl:

1. nezāre kılan:-an

Gazel 9

Mısra: 2

Bakmak, seyretmek

1. Zihī kemāl-i şabāhat zihī cemāl-i şabīḥ
2. K'ider nezāre kılan mihr ü māhdan terciḥ

nice-nice:

1. nice:

Kaside 1

Mısra: 13

Nasıl

13. Bahār zīnetini ben nice kılam taşvīr
14. Ki tıfl oyuncasıdur aña göre naqş-ı Hıṭā

2. niçe:

Murabba 3

Mısra: 2

Çok, pek çok, birçok

1. Şuçumı bilmezsin bildür bileyin
2. Niçe ağlayayın ben de güleyin

3. nice:

Murabba 3

Mısra: 2

Nasıl

1. Göyüñdi odlara bağrum kebābı
2. Nice içsem bu yaşumdan şarābı

4. nice:

Gazel 4

Mısra: 11

Nasıl

11. Nice pinhān eylesün derd-i derūnın 'Amrī kim
12. Açılıp bir bir oğur evrāk-ı dīvānum saña

5. niçe:

Murabba 4

Mısra: 3

Çok, pek çok, birçok

3. 'Āmrī niçe anuñ gibiler mağbūn olur
4. Hāy efendüm hey begüm kıan eyle kınūn eyleme

6. nice:

Kıt'a 13

Mısra: 1

Nasıl

1. Gel nice dīvāne oldum gör beni
2. Bundan anda öpmek istedüm seni

7. niçeler:-ler

Gazel 29

Mısra: 3

Çok, pek çok, birçok

3. Būy-ı zülfi şemmesinden niçeler şeydā düşüp
4. Nūr-ı hüsni lem'asından ancalar meczüb olur

8. niçe:

Gazel 29

Mısra: 6

Çok, pek çok, birçok

5. 'Arşa-i hüsniinde gīsüdan ele çevgān alup
6. Bir oyun oynar arada niçe başlar top olur

9. nice:

Gazel 35

Mısra: 5

Çok, pek çok, birçok

5. Nice dil oynadur cān naq̄din evvel
6. İden ol çeşm-i fettān ile bāzār

10. nice:

Gazel 38

Mısra: 4

Nasıl

3. Bir dahi mişlin cihānda kimseler görmüş degül
4. Nice hūrī ol melek rūh-ı muşavver kendidür

11. nice:

Gazel 38

Mısra: 11

Çok, pek çok, birçok

11. 'Amrīye beñzer nice 'āşıkları hayrān ider
12. Ol gözi bādām kim pālūde-i ter kendidür

12. nice:

Gazel 51

Mısra: 8

Nasıl

7. 'Āşık iseñ düşmesün elden suṭurlāb-ı ḳadeḥ
8. Gör nice rif' atdedür ḥürşīd-i 'ālemtāb-ı 'ışk

13. niçe:

Gazel 51

Mısra: 10

Çok, pek çok, birçok

9. 'Amriyā baş egme ta' līm itdi ebrū-yı nigār
10. Secde öğretti niçe serkeşlere mihrāb-ı 'ışk

14. niçe:

Gazel 58

Mısra: 9

Çok, pek çok, birçok

9. Niçe 'Amrī gibiler reşk ile īmānsuz olur
10. Öpe ḳuca boynuña şalınsa bīdīn perçemüñ

15. niçe:

Gazel 85

Mısra: 2

Çok, pek çok, birçok

1. Hey begüm sevdüğüme ḥışmuñ neden
2. Niçe bin 'āşıklarūñ var bir de ben

16. nice:

Gazel 104

Mısra: 8

Nasıl

7. Dün gice gördüm yatur ḳoynumda öl Yūsuf cemāl
8. Bu düşüñ zevḳın ḳişi yā Rab nice ta' bīr ide

17. niçe:

Gazel 128

Mısra: 1

Nasıl

1. Niçe bir eyleyem 'ışkḳ nihānī
2. 'Ayān bilsün cihān sevdüm fülānı

18. niçe:

Gazel 131

Mısra: 2

Çok, pek çok, birçok

1. Şaçmış yüze ol kâfir bu zülf-i perişanı
2. Dînden çıkarur âhir bir niçe müselmânı

niçe bir:

1. niçe bir:

Gazel 69

Mısra: 9

Ne zamana kadar, daha ne kadar

9. Merhamet kıl şefkat eyle destgîr ol niçe bir
10. Kânlı yaşum gibi pâmâl-i gam-ı devrân olam

2. niçe bir:

Kıt'a 1

Mısra: 2

Ne zamana kadar, daha ne kadar

1. Kayd-ı kesretde zülf-i yâr gibi
2. Niçe bir bunca zulmet ü sevdâ

3. niçe bir:

Murabba 4

Mısra: 1

Ne zamana kadar, daha ne kadar

1. Niçe bir 'âşıklarî cevri ile giryân idesin
2. Niçe bir bağrın delüp ney gibi nâlân idesin

4. niçe bir:

Murabba 4

Mısra: 2

Ne zamana kadar, daha ne kadar

1. Niçe bir 'âşıklarî cevri ile giryân idesin
2. Niçe bir bağrın delüp ney gibi nâlân idesin

5. niçe bir:

Gazel 125

Mısra: 12

Ne zamana kadar, daha ne kadar

11. Tamâm oldu işi ' Amrî-i zâruñ
12. Niçe bir incidürsin vara geldi

niçeye dek:

1. niçeye dek:

Gazel 78

Mısra: 8
Ne zamana kadar

7. Vaşla irsem pîrehensüz ben de kucardum anı
8. Niçeye dek pîrehen bensüz kucar nâzûk tenin

niceye di-:

1. **niceye dimez:-mez**

Gazel 12

Mısra: 5

Ne kadar

5. Kimesne niceye dimez yüzine bakmaz hiç
6. Güzeller içre dilâ can metâ' in itme mezâd

n' için:

1. **n' için:**

Gazel 124

Mısra: 1

Neden, niçin

1. Ey büt-i tersâ n' için kovduñ kelîsâdan beni
2. Koylayayın Hâzret-i 'İsâya maşşerde seni

n'id-:

1. **nidem:**

Gazel 114

Mısra: 2

Ne edeyim

1. Ben kara günlüyi bu baht-ı siyâh
2. Bend-i zülfüne düşürdi nidem âh

2. **n'idem:**

Gazel 32

Mısra: 6

Ne edeyim

5. Her gülün yanına düşüp yürür elbette rakîb
6. N'idem ol hâr-ı siyeh ekmedüğün yirde biter

3. **n'iderdün:**

Gazel 123

Mısra: 6
Ne ederdin, ne yapardın

5. Hey vefâsuz çün cefâ idi murâdun 'âkıbet
 6. Yâ n' iderdüñ ayırup ol kân-ı ihsândan beni

4. n' idersin:

Gazel 79
 Mısra: 9
Ne edersin

9. 'Amrî n' idersin ehl-i şafâya riya şatup
 10. Bâzâr-ı 'ışk içindeki rüsvâ degül misin

5. n' ideyin:

Gazel 84
 Mısra: 6
Ne edeyim ne yapayım

5. Ol gamze-i kıttâl ile bâzâr ideliden
 6. Cân naqdini virdüm n' ideyin gönül ucından

6. n' ideyin:

Gazel 86
 Mısra: 10
Ne edeyim ne yapayım

9. Çün fâyide virmez sözüñ ol bülbül-i kudse
 10. 'Amrî n' ideyin defter ü dîvân oda yansun

7. n' ideyin:

Gazel 139
 Mısra: 4
Ne edeyim ne yapayım

3. Ben seni isterin ey serv semenbûlarda
 4. Bülbülüñdür n' ideyin yâsemen ü nestereni

8. n' ideyin:

Gazel 109
 Mısra: 4
Ne edeyim ne yapayım

3. Bülbül-i hastedile nâleler itdürmek için
 4. Zağ düşlendi dirîgâ nideyin gülşenüñe

n'idügin:**1. n'idügin:****Gazel 101**

Mısra: 3

Nedir

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet n'idügin

4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

nigār:**1. nigār:****Kaside 1**

Mısra: 17

Resim gibi güzel sevgili

17. Nigār geldi feraḥdan ben öldüm ey bülbül

18. Sen idesin aña bu nazm-ı dilkeşi ilkā

2. nigār:**Murabba 1**

Mısra: 3

Resim gibi güzel sevgili

3. Hemnişindür ol nigār u ṭālī 'üm pīrūzdur

4. Sākıyā şevk ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

3. nigārumdan:-um, -dan**Gazel 10**

Mısra: 1

Resim gibi güzel sevgili

1. Nigārumdan hezārān dād u feryād

2. Ki itmez bu dil-i gamgīnümi şād

4. nigār:-sin**Gazel 87**

Mısra: 6

Resim gibi güzel sevgili

5. Ey serv-i bāğ egerçi ki bālā bülendsin

6. Ammā nigār ḳaddine nisbet miyānesin

5. nigār:**Gazel 91**

Mısra: 7

Resim gibi güzel sevgili

7. Nigār miḥneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eylesin

6. **nigār:**

Gazel 141

Mısra: 1

Resim gibi güzel sevgili

1. Hey yalancı nigār hey seni mi
2. Kānı ‘ahd u karar hey seni mi

nigār-ı şekerleb:

1. **nigār-ı şekerleb:**

Kaside 2

Mısra: 6

Şeker dudaklı güzel sevgili

5. Bilürseñ saña zehr-i kâtil şunar
6. Nigār-ı şekerleb büt-i nüşhand

nigār-ı şekkerin güftâr:

1. **nigār-ı şekkerin güftâra:-a**

Gazel 125

Mısra: 14

Tatlı sözlü güzel

13. Müşerref eylesün uşşak bezmin
14. Nigār-ı şekkeringüftâra geldi

nigîn:

1. **nigîn:**

Gazel 82

Mısra: 8

Yüzük şeklinde mühür, mühür II Ayva tüyü

7. Hoḳka-i yâkütde dendānı dürr-i şāhvār
8. Ḥaṭṭ-ı sebzi ḥātem-i la‘linde pîrûze nigîn

nihâl:

1. **nihâl:**

Gazel 106

Mısra: 10

Fidan II Fidan gibi taze ve düzgün vücutlu sevgili

9. Cām-ı meyden āl olup her servkaddūñ ‘ārızı
10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldu yine

nihāl-i kāmet:

1. nihāl-i kāmetüñi: -üñ, -i

Gazel 12

Mısra: 1

Fidan gibi taze ve düzgün vücutlu sevgilinin boyu

1. Nihāl-i kāmetüñi her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görünmez şanavber ü şimşād

nihāl-i ‘ömr:

1. nihāl-i ‘ömr:

Gazel 49

Mısra: 10

Ömür fidanı

9. Gözüm yaşıyle besler idi bāgbān-ı dil
10. ‘Amrī nihāl-i ‘ömr idi ol servkād dirīg

nihāl-i rif‘at:

1. nihāl-i rif‘atüñ: -üñ

Kaside 1

Mısra: 61

Uzun fidan II Sevgilinin boyu

61. Nihāl-i rif‘atüñ ol āb ile mürebbādur
62. Ki reşhasiyle nemā buldı devḫa-i Ṭübā

nihāl-i ter:

1. nihāl-i ter:

Gazel 41

Mısra: 4

Taze fidan II Sevgilinin boyu

3. Āh-ı ‘āşıkdan incünür ol serv
4. Dem-i serde nihāl-i ter döymez

nihān:

1. nihān:

Gazel 80

Mısra: 6

Saklı, gizli

5. Āl beñ afākı müşkīn eylemek olur mı hīç
6. Müşkdür bu āl vālā içre kalmışdur nihān

nihān eyle-:

1. **nihān eyle:**

Gazel 95

Mısra: **10**

Gizlemek, saklamak

9. Kim bilür kankı ‘āşkuñ dilisin
10. Söz bilenden yiter nihān eyle

nihān id-:

1. **nihān idüp:-üüp**

Gazel 62

Mısra: **3**

Gizlemek, saklamak

3. Zīr-i külehde zülf duzağın nihān idüp
4. Şayd itdi murğ-ı cānı saçup dāne beñlerüñ

2. **nihān ider:-er**

Gazel 119

Mısra: **4**

Gizlemek, saklamak

3. Kimse çerāğ uyarmağı fikr itmez oldı hīç
4. Mihrin nihān ider gibi çarḥ-ı berīn daḥi

nihānī:

1. **nihānī:**

Gazel 128

Mısra: **1**

Gizli, gizlice

1. Niçe bir eyleyem ‘ışkḳ nihānī
2. ‘Ayān bilsün cihān sevdüm fülānı

nihāyet:

1. **nihāyet:**

Gazel 120

Mısra: **2**

Son

1. Şive vü nāza gayet olmaz mı
2. Bu 'itāba nihāyet olmaz mı

nikāb:

1. niķābı:-ı

Murabba 3

Mısra: 3

Yüz örtüsü, peçe, perde

3. Ala gözlüm götür yüzden niķābı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

2. niķāb açdı:-dı

Gazel 95

Mısra: 11

Meydana gelmek, yüzünü göstermek, (gülün dışında bulunan yapraklarından kurtulup tomurcuk hale gelmesi)

11. Götürüp perdeyi gül açdı niķāb
12. Sen de aç rāzuñı 'ayān eyle

nilüfer:

1. nilüfer:

Gazel 143

Mısra: 4

Durgun sularda ve havuzlarda yetişen, uzun saplı, yuvarlak ve geniş yaprakları su üzerinde yüzen, beyaz, pembe, mavi ve sarı büyük çiçekli su bitkisi II Aşığın gözleri (sürekli ağlayan gözler, suda yaşayan nilüfer çiçeği gibi düşünölmüş)

3. Çihre-i zerdümle kıaldum gözlerüm yaşıyle āh
4. Ğarķa-i āb-ı revānam gör ki nilüfer gibi

nişān:

1. nişānda:-da

Gazel 97

Mısra: 4

Hedef

3. İraldı gitdi Mecnūn gitdi Ferhād
4. Belā oķına ben kıaldum nişānda

2. nişān:

Gazel 136

Mısra: 6

Hedef

5. Her n'eyler ise eyler ölür dirilürdi dil
6. Bir ğamze tırine dikilürdi nişān idi

nişān eyle-:

1. nişān eyledi:-di

Gazel 126

Mısra: 6

İz yapmak, işaretlemek II Yaralamak

5. Yüzi kara gönlüme hindüşıfat
6. 'Işık odı dāğ urdı nişān eyledi

nişāne:

1. nişānesin:-sin

Gazel 87

Mısra: 4

Eser, iz

3. Devlet nişānların görürem sende ey gönül
4. Beñzer hadeng-i ğamze-i yāra nişānesin

nişāne kıl-:

1. nişāne kılup:-up

Gazel 91

Mısra: 3

Hedef yapmak

3. Belā oğına nişāne kılup dil ü cānı
4. Kurup қаşuñ yayını yayқarālar eyleyesin

nişān-ı 'ālīşān:

1. nişān-ı 'ālīşān:

Kaside 1

Mısra: 41

Büyüklik, yücelik göstergesi

41. Қақан ki ҳall ile çekse nişān-ı 'ālīşān
42. Elinde kıl қalemi gösterür Yed-i Beyzā

nişār:

1. nişār:

Gazel 48

Mısra: 6

Saçmak

5. 'Uşşāk gibi karşıña tırmiş boyun eger
6. Kılmak diler ayağña yaşın nişār şem'

nisbet:

1. nisbet:

Gazel 87

Mısra: 6

Göre, nazaran

5. Ey serv-i bāğ egerçi ki bālā bülendsin
6. Ammā nigār kıddine nisbet miyānesin

nisbet eyle-:

1. nisbet eyledümdi: -dü, -m, -di

Gazel 60

Mısra: 5

Kıyaslamak, mukayese etmek

5. İşigi itlerine nisbet eyledümdi beni
6. Didi ki kendüzini göke çıkarur ögerek

nisbet ol-:

1. nisbet olur: -ur

Gazel 40

Mısra: 5

Denk olmak

5. Şemse nisbet olur mı zılla vücūd
6. Aşla baksañ kıatũnda ma'dumuz

nış-i firak:

1. nış-i firak:

Gazel 121

Mısra: 9

Ayrılık zehri

9. Nüş-ı vaşl ister iken nış-i firak oldu naşīb
10. Sitem-i gerdiş-i gerdan ile öldüm gitdi

n'itdi:

1. n'itdi:

Gazel 117

Mısra: 4

Ne etti, ne yaptı

3. Hār neyler bülbül-i bîçāreye güldür iden
4. N'itdi düşman zār u nālān eyleyen sensin beni

niteki:

1. **Niteki:**

Kaside 1

Mısra: **87**

Nitekim, ne var ki

87. Niteki vaşl-ı nigār ide 'āşıkı şādān
88. Niteki faşl-ı bahār ide bülbüli gūyā

2. **Niteki:**

Kaside 1

Mısra: **88**

Nitekim, ne var ki

87. Niteki vaşl-ı nigār ide 'āşıkı şādān
88. Niteki faşl-ı bahār ide bülbüli gūyā

nitey:

1. **nitey:**

Rübai 1

Mısra: **1**

Ne edeyim

1. Yığlap yürürem bî-ser ü bî-pāy nitey
2. Boldum köze köz halk ara rüsvāy nitey

2. **nitey:**

Rübai 1

Mısra: **2**

Ne edeyim

1. Yığlap yürürem bî-ser ü bî-pāy nitey
2. Boldum köze köz halk ara rüsvāy nitey

3. **nitey:**

Rübai 1

Mısra: **3**

Ne edeyim

3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey
4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

4. **nitey:**

Rübai 1

Mısra: 4

Ne edeyim

3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey

4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

5. nitey:

Rübai 1

Mısra: 4

Ne edeyim

3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey

4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

6. nitey:

Rübai 1

Mısra: 4

Ne edeyim

3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey

4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

niyaz ehli:

1. niyaz ehline:-ne

Gazel 105

Mısra: 11

İhtiyaç sahibi II Aşıklar (Niyaz aşığın özelliklerinden biridir aşık sevgiliye muhtaçtır onun bakışına ilgisine ihtiyacı vardır)

11. Göz ucıyla bir nazar kılmaz niyaz ehline āh

12. Bu gurūr-ı hüsn ile bu nāz u istiğna ile

niyāz-ı bülbül:

1. niyāz-ı bülbülden:-den

Gazel 20

Mısra: 9

Bülbülün yakarması

9. Nāz-ı gülden niyāz-ı bülbülden

10. Açılır dilde gizlenen esrār

niyāz-ı derviş:

1. niyāz-ı dervîşi:-i

Gazel 127

Mısra: 9

Dervîşin yalvarıp yakarması

9. Gūş ide mi niyāz-ı dervişi
10. ‘Amriyā ‘izz ü nāz aşhābı

nizā‘:

1. nizā‘:

Gazel 47

Mısra: 1

Kavga

1. Geldi haṭ can virdüğümde ne nizā‘
2. Ölmedin bir buse şun şöñ elvedā‘

nizār-ı ‘Amrī:

1. nizār-ı ‘Amrīyi:

Kaside 1

Mısra: 81

Aciz, zayıf Amrī

81. Fiğān ki bu ten-i zerd ü nizār-ı ‘Amrīyi
82. Benefşeżār gibi gök gök itdi seng-i cefā

nokşān:

1. nokşāndan:-*dan*

Gazel 52

Mısra: 18

Eksiklik

17. Ne lāzım bunca lāf eksüklüğün bil
18. Kemālūñ yoğ iken nokşāndan artuğ

nokta:

1. noktasın:-*sin*

Gazel 82

Mısra: 5

Az bir kısım, küçük bir parça

5. Noktasın görse cemālūñ muşhafinuñ unıda
6. Levhde mastūr olan āyātı Cibrīl-i Emīn

2. nokta:

Gazel 98

Mısra: 3

Esası nokta ve çizgi olan Remil ilmindeki nokta

3. Ya bir remmāl mīmīdür ki nokta koyup anuñla
4. Kılām eyyām-ı vaşlından şikeste dilleri āgāh

n'ola:

1. n'ola:

Gazel 8

Mısra: 14

Ne olur

13. 'Amriyā taşvīr-i hüsni itmekde mānendūñ mi var
14. Sen de bir üstādsın kılsañ n'ola Māñyle bahş

2. n'ola:

Gazel 20

Mısra: 2

Ne olur

1. Geldi sevdā-yı 'ışık gitdi karar
2. Bilmezüz hālümüz n'ola bu bahar

3. n'ola:

Gazel 26

Mısra: 9

Ne olur

9. Tūfī gibi şīrīnsuħan olsam n'ola 'Āmrī
10. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimūñ var

4. n'ola:

Gazel 66

Mısra: 5

Ne olur

5. Bād-ı āhumdan uşansa n'ola ol gülbün-i nāz
6. Dem-i serde dōyemez serv-i hırāmāñşekil

5. n'ola:

Gazel 84

Mısra: 2

Ne olur

1. Gül zaħmını hāruñ götürür bülbül ucından
2. Bülbül n'ola çok mı dile düşse gül ucından

6. n'ola:

Gazel 112

Mısra: 12

Ne olur

11. Cān nak̄di ile virmez ise b̄usesin ḥabīb
12. Başum daḥi dilerse n'ola cānum

nūh felek:

1. nūh felek:

Gazel 112

Mısra: 5

Dokuz gök

5. Çoğdan yanardı āteř-i ahumla nūh felek
6. Yařum su sepmese dil-i sūzānum üstine

nūh tufānın:

1. Nūḥ tufānın:-n

Gazel 93

Mısra: 7

Hz. Nuh (as) peygamberin halkının yoldan çıkmışları te'dip etmek için Allah tarafından hem gökten yağdırılan hem de yerden kaynayarak bütün dünyayı kaplayan su ile inanmayanların helak olduğu olay II Aşığın gözyaşları

7. Ey ḥalīlüm Nūḥ Tufānın kopardı gözlerüm
8. Kışsa çoğdur diñle benden mācerā simden girü

nūkhet-i gülāb:

1. nūkhet-i gülāb:

Gazel 6

Mısra: 4

Gülsuyu kokusu

3. Tennūr-ı sineden ki 'araqrīz ola ruḥı
4. Ben yiylesem direm ki gelür nūkhet-i gülāb

nūkhet-i hulḳ-ı řerīf:

1. nūkhet-i hulḳ-ı řerīfūñ:-üñ

Gazel 19

Mısra: 13

Tabiattan gelen şerefli koku

13. Nūkhet-i hulḳ-ı řerīfūñ gibi āfākı tutan
14. 'Ūd-ı enfāsum ile ḥāme-i müřkīnümdür

nukl-i ğam:

1. nukl-i ğamdur:-dur

Gazel 143

Mısra: 2
Gam mezesi

1. Ol ki nūş eyler ciğer ƙanın mey-i aħmer gibi
2. Nuğl-i ğamdur yidügi ey ğonca leb sükker gibi

nüktedān:

1. **nüktedān:**

Gazel 77

Mısra: 13

Nükte bilen, ince ve zarif kimse

13. Şehre ‘ Amrī geldügin diñ nüktedān dilberlere
14. Yanına gelsün ğazelde siħr ü efsün isteyen

nūr:

1. **nūr:**

Kıt'a 1

Mısra: 3

Işık ve aydınlık

3. ‘ Āleme nūr vireyin dirseñ
4. Var güneş gibi ol tek ü tenhā

2. **nürdan:-dan**

Gazel 112

Mısra: 7

Işık ve aydınlık

7. Her şubħ rīsmān gözedür nürdan güneş
8. Ƙurmağa çetr-i rif’ati sultānum üstine

nūr saç-:

1. **nūr saç:-a**

Kaside 1

Mısra: 57

Aydınlatmak

57. Ne dem ki berğ ura hūrşīd-i fikretüñ saç a nūr
58. Felek dağığaların göre çeşm-i nā bīnā

nūr-ı cemāl-i Ahmed-i muhtār:

1. **nūr-ı cemāl-i Ahmed-i Muhtār:**

Gazel 134

Mısra: 7
Hz Muhammed (sav) güzelliğinin nuru

7. Nūr-ı cemāl-i Aḥmed-i Muḥtār ḥaḳḳı ben
8. Cān ile sevmişem görelî Muştafācuğı

nūr-ı ḥaḳ:

1. nūr-ı ḥaḳdan:-dan

Gazel 120

Mısra: 8

Allah'ın nuru

7. Ma'şiyet zulmetinde yol azana
8. Nūr-ı Ḥaḳdan hidāyet olmaz mı

nūr-ı ḥüsn:

1. nūr-ı ḥüsnî:-i

Gazel 29

Mısra: 4

Güzellik nuru

3. Būy-ı zülfi şemmesinden niçeler şeydā düşüp
4. Nūr-ı ḥüsnî lem'asından ancalar meczüb olur

2. nūr-ı ḥüsnün:-n

Gazel 52

Mısra: 7

Güzellik nuru

7. Terāzūya urulsa nūr-ı ḥüsnün
8. Gelürsin Yūsuf-ı Ken'āndan artuḳ

nūş:

1. nūş:

Murabba 1

Mısra: 4

İçme, içmek

3. Mest ü bîhüş olmağın Allāh ki ḥôş eyyāmıdır
4. Sāḳıyā şevḳ ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdır

2. nūş:

Murabba 1

Mısra: 4

İçme, içmek

3. Var iken hüsnuñ zamānı geçmedin devrān-ı gül
4. Sākıyā şevk ile taldur cāmı nüş eyyāmıdur

3. nüş:

Murabba 1

Mısra: 4

İçme, içmek

3. 'Āşık-ı pürderd ile bir yire gelmişken habīb
4. Sākıyā şevk ile taldur cāmı nüş eyyāmıdur

4. nüş:

Murabba 1

Mısra: 4

İçme, içmek

3. Hemnişındür ol nigār u tālī 'üm pīrūzdu
4. Sākıyā şevk ile taldur cāmı nüş eyyāmıdur

5. nüş:

Murabba 1

Mısra: 4

İçme, içmek

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzün hāk eylesün
4. Sākıyā şevk ile taldur cāmı nüş eyyāmıdur

nüş eyle-:

1. nüş eyler:-r

Gazel 143

Mısra: 1

İçmek

1. Ol ki nüş eyler ciğer kanın mey-i aḥmer gibi
2. Nuql-i ğamdur yidügi ey ğonca leb sükker gibi

1. nüş eylesün:-sün

Gazel 77

Mısra: 11

İçmek

11. Güşe-i meyḥanede 'İsā şuyın nüş eylesün
12. Menzilin hürşid gibi evc-i gerdün isteyen

nüş id-:

1. **nüş idenlere:-en, -ler, -e**

Gazel 134

Mısra: **5**

İçen

5. Mey yirine ciğer kanını nüş idenlere
6. Bi'llâhi dirîğ eyleme bir merhabâcuğı

2. **nüş idüp:-üp**

Gazel 90

Mısra: **14**

İçmek, yudumlamak

13. Bilmedüñse bil beni bezm-i ezelde 'ışkuña
14. 'Amrîyem cām-ı maḥabbet nüş idüp yā hū diyen

3. **nüş idüp:-üp**

Gazel 90

Mısra: **14**

İçmek, yudumlamak

13. Bilmedüñse bil beni bezm-i ezelde 'ışkuña
14. 'Amrîyem cām-ı maḥabbet nüş idüp yā hū diyen

4. **nüş idüp:-üp**

Gazel 93

Mısra: **9**

İçmek, yudumlamak

9. 'İşk cāmın nüş idüp sermest ü ḥayrān ol yürü
10. Vaz gel zühd ü riyadan 'Amriyā şimden girü

nüş it-:

1. **nüş it:**

Gazel 3

Mısra: **7**

İçmek, yudumlamak

7. Tekellüf eyledi nüş it diyü sözün şımadum
8. Hemān dem itdi beni būselerle şekkerḥā

2. **nüş itmek:-mek**

Gazel 39

Mısra: **3**

İçmek

3. Maḥabbet cür'asın nūş itmek için 'andelīb-i mest
4. Şanasın ğoncalar cām-ı şarāb-ı ergavānīdür

nūş kıl-:

1. nūş kıl:

Gazel 47

Mısra: 5

İçmek

5. Gūş idüp bülbül sözün mey nūş kıl
6. Kılma vā'iz kıl u kālīn istimā'

nūş-ı cān:

1. nūş-ı cān:

Gazel 96

Mısra: 5

Cana afiyet II Şarap

5. Cur'asından nūş-ı cān şunar raķībe her zamān
6. Baña gelse zehr-i kātīl taldurur peymāneye

2. nūş-ı cān:

Gazel 136

Mısra: 8

Cana afiyet

7. Sākī ki taldurup kadeḫi şunsa iç diyü
8. Sögse tudağı ağızuma da nūş-ı cān idi

nūş-ı vaşl:

1. nūş-ı vaşl:

Gazel 121

Mısra: 9

Kavuşma içkisi

9. Nūş-ı vaşl ister iken nūş-ı firaķ oldu naşīb
10. Sitem-i gerdiş-i gerdan ile öldüm gitdi

2.18. O**o:****1. o:****Gazel 109**

Mısra: 10

O, işaret sıfatı

9. Ger ölüp hāk-i mezarında raķībūñ bite hār

10. ‘Amriyā o gül ucından tolaşur dāmenüñe

2. o:**Gazel 134**

Mısra: 1

O, işaret sıfatı

1. Meyl itdürimez āh o boyu müntehācuğı

2. Bād ile gerçi kim egilür gül budacuğı

öcin vir-:**1. öcin vireyin:-eyin****Gazel 9**

Mısra: 7

Alacağını vermek

7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf

8. Kim eylemez seni mīzān-ı ‘aql ile tercīh

od:**1. od:****Kaside 2**

Mısra: 3

Ateş

3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup

4. Ne şu gibi ol her has altında pest

2. oda:-a**Kıt'a 2**

Mısra: 6

Ateş II Aşkın yakıcı etkisi

5. Kefen olmağdan ise hāce mü‘ezzin destār

6. Hūblar şevkına meclisde oda yanmağ yeg

3. **odlara:-lar, -a****Murabba 3**

Mısra: 1

Ateş II Aşkın yakıcı etkisi

1. Göyüncü odlara bağrum kebâbı
2. Nice içsem bu yaşumdan şarâbı

4. **od:****Gazel 73**

Mısra: 6

Ateş II Aşkın yakıcı etkisi

5. Hîç bir yirde karar eylemezem
6. Ben kül oldum yanup od oldu yirüm

5. **od:****Gazel 85**

Mısra: 10

Ateş II Aşkın yakıcı etkisi

9. Dilde n'eyler hatı fikri 'Amriyâ
10. Çünkü bitmez od yanan yirde çemen

6. **odlar:-lar****Gazel 96**

Mısra: 4

Ateş II Aşkın yakıcı etkisi

3. Bîkarâram yandum ol bedmihr elinden âh kim
4. Şem'-i serkeş gibi odlar ƙalgıdur pervaneye

od şal-:1. **od şaldı:-dı****Gazel 45**

Mısra: 3

Yakmak, kavurmak, acı vermek

3. Varlığum yağma için dil şehrine od şaldı 'ışk
4. Nağd-i şabrı idemedüm ol aralıƙdan halâş

2. **od şalası:-a, -sın****Kaside 1**

Mısra: 23

Yakmak, kavurmak, acı vermek

23. Dilersin od şalasin gül gibi cihāna yine
24. Libās-ı sebzi çıkarup ki geydūñ āl kabā

oda:

1. **odaya:-ya**

Gazel 14

Mısra: 9

Oda, evin bir bölümü

9. Hey koculası odaya gel didüm dilber didi
10. Hış varalum ‘Amriyā ammā odañ tenhā mıdur

2. **odañ:-ñ**

Gazel 14

Mısra: 10

Oda, evin bir bölümü

9. Hey koculası odaya gel didüm dilber didi
10. Hış varalum ‘Amriyā ammā odañ tenhā mıdur

oda tut:-

1. **oda tutdı:-dı**

Gazel 143

Mısra: 5

Yakmak, kavurmak

5. Hind-i zülfinüñ elinden oda tutdı ‘ūd-vār
6. Bu dil-i pürsüz kim şad pāredür micmer gibi

oda yansun:-

1. **oda yansun:-a-sun**

Gazel 86

Mısra: 1

Yanmak

1. Bir āh ideyin gerdiş-i gerdān oda yansun
2. Hürşid göyünsün meh-i tābān oda yansun

2. **oda yansun:-sun**

Gazel 86

Mısra: 8

Yanmak, kavrulmak

7. Çöz zülfüni kim bağlana ey dōst reh-i dīn
8. Aç yüzüni kim hırmen-i imān oda yansun

odlar saç-:1. **odlar saçalı:-alı****Gazel 121**

Mısra: 5

Yakmak, kavurmak

5. Dil neyistânına odlar saçalı ejder-i 'ışk

6. Yandum ol âteş-i sūzân ile öldüm gitdi

odlara tutuş-:1. **odlara tutuşdum:-dum****Kaside 1**

Mısra: 25

Yanmak, kavrulmak II Acı çekmek

25. Tutuşdum odlara yandum kül oldum ey gül-i ter

26. Henüz sem'üne irmez mi âh u vâveylâ

ok:1. **oķınıñ:-ı, -nuñ****Gazel 16**

Mısra: 1

Ok II Sevgilinin kirpiği

1. Sīnem ki ŧehâ ğamzeñ oķınıñ siperidür

2. Yir yir görinen dāđlar âyīneleridür

2. **oķ:****Gazel 79**

Mısra: 8

Ok II Doğruluk

7. Ben yâ mıyam ki ħam ola ķaddüm didüm didi

8. Oķ gibi toğru söyleyelüm yâ degül misin

3. **oķı:-ı****Gazel 103**

Mısra: 2

Ok II Sevgilinin kirpiği

1. Ğamze oķın atmaz baña ağyâr arasında

2. Ķorķar ki oķı zâyi' ola ħâr arasında

4. **oqın:-in****Gazel 122**

Mısra: 1

Ok II Sevgilinin kirpiği

1. Gözüñ kim baña oqın atdı gitdi
2. Bir ucı çaķ yürece batdı gitdi

okı:-1. **oqısun:-sun****Murabba 1**

Mısra: 1

Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek II Söylemek, demek

1. Oqısun eş'arı 'Amrī yaķasın çāk eylesün
2. Hâtıırından ğam ğubārın giderüp pāk eylesün

2. **oqınsa:-n, -sa****Gazel 50**

Mısra: 4

Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek

3. Levh-ı ruhuñda yazdı hâtuñ âyet-i vefâ
4. Şimden girü oqınsa revâdur kitâb-ı luţf

3. **okı:****Gazel 99**

Mısra: 11

Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek II Söylemek, demek

11. 'Amrī gazellerin okı kim 'ışkuñ arturur
12. Gül şafhasındağı hat-ı reyhānı añma ya

4. **oqı:****Gazel 125**

Mısra: 3

Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek

3. Oqı ol muşhaf-ı hüsñ ü cemāli
4. Yanağı maţla'-ı envāra geldi

5. **oqıyup:-y, -up****Gazel 132**

Mısra: 7

Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek

7. Defter-i derd ü belâdur oqıyup añlayana
8. Rüy-ı zerdüm ki sirişkümlle munaķķaş düşdi

6. **okıyup:-y, -up****Gazel 2**

Mısra: 9

Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek

9. 'Amriyā eş'ārı sūz ile eyit kim okıyup

10. Tā du'ālar eyleye her 'āşık-ı seydā saña

7. **okı:****Gazel 13**

Mısra: 15

Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek

15. Okı 'Amrī Zebūr-ı 'ışkı okı

16. Eyle Dāvūd nağmesin tekrar

8. **okı:****Gazel 13**

Mısra: 15

Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek

15. Okı 'Amrī Zebūr-ı 'ışkı okı

16. Eyle Dāvūd nağmesin tekrar

9. **okımakdan:-mak, -dan****Gazel 45**

Mısra: 9

Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek

9. 'Amriyā efsūn-ı şî'ri okımakdan vaz gel

10. İster iseñ hūblarla āşinālıqdan ḥalāş

oku:-1. **okur:-r****Gazel 75**

Mısra: 3

Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek

3. Cemālūñ muşhafından āyet-i secde okur diller

4. Anuñcündür sücūda varduğı ehl-i şafa kıblem

2. **okur:-r****Gazel 76**

Mısra: 13

Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek

13. Kim oğur kim diñler idi sırr-ı ‘ışkı ‘Amriyā
14. İkiyüzlü defterümdür illere destān iden

3. oğur:-r

Gazel 4

Mısra: 12

Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek

11. Nice pinhān eylesün derd-i derūnın ‘Amrī kim

12. Açılıp bir bir oğur evrāk-ı dīvānum saña

ol:

1. ol:

Gazel 35

Mısra: 2

O, kişi zamiri

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan ḥaberdār

2. ol:

Gazel 35

Mısra: 6

O, işaret sıfatı

5. Nice dil oynadur cān nağdin evvel
6. İden ol çeşm-i fettān ile bāzār

3. ol:

Gazel 35

Mısra: 8

O, işaret sıfatı

7. Göñül gitdi iki göz arasında
8. Güm itdi göz göre ol iki ‘ayyār

4. ol:

Gazel 37

Mısra: 4

O, işaret sıfatı

3. Şaçuñı bağla kim ben bīkarāruñ
4. Metā‘-ı şabrın ol bīdīn uğurlar

5. ol:

Gazel 37

Mısra: 6

O, işaret zamiri

5. Bilinür tār-ı mū alsam şaçuñdan
6. Tıyulur ol ki müşk-i Çīn uğurlar

6. ol:

Gazel 38

Mısra: 4

O, işaret sıfatı

3. Bir daħi mişlin cihānda kimseler görmiş degül
4. Nice hūrī ol melek rüh-ı muşavver kendidür

7. ol:

Gazel 38

Mısra: 6

O, işaret sıfatı

5. Şuşadun mı kanuña toyduñ mı ey dil cānuña
6. Ne düşersin üstine ol gamze hañçer kendidür

8. ol:

Gazel 38

Mısra: 9

O, işaret sıfatı

9. İşve ile seyr iden ol serv-i hoşbālāyı gör
10. Sünbülinden diller asılmış şanavber kendidür

9. ol:

Gazel 38

Mısra: 12

O, işaret sıfatı

11. ‘Amrīye beñzer nice ‘āşıkları hayrān ider
12. Ol gözi bādām kim pālūde-i ter kendidür

10. ol:

Gazel 41

Mısra: 3

O, işaret sıfatı

3. Āh-ı ‘āşıkdan incünür ol serv
4. Dem-i serde nihāl-i ter döymez

11. ol:

Gazel 42

Mısra: 8

O, işaret sıfatı

7. Çıkar āheng-i ahum perdelerden
8. Kaçan kim kıla ol şeh nāza āgāz

12. ol:

Gazel 44

Mısra: 3

O, işaret sıfatı

3. Gözüm ol nergis için vālih ü hayrān kalmış
4. Gönlüm ol sünbül için zār u perīşān olmuş

13. ol:

Gazel 44

Mısra: 4

O, işaret sıfatı

3. Gözüm ol nergis için vālih ü hayrān kalmış
4. Gönlüm ol sünbül için zār u perīşān olmuş

14. ol:

Gazel 44

Mısra: 9

O, işaret sıfatı

9. Gönlüm ol çāh-ı zenaḥdāna düşelden ‘Amrī
10. ‘Ālemüñ tāze bahārı baña zindān olmuş

15. ol:

Gazel 45

Mısra: 4

O, işaret sıfatı

3. Varlığım yağma için dil şehrine od şaldı ‘ışk
4. Naḳd-i şabri idemedüm ol aralıḳdan ḥalās

16. ol:

Gazel 45

Mısra: 6

O, işaret sıfatı

5. Toldurup cām-ı fenāyı eyle çekdüm ‘ışk ile
6. Oldum ol keyfiyyet ile ḥodnümālīḳdan ḥalās

17. ol:

Gazel 45

Mısra: 8

O, işaret sıfatı

7. Gel şafâ-yı bâtın isterseñ ki şôfi muğbeçe
8. Bâde virsün tâcı vir ol pârsâlıkdan ħalâş

18. ol:

Gazel 48

Mısra: 4

O, kişi zamiri

3. Meclisde germ olup saña öykündi nâgehân
4. Ol şermden erir geçer ey gül 'izâr şem

19. ol:

Gazel 49

Mısra: 1

O, işaret sıfatı

1. 'Ömrüm gibi revân olup ol servkâd dirîğ
2. Bağrumda dâğlar kıodı ol lâleħad dirîğ

20. ol:

Gazel 49

Mısra: 2

O, işaret sıfatı

1. 'Ömrüm gibi revân olup ol servkâd dirîğ
2. Bağrumda dâğlar kıodı ol lâleħad dirîğ

21. ol:

Gazel 49

Mısra: 5

O, kişi zamiri

5. 'Ömrüm budağı mesnedi ol şâħ-ı luţf idi
6. Şimdi kime tayana ki gitdi sened dirîğ

22. ol:

Gazel 49

Mısra: 10

O, işaret sıfatı

9. Gözüm yaşıyle besler idi bâğbân-ı dil
10. 'Amrî nihâl-i 'ömr idi ol servkâd dirîğ

23. ol:

Gazel 52

Mısra: 14

O, işaret sıfatı

13. Benüm bahtum gibi şūrīde ‘Amrī

14. Ne var ol zülf-i ser-gerdāndan artuķ

24. ol:

Gazel 53

Mısra: 2

O, işaret sıfatı

1. Şol karşıdan görinen āfet kıyāmet ancaķ

2. Biñ nāz ile şalınan ol servķāmet ancaķ

25. ol:

Gazel 54

Mısra: 1

O, işaret sıfatı

1. Gelen ol şūh-ı dilfirīb ancaķ

2. Gözlerin sevdüğüm ĥabīb ancaķ

26. ol:

Gazel 54

Mısra: 4

O, işaret sıfatı

3. Ey dil-i ĥasta gözün aç ki iren

4. Ol Mesihānefes ĥabīb ancaķ

27. ol:

Gazel 55

Mısra: 4

O, işaret sıfatı

3. Gülşen-i Firdevse girsem bir nazar seyr eylesem

4. Var mıdur görsem nazīri ol gül-i ĥandānumuñ

28. ol:

Gazel 55

Mısra: 8

O, işaret sıfatı

7. Dīnüm īmānum disem ĥışm ile kīn eyler baña

8. Beñzer ol kāfir ĥatında ĥadri yok īmānumuñ

29. ol:

Gazel 55

Mısra: 10

O, işaret sıfatı

9. Āsitān-ı dilberüme luṭf idüp bi'llāhi var

10. 'Amriyā benden elin öp ol güzel sultānumuñ

30. ol:

Gazel 58

Mısra: 8

O, işaret sıfatı

7. Nār-ı ruhsāruñda ḥālün 'ūd-ı ḥam itdi buḥur

8. Ol buḥūra 'anberin oldı bu miskin perçemuñ

31. ol:

Gazel 65

Mısra: 1

O, işaret sıfatı

1. Canı āhumdur yağan ol dıber-i şengül degül

2. Süz viren bülbüle 'ışk āteşidür gül degül

32. ol:

Gazel 66

Mısra: 1

O, işaret sıfatı

1. Çün giribānın açā ol gül-i ḥandānşekil

2. Görinür sinesi ḥürşid-i dirahşānşekil

33. ol:

Gazel 66

Mısra: 5

O, işaret sıfatı

5. Bād-ı āhumdan uşansa n'ola ol gülbün-i nāz

6. Dem-i serde döyemez serv-i ḥırāmānşekil

34. ol:

Gazel 68

Mısra: 11

O, işaret sıfatı

11. Ol büt-i ra'nā ayağına yüzüm üzre düşüp

12. Secde-i şükr eyledüm Allāhuma mesrür idüm

35. ol:

Gazel 76

Mısra: 10

O, işaret sıfatı

9. Tek hemîn alnuña sür anum saña olsun alâl
10. Ey beni ol amze-i bîmâr için urbân iden

36. ol:

Gazel 77

Mısra: 3

O, işaret sıfatı

3. Ol hümäsäye haväsını heves kılsun hemân
4. Devlet ü ibâl ile bat-ı hümâyün isteyen

37. ol:

Gazel 78

Mısra: 1

O, işaret sıfatı

1. Bezm-i ‘uâkında ol gül ak idüp pîrâhenin
2. Bu günehlü ullar için açdı cennet revzenin

38. ol:

Gazel 78

Mısra: 3

O, işaret sıfatı

3. Mır-ı dil sultânıdır ol dilber-i Yûsuf cemâl
4. Devlet-i valın dilerseñ oma elden dâmenin

39. ol:

Gazel 79

Mısra: 4

O, işaret sıfatı

3. Bâd-ı hevâya meyl idüp âhumdan incinüp
4. Ol nâz idici serv-i dilârâ degül misin

40. ol:

Gazel 81

Mısra: 2

O, kii zamiri

1. Yarı cânım almadı k’ol yâr-ı cânımdur giden
2. Zerdrüy oldum ki ol rû-ı revânumdur giden

41. ol:

Gazel 81

Mısra: 4

O, işaret sıfatı

3. Gitti destümden 'imān-ı şabrum ey Gülgün-ı eşk
4. Turma kim ol husrev-i şir̄nzebānumdur giden

42. ol:

Gazel 81

Mısra: 7

O, kişi zamiri

7. Dūd-ı āhum kim livā-yı ejdehāpeykerdür ol
8. Āsumān-gir̄ idüben gün yüzlü cānumdur giden

44. ol:

Gazel 82

Mısra: 11

O, işaret sıfatı

11. 'Ārızı haṭṭın kazıtmaz nāz ider ol çevri çok
12. Gör ne yüzden 'arż ider bu 'Amrī-i miskine kīn

45. ol:

Gazel 84

Mısra: 3

O, kişi zamiri

3. Sünbül diyü kühsār etegin tutduğum ol kim
4. Şūrīde vü dīvāneyem ol kākül ucından

46. ol:

Gazel 84

Mısra: 4

O, işaret sıfatı

3. Sünbül diyü kühsār etegin tutduğum ol kim
4. Şūrīde vü dīvāneyem ol kākül ucından

47. ol:

Gazel 84

Mısra: 5

O, işaret sıfatı

5. Ol gamze-i kattāl ile bāzār ideliden
6. Cān naḫdini virdüm n'ideyin gönül ucından

48. ol:

Gazel 86

Mısra: 9

O, işaret sıfatı

9. Çün fāyide virmez sözüñ ol bülbül-i kudse
10. 'Amrī n' ideyin defter ü dīvān oda yansun

49. ol:

Gazel 88

Mısra: 8

O, işaret sıfatı

7. Yüz kızdurup ki buse temennāsın eyledüm
8. Nāz ile yaqdı cānumı ol la'l-i āteşin

50. ol:

Gazel 90

Mısra: 4

O, işaret sıfatı

3. Bu perīşān hālüm ü baht-ı siyāhumdur benüm
4. Turmadın artup gider ol turra-i hindü diyen

51. ol:

Gazel 90

Mısra: 10

O, işaret sıfatı

9. Zāhidā Tübā budağın gözüñe şoq ko beni
10. 'Aşıka Tübā yiter ol kāmēt-i dīlcü diyen

52. ol:

Gazel 90

Mısra: 11

O, kişi zamiri

11. Şorduğum bu bilmezem kim buse dīrler ol mıdur
12. Mīve-i bāğ-ı maḥabbet şulu şeftālū diyen

53. ol:

Gazel 96

Mısra: 3

O, işaret sıfatı

3. Bīkarāram yandım ol bedmihr elinden āh kim
4. Şem'-i serkeş gibi odlar qalgıdur pervaneye

54. ol:

Gazel 97

Mısra: 6

O, işaret sıfatı

5. İkiye birde ağzuma sögersin
6. Öpeydi yazuğı yok ol dehân da

55. ol:

Gazel 98

Mısra: 8

O, işaret sıfatı

7. Ne oldur ne budur ‘Arnrî ne hâmeñdür senüñ bil kim
8. Güneş bürcinde dikmişdür güzellik sancağın ol mäh

56. ol:

Gazel 100

Mısra: 3

O, işaret sıfatı

3. İremez kimse ol serv ayağına
4. Hâzân bergi gibi şararmayınca

57. ol:

Gazel 101

Mısra: 1

O, işaret sıfatı

1. Yazuğ ol mazluma k’âhından ciğerler tağlaya
2. Hâyflar şol ‘âşıka kim dem be dem kan ağlaya

58. ol:

Gazel 101

Mısra: 3

O, işaret sıfatı

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet n’idügin
4. Vây şol şeydāya kim bîr dilbere dil bağlaya

59. ol:

Gazel 101

Mısra: 5

O, işaret sıfatı

5. Hey dirîg ol derdmend ü nātüvân u zāra kim
6. Kan yaşı ırmağ olup her yaña aça çağlaya

60. ol:

Gazel 101

Mısra: 10

O, işaret sıfatı

9. 'Amrī kim āh ide dirler ehl-i 'ışk efgān ile
10. Yazuğ ol mazluma k'āhından cigerler tağlaya

61. ol:

Gazel 102

Mısra: 10

O, işaret sıfatı

9. Dilberi bīmār idüp ağlatma 'Amrī bendeyi
10. Yā ilāhī şıhhat erzānī kıl ol sultānuma

62. ol:

Gazel 104

Mısra: 2

O, işaret sıfatı

1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naşsuñı taḥrīr ide
2. Beñzer ol naḳkāşa cām içre perī taşvir ide

63. ol:

Gazel 104

Mısra: 6

O, işaret sıfatı

5. Derd-i 'ışkun kim ölümünden özge bir dermānı yok
6. Tūt ki 'İsādur ṭabīb ol derde ne tedbīr ide

64. ol:

Gazel 104

Mısra: 7

O, işaret sıfatı

7. Dün gice gördüm yatur koyunumda öl Yūsuf cemāl
8. Bu düşün zevkın kişi yā Rab nice ta'bīr ide

65. ol:

Gazel 105

Mısra: 10

O, işaret sıfatı

9. Bir perīdür sevdüğüm dīvānesidür cümle halk
10. Ol iki müşkīn hilāl ü ṭal'at-ı garrā ile

66. ol:

Gazel 105

Mısra: 14

O, işaret sıfatı

13. Şem‘-i serkeşdür yanan pervāneden pervası yok

14. Ol meh-i zerrīnkülāh ol serv-i hōşbālā ile

67. ol:

Gazel 105

Mısra: 14

O, işaret sıfatı

13. Şem‘-i serkeşdür yanan pervāneden pervası yok

14. Ol meh-i zerrīnkülāh ol serv-i hōşbālā ile

68. ol:

Gazel 107

Mısra: 10

O, kişi zamiri

9. Āhıretde şorusın vire güzelsüz mey içüp

10. Ol ki şöhet hevesin ide girāncānlar ile

69. ol:

Gazel 108

Mısra: 5

O, kişi zamiri

5. Işırup boynını zeyn itdügüm ol kim yaraşur

6. Şem‘-i kāfūrī tonansa gül-i hamrālār ile

70. ol:

Gazel 109

Mısra: 5

O, işaret sıfatı

5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice

6. Göñül uğurlığına gelse gerek revzenüñe

71. ol:

Gazel 111

Mısra: 10

O, işaret sıfatı

9. ‘Amrī gibi baş egdi vü miskīnlige geldi

10. Serkeş görüp ol zülf-i perīşānı benefşe

72. ol:

Gazel 113

Mısra: 4

O, işaret sıfatı

3. Al kilîdin gönül hazînesinüñ
4. Ol büt-i dilgüşâyâ ısmarla

73. ol:

Gazel 113

Mısra: 6

O, işaret sıfatı

5. Ruḥ âyînesin mücellâ kıl
6. Andan ol mehlikâyâ ısmarla

74. ol:

Gazel 113

Mısra: 10

O, işaret sıfatı

9. Ḥasta gönülün ki gülşeker dileye
10. Ol leb-i cânfezâyâ ısmarla

75. ol:

Gazel 121

Mısra: 6

O, işaret sıfatı

5. Dil neyistânına odlar saçalı ejder-i 'ışk
6. Yandum ol âteş-i süzân ile öldüm gitdi

76. ol:

Gazel 123

Mısra: 1

O, işaret sıfatı

1. Yad kıldı bu şanem ol sevgülü cāndan beni
2. Âşinâlardan geçürdi kesdi yārāndan beni

77. olan:-an

Gazel 123

Mısra: 3

Olmak

3. Dürüm îmānum olan dildārdan dūr eyleyüp
4. Kendü dînine koyup ayırdı îmāndan beni

78. ol:

Gazel 123

Mısra: 6

O, işaret sıfatı

5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun 'ākıbet
6. Yā n' iderdüñ ayırup ol kân-ı ihsāndan beni

79. ol:

Gazel 123

Mısra: 8

O, işaret sıfatı

7. Sihr ü efsünlar yazup müşg ile gül evrākına
8. Kıldı bu cādū cüdā ol gözi fettāndan beni

80. ol:

Gazel 125

Mısra: 1

O, işaret sıfatı

1. Şabā ol serv-i hûşreftāra geldi
2. Lebi gonça yüzi gülzāra geldi

81. ol:

Gazel 125

Mısra: 3

O, işaret sıfatı

3. Oķı ol muşhaf-ı hūsn ü cemāli
4. Yanağı maṭla' -ı envāra geldi

82. ol:

Gazel 125

Mısra: 8

O, işaret sıfatı

7. Ölüm haddindeyem āḥir nefesdür
8. Görelüm bir nefes ol yāra geldi

83. ol:

Gazel 126

Mısra: 2

O, kişi zamiri

1. Ğamzeñ oķı bağrumı kan eyledi
2. Dīdeden ol qanı revān eyledi

84. ol:

Gazel 129

Mısra: 6

O, işaret sıfatı

5. Cāna cānlar bağışlayan mey mi
6. Yoksa ol la'l-i canfezā mı ki

85. ol:

Gazel 130

Mısra: 7

O, işaret sıfatı

7. Gönül bāğında boy çekmişdi ol serv
8. Cinānda bitmedin Tübā nihāli

86. ol:

Gazel 131

Mısra: 1

O, işaret sıfatı

1. Şaçmış yüze ol kāfir bu zülf-i perişanı
2. Dīnden çıkarur āhīr bir niçe müselmānı

87. ol:

Gazel 131

Mısra: 3

O, işaret sıfatı

3. Sen mi didün īmānsuz ol çeşm-i pürāşūba
4. Yağmaya vire 'aqlı tārāc ide īmānı

88. ol:

Gazel 131

Mısra: 10

O, işaret sıfatı

9. Kan dökmez idi 'Amrī bu dīde-i gevherbār
10. Bir daħi göre bilsem ol la'l-i dürefşāmı

89. ol:

Gazel 134

Mısra: 3

O, kişi zamiri

3. Çarħ-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş
4. Ben zerreye qarīn ide sen mehlikācuğı

90. ol:

Gazel 134

Mısra: 9

O, işaret sıfatı

9. Ol tıf l-ı nāzenīn gele mi hōcreme benüm
10. Varma levend odasına dirmiş babacığı

91. ol:

Gazel 134

Mısra: 12

O, işaret sıfatı

11. 'İşkī meyiyle 'Amrīyi hōş bülbül eyledi
12. Ol yüzi gül ki goncaya beñzer tıdacığı

92. ol:

Gazel 136

Mısra: 15

O, işaret sıfatı

15. Heyhāt irilmez ol deme hayf u hezār hayf
16. Bir demde geldi geçdi şanasın bir ān idi

93. ol:

Gazel 138

Mısra: 7

O, işaret sıfatı

7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
8. Çok sözi ço bulduğıñ söyleme şeydālar gibi

94. ol:

Gazel 138

Mısra: 9

O, işaret sıfatı

9. Ol şekerleb acı sözler virdüğince 'Amrīye
10. Zehr-i ğamdur yidüğü her demde halvālar gibi

95. ol:

Gazel 139

Mısra: 10

O, işaret sıfatı

9. Rūh bezmine hicāb ise beden 'Amrī gel
10. Yağalum 'işk odına tırmasun ol yol diken

96. ol:**Gazel 143**

Mısra: 1

O, kişi zamiri

1. Ol ki nūş eyler ciger anın mey-i amer gibi
2. Nuql-i amdur yidügi ey onca leb sükker gibi

ol dem:**1. ol dem:****Gazel 136**

Mısra: 1

O zaman

1. Ol dem anı terāne-i bezmüm fiān idi
2. anlı yaum adede mey-i ergavān idi

ola:**1. ola:****Gazel 42**

Mısra: 2

Olsun

1. anı addüñ gibi serv-i serefrāz
2. Ki bergi ıve ola mīvesi nāz

ola kim:**1. ola kim:****Gazel 46**

Mısra: 3

Ola ki

3. Can metā'ın alduına ola kim ikrār ide
4. Aılacak urıdur ol urra-i arrarı a

oldur:**1. oldur:****Kaside 1**

Mısra: 30

Odur

29. Ayauñ izi alup āke u olmuşdur
30. Yüzümde göz didügüm oldur ey büt-i ra'nā

2. **oldur:****Kaside 1**

Mısra: 33

Odur

33. Güzellere düşen oldur şımaya peymānın

34. Gerekdür eyleye begler hemîşe ‘ahde vefā

3. **oldur:****Gazel 2**

Mısra: 5

Odur

5. Dir imişsin dilber oldur ‘aşıkā luṭf eyleye

6. Bu sözüñden ‘aşık oldı ser be ser dünyā saña

4. **oldur:****Murabba 4**

Mısra: 2

Odur

1. Sen baña cev eyleseñ dil derd ile pürhün olur

2. Korkum oldur kim güzeller öğrenür kânün olur

oldur ki:1. **oldur ki:****Gazel 64**

Mısra: 5

Odur ki, şöyledir ki

5. Kaşdum oldur ki uram la‘lüne diş yaraların

6. Tā unudulmaya arada geçen haqq-ı nemek

olmaz:1. **olmaz:****Gazel 2**

Mısra: 4

Olamaz

3. Hüsn ü behcet gökden inmiş hıl‘atüñdür ey melek

4. Biñ tonanursa güzeller olımaz hemtā saña

olmağ:1. **olmağ:-ı****Gazel 15**

Mısra: 9
Olmak

9. Başa iltür şem 'veş giryân u süzân olmağı
10. 'Amrî-i şūrîdehâle baş қоşan қallâşlar

olmak:

1. **olmak:**

Gazel 39
Mısra: 5
Olmak

5. Meger kim milket-i gülşende şâh olmak diler bülbül
6. Otağı lâle-i hamrâ vü güller sâyebânıdır

olmaz:

1. **olmazsa:-sa**

Gazel 20
Mısra: 8
Olamazsa

7. Gidelüm tek kenâr-ı şöhetine
8. Olur olmazsa dağı büse kinâr

2. **olmaz:**

Gazel 24
Mısra: 8
Olmaz, olamaz

7. 'Azm-i râh itmege yol yokdur baña
8. Ger hayâlün olmaz ise râhber

olsa:

1. **olsa:**

Gazel 3
Mısra: 3
Olursa

3. Perî disem yaraşurdu perîde olsa eger
4. Semen 'izâr u benefşe haţ u sehî bālâ

2. **olsa:**

Gazel 12
Mısra: 4
Olursa

3. Kesilmezem büt-i şîrîn-i sengdilden eğer
4. Zebân-ı ta' n-ı raķı̄b olsa tîşe-i Ferhād

3. **olsa:**

Gazel 22

Mısra: 7

Olursa

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevķ ile
8. Dirler ol hūr-ı behište gül midür bülbül midür

olsun:

1. **olsun:**

Gazel 69

Mısra: 12

Olmak

11. Bu ne 'ayş olsun ki 'Amrī ağlaya iller güle
12. Bu ne 'id olsun cihan hāndan u ben giryān olam

olsun halāl:

1. **olsun halāl:**

Gazel 76

Mısra: 9

Feda olsun

9. Tek hemīn alnuña sür ķanum saña olsun halāl
10. Ey beni ol ğamze-i bīmār için ķurbān iden

on:

4. **on:**

Kıt'a 5

Mısra: 1

On, sayı sıfatı

1. Ca'fer on aķçaya virür dirler
2. Oynayı oynayı vireyin onı

5. **on:**

Kıt'a 5

Mısra: 3

On, sayı sıfatı

3. Hey ne on yüz de virsek olur aña
4. Sīmtendür koyanım onı bunı

onı:1. **onı:****Kıt'a 5**

Mısra: 2

Onu

1. Ca'fer on aqçaya virür dirler
2. Oynayı oynayı vireyin onı

onı bunu:1. **onı bunu:****Kıt'a 5**

Mısra: 4

Onu bunu

3. Hey ne on yüz de virsek olur aña
4. Sımtendür koyanım onı bunu

oran:1. **oranı:-ı****Gazel 85**

Mısra: 7

Miktar

7. Dôstum her nesnenün oranı var
8. Gel cefâyı hâdden aşurma inen

otağ:1. **otağı:-ı****Gazel 39**

Mısra: 6

Oda, çadır

5. Meger kim milket-i gülşende şâh olmak diler bülbül
6. Otağı lâle-i hamrâ vü güller sâyebâmdur

otur:1. **oturdu:-dı****Gazel 3**

Mısra: 5

Oturmak

5. Hezâr nâz ile geldi oturdu yanumda
6. Elinde sâğar-ı zerrîn tolu mey-i hamrâ

oyna-:1. **oynar:-r****Gazel 15**Mısra: **8***Gitmek, yok olmak*

7. Nerd-i 'ışka döşenüp Ferhād u Mecnūn kodı baş

8. 'Işk oyunu bir oyundur anda oynar başlar

oynad-:1. **oynadup:-up****Kıt'a 14**Mısra: **1***Hareket ettirmek*

1. Gah ucasın oynadup gāhī belin

2. Gönlüm aldı kannaş ile bir gelin

2. **oynadup:-up****Gazel 15**Mısra: **6***Hareket ettirmek*

5. Ölürem bu deñlü nāza döymezem didükçe yār

6. Kaş u gözün oynadup şiveyle nāza başlar

3. **oynadur:-ur****Gazel 35**Mısra: **5***Hareket ettirmek*

5. Nice dil oynadur cān nağdin evvel

6. İden ol çeşm-i fettān ile bāzār

oynaş-:1. **oynaşım:-ım****Gazel 35**Mısra: **13***Sevişmek, âşıktaşlık etmek*

13. Çemen şahnında gülsün oynaşım gül

14. Diken zahmıyla bülbül ağlasun zār

oynat-:1. **oynatdı:-dı****Gazel 122**

Mısra: 6

Hareket ettirmek

5. Nezâketle dehânuñ hoşkabâzı

6. Dil ü cân mühresin oynatdı gitdi

oynayı oynayı:1. **oynayı oynayı:****Kıt'a 5**

Mısra: 2

Oynaya oynaya II Sevinerek yapmak

1. Ca'fer on aqçaya virür dirler

2. Oynayı oynayı vireyin onı

oyun:1. **oyundur:-dur****Gazel 15**

Mısra: 8

Oyun II Hile

7. Nerd-i 'ışka döşenüp Ferhâd u Mecnûn kodı baş

8. 'ışk oyunu bir oyundur anda oynar başlar

2. **oyun:****Gazel 136**

Mısra: 10

Hile

9. Kucmak hayâlin itmeğe komazdı 'ışk-ı pāk

10. Bir oyun ile büsesin almağ hemân idi

oyun oyna-:1. **oyun oynar:-r****Gazel 29**

Mısra: 6

Kurnazlıkla aldatmak, hîle

5. 'Arşa-i hüsninde gīsüdan ele çevgân alup

6. Bir oyun oynar arada niçe başlar top olur

2.19. Ö-‘Ö

öde-:

1. **ödeyeyin:**-ye, -yin

Gazel 89

Mısra: 10

Vermek, ödemek

9. Sen buse ile gönlini ‘ Amrînüñ alığör
10. Ben ödeyeyin olur iseñ sonra peşimân

ög-:

1. **ögdügüñ:**-düg, -üñ

Kaside 2

Mısra: 7

Övmek, yüceltmek, methetmek

7. Ham-ı mû diyüp ögdügüñ mâr olur
8. Şalar boynuña sin içinde kemend

2. **ögersin:**-er, -sin

Gazel 14

Mısra: 5

Övmek, yüceltmek, methetmek

5. Zâhidâ turmaz ögersin cennetiñ hürîlerin
6. Toğrusın di dilberümce serv-i hoşbâlâ mıdur

3. **ögerek:**-erek

Gazel 60

Mısra: 6

Övmek, yüceltmek, methetmek

5. İşigi itlerine nisbet eyledümdi beni
6. Didi ki kendüzini göke çıkarur ögerek

öğren-:

1. **öğrenmedi:**-me, -di

Gazel 10

Mısra: 3

Bir husus hakkında bilgi sahibi olmak, bilgi edinmek

3. Vefâ ‘ ilmini öğrenmedi kaldı
4. Velî oldı cefâ fenninde üstâd

2. **öğrenür:-ür****Murabba 4**

Mısra: 2

Bir husus hakkında bilgi sahibi olmak, bilgi edinmek

1. Sen baña cevri eyleseñ dil derd ile pürhün olur
2. Korkum oldur kim güzeller öğrenür kânün olur

3. **öğrendün:-dü, -ñ****Gazel 15**

Mısra: 3

Bir husus hakkında bilgi sahibi olmak, bilgi edinmek

3. Kimden öğrendün leb-i şîrînüñe dil virmegi
4. Bâreka'llâh âferîn üstâduña sâbâşlar

öğret:-1. **öğretti:-di****Gazel 51**

Mısra: 10

Alışkanlık kazandırmak, yetenek sahibi etmek

9. 'Amriyâ baş egme ta'lîm itdi ebrü-yı niğâr
10. Secde öğretti niçe serkeşlere mihrâb-ı 'ışk

öğün:-1. **öğünmişdür:-miş, -dür****Gazel 31**

Mısra: 10

Kendi kendini övmek, gururlanmak

9. Ye gamuñ nağdin irteye kımayup
10. Çünkü 'Amrî yiyen öğünmişdür

öl:-1. **ölmedin:-me, -din****Gazel 7**

Mısra: 5

Ölmek

5. Bu hasta ölmedin hecrün şebinde
6. Gel ey şem'-i murâd eyle 'iyâdet

2. **ölmedi:- me, -di****Gazel 9**

Mısra: 12
Ölmek

11. Seni hâlef kodı ihyâ-yı 'ışk eylemege
12. 'Aceb degüldür eger ölmedi diñilse Mesîh

3. öleyin:-e, -yin
Murabba 3
Mısra: 4
Ölmek

3. Dağı söyünmedin 'ömrüm çerâğı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

4. öldürse:-dür, -se
Gazel 9
Mısra: 9
Ölmek

9. Günâh yoğ imiş öldürse cāşıkı dilber
10. Gel imdi 'Amrîyi öldür bulındı naql-i şarîh

5. öldür:-dür
Gazel 9
Mısra: 10
Ölmek, öldürmek

9. Günâh yoğ imiş öldürse cāşıkı dilber
10. Gel imdi 'Amrîyi öldür bulındı naql-i şarîh

6. ölüp:-üp
Gazel 109
Mısra: 9
Ölmek

9. Ger ölüp hâk-i mezarında raqîbüñ bite hâr
10. 'Amriyâ o gül ucından tolaşur dâmenüñe

ölmedin:

1. ölmedin:
Gazel 47
Mısra: 2
Ölmeden, ölmeden önce

1. Geldi haç can virdüğümde ne nizâ'
2. Ölmedin bir buse şun soñ elvedâ'

öldüm gitdi:**1. öldüm gitdi:****Gazel 121**

Mısra: 1

Ölüp gitmek

1. Merhabā kılmadı hicrān ile öldüm gitdi
2. Devlet el virmedi hırmān ile öldüm gitdi

2. öldüm gitdi:**Gazel 121**

Mısra: 2

Ölüp gitmek

1. Merhabā kılmadı hicrān ile öldüm gitdi
2. Devlet el virmedi hırmān ile öldüm gitdi

3. öldüm gitdi:**Gazel 121**

Mısra: 4

Ölüp gitmek

3. Mededüm kalmadı feryād ile cānum çıkdı
4. Elem-i nāvek-i müjgān ile öldüm gitdi

4. öldüm gitdi:**Gazel 121**

Mısra: 6

Ölüp gitmek

5. Dil neyistānına odlar şaçalı ejder-i 'ışk
6. Yandum ol āteş-i sūzān ile öldüm gitdi

5. öldüm gitdi:**Gazel 121**

Mısra: 8

Ölüp gitmek

7. Mest olup ağlamadan şanma ki bīhūş oldum
8. Hānde-i hemdem-i nādān ile öldüm gitdi

6. öldüm gitdi:**Gazel 121**

Mısra: 10

Ölüp gitmek

9. Nūş-ı vaşl ister iken nīş-i firaķ oldu naşīb
10. Sitem-i gerdiş-i gerdan ile öldüm gitdi

7. öldüm gitdi:

Gazel 121

Mısra: 12

Ölüp gitmek

11. Baña ne çeşme-i Hızır ile dem-i 'İsādan

12. Ārzū-yı leb-i cānān ile öldüm gitdi

8. öldüm gitdi:

Gazel 121

Mısra: 14

Ölüp gitmek

13. İşiginde uludı itleri ben hār oldum

14. 'Amriyā gayret-i aqrān ile öldüm gitdi

öldür-:

1. öldürmedin:-me, -din

Murabba 3

Mısra: 3

Ölümüne sebep olmak

3. Beni öldürmedin hasret kılıcı

4. Seni bir göreyin andan öleyin

2. öldürürseñ:-ür, -señ

Murabba 4

Mısra: 1

Ölümüne sebep olmak

1. Öldürürseñ 'āşıkı evvel beni öldür beni

2. Kim gönülden 'āşık oldum cān ile sevdüm seni

3. öldür:

Murabba 4

Mısra: 1

Ölümüne sebep olmak

1. Öldürürseñ 'āşıkı evvel beni öldür beni

2. Kim gönülden 'āşık oldum cān ile sevdüm seni

4. öldürüp:-üp

Murabba 4

Mısra: 3

Ölümüne sebep olmak

3. Öldürüp ammā ki şoñra yār idinme düşmeni
4. Hāy efendüm hey begüm kıan eyle kıānün eyleme

5. öldür:

Gazel 16

Mısra: 8

Ölümüne sebep olmak

7. Cān nakdini īsār ideyin ayağuña gel
8. Öldür beni kim baña ‘ināyet nazarıdır

6. öldürse: -se

Gazel 30

Mısra: 6

Ölümüne sebep olmak

5. Kıudretüm yok ki tudağuß kimuß ağzına diyem
6. Sögse de döğse de öldürse de kıadır dirler

7. öldürürseñ: -ür, -señ

Gazel 40

Mısra: 4

Ölümüne sebep olmak

3. Güzelüm sevdüğüm günāh olmaz
4. Öldürürseñ şehīd-i mazlūmuz

8. öldürüp: -üp

Gazel 56

Mısra: 9

Ölümüne sebep olmak

9. ‘Āmrīyi biñ zārī ile hār-ı ğamda öldürüp
10. Bu cihān gülzārını murğ-ı hoşelhānsuz kıoduñ

9. öldürürseñ: -ür, -se, -ñ

Gazel 122

Mısra: 11

Ölümüne sebep olmak

11. Seveni öldürürseñ uşda ‘Amrī
12. Şuşadı kıanına cān atdı gitdi

10. öldürmedin: -me, -din

Gazel 125

Mısra: 9

Ölümüne sebep olmak

9. Beni öldürmedin derd ile fūrkat
10. Yolına öldüğüm dildāra geldi

11. **öldürür:-ür**

Gazel 135

Mısra: 8

Ölümüne sebep olmak

7. Āh kim gönlüm gözüme uyduğundan kırkaram
8. Öldürür āhir ala gözler kara kaşlar beni

12. **öldüren:-en**

Gazel 14

Mısra: 8

Ölümüne sebep olmak

7. Bir güzel dün ‘āşıkın öldürdi dirler bilmedük
8. Öldüren ol şūh u ol ölen fülān şeydā mıdur

13. **öldürücü:-üci**

Gazel 64

Mısra: 2

Ölümüne sebep olmak

1. Öpüp ağzında didüm bire bebek bire bebek
2. ‘Āşıkın öldürücü körpe kuzu böyle gerek

14. **öldürmek:**

Gazel 18

Mısra: 3

Ölümüne sebep olmak

3. ‘Āşık öldürmek adın nāz komış bir zālīm
4. Gözüme karşı rakībe göz ider nāzlanur

ölüm:

1. **ölüm:**

Gazel 93

Mısra: 5

Ölmek, yaşamı sona ermek

5. Yārı ağıyar ile görmekten ölüm yegdür bana
6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

ölüm haddi:

1. **ölüm haddindeyem:-n, -de, -yem**

Gazel 125

Mısra: 7

Ölüm anı

7. Ölüm haddindeyem āhır nefesdür
8. Görelüm bir nefes ol yāra geldi

2. **ölüm haddinde:-n, -de**

Gazel 57

Mısra: 3

Ölüm anı

3. ‘Āşık-ı zārī ölüm haddinde terk itdūñ dirīğ
4. Şem‘ gibi düşmanı hāndān beni giryān kōduñ

ölüp diril-:

1. **ölür dirilür:-ür**

Gazel 53

Mısra: 9

Çok sıkıntı çekmek

9. Biñ kez ölür dirilür fūrkat şebinde ‘uşşak
10. Dilber firāķı ‘Amrī rüz-ı kıyāmet ancak

2. **ölür dirilürdi:-ür-ür, -di**

Gazel 136

Mısra: 5

Çok sıkıntı çekmek

5. Her n’eyler ise eyler ölür dirilürdi dil
6. Bir gānze tūrine dikilürdi nişān idi

‘ömr:

1. **‘ömrümüz:-ümüz**

Gazel 40

Mısra: 11

Hayat, yaşam

11. ‘İşķ ile geçdi ‘ömrümüz ‘Amrī
12. Şıdķ ile ‘ālem içre ma‘lūmuz

2. 'ömrüm:-üm

Gazel 49

Mısra: 1

Hayat, yaşam

1. 'Ömrüm gibi revān olup ol servkād dirīg
2. Bağrumda dāğlar qodı ol lālehad dirīg

3. 'ömri:-i

Gazel 77

Mısra: 7

Hayat, yaşam

7. Ebrveş giryān olup 'ömri qararsun yürisün
8. Gülmesün 'ömri günü 'uşşākı maḥzun isteyen

4. 'ömr:

Gazel 88

Mısra: 1

Hayat, yaşam

1. 'Ömr āḥir oldı gel berü ey serv-i nāzenīn
2. Sāyeñde biz de ḥôş geçelüm bir nefes hemīn

5. ömrüñ:-üñ

Gazel 105

Mısra: 1

Hayat, yaşam

1. 'Āşık ol ömrüñ qo geçsün āh u vāveylā ile
2. Geçmesün dünyā vü māfihā vü hūy u hāy ile

'ömri günü:

1. 'ömri günü:

Gazel 77

Mısra: 8

Hayatı, yaşamı

7. Ebrveş giryān olup 'ömri qararsun yürisün
8. Gülmesün 'ömri günü 'uşşākı maḥzun isteyen

'ömrüm budağı:

1. 'ömrüm budağı:

Gazel 49

Mısra: 5

Ömür dalı II Hayat, yaşam

5. 'Ömrüm budağı mesnedi ol şāh-ı luṭf idi
6. Şimdi kime ṭayana ki gitdi sened dirīg

'ömrüm çerāğı:

1. 'ömrüm çerāğı:

Murabba 3

Mısra: 3

Hayat ışığı II Yaşam

3. Daḫi söyünmedin 'ömrüm çerāğı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

ön:

1. öninde:-in, -de

Kaside 1

Mısra: 48

Huzurunda, katında, yanında

47. Zihī celāl zihī k'āfitāb-ı devletüñüñ
48. Öninde zerre degül mülk-i dünyā vü 'uqbā

2. öninden:-in, -den

Murabba 2

Mısra: 1

Ön kısım

1. Gel mesāvī yiridür mescid öninden kaçalum
2. Varalum meykedede 'ışk rümüzın açalum

3. önünde:-üñ, -de

Murabba 5

Mısra: 1

Ön kısım

1. Önünde toḡranup baḡrum kebabı
2. Çekilsün bezmüne yaştım şarābı

6. önünde:-üñ, -de

Gazel 48

Mısra: 8

Huzurunda, katında, yanında

7. Yandı yakıldı irteye dek bu gice çerāg
8. Ṭurdı önünde ḫidmet için bendevār şem'

öp-:**1. öper:-er****Kıt'a 3**

Mısra: 6

Öpmek

5. Dimiş ol serv-i göncaleb ki ne var
6. Gâyeti bu öper ucar diyeler

2. öpmesün:-me, -sün**Murabba 5**

Mısra: 3

Öpmek

3. Uyurken öpmesün ' Amrî hâzer kııl
4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüñe

3. öpülen:-ül, -en**Kıt'a 12**

Mısra: 4

Öpmek

3. ' Amriyā ben ' aşıkam vaşl istemen
4. Var senüñ olsun kuculan öpülen

4. öpmek:-mek**Kıt'a 13**

Mısra: 2

Öpmek

1. Gel nice dīvāne oldum gör beni
2. Bundan anda öpmek istedüm seni

5. öper:-er**Gazel 17**

Mısra: 7

Öpmek

7. Baht anuñ kim öper düşünde seni
8. Devlet anuñ ki sīnesine şarar

6. öpem:-em**Gazel 34**

Mısra: 3

Öpmek

3. Gördüm ol dilberi öpem didüm
4. ' Aşıka gördüğü yeter didiler

7. **öp:****Gazel 55**Mısra: **10***Öpmek*

9. Āsitān-ı dilberüme luṭf idüp bi'llāhi var
10. 'Amriyā benden elin öp ol güzel sultānumuñ

8. **öpe:-e****Gazel 58**Mısra: **10***Öpmek*

9. Niçe 'Amrī gibiler reşk ile imānsuz olur
10. Öpe kuca boynuña şalınsa bīdīn perçemüñ

9. **öpüp:-üp****Gazel 64**Mısra: **1***Öpmek*

1. Öpüp ağzında didüm bire bebek bire bebek
2. 'Āşıkın öldürücü körpe kuzu böyle gerek

10. **öpsün:-sün****Gazel 77**Mısra: **1***Öpmek*

1. Sākīyi ağzından öpsün cām-ı gülgün isteyen
2. Söze çeksün lā'l-i nābın dürr-i meknün isteyen

11. **öpmege:-me, -ge****Gazel 87**Mısra: **7***Öpmek*

7. Kanda behā olur seni bir öpmege ki sen
8. Hüsn ü behāda bībedel ü bībehānesin

12. **öpeydi:-ey, -di****Gazel 97**Mısra: **6***Öpmek*

5. İkide birde ağzuma sögersin
6. Öpeydi yazuğı yok ol dehān da

13. **öpmek:-mek****Gazel 130**

Mısra: 13

Öpmek

13. Ayagüñ öpmek umarsa ferağdan
14. Ve mâ edrî yemînen ‘an şimālî

14. **öperdüm:-er, -dü, -m****Gazel 138**

Mısra: 7

Öpmek

7. Ol perîye bulsam öperdüm seni didüm didi
8. Çok sözi ço bulduğüñ söyleme şeydâlar gibi

15. **öp:****Gazel 5**

Mısra: 1

Öpmek

1. Perde-i Beytü’l Haremür turra-i tarrârın öp
2. Dâne-i tesbîh-i cândur hâl-i ‘anberbârın öp

16. **öp:****Gazel 5**

Mısra: 2

Öpmek

1. Perde-i Beytü’l Haremür turra-i tarrârın öp
2. Dâne-i tesbîh-i cândur hâl-i ‘anberbârın öp

17. **öp:-ın****Gazel 5**

Mısra: 4

Öpmek

3. Yüzüñe sür yüzün ey bî dil du‘â-yı nurdur
4. Âyet-i rahmetdür ey miskîn haç-ı jengârın öp

18. **öp:****Gazel 5**

Mısra: 6

Öpmek

5. İşiginde secde kıl kim secdegâh-ı rûhdur
6. Kacbe-i küyün tavâf eyle der ü dîvârın öp

19. **öp:****Gazel 5**

Mısra: 8

Öpmek

7. Her dü 'âlem naqşını ehl-i şafaya gösterür
8. Cân u dil mir'âtıdur âyîne-i ruhsârın öp

20. **öp:****Gazel 5**

Mısra: 10

Öpmek

9. Acı diller vireyin 'Amrîye cân virsün dimiş
10. Hey ne şîrîn söylemiş la'l-i şeker güftârın öp

21. **öpsem:****Gazel 6**

Mısra: 2

Öpmek

1. Dilber ki uyhuya vara gelmez gözüme hâb
2. Öpsem tuya mı diyü çeker cânım ıztırâb

öt-:1. **öterek:-erek****Gazel 64**

Mısra: 8

Değişik tonlarda nağmeli sesler çıkarmak

7. Didüm ey goncadehen bülbülüñem raħm eyle
8. Didi bi'llâhi beni ço yürü biraz öterek

öykün-:1. **öykünürse:-ür, -se****Gazel 46**

Mısra: 1

Özenmek, taklit etmek

1. Öykünürse kākülüne nāfe-i tātārı aş
2. Beñzedürse sözüñe özin dür-i şehvârı aş

2. **öyküñdi:-di****Gazel 48**

Mısra: 3

Özenmek, taklit etmek

3. Meclisde germ olup saña öykündi nāgehān
4. Ol şermden erir geçer ey gül'izār şem

3. **öykünmek:-mek**

Gazel 105

Mısra: 15

Özenmek, taklit etmek

15. 'Amriyā eş'āruña öykünmek istermiş sentün
16. Buluşuban söyleşem ben bülbül-i şeydā ile

öyle:

1. **öyle:**

Kıt'a 5

Mısra: 5

O kadar, çok fazla

5. Kaftan üstinden öyle ter görünür
6. Vāy eger çözülp açıla tonı

2. **öyle:**

Gazel 61

Mısra: 9

O kadar, çok fazla

9. Öyle çüstem yoluñda yelmede kim
10. Zerresin görimez şabā tozumun

3. **öyle:**

Gazel 139

Mısra: 5

O kadar, çok fazla

5. Öyle mestem mey-i la'lüñle ki bir yire varana
6. Haşır olunca arayam bulımayam bende beni

öz:

1. **özinden:-in, -den**

Murabba 3

Mısra: 1

Kendi, kendisi

1. Daği el çekmedin 'Amrī özinden
2. Daği kan ağlar iken yılduzından

2. **özün:-in**

Gazel 46

Mısra: 2
Kendi, kendisi

1. Öykünürse kākülüne nāfe-i tātārı aş
2. Beñzedürse sözüne özin dür-i şehvārı aş

3. **özümün**: -üm, -ün

Gazel 61
Mısra: 8
Kendi, kendisi

7. Sen ü ben tutuşam direm ey şem´
8. Söylesem saña göynüğün özümün

4. **öz**:

Gazel 140
Mısra: 10
Kendi, şahsi

9. ‘Amrīye luṭfi diriğ itmek elüñden gelmez
10. Haḫ Ta‘ālā seni öz luṭfına mazḫar kıldı

özge:

1. **özge:**

Kıt'a 9
Mısra: 1
Başka, diğەر

1. Senden özge hūba göñlüm virmeyem
2. Virmek istersem İlähī irmeyem

2. **özge:**

Gazel 104
Mısra: 5
Başka, diğەر

5. Derd-i ‘ışkun kim ölümünden özge bir dermānı yok
6. Țut ki ‘İsādur ṭabīb ol derde ne tedbīr ide

3. **özge:**

Gazel 128
Mısra: 7
Başka, diğەر

7. Bilürseñ özge beglikdür süre gör
8. Güzellik devri dilberlik zamānı

özi:1. **özi:****Gazel 110**Mısra: **5***Kendi, şahsı*

5. Özi sulţān ‘ālem bendesiyken

6. ul itdi ’ık Mahmūdı Ayāza

özle-:1. **özledi:-di****Gazel 81**Mısra: **10***iddetle arzu etmek, elde etmeyi istemek*

9. Gitdi gönlüm Edrine ehrinden ey ‘Amrī benüm

10. Bursa ehrini özledi kim dil-sitānumdur giden

2.20. P

pādişā:

1. pādişā:

Gazel 94

Mısra: 6

Sultan, hükümdar II Sevgili

5. Mihr ü meh çaldı beşâret tablını ey serv-i nâz

6. Sen dikildün hüsni iline pādişā şimden girü

pādişāh:

1. pādişāhı:-ı

Murabba 5

Mısra: 3

Sultan, hükümdar II Sevgili

3. Yiter uyu güzeller pādişāhı

4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüne

2. pādişāhısın:-ı, -sın

Kıt'a 16

Mısra: 1

Sultan, hükümdar II Sevgili

1. Hüsni ili pādişāhısın Bahşī

2. Kimde vardır gözün çâşuñ nağşı

pādişāh-ı hüsni ü cemāl:

1. pādişāh-ı hüsni ü cemāl:

Gazel 13

Mısra: 3

Güzellik ve iyilik padişahı II Sevgili

3. Beglen ey pādişāh-ı hüsni ü cemāl

4. Şalın ey serv boylu lāle 'izār

pāk eyle-:

1. pāk eylesün:-sün

Murabba 1

Mısra: 2

Temizlemek

1. Okısun eş'arı 'Amrī yaqasın çāk eylesün

2. Hâtırından gam gubârın giderüp pāk eylesün

pāk id-:**1. pāk ide:-e****Gazel 133**Mısra: **9***Temizlemek***9.** ‘Amrī ola ki nāme-i ‘iṣyānı pāk ide**10.** Her demde derd ile aqıt eṣk-i nedāmeti**2. pāk idelüm:-e, -lüm****Murabba 2**Mısra: **2***Temizlemek***1.** Şu gibi ayağa düşüp yüzümüz hāk idelüm**2.** Yuyalum arıdalum yolumuzu pāk idelüm**pālūde-i ter:****1. pālūde-i ter:****Gazel 38**Mısra: **12***Islak süzgün bakışlı II Sevgili***11.** ‘Amrīye beñzer nice ‘āşıkıları hayrān ider**12.** Ol gözi bādām kim pālūde-i ter kendidür**pāmāl-i ğam-ı devrān:****1. pāmāl-i ğam-ı devrān:****Gazel 69**Mısra: **10***Ayak altına alınmış zamanın gamı***9.** Merḥamet kıl şefkat eyle destgīr ol niçe bir**10.** Kānlu yaşum gibi pāmāl-i ğam-ı devrān olam**pāre pāre:****1. pāre pāre:****Gazel 117**Mısra: **5***Parça parça***5.** Pāre pāre yüregüme lāle gibi dāğ urup**6.** Sünbülün gibi perīşān eyleyen sensin beni

pārsālīk:1. **pārsālīkdan:-dan****Gazel 45**

Mısra: 8

Dilencilik

7. Gel şafā-yı bāṭın isterseñ ki şôfî muğbeçe

8. Bāde virsün tācı vir ol pārsālīkdan ḥalāş

pāyān:1. **pāyāna:-a****Kaside 2**

Mısra: 4

Son bulmak, bitmek

3. Neye ğırresin behcete bilmezin

4. İrişmez mi pāyāna ḥüsn ü cemāl

pāymāl:1. **pāymāl:****Kaside 2**

Mısra: 8

Ayaklar altına alınmış, çiğnenmiş, hakir duruma düşürülmüş, perîşan edilmiş

7. Gel ey māl ile ‘āleme sığmayan

8. Kāra sinde yatsañ gerek pāymāl

2. **pāymāl:****Gazel 67**

Mısra: 6

Ayaklar altına alınmış, çiğnenmiş, hakir duruma düşürülmüş, perîşan edilmiş

5. Hān-ı ḥüsnüñ kim mekesrānydi zülf

6. Kıldı ḥaṭ mūr ayağında pāymāl

pāymāl ol-:1. **pāymāl oldı:-dı****Gazel 106**

Mısra: 6

Ayaklar altında kalmak, çiğnenmek

5. Merḥabā kıldı ḥabīb ü öldi reşkinden ṭabīb

6. Dest virdi şādlik ğam pāymāl oldı yine

pejmürde:1. **pejmürdelik:-lik****Gazel 102**

Mısra: 2

Dağınk, perişan

1. Döymedi nāzük mizacı āteşin efgānuma
2. Ah kim pejmürdelik irdi gül-i ḥandānuma

penāh-ı millet-i islām:1. **penāh-ı millet-i islām:****Kaside 1**

Mısra: 37

*Müslümanların korunağı II İbrahim Paşa (Paşa'nın sadaret makamına geçişi
27 Haziran 1523 Cumartesi)*

37. Penāh-ı millet-i islām u tāk-ı devlet ü dīn
38. Cihān-ı luḫ u kerem ya'nī ḥazret-i paşa

perçem:1. **perçemün:-üñ****Gazel 4**

Mısra: 9

Alna düşen kısa saç demeti, kākül

9. Perçemün şebbāzı ile kim gönül şayyādısın
10. Yaraşur ḳaplan derisi taḳye arslanum saña

2. **perçemün:-üñ****Gazel 13**

Mısra: 12

Alna düşen kısa saç demeti, kākül

11. Dil kebüterlerin şikār eyler
12. Perçemün şehper açsa şāhīnvār

perde:1. **perdelerden:-ler, -den****Gazel 42**

Mısra: 7

Ses, makam

7. Çıkar āheng-i ahum perdelerden
8. Ḳaçan kim kıla ol şeh nāza āgāz

2. perdedür:-dür

Gazel 82

Mısra: 3

Örtü

3. Haṭ degül bu bîbaşiretler gözine perdedür
4. Sebze-i mihr ü vefâdur 'âşıka ey nâzenîn

3. perdeyi:-yi

Gazel 95

Mısra: 11

Örtü

11. Götürüp perdeyi gül açdı niķāb
12. Sen de aç rāzuñı 'ayān eyle

perde-i beytü'l harem:

1. perde-i Beytü'l Haremdür:-dür

Gazel 5

Mısra: 1

Kabe örtüsü

1. Perde-i Beytü'l Haremdür ṭurra-i ṭarrārın öp
2. Dāne-i tesbîḥ-i cāndur ḥāl-i 'anberbārın öp

perde-i nāmūs:

1. perde-i nāmūsı:-ı

Gazel 47

Mısra: 7

Namus perdesi

7. Perde-i nāmūsı hîçe alma kim
8. 'Işķ bāzārında geçmez bu metā'

perde-i nāmūsı:

1. perde-i nāmūsı:

Gazel 94

Mısra: 3

Nâmus, şeref, itibar

3. Perde-i nāmūsı ṭaķup çekdüm āhumdan 'ālem
4. Server-i serdār-ı 'ışķam ben gedā şimden girü

perî:**1. perî:****Gazel 3**

Mısra: 3

Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim II Sevgili

3. Perî disem yaraşurdı perîde olsa eger
4. Semen 'izâr u benefşe haṭ u sehî bālā

2. perî:**Gazel 18**

Mısra: 6

Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim II Sevgili

5. Hür-ı 'în kirpügi ucında şalınmaz hergiz
6. Ol perî kim gözine sürme çeker nâzlanur

3. perî:**Gazel 72**

Mısra: 1

Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim II Sevgili

1. Seni ben ey perî âdem şanurdum
2. Dil-i dīvāneye maḥrem şanurdum

4. perîsin:-sin**Gazel 83**

Mısra: 3

Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim II Sevgili

3. Şürete girmiş perîsin sihr idersin illere
4. Haṭ getürmişsin yalandan hey ne pürtezvîrsin

5. perî:**Gazel 84**

Mısra: 7

Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim II Sevgili

7. Bu yol mıdur andan ki perî gibi güzeller
8. Uçup kaçā 'âşıkları görüp yol ucından

6. perî:**Gazel 92**

Mısra: 9

Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifесinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim II Sevgili

9. Ne meleksin ne hūrisin ne perī

10. Güzel âdem ne dilrübâsın sen

7. perī:

Gazel 104

Mısra: 2

Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifесinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim II Sevgili

1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naķşuñı taħrīr ide

2. Beñzer ol naķķâşa cām içre perī taşvir ide

8. perīdür:-dür

Gazel 105

Mısra: 9

Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifесinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim II Sevgili

9. Bir perīdür sevdüğüm dīvānesidür cümle halk

10. Ol iki müşkīn hilāl ü ṭal'at-ı garrā ile

9. perī:

Gazel 127

Mısra: 8

Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifесinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim II Sevgili

7. Baş götürmezdi secdeden âdem

8. Ey perī kaşuñ olsa mihrābı

10. perīye:-ye

Gazel 138

Mısra: 7

Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifесinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim II Sevgili

7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi

8. Çok sözi ço bulduğuş söyleme şeydālar gibi

perī peyker:

1. perī peykerlerinden:-ler, -in, -den

Gazel 115

Mısra: 4

Peri yüzlü

3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

perīrū:

1. perīrū:

Müfret 6

Mısra: 1

Peri yüzlü

1. İştüm şehir içinde ey perīrū
2. Geyik dirler babaña sana āhū

perīşān eyle-:

1. perīşān eyleyen:-yen

Gazel 117

Mısra: 6

Perişan eden

5. Pāre pāre yüregüme lāle gibi dāğ urup
6. Sünbülün gibi perīşān eyleyen sensin beni

perīşān hāl:

1. perīşān hālüm:-üm

Gazel 90

Mısra: 3

Acınacak durum, zavallı, kederli

3. Bu perīşān hālüm ü baht-ı siyāhumdur benüm
4. Turmadın artup gider ol turra-i hindū diyen

2. perīşān hāl:

Gazel 69

Mısra: 6

Acınacak durum, zavallı, kederli

5. Müşk ü ‘anber yirine ben başuma toprak saçam
6. Kākülün gibi perīşānhāl ü sergerdān olam

3. perīşān hāli:

Gazel 58

Mısra: 2

Acınacak durum, zavallı, kederli

1. Dīn ü devlet naḳdine el şundi bīdīn perçemüñ
2. Eyledi ben bu perīşānhāli miskin perçemüñ

perīzād:

1. **perīzād:**

Gazel 89

Mısra: 1

Peri gibi güzel

1. Kim gördi senüñ gibi perīzād Süleymān
2. La'ola lebi ḳaddi gümüş serv-i ḫırāmān

perr ü bāl:

1. **perr ü bālın:-in**

Gazel 42

Mısra: 3

Kol kanat II Aşığın kalbinin kanatları

3. Şımasa seng-i fūrḳat perr ü bālın
4. İdeydi ḳuyuña cān murğı pervāz

pertev-i ḫüsn:

1. **pertev-i ḫüsnüñe:-üñ, -e**

Gazel 41

Mısra: 10

Sevgilinin güzelliğinin ışığı

9. Şanma şerm ide baḳmaya 'Amrī
10. Pertev-i ḫüsnüñe naḳar döymez

pervāne:

1. **pervāne:**

Gazel 4

Mısra: 5

İşık etrafında dönen kelebek II Sevgilinin yüzü, yanağı ışık saçar, aşık da bu ışığa ulaşmak için sürekli sevgilisinin etrafında döner durur

5. Ḳol ḳanat yok meclisüñe varmağa pervāne vār
6. Tā yanam yaḳılam ey şem'-i sebistānum saña

2. **pervānedür:-dür**

Gazel 38

Mısra: 7

İşık etrafında dönen kelebek II Sevgilinin yüzü, yanağı ışık saçar, aşık da bu ışığa ulaşmak için sürekli sevgilisinin etrafında döner durur

7. Cān tecellī-i cemālūñ şem‘ine pervānedür
8. Göñlüm āteşgāh-ı ‘ışkunda semender kendidür

3. pervāne:

Gazel 62

Mısra: 10

Işık etrafında dönen kelebek II Sevgilinin yüzü, yanağı ışık saçar, aşık da bu ışığa ulaşmak için sürekli sevgilisinin etrafında döner durur

9. Göñli gibi yanar mıdı göynüklü ‘Amrīnūñ
10. Şem‘-i ruhuñda olmasa pervāne beñlerūñ

4. pervaneyeye:-ye

Gazel 96

Mısra: 4

Işık etrafında dönen kelebek II Sevgilinin yüzü, yanağı ışık saçar, aşık da bu ışığa ulaşmak için sürekli sevgilisinin etrafında döner durur

3. Bīkarāram yandum ol bedmihr elinden āh kim
4. Şem‘-i serkeş gibi odlar ıalğıdur pervaneyeye

5. pervāneden:-den

Gazel 105

Mısra: 13

Işık etrafında dönen kelebek II Sevgilinin yüzü, yanağı ışık saçar, aşık da bu ışığa ulaşmak için sürekli sevgilisinin etrafında döner durur

13. Şem‘-i serkeşdür yanan pervāneden pervası yok
14. Ol meh-i zerrīnkülāh ol serv-i hōşbālā ile

pervası yok:

1. pervası yok:

Gazel 105

Mısra: 13

Korkusuz

13. Şem‘-i serkeşdür yanan pervāneden pervası yok
14. Ol meh-i zerrīnkülāh ol serv-i hōşbālā ile

pervāz:

1. pervāz:

Gazel 42

Mısra: 4

Uçmak

3. Şımasa seng-i fūrkat perr ü bālin
4. İdeydi kuyuña cān murğı pervāz

peşimân:**1. peşimân:****Gazel 89**Mısra: **10***Pişman***9.** Sen buse ile gönlünü 'Amrînüñ alıgör**10.** Ben ödeyeyin olur iseñ sonra peşimân**pest:****1. pest:****Kaside 2**Mısra: **4***Alçak, aşağı***3.** Ne od gibi serkeşlik it germ olup**4.** Ne şu gibi ol her has altında pest**peyda ol-:****1. peyda oldı:-dı****Kaside 1**Mısra: **1***Meydana gelmek***1.** Yine 'arūs-ı bahār oldı nāz ile peydā**2.** Gülāb u müşk ile kıldı cihānı 'anbersā**2. peyda oldı:-dı****Gazel 3**Mısra: **1***Ortaya çıkmak, görünmek***1.** Bir āfet-i dil ü dīn oldı qarşudan peydā**2.** Meger ki seyr ide çıkmış güneş gibi tenhā**1. peydā ola:-a****Kaside 2**Mısra: **5***Ortaya çıkmak, belirlemek, görünmek***5.** Şuverden ne peydā ola bende kim**6.** Gönül gözgüsün tıtdı jeng-i günāh

peyk ol-:**1. peyk oldu:-dı****Gazel 114**Mısra: **9***Bir şeyin etrafında, ona tabi olarak dönmek***9.** ‘ Amrī peyk oldu maḥalleñ ṭolanur**10.** Geydürelden başına ‘ışk külāh**2. peyk oluban:-uban****Gazel 32**Mısra: **10***Bir şeyin etrafında, ona tabi olarak dönmek***9.** Kāmetüñ servi hevādārı mıdur ‘ Amrī gibi**10.** Bāğ-ı kūyuñ ṭolanur peyk oluban bād-ı seḫer**3. peyk olup:-up****Gazel 136**Mısra: **13***Bir şeyin etrafında, ona tabi olarak dönmek***13.** ‘ Amrī ki peyk olup ṭolanurdı maḥallesin**14.** Biñ kez mu‘allağ ürür idi şādmān idi**peykān:****1. peykānıdır:-ı, -dur****Gazel 16**Mısra: **5***Okun ucundaki sivri demir II Sevgilinin kirpiği***5.** Ḥasret okı kim gözyaşı peykānıdır ey dost**6.** Derd ile cigerden gelen āh-ı seḫerīdür**2. peykāndan:-dan****Gazel 52**Mısra: **6***Okun ucundaki sivri demir II Sevgilinin kirpiği***5.** Ne ḥāşıl cānuma tır-i müjeñden**6.** Ciğerde ağulu peykāndan artuğ**3. peykānın:-ın****Gazel 131**

Mısra: 6

Okun ucundaki sivri demir II Sevgilinin kirpiği

5. Sīnem gibi yir olmaz ğamzeñ oķına ammā
6. Jeng itmese peykānın ķanlı cigerüm ķanı

peykān-ı dost:

1. **peykān-ı dost:**

Gazel 6

Mısra: 9

Sevgili oku II Sevgilinin kirpiği

9. Peykān-ı dost dilde ķarār eylemez geķer
10. ‘Amrī ŗikeste ŗiŗede hīķ eglenür mi āb

peymān:

1. **peymānın:-ın**

Kaside 1

Mısra: 33

Yemin, söz

33. Güzellere düşen oldur ŗımaya peymānın
34. Gerekdür eyleye begler hemiŗe ‘ahde vefā

peymāne:

1. **peymāneye:-ye**

Gazel 96

Mısra: 6

Kadeh

5. Cur‘asından nūŗ-ı cān ŗunar raķībe her zamān
6. Baña gelse zehr-i ķātil ıoldurur peymāneye

pīķ ā pīķ:

1. **pīķ ā pīķ:**

Gazel 58

Mısra: 3

Kıvrım kıvrım

3. Dūd-ı āhum ŗanma pīķ ā pīķ olan zencīrdür
4. K’anı ıaķmıŗdur dil-i ŗeydāya pürķīn perķemūñ

pinhān eyle-:**1. pinhān eylesün:-sün****Gazel 4**Mısra: **11***Gizleme, saklama***11.** Nice pinhān eylesün derd-i derūnın ‘Amrī kim**12.** Açılıp bir bir oğur evrāk-ı dīvānum saña**pinhān eyledüm:****1. pinhān eyledüm:-dü, -m****Gazel 143**Mısra: **10***Gizleme, saklama***9.** ‘Amriyā düzd-i şabādan şakınup hāk-i rehin**10.** Gözlerüm dürcinde pinhān eyledüm zerger gibi**pīrāhen:****1. pīrāheni:-i****Kıt'a 13**Mısra: **4***İç gömleği, gömlek***3.** Görürem irmez elüm feryād ile**4.** Ağlayup çak eylerem pīrāheni**2. pīrāhenin:-in****Gazel 78**Mısra: **1***İç gömleği, gömlek***1.** Bezm-i ‘uşşākında ol gül çak idüp pīrāhenin**2.** Bu günehlü kullar için açdı cennet revzenin**3. pīrāheni:-i****Gazel 85**Mısra: **5***İç gömleği, gömlek***5.** Şevk ile çak olmayan pīrāheni**6.** Tiz zamānda göreyin olsun kefen**4. pīrāhenüñe:-üñ, -e****Gazel 109**

Mısra: 1

İç gömleği, gömlek

1. Tatalum beñzeye gül yaprağı pīrāhenüñe
2. Cānı yoğdur ki şehā beñzeye bile tenüñe

pīrāhen-i şabrı:

1. **pīrāhen-i şabrı:-ı**

Gazel 94

Mısra: 1

Sabır gömleği

1. Eyledüm pīrāhen-i şabrı kıba şimden girü
2. Başı açuk dīvāneyem ben bīnevā şimden girü

pīrehen:

1. **pīrehenden:-den**

Gazel 66

Mısra: 3

İç gömleği, gömlek

3. Pīrehenden ki görindi ruḥ-ı nūrefşānı
4. Çıkdı şan çehde iken Yūsuf-ı Ken‘ānşekil

2. **pīrehensüz:-süz**

Gazel 78

Mısra: 7

İç gömleği, gömlek

7. Vaşla irsem pīrehensüz ben de kıcardum anı
8. Niçeye dek pīrehen bensüz kıcar nāzük tenin

3. **pīrehen:**

Gazel 78

Mısra: 8

İç gömleği, gömlek

7. Vaşla irsem pīrehensüz ben de kıcardum anı
8. Niçeye dek pīrehen bensüz kıcar nāzük tenin

4. **pīreheni:-ı**

Gazel 139

Mısra: 8

İç gömleği, gömlek

7. İrte kādī olıcaķ Ḥāzret-i Ḥāķ zulumūñden
8. Kūlehi yire urup çāķ ideyin pīreheni

pīr-i muġān:1. **pīr-i muġāndan:-dan****Murabba 2**

Mısra: 1

Meyhaneci II Aşkın asıl sahibi olan, aşk dağıtan sevgili

1. Ey cuvān pīr-i muġāndan yine himmet alalum
2. Mey-i la' l adına iksīr-i sa'ādet alalum

2. **pīr-i muġāndan:-dan****Gazel 142**

Mısra: 9

Meyhaneci II Aşkın asıl sahibi olan, aşk dağıtan sevgili

9. Ben ki pīr-i muġāndan el aldum
10. Kademinde maḥabbet el virdi

pīrüz:1. **pīrüzdur:-dur****Murabba 1**

Mısra: 3

Uğurlu, kutlu

3. Hemnişīndür ol nigār u tāli'üm pīrüzdur
4. Sākıyā şevk ile taldur cāmı nüş eyyāmıdur

pīrūze:1. **pīrūze:****Gazel 82**

Mısra: 8

Firuze denilen mavi renkli maruf cevher II Sevgilinin ayva tüyleri

7. Hoḳḳa-i yāḳūtda dendānı dürr-i şāhvār
8. Ḥaṭṭ-ı sebzi ḥātem-i la'linde pīrūze nigīn

pīş:1. **pīşüm:-üm****Gazel 136**

Mısra: 4

Ön, huzur

3. Şūrīde derdmend idüm āşüfteḥāl idüm
4. Pīşüm hemīşe 'ayş idi bir hoş zamān idi

pister:**1. pister:****Murabba 5**

Mısra: 1

Yatak, döşek II Sevgilinin yanağı

1. Gül-i ter sünbülüne pister olmuş
2. Leb-i la'lüñ emilmiş cevher olmuş

poḥ:**1. poḥ:****Kıt'a 7**

Mısra: 4

Dışkı, pislik

3. Bir siñek ağzı yarını yirken
4. Kağıyup didi kim ne poḥ yir şu

pôstin:**1. pôstin:****Gazel 90**

Mısra: 6

Kürk, deri

5. 'Anberîn gīsū var iken kendüzini şatmasun
6. Pôstin bundan götürsün nāfe-i āhū diyen

pür eyle-:**1. pür eyler:-r****Gazel 32**

Mısra: 8

Çoğaltmak, arttırmak

7. Ḥasret-i la'lüñ ile cām-ı şarāb alsam ele
8. Sākī-i dīde pür eyler kadeḫe ḫün-ı ciğer

pür id-:**1. pür ider:-er****Gazel 108**

Mısra: 8

Doldurmak

7. Tatlu tatlu ki söger büsesin alduqça habīb
8. Pür ider aǵzumuzı sükkerī halvālar ile

pür kıl-:

1. pür kıldı:-*dı*
Gazel 111
Mısra: 4
Doldurmak
3. Cennet koḫusın aldı yine ḫaṭṭ-ı ruḫuñdan
4. Ḥôş bu ile pür kıldı gülistanı benefşe

pürbelā:

1. pürbelāsın:-*sın*
Gazel 92
Mısra: 8
Çok belalı
7. Cān didükleri ḳalmadı tende
8. Ḥışm-ı çeşmüñle pürbelāsın sen

pürcefā:

1. pürcefā:
Gazel 25
Mısra: 2
Cefası çok
1. Her ḫübı kim vefālu diyem bīvefā çıkar
2. Her nāzenīn ki şefḳat umam pürcefā çıkar

pürçin perçem:

1. pürçin perçemüñ:-*üñ*
Gazel 58
Mısra: 4
Kıvrım kıvrım perçem
3. Dūd-ı āhum şanma pīç ā pīç olan zencīrdür
4. K'anı taḳmışdur dil-i şeydāya pürçin perçemüñ

pürfiten:

1. pürfitendür:-*dür*
Gazel 71
Mısra: 8
Çok güzel

7. Gönlüm andan böyle meftûn oldu kim
8. Ala gözler pürfitendür sevdüğüm

pürhûn ol-:

1. pürhûn olur:-ur

Murabba 4

Mısra: 1

Kan içinde kalmak, yaralanmak, aşırı şekilde yaralanmak

1. Sen baña cevri eyleseñ dil derd ile pürhûn olur
2. Korkum oldur kim güzeller öğrenür kânûn olur

pürşafâ id-:

1. pürşafâ idüp:-üp

Gazel 22

Mısra: 5

Çoşturmak, eğlendirmek

5. Pürşafâ idüp beni meclisde sermest eyleyen
6. Bâde-i şâfi midür sol nergis-i şengül midür

pürtezvîr:

1. pürtezvîrsin:-sin

Gazel 83

Mısra: 4

Yalancı, sürekli yalan söyleyen

3. Şürete girmiş perîsin sihr idersin illere
4. Haş getürmişsin yalandan hey ne pürtezvîrsin

pürümîd:

1. pürümîd:

Gazel 40

Mısra: 2

Ümit dolu

1. Hâlümüz saña yanmağa mûmuz
2. Pürümîd ü harîş-i maħrûmuz

püşt ü penâh:

1. püşt ü penâh:

Gazel 114

Mısra: 4

Koruyucu

3. Başuma seng-i cefā andan irer
4. Kim idindüm ben anı püşt ü penāh

put id-:

1. **put idinmekden:** *-in, -mek, -den*

Kıt'a 2

Mısra: **1**

Putlaştırmak, yüceltmek, ilahlaştırmak

1. Neng ü 'ārı put idinmekden ise biñ kerre
2. Ehl-i 'irfan arasında uşanup şınmak yeg

2.21. R

raġbet:

1. raġbet:

Gazel 19

Mısra: 11

İstek, arzu

11. ‘Amrīye buse virüp raġbet ile söylet kim

12. Hüblar hüsünün arāyişi taḥsīnümdür

rāhber:

1. rāhber:

Gazel 24

Mısra: 8

Rehber, yol gösteren

7. ‘Azm-i rāh itmege yol yokdur baña

8. Ger ḥayālūñ olmaz ise rāhber

rāh-ı ‘ışk:

1. rāh-ı ‘ışkuñda:-uñ, -da

Gazel 46

Mısra: 9

Aşk yolu

9. ‘İşk tācın kapduğıyçün rāh-ı ‘ışkuñda senüñ

10. Rīsmān-ı zülfüñ ile ‘Amrī-i ‘ayyārı aş

2. rāh-ı ‘ışka:-a

Gazel 105

Mısra: 3

Aşk yolu

3. Rāh-ı ‘ışka yelmede Ferhād u Mecnūn ḳodı baş

4. Bir ayakdaş bulmadum ben bīser ü bīpāy ile

rahm eyle-:

1. rahm eyle:

Gazel 60

Mısra: 3

Merhamet etmek, acımak

3. Didüm ki beñzümi gör al du‘āmı rahm eyle

4. Yüzüme bakmayuban gitdi aġzuma sögerek

2. raḥm eyle:**Gazel 64**

Mısra: 7

Merhamet etmek, acımak

7. Didüm ey ḡoncadehen bülbülüñem raḥm eyle

8. Didi bi'llāhi beni ḡo yüri biraz öterek

rahm id-:**1. raḥm ide:-e****Gazel 93**

Mısra: 3

Merhamet etmek, acımak

3. Dost düşmān āh ide kāfir müselmān raḥm ide

4. Ağlaya ben ḡastaya bay u gedā şimden girü

rahmeten li'l-'ālemīn:**1. raḥmeten li'l-'ālemīn:****Gazel 82**

Mısra: 2

Alemlere rahmet

1. Tā benefşeyle müzeyyen oldı berg-i yāsemīn

2. Lāciverd ile yazıldı raḥmeten li'l-'ālemīn

raḡt-ı şabrı:**1. raḡt-ı şabrı:-ı****Müfret 1**

Mısra: 2

Sabır süsü

1. Göz ucından dil-i virāneye āteş düşdi

2. Raḡt-ı şabrı daḡılup ḡālī müşevveş düşdi

2. raḡt-ı şabrı:-ı**Gazel 132**

Mısra: 2

Sabır süsü

1. Göz ucından dil ucına yine āteş düşdi

2. Raḡt-ı şabrı taḡılup ḡālī müşevveş düşdi

rakam çek-:**1. rakam çekdi:-di****Gazel 9**

Mısra: 3

Yazmak

3. Haṭuñ ki ‘arızuña ‘anberīn rakam çekdi

4. Yazıldı safḥa-i kāfūra el beyāzu ṣaḥīḥ

rakīb:**1. rakīb:****Gazel 8**

Mısra: 5

Şiirde sevgiliyi aşık kadar sevmediği halde ona yani sevgiliye sözünü geçiren ve onu aşıktan soğutmaya çalışan kimse

5. Dīnüm īmānum disem ben saña men ‘eyler rakīb

6. Dīn için lābūd ider kāfir müselmān ile baḥş

2. rakībe:-e**Gazel 18**

Mısra: 4

Şiirde sevgiliyi aşık kadar sevmediği halde ona yani sevgiliye sözünü geçiren ve onu aşıktan soğutmaya çalışan kimse

3. ‘Āşık öldürmek adın nāz komış bir zālīm

4. Gözüme karşı rakībe göz ider nāzlanur

3. rakīb:**Gazel 32**

Mısra: 5

Şiirde sevgiliyi aşık kadar sevmediği halde ona yani sevgiliye sözünü geçiren ve onu aşıktan soğutmaya çalışan kimse

5. Her gülün yanına düşüp yürür elbette rakīb

6. N’idem ol ḥār-ı siyeh ekmedüğün yirde biter

4. rakībūn:-iñ**Gazel 50**

Mısra: 10

Şiirde sevgiliyi aşık kadar sevmediği halde ona yani sevgiliye sözünü geçiren ve onu aşıktan soğutmaya çalışan kimse

9. Acı degül mi ‘Amrīye ḳahr ile ḳan yuda

10. Cām-ı lebūnden iče rakībūn ṣarāb-ı luṭf

5. rakīb:**Gazel 68**

Mısra: 5

Şiirde sevgiliyi aşık kadar sevmeyiği halde ona yani sevgiliye sözünü geçiren ve onu aşıktan soğutmaya çalışan kimse

5. Sen Hudānuñ luṭfını gör kim yıkılmışdı rakīb
6. Būse virüp yapmış idi gönlümü ma'mūr idüm

6. rakībe:-e**Gazel 91**

Mısra: 1

Şiirde sevgiliyi aşık kadar sevmeyiği halde ona yani sevgiliye sözünü geçiren ve onu aşıktan soğutmaya çalışan kimse

1. Revā mıdur ki rakībe vefālar eyleyesin
2. Muḥibb-i şādika cevri cefālar eyleyesin

7. rakībe:-e**Gazel 96**

Mısra: 5

Şiirde sevgiliyi aşık kadar sevmeyiği halde ona yani sevgiliye sözünü geçiren ve onu aşıktan soğutmaya çalışan kimse

5. Cur'asından nūş-ı cān şunar rakībe her zamān
6. Baña gelse zehr-i kātıl ṭoldurur peymāneye

8. rakībūñ:-üñ**Gazel 109**

Mısra: 9

Şiirde sevgiliyi aşık kadar sevmeyiği halde ona yani sevgiliye sözünü geçiren ve onu aşıktan soğutmaya çalışan kimse

9. Ger ölüp ḥāk-i mezarında rakībūñ bite ḥār
10. 'Amriyā o gül ucından ṭolaşur dāmenüñe

rakīb-i rü siyeh:**1. Rakīb-i rüsiyehe:-e****Gazel 60**

Mısra: 1

Yüzsüz rakip

1. Rakīb-i rüsiyehe varsa dilberüm gezerek
2. 'Aceb mi kebk-i derī 'azm-i ḥār ider sekerek

raqs ur-:1. **raqs urur:-ur****Gazel 27**

Mısra: 1

Dans etmek

1. Kaddi şevkıyle raqs urur 'ar'ar
2. Karşusunda çınâr el qarşar

rām eyle-:1. **rām eyler:-r****Murabba 1**

Mısra: 2

İtaat etmek, boyun bükme

1. Virmedin bād-ı hazāna defter ü dīvānı gül
2. Hükmine rām eyler iken bülbül-i nālānı gül

ra' nā:1. **ra' nālîk:-lîk****Gazel 117**

Mısra: 7

İyi, güzel, hoş

7. Ey şarāb-ı nāz içüp uşşāka ra' nālîk şatan
8. İçmedin sermest ü hayrān eyleyen sensin beni

rāz:1. **rāzuñı:-uñ, -ı****Gazel 95**

Mısra: 12

Sır, gizli olan şey

11. Götürüp perdeyi gül açdı niķāb
12. Sen de aç rāzuñı 'ayān eyle

rāz-ı pinhān:1. **rāz-ı pinhānum:-um****Gazel 4**

Mısra: 2

Gizli sır

1. Ağlamadın sīne zaħmın çeşm-i giryānum saña
2. Kandan oldı aşikāre rāz-ı pinhānum saña

refik:1. **refik:****Gazel 99**

Mısra: 1

Arkadaş, yoldaş

1. Gel ey refik ğamze-i cānānı aña ya
2. 'Aqlum alındı fitne-i devrānı aña ya

reh-i cānān:1. **reh-i cānānum:-um****Gazel 112**

Mısra: 14

Sevgilinin yolu

13. 'Amrī yire düşürmemeğe serv sayesinde
14. Kamlar dōşer gözüm reh-i cānānum üstine

reh-i dīn:1. **reh-i dīn:****Gazel 86**

Mısra: 7

Din yolu

7. Çöz zülfüni kim bağlana ey dōst reh-i dīn
8. Aç yüzüni kim hırmen-i imān oda yansun

rehzen:1. **rehzen:****Gazel 63**

Mısra: 8

Haydut, eşkıya II Göz

7. 'Işkı yolında varımı yağmaladı benüm
8. Rehzen degül mi nergis-i şehlāsı Aḥmedüñ

remmāl:1. **remmāl:****Gazel 98**

Mısra: 3

Remil yoluyla gelecekte haber veren falcı, remilci

3. Ya bir remmāl mīmidür ki nokta koyup anuñla
4. Kılām eyyām-ı vaşlından şikeste dilleri āgāh

reng:

1. rengi:-i

Gazel 22

Mısra: 10

Renk, görünüş

9. Müşkili var ‘Amrīnün yok dime şorsun dostum

10. Leblerüñ rengi cigerler kanı mıdur mül midür

rengin:

1. rengin:

Gazel 69

Mısra: 7

Parlak renkli, güzel, hoş, latif

7. Gül gibi rengin kabālarla müzeyyen ola halk

8. Ben çekem çāk-i girībān eyleyem ‘uryān olam

2. rengin:

Gazel 103

Mısra: 10

Parlak renkli, güzel, hoş, latif

9. Vaşf eyleyeli gül gibi ruhsārunı ‘Amrī

10. Rengin añılur sözleri eş‘ār arasında

reşha:

1. reşhasiyle:-si, -y, -le

Kaside 1

Mısra: 62

Sızıntı, damla II Gözyaşı damlası

61. Nihāl-i rif‘atüñ ol āb ile mürebbādur

62. Ki reşhasiyle nemā buldı devḥa-i Ṭübā

reşk:

1. reşk:

Gazel 58

Mısra: 9

Kıskançlık

9. Niçe ‘Amrī gibiler reşk ile imānsuz olur

10. Öpe kuca boynuña şalınsa bīdīn perçemüñ

2. reşkinden:-in, -den

Gazel 106

Mısra: 5

Kıskançlık

5. Merhabā kıldı habīb ü öldi reşkenden tabīb

6. Dest virdi şādlık ğam pāymāl oldu yine

reşk id-:

1. reşk ideler:-e, -ler

Gazel 109

Mısra: 8

Kıskanmak

7. Āsitānında gönül mesken idinürseñ eger

8. Hür-ı firdevs-i berīn reşk ideler meskenüñe

reşk-i cennet-i me'vā:

1. reşk-i Cennet-i Me'vā:

Kaside 1

Mısra: 54

Kıskanılan Me'va cenneti

53. Senüñle buldı zamān zīb ü zīnet ü tezyin

54. Senüñle oldu zemīn reşk-i Cennet-i Me'vā

resm:

1. resmīdür:-īdür, -

Gazel 33

Mısra: 10

Adet, usul

9. Tañ mı ' Amrī nāle kılsa hüsñüñ eyyāmında kim

10. Resmīdür hengām-ı gülde bülbülün nālān olur

2. resme:-e

Gazel 43

Mısra: 5

Görünüş,suret

5. Kaşuñ tākın bu resme müşk-i terden

6. Ta'āla'llah ne hoş düzmiş mühendis

revā:1. **revādur:-dur****Gazel 50**

Mısra: 4

Lâyık, uygun

3. Levh-ı ruhuñda yazdı hañuñ âyet-i vefâ
4. Şimden girü oğınsa revādur kitâb-ı luğf

2. **revā:****Gazel 91**

Mısra: 1

Lâyık, uygun

1. Revā mıdur ki raķibe vefâlar eyleyesin
2. Muħıbb-i şadıķa cevır ü cefâlar eyleyesin

revān eyle-:1. **revān eyledi:-di****Gazel 126**

Mısra: 2

Akıtmak, dökmek

1. Ğamzeñ oğı bağrumı kan eyledi
2. Dideden ol kanı revān eyledi

revān ol-:1. **revān oldılar:-dı, -lar****Gazel 23**

Mısra: 3

Yola koyulmak, gitmek

3. Her biri dāmenkeşān gülzāra oldılar revān
4. Güyiyā řāvüslar cennetde cevān itdiler

2. **revān olup:-up****Gazel 49**

Mısra: 1

Akıp gitmek

1. Ömrüm gibi revān olup ol servķad dirīg
2. Bağrumda dāğlar çodı ol lālehad dirīg

reviş:1. **revişde:-de****Gazel 52**

Mısra: 9

Yürüyüş, gidiş

9. Revişde Sidreden çok müntehâsın

10. Gülişde gonca-i handândan artuğ

revnak:1. **revnağın:-ın****Gazel 85**

Mısra: 3

Ziyet, parlaklık, göz alıcılık, güzellik

3. Şıyalı câna güzeller revnağın

4. Didiler saña Halâl-i bütşiken

revzen:1. **revzenüñe:-üñ, -e****Gazel 109**

Mısra: 6

Pencere II Göz kapağı

5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice

6. Göñül uğurlığına gelse gerek revzenüñe

reyhân:1. **reyhânı:-ı****Gazel 33**

Mısra: 4

Fesleğen denilen güzel kokulu bir bitki II Sevgilinin ayva tüyleri

3. Şöyle kim gülzâra ilte bÿ müyuñdan nesim

4. Her biten reyhânı miskîn ü 'abirefşân olur

2. **reyhân:****Gazel 111**

Mısra: 1

Fesleğen denilen güzel kokulu bir bitki

1. Reyhân saçuñuñ olmasa hayrânı benefşe

2. Gözetmez idi boynın egüp anı benefşe

reyhancı:1. **reyhancı:-sı****Kıt'a 10**

Mısra: 3

Reyhan alıcısı II Aşık

3. Gönül reyhancı avâre düşmüş
4. Cemâlûñ gülşeninde sünbül ister

rif'at:1. **rif'atdedür:-de, -dür****Gazel 51**

Mısra: 8

Yükseklik, yücelik

7. 'Āşık iseñ düşmesün elden suṭurlāb-ı ḳadeḥ
8. Gör nice rif'atdedür ḥürşid-i 'ālemtāb-ı 'ışḳ

2. **rif'at:****Gazel 142**

Mısra: 14

Yücelik

13. Ḳoma alçaḳda ben fütādeñi kim
14. Saña devletle rif'at el virdi

rind:1. **rind:****Gazel 142**

Mısra: 11

Görünüşe ve dünya işlerine kıymet vermeyen, kurallardan uzak, bütün varlığı kendi iç dünyasına göre değerlendiren, gönül gözüyle gören, hoş görülü, kalender, içkiye düşkün ve derbeder görünüşünün aksine arif, hakîm, gönül ehli kimse

11. Rind ü ḳallāş u mest-i 'ışḳ oldum
12. 'Āmrîyem bunca şan'at el virdi

rind-i şâhidbâz:1. **rind-i şâhidbâz:****Gazel 39**

Mısra: 7

Oğlançı, gulâmpâre

7. Eger ben rind-i şâhid-bâz isem ta'n itmesünler kim
8. Yigitlik çağı 'işret devri 'āşıklık zamânıdur

rīsmān:1. **rīsmān:****Gazel 112**

Mısra: 7

İp, iplik

7. Her şubḥ rīsmān gözedür nūrdan güneş

8. Kurmağa çetr-i rif`ati sultānum üstine

rīsmān-ı zülf:1. **rīsmān-ı zülfüñ:-üñ****Gazel 46**

Mısra: 10

Zülf ipi

9. 'Işık tacin kapduğıyçün rāh-ı 'ışkuñda senüñ

10. Rīsmān-ı zülfüñ ile 'Amrī-i 'ayyārı aş

rişte-i cān:1. **rişte-i cān:****Gazel 33**

Mısra: 6

Can bağı

5. Ḥasret-i zülf ü zenaḥdānuñla ey Yūsuf cemāl

6. Rişte-i cān göñlüme bend ü cihān zindān olur

1. **rişte-i cānda:-da****Gazel 130**

Mısra: 16

Can bağı

15. Leb-i la'lüñ ile güftāra gelsen

16. Dizersin rişte-i cānda le'āli

riya:1. **riya:****Gazel 79**

Mısra: 9

İki yüzlülük, gösteriş yapma

9. 'Amrī n' idersin ehl-i şafāya riya şatup

10. Bāzār-ı 'ışk içindeki rüsvā degül misin

2. **riyadan:-dan****Gazel 93**Mısra: **10***İki yüzlülük, gösteriş yapma*

9. 'Işık cāmin nūş idüp sermest ü hayrān ol yūri
10. Vaz gel zūhd ü riyadan 'Amriyā şimden girü

ruh:1. **ruḥi:-ı****Gazel 6**Mısra: **3***Yanak*

3. Tennūr-ı sineden ki 'araqrız ola ruḥı
4. Ben yiylesem direm ki gelür nükhet-i gülāb

2. **ruḥlaruñ:-lar, -uñ****Gazel 48**Mısra: **10***Yanak*

9. 'Amrī cihānı gezdi aradı çerāğ ile
10. Bulmadı ruḥlaruñ gibi bir tābdār şem'

3. **ruḥuñ:-uñ****Gazel 50**Mısra: **6***Yanak*

5. Germ olmasun mı dil yine gün toğdı başına
6. Kim āşikāre kıldı ruḥuñ āfītāb-ı luṭf

4. **ruḥuñda:-uñ, -da****Gazel 98**Mısra: **1***Yanak*

1. Ruḥuñda zaḥm kim irmiş dehānuñ mīmīne ey māh
2. Çekilmiş surḥ ile gūyā kitāb-ı ḥüsne bi'smi'llāh

ruh āyīnesi:1. **ruḥ āyīnesin:-n****Gazel 113**Mısra: **5***Ayna gibi parlak, pürüzsüz yanak*

5. Ruḥ āyīnesin mücellā kı̄l
6. Andan ol mehlikāya ı̄şmarla

rūh bezmi:

1. rūḥ bezmine: *-ne*

Gazel 139

Mısra: **9**

Ruhlar meclisi

9. Rūḥ bezmine ḥicāb ise beden ‘Amrī gel
10. Yaḳalum ‘ı̄şḳ odına ṭurmasun ol yol diken

rūh-ı muşavver:

1. rūḥ-ı muşavver:

Gazel 38

Mısra: **4**

Zihinde tasarlanmış, düşünölmüş, canlandırılmış, tasavvur edilmiş

3. Bir daḥi mişlin cihānda kimseler görmüş degöl
4. Nice ḥürī ol melek rūḥ-ı muşavver kendidür

ruh-ı nūrefşān:

1. ruh-ı nūrefşānı:

Gazel 66

Mısra: **3**

Nur saçan yanak

3. Pirehenden ki görindi ruh-ı nūrefşānı
4. Çıḳdı şan çehde iken Yūsuf-ı Ken‘ānşekil

rūh-ı revān:

1. rūḥ-ı revān:

Gazel 56

Mısra: **1**

Güzel, sevgili

1. Gitdüñ ey rūḥ-ı revān ben ḥastayı cānsuz ḳodun
2. Bu dil-i pürderd ile ḡurbetde dermānsuz ḳoduñ

2. rūḥ-ı revānumdur: *-um, -dur*

Gazel 81

Mısra: **2**

Güzel, sevgili

1. Yarı cānum kalmadı k'ol yār-ı cānumdur giden
2. Zerdrüy oldum ki ol rūḥ-ı revānumdur giden

ruh-ı zība:

1. ruḥ-ı zībası: -sı

Gazel 63

Mısra: 2

Güzel yanak

1. Tübā budağıdur ḳad-i bālāsı Aḥmedüñ
2. Firdevs bāğıdur ruḥ-ı zībası Aḥmedüñ

ruhsār:

1. ruḥsārımı: -um, -ı

Murabba 4

Mısra: 1

Yanak

1. Zerd idüp ruḥsārımı ḥālüm digergün eyleme
2. 'Ādet idinme cefāyı bağrumı ḥün eyleme

2. ruḥsārımı: -un, -ı

Gazel 103

Mısra: 9

Yanak

9. Vaşf eyleyeli gül gibi ruḥsārımı 'Amrī
10. Rengīn añılur sözleri eş'ār arasında

ruhsāre-i gülreng:

1. ruḥsāre-i gülreng:

Gazel 1

Mısra: 6

Gül renkli yanak, pembe yanak

5. Bülbülleri güyā kılar bostān-ı Firdevs añdurur
6. Ruḥsāre-i gülreng ile ḡonca dehān virmiş saña

rümüz-ı 'ışk:

1. rümüz-ı 'ışkdan: -dan

Gazel 8

Mısra: 3

Gizli anlamları olan imalı aşk sözleri

3. Zāhidā nā ehle söz açma rümüz-ı 'ışkdan
4. Sırr-ı Hakkā 'ārif iseñ kılma nādān ile baħs

rüşen eyle-:

1. rüşen eylerken:-r, -ken

Gazel 56

Mısra: 3

Açmak, göstermek

3. Rüşen eylerken cemālūñ her gice cān bezmini
4. Soħbeti bozduñ bizi şem'-i şebistānsuz ıoduñ

rüşen ol-:

1. rüşen olmaz:-maz

Gazel 4

Mısra: 8

Aşikâr, açık, meydanda

7. Şubh gibi yaķamı çāk itmeyince karşıña
8. Rüşen olmaz şıdkum ey hürşid-i raħşānum saña

rüşvā- rüşvāy:

1. rüşvā:

Gazel 79

Mısra: 10

Kötülükle şöhet bulmuş, rezil, kepaze kimse II Amrî (Aşık)

9. 'Amrî n'idersin ehl-i şafāya riya şatup
10. Bāzār-ı 'ışk içindeki rüşvā degül misin

2. rüşvāy:

Rübai 1

Mısra: 2

Kötülükle şöhet bulmuş, rezil, kepaze kimse

1. Yıglap yürürem bī-ser ü bī-pāy nitey
2. Boldum köze köz halk ara rüşvāy nitey

rüşvāy eyle-:

2. rüşvāy eyledün:-dü, -n

Gazel 139

Mısra: 1

Rezil etmek, rezil kepaze etmek

1. Eyledüñ 'ışk ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

rüsvā-yı cihān eyle-:

1. rüsvā-yı cihān eyledi:-*di*

Gazel 126

Mısra: **10**

Dünyaya rezil etmek

9. 'Amrī-i şeydā mey-i 'ışka düşüp
10. Kendüyi rüsvā-yı cihān eyledi

rüsvāyī gönül:

1. rüsvāyī gönlüm:-*üm*

Gazel 45

Mısra: **1**

Rezil gönül

1. İstemez rüsvāyī gönlüm bīnevālīkdan ḥalāş
2. Cān bedende olduġınca mübtelālīkdan ḥalāş

ru' yā:

1. ru' yā:

Gazel 3

Mısra: **14**

Gerçekleşmesi mümkün olmadığı halde olması çok istenen şey, hayal, ümit

13. Bu zevk u 'işrete irmez kişi cinānda daḥi
14. Düşünse ḥayr ola 'Amrī hele eyi ru' yā

rüy-ı meh:

1. rüy-ı mehde:-*de*

Gazel 67

Mısra: **2**

Ay yüzlü II Sevgili

1. Gün yüzüñ kim 'arz ider gül gibi āl
2. Rüy-ı mehde gösterür ḳalb-i hilāl

rüy-ı zerd:

1. rüy-ı zerdüm:-*üm*

Gazel 51

Mısra: **3**

Aşğın sararmış yüzü

3. Rūy-ı zerdüm gözlerüm cūyında ğam nīlūferi
4. Kanlu yaşum h̄ār-ı müjgānda gül-i sīrāb-ı 'ışk

2. **rūy-ı zerdüm: -üm**

Gazel 132

Mısra: **8**

Aşığın sararmış yüzü

7. Defter-i derd ü belādur okıyup añlayana
8. Rūy-ı zerdüm ki sirişkümle münakkaş düşdi

rūz-ı kıyāmet:

1. **rūz-ı kıyāmet:**

Gazel 53

Mısra: **10**

Kıyamet günü II Mahvolup yok olma

9. Biñ kez ölür dirilür fürkat şebinde 'uşşak
10. Dilber firākı 'Amrī rūz-ı kıyāmet ancak

rūz-ı mahşer:

1. **rūz-ı mahşerde: -de**

Gazel 76

Mısra: **11**

Mahşer günü II Hesap günü

11. Rūz-ı mahşerde senüñle Hāk katında söyleşem
12. Ey beni toprağa şalup hāk ile yeksān iden

rūz-ı vişāl:

1. **rūz-ı vişāl:**

Kaside 2

Mısra: **6**

Kavuşma günü

5. Var ey vaşl ile şād olan ağla kim
6. Gelüp ğam döner hecre rūz-ı vişāl

2.22. S-Ş-Ş

sa'âdet:

1. sa'âdet:

Gazel 7

Mısra: 2

Mutluluk

1. Güzellerde olaydı büse 'âdet
2. İrerdi baña daği bu sa'âdet

2. sa'âdet:

Gazel 142

Mısra: 1

Mutluluk

1. Hamdüli'llâh sa'âdet el virdi
2. Merhabâ kıldı devlet el virdi

sabâ:

1. şabâ:

Gazel 12

Mısra: 7

*Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı,
tan yeli II Divan şiirinde sevgilinin kokusunu taşımasıyla bilinir*

7. Haber mi virdi buyuñdan şabâ ki hurrem olup
8. Semâ'a girmek için çözdü tırrasın şimşâd

2. şabâ:

Gazel 61

Mısra: 10

*Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı,
tan yeli II Divan şiirinde sevgilinin kokusunu taşımasıyla bilinir*

9. Öyle çüstem yoluñda yelmede kim
10. Zerresin görimez şabâ tozumun

3. şabâya:-ya

Gazel 113

Mısra: 12

*Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı,
tan yeli II Divan şiirinde sevgilinin kokusunu taşımasıyla bilinir*

11. Kuhl için hâk-i payın isterseñ
12. Anı 'Amrî şabâya ışmarla

4. **şabā:****Gazel 125**

Mısra: 1

*Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı,
tan yeli II Divan şiirinde sevgilinin kokusunu taşımasıyla bilinir*

1. Şabā ol serv-i hûşreftāra geldi
2. Lebi gonça yüzi gülzāra geldi

sābāş:1. **sābāşlar:****Gazel 15**

Mısra: 4

Aferin, tahsin

3. Kimden öğrendüñ leb-i şîrînüñe dil virmegi
4. Bāreka'llāh āferîñ üstāduña sābāşlar

sabr:1. **şabr:****Gazel 13**

Mısra: 10

*Katlanılması zor olan sıkıntı, acı, felâket karşısında umutsuzluğa kapılmayıp
şikâyet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme*

9. Hey meded ğamzeler füsünından
10. Kalmadı dilde şabr u canda karar

2. **şabrum:-um****Gazel 20**

Mısra: 3

*Katlanılması zor olan sıkıntı, acı, felâket karşısında umutsuzluğa kapılmayıp
şikâyet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme*

3. Berg-i gül gibi şabrum evrâkıñ
4. Yele virdi nesîm-i 'anberbār

3. **şabr:****Gazel 135**

Mısra: 5

*Katlanılması zor olan sıkıntı, acı, felâket karşısında umutsuzluğa kapılmayıp
şikâyet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme*

5. Gitdi 'aql u gitdi şabr u gitdi dil ey derd ü ğam
6. Hastayam tenhā koman bi'llāhi yoldaşlar beni

sabr u karār:**1. şabr u karār idi:****Gazel 28**

Mısra: 9

Katlanılması zor olan sıkıntı, acı, felâket karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikâyet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme

9. Yār u enīs şabr u karār idi gitdi dil

10. ‘ Amrī haķire merħamet it yir ğarībidür

sabr varakları:**1. şabrum varakları:****Gazel 99**

Mısra: 5

Sabır yaprakları

5. Şabrum varakları yele varmadın āh ile

6. Ğam kışşasın hikāyet-i hicrānı aña ya

sad hezārān:**1. şad hezārān:****Gazel 94**

Mısra: 8

Yüz binlerce

7. Hūblar sevmekden artuķ her güneħ kim işlerem

8. Şad hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü

saç:**1. saç:****Gazel 22**

Mısra: 1

Saç, başı kaplayan kıllar

1. Halka halka aşılanlar saç mıdur sünbül midür

2. Dāne dāne görinenler beñ midür fülful midür

2. saçuñda:-uñ, -da**Gazel 27**

Mısra: 7

Saç, başı kaplayan kıllar

7. Dil saçuñda kıllur ziyāde figān

8. Hıstadur gice zaħmeti artar

3. **şacı:**-uñ, -ı**Gazel 37**

Mısra: 3

Saç, başı kaplayan kıllar

3. Şacıyı bağla kim ben bıkārāruñ

4. Metā'-ı şabrın ol bīdīn uğurlar

4. **şacıñdan:**-uñ, -dan**Gazel 37**

Mısra: 5

Saç, başı kaplayan kıllar

5. Bilinür tār-ı mū alsam şacıñdan

6. Tıyulur ol ki müşk-i Çīn uğurlar

5. **şacı:**-ı**Gazel 63**

Mısra: 6

Saç, başı kaplayan kıllar

5. Şūrīdehāl olup düşe miydüm ayaklara

6. Başumda olmasa şacı sevdāsı Aħmedūñ

6. **şacıñuñ:**-u, -ñuñ**Gazel 111**

Mısra: 1

Saç, başı kaplayan kıllar

1. Reyhān şacıñuñ olmasa hayrānı benefşe

2. Gözetmez idi boynın egüp anı benefşe

7. **şacıñ:**-uñ**Gazel 140**

Mısra: 1

Saç, başı kaplayan kıllar

1. Göñlümi yıkdı şacıñ hāke berāber kıldı

2. Belümi bükdi benüm kaddümi çenber kıldı

sac-:1. **şacısa:**-sa**Kaside 1**

Mısra: 43

Etrafa serpmek, dökmek

43. Kaçan ki şehd ü şeker şaçsa tatlu sözle olur
44. Zebân-ı hâmesi minķâr-ı tũî-i gũyâ

2. **şaçalum:-a, -lum**

Murabba 2

Mısra: 3

Üstüne serpmek, dökmek

3. Germ olup bir birimüz üstine güller şaçalum
4. Mest-i lâya'kıl olalum yaķalar çāk idelüm

3. **şaçmadın:-ma, -dın**

Murabba 3

Mısra: 1

Üstüne serpmek, dökmek

1. Yüzüme şaçmadın devrân ğubārım
2. Dilerem kim müyesser ide yarı

4. **şaçdılar:-dı, -lar**

Gazel 23

Mısra: 7

Üstüne serpmek, dökmek

7. Şaçdılar sünbüllerin gülberg-i ra'nâ üstine
8. Bülbül-i şeydâ gibi 'uşşâķı hayrân itdiler

5. **şaçdı:-dı**

Gazel 49

Mısra: 4

Üstüne serpmek, dökmek

3. Haķ yazmadın şahîfe-i ruhsârına henüz
4. Şaçdı yüzine âh ki hâk-i lehad dirîĝ

6. **şaçup:-up**

Gazel 62

Mısra: 4

Saçmak, dağıtmak

3. Zîr-i külehde zülf duzaĝın nihân idüp
4. Şayd itdi murĝ-ı cânı şaçup dâne beñlerüñ

7. **şaç:-a**

Gazel 112

Mısra: 2

Üstüne serpmek, dökmek

1. Bir ter ğazel didüm yine cānānum üstine
2. Bülbül işitse gül şaça dīvānum üstine

8. **şçalur:-al, -ur**

Gazel 114

Mısra: 8

Üstüne serpmek, dökmek

7. Öldürürse gözün ey şūh beni
8. Şçalur üstüme bādām-ı siyāh

9. **şçmış:-mış**

Gazel 131

Mısra: 1

Üstüne serpmek, dökmek

1. Şçmış yüze ol kāfir bu zūlf-i perişanı
2. Dinden çıkarur āhir bir niçe müselmānı

şçlaruñ bendi:

1. **şçlaruñ bendini:-lar, -uñ-ni**

Gazel 141

Mısra: 9

Sevgilinin saç bağı

9. Şçlaruñ bendini çözüp itdün
10. 'Aqlumı tār u mār hey seni mi

saç girihi:

1. **şçuñ girihleri:**

Kaside 1

Mısra: 20

Sevgilinin saç düğümleri

19. Zihī tecellī-i hüsñüñ kemāl-i şun'-ı Hudā
20. Şçuñ girihleri ervāh-ı kudse dām-ı belā

sad pare:

1. **şad pāredür:-dür**

Gazel 143

Mısra: 6

Yüz parça, paramparça

5. Hind-i zūlfünñ elinden oda tutdı 'ūd-vār
6. Bu dil-i pürsüz kim şad pāredür micmer gibi

sad päre kıl-:**1. şad päre kıldı:-dı****Gazel 51**

Mısra: 1

Yüz parçaya ayırmak

1. Sīnemi şad päre kıldı tīg-i āteštāb-1 'ışk
2. Dīde kan ırmağı oldu dāğ-1 dil girdāb-1 'ışk

sadef:**1. şadef:****Gazel 4**

Mısra: 13

Midye, istiridye gibi içinde inci bulunan deniz hayvanı II Aşık ağzında çok değerli bir söz olduğu için bu sözü inciye kendisini de bunu taşıyan sedef hayvanına benzetiyor

13. Her denīnūñ biñ dili var ben şadef gibi hamūş
14. Gevherüm kim 'arz ide devletlü sulṭānum saña

saf:**1. şaflar:-lar****Gazel 75**

Mısra: 2

Sıra, düzen

1. İmām-ı meşhid-i ḥüsn oldu beñzer çeşmün ā kıblem
2. Ki şaflar bağlayup müjgānuñ eyler iktidā kıblem

safa:**1. şafa:****Gazel 50**

Mısra: 8

Gönül huzuru

7. Yā Rab ne sihr ider gözi bīmār gönülüne
8. Her şivesi şafa görünür her 'itābı luṭf

safā-yı bātın:**1. safā-yı bātın:****Gazel 45**

Mısra: 7

İç huzur

7. Gel şafâ-yı bātın isterseñ ki şôfî muğbeçe
8. Bâde virsün tâcı vir ol pārsālıkdan ħalās

saff-ı ni'āl:

1. şaff-ı ni'āl:

Gazel 106

Mısra: 14

Bir toplulukta oturulacak en aşağı, en önemsiz yer

13. Gel berü mescidde ön şaf gözleyen şôfîyi gör
14. Menzili meyhanede şaff-ı ni'āl oldu yine

safha-i kâfūr:

1. safha-i kâfūra:

Gazel 9

Mısra: 4

Kolay parçalanın güzel kokulu, beyaz ve yarı şeffaf bir madde II Sevgilinin yüzü, yanağı

3. Haţuñ ki 'arızuña 'anberīn raqam çekdi
4. Yazıldı safha-i kâfūra el beyāzu şahīh

sāğar:

1. sāğar:

Gazel 140

Mısra: 8

Kadeh II Sevgilinin dudağı

7. Mest idüp bâde-i 'ışk ile ene'l-ħağ devrin
8. Seni sākī leb-i la'linüñi sāğar kıldı

sāğarī:

1. sāğarī:

Kıt'a 7

Mısra: 1

Kadehci

1. Sāğarī hey ne tırfa keçküldür
2. Kim aña sögmek oldu 'adet ü ħū

sāğar-ı zerrīn:

1. sāğar-ı zerrīn:

Gazel 3

Mısra: 6
Altın kadeh

5. Hezār nāz ile geldi oturdı yanumda
6. Elinde sāğar-ı zerrīn ʔolu mey-i ʔamrā

sahīfe-i ruhsār:

1. **şahīfe-i ruhsārına:-ın, -a**

Gazel 49

Mısra: 3

Yanak sayfası II Sevgilinin yanağı beyazlık ve pürüzsüzlük bağlamında kağıt gibidir

3. ʔaʔ yazmadın şahīfe-i ruhsārına henüz
4. Şaçdı yüzine āh ki ʔāk-i leḥad dirīg

sāhir:

1. **sāhir:**

Gazel 30

Mısra: 2

Sihir yapıcı

1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
2. Saña cāzū gözüne ʔaşaña sāhir dirler

sā'id-i cānān:

1. **sā'id-i cānānuma:-um, -a**

Gazel 102

Mısra: 4

Sevgilinin kolu

3. Cān-ı bīmaruñ bilürdüm ḥālını nabzın ʔutup
4. Devlet el virse yetişsem sā'id-i cānānuma

sākī:

1. **sākī:**

Gazel 68

Mısra: 4

Kadeh, içki sunan II Aşığa aşk şarabı sunan sevgili

3. İçmesem kâdir degüldüm gel beni şuçlama kim
4. Bir güzel sākī elinden n'eyleyem mecbur idüm

2. **sākīyi:-yi**

Gazel 77

Mısra: 1

Kadeh, içki sunan II Aşığa aşk şarabı sunan sevgili

1. Sākīyi ağzından öpsün cām-ı gülgün isteyen
2. Söze çeksün lâ'li-nâbın dürr-i meknûn isteyen

3. sākī:

Gazel 136

Mısra: 7

Kadeh, içki sunan II Aşığa aşk şarabı sunan sevgili

7. Sākī ki taldurup kadehi şunsa iç diyü
8. Sögse tudağı ağzuma da nüş-ı cān idi

4. sākī:

Gazel 138

Mısra: 3

Kadeh, içki sunan II Aşığa aşk şarabı sunan sevgili

3. Düşse sākī 'aks-i zülf-i 'anberinüñ bādeye
4. Müşk ola hün-ı dili āhū-yı şahrular gibi

5. sākī:

Gazel 140

Mısra: 8

Kadeh, içki sunan II Aşığa aşk şarabı sunan sevgili

7. Mest idüp bāde-i 'ışk ile ene'l-ḥaḳ devrin
8. Seni sākī leb-i la'linüñi sāğar kıldı

sākī-i dīde:

1. sākī-i dīde:

Gazel 32

Mısra: 8

Göz sakisi II Kanlı gözyaşı döken göz

7. Ḥasret-i la'lüñ ile cām-ı şarāb alsam ele
8. Sākī-i dīde pür eyler kadehe hün-ı ciğer

sākī-i 'ışk:

1. sākī-i 'ışk:

Gazel 142

Mısra: 7

Aşk dağıtıcısı II Sevgili

7. Bir kadeh şundı baña sākī-i 'ışk
8. İkilik gitdi vahdet el virdi

sakın-:**1. şakın:****Kaside 2**

Mısra: 9

Uzak durmak, çekinmek, kaçınmak

9. Melāmet iderler şakın 'ākıbet

10. Şarāb-ı gurūrı içüp olma mest

2. şakınup:-up**Gazel 143**

Mısra: 9

Uzak durmak, çekinmek, kaçınmak

9. 'Amriyā düzd-i şabādan şakınup hāk-i rehin

10. Gözlerüm dürcinde pinhān eyledüm zerger gibi

sākıyā:**1. sākıyā:****Murabba 1**

Mısra: 4

Ey saki

3. Mest ü bīhūş olmağın Allāh ki hōş eyyāmıdır

4. Sākıyā şevk ile tōldur cāmı nūş eyyāmıdır

2. sākıyā:**Murabba 1**

Mısra: 4

Ey saki

3. Var iken hūsnūñ zamānı geçmedin devrān-ı gül

4. Sākıyā şevk ile tōldur cāmı nūş eyyāmıdır

3. sākıyā:**Murabba 1**

Mısra: 4

Ey saki

3. 'Āşık-ı pürderd ile bir yire gelmişken habīb

4. Sākıyā şevk ile tōldur cāmı nūş eyyāmıdır

4. sākıyā:**Murabba 1**

Mısra: 4

Ey saki

3. Hemnişindür ol nigâr u tâli 'üm pîrûzdur
4. Sâkıyâ şevk ile taldur cāmı nûş eyyâmıdur

5. **sâkıyâ:**

Murabba 1

Mısra: 4

Ey saki

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzün hâk eylesün
4. Sâkıyâ şevk ile taldur cāmı nûş eyyâmıdur

6. **sâkıyâ:**

Gazel 27

Mısra: 6

Ey saki

5. Sa'y idüp la'lüne irişince
6. Sâkıyâ cām-ı nâb kıan derler

şal-:

1. **şalan:-an**

Gazel 22

Mısra: 3

Düşürmek

3. Deng ü sergerdân olup ayaklara şalan beni
4. Bu kıara bahtum mıdur şol 'anberîn kâkül midür

2. **şalar:-ar**

Kaside 2

Mısra: 8

Dolamak, sarmak

7. Ham-ı mü diyüp ögdüğün mâr olur
8. Şalar boynuña sin içinde kemend

3. **şaldı:-dı**

Gazel 127

Mısra: 12

Saçmak, yaymak (Gün ışığı bağlamında)

11. Sâye toprak döşendüğün ne bilür
12. Gün ki şaldı bisât-ı sincâbî

sālik:1. **sālike:-e****Gazel 118**

Mısra: 2

Bir yola girmiş olan, bir yol tutup onu tâkip eden kimse

1. 'Ārife gūşe mi var künc-i ferāğatden iyi
2. Sālike tūşe mi var genc-i ḳanā'atden iyi

şalın-:1. **şalın:****Gazel 13**

Mısra: 4

Şalınmak, sallanmak II Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürümek

3. Beglen ey pādişāh-ı ḥüsn ü cemāl
4. Şalın ey serv boylu lāle'izār

2. **şalın:****Kıt'a 14**

Mısra: 4

Sallanmak

3. Un elemegibahāne eyleyüp
4. Sevdüğüm Bulğar kızı yiter şalın

3. **şalınmaz:-maz****Gazel 18**

Mısra: 5

Sallanmak

5. Hür-ı 'ın kirpügi ucında şalınmaz hergiz
6. Ol perī kim gözine sürme çeker nāzlanur

4. **şalınan:-an****Gazel 53**

Mısra: 2

Şalınmak, sallanmak II Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürümek

1. Şol karşıdan görinen āfet kıyāmet ancak
2. Biñ nāz ile şalınan ol servḳāmet ancak

5. **şalınsa:-sa****Gazel 58**

Mısra: **10**
Sarmak, dolanmak

9. Niçe ‘ Amrī gibiler reşk ile imānsuz olur
10. Öpe kuca boynuña şalınsa bīdīn perçemüñ

6. **şalınsañ:-sañ**

Gazel 59
 Mısra: **1**
Salınmak, sallanmak

1. Her kaçan binseñ şalıncağa şalınsañ ey melek
2. Göklere uçar şanup cān ʔalbınur ditrer yürek

7. **şalın:**

Gazel 83
 Mısra: **7**
Salınmak, sallanmak

7. Serv ʔaddüñle şalın kim hūblar uysun saña
8. Sancağñ çek beg güzelsin hūsn iline mirsin

şalıncağ:

1. **şalıncağa:-a**

Gazel 59
 Mısra: **1**
Salıncak

1. Her kaçan binseñ şalıncağa şalınsañ ey melek
2. Göklere uçar şanup cān ʔalbınur ditrer yürek

şan-:

1. **şanma:-ma**

Kaside 1
 Mısra: **80**
Zannetmek

79. ʔızardı dīde-i kühsār hālüm ağlamadan
80. Sen anda görineni şanma lāle-i hamrā

2. **şanam:-am**

Gazel 25
 Mısra: **5**
Zannetmek

5. Her sebzḥaṭ ki ‘āşıkı ʔadrin bilür şanam
6. Baḥt-ı siyehden āh ki ol da belā çıkar

3. **şanasın:-a, -sin****Gazel 29**

Mısra: 2

Zannetmek

1. Allāh Allāh bu meleksīmā ne ğarrā hūb olur
2. Șogar aydur şanasın günden güne maħbūb olur

4. **şanasın:-a, -sin****Gazel 39**

Mısra: 4

Zannetmek

3. Maħabbet cūr'asın nūş itmek için 'andelīb-i mest
4. Şanasın ğoncalar cām-1 şarāb-1 ergavānīdür

5. **şanma:-ma****Gazel 58**

Mısra: 3

Zannetmek

3. Dūd-1 āhum şanma pīç ā pīç olan zencīrdür
4. K'anı taħmışdur dil-i şeydāya pürçin perçemūñ

6. **şanup:-up****Gazel 59**

Mısra: 2

Zannetmek

1. Her kaçan binseñ şalıncağa şalınsañ ey melek
2. Göklere uçar şanup cān talbinur ditrer yürek

7. **şandum:-du, -m****Gazel 59**

Mısra: 8

Zannetmek

7. Hūblar dolāba binmiş hayrete vardum görüp
8. Eyle şandum yire inmiş mihr ü māhiyle felek

8. **şan:****Gazel 66**

Mısra: 4

Zannetmek

3. Pirehenden ki görindi ruħ-1 nūrefşānı
4. Çıkdı şan çehde iken Yūsuf-1 Ken'anşekil

9. **şanurdum**:-ur, -du, -m

Gazel 72

Mısra: 1

Zannetmek

1. Seni ben ey perī ādem şanurdum
2. Dil-i dīvāneye mahrem şanurdum

10. **şanurdum**:-ur, -du, -m

Gazel 72

Mısra: 2

Zannetmek

1. Seni ben ey perī ādem şanurdum
2. Dil-i dīvāneye mahrem şanurdum

11. **şanurdum**:-ur, -du, -m

Gazel 72

Mısra: 4

Zannetmek

3. Benümleydi hemīşe ‘ışk u müşküñ
4. Gül ü bülbül gibi hemdem şanurdum

12. **şanurdum**:-ur, -du, -m

Gazel 72

Mısra: 6

Zannetmek

5. Ölür kirpük oğına cān virürdüm
6. Yüregüm zaḥmına merhem şanurdum

13. **şanurdum**:-ur, -du, -m

Gazel 72

Mısra: 8

Zannetmek

7. Gözüñ kaşuñ füsünin kim ne bilsün
8. ‘İtābuñ az u nāzuñ kem şanurdum

14. **şanurdum**:-ur, -du, -m

Gazel 72

Mısra: 10

Zannetmek

9. Ben ağladum cihān güldi baña hep
10. Cihān ağlaya ben gülem şanurdum

15. **şanurdum:-ur, -du, -m****Gazel 72**

Mısra: 12

Zannetmek

11. Sürür ancak gül-i sūrīye karşı

12. Fiğānın bülbülün mâtem şanurdum

16. **şanurdum:-ur, -du, -m****Gazel 72**

Mısra: 14

Zannetmek

13. Senün 'ahdüñi 'Amrī gibi ben de

14. Benüm 'ışķum gibi muhkem şanurdum

17. **şanup:-up****Gazel 94**

Mısra: 9

Zannetmek

9. Sevdüğüm kimdür dimezem tā ki kendüyi şanup

10. 'Amrīye cevır itmeye her dilrübā şimden girü

18. **şanma:-ma****Gazel 121**

Mısra: 7

Zannetmek

7. Mest olup ağlamadan şanma ki bñhüş oldum

8. Hñde-i hemdem-i nādān ile öldüm gitdi

19. **şanasın:-a, -sın****Gazel 136**

Mısra: 16

Zannetmek

15. Heyhāt irilmez ol deme hayf u hezār hayf

16. Bir demde geldi geçdi şanasın bir ān idi

20. **şanma:-ma****Gazel 41**

Mısra: 9

Zannetmek

9. Şanma şerm ide baķmaya 'Amrī

10. Pertev-i hñsnüñe nazar döymez

saña:**1. saña:****Gazel 1**

Mısra: 1

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

1. Cānāferīne āferīn şīrīn zebān virmiş saña
2. Cānlar yidürmeli leb-i şekkerfeşān virmiş saña

2. saña:**Gazel 1**

Mısra: 2

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

1. Cānāferīne āferīn şīrīn zebān virmiş saña
2. Cānlar yidürmeli leb-i şekkerfeşān virmiş saña

3. saña:**Gazel 1**

Mısra: 4

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

3. Dil şaydına gīsūñ ile şunmuş kemend-i ‘anberīn
4. Cān kaçdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

4. saña:**Gazel 1**

Mısra: 6

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

5. Bülbülleri gūyā kıllur bostān-ı Firdevs āñdurur
6. Ruhsāre-i gültreng ile gonca dehān virmiş saña

5. saña:**Gazel 1**

Mısra: 8

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

7. Ter müşg ile yazmış yüzüñ üstine haṭṭ-ı ‘anberīn
8. Devr-i kamerde fitne-i āḥir zamān virmiş saña

6. saña:**Gazel 1**

Mısra: 10

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

9. Bildüñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin
10. Tab´-ı hayālēngīz ü zihni-ı hurredān virmiş saña

7. saña:

Gazel 1

Mısra: 12

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

11. Dilber didi ´ Amrī bana bu la´l-i cānbaḥşı viren
12. Āb-ı Hāyāta beñzer eş´ār-ı revān virmiş saña

8. saña:

Gazel 1

Mısra: 14

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

13. Şīrīnliğin vaşf itmege la´l-i leb-i rengīnümüñ
14. Hāme diyü bir tūḫ-i şekkerzebān virmiş saña

9. saña:

Kaside 1

Mısra: 73

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

73. Ne ´ arz-ı hāl gerek saña hōd olur ma´lūm
74. Hāyāl levhına taşvīr olımadım ma´nā

10. saña:

Gazel 2

Mısra: 1

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

1. Cennet-i firdevsden baş indürür Tūbā saña
2. Kanda irsün şāḫ-ı gül ey serv-i hōşbālā saña

11. saña:

Gazel 2

Mısra: 2

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

1. Cennet-i firdevsden baş indürür Tūbā saña
2. Kanda irsün şāḫ-ı gül ey serv-i hōşbālā saña

12. saña:

Gazel 2

Mısra: 4

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

3. Hüsñ ü behcet gökden inmiş hıl'atüñdür ey melek
4. Biñ ÷onanursa güzeller olımaz hemtā saña

13. saña:

Gazel 2

Mısra: 6

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

5. Dir imişsin dilber oldur 'āşıkā luḫ eyleye
6. Bu sözüñden 'āşık oldı ser be ser dünyā saña

14. saña:

Gazel 2

Mısra: 8

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

7. Āsitān-ı dilberümde ÷o beni ḫāk olayın
8. Var mübārek ola şôfi Cennetü'l Me'vā saña

15. saña:

Gazel 2

Mısra: 10

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

9. 'Amriyā eş'arı sūz ile eyit kim okıyup
10. Tā du'ālar eyleye her 'āşık-ı seydā saña

16. saña:

Kaside 2

Mısra: 1

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

1. Saña söylerin diñle hey derdmend
2. Ola kim müfid ola dārū-yı pend

17. saña:

Kaside 2

Mısra: 5

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

5. Bilürseñ saña zehr-i kātıl şunar
6. Nigār-ı şekerleb büt-i nūşhand

18. saña:

Gazel 4

Mısra: 1

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.

1. Ağlamadın sîne zaḥmın çeşm-i giryānum saña
2. Kandan oldı āşikāre rāz-ı pinhānum saña

19. saña:

Gazel 4

Mısra: 2

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

1. Ağlamadın sîne zaḥmın çeşm-i giryānum saña
2. Kandan oldı āşikāre rāz-ı pinhānum saña

20. saña:

Gazel 4

Mısra: 4

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

3. Sen felek evcinde ben taḥte'ş şerāda ey melek
4. İre mi yirden göke feryād u efgānum saña

21. saña:

Gazel 4

Mısra: 6

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

5. Kol kanat yok meclisüñe varmağa pervāne vār
6. Tā yanam yaqılam ey şem' -i sebistānum saña

22. saña:

Gazel 4

Mısra: 8

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

7. Şubḥ gibi yaqamı çāk itmeyince karşıña
8. Rüşen olmaz şıdķum ey hürşid-i rahşānum saña

23. saña:

Gazel 4

Mısra: 10

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

9. Perçemüñ şehbāzı ile kim gönül şayyādısın
10. Yaraşur kaplan derisi taķye arslanum saña

24. saña:

Gazel 4

Mısra: 12

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

11. Nice pinhān eylesün derd-i derūnn ' Amrī kim
12. Açılup bir bir oğur evrāk-ı dīvānum saña

25. saña:

Gazel 4

Mısra: 14

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

13. Her denīnūñ biñ dili var ben şadef gibi hamūş
14. Gevherüm kim ' arz ide devletlü sultānum saña

26. sana:

Müfret 6

Mısra: 2

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

1. İştüm şehir içinde ey perīrū
2. Geyik dirler babaña sana āhū

27. saña:

Gazel 8

Mısra: 5

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

5. Dīnüm imānum disem ben saña men ' eyler rakīb
6. Dīn için lābūd ider kāfir müselmān ile bahş

28. saña:

Gazel 11

Mısra: 10

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

9. Dostluk eylemeseñ ' Amrīye tañ mı ki anı
10. Saña yavuzlar imiş düşmen-i bedhāh meded

29. saña:

Gazel 16

Mısra: 10

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

9. Uyğuda bulup būsesin aldum dir imişsin
10. Dilber saña ' Amrī ne kim eylerse yiridür

30. saña:

Gazel 21

Mısra: 12

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

11. Anlara kim yalvarursın yüzüne gülmez senün
12. Ağlama bir dem k'ola anlar saña yalvaralar

31. saña:

Gazel 30

Mısra: 2

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
2. Saña cāzū gözüne kaşuña sāhir dirler

32. saña:

Gazel 40

Mısra: 1

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

1. Hālümüz saña yanmağa mūmuz
2. Pürümīd ü harīş-i maḥrūmuz

33. saña:

Gazel 48

Mısra: 3

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

3. Meclisde germ olup saña öykündi nāgehān
4. Ol şermden erir geçer ey gül' izār şem

34. saña:

Gazel 52

Mısra: 4

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

3. Aradum varlıgum şehrin tamāmet
4. Saña tuḥfe bulunmaz cāndan artuḡ

35. saña:

Gazel 58

Mısra: 6

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

5. Kālb kālb olsa gönüler döymeye bir ḥamleñe
6. Hoş kafādār oldu saña ey büt-i Çīn perçemün

36. saña:

Gazel 61

Mısra: 8

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

7. Sen ü ben tutuşam direm ey şem´
8. Söylesem saña göynüğün özümün

37. saña:

Gazel 75

Mısra: 6

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

5. Ham olsa kâmetüm senden yüzüm döndürmezem senden
6. İşigün Ka´besi haqqı sücüdüm var saña kıblem

38. saña:

Gazel 76

Mısra: 9

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

9. Tek hemîn alnuña sür kanum saña olsun halâl
10. Ey beni ol gamze-i bîmâr için qurbân iden

39. saña:

Gazel 78

Mısra: 10

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

9. ‘Amrîyi maḥbûbdan men´ eyleme tek şôfiyâ
10. Var saña bağışladum va’llâhi cennet gülşenin

40. saña:

Gazel 83

Mısra: 5

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

5. Saña beñdeş naqş-ı dilkeş çekmedi naqqâş-ı şun´
6. Bu cihan mecmû´asında bir güzel taşvîrsin

41. saña:

Gazel 83

Mısra: 7

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

7. Serv qaddünle şalın kim hūblar uysun saña
8. Sancağun çek beg güzelsin hūsn iline mirsin

42. saña:

Gazel 83

Mısra: 10

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

9. Tıtdı āfākı cemālün kaçma ‘Amrīden begüm
10. Kıl gerekmez mi saña sultān-ı ‘ālemgīrsin

43. saña:

Gazel 85

Mısra: 4

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

3. Şıyalı cāna güzeller revnaķın
4. Didiler saña Ḥalīl-i bütşiken

44. saña:

Gazel 132

Mısra: 6

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

5. Ağlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
6. Baña bağrum kanı saña mey-i bīğış düşdi

45. saña:

Gazel 137

Mısra: 7

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

7. Saña beñzedüp hamāyil gibi halk
8. Götürür koyunda gül yaprağını

46. saña:

Gazel 142

Mısra: 14

Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi

13. Koma alçaķda ben fütādeñi kim
14. Saña devletle rif‘at el virdi

saña karşı:

1. saña karşı:

Gazel 24

Mısra: 5

Sana karşı, sana

5. Ayrılırken saña karşı āh iden
6. Kibleye dönüp yüzini can çeker

san‘at:

1. şan‘ati:-i

Gazel 8

Mısra: **10**

Sanat, söz oyunu

9. Kākūli vaşfın ğazelde şerh iderken mū be mū
10. Eyledüm çok şan‘ati şî‘r içre Selmān ile bah̄s

2. şan‘at:

Gazel 142

Mısra: **12**

Sanat II Duygu

11. Rind ü qallāş u mest-i ‘ışk oldum
12. ‘Āmrīyem bunca şan‘at el virdi

şanavber:

1. şanavber:

Gazel 12

Mısra: **2**

Çam fıstığı ağacı II Sevgilinin boyu

1. Nihāl-i kāmētūñi her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görünmez şanavber ü şimşād

2. şanavber:

Gazel 38

Mısra: **10**

Çam fıstığı ağacı II Sevgilinin boyu

9. ‘İşve ile seyr iden ol serv-i hoşbālāyı gör
10. Sünbülinden diller asılmış şanavber kendidür

sancağ çek-:

1. sancağñ çek:

Gazel 83

Mısra: **8**

Bayrak açmak II Şeref ve gururu ilan etmek

7. Serv qaddūñle şalın kim hūblar uysun saña
8. Sancağñ çek beg güzelsin hūsn iline mirsin

2. sancağın çeker:-er

Gazel 13

Mısra: **1**

Bayrak açmak II Şeref ve gururu ilan etmek

1. Hüsni ili sancağın çeker kad-i yâr
2. Olsa tañ mı güzellere serdâr

3. **sancağ çeküp: -üp**

Gazel 29

Mısra: 9

Bayrak açmak II Şeref ve gururu ilan etmek

9. ‘Amriyâ sancağ çeküp kim yûriye bālâ-yı dost
10. ‘İşk gâlib oldı ‘aqlum düşmanı mağlûb olur

4. **sancağ çekelüm: -e, -lüm**

Gazel 107

Mısra: 4

Bayrak açmak II Şeref ve gururu ilan etmek

3. Gel ki gül naḥlin alup meykedeye ‘azm idelüm
4. Başka sancağ çekelüm biz daḥi yârânlar ile

sanem:

1. **şanem:**

Gazel 75

Mısra: 9

Put II Çok güzel kimse, dilber, sevgili

9. Görüp sen kâfiri gitmez ḥayâlınden şanem fikri
10. Namâzı ‘Amrînüñ hîç ola mı maḡbul ola kıblem

2. **şanem:**

Gazel 123

Mısra: 1

Put II Çok güzel kimse, dilber, sevgili

1. Yad kıldı bu şanem ol sevgülü cāndan beni
2. Āşinâlardan geçürdi kesdi yârāndan beni

sanemâ:

1. **şanemâ:**

Gazel 73

Mısra: 3

Ey güzel, ey sevgili

3. Bu belâ taşına döymez şanemâ
4. Tatalum ola demürden cigerüm

sanki:1. **sanki:****Gazel 39**

Mısra: 1

Sözde, güya

1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitânıdır
2. Bu dem 'ayş it ki her bir dem hayât-ı cavidânîdür

sar-:1. **şarar:-ar****Gazel 17**

Mısra: 8

Hoşuna gidip onu etkisi altına almak

7. Baht anuñ kim öper düşinde seni
8. Devlet anuñ ki sînesine şarar

2. **şarmayınca:-ma, -yınca****Gazel 100**

Mısra: 2

Gelmek, yakın olmak

1. Komaduñ bağrumı çün yarmayınca
2. Komayam ben de âhîr şarmayınca

şarar-:1. **şarardı:-dı****Kaside 1**

Mısra: 83

Rengi sarıya dönmek II Tükenmek

83. Şarardı hasret ile sebzezâr-ı ümmîdüm
84. Zülâl-i terbiyetüñ irmez ise vây aña

2. **şararmayınca:-ma, -yınca****Gazel 100**

Mısra: 4

Rengi sarıya dönmek II Aşk yolunda çekilen çilelerden dolayı aşığın sararıp solması

3. İremez kimse ol serv ayağına
4. Hazân bergi gibi şararmayınca

sarāy:1. **sarāyı:-ı****Kaside 1**Mısra: **39***Hükümdarların veya devlet başkanlarının oturduğu büyük ve gösterişli binâ*

39. Sarāyı menzil-i taht u maḳām-ı İbrāhīm

40. İşıgi kıble-i ḥacāt u Ka‘be-i ‘ulyā

sarıl-:1. **şarılacak:-acak****Gazel 116**Mısra: **6***Sarmak, kucaklamak*

5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār

6. Maḳşūd eger ki şarılacak bir deri ise

sat-:1. **şatalum:-a, -lum****Murabba 2**Mısra: **3***Uzaklaştırmak, atmak*

3. Kibr ü kīni şatalum cām-ı maḥabbet alalum

4. Mest-i lāya‘kıl olalum yaḳalar çāk idelüm

2. **şatmayalum:-ma, -ya, -lum****Gazel 30**Mısra: **7***Yapmak*

7. Şofilik şatmayalum bunda ki dil naḳdin alur

8. Büt-i sīmīnler olur buña Manastır dirler

3. **şatup:-up****Gazel 79**Mısra: **9***Göstermek, yapmak*

9. ‘Amrī n’ idersin ehl-i şafāya riya şatup

10. Bāzār-ı ‘ışık içindeki rüsvā degül misin

4. **şatmasun:-ma, -****Gazel 90**

Mısra: 5

Feda etmek

5. 'Anberîn gîsû var iken kendüzini şatmasun
6. Pôstın bundan götürsün nāfe-i āhū diyen

5. **şatan:-an**

Gazel 117

Mısra: 7

Yapmak

7. Ey şarāb-ı nāz içüp uşşāka ra' nālîk şatan
8. İçmedin sermest ü hayrān eyleyen sensin beni

6. **şatdı:-dı**

Gazel 122

Mısra: 8

Yapmak

7. Alur buldı kaşuñ bāzār-ı dilde
8. Ne dürlü şive varsa şatdı gitdi

7. **şatduğuñ:-duğ, -uñ**

Gazel 129

Mısra: 1

Yapmak

1. Nāz mı ki şatduğuñ cefā mı ki
2. Hande mi kılduğuñ belā mı ki

say-:

1. **şayıla:-ıl, -a**

Gazel 114

Mısra: 5

Kabul etmek, sayılmak

5. Ger günehden şayıla kanlu yaşum
6. Gözlerüm merdümüdür ğarķ-ı günāh

sa'y id-:

1. **sa'y idüp:-üp**

Gazel 27

Mısra: 5

Çalışmak, çabalamak

5. Sa'y idüp la'lüñe irişince
6. Sāķıyā cām-ı nāb kan derler

sayd:1. **şaydına:-ı, -na****Gazel 1**

Mısra: 3

Avlama

3. Dil şaydına gīsūñ ile şunmış kemend-i ‘anberīn

4. Cān kaşdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

sayd id-:1. **şayd ider:-er****Gazel 143**

Mısra: 8

Avlamak

7. Gözlerūñ şebbāzı kim minķārıdur kirpüklerūñ

8. Cān hūmāsın şayd ider şol zūlf-i şāhīnper gibi

2. **şayd itdi:-di****Gazel 62**

Mısra: 4

Avlamak, av etmek

3. Zīr-i külehde zūlf duzağın nihān idüp

4. Şayd itdi murğ-ı cānı saçup dāne beñlerūñ

sāve:1. **sāyeñde:-ñ, -de****Gazel 88**

Mısra: 2

Vesile olmak, sebep olmak

1. ‘Ömr āhīr oldı gel berü ey serv-i nāzenīn

2. Sāyeñde biz de hōş geçelüm bir nefes hemīn

2. **sāye:****Gazel 127**

Mısra: 11

Gölge

11. Sāye toprak döşendügin ne bilür

12. Gün ki şaldı bisāt-ı sincābī

sāyebān:

1. **sāyebānıdur:**-ı, -dur

Gazel 39

Mısra: **6**

Gölgelik

5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül
6. Otağı lāle-i hamrā vü güller sāyebānıdur

şayyād:

1. **şayyādısın:**-ı, -sın

Gazel 4

Mısra: **9**

Aşıkları avlayan avcı

9. Perçemün şebbāzı ile kim gönül şayyādısın
10. Yaraşur kaplan derisi taḳye arslanum saña

sāz:

1. **sāzı:**-ı

Murabba 1

Mısra: **1**

Çalgı aleti

1. Muṭribā sūz ile söylet sāzı cūş eyyāmıdur
2. Kim gül-i ter devridür cūş u ḥurūş eyyāmıdur

2. **sāzuña:**-uñ, -a

Gazel 107

Mısra: **13**

Çalgı aleti

13. Muṭribā sāzuña ‘Amrī sözini demsāz it
14. Ki düşe ḡulguleler ‘āleme efgānlar ile

sebak vir-:

1. **sebak virseñ:**-se, -ñ

Gazel 70

Mısra: **9**

Ders vermek

9. ‘Amriyā bülbül-i ḳudsīye sebak virseñ olur
10. Sözleründe senüñ inşāf ki çok sır gördüm

Şebt ol-:1. **Şebt olan:-an****Gazel 106**

Mısra: 4

Yazılan, kaydolan

3. Dīde evrāk-ı hayāle servkādler naqş idüp
4. Şebt olan dil defterinde haṭṭ u hāl oldu yine

sebze:1. **sebze:****Gazel 119**

Mısra: 8

Yeşillik

7. Hergiz zamān kimesne bitürmedügin görüp
8. Korkum budur ki sebze bitürmez zemīn daḥi

sebze-i mihr ü vefādur:1. **sebze-i mihr ü vefādur:-dur****Gazel 82**

Mısra: 4

Vefa ve şefkat yeşilliği II Sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri

3. Haṭ degül bu bībaşiretler gözine perdedür
4. Sebze-i mihr ü vefādur 'aşıka ey nāzenīn

sebzezār:1. **sebzezāra:-a****Gazel 20**

Mısra: 14

Bostan

13. Āmriyā ṭurma ṭur yukāru yūri
14. Uçalum sebzezāra bülbülvär

sebzezār-ı ümmī:1. **sebzezār-ı ümmīdüm:-üm****Kaside 1**

Mısra: 83

Umut bahçesi

83. Şarardı ḥasret ile sebzezār-ı ümmīdüm
84. Zülāl-i terbiyetün irmez ise vāy aña

sebzhat:**1. sebzhat:****Gazel 25**

Mısra: 5

Yüzünde ayva tüyleri yeni çıkmış olan güzel

5. Her sebzhat ki 'âşıkı kadrin bilür şanam

6. Baht-ı siyehden âh ki ol da belâ çıkar

secde:**1. secdeye:-ye****Gazel 6**

Mısra: 5

El ayaları, dizler ve ayak parmakları yere degecek duruma getirme, bu durumda yere kapanma

5. Vuşlat güninde secdeye vardum yüzün görüp

6. Bayram namâzı çün kılınur toğsa âfitâb

2. secde:**Gazel 51**

Mısra: 10

El ayaları, dizler ve ayak parmakları yere degecek duruma getirme, bu durumda yere kapanma

9. 'Amriyâ baş egme ta'lim itdi ebrû-yı nigâr

10. Secde öğretdi niçe serkeşlere mihrâb-ı 'ışk

3. secdeden:-den**Gazel 127**

Mısra: 7

El ayaları, dizler ve ayak parmakları yere degecek duruma getirme, bu durumda yere kapanma

7. Baş götürmezdi secdeden âdem

8. Ey perî kaşuñ olsa mihrâbı

secde kıl-:**1. secde kıl:****Gazel 5**

Mısra: 5

Secde etmek

5. İşiginde secde kıl kim secdegâh-ı rûhdur

6. Kacbe-i küyün tavâf eyle der ü dîvârın öp

secdegāh-ı rūh:1. **secdegāh-ı rūhdur:-dur****Gazel 5**

Mısra: 5

Ruhların secde ettiği yer

5. İşiginde secde kıl kim secdegāh-ı rūhdur

6. Ka'be-i küyn tavāf eyle der ü dīvārın öp

secde-i şükr:1. **secde-i şükr:****Gazel 68**

Mısra: 12

Şükür secdesi, Allah'a şükretmek amacıyla yapılan secde

11. Ol büt-i ra'nā ayağına yüzüm üzre düşüp

12. Secde-i şükr eyledüm Allāhuma mesrūr idüm

sefer:1. **seferde:-de****Gazel 24**

Mısra: 2

Yolculuk

1. Būse virdi dilberüm zād-ı sefer

2. Kim seferde hūb olur halvā-yı ter

2. **sefer:****Gazel 32**

Mısra: 2

Yolculuk

1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi kūyuña güzer

2. Sefer üzre kişiye düşman imiş sīm ile zer

3. **seferüm:-üm****Gazel 73**

Mısra: 14

Yolculuk

13. 'Amriyā 'ışk yolına giderüz

14. Çok getir zādı uzağdur seferüm

sefer itdükde:

1. **sefer itdükde:-dük, -de**

Gazel 133

Mısra: 7

Seyehat etmek, üzerine gitmek

7. Mülk-i melāmete sefer itdükde ‘ışk ile
8. Virdüm selāmet ehline cānum selāmeti

seher:

1. **seherde:-de**

Gazel 87

Mısra: 10

Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit

9. ‘Amrī ğazelleri ele girmezse çāre ne
10. Diñle seherde bülbül-i gūyā terānesin

sehergāh:

1. **sehergāh:**

Gazel 11

Mısra: 1

Seher zamanı, seher vakti

1. Her sehergāh direm ḥasret ile āh meded
2. İrgüreydi ola mı āh-ı sehergāh meded

sehhāre:

1. **sehhāreler:-ler**

Gazel 21

Mısra: 10

Büyüleyici bir güzelliğe sahip kadın

9. Bī-dil ü bīşabr u bīārām iderler ‘Amrīyi
10. Hūblar mekkāreler sehhāreler ‘ayyāreler

sehī bālā:

1. **sehī bālā:**

Gazel 3

Mısra: 4

Doğru, düzgün, fidan gibi uzun boy

3. Perī disem yaraşurđı perīde olsa eger
4. Semen ‘izār u benefşe ĥaṭ u sehī bālā

sek-:

1. **sekerek:-erek**

Gazel 60

Mısra: 2

Sekmek, zıplamak

1. Raķīb-i rūsiyehe varsa dilberüm gezerek
2. ‘Aceb mi kebk-i derī ‘azm-i ĥār ider sekerek

selāmet:

1. **selāmet:**

Gazel 53

Mısra: 4

Esenliğe kavuşma, huzura erme.

3. ‘Uşşāk-ı mey-perestüñ gelmezse meclisine
4. Zāhid selāmet olsun bunlar melāmet ancak

selāmet ehline:

1. **selāmet ehline:-ne**

Gazel 133

Mısra: 8

Kurtuluş ehli

7. Mülk-i melāmete sefer itdükde ‘ışk ile
8. Virdüm selāmet ehline cānum selāmeti

selmān:

1. **Selmān:**

Gazel 8

Mısra: 10

Selman (Özel isim)

9. Kāküli vaşfın ġazelde şerĥ iderken mū be mū
10. Eyledüm çok şan ‘ati şı‘r içre Selmān ile bahş

2. **Selmāndan:-dan**

Gazel 52

Mısra: 16

Selman (Özel isim)

15. Nazar ehliyseñ eyle billāh inşāf
16. Degül mi sözlerüm Selmāndan artuḡ

sem´:

1. sem´ üñe:-üñ, -e

Kaside 1

Mısra: 26

Kulak

25. Tıtuşdum odlara yandum kül oldum ey gül-i ter
26. Henüz sem´ üñe irmez mi āh u vāveylā

semā´:

1. semā´ a:-a

Gazel 12

Mısra: 8

Tasavvuf ehlinin müzik aletleri de çalınarak söylenen neşidelere uyup raks etmeleri, dönme

7. Haber mi viridi boyuñdan şabā ki hurrem olup
8. Semā´ a girmek için çözdü tırrasın şimşād

semā´ oyna-:

1. semā´ oynardı:-r, -dı

Gazel 47

Mısra: 4

Sema yapmak

3. İşk cāmın sen de tıtsañ şöfiyā
4. Cübbe vü destāruñ oynardı semā´

semen:

1. semen:

Gazel 3

Mısra: 4

Yasemin yanaklı (Güzel koku yapımında kullanılan, beyaz renkli (ender olarak kırmızı veya sarı), çok kokulu çiçekler açan, sarmaşık cinsinden ağaç II Sevgilinin yanağı

3. Perī disem yaraşurdu perīde olsa eger
4. Semen ´ izār u benefşe ḡaḡ u sehī bālā

semenbū:**1. semenbūlarda:-lar, -da****Gazel 139**

Mısra: 3

*Yasemin kokulu***3. Ben seni isterin ey serv semenbūlarda****4. Būlbūlūndür n'ideyin yāsemen ü nestereni****semender:****1. semender:****Gazel 38**

Mısra: 8

*Ateşte yaşadığına inanılan hayali bir kuş II Aşığın aşk ateşiyle sürekli yanan gönlü***7. Cān tecellī-i cemālūñ şem'ine pervānedür****8. Göñlüm āteşgāh-ı 'ışkunda semender kendidür****semend-i nāz:****1. semend-i nāzı:-ı****Gazel 36**

Mısra: 6

*Naz atı***5. Girüp meydāna 'uşşāk arasında****6. Semend-i nāzı her yana çaparlar****sen:****1. sen:****Kaside 1**

Mısra: 18

*Sen, ikinci tekil şahıs zamiri***17. Niğār geldi ferahdan ben öldüm ey būlbül****18. Sen idesin aña bu nazm-ı dilkeşi ilķā****2. senūñ:-üñ****Kaside 1**

Mısra: 21

*Sen, ikinci tekil şahıs zamiri***21. Kānı senūñ gibi dildār-ı 'anberīngīsū****22. Kānı benüm gibi şūrīdehāl-i pürsevdā**

3. sen:

Kaside 1Mısra: **49***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri*

- 49.** Sen ol sipihr-i keremsin ki ebr-i luṭfuñdan
50. Açıldı gülşen-i cūd u yüceldi serv-i sehā

4. sen:

Kaside 1Mısra: **51***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri*

- 51.** Sen ol kerīm-i cihānsın ki ṭīb-ı ḥulḳuñdan
52. Diyār-ı Rūma ḥased iltür oldı mülk-i Ḥıtā

5. senüñle:-üñ, -le

Kaside 1Mısra: **53***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri*

- 53.** Senüñle buldı zamān zīb ü zīnet ü tezyin
54. Senüñle oldı zemīn reşk-i Cennet-i Me'vā

6. senüñle:-üñ, -le

Kaside 1Mısra: **54***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri*

- 53.** Senüñle buldı zamān zīb ü zīnet ü tezyin
54. Senüñle oldı zemīn reşk-i Cennet-i Me'vā

7. senüñ:-üñ

Kaside 1Mısra: **67***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri*

- 67.** Diler ki baḥr-i kefüñden gedālīg ide senüñ
68. Eline kāse alupdur ḥabābdan deryā

8. seni:-i

Kaside 1Mısra: **69***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri*

- 69.** Seni ḳoyup kime şunsın 'inān-ı devleti çarḫ
70. Bu deñlü dīde-i bīnāsı var degül a'mā

9. sen:

Kaside 1Mısra: **80***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri*

79. Kızardı dīde-i kühsār hālüm ağlamadan
80. Sen anda görineni şanma lāle-i hamrā

10. seni:-i

Murabba 3Mısra: **4***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri*

3. Etegüñle gözüm yaşın sileyin
4. Seni bir göreyin andan öleyin

11. seni:-i

Murabba 3Mısra: **4***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri*

3. Beni öldürmedin hasret kılıcı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

12. seni:-i

Murabba 3Mısra: **4***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri*

3. Begüm hīç olmaz ise düşde bārī
4. Seni bir göreyin andan öleyim

13. seni:-i

Murabba 3Mısra: **4***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri*

3. Ala gözlüm götür yüzden niķābı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

14. seni:-i

Murabba 3Mısra: **4***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri*

3. Daħi söyünmedin ‘ömrüm çerāğı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

15. **seni:-i****Murabba 3**

Mısra: 4

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Di e göz yummadın 'âlem gözinden
4. Seni bir göreyin andan öleyin

16. **seni:-i****Kıt'a 3**

Mısra: 2

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Dimiş ağyar şerm it andan kim
2. Seni 'Amrî diyen sever diyeler

17. **sen:****Gazel 4**

Mısra: 3

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Sen felek evcinde ben tahte'ş şerāda ey melek
4. İre mi yirden göke feryād u efgānum saña

18. **seni:-i****Murabba 4**

Mısra: 2

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Öldürürseñ 'āşıkı evvel beni öldür beni
2. Kim gönülden 'āşık oldum cān ile sevdüm seni

19. **sen:****Murabba 4**

Mısra: 1

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Sen baña cev eyleseñ dil derd ile pürhūn olur
2. Korkum oldur kim güzeller öğrenür kânūn olur

20. **sen:****Gazel 8**

Mısra: 14

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

13. 'Amriyā taşvīr-i hūsn itmekde mānendūñ mi var
14. Sen de bir üstādsın kılsañ n'ola Mānīyle bahş

21. **senden:-den****Kıt'a 9**

Mısra: 1

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Senden özge hūba gönlüm virmeyem
2. Virmek istersem İlāhī irmeyem

22. **senüñ:-üñ****Kıt'a 10**

Mısra: 1

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Senüñ gönlün belālu bülbül ister
2. Benüm göñnlüm gülüm Bālī gül ister

23. **senüñ:-üñ****Kıt'a 12**

Mısra: 4

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. 'Amriyā ben 'aşıkam vaşl istemen
4. Var senüñ olsun kuculan öpülen

24. **seni:-i****Kıt'a 13**

Mısra: 2

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Gel nice dīvāne oldum gör beni
2. Bundan anda öpmek istedüm seni

25. **senden:-den****Kıt'a 15**

Mısra: 3

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Tevbe olsun senden artuğ sevmeyem
4. Sen ʔanıķ va 'llāhi bi 'llāhi begüm

26. **sen:****Kıt'a 15**

Mısra: 4

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Tevbe olsun senden artuğ sevmeyem
4. Sen ʔanıķ va 'llāhi bi 'llāhi begüm

27. **senüñ:-üñ****Gazel 21**Mısra: **11***Sen: İkinci teklik şahıs zamiri***11.** Anlara kim yalvarursın yüzüne gülmez senüñ**12.** Ağlama bir dem k'ola anlar saña yalvaralar28. **sen:****Gazel 30**Mısra: **9***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri***9.** İkilik yok arada sen de ne dirsın ' Amrī**10.** Dilber ile melek ü hūr u perī bir dirler29. **sen:****Gazel 40**Mısra: **13***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri***13.** Sen hākāret göziyle bakma bize**14.** Biz gedā şūretinde maḥdūmuz30. **sen:****Gazel 47**Mısra: **3***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri***3.** 'Işk cāmın sen de tatsañ şôfiyā**4.** Cübbe vü destāruñ oynardı semā'31. **sen:****Gazel 57**Mısra: **7***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri***7.** Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benüm**8.** Göñlümüñ vīrānesine āteş-i sūzān ḳoduñ32. **sensüz:-süz****Gazel 61**Mısra: **3***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri***3.** Sensüz ey men ayağa düşdi yaşum**4.** Gör bu düşkünlüğünü yılduzumuñ

33. **sen:**

Gazel 61

Mısra: 7

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Sen ü ben tütüşam direm ey şem'
8. Söylesem saña göynüğün özümün

34. **senüñ:-üñ**

Gazel 62

Mısra: 5

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Gönlümde muhkem itdi şehā mihrüñi senüñ
6. Möhr urdı şan hazîne-i sultāna beñlerüñ

35. **sensüz:-süz**

Gazel 65

Mısra: 5

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Şoñbet itsem sensüz ey can bezminün arāyişi
6. Göz yaşıyle içdügüm hün-ı cigerdür mül degül

36. **sen:**

Gazel 68

Mısra: 5

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Sen Hudānuñ luşfını gör kim yıkılmışdı raķıb
6. Buse virüp yapmış idi göñlümi ma'mür idüm

37. **seni:-i**

Gazel 70

Mısra: 2

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Şüretüñ āyinesinde Hāķı zāhir gördüm
2. Vañdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

38. **senüñ:-üñ**

Gazel 70

Mısra: 10

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. 'Amriyā bülbül-i kudsiye sebaķ virseñ olur
10. Sözleründe senüñ inşāf ki çok sır gördüm

39. **seni:-i**

Gazel 72

Mısra: 1

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Seni ben ey perī ādem şanurdum
2. Dil-i dīvāneye mahrem şanurdum

40. **senüñ:-üñ**

Gazel 72

Mısra: 13

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

13. Senüñ ‘ahdüñi ‘Amrī gibi ben de
14. Benüm ‘ışķum gibi muħkem şanurdum

41. **sen:**

Gazel 74

Mısra: 5

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Sen güneşden ırak yaşum gibi
6. Yılduzum düşdi ay efendicüğüm

42. **senden:-den**

Gazel 75

Mısra: 5

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Ħam olsa ķāmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden
6. İşigüñ Ka ‘besi Ħaķķı sücüdüm var saña ķıblem

43. **sen:**

Gazel 75

Mısra: 9

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Görüp sen kāfiri gitmez Ħayālinden şanem fikri
10. Namāzı ‘Amrīñüñ Ħiç ola mı maķbul ola ķıblem

44. **senüñ:-üñ**

Gazel 76

Mısra: 5

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Tır-i Ħamzeñden senüñ baĦrum delinmişdür benüm
6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

45. **senüñle:-üñ, -le**

Gazel 76

Mısra: **11**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

11. Rüz-ı mahşerde senüñle Hâk katında söyleşem

12. Ey beni toprağa şalup hâk ile yeksân iden

46. **sen:**

Gazel 79

Mısra: **6**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Ben bu belâ-yı 'ışk ile Vâmık degül miyem

6. Sen bu 'izâr u hüsn ile 'Azrâ degül misin

47. **seni:-i**

Gazel 87

Mısra: **1**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Bilmez miyem seni nesin ey bîvefâ nesin

2. Âşüb-ı rûzgâr u belâ-yı zemânesin

48. **sende:-de**

Gazel 87

Mısra: **3**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Devlet nişânların görürem sende ey gönül

4. Beñzer hadeng-i gamze-i yâra nişânesin

49. **seni:-i**

Gazel 87

Mısra: **7**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Kanda behâ olur seni bir öpmege ki sen

8. Hüsn ü behâda bîbedel ü bîbehânesin

50. **sen:**

Gazel 87

Mısra: **7**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Kanda behâ olur seni bir öpmege ki sen

8. Hüsn ü behâda bîbedel ü bîbehânesin

51. **senüñ:-üñ****Gazel 88**Mısra: **10***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri*

9. Va'llāhi haylī hūb tanursın güzelleri
10. 'Amrī senüñ kemālüne taḥsīn ü āferīn

52. **senüñ:-üñ****Gazel 89**Mısra: **1***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri*

1. Kim gördi senüñ gibi perīzād Süleymān
2. La'ola lebi ḳaddī gümüṣ serv-i ḫırāmān

53. **sen:****Gazel 89**Mısra: **9***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri*

9. Sen buse ile gönlini 'Amrīnūñ alıgör
10. Ben ödeyeyin olur iseñ sonra peşimān

54. **sen:****Gazel 91**Mısra: **8***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri*

7. Nigār miḫneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eyleyesin

55. **sen:****Gazel 92**Mısra: **1***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri*

1. Ḳatı gönüllü taş kayasın sen
2. Sezmezem ki gönül yapasın sen

56. **sen:****Gazel 92**Mısra: **2***Sen, ikinci tekil şahıs zamiri*

1. Ḳatı gönüllü taş kayasın sen
2. Sezmezem ki gönül yapasın sen

57. sen:

Gazel 92

Mısra: 4

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Būse vir cānum al didüm didi kim
4. Güveni ıur hemīn alasin sen

58. sen:

Gazel 92

Mısra: 6

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Sürmelü gözler ile müşk içre
6. Ağnamış āhū-yı Hıḫāsın sen

59. sen:

Gazel 92

Mısra: 8

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Cān didükleri kalmadı tende
8. Hıḫm-ı çeşmüñle pürbelāsın sen

60. sen:

Gazel 92

Mısra: 10

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Ne meleksin ne hūrisin ne perī
10. Güzel ādem ne dilrübāsın sen

61. sen:

Gazel 92

Mısra: 12

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

11. Bildüğüñ nāzı ‘ Amrīye kılduñ
12. Göreyin Tañrıdan bulasın sen

62. sen:

Gazel 94

Mısra: 6

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Mihr ü meh çaldı beşāret ıablını ey serv-i nāz
6. Sen dikildün hūsn iline pādişā şimden girü

63. **senüñle:-üñ, -le**

Gazel 95

Mısra: 7

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Kaçma bizden senüñle dilleşelüm

8. Neyedür nâlişüñ beyân eyle

64. **sen:**

Gazel 95

Mısra: 12

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

11. Götürüp perdeyi gül açdı niķāb

12. Sen de aç rāzuñı ‘ayān eyle

65. **seni:-i**

Gazel 97

Mısra: 2

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Karār itmez gönül bunda ne anda

2. Seni ister seni iki cihānda

66. **seni:-i**

Gazel 97

Mısra: 2

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Karār itmez gönül bunda ne anda

2. Seni ister seni iki cihānda

67. **seni:-i**

Gazel 97

Mısra: 10

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Kuzı gel ‘Amrīye uy koyına gir

10. Seni kırd almasun kılduñ yabanda

68. **senüñ:-üñ**

Gazel 98

Mısra: 7

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Ne oldur ne budur ‘Arnrī ne hāmeñdür senüñ bil kim

8. Güneş bürcinde dikmişdür güzellik sancağın ol māh

69. **senden:-den**

Gazel 99

Mısra: 9

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Senden 'ilâc ister isem itme ey tabîb
10. Bīmār-ı 'ışk olanlara dermānı añma ya

70. **senüñ:-üñ**

Gazel 105

Mısra: 15

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

15. 'Amriyā eş 'āruña öykünmek istermiş senüñ
16. Buluşuban söyleşem ben bülbül-i şeydā ile

71. **senüñ:-üñ**

Gazel 116

Mısra: 1

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. İzüñ tozına kim ki senüñ müşterî ise
2. Kana boyansun iki gözümüñ biri ise

72. **sensin:-sin**

Gazel 117

Mısra: 1

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Öldürüp hāk ile yeksān eyleyen sensin beni
2. Kanlu yaşum içre ğaltan eyleyen sensin beni

73. **sensin:-sin**

Gazel 117

Mısra: 2

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Öldürüp hāk ile yeksān eyleyen sensin beni
2. Kanlu yaşum içre ğaltan eyleyen sensin beni

74. **sensin:-sin**

Gazel 117

Mısra: 4

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Hār neyler bülbül-i bîçāreye güldür iden
4. N'itdi düşman zār u nālān eyleyen sensin beni

75. **sensin:-sin**

Gazel 117

Mısra: **6**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Pāre pāre yüregüme lāle gibi dāğ urup
6. Sünbülün gibi perīşān eyleyen sensin beni

76. **sensin:-sin**

Gazel 117

Mısra: **8**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Ey şarāb-ı nāz içüp uşşāka ra' nālīk şatan
8. İçmedin sermest ü hayrān eyleyen sensin beni

77. **sensin:-sin**

Gazel 117

Mısra: **10**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Kim añardı bülbülün güyālīgın gül olmasa
10. 'Amrīyem nazm ile destān eyleyen sensin beni

78. **sen:**

Gazel 123

Mısra: **9**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. El getir 'Amrī du'āya sen ben āmīn diyeyin
10. Hāḡ Ta'alā kırtara bu nāmüselmāndan beni

79. **seni:-i**

Gazel 124

Mısra: **2**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Ey büt-i tersā n' içün kovduñ kelīsādan beni
2. Kıvlayayın Hāzret-i 'İsāya maḡşerde seni

80. **sen:**

Gazel 124

Mısra: **4**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Deyr içinde kendüden gidüp ḡadīd olup ḡala
4. Kim ki bu ḡüsn ile görse sen büt-i sīmīnteni

81. **seni:-i**

Gazel 124

Mısra: **10**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Gāh mescidde gehī meyhānede geh deyrde
10. Derbeder ‘Amrī-i āvāre seni arar seni

82. **seni:-i**

Gazel 124

Mısra: **10**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Gāh mescidde gehī meyhānede geh deyrde
10. Derbeder ‘Amrī-i āvāre seni arar seni

83. **sen:**

Gazel 131

Mısra: **3**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Sen mi didün ĩmānsuz ol çeşm-i pürāşūba
4. Yağmaya vire ‘aklı tārāc ide ĩmānı

84. **sen:**

Gazel 132

Mısra: **5**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Ağlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
6. Baña bağrum kıanı saña mey-i bĭğış düşdi

85. **sen:**

Gazel 134

Mısra: **4**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Çarh-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş
4. Ben zerreye kıarĭn ide sen mehlikācuğı

86. **sen:**

Gazel 137

Mısra: **1**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Sen eritdün sen yüregüm yağını
2. Tāze kılduñ eski derdüm dāğını

87. **sen:**

Gazel 137

Mısra: 1

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Sen eritdün sen yüregüm yağını
2. Tāze kılduñ eski derdüm dāğını

88. **seni:-i**

Gazel 138

Mısra: 7

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
8. Çok sözi ço bulduğuñ söyleme şeydālar gibi

89. **seni:-i**

Gazel 139

Mısra: 2

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Eyledün 'ışk ile eyvāy ki rüsvāy beni ü
2. Hāy bilmez delüsin ey gönül eyvāy seni

90. **seni:-i**

Gazel 139

Mısra: 3

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Ben seni isterin ey serv semenbūlarda
4. Bülbülüñdür n'ideyin yāsemen ü nestereni

91. **sen:**

Gazel 140

Mısra: 6

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Deyr-i dünyāyı ki naqş eyledi naqqāş-ı ezel
6. Sen büti gözde vü gönülde muşavver kıldı

92. **seni:-i**

Gazel 140

Mısra: 8

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Mest idüp bāde-i 'ışk ile ene'l-ḥaḳ devrin
8. Seni sākī leb-i la'linüñi sāğar kıldı

93. **seni:-i**

Gazel 140

Mısra: **10**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. ‘ Amrīye luṭfı dirig itmek elüñden gelmez
10. Haḫ Ta‘ālā seni öz luṭfına maḫhar kıldı

94. **seni:-i**

Gazel 141

Mısra: **1**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Hey yalancı nigār hey seni mi
2. Kaḫı ‘ahd u qarār hey seni mi

95. **seni:-i**

Gazel 141

Mısra: **2**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Hey yalancı nigār hey seni mi
2. Kaḫı ‘ahd u qarār hey seni mi

96. **seni:-i**

Gazel 141

Mısra: **3**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Seni bilmez miyem ne kāfırsın
4. Sende n’eyler qarār hey seni mi

97. **sende:-de**

Gazel 141

Mısra: **4**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Seni bilmez miyem ne kāfırsın
4. Sende n’eyler qarār hey seni mi

98. **seni:-i**

Gazel 141

Mısra: **4**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Seni bilmez miyem ne kāfırsın
4. Sende n’eyler qarār hey seni mi

99. **seni:-i**

Gazel 141

Mısra: **6**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

5. Hây bilmez gözüñe hey dimedük
6. Fitne-i rüzgâr hey seni mi

100. **seni:-i**

Gazel 141

Mısra: **8**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Gönlüm alduñ hezâr 'işve ile
8. Yüri ey şivekâr hey seni mi

101. **seni:-i**

Gazel 141

Mısra: **10**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Şaçlaruñ bendini çözüp itdüñ
10. 'Aqlumı târ u mâr hey seni mi

102. **seni:-i**

Gazel 141

Mısra: **12**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

11. Esdürüp bād-ı āhumı komaduñ
12. Şāh-ı 'ömrümde bār hey seni mi

103. **seni:-i**

Gazel 141

Mısra: **14**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

13. Bülbül-i bāğ-ı hüsni iken 'Amrī
14. Eyledüñ anı zâr hey seni mi

104. **senden:**

Gazel 16

Mısra: **4**

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

3. Yağsañ beni biñ nâz ile incinmeyem ey dost
4. Her dâğ ki senden ire gülberg-i tarîdür

105. **seni:**

Gazel 9

Mısra: 8

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
8. Kim eylemez seni mīzān-ı ‘aql ile tercīh

106. **seni:**

Gazel 9

Mısra: 11

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

11. Seni hālef kōdı ihyā-yı ‘ışk eylemege
12. ‘Aceb degüldür eger ölmedi diñilse Mesīh

107. **seni:**

Gazel 17

Mısra: 7

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Baht anuñ kim öper düşünde seni
8. Devlet anuñ ki sīnesine şarar

108. **seni:**

Gazel 27

Mısra: 9

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Seni ‘Amrī sever didüm didi kim
10. Ölecek hastadur dilin çiyner

109. **seni:**

Gazel 30

Mısra: 1

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

1. Māhrūlar seni dil almada māhir dirler
2. Saña cāzū gözüñe kaşuña sāhir dirler

110. **seni:**

Gazel 36

Mısra: 9

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. Seni sevmez diyü ‘Amrīñüñ a‘dā
10. Yıkarlar gönlini bühtān yaparlar

111. **senüñ:****Gazel 46**

Mısra: 9

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

9. 'Işık tâcın kapduğıyçün rāh-ı 'ışkuñda senüñ
10. Rīsmān-ı zülfüñ ile 'Amrī-i 'ayyārı aş

112. **senüñ:****Gazel 57**

Mısra: 7

Sen, ikinci tekil şahıs zamiri

7. Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benüm
8. Göñlümuñ vīrānesine āteş-i sūzān kōduñ

sen sen ol:1. **sen sen ol:****Müfret 5**

Mısra: 2

Aklını başına al

1. İster misin ki olmayasın dünyede melül
2. Tōkınma yār göñline küsdürme sen sen ol

şenā eyle-:1. **şenā eyledi:-di****Kaside 1**

Mısra: 12

Medhetmek, övmek

11. Bisāṭ-ı sebzenüñ ārāyişine şaldı nazar
12. Ezel muşavvirine eyledi hezār şenā

sence:1. **sence:****Kaside 1**

Mısra: 72

Sana göre

71. Felek hamāyil-i Cevzāya and içer her dem
72. Ki sence şevkete lāyık getürmemiş dünyā

2. **sence:****Gazel 9**

Mısra: 7
Sana göre

7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
8. Kim eylemez seni mīzān-ı 'aql ile terciḥ

sened:

1. **sened:**

Gazel 49
Mısra: 6
Delil

5. 'Ömrüm budığı mesnedi ol şāḥ-ı luṭf idi
6. Şimdi kime tayana ki gitdi sened dirīg

seng atılsa:

1. **seng atılsa:-ıl, -sa**

Gazel 96
Mısra: 8
Taş atmak, taşlamak

7. Kati sözler söylenürse 'āşıkā olmaz ğarīb
8. Her taraftan seng atılsa tañ degül dīvāneye

seng-i cefā:

1. **seng-i cefā:**

Kaside 1
Mısra: 82
Eziyet taşı

81. Fiğān ki bu ten-i zerd ü nizār-ı 'Amrīyi
82. Benefşeżār gibi gök gök itdi seng-i cefā

2. **seng-i cefā:**

Gazel 114
Mısra: 3
Eziyet taşı

3. Başuma seng-i cefā andan irer
4. Kim idindüm ben anı püşt ü penāh

seng-i fūrkat:

1. **seng-i fūrkat:**

Gazel 42

Mısra: 3

Ayrılık taşı

3. Şımasa seng-i fūrkat perr ü bālin

4. İdeydi kıyuña cān murğı pervāz

sep-:

1. **sepmese:-me, -se**

Gazel 112

Mısra: 6

Serpmek

5. Çokdan yanardı āteş-i ahumla nüh felek

6. Yaşum su sepmese dil-i sūzānum üstine

ser ā ser:

1. **ser ā ser:**

Gazel 21

Mısra: 3

Baştan başa

3. Gözler olmışdur ser ā ser kanlar ağlar hālūme

4. Sīne-i çākümde gamzeñden açılan yaralar

ser be ser:

1. **ser be ser:**

Gazel 2

Mısra: 6

Baştan başa

5. Dir imişsin dilber oldur ‘āşıkā luṭf eyleye

6. Bu sözüñden ‘āşık oldı ser be ser dünyā saña

2. **ser be ser:**

Kaside 2

Mısra: 3

Baştan başa

3. Göyündür teni ser be ser şem‘vār

4. Dil ü cāmı kıl ‘ışk odında sipend

ser ü saman:

1. **ser ü samanı:-ı**

Gazel 99

Mısra: 8

Varlık, zenginlik

7. Zencîr-i zülfe çek daği dağlara düşmesün

8. Dîvâne göñlüme ser ü samanı añma ya

serdâr:

1. **serdâr:**

Gazel 13

Mısra: 2

Komutan

1. Hüsni ili sancağın çeker kaç-i yâr

2. Olsa tañ mı güzellere serdâr

serdeftere yaz-:

1. **serdeftere yaz:**

Gazel 42

Mısra: 10

Defterin başında yazılı olan, en ileri geçen, en başta bulunan

9. Hisâb idüp yazarsañ kullaruñı

10. Efendi ‘Amrîyi serdeftere yaz

sergerdân:

1. **sergerdân:**

Gazel 69

Mısra: 6

Sersem, şaşkın, perişan

5. Müşk ü ‘anber yirine ben başuma toprak saçam

6. Kâkülüñ gibi perişânñâl ü sergerdân olam

2. **sergerdân:**

Gazel 76

Mısra: 1

Sersem, şaşkın, perişan

1. Ey beni sünbüllerinden zâr u sergerdân iden

2. Göze göz nergisleriyle vâlih ü hayrân iden

serhûş:

1. **serhûşla:-la**

Gazel 103

Mısra: 5
Sarhoş, akli başından gitmiş

5. Serhûşla maħalleñ tolanup nāle kılanlar
6. Bülbül gibidür zār ola gülzār arasında

serhûş düş-:

1. **serhûş düşdi:-di**

Gazel 132

Mısra: 10

Sarhoş olmak, akli başından gitmek

9. Yine ‘aşıklığı şeydālığı var ‘Amrīnūñ
10. Yine şūrīde olup esridi serhûş düşdi

serīr-i hadd:

1. **serīr-i haddūñe:-ūñ, -e**

Gazel 62

Mısra: 1

Yanağın tahtı II Sevgilinin benleri yanağında tahta oturan hükümdardır ve aşığa istediğini yaptırır

1. Geçdi serīr-i haddūñe şāhāne beñlerūñ
2. Her ne dilerse kıldı dil ü cāna beñlerūñ

serkeş:

1. **serkeş:**

Müfret 2

Mısra: 1

İnatçı, isyan eden

1. Gel germ olup olma iñen āteş gibi serkeş
2. Serkeşlik ile hāke berāber olur āteş

2. **serkeşlere:-ler, -e**

Gazel 51

Mısra: 10

İnatçı, isyan eden

9. ‘Amriyā baş egme ta‘līm itdi ebrū-yı nigār
10. Secde öğretdi niçe serkeşlere mihrāb-ı ‘ışk

3. **serkeş:**

Gazel 111

Mısra: 10

İnatçı, isyan eden

9. ‘Amrī gibi baş egdi vü miskīnlige geldi
10. Serkeş görüp ol zülf-i perīşāni benefşe

serkeşlik:

1. serkeşlik:

Murabba 1

Mısra: 3

İtaat etmek, dik başlılık göstermek

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzün hāk eylesün
4. Sākıyā şevk ile toldur cāmı nüş eyyāmıdur

2. serkeşlik:

Müfret 2

Mısra: 2

İtaat etmemek, dik başlılık göstermek

1. Gel germ olup olma iñen âteş gibi serkeş
2. Serkeşlik ile hāke berāber olur âteş

3. serkeşlik:

Kaside 2

Mısra: 3

İtaat etmemek, dik başlılık göstermek

3. Ne od gibi serkeşlik it germ olup
4. Ne şu gibi ol her has altında pest

sermest eyle-:

1. sermest eyleyen:-yen

Gazel 22

Mısra: 5

Sarhoş etmek

5. Pürşafā idüp beni meclisde sermest eyleyen
6. Bāde-i şāfi midür sol nergis-i şengül midür

sermest ü hayrān ol-:

1. sermest ü hayrān:

Gazel 93

Mısra: 9

Sarhoş olup şaşırmaq

9. ‘Işk cāmın nüş idüp sermest ü hayrān ol yüri
10. Vaz gel zühd ü riyadan ‘Amriyā şimden girü

sermest ü hayrān eyle-:**1. sermest ü hayrān eyleyen:-yen****Gazel 117**

Mısra: 8

Sarhoş edip şaşirtan

7. Ey şarāb-ı nāz içüp uşşāka ra'nālīk şatan

8. İçmedin sermest ü hayrān eyleyen sensin beni

serserī:**1. serserī:****Gazel 116**

Mısra: 8

Ötede beride gezen, başı boş, işi gücü olmayıp boşta dolaşan

7. Meydān-ı 'ışka kim kōdı bu kanlu başları

8. Āşüb-ı ehl-i 'ışka eger serserī ise

serv:**1. serv:****Gazel 41**

Mısra: 3

Servi ağacı II Boyu, endamı böyle bir serviyi andıran sevgili

3. Āh-ı 'āşıkdan incünür ol serv

4. Dem-i serde nihāl-i ter döymez

2. serv:**Gazel 100**

Mısra: 3

Servi ağacı II Boyu, endamı böyle bir serviyi andıran sevgili

3. İremez kimse ol serv ayağına

4. Hāzān bergi gibi şararmayınca

3. serv:**Gazel 130**

Mısra: 7

Servi ağacı II Boyu, endamı böyle bir serviyi andıran sevgili

7. Gōñül bāğında boy çekmişdi ol serv

8. Cinānda bitmedin Tūbā nihālī

4. serv:

Gazel 139

Mısra: 3

Servi ağacı II Boyu, endamı böyle bir serviyi andıran sevgili

3. Ben seni isterin ey serv semenbülarda

4. Bülbülüñdür n'ideyin yâsemen ü nestereni

serv boylu:

1. serv boylu:

Gazel 13

Mısra: 4

Boyu, endamı böyle bir serviyi andıran sevgili

3. Beglen ey pâdişâh-ı hüsni ü cemâl

4. Şalın ey serv boylu lâle'izâr

serv kadd:1. serv **ḳaddüñle**: -üñ, -le**Gazel 83**

Mısra: 7

Boyu, endamı böyle bir serviyi andıran sevgili

7. Serv ḳaddüñle şalın kim hūblar uysun saña

8. Sancaguñ çek beg güzelsin hüsni iline mirsin

serv sayesi:1. serv **sayesin**: -n**Gazel 112**

Mısra: 13

Servi gölgesi II Sevgilinin gölgesi

13. 'Amrî yire düşürmemeğe serv sayesin

14. Ḳanlar döşer gözüm reh-i cânānum üstine

server:1. **serverlerinden**: -ler, -in, -den**Gazel 115**

Mısra: 2

Reis, komutan

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

2. Hüsni ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

server-i serdār-ı 'ışk:**1. Server-i serdār-ı 'ışkam:-am****Gazel 94**

Mısra: 4

Aşk askerinin komutanı II Aşık

3. Perde-i nāmūsı taḫup çekdüm āhumdan 'ālem

4. Server-i serdār-ı 'ışkam ben gedā şimden girü

servi:**1. servi:****Gazel 32**

Mısra: 9

Uzun ömürlü, güzel kokulu, kozalaklı, ince uzun ağaç

9. Kāmetūñ servi hevādārı mıdur 'Amrī gibi

10. Bāğ-ı kūyuñ ṭolanur peyk oluban bād-ı seḫer

serv-i āzād:**1. serv-i āzādum:-um****Gazel 124**

Mısra: 8

Özgür servi II Sevgili (İran'da meyve vermediği ve daima yeşil kaldığı için, "özgür" olarak nitelendirilmiş ve azad serv: özgür servi, zad serv adları verilmiştir)

7. Nāz ile cevlān için büthānede ṭāvūsvar

8. Serv-i āzādum benüm geymiş libās-ı süsenī

serv-i bāğ:**1. serv-i bāğ:****Gazel 87**

Mısra: 5

Bağın servisi

5. Ey serv-i bāğ egerçi ki bālā bülendsin

6. Ammā nigār ḫaddine nisbet miyānesin

serv-i dilārā:**1. serv-i dilārā:****Gazel 79**

Mısra: 4

Gönül süsleyen servi boylu güzel

3. Bād-ı hevāya meyl idüp āhumdan incinüp
4. Ol nāz idici serv-i dilārā degül misin

serv-i ğoncaleb:

1. serv-i ğoncaleb:

Kıt'a 3

Mısra: 5

Gonca dudaklı servi boylu güzel

5. Dimiş ol serv-i ğoncaleb ki ne var
6. Ğāyeti bu öper ucar diyeler

serv-i hırāmān şekil:

1. serv-i hırāmān şekil:

Gazel 66

Mısra: 6

Naz ile salınan servi boylu güzel

5. Bād-ı āhumdan uşansa n'ola ol gülbün-i nāz
6. Dem-i serde dōyemez serv-i hırāmānşekil

serv-i hırāmān:

1. serv-i hırāmānum:-um

Gazel 112

Mısra: 10

Naz ile salınan servi boylu güzel

9. Geysün kabā-yı nāzı ki hayyāt-ı lemyezel
10. Hōş hıl'at itdi serv-i hırāmānum üstine

serv-i hōş bālā:

1. serv-i hōş bālā:

Gazel 2

Mısra: 2

Uzun boylu ve ince endamlı güzel sevgili

1. Cennet-i firdevsden baş indürür Tübā saña
2. Kanda irsün şāh-ı gül ey serv-i hōşbālā saña

2. serv-i hōş bālā:

Gazel 14

Mısra: 6

Uzun boylu ve ince endamlı güzel sevgili

5. Zāhidā turmaz ögersin cennetiñ hūrilerin
6. Toğrusın di dilberümce serv-i hoşbālā midur

3. **serv-i hoş bālāyı:-yı**

Gazel 38

Mısra: 9

Uzun boylu ve ince endamlı güzel sevgili

9. İşve ile seyr iden ol serv-i hoşbālāyı gör
10. Sünbülinden diller asılmış şanavber kendidür

4. **serv-i hōş bālā:**

Gazel 105

Mısra: 14

Uzun boylu ve ince endamlı güzel sevgili

13. Şem'-i serkeşdür yanan pervāneden pervası yok
14. Ol meh-i zerrinkülāh ol serv-i hōşbālā ile

serv-i hōş reftār:

1. **serv-i hōşreftāra:-a**

Gazel 125

Mısra: 1

Alımlı yürüyüşü güzel, servi boylu sevgili

1. Şabā ol serv-i hōşreftāra geldi
2. Lebi gonça yüzi gülzāra geldi

serv-i lāleruhsārı:

1. **serv-i lāleruhsārı:-ı**

Gazel 95

Mısra: 15

Lale yanaklı servi boylu sevgili

15. Sevelüm serv-i lāleruhsārı
16. Bāğ-ı hüsn içre şādmān eyle

serv-i mevzūn:

1. **serv-i mevzūn:**

Gazel 77

Mısra: 6

Biçimli, düzgün boylu güzel sevgili

5. Cennetü'l Me'vādaki Tübāyı göstermez göze
6. Nāz gülzārında bitmiş serv-i mevzūn isteyen

serv-i nāz:**1. serv-i nāz:****Gazel 94**

Mısra: 5

Nazlı nazlı salınan servi boylu sevgili

5. Mihr ü meh çaldı beşâret tablını ey serv-i nāz

6. Sen dikildün hüsni iline pâdişâ şimden girü

serv-i nāzenîn:**1. serv-i nāzenîn:****Gazel 88**

Mısra: 1

Narin, nazlı servi boylu güzel sevgili

1. 'Ömr āhîr oldı gel berü ey serv-i nāzenîn

2. Sāyeñde biz de hōş geçelüm bir nefes hemîn

serv-i sehā:**1. serv-i sehā:****Kaside 1**

Mısra: 50

Yücelik, cömertlik servisi

49. Sen ol sipihr-i keremsin ki ebr-i luţfuñdan

50. Açıldı gülşen-i cūd u yüceldi serv-i sehā

serv-i serefrāz:**1. serv-i serefrāz:****Gazel 42**

Mısra: 1

Benzerlerinden üstün olan servi boylu sevgili

1. Kānı kaddüñ gibi serv-i serefrāz

2. Ki bergi şîve ola mîvesi nāz

serv-i sîmînber:**1. serv-i sîmînberlerinden:-ler, -in, -den****Gazel 115**

Mısra: 6

Gümüş göğüslü servi boylu güzel

5. Bu gülistānuñ ki ‘āşıklar temāşāgāhıdır
6. Serv-i sīmīnberlerinden bir güzel sevdüm yine

serv kad:

1. **serv kıadde:-de**

Gazel 10

Mısra: 9

Servi boylu güzel

9. Dağī bir servkıadde bende olmaz
10. Eger ‘Amrī olursa bundan āzād

2. **serv kıad:**

Gazel 49

Mısra: 1

Servi boylu güzel

1. ‘Ömrüm gibi revān olup ol servkıad dirīğ
2. Bağrumda dağlar kıodı ol lālehad dirīğ

3. **serv kıad:**

Gazel 49

Mısra: 10

Servi boylu güzel

9. Gözüm yaşıyle besler idi bāğbān-ı dil
10. ‘Amrī nihāl-i ‘ömr idi ol servkıad dirīğ

4. **serv kıadler:-ler**

Gazel 106

Mısra: 3

Servi boylu güzel

3. Dīde evrāk-ı hayāle servkıadler naqş idüp
4. Şebt olan dil defterinde hatt u hāl oldu yine

5. **serv kıaddüñ:-üñ**

Gazel 106

Mısra: 9

Servi boylu güzel

9. Cām-ı meyden āl olup her servkıaddüñ ‘ārızı
10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldu yine

serv kâmet:**1. serv kâmet:****Gazel 53**

Mısra: 2

Servi boylu güzel sevgili

1. Şol qarşudan görinen âfet kıyâmet ancak
2. Biñ nâz ile şalınan ol servkâmet ancak

sev-:**1. sevdügümi: -düg, -üm, -i****Müfret 3**

Mısra: 2

Aşık olmak, gönül vermek

1. Ne fettânsın cihâmanı hep bilürsin
2. Hemân sevdügümi bilmezlenürsin

2. sever: -er**Kıt'a 3**

Mısra: 2

Aşık olmak, gönül vermek

1. Dimiş ağıyar şerm it andan kim
2. Seni 'Amrî diyen sever diyeler

3. sever: -er**Kıt'a 3**

Mısra: 3

Aşık olmak, gönül vermek

3. Şimdilik kim sever dinildi velî
4. Kim bilür kim daği neler diyeler

4. sevdüm: -dü, -m**Murabba 4**

Mısra: 2

Aşık olmak, gönül vermek

1. Öldürürseñ 'âşıkı evvel beni öldür beni
2. Kim gönülden 'âşık oldum cân ile sevdüm seni

5. sevdüğüm: -düg, -üm**Kıt'a 14**

Mısra: 4

Aşık olmak, gönül vermek

3. Un elemegi bahāne eyleyüp
4. Sevdüğüm Bulğar kızı yiter şalın

6. **sevmeyem:**-me, -y, -em

Kıt'a 15

Mısra: 3

Aşık olmak, gönül vermek

3. Tevbe olsun senden artuk sevmeyem
4. Sen tanıx va'llāhi bi'llāhi begüm

7. **severem:**-er, -em

Gazel 17

Mısra: 5

Aşık olmak, gönül vermek

5. Severem didüğüm diler dilber
6. Ağzuma söğmege bahane arar

8. **severem:**-er, -em

Gazel 19

Mısra: 2

Aşık olmak, gönül vermek

1. Ol siyehçerde ki āşüb-ı dil ü dīnümdür
2. Severem ben anı kim çeşm-i cihānbīnümdür

9. **sevem:**-em

Gazel 25

Mısra: 3

Aşık olmak, gönül vermek

3. Her gönca kim sevem yüzi açılmaduk diyem
4. Her yada yüz virüp açılır āşinā çıkar

10. **sever:**-er

Gazel 27

Mısra: 9

Aşık olmak, gönül vermek

9. Seni ' Amrī sever didüm didi kim
10. Ölecek hastadur dilin çiyner

11. **sever:**-er

Gazel 34

Mısra: 2

Aşık olmak, gönül vermek

1. Yine bir şekerin haber didiler
2. 'Amrîyi Şükriyi sever didiler

12. **sevmez:-mez**

Gazel 36

Mısra: 9

Aşık olmak, gönül vermek

9. Seni sevmez diyü 'Amrînüñ a'dā
10. Yıkarlar gönlini bühtān yaparlar

13. **sevdüğüm:-düg, -üm**

Gazel 40

Mısra: 3

Aşık olmak, gönül vermek

3. Güzelüm sevdüğüm günāh olmaz
4. Öldürürseñ şehîd-i mazlûmuz

14. **seversin:-er, -sin**

Gazel 53

Mısra: 5

Aşık olmak, gönül vermek

5. Hercâyîler seversin gel tevbe eyle ey dil
6. Her işlenen günāhuñ soñı nedāmet ancak

15. **sevdüğüm:-düg, -üm**

Gazel 54

Mısra: 2

Aşık olmak, gönül vermek

1. Gelen ol şüh-ı dîfirîb ancak
2. Gözlerin sevdüğüm habîb ancak

16. **sevdüğüm:-düg, -üm**

Gazel 71

Mısra: 1

Aşık olmak, gönül vermek

1. Bana hayfuñ biñ tûmendür sevdüğüm
2. Yaşşı kıl kim bu yamandır sevdüğüm

17. **sevdüğüm:-düg, -üm**

Gazel 71

Mısra: 2

Aşık olmak, gönül vermek

1. Bana hayfuñ biñ tūmendür sevdüğüm
2. Yağşı kı1 kim bu yamandır sevdüğüm

18. **sevdüğüm**:-*düg, -üm*

Gazel 71

Mısra: **3**

Aşık olmak, gönül vermek

3. Sevdüğüm midür günāhum bilmedüm
4. Baña bu zūlmūñ nedendür sevdüğüm

19. **sevdüğüm**:-*düg, -üm, -*

Gazel 71

Mısra: **4**

Aşık olmak, gönül vermek

3. Sevdüğüm midür günāhum bilmedüm
4. Baña bu zūlmūñ nedendür sevdüğüm

20. **sevdüğüm**:-*düg, -üm*

Gazel 71

Mısra: **6**

Aşık olmak, gönül vermek

5. Yağma yığma bozma vīrān eyleme
6. Dil hayālūñe vañandır sevdüğüm

21. **sevdüğüm**:-*düg, -üm*

Gazel 71

Mısra: **8**

Aşık olmak, gönül vermek

7. Gön1üm andan böyle meftūn oldu kim
8. Ala gözler pürfitendür sevdüğüm

22. **sevdüğüm**:-*düg, -üm*

Gazel 71

Mısra: **10**

Aşık olmak, gönül vermek

9. Cānum içre cānum u görür gözüm
10. Kūretü'l-'aynum Hāsandır sevdüğüm

23. **sevdüğüm**:-*düg, -üm*

Gazel 71

Mısra: **12**

Aşık olmak, gönül vermek

11. Şekkerīn buseyle besle ‘Amrīyi
12. Tuṭī-i şīrīnsuḥandür sevdüğüm

24. **sevdüğüme:** -düg, -üm, -e

Gazel 85

Mısra: 1

Aşık olmak, gönül vermek

1. Hey begüm sevdüğüme hışmuñ neden
2. Niçe bin ‘aşıklarun var bir de ben

25. **sevmekden:** -mek, -den

Gazel 94

Mısra: 7

Aşık olmak, gönül vermek

7. Hüblar sevmekden artuğ her güneş kim işlerem
8. Şad hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü

26. **sevdüğüm:** -düg, -üm

Gazel 94

Mısra: 9

Aşık olmak, gönül vermek

9. Sevdüğüm kimdür dimezem tā ki kendüyi şanup
10. ‘Amrīye cevri itmeye her dilrübā şimden girü

27. **sevelüm:** -e, -lüm

Gazel 95

Mısra: 15

Aşık olmak, gönül vermek

15. Sevelüm serv-i lāleruḥsārı
16. Bāğ-ı hüsn içre şādmān eyle

28. **sevdüğüm:** -düg, -üm

Gazel 105

Mısra: 9

Aşık olmak, gönül vermek

9. Bir perīdür sevdüğüm dīvānesidür cümle halk
10. Ol iki müşkīn hilāl ü ṭal‘at-ı garrā ile

29. **sevmeyince:** -me, -y, -ince

Gazel 110

Mısra: 10

Aşık olmak, gönül vermek

9. Ne gül egler beni ‘Amrī ne bülbül
10. Güzeller sevmeyince tāze tāze

30. **sevdüm:-dü, -m**

Gazel 115

Mısra: 1

Aşık olmak, gönül vermek

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Hüsni ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

31. **sevdüm:-dü, -m**

Gazel 115

Mısra: 2

Aşık olmak, gönül vermek

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Hüsni ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

32. **sevdüm:-dü, -m**

Gazel 115

Mısra: 4

Aşık olmak, gönül vermek

3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

33. **sevdüm:-dü, -m**

Gazel 115

Mısra: 6

Aşık olmak, gönül vermek

5. Bu gülistānuñ ki ‘aşıklar temāşāgāhıdır
6. Serv-i sīmīnberlerinden bir güzel sevdüm yine

34. **sevdüm:-dü, -m**

Gazel 115

Mısra: 8

Aşık olmak, gönül vermek

7. Gözüme görünmez oldu cennetiñ hūrīleri
8. Şehr meh manzarlarından bir güzel sevdüm yine

35. **sevdüm:-dü, -m**

Gazel 115

Mısra: 10

Aşık olmak, gönül vermek

9. ‘Amriyā Koṣtaṭṭiniyye ‘azmine ṭāḳat ḳanı
10. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

36. **sevdüm:-dü, -m**

Gazel 128

Mısra: 2

Aşık olmak, gönül vermek

1. Niçe bir eyleyem ‘ışkḳ nihānī
2. ‘Ayān bilsün cihān sevdüm fülānı

37. **sever:-er**

Gazel 129

Mısra: 9

Aşık olmak, gönül vermek

9. ‘Amrīyi bir güzel sever dirler
10. Kim i ki sevdügi Duḳā mı ki

38. **sevdügi:-düg, -i**

Gazel 129

Mısra: 10

Aşık olmak, gönül vermek

9. ‘Amrīyi bir güzel sever dirler
10. Kim i ki sevdügi Duḳā mı ki

39. **sevmişem:-miş, -em**

Gazel 134

Mısra: 8

Aşık olmak, gönül vermek

7. Nūr-ı cemāl-i Aḳmed-i Muḳtār ḳaḳḳı ben
8. Cān ile sevmişem görelı Muṣṭafācuḳı

sevdā:

1. **sevdāsı:-sı**

Gazel 63

Mısra: 6

Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet

5. Şūrīdeḳāl olup düşe miydüm ayaklara
6. Başumda olmasa şacı sevdāsı Aḳmedüñ

sevdā-yı ‘ışk:

1. **sevdā-yı ‘ışk:**

Gazel 20

Mısra: 1

Kuvvetli sevgi

1. Geldi sevdā-yı 'ışk gitdi qarār
2. Bilmezüz hālümüz n'ola bu bahar

2. sevdā-yı 'ışka:-a

Gazel 76

Mısra: 4

Kuvvetli sevgi

3. Bāde-i la'l-i lebinden mest-i lāya'kil kılan
4. Düşürüp sevdā-yı 'ışka biser ü sāmān iden

seven:

1. seven:

Gazel 25

Mısra: 7

Aşık

7. Her ğamzekārı kim seven ancak beni bilem
8. Her gūşeden fiġān k'aña biñ mübtelā çıkar

2. seveni:-i

Gazel 122

Mısra: 11

Aşık

11. Seveni öldürürseñ uşda 'Amrī
12. Şuşadı qanına cān atdı gitdi

sevgülü:

1. sevgülü:

Gazel 123

Mısra: 1

Sevgili, aşık olunan, sevilen

1. Yad kıldı bu şanem ol sevgülü cāndan beni
2. Aşınālardan geçürdi kesdi yārāndan beni

seylāb:

1. seylāba:-a

Gazel 135

Mısra: 2

Sel suyu II Gözyaşı

1. anlara ęark eyledi bağrumdağı başlar beni
2. Virdi seylāba bu gōzūmden aan yařlar beni

seylāb-ı eşk:

1. seylāb-ı eřkūm: -*ūm*

Gazel 55

Mısra: 5

Gōzyařı seli

5. Āh kim seylāb-ı eřkūm ęam girūp cān ıkmaęa
6. Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānumuñ

seyl-i eşk:

1. seyl-i eřkūmle: -*ūm*, -*le*

Gazel 44

Mısra: 8

Gōzyařı seli

7. anda ārām ide simden girū āvāre gōnūl
8. Seyl-i eřkūmle ki gōnlūm evi vīrān olmuř

seyl-i sirişk:

1. seyl-i sirişk:

Gazel 126

Mısra: 4

Gōzyařı seli

3. Sīnede defn olmuş idi genc-i ‘ışk
4. Seyl-i sirişk adı ‘ayān eyledi

seyr eyle-:

1. seyr eylesem: -*se*, -*m*

Gazel 55

Mısra: 3

Bakıp seyretme

3. Gūřen-i Firdevse girsem bir nazar seyr eylesem
4. Var mıdur gōrsem nazīri ol gūl-i ĥandānumuñ

seyr id-:

1. seyr ider: -*er*

Gazel 23

Mısra: 5

Gezinti yapmak, gezmek, dolaşmak

5. Gördiler gül yüzlüler dāmenkeşīde seyr ider
6. Goncalar bu şevk ile çāk-i girībān itdiler

2. **seyr iden:-en**

Gazel 38

Mısra: 9

Gezinti yapmak, gezmek, dolaşmak

9. ‘İşve ile seyr iden ol serv-i hoşbālāyı gör
10. Sünbülinden diller asılmış şanavber kendidür

3. **seyr ide:-e**

Gazel 3

Mısra: 2

Gezinti yapmak, gezmek, dolaşmak

1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı qarşudan peydā
2. Meger ki seyr ide çıkmış güneş gibi tenhā

seyr it:-

1. **seyr itme:-me**

Gazel 59

Mısra: 4

Gezinti yapmak, gezmek, dolaşmak

3. Merħabā itmezseñ itme dostum ‘uşşāk ile
4. Cüft olup agyār ile bayram yirin seyr itme tek

seyrān:

1. **seyrān:**

Kaside 2

Mısra: 9

Gezme, gezinme

9. Murāduñ sipihr üzre seyrān ise
10. Tecerrüd kabül eyle ‘İsā şıfat

seyrān-ı gülistān it:-

1. **seyrān-ı gülistān itdiler:-di, -ler**

Gazel 23

Mısra: 10

Gül bahçesinde dolaşmak

9. ‘Āmriyā ben ħasta kaldum ğam bucağında dirīg
10. Her kişi yāriyle seyrān-ı gülistān itdiler

seyre var-:

1. **seyre varmış:-mış**

Kaside 1

Mısra: 5

Gezintiye çıkmak

5. Meger ki gülşen-i Firdevse seyre varmış imiş

6. Şüküfelerle anı zînet eylemiş havrâ

seyr-i gülistân id-:

1. **seyr-i gülistân ide:-e**

Gazel 66

Mısra: 9

Gül bahçesinde gezinti yapmak

9. Yârsuz seyr-i gülistân ide varsam ‘Amrî

10. Gül-i hamrâ görünür âteş-i süzânŝekil

seyr-i mecnûn:

1. **seyr-i mecnûn:**

Gazel 77

Mısra: 10

Aşk yüzünden aklı başından gitmiş görmek (isteyen)

9. Yâr kûyında beni görsün yabana gitmesün

10. Varuban dârü’ŝ ŝifâda seyr-i mecnûn isteyen

seyyidü’l vüzerâ:

1. **seyyidü’l vüzerâ:**

Kaside 1

Mısra: 36

Vezirlerin efendisi

35. Bilür misin neler itdüh baña zamâna uyup

36. İşitmeye mi didüh anı seyyidü’l vüzerâ

sez-:

1. **sezmezem:-mez, -em**

Gazel 92

Mısra: 2

Bir şeyi olmadan önce hissetmek

1. atı gönüllü ta kayasın sen
2. Sezmezem ki gönül yapasın sen

sıdk:

1. ıdkm:-*um*

Gazel 4

Mısra: **8**

Gerçeklik, doğruluk

7. ub gibi yaamı āk itmeyince arua
8. Ren olmaz ıdkm ey hrıd-i raānum saa

2. ıdk:

Gazel 40

Mısra: **12**

Gerçeklik, doğruluk

11. 'I ile geçdi 'mrmz 'Amrī
12. ıdk ile 'ālem içre ma'lmuz

sidre:

1. sidreden:-*den*

Gazel 52

Mısra: **9**

Ağaca tebih edilen, yedinci kat gökte bir makam ismi

9. Revide Sidreden çok mntehāsin
10. Glide gnca-i hāndāndan artu

sığ-:

1. sığmayan:-*ma, -y, -an*

Kaside 2

Mısra: **7**

Doldurmak, kaplamak

7. Gel ey māl ile 'āleme sığmayan
8. ara sinde yatsa gerek pāymāl

sığır:

1. ığırsın:-*sın*

Kıt'a 4

Mısra: **6**

Gevi getirenlerden, boynuzlu bykba evcil hayvanların genel adı

5. 'Āşık ol yoksa 'āşık olmazsañ
6. Çok şığırsın buzağudan şanadan

sihhat:

1. **şihhat:**

Gazel 102

Mısra: 10

Sağlık, afiyet

9. Dilberi bīmār idüp ağılatma ' Amrī bendeyi
10. Yā ilāhī şihhat erzānī kıl ol sulţānuma

sihr id-:

1. **sihr ider:-er**

Gazel 50

Mısra: 7

Büyülemek, büyü yapmak

7. Yā Rab ne sihr ider gözi bīmār gönlüme
8. Her şivesi şafa görünür her 'itābı luţf

2. **sihr idersin:-er, -sin**

Gazel 83

Mısra: 3

Büyülemek, büyü yapmak

3. Şürete girmiş per̄isin sihr idersin illere
4. Haţ getürmişsin yalandan hey ne pürtezv̄irsın

sihr it-:

1. **sihr itdi:-di**

Gazel 128

Mısra: 5

Büyülemek, büyü yapmak

5. Ne sihr itdi tılısımın bozdı 'aqluñ
6. Füsün ile haţ-ı 'anberfeşānı

sihr okı:

1. **sihr okıdur:-dur**

Gazel 41

Mısra: 2

Sihir oku II Sevgilinin kirpiği

1. Ğamze-i dilbere ciger döymez
2. Sihr oğıdur aña siper döyme

sihr ü efsün:

1. sihr ü efsün:

Gazel 77

Mısra: 14

Sihir ve büyü

13. Şehre ‘ Amrī geldügin diñ nüktedān dilberlere
14. Yanına gelsün ğazelde sihr ü efsün isteyen

sihr ü efsünlar:

1. Sihr ü efsünlar:-lar

Gazel 123

Mısra: 7

Sihir ve büyü

7. Sihr ü efsünlar yazup müşğ ile gül evrākına
8. Kıldı bu cādū cüdā ol gözi fettāndan beni

sil-:

1. sileyin:-e, -yin

Murabba 3

Mısra: 3

Silmek, temizlemek

3. Eteğüñle gözüm yaşın sileyin
4. Seni bir göreyin andan öleyin

silāhdār:

1. silāhdāruñdur:-uñ, -dur

Gazel 13

Mısra: 5

Padişahı veya sadrazam, vezir, beylerbeyi gibi bir devlet büyüğünü korumakla, silâhlarını muhafaza etmek ve bakımını yapmakla görevli kimse

5. Şāh-ı encüm silāhdāruñdur
6. Götürür elde tīg-i āteşbār

sīm ile zer:

1. sīm ile zer:

Gazel 32

Mısra: 2

Altın ve gümüş II Aşığın sararan teni altın renkli yani sararmış ve dökülen göz yaşları da gümüş rengine benzer

1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi küyuña güzer
2. Sefer üzre kişiye düşman imiş sîm ile zer

sımak-:

1. **şımaya:-ya**

Kaside 1

Mısra: **33**

Kırmak

33. Güzellere düşen oldur şımaya peymânın
34. Gerekdür eyleye begler hemîşe ‘ahde vefâ

2. **şımadum:-um**

Gazel 3

Mısra: **7**

Bozmak II Sözüni tutmamak

7. Tekellüf eyledi nüş it diyü sözün şımadum
8. Hemân dem itdi beni būselerle şekkerhâ

3. **şımasa:-sa**

Gazel 42

Mısra: **3**

Kırmak, yaralamak

3. Şımasa seng-i fūrkat perr ü bālin
4. İdeydi kıyuña cān murğı pervāz

sîmber:

1. **sîmber:**

Gazel 34

Mısra: **10**

Gümüş gibi beyaz göğüslü

9. Ne didilirse didiler ‘Amrī
10. Görmedük bunca sîmber didiler

2. **sîmberüm:-üm**

Gazel 73

Mısra: **1**

Gümüş gibi beyaz göğüslü

1. Zere döndi yüzüm ey sîmberüm
2. Olalı za'f-ı tenünden haberüm

sîm-i şâf:

1. sîm-i şâf:

Gazel 78

Mısra: 5

Saf gümüş II Sevgilinin boynu

5. Mühr urulmuş şem'-i kâfûrî midür ya sîm-i şâf
6. Yoğsa dendân zahmı mı nağş itdi yâruñ gerdenin

sîmîn sîmâ:

1. sîmîn sîmâ:

Kaside 1

Mısra: 16

Gümüş yüz, beyaz yüz

15. Bu hüsñ ü behcete taḥsîn ü âferînler kim
16. Naẓîri yok meger ol gülruḥ u sîmînsîmâ

sîmten:

1. sîmtendür:-dür

Kıt'a 5

Mısra: 4

Teni gümüş gibi olan

3. Hey ne on yüz de virsek olur aña
4. Sîmtendür koyanım onı bunı

sin:

1. sin:

Kaside 2

Mısra: 8

Mezar, kabir, çukur

7. Ḥam-ı mü diyüp ögdüğün mār olur
8. Şalar boynuña sin içinde kemend

2. sinden:-den

Gazel 75

Mısra: 5

Mezar, kabir, çukur

5. H̄am olsa k̄āmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden
6. İ̄şigün Ka`besi h̄aqqı sücüdum var saña kıblem

şın-:

1. **şınmak:-mak**

Kıt'a 2

Mısra: 2

Kırılmak, parçalanmak

1. Neng ü `arı put idinmekden ise biñ kerre
2. Ehl-i `irfan arasında uşanup şınmak yeg

sîne:

1. **sînem:-m**

Gazel 16

Mısra: 1

Gönül, kalp, yürek

1. Sînem ki şehā gamzeñ oқınıñ siperidür
2. Yir yir görinen dağlar āyîneleridür

2. **sînemi:-mi**

Gazel 17

Mısra: 1

Gönül, kalp, yürek

1. Sînemi h̄açer-i sitemle yarar
2. Anda kirpükleri h̄adengin arar

3. **sînesîne:-si, -ne**

Gazel 17

Mısra: 8

Gönül, kalp, yürek

7. Baht anuñ kim öper düşinde seni
8. Devlet anuñ ki sînesine şarar

4. **sînemde:-m, -de**

Gazel 28

Mısra: 1

Gönül, kalp, yürek

1. Sînemde dil ki ğam kafesi `andelîbidür
2. Başda belā-yı `ışk ile küllhan ğarîbidür

5. **sîne:**

Gazel 49

Mısra: 7
Gönül, kalp, yürek

7. Çāk oldı sīne hāk-i lehad gibi derd ile
8. Sūz-ı derūnı bilimedi hīç ehad dirīg

6. **sīnemi:-mi**

Gazel 51
Mısra: 1
Gönül, kalp, yürek

1. Sīnemi şad pāre kıldı tīg-i āteştāb-ı ışk
2. Dīde kan ırmağı oldı dāğ-ı dil girdāb-ı ışk

7. **sīnesi:-si**

Gazel 66
Mısra: 2
Gönül, kalp, yürek

1. Çün girībānın aça ol gül-i handānşekil
2. Görinür sīnesi hūrşīd-i dirahşānşekil

8. **sīneme:-me**

Gazel 68
Mısra: 9
Gönül, kalp, yürek

9. Kaddi yādına elifler çekdügince sīneme
10. Elleri kan olsa çeşmüm çeşmesinden yur idüm

9. **sineme:-me**

Gazel 74
Mısra: 7
Gönül, kalp, yürek

7. Sineme dāğ-ı miḥnet ise murād
8. Cānum üzre kolay efendicügüm

10. **sīnemde:-m, -de**

Gazel 86
Mısra: 5
Gönül, kalp, yürek

5. Sīnemde karar eylesesün sūz-ı firākuñ
6. Yağdı beni bunuñ gibi mihmān oda yansun

11. **sīnemüze:-müz, -e**

Gazel 107

Mısra: 5
Gönül, kalp, yürek

5. Yağalum sînemüze lāle gibi yir yir dāğ
6. 'Işk serhōşları āşüfte vü hayranlar ile

12. **sînedede:-de**

Gazel 126
Mısra: 3
Gönül, kalp, yürek

3. Sînedede defn olmuş idi genc-i 'ışk
4. Seyl-i sirişk açdı 'ayān eyledi

13. **sînem:-m**

Gazel 131
Mısra: 5
Gönül, kalp, yürek

5. Sînem gibi yir olmaz ğamzeñ oқına ammā
6. Jeng itmese peykānın қanlu cigerüm қanı

14. **sînemi:-mi**

Gazel 140
Mısra: 4
Gönül, kalp, yürek

3. Hıttuñı müşk-i Hıttā hālūñi 'anberden iden
4. Dil-i sūzānum ile sînemi micmer kıldı

sîne zahm:

1. **sîne zahmın:-ın**

Gazel 4
Mısra: 1
Kalp yarası

1. Ağlamadın sîne zahmın çeşm-i giryānum saña
2. Қandan oldı āşikāre rāz-ı pinhānum saña

sîne-i çäk:

1. **sîne-i çäkümde:-üm, -de**

Gazel 21
Mısra: 4
Parçalanmış göğüs, yaralı kalp

3. Gözler olmuşdur ser ā ser қanlar ağlar hālüme
4. Sîne-i çäkümde ğamzeñden açılan yaralar

sīne-i mecruh:

1. **sīne-i mecruḥuma:** -um, -a

Gazel 57

Mısra: 5

Yaralı göğüs

5. Her gice merhem şararken sīne-i mecruḥuma
6. Tır-i ğamzeñden cigerde ağulu peykān kōduñ

sīne-i sīmīn:

1. **sīne-i sīmīn:** -in

Gazel 3

Mısra: 12

Gümüş gibi beyaz olan göğüs

11. Terennüm eyleyürek ḥāba vardı mest oldu
12. Açıldı sīne-i sīmīn çözüldi bend-i kabā

2. **sīne-i sīmīn:**

Gazel 21

Mısra: 7

Gümüş sine

7. Sīne-i sīmīn açup ḥürşīd-i tābān gösterür
8. Şubḥ gibi yaqasın çāk eylese mehpāreler

sīne-i vīrān:

1. **sīne-i vīrānumuñ:** -um, -uñ

Gazel 55

Mısra: 6

Yıkık gönül

5. Āh kim seylāb-ı eşküm ğam girüp cān çıkmağa
6. Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānumuñ

siñek:

1. **siñek ağzı:**

Kıt'a 7

Mısra: 3

Çift kanatlılardan, karasinek, sivrisinek vb. pek çok çeşidi olan uçucu böceklerin ortak adı

3. Bir siñek ağzı yarını yirken
4. Kaqıyup didi kim ne poḥ yir şu

sīnem rebābı:1. **sīnem rebābı:****Murabba 5**

Mısra: 3

Sine, göğüs çalgısı

3. Çalınsun karşıña sīnem rebābı
4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüne

sınık:1. **şınıklığına:** -luğ, -in, -a**Gazel 53**

Mısra: 8

Kırıklık (kalp), yara, sıkıntı

7. Şişe şikeste olsa tırılmaz içinde çün āb
8. Gönlüm şınıklığına yaşum ‘alāmet ancak

2. **şınık:****Gazel 42**

Mısra: 6

Kırılmış

5. Şikeste dilde yok efgāna tākāt
6. Şınık şişe ne deñlü vire āvāz

sipend kıl-:1. **sipend kıl:****Kaside 2**

Mısra: 4

Üzerlik yapmak

3. Göyündür teni ser be ser şem ‘vār
4. Dil ü cāmı kıl ‘ışk odında sipend

siper:1. **siperidür:** -i, -dür**Gazel 16**

Mısra: 1

Kalkan

1. Sīnem ki şehā gamzeñ oğınuñ siperidür
2. Yir yir görinen dağlar āyīneleridür

2. siper:

Gazel 41

Mısra: 2

Kalkan

1. Ğamze-i dilbere ciĝer döymez
2. Siĝr oĝıdur aña siper dyme

sipih:

1. sipih:

Kaside 2

Mısra: 9

Gök, sema

9. Murāduñ sipih üzre seyrān ise
10. Tecerrüd kabl eyle ‘İsā Şıfat

sipih-i kerem:

1. sipih-i keremsin: -sin

Kaside 1

Mısra: 49

İzzet Şeref gĝ

49. Sen ol sipih-i keremsin ki ebr-i luĝfuñdan
50. Aĝıldı glŐen-i cd u yüceldi serv-i seĝā

sır:

1. Şırsa: -sa

Gazel 41

Mısra: 7

Gizli olan Şey

7. Gözlerüñ Şırsa tañ mı gönlümüzi
8. Meste dükkān-ı ŐiŐeger döymez

2. sır:

Gazel 70

Mısra: 10

Gizli olan Şey

9. ‘Amriyā bülbül-i ĝudsīye sebaĝ virseñ olur
10. Szlerñde senüñ inŐāf ki ĝoĝ sır gördüm

sîrâb kıl-:

1. sîrâb kılma:-*ma*

Gazel 130

Mısra: **9**

Suya doymuş, suya kanmış

9. Zülâl-i vaşl ile sîrâb kılma

10. *Ço yansun bu dil-i âşüftehâli*

şîrâr-ı dūd-ı âh:

1. şîrâr-ı dūd-ı âhumdan:-*um, -dan*

Gazel 59

Mısra: **6**

Gam ahının kıvılcımı

5. Yârı gördüm kırmızı güller taķınmış ben daķı

6. Başuma taķdum şîrâr-ı dūd-ı âhumdan çiçek

sîrât-ı müstakîm:

1. şîrât-ı müstakîm:

Kıt'a 9

Mısra: **3**

En doğru yol

3. 'Işkuñı buldum şîrât-ı müstakîm

4. Yol budur ğayrı tarîķa girmeyem

sirişk:

1. sirişkümle:-*üm, -le*

Gazel 132

Mısra: **8**

Gözyaşı

7. Defter-i derd ü belâdur okıyup añlayana

8. Rüy-ı zerdüm ki sirişkümle münakķaş düşdi

sırr:

1. sırrı:-*t*

Gazel 1

Mısra: **9**

Gizli husus

9. Bildüñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin

10. Taḅ'-ı hayālengîz ü zîhn-i ḥurdedān virmiş saña

2. **sırrını:-ın, -i****Gazel 61**Mısra: **14***Gizli husus*

13. ‘Amrī Mecnūn-ı ‘Amirīdür eger

14. Varsa sırrını añlayan sözümün

sırr-ı hakk:1. **sırr-ı Hakkā:-a****Gazel 8**Mısra: **4***İlahi sır*

3. Zāhidā nā ehle söz açma rümūz-ı ‘ışqdan

4. Sırr-ı Hakkā ‘ārif iseñ kılma nādān ile bahs

sırr-ı ışkı:1. **sırr-ı ışkı:-i****Gazel 76**Mısra: **13***Aşk sırrı*

13. Kim okur kim diñler idi sırr-ı ‘ışkı ‘Amriyā

14. İkiyüzlü defterümdür illere destān iden

sitāre:1. **Sitāreñ:-ñ****Gazel 7**Mısra: **3***Yıldız*

3. Sitāreñ yok çü mehrülardan ey dil

4. Bulardan vāz gel hey bīsa ‘ādet

sitem ta‘līm id-:1. **sitem ta‘līm ider:-er****Gazel 97**Mısra: **8***Zulüm etmek, eziyet etmek*

7. Gözüñ koltuğına girüp kaçuñuñ

8. Sitem ta‘līm ider bilmez amān da

sitem-i cevr:

1. **sitem-i cevrüñi:**-üñ, -i

Gazel 30

Mısra: 4

Cefa şikayeti

3. Azacuk cānlu olanlar yöreñe uğramasun

4. Şiveñi çok sitem-i cevrüñi vāfir dirler

sitem-i gerdiş-i gerdan:

1. **sitem-i gerdiş-i gerdan:**

Gazel 121

Mısra: 10

Feleğın zulmü

9. Nüş-ı vaşl ister iken nış-i firak oldı naşib

10. Sitem-i gerdiş-i gerdan ile öldüm gitdi

siyāh:

1. **siyāh:**

Kaside 2

Mısra: 8

Kötü, iyi olmayan

7. Ne yüzden varam Hāzret-i Hāğğa kim

8. Yüzüm qaradur elde nāmem siyāh

siyhçerde:

1. **siyhçerde:**

Gazel 19

Mısra: 1

Esmere

1. Ol siyhçerde ki āşüb-ı dil ü dīnümdür

2. Severem ben anı kim çeşm-i cihānbīnümdür

sôfi:

1. **şôfi:**

Gazel 2

Mısra: 8

Tasavvuf ehli kimse, derviş, mutasavvıf

7. Āsitān-ı dilberümde ҡo beni hāk olayın
8. Var mübārek ola şôfi Cennetü'l Me'vā saña

2. şôfi:

Gazel 45

Mısra: 7

Tasavvuf ehli kimse, derviş, mutasavvif

7. Gel şafā-yı bāṭın isterseñ ki şôfi muğbeçe
8. Bāde virsün tacı vir ol pārsalıkdan hūlās

3. şôfi:

Gazel 96

Mısra: 9

Tasavvuf ehli kimse, derviş, mutasavvif

9. 'Amrīce şôfi olur mı zāhidā bi'llāhi kim
10. Kılmadın cum'a namāzın gitmedi meyḫāneye

4. şôfiyi:-yi

Gazel 106

Mısra: 13

Tasavvuf ehli kimse, derviş, mutasavvif

13. Gel berü mescidde ön şaf gözleyen şôfiyi gör
14. Menzili meyḫanede şaff-ı ni'āl oldı yine

5. şofi:

Gazel 110

Mısra: 4

Tasavvuf ehli kimse, derviş, mutasavvif

3. Kaşuñ mihrābı içre çeşm-i mestüñ
4. Görelden tırılmaz şofi namaza

şofilik:

1. şofilik:

Gazel 30

Mısra: 7

Sofi olma, mutasavvif olma durumu

7. Şofilik şatmayalum bunda ki dil naḫdin alır
8. Büt-i sīmınler olur buña Manastır dirler

şofigā:

1. şofigā:

Gazel 47

Mısra: 3
Ey sofî

3. 'Işık cāmın sen de tatsañ şôfiyâ
4. Cübbe vü destāruñ oynardı semâ'

2. **şôfiyâ:**

Gazel 78
Mısra: 9
Ey sofî

9. 'Amrîyi maḥbūbdan men' eyleme tek şôfiyâ
10. Var saña bağışladum va'llāhi cennet gülşenin

sög:

1. **sögdî:-di**

Gazel 3
Mısra: 9
Sövmek, kötü söz söylemek

9. Tebessüm eyleyürek gâh dögdî geh sögdî
10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefâ

2. **sögmek:-mek**

Kıt'a 7
Mısra: 2
Sövmek, kötü söz söylemek

1. Sāğarî hey ne ṭurfa keçküldür
2. Kim aña sögmek oldı 'âdet ü ḥū

3. **söger:-er**

Gazel 18
Mısra: 12
Sövmek, kötü söz söylemek

11. Kūfl-i mercān açup la'l ü güher dürcinden
12. Dilin uzaduban ağızuma söger nāzlanur

4. **sögdüince:-düğ, -ince**

Gazel 29
Mısra: 8
Sövmek, kötü söz söylemek

7. Destbāzî eyler iken buse añañ dil virüp
8. Sögdüince gül gibi ḥumret gelür mergüb olur

5. **sögse:-se****Gazel 30**Mısra: **6***Sövmek, kötü söz söylemek*

5. Kudretüm yok ki tudağın kimün ağzına diyem
6. Sögse de dögse de öldürse de kâdir dirler

6. **söger:-er****Gazel 34**Mısra: **8***Sövmek, kötü söz söylemek*

7. Buse añsam ‘aceb ne diye didüm
8. Ne disün ağzuña söger didiler

7. **sögerek:-erek****Gazel 60**Mısra: **4***Sövmek, kötü söz söylemek*

3. Didüm ki beñzümi gör al du ‘amı rahm eyle
4. Yüzüme bakmayuban gitdi ağzuma sögerek

8. **sögmedin:-me, -din, -****Gazel 68**Mısra: **14***Sövmek, kötü söz söylemek*

13. ‘Amriyā dün mest iken buse kinār añdum gibi
14. Küsmiş ancak sögmedin geçdi bugün maḫhūr idüm

9. **sögersin:-er, -sin****Gazel 91**Mısra: **9***Sövmek, kötü söz söylemek*

9. Egerçi ‘Amriye şimdi sögersin ey dilber
10. Velī dem ola ki biñ biñ du ‘ālar eylesin

10. **söger:-er****Gazel 108**Mısra: **7***Sövmek, kötü söz söylemek*

7. Tatlu tatlu ki söger busesin alduqça ḫabīb
8. Pür ider ağzumuzu sükkerī ḫalvālar ile

11. **sögse:-se****Gazel 136**Mısra: **8***Sövmek, kötü söz söylemek*

7. Sākī ki taldurup kadehi şunsa iç diyü
8. Sögse tudağı ağızuma da nüş-ı cān idi

12. **sögmege:-meg, -e****Gazel 17**Mısra: **6***Sövmek, kötü söz söylemek*

5. Severem didüğüm diler dilber
6. Ağızuma sögmege bahane arar

sohbet:1. **şoḫbeti:-i****Gazel 56**Mısra: **4***Söyleşmek, hasbihal etmek*

3. Rüşen eylerken cemālūñ her gice cān bezmini
4. Şoḫbeti bozduñ bizi şem ‘-i şebistānsuz ḳoduñ

2. **şoḫbet:****Gazel 107**Mısra: **10***Söyleşmek, hasbihal etmek*

9. Āḫiretde şorusın vire güzelsüz mey içüp
10. Ol ki şoḫbet hevesin ide girāncānlar ile

3. **şoḫbet:****Gazel 108**Mısra: **4***Söyleşmek, hasbihal etmek*

3. Meye düşmiş yürür āvāre benüm gibi ḫabāb
4. Bir nefes şoḫbet için dilber-i ra ‘nālar ile

4. **şoḫbet itsem:-se, -m****Gazel 65**Mısra: **5***Söyleşmek, hasbihal etmek*

5. Şoĥbet itsem sensüz ey can bezminün ārāyişi
6. Göz yaşıyle içdügüm ĥün-ı cigerdür mül degül

soñ:

1. **şoñı:-ı**

Gazel 53

Mısra: **6**

Sonuç

5. Hercāyīler seversin gel tevbe eyle ey dil
6. Her işlenen günāhuñ şoñı nedāmet ancak

soñ elvedā´:

1. **şoñ elvedā´:**

Gazel 47

Mısra: **2**

Son ayrılık

1. Geldi ĥaṭ can virdügümde ne nizā´
2. Ölmedin bir buse şun şoñ elvedā´

soñra:

1. **şoñra:**

Murabba 4

Mısra: **3**

İçinde bulunulan veya bahsedilen ânın daha ilerisindeki bir zamanda, bilâhare

3. Öldürüp ammā ki şoñra yār idinme düşmeni
4. Hāy efendüm hey begüm kıan eyle kıanün eyleme

2. **sonra:**

Gazel 89

Mısra: **10**

İçinde bulunulan veya bahsedilen ânın daha ilerisindeki bir zamanda, bilâhare

9. Sen buse ile gönlini ´ Amrīnūñ alıgör
10. Ben ödeyeyin olur iseñ sonra peşimān

sor-:

1. **şorsun:-sun**

Gazel 22

Mısra: **9**

Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek

9. Müşkili var ‘Amrînün yok dime şorsun dostum
10. Leblerüñ rengi cigerler kanı midür mül midür

2. **şorma:-ma**

Gazel 28

Mısra: 7

Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek

7. Ne kışşa diyü şorma dil-i derdmende ki
8. Ğam hışşesi vü ğuşşā vü miḥnet naşībidür

3. **şorduğum:-duğ, -um**

Gazel 90

Mısra: 11

Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek

11. Şorduğum bu bilmezem kim buse dirler ol midür
12. Mive-i bağ-ı maḥabbet şulu şeftālū diyen

4. **şormadum:-ma, -du, -m**

Gazel 129

Mısra: 8

Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek

7. Küfr-i zülfüne virdüm imānı
8. Müftīye şormadum ḥaṭā mı ki

5. **şordum:-du, -m**

Gazel 8

Mısra: 7

Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek

7. Derdüme la‘inden em şordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḥş

şorusın vire:

1. **şorusın vire:-e**

Gazel 107

Mısra: 9

Sorulara cevap vermek

9. Āḥiretde şorusın vire güzelsüz mey içüp
10. Ol ki şoḥbet hevesin ide girāncānlar ile

söyle:-**1. söyleyelüm:-ye, -lüm****Murabba 2**Mısra: **1***Demek, anlatmak*

1. ‘ Amriyā söyleyelüm sūz ile eş‘arı yine
2. Çekelüm būseye ol la‘l-i şekerbārı yine

2. söylerin:-r, -in**Kaside 2**Mısra: **1***Demek, anlatmak*

1. Saña söylerin diñle hey derdmend
2. Ola kim müfid ola dārū-yı pend

3. söyle:**Gazel 13**Mısra: **14***Demek, anlatmak*

13. ‘ Āşıkam tatlu tatlu sözlerine
14. Söyle ey tūtī-i şekergüftār

4. söylesem:-se, -m**Gazel 61**Mısra: **8***Demek, anlatmak*

7. Sen ü ben tutaşam direm ey şem‘
8. Söylesem saña göynüğün özümün

5. söyleyelüm:-yelüm, -**Gazel 79**Mısra: **8***Demek, anlatmak*

7. Ben yā mıyam ki ham ola kaddüm didüm didi
8. Oğ gibi toğru söyleyelüm yā degül misin

6. söylenürse:-nür, -se**Gazel 96**Mısra: **7***Demek, anlatmak*

7. Katı sözler söylenürse ‘āşıkā olmaz ġarīb
8. Her tarafından seng atılsa tañ degül dīvāneye

7. söyle:

Gazel 116

Mısra: 3

Demek, anlatmak

3. Gel beñzeriyle söyle eyā ḥāce-i zamān

4. Cān ile būseni alalum beñzeri ise

8. söyleme:-me

Gazel 138

Mısra: 8

Demek, anlatmak

7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi

8. Çok sözi ço bulduğunu söyleme şeydālar gibi

9. söylemiş:-miş

Gazel 5

Mısra: 10

Demek, anlatmak.

9. Acı diller vireyin ‘Amrīye cān virsün dimiş

10. Hey ne şīrīn söylemiş la‘l-i şeker güftārın öp

10. söyle:

Gazel 33

Mısra: 3

Demek, anlatmak

3. Söyle kim gülzāra ilte bŷy mŷyuñdan nesīm

4. Her biten reyḥānı miskīn ü ‘abīrefşān olur

söyleş-:

1. söyleşem:-em

Gazel 76

Mısra: 11

Konuşmak

11. Rŷz-ı maḥşerde senŷñle Ḥaḳ ḳatında söyleşem

12. Ey beni ṭopraḡa şalup ḥāk ile yeksān iden

2. söyleşem:-em

Gazel 105

Mısra: 16

Konuşmak

15. ‘Amriyā eş ‘āruña öykünmek istermiş senüñ
16. Buluşuban söyleşem ben bülbül-i şeydā ile

söylet-:

1. söylet:

Murabba 1

Mısra: 1

Çalmak (müzik aletini)

1. Muṭribā sūz ile söylet sâzı cūş eyyāmıdır
2. Kim gül-i ter devridür cūş u ḥurūş eyyāmıdır

2. söylet:

Gazel 19

Mısra: 11

Konuşturmak

11. ‘Amriye buse virüp rağbet ile söylet kim
12. Ḥüblar ḥüsninün arāyişi taḥsīnümdür

söyün-:

1. söyünse:-se

Gazel 6

Mısra: 7

Sönmek, parlaklığı gitmek

7. Ḳandīller söyünse ne ğam geldi ise ‘īd
8. Şimden girü münevver ider bezmi cām-ı nāb

2. söyünmedin:-me, -din

Murabba 3

Mısra: 3

Sönmek, parlaklığı gitmek

3. Daḥi söyünmedin ‘ömrüm çerāğı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

3. söyünmişdür:-miş, -dür

Gazel 31

Mısra: 4

Sönmek, parlaklığı gitmek

3. Ṭañ mı ‘ālem gözüme tār olsa
4. Şem ‘-i baḥtum benüm söyünmişdür

söz:1. **sözinde:-in, -de****Kaside 1**Mısra: **46***Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelimeler, laf, kavil*

45. Kaçan ki ağız açma mürdeler hayat bulur

46. Meger sözünde var enfâs-ı mu'ciz-i 'İsâ

2. **sözünden:-ün, -den****Gazel 2**Mısra: **6***Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelimeler, laf, kavil*

5. Dir imişsin dilber oldur 'aşıkla lutf eyleye

6. Bu sözünden 'aşık oldu ser be ser dünyâ saña

3. **Sözüm:-üm****Kaside 2**Mısra: **1***Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelimeler, laf, kavil*

1. Sözüm güş kıl olma dünyâperest

2. Ki tâ ırmeye her deniden şikest

4. **sözüm:-üm****Kaside 2**Mısra: **9***Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelimeler, laf, kavil*

9. Delil oldu her bir sözüm aña kim

10. Vücüd-ı cihâna 'ademdür me'al

5. **sözi:-i****Kaside 2**Mısra: **9***Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelimeler, laf, kavil*

9. Ham-ı mü sözi dâmdur 'Amriyâ

10. Anı ço bunu eyle terci'-i bend

6. **sözin:-in****Gazel 3**Mısra: **7***Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelimeler, laf, kavil*

7. Tekelluf eyledi nüş it diyü sözün şımadum

8. Hemân dem itdi beni büselerle şekerhâ

7. **sözlerine:**-ler, -in, -e**Gazel 13**

Mısra: 13

Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelimeler, laf, kavil

13. 'Aşıkam tatlu tatlu sözlerine

14. Söyle ey tütü-i şekergüftâr

8. **sözüne:**-üñ, -e**Gazel 46**

Mısra: 2

Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelimeler, laf, kavil

1. Öykünürse kākülüne nāfe-i tātârı aş

2. Beñzedürse sözüne özin dür-i şehvârı aş

9. **sözlerüm:**-ler, -üm**Gazel 52**

Mısra: 16

Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelimeler, laf, kavil

15. Nazar ehliyseñ eyle billāh inşāf

16. Degül mi sözlerüm Selmāndan artuğ

10. **sözümün:**-üm, -ün**Gazel 61**

Mısra: 14

Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelimeler, laf, kavil

13. 'Amrī Mecnün-ı 'Amirīdür eger

14. Varsa sırrını añlayan sözümün

11. **söz:****Gazel 64**

Mısra: 4

Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelimeler, laf, kavil

3. Yâr göñlüne nedür hoşca gelen didi didüm

4. Beng ile söz geçicek büse-i şîrîn dilemek

12. **sözi:**-i**Gazel 64**

Mısra: 10

Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelimeler, laf, kavil

9. 'Amriyā her kişiye ya 'nī ferah virmez mi

10. Şuğ dilberler arasında olan sözi demek

13. **sözleründe:-ler, -üñ, -de****Gazel 70**

Mısra: 10

Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelim, laf, kavi

9. ‘Amriyā bülbül-i kudsiye sebak virseñ olur

10. Sözleründe senüñ inşâf ki çok sır gördüm

14. **söze:-e****Gazel 77**

Mısra: 2

Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelim, laf, kavi

1. Sâkîyi ağzından öpsün cām-ı gülgün isteyen

2. Söze çeksün lâ‘l-i nâbın dürr-i meknün isteyen

15. **sözleründen:-ler, -üñ, -den****Gazel 80**

Mısra: 7

Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelim, laf, kavi

7. Kaş u gözle sözleründen ‘aklı aldurdum diriğ

8. Uğrun uhrun bakışuñdan gitdi iman el amân

16. **sözün:-üñ****Gazel 86**

Mısra: 9

Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelim, laf, kavi

9. Çün fâyide virmez sözüñ ol bülbül-i kudse

10. ‘Amrî n’ideyin defter ü dîvân oda yansun

17. **söz:****Gazel 95**

Mısra: 10

Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelim, laf, kavi

9. Kim bilür kankı ‘aşıkuñ dilisin

10. Söz bilenden yiter nihân eyle

18. **sözini:-in, -i****Gazel 107**

Mısra: 13

Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelim, laf, kavi

13. Muṭribā sāzuña ‘Amrî sözini demsâz it

14. Ki düşe gülguleler ‘âleme efgânlar ile

19. **sözin:-in****Gazel 47**

Mısra: 5

Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelimeler, laf, kavil

5. Gūş idüp bülbül sözin mey nūş kıl
6. Kılma vā'iz kıl u kālın istimā'

söz aç:1. **söz açma:-ma****Gazel 8**

Mısra: 3

Bahis konusu etmek, söylemek

3. Zāhidā nā ehle söz açma rümūz-ı 'ışkdan
4. Sırr-ı Hakkā 'ārif iseñ kılma nādān ile bahş

söze gel-:1. **söze gelse:-se****Gazel 22**

Mısra: 7

Konuşmak, sohbet etmek

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevk ile
8. Dirlir ol hūr-ı behište gül midür bülbül midür

2. **söze gel:****Murabba 5**

Mısra: 2

Konuşmak, sohbet etmek

1. Gözüñ aç hāl-i 'uşşāka nazar kıl
2. Söze gel meclisüñ naqlin şeker kıl

söze getir-:1. **söze getiren:-en****Gazel 19**

Mısra: 9

Dile getirmek, konuşturmak

9. Gül degül 'āşık idüp bülbüli söze getiren
10. Medh-i hüsnünde olan defter-i renginümdür

sözleri:**1. sözleri:****Gazel 103**Mısra: **10***Söz, kelimelerden oluşan kavram bütünlüğü, kelâm, kavl***9.** Vaşf eyleyeli gül gibi ruhsârunı ‘Amrî**10.** Rengîn añılur sözleri eş‘âr arasında**su:****1. şu:****Kaside 1**Mısra: **29***Su***29.** Ayağũ izi alup hakde şu olmuşdur**30.** Yüzümde göz didüğüm oldur ey büt-i ra‘nâ**2. şuyla:-y, -la****Kaside 1**Mısra: **65***Su***65.** Ne şuyla yuduñ ezel şubhı dest-i deryâyı**66.** Ki atrası irüp itdi bihârı gevherzâ**3. şu:****Murabba 2**Mısra: **1***Su***1.** şu gibi ayağa düşüp yüzümüz hak idelüm**2.** Yuyalum arıdalum yolumuzı pak idelüm**4. şu:****Kaside 2**Mısra: **4***Su***3.** Ne od gibi serkeşlik it germ olup**4.** Ne şu gibi ol her řas altında pest**5. şu:****Gazel 20**Mısra: **12***Su*

11. Tās alupdur ḥabābdan eline
12. Oldı şu gül yüzünçün āyinedār

6. **şudandur**: -dan, -dur

Gazel 35

Mısra: 9

Su

9. Şudandur açılan güller çemende
10. Ne feyz itdi nazar kıl cezb-i dīdār

7. **şuyı**: -yı

Gazel 38

Mısra: 2

Su

1. Leblerüñ cān meclisinde mīve-i ter kendidür
2. Tammağa turur şuyı lezzetde şekker kendidür

8. **su**:

Gazel 112

Mısra: 6

Su

5. Çokdan yanardı āteş-i ahumla nüh felek
6. Yaşum su sepmese dil-i sūzānum üstine

şubḥ:

1. **şubḥ**:

Gazel 4

Mısra: 7

Sabah vakti, tan yerinin ağardığı zaman, tan vakti, fecir

7. Şubḥ gibi yaqamı çāk itmeyince karşıña
8. Rüşen olmaz şıdķum ey hūrşīd-i raḥşānum saña

2. **şubḥ**:

Gazel 21

Mısra: 8

Sabah vakti, tan yerinin ağardığı zaman, tan vakti, fecir

7. Sīne-i sīmīn açup hūrşīd-i tābān gösterür
8. Şubḥ gibi yaqasın çāk eylese mehpāreler

3. **şubḥ**:

Gazel 112

Mısra: 7

Sabah vakti, tan yerinin ağardığı zaman, tan vakti, fecir

7. Her şubḥ rīsmān gözedür nūrdan güneş
8. Kurmağa çetr-i rif'ati sulṭānum üstine

subḥgāh:

1. **şubḥgāh:**

Kaside 2

Mısra: **10**

Sabah vakti

9. Budur defter-i gülde maşṭūr olan
10. Budur bülbülüñ virdi her şubḥgāh

suç:

1. **Şuçumı:-um, -i**

Murabba 3

Mısra: **1**

Kabahat, hata

1. Şuçumı bilmezsin bildür bileyin
2. Niçe ağlayayın ben de güleyin

2. **şuçı:-i**

Murabba 5

Mısra: **1**

Kabahat, hata

1. Nedür 'āşıklaruñ suçı günāhı
2. Göke irgürdiler feryād u āhı

3. **şuçum:-um**

Gazel 91

Mısra: **5**

Kabahat, hata

5. Be-hey begüm kuluñam didügüm midür suçum
6. Ki ben gedāya hezārān belālar eyleyesin

suçla:-

1. **şuçlama:-ma**

Gazel 68

Mısra: **3**

Suçlu göstermek

3. İçmesem kâdir degüldüm gel beni suçlama kim
4. Bir güzel sākī elinden n'eyleyem mecbur idüm

sücūd:1. **sücūdum:-um****Gazel 75**

Mısra: 6

Secde

5. H̄am olsa k̄āmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden

6. İşıgūñ Ka 'besi haqqı sücūdum var saña kıblem

2. **sücūd eyle:****Kaside 2**

Mısra: 7

Secde etmek

7. Sücūd eyle her h̄āke baş çekme kim

8. Melekvār olasın felek menzilet

3. **sücūd it:****Gazel 7**

Mısra: 9

Secde etmek

9. Sücūd it mest olup yār ışiginde

10. Yeter 'uşşāka 'Amrī bu 'ibādet

sücūda var:1. **sücūda varduğı:-duğ, -ı****Gazel 75**

Mısra: 4

Secde etmek

3. Cemālūñ muşhafından āyet-i secde oğur diller

4. Anuñçündür sücūda varduğı ehl-i şafa kıblem

sūhte pervāne:1. **sūhte pervāne:****Gazel 19**

Mısra: 5

Yanmış pervane II Aşığın gönlü

5. Şem '-i bezmin tolanan sūhte pervāne degül

6. Göynügin yanmağa varan dil-i miskīnümdür

sükker:**1. sükker:****Gazel 143**

Mısra: 2

Şeker II Sevgilinin dudağı

1. Ol ki nūş eyler ciger kanın mey-i aḥmer gibi
2. Nuḳl-i ğamdur yidügi ey ğonca leb sükker gibi

sükkeri halvālar:**1. sükkeri halvālar:-lar****Gazel 108**

Mısra: 8

Tatlı, şekerli helva

7. Tatlı tatlı ki söger büsesin alduḳça ḥabīb
8. Pür ider ağzumuzu sükkeri halvālar ile

süleymān:**1. Süleymān:****Gazel 89**

Mısra: 1

Hz. Süleyman (as) peygamber (Hz süleymanın cinlere olan hükümdarlığı dolayısıyla cinleri yakından görmüştür)

1. Kim gördi senüñ gibi perizād Süleymān
2. La'ola lebi ḳaddi gümüş serv-i ḥıramān

sultān:**1. sultānum:-um****Gazel 4**

Mısra: 14

Pâdişah âilesine mensup anne, kız kardeş, kız çocuk gibi kadınlara verilen unvan II Sevgili

13. Her deninüñ biñ dili var ben şadef gibi ḥamūş
14. Gevherüm kim 'arz ide devletlü sultānum saña

2. sultānısın:-ı, -sın**Murabba 4**

Mısra: 3

Pâdişah âilesine mensup anne, kız kardeş, kız çocuk gibi kadınlara verilen unvan II Sevgili

3. Hūblar sulṭānısın bi'llāh yavuz ad eyleme
4. Hāy efendüm hey begüm ḳan eyle ḳānūn eyleme

3. **sulṭānumuñ**: -um, -uñ

Gazel 55

Mısra: 10

Pâdişah âilesine mensup anne, kız kardeş, kız çocuk gibi kadınlara verilen unvan II Sevgili

9. Āsitān-ı dilberüme luṭf idüp bi'llāhi var
10. 'Amriyā benden elin öp ol güzel sulṭānumuñ

4. **sulṭānıdur**: -ı, -dur

Gazel 78

Mısra: 3

Pâdişah âilesine mensup anne, kız kardeş, kız çocuk gibi kadınlara verilen unvan II Sevgili

3. Mısr-ı dil sulṭānıdur ol dilber-i Yūsuf cemāl
4. Devlet-i vaşlın dilerseñ ḳoma elden dāmenin

5. **sulṭānı**: -ı

Gazel 99

Mısra: 14

Pâdişah âilesine mensup anne, kız kardeş, kız çocuk gibi kadınlara verilen unvan II Sevgili

13. 'Işḳ āsitānesinde yüzün ḥāḳ iden gedā
14. Yād-ı vezīr ḳılmaya sulṭānı anmaya

6. **sulṭānuma**: -um, -a

Gazel 102

Mısra: 10

Pâdişah âilesine mensup anne, kız kardeş, kız çocuk gibi kadınlara verilen unvan II Sevgili

9. Dilberi bīmār idüp ağlatma 'Amrī bendeyi
10. Yā ilāhī şıḥḥat erzānī ḳıl ol sulṭānuma

7. **sulṭānlar**: -lar

Gazel 107

Mısra: 2

Pâdişah âilesine mensup anne, kız kardeş, kız çocuk gibi kadınlara verilen unvan II Sevgili

1. Bāde-i la'ı içelüm bīser ü sāmānlar ile
2. 'Işḳ tācın urunan başına sulṭānlar ile

8. sultān:**Gazel 110**

Mısra: 5

Pâdişah âilesine mensup anne, kız kardeş, kız çocuk gibi kadınlara verilen unvan II Sevgili

5. Özi sultān 'ālem bendesiyken

6. Kūl itdi 'ışk Mahmūdı Ayāza

9. sultānum:-um**Gazel 112**

Mısra: 8

Pâdişah âilesine mensup anne, kız kardeş, kız çocuk gibi kadınlara verilen unvan II Sevgili

7. Her şubh rīsmān gözedür nūrdan güneş

8. Kırmağa çetr-i rif'ati sultānum üstine

sultān-ı 'ālemgīr:**1. sultān-ı 'ālemgīrsin:-sin****Gazel 83**

Mısra: 10

Alemleri fetheden hükümdar II Sevgili

9. Tutdı āfākı cemālün kaçma 'Amrīden begüm

10. Kūl gerekmez mi saña sultān-ı 'ālemgīrsin

sultān-ı 'ışk:**1. sultān-ı 'ışk:****Gazel 112**

Mısra: 3

Aşk sultanı II Sevgili

3. Sultān-ı 'ışk hıl'atine la'l tūgmedür

4. Kanlu yaşum ki tımdı girībānum üstine

sulu şeftālū:**1. şulu şeftālū:****Gazel 90**

Mısra: 12

Sulu şeftali II Öpücük

11. Şorduğum bu bilmezem kim buse dirler ol mıdur

12. Mīve-i bāğ-ı maḥabbet şulu şeftālū diyen

sun-:1. **şunsın:-sın****Kaside 1**Mısra: **69***Vermek, uzatmak, takdim etmek*

69. Seni koyup kime şunsın 'inān-ı devleti çarḥ

70. Bu deñlü dīde-i bīnāsı var degül a'mā

2. **şunar:-ar****Kaside 2**Mısra: **5***Vermek, uzatmak, takdim etmek*

5. Bilürseñ saña zehr-i kâtil şunar

6. Nigār-ı şekerleb büt-i nüşhand

3. **şunar:-ar****Gazel 96**Mısra: **5***Vermek, uzatmak, takdim etmek*

5. Cur'asından nüş-ı cān şunar raḳībe her zamān

6. Baña gelse zehr-i kâtil taldurur peymāneye

4. **şun:****Gazel 127**Mısra: **6***Vermek, uzatmak, takdim etmek*

5. Hafaḳān oldum intizār ile gel

6. Şun lebüñden şarāb-ı 'unnābı

5. **şunsa:-sa****Gazel 136**Mısra: **7***Vermek, uzatmak, takdim etmek*

7. Sākī ki taldurup ḳadeḫi şunsa iç diyü

8. Sögse tudağı ağızuma da nüş-ı cān idi

6. **şundi:-dı****Gazel 142**Mısra: **7***Vermek, uzatmak, takdim etmek*

7. Bir ḳadeḫ şundi baña sākī-i 'ışḳ

8. İkilik gitdi vaḫdet el virdi

7. **şunmuş:-miş****Gazel 1**

Mısra: 3

Vermek, uzatmak, takdim etmek

3. Dil şaydına gīsūñ ile şunmuş kemend-i ‘anberīn
4. Cān kaşdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

sünbül:1. **sünbülüne:-üñ, -e****Murabba 5**

Mısra: 2

Sünbül çiçeği II Saç kıvrımı, zülüf

1. Gönül bağlandı müşkīn kākülüne
2. Yaşumdan şebnem irdi sünbülüne

2. **sünbülüne:-ün, -e****Murabba 5**

Mısra: 1

Sünbül çiçeği II Saç kıvrımı, zülüf

1. Gül-i ter sünbülüne pister olmuş
2. Leb-i la‘lūñ emilmiş cevher olmuş

3. **sünbül:****Kıt'a 10**

Mısra: 4

Sünbül çiçeği II Saç kıvrımı, zülüf

3. Gönül reyhāncısı āvāre düşmüş
4. Cemālūñ gülşeninde sünbül ister

4. **sünbül:****Gazel 22**

Mısra: 1

Sünbül çiçeği II Saç kıvrımı, zülüf

1. Halka halka aşılınlar saç mıdur sünbül midür
2. Dāne dāne görinenler beñ midür fülful midür

5. **sünbüllerin:-ler, -in****Gazel 23**

Mısra: 7

Sünbül çiçeği II Saç kıvrımı, zülüf

7. Şaçdılar sünbüllerin gülberg-i ra‘nā üstine
8. Bülbül-i şeydā gibi ‘uşşākı hayrān itdiler

6. **sünbülinden:-in, -den****Gazel 38**Mısra: **10***Sünbül çiçeği II Saç kıvrımı, zülûf*

9. 'İşve ile seyr iden ol serv-i hoşbālâyı gör
10. Sünbülinden diller asılmış şanavber kendidür

7. **sünbül:****Gazel 44**Mısra: **4***Sünbül çiçeği II Saç kıvrımı, zülûf*

3. Gözüm ol nergis için vālih ü hayrān kalmış
4. Gönlüm ol sünbül için zār u perīşān olmuş

8. **sünbüllerinden:-ler, -in, -den****Gazel 76**Mısra: **1***Sünbül çiçeği II Saç kıvrımı, zülûf*

1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
2. Göze göz nergisleriyle vālih ü hayrān iden

9. **Sünbül:****Gazel 84**Mısra: **3***Sünbül çiçeği II Saç kıvrımı, zülûf*

3. Sünbül diyü kühsār etegin tutduğum ol kim
4. Şūrīde vü dīvāneyem ol kākül ucından

10. **sünbülün:-üñ****Gazel 117**Mısra: **6***Sünbül çiçeği II Saç kıvrımı, zülûf*

5. Pāre pāre yüregüme lāle gibi dāğ urup
6. Sünbülün gibi perīşān eyleyen sensin beni

sun '-ı Yezdān:1. **şun '-ı Yezdāndur:-dur****Gazel 15**Mısra: **1***Cenab-ı Hakkın yaratması, yapması*

1. Ay yüzünde şun ' -1 Yezdāndur hilāli қаşlar
2. Yazmaya bu naқşı göz nūrın döküp naққāşlar

sür-:

1. **sür:**

Gazel 76

Mısra: 9

Sürmek, sürünmek

9. Tek hemīn alnuña sür қаnum saña olsun halāl
10. Ey beni ol gāmze-i bīmār için қurbān iden

2. **süre gör:**

Gazel 128

Mısra: 7

Yaşayıp görmek

7. Bilürseñ özge beglikdür süre gör
8. Güzellik devri dilberlik zamānı

3. **sür:**

Gazel 5

Mısra: 3

Sürmek, sürünmek

3. Yüzüñe sür yüzün ey bī dil du'ā-yı nurdur
4. Äyet-i rahmetdür ey miskīn haṭ-ı jengārın öp

surāhī:

1. **şurāhī:**

Gazel 104

Mısra: 3

İçine şarap konan uzun boyunlu kap II Aşığın gözleri

3. Қаnlar aғlaya şurāhī iñleye derd ile nāy
4. Her қақан муṭrib cemālün muşhafın tefsir ide

sūret:

1. **şüretinde:-in, -de**

Gazel 40

Mısra: 14

Görünüş

13. Sen haқāret göziyle baқma bize
14. Biz gedā şüretinde maḥdūmuz

2. **şüretüñ:-üñ**

Gazel 70

Mısra: 1

Görünüş

1. Şüretüñ āyinesinde Haqı zāhir gördüm
2. Vaḥdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

şuret it-:

1. **şuret iderler:-er, -ler**

Gazel 36

Mısra: 7

Adet haline getirmek

7. Büte tapmağı bir şuret iderler
8. İki 'ālem kamu aña taparlar

şürete gir-:

1. **Şürete girmiş:-miş**

Gazel 83

Mısra: 3

... Şekline girmek, kılığına bürünmek

3. Şürete girmiş per̄isin sihr idersin illere
4. Haṭ getürmişsin yalandan hey ne pürtezv̄irsin

surh:

1. **surh:**

Gazel 98

Mısra: 2

Kırmızı II Sevgilinin dudağının rengi

1. Ruḥuñda zaḥm kim irmiş dehānuñ mīmīne ey māh
2. Çekilmiş surh ile güyā kitāb-ı ḥüsne bi'smi'llāh

sürme çek-:

1. **sürme çeker:-er**

Gazel 18

Mısra: 6

Sürme sürünmek

5. Hür-ı 'ın kirpügi ucında şalınmaz hergiz
6. Ol per̄ kim gözine sürme çeker nāzlanur

sürmelü göz:1. **sürmelü gözler:-ler****Gazel 92**

Mısra: 5

Sürme çekilmiş göz

5. Sürmelü gözler ile müşk içre

6. Ağnamış ahū-yı Hıṭāsın sen

sürür:1. **sürür:****Gazel 72**

Mısra: 11

Sevinç, mutluluk

11. Sürür ancak gül-i sūrīye karşı

12. Fiğānın bülbülün mâtem şanurdum

2. **sürür:****Gazel 136**

Mısra: 11

Sevinç, mutluluk

11. Va'llāhi hōş huzūr idi ta'llāhi hōş sürür

12. Ben 'andelīb ü yār gül ü gülsitān idi

sürür u zevk:1. **sürür u zevk:****Kaside 1**

Mısra: 89

Sevinç ve mutluluk

89. Sürür u zevk ile 'ālemde müstedām olasın

90. İralmaya üzerüñden İlāhī zıll-ı Hudā

suşadun:1. **suşadun:-dun****Gazel 38**

Mısra: 5

Çok istek ve arzu duymak

5. Suşadun mı kanuña toyduñ mı ey dil cānuña

6. Ne düşersin üstine ol gamze hançer kendidür

2. **şuşadı:-dı****Gazel 122**

Mısra: 12

Çok istek ve arzu duymak

11. Seveni öldürürseñ uşda ' Amrī

12. Şuşadı kıanına cān atdı gitdi

suturlāb kadeh:1. **suşurlāb-ı kadeh:****Gazel 51**

Mısra: 7

Kadeh suturlabı (Kadeh burada şarabı temsil eder. Şarabın özelliği ise sarhoş edici olmasıdır. Sarhoşluk aşkın da bir alametidir. Aşkta yol bulma aracı olarak, aşkı bulma aracı olarak şarap gösterilir)

7. ' Āşık iseñ düşmesün elden suşurlāb-ı kadeh

8. Gör nice rif` atdedür hūrşīd-i ' ālemtāb-ı ' ışk

suvar:-1. **şuvarmasa:-ma, -sa****Gazel 130**

Mısra: 5

Su vermek, sulamak

5. Şuvarmasa cıger kıanıyle bülbül

6. Kıızıl gül mi virürdi gül nihāli

suver:1. **şuverden:-den****Kaside 2**

Mısra: 5

Suretler

5. Şuverden ne peydā ola bende kim

6. Göñül gözgüsin tıtdı jeng-i günāh

süz:1. **süz:****Murabba 1**

Mısra: 1

Yanma, ıztırıp, acı

1. Muşribā süz ile söylet sāzı cüş eyyāmıdır

2. Kim gül-i ter devridür cüş u hūrüş eyyāmıdır

2. sūz:

Gazel 2

Mısra: 9

Yanma, ıztırap, acı

9. ‘Amriyā eş‘ārı sūz ile eyit kim oқыup
10. Tā du ‘ālar eyleye her ‘āşık-ı seydā saña

3. sūz:

Murabba 2

Mısra: 1

Yanma, ıztırap, acı

1. ‘Amriyā söyleyelüm sūz ile eş‘ārı yine
2. Çekelüm büseye ol la‘l-i şekerbārı yine

sūz vîr-:

1. sūz viren:-en

Gazel 65

Mısra: 2

Yakıp ıztırap veren II Sevgili

1. Canı āhumdur yaқан ol dîber-i şengül degül
2. Sūz viren bülbüle ‘ışk āteşidür gül degül

sūzān:

1. sūzān:

Gazel 15

Mısra: 9

Yakıcı, yakan

9. Başa iltür şem‘veş giryān u sūzān olmağı
10. ‘Amrî-i şūrîdehāle baş қоşan қallāşlar

sūz-ı derūn:

1. sūz-ı derūnı:-ın

Gazel 48

Mısra: 2

Gönül acısı

1. Қан ағlamazdı bencileyin zār zār şem‘
2. Sūz-ı derūnı eylemese āşikār şem‘

2. sūz-ı derūnı:-ı

Gazel 49

Mısra: 8
Gönül acısı

7. Çāk oldı sīne hāk-i lehad gibi derd ile
8. Sūz-ı derūnı bilimedi hīç ehad dirīg

sūz-ı dil:

1. sūz-ı dilümden: -üm, -den

Gazel 11
Mısra: 6
Gönül acısı

5. Yandum ol şem' -i cigersūzuñ elinden yandum
6. Ki benüm sūz-ı dilümden degül āgāh meded

sūz-ı firāk:

1. sūz-ı firākuñ: -uñ

Gazel 86
Mısra: 5
Ayrılık ateşi, ayrılık acısı

5. Sīnemde qarār eylesün sūz-ı firākuñ
6. Yağdı beni bunuñ gibi mihmān oda yansun

sūz-ı sīne:

1. sūz-ı sīnemden: -m, -den

Murabba 5
Mısra: 3
Gönül acısı, gönül yanışı

3. Yañağūñ sūz-ı sīnemden ter olmuş
4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüne

2.23. Ş

şād:

1. şād:

Kaside 2

Mısra: 5

Sevinçli, memnun, mesrur

5. Var ey vaşl ile şād olan ağla kim
6. Gelüp ğam döner hecre rüz-ı vişāl

2. şād:

Gazel 10

Mısra: 2

Sevinçli, memnun, mesrur

1. Nigārumdan hezārān dād u feryād
2. Ki itmez bu dil-i ğamgīnūmi şād

şād it-:

1. şād ider:-er

Gazel 20

Mısra: 6

Mutlu etmek

5. ‘Āşıkuñ tāze dāğ açar göñlin
6. Būlbūli şād ider gül-i gülzār

şādān it-:

1. şādān ide:-e

Kaside 1

Mısra: 87

Mutlu etmek

87. Niteki vaşl-ı nigār ide ‘āşıkı şādān
88. Niteki faşl-ı bahār ide būlbūli gūyā

şādī:

1. şādīden:-den

Gazel 103

Mısra: 3

Sevinç ve mutluluk

3. Ağyar ğamından öle şādīden ölem ben
4. Yāditse beni sehv ile güftār arasında

şādılık:1. **şādılık:****Gazel 106**

Mısra: 6

Mutluluk

5. Merhabā kıldı habīb ü öldi reşkinden tabīb

6. Dest virdi şādılık gam pāymāl oldu yine

şādmān:1. **şādmān:****Gazel 136**

Mısra: 14

Memnun, mesrur, sevinçli

13. ‘Amrī ki peyk olup tolanurdu maħallesin

14. Biñ kez mu ‘allaķ ürür idi şādmān idi

şādmān eyle-:1. **şādmān eyle:****Gazel 95**

Mısra: 16

Mutlu etmek

15. Sevelüm serv-i lāleruħsārı

16. Bāğ-ı ħüsn içre şādmān eyle

şafak:1. **şafak:****Gazel 21**

Mısra: 5

*Güneş gurup ettikten sonra ufukta kalan kızıl aydınlık, alaca karanlık II
Aşığın kanlı gözyaşlarının rengi*

5. Āsumān-ı dergehüñde ħün-ı ‘āşıķdur şafak

6. Dāne dāne göz yaşıdur encüm-i seyyāreler

2. **şafak:****Gazel 103**

Mısra: 7

Güneş battıktan sonra ufukta kalan kızılık II Sevgilinin dudağı

7. Gūyā ki şafak içre görünür meh-i nevdür

8. ‘Aksi lebüñüñ dīde-i ħün-bār arasında

şāh:1. **şāh:****Gazel 39**

Mısra: 5

Padişah, hükümdar

5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül

6. Otağı lāle-i hamrā vü güller sāyebānidur

2. **şahı:-ı****Gazel 81**

Mısra: 5

Padişah, hükümdar II Sevgili

5. Bendede tākāt kalur mı gitse şahı bendenüñ

6. Bende tākāt kalmadı şāh-ı cihānumdur giden

3. **şāh:****Gazel 118**

Mısra: 4

Padişah, hükümdar

3. Cānib-i Haqqı bilen bilmeye şehler kapusın

4. Kanı bir şāh mı var Hāzret-i 'İzzetden iyi

şāhāne:1. **şāhāne:****Gazel 62**

Mısra: 1

Şahlara yakışacak şekilde olan, şahlara lāyık mükemmellikte

1. Geçdi serīr-i haddüñe şāhāne beñlerüñ

2. Her ne dilerse kıldı dil ü cāna beñlerüñ

şāh-ı cihānum:1. **şāh-ı cihānumdur:-um, -dur****Gazel 81**

Mısra: 6

Padişah, hükümdar II Sevgili

5. Bendede tākāt kalur mı gitse şahı bendenüñ

6. Bende tākāt kalmadı şāh-ı cihānumdur giden

şāh-ı encüm:1. **şāh-ı encüm:****Gazel 13**

Mısra: 5

Yıldızlar şahı

5. Şāh-ı encüm silāhdāruñdur

6. Götürür elde tīg-i āteşbār

şāh-ı gül:1. **şāh-ı gül:****Gazel 2**

Mısra: 2

Güllerin şahı II Sevgili

1. Cennet-i firdevsden baş indürür Tübā saña

2. Kanda irsün şāh-ı gül ey serv-i hōşbālā saña

şāh-ı lutf:1. **şāh-ı lutf:****Gazel 49**

Mısra: 5

Lütuf padişahı

5. 'Ömrüm budağı mesnedi ol şāh-ı lutf idi

6. Şimdi kime tayana ki gitdi sened dirīg

şāhı meclis:1. **şāhı meclis:****Gazel 43**

Mısra: 1

Meclisin şahı

1. Çemende kırdı çün gül şāhı meclis

2. Eline cām-ı zerrīn aldı nergis

şāh-ı 'ömr:1. **şāh-ı 'ömrümde:-üm, -de****Gazel 141**

Mısra: 12

Ömür dalı

11. Esdürüp bād-ı āhumı kıomadūñ

12. Şāh-ı 'ömrümde bār hey seni mi

şāhid:1. **şāhid:****Gazel 43**

Mısra: 9

Güzel, dilber, sevgili

9. Şarāb u şāhid ü muṭrib var iken

10. Ne çalar arada ‘Amrī müderris

şāhīn:1. **şāhīnler:-ler****Kıt'a 2**

Mısra: 4

Şahin kuşu (bakışları sert ve keskin olan)

3. Yaşlı kerkesler ile konuşup uçmaktan ise

4. Yavru şāhīnler içinde kana boyanmak yeg

şāhīnvār:1. **şāhīnvār:****Gazel 13**

Mısra: 12

Şahin gibi II Sevgilinin perçemi (aşıkları avlayan)

11. Dil kebüterlerin şikār eyler

12. Perçemüñ şehper açsa şāhīnvār

şan:1. **şan:****Gazel 62**

Mısra: 6

Azamet, büyüklük, ululuk

5. Gönlümde muhkem itdi şehā mihrüni senüñ

6. Möhr urdı şan ḥazīne-i sulṭāna beñlerüñ

şarāb:1. **şarāb:-ı****Murabba 3**

Mısra: 2

Şarap II Kanlı gözyaşı

1. Göyüندی odlara bağrum kebābı
2. Nice içsem bu yaşumdan şarābı

2. **şarāb:**

Gazel 43

Mısra: 9

Şarap

9. Şarāb u şāhid ü muṭrib var iken
10. Ne çalar arada ‘Amrī müderris

şarāb-ı ğurūr:

1. **şarāb-ı ğurūrı:-ı**

Kaside 2

Mısra: 10

Kibir şarabı

9. Melāmet iderler şaḳın ‘ākıbet
10. Şarāb-ı ğurūrı içüp olma mest

şarāb-ı lutf:

1. **şarāb-ı lutf:**

Gazel 50

Mısra: 10

Lütuf şarabı II Sevgilinin dudağından öpme

9. Acı degül mi ‘Amrīye ḳahr ile ḳan yuda
10. Cām-ı lebüñden içe raḳībūñ şarāb-ı lutf

şarāb-ı nāz:

1. **şarāb-ı nāz:**

Gazel 117

Mısra: 7

Naz, işve şarabı

7. Ey şarāb-ı nāz içüp uşşāḳa ra‘nālıḳ şatan
8. İçmedin sermest ü ḫayrān eyleyen sensin beni

şarāb-ı ‘unnābı:

1. **şarāb-ı ‘unnābı:-ı**

Gazel 127

Mısra: 6

Saf, katıksız şarap

5. Hafakān oldum intizār ile gel
6. Şun lebünden şarāb-ı ‘unnābı

şa‘şa‘a:

1. şa‘şa‘a:

Kaside 1

Mısra: 76

Parlaklık, gösteriş

75. Zamān-ı rüşenüñi vaşfa lāyık olmazdum
76. Güneş devāt u kalem olsa şa‘şa‘a añā

şebnem:

1. şebnem:

Murabba 5

Mısra: 2

Çiğ, rutubet

1. Gönül bağlandı müşkīn kākülüne
2. Yaşumdan şebnem irdi sünbülüne

şebrev-i dil:

1. şebrev-i dil:

Gazel 46

Mısra: 7

Karanlıkta yürüyen gönül

7. Hasta düşdi şebrev-i dil bend-i zülfünden şehā
8. Aşmalıysa ölmedin zār ile şu bīmārı aş

şefkat:

1. şefkat:

Gazel 25

Mısra: 2

Acımak, merhamet etmek

1. Her hūbı kim vefālu diyem bīvefā çıkar
2. Her nāzenin ki şefkat umam pürcefā çıkar

2. şefkatün:-üñ

Gazel 120

Mısra: 13

Acımak, merhamet etmek

13. ‘Amrīye daḥi şefkatüñ yok mı
14. Şīve vü nāza ğāyet olmaz mı

şefkat eyle-:

1. şefkat eyle:

Gazel 69

Mısra: 9

Acımak, merhamet etmek

9. Merḥamet kıl şefkat eyle destgīr ol niçe bir
10. Qanlı yaşum gibi pāmāl-i ğam-ı devrān olam

şefkat id:

1. şefkat idüp:-üp

Gazel 99

Mısra: 4

Acımak, merhamet etmek

3. Bağrum döğindi merḥametüñ yok mıdur baña
4. Şefkat idüp gözümünden aqan qanı aña ma ya

şefkat it-:

1. şefkat it:

Gazel 54

Mısra: 9

Acımak, merhamet etmek

9. ‘Amrīye şefkat it ki bīçāre
10. Kendü ḥālinde bir ğarīb ancak

sehnāz:

1. sehnāza:-a

Gazel 42

Mısra: 8

Mûsikîmizin en eski birleşik makamlarından biri II Sevgili

7. Çıkar āheng-i ahum perdelerden
8. Qaçan kim kıla ol şeh nāza āğāz

şehā:

1. şehā:

Gazel 16

Mısra: 1

Ey şah, ey pâdişah, ey sevgili

1. Sīnem ki şehā gamzeñ okınuñ siperidür
2. Yir yir görinen dāğlar āyīneleridür

2. şehā:

Gazel 39

Mısra: 9

Ey şah, ey pâdişah, ey sevgili

9. Şehā vaşfuñ gülistānında bir bülbül durur ‘Amrī
10. Ki tekrār itdügi her laḫza medḫüñ dāstānidur

3. şehā:

Gazel 46

Mısra: 7

Ey şah, ey pâdişah, ey sevgili

7. Hasta düşdi şebrev-i dil bend-i zülfüñden şehā
8. Aşmalıysa ölmedin zār ile şu bīmārı aş

4. şehā:

Gazel 62

Mısra: 5

Ey şah, ey pâdişah, ey sevgili

5. Gönlümde muḫkem itdi şehā mihrüñi senüñ
6. Möhr urdı şan ḫazīne-i sulṫāna beñlerüñ

5. şehā:

Gazel 109

Mısra: 2

Ey şah, ey pâdişah, ey sevgili

1. Tūalum beñzeye gül yaprağı pīrāhenüñe
2. Cānı yoḫdur ki şehā beñzeye bile tenüñe

6. şehā:

Gazel 138

Mısra: 5

Ey şah, ey pâdişah, ey sevgili

5. Gözlerüñden luṫf u iḫsan ummasa nergis şehā
6. Yollarunda kāseseñ ḫomazdı a ‘mālar gibi

şehbāz:

1. şehbāzı:-ı

Gazel 4

Mısra: 9

Beyaz ve iri doğan kuşu II Sevgilinin aşıkları avladığı perçemi

9. Perçemüñ şebbâzı ile kim gönül şayyâdısın
10. Yaraşur kaplan derisi taqye arslanum saña

2. **şebbâzı:-ı**

Gazel 143

Mısra: 7

İri ve beyaz bir doğan cinsi II Sevgilinin aşıkları avladığı gözleri, bakışı

7. Gözlerüñ şebbâzı kim minķârıdur kirpüklerüñ
8. Cân hümâsın şayd ider şol zülf-i şâhınper gibi

şehd ü şeker:

1. **şehd ü şeker:**

Kaside 1

Mısra: 43

Bal ve şeker

43. Kaçan ki şehd ü şeker saçsa tatlu sözle olur
44. Zebân-ı hâmesi minķâr-ı tütî-i güyâ

şehd-i lebin:

1. **şehd-i lebin:-in**

Gazel 126

Mısra: 8

Dudak balı

7. Hastalığı yanşag imiş gönlümüñ
8. Şehd-i lebin vird-i zebân eyledi

şehîd:

1. **şehîd:**

Gazel 65

Mısra: 3

Aşk yolunda ölen kişi

3. Çeşm-i kâfirkîşi zahmından şehîd olanlaruñ
4. Açılan kabrinde cennet revzenidür gül degül

şehîd-i mazlûm:

1. **şehîd-i mazlûmuz:-uz**

Gazel 40

Mısra: 4

Haksızlığa uğramış, zulüm görmüş şehit II Aşık

3. Güzelüm sevdiğüm günâh olmaz
4. Öldürürseñ şehīd-i mazlūmuz

şehler kapusu:

1. şehler kapusun:-n

Gazel 118

Mısra: 3

Şeyhlerin yolu, onların yanı

3. Cānib-i Hakkı bilen bilmeye şehler kapusun
4. Kanı bir şāh mı var Hāzret-i 'İzzetden iyi

şehper:

1. şehper:

Gazel 13

Mısra: 12

Kuşun kanadındaki en uzun tüyü II Sevgilinin perçemi

11. Dil kebüterlerin şikār eyler
12. Perçemüñ şehper açsa şāhīnvār

şehr:

1. şehr:

Müfret 6

Mısra: 1

Şehir

1. İştüm şehr içinde ey perīrū
2. Geyik dirler babaña sana āhū

2. şehre:-e

Gazel 77

Mısra: 13

Kent, şehir

13. Şehre 'Amrī geldügin diñ nüktedān dilberlere
14. Yanına gelsün gazelde sihr ü efsün isteyen

3. şehri:-i

Gazel 115

Mısra: 3

Kent, şehir

3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdim yine

4. **şehir:****Gazel 115**

Mısra: 8

Kent, şehir

7. Gözüme görünmez oldu cennetin hürleri

8. Şehir meh manzarlarından bir güzel sevdim yine

şehsüvâr-ı hüsn ü cemâl:1. **şehsüvâr-ı hüsn ü cemâl:****Kaside 1**

Mısra: 31

Güzellik yığıdı, güzelliğin öncüsü

31. Esirge bendeñem ey şehsüvâr-ı hüsn ü cemâl

32. Gözüm yaşı gibi kaldum ayakda bî ser ü pâ

şehsüvâr-ı meydân:1. **şehsüvâr-ı meydânı:-ı****Gazel 60**

Mısra: 7

Meydanın yığıdı

7. Gel ey cemâl ilinüñ şehsüvâr-ı meydânı

8. Ayakda kaldı fütâdeñ atun başın çekerek

sehv ile:1. **sehv ile:****Gazel 103**

Mısra: 4

Unutarak, yanlışlıkla

3. Ağyar gamından öle şādiden ölem ben

4. Yād itse beni sehv ile güftār arasında

şeker:1. **şeker:****Gazel 32**

Mısra: 4

Şeker

3. Gam-ı 'ışkuñla irişdi leb-i şirîñüñe dil

4. Kafese girmeycek tütîye kim vire şeker

şeker kıl-:1. **şeker kıl:****Murabba 5**

Mısra: 2

Tatlandırmak, şeker gibi yapmak

1. Gözüñ aç hâl-i 'uşşâka nazar kıl
2. Söze gel meclisüñ naqlin şeker kıl

şeker sözlü:1. **şeker sözlüye:-ye****Kıt'a 11**

Mısra: 2

Tatlı sözlü, hoş konuşan II Güzel, dilber, sevgili

1. Bir güler yüzlüye virdüm göñlümi
2. Bir şeker sözlüye virdüm göñlümi

şekerice:1. **şekerice:****Müfret 7**

Mısra: 1

Tatlı, şekerli

1. Halvâ diledüm la'l lebinden şekerice
2. Didi hele ağzuñı s..em mâ hâzarice

şeker leb:1. **şeker leb:****Gazel 138**

Mısra: 9

Tatlı dudaklı

9. Ol şekerleb acı sözler virdüğince 'Amrīye
10. Zehr-i ğamdur yidügi her demde hâlvâlar gibi

şekker:1. **şekker:****Gazel 38**

Mısra: 2

Şeker, tatlı

1. Leblerüñ cân meclisinde mīve-i ter kendidür
2. Tammağa turur şuyı lezzetde şekker kendidür

şekkerhā:1. **şekkerhā:****Gazel 3**Mısra: **8***Şeker çiğneyen, tatlı sözlü II Sevgili*

7. Tekellüf eyledi nüş it diyü sözün şımadum

8. Hemān dem itdi beni būselerle şekkerhā

şekkerīn:1. **şekkerīn:****Gazel 71**Mısra: **11***Şeker gibi, tatlı*

11. Şekkerīn būsyle besle ‘Amrīyi

12. Tuḫī-i şīrīnsuḫandür sevdüğüm

şekkerīn haber:1. **şekkerīn haber:****Gazel 34**Mısra: **1***Tatlı, hoş haber*

1. Yine bir şekkerīn haber didiler

2. ‘Amrīyi Şükrīyi sever didiler

şem‘:1. **şem‘den:-den****Kaside 1**Mısra: **63***Mum, çerağ, ışık*

63. Çerāğ-ı ‘izzetūñ ol şem‘den münevverdür

64. Ki lem‘asiyle zıyāgüster oldı mihr-i semā

3. **şem‘ine:-in, -e****Gazel 38**Mısra: **7***Parlaklık*

7. Cān tecellī-i cemālūñ şem‘ine pervānedür

8. Göñlüm āteşgāh-ı ‘ışkunda semender kendidür

4. Şem ˆ :

Gazel 48

Mısra: 1

Mum, ışık

1. Kan ağlamazdı bencileyin zār zār Şem ˆ
2. Sūz-ı derūnın eylemese āŐikār Őem ˆ

5. Şem ˆ :

Gazel 48

Mısra: 2

Mum, ışık

1. Kan ağlamazdı bencileyin zār zār Şem ˆ
2. Sūz-ı derūnın eylemese āŐikār Őem ˆ

6. Şem ˆ :

Gazel 48

Mısra: 4

Mum, ışık

3. Meclisde germ olup saña öykündi nāgehān
4. Ol Şermden erir geçer ey gül ˆ izār Şem

7. Şem ˆ :

Gazel 48

Mısra: 6

Mum, ışık

5. ˆUŐŐāk gibi karŐuňa ıurmuş boyun eđer
6. Kılmak diler ayađuňa yaŐın niŐār Őem ˆ

8. Şem ˆ :

Gazel 48

Mısra: 8

Mum, ışık

7. Yandı yakıldı irteye dek bu gice đerāđ
8. ıurdu öñünde ĥidmet iğerün bendevār Şem ˆ

9. Şem ˆ :

Gazel 48

Mısra: 10

Parlak

9. ˆ Amrī cihānı gezdi aradı đerāđ ile
10. Bulmadı ruĥlaruñ gibi bir tābdār Şem ˆ

10. **şem´:****Gazel 57**

Mısra: 4

Mum, ışık

3. ‘Āřık-ı zārı ölüm ĥaddinde terk itdūñ dirġ
4. Şem´ gibi dūřmanı ĥandān beni giryān ĳoduñ

11. **şem´:****Gazel 61**

Mısra: 7

Mum, ışık

7. Sen ü ben tūtuřam direm ey řem´
8. Söylesem saña göynügin özümün

şem´-i baht:1. **şem´-i bahtum:-um****Gazel 31**

Mısra: 4

Baht ıřıġı

3. Tañ mı ‘ālem gözüme tār olsa
4. Şem´-i bahtum benüm söyünmişdür

şem´-i bezm:1. **şem´-i bezmin:-in****Gazel 19**

Mısra: 5

Muhabbet meclisinin ıřıġı

5. Şem´-i bezmin tolanān sūhte pervāne degül
6. Göynügin yanmaġa varan dil-i miskīnümdür

şem´-i cigersüz:1. **şem´-i cigersüzüñ:-uñ****Gazel 11**

Mısra: 5

Gönül yakan mum II Sevgili

5. Yandum ol şem´-i cigersüzüñ elinden yandum
6. Ki benüm süz-ı dilümden degül āġāh meded

şem´-i kâfūrî:**1. şem´-i kâfūrî:****Gazel 78**

Mısra: 5

Kâfurdan yapılan beyaz mum II Sevgilinin boynu

5. Mühr urulmuş şem´-i kâfūrî midür ya sîm-i şâf

6. Yoħsa dendân zaħmı mı naqş itdi yāruñ gerdenin

2. şem´-i kâfūrî:**Gazel 108**

Mısra: 6

Kâfurdan yapılan beyaz mum II Sevgilinin boynu

5. Işırup boynını zeyn itdügüm ol kim yaraşur

6. Şem´-i kâfūrî tonansa gül-i ħamrālār ile

şem´-i murād:**1. şem´-i murād:****Gazel 7**

Mısra: 6

Murad ışığı, talih, baht

5. Bu ħasta ölmedin hecrüñ şebinde

6. Gel ey şem´-i murād eyle ´iyādet

şem´-i ruh:**1. şem´-i ruħuñda:-uñ, -da****Gazel 62**

Mısra: 10

Yanağın parlaklığı

9. Göñli gibi yanar mıdı göynüklü ´Amrīnüñ

10. Şem´-i ruħuñda olmasa pervāne beñlerüñ

şem´-i sebistān:**1. şem´-i sebistānum:-um****Gazel 4**

Mısra: 6

Gece mumu II Sevgilinin geceyi aydınlatan güzelliği

5. Køl kanat yok meclisüñe varmağa pervāne vār

6. Tā yanam yaqılam ey şem´-i sebistānum saña

2. **şem´-i şebistānsuz:-suz****Gazel 56**

Mısra: 4

Gece mumu II Sevgilinin geceyi aydınlatan güzelliği

3. Rüşen eylerken cemālūñ her gice cān bezmini
4. Soḥbeti bozduñ bizi şem´-i şebistānsuz ḳoduñ

3. **şem´-i şebistān:****Gazel 86**

Mısra: 4

Gece mumu II Sevgilinin geceyi aydınlatan güzelliği

3. Beñzetti çerāğ-ı ruḥuña kendüzin ey dōst
4. Yā Rab göreyin şem´-i şebistān oda yansun

şem´-i serkeş:1. **şem´-i serkeş:****Gazel 96**

Mısra: 4

İnatçı ateş böceği

3. Bıḳarāram yandum ol bedmihr elinden āh kim
4. Şem´-i serkeş gibi odlar ḳalğıdur pervaneye

2. **şem´-i serkeşdür:-dür****Gazel 105**

Mısra: 13

İnatçı ateş böceği

13. Şem´-i serkeşdür yanan pervāneden pervası yok
14. Ol meh-i zerrīnkülāh ol serv-i ḥôşbālā ile

şemme:1. **şemmesinden:-sin, -den****Gazel 29**

Mısra: 3

Çok az miktar, zerre miktârı

3. Būy-ı zülfi şemmesinden niçeler şeydā düşüp
4. Nūr-ı ḥüsnî lem´asından ancalar meczûb olur

şems:1. **şemse:-e****Gazel 40**

Mısra: 5
Güneş

5. Şemse nisbet olur mı zılla vücūd
6. Aşla baksañ katuñda ma'dūmuz

sem'vār:

1. **sem'vār:**

Kaside 2
Mısra: 3
Mum gibi

3. Göyündür teni ser be ser şem'vār
4. Dil ü cānı kıl 'ışk odında sipend

sem'veş:

1. **sem'veş:**

Gazel 15
Mısra: 9
Ateş böceği gibi

9. Başa iltür şem'veş giryān u sūzān olmağı
10. 'Amrī-i şūrīdehāle baş koşan kallāşlar

şehper aç-:

1. **şehper açsa:-sa**

Gazel 13
Mısra: 12
Yana doğru sarkıtmak

11. Dil kebüterlerin şikār eyler
12. Perçemüñ şehper açsa şāhınvār

2. **şehper açsa:-sa**

Kıta 1
Mısra: 1
Sevgilinin zülfü

1. Kayd-ı kesretde zülf-i yār gibi
2. Niçe bir bunca zulmet ü sevdā

şerh:1. **şerh:****Gazel 8**

Mısra: 9

Açıklamak, etraflıca anlatmak

9. Kākūli vaşfın ğazelde şerh iderken mū be mū

10. Eyledüm çok şan 'ati şî 'r içre Selmān ile bahş

şerm:1. **şermden:-den****Gazel 48**

Mısra: 4

Utanmak

3. Meclisde germ olup saña öyküdi nāgehān

4. Ol şermden erir geçer ey gül 'izār şem

şerm id-:1. **şerm ide:-ma****Gazel 41**

Mısra: 9

Yumuşatmak

9. Şanma şerm ide bakmaya ' Amrī

10. Pertev-i hüsnuñe nazar döymez

şerm it-:1. **şerm it:****Kıt'a 3**

Mısra: 1

Utanmak

1. Dimiş aĝyar şerm it andan kim

2. Seni ' Amrī diyen sever diyeler

şeşder-i fenā:1. **şeşder-i fenāda:-da****Gazel 12**

Mısra: 10

Dünya

9. Ağardı dīdeleri ka 'beteyni ' Amrīnūñ

10. Fiĝān ki bulımadı şeşder-i fenāda güşād

şevk:**1. şevk:****Kaside 1**

Mısra: 9

Sevinç, neşe, keyif

9. Terâne ol kadar itdi hezâr şevk ile kim

10. Göz açdı uykudan uyandı nergis-i şehlä

2. şevk:**Murabba 1**

Mısra: 4

Sevinç, neşe, keyif

3. Mest ü bîhüş olmağın Allâh ki hûş eyyâmıdır

4. Sâkıyâ şevk ile toldur cāmı nûş eyyâmıdır

3. şevk:**Murabba 1**

Mısra: 4

Sevinç, neşe, keyif

3. Var iken hüsnuñ zamānı geçmedin devrân-ı gül

4. Sâkıyâ şevk ile toldur cāmı nûş eyyâmıdır

4. şevk:**Murabba 1**

Mısra: 4

Sevinç, neşe, keyif

3. ‘Âşık-ı pürderd ile bir yire gelmişken habîb

4. Sâkıyâ şevk ile toldur cāmı nûş eyyâmıdır

5. şevk:**Murabba 1**

Mısra: 4

Sevinç, neşe, keyif

3. Hemnişîndür ol nigâr u tâli‘üm pîrüzdur

4. Sâkıyâ şevk ile toldur cāmı nûş eyyâmıdır

6. şevk:**Murabba 1**

Mısra: 4

Sevinç, neşe, keyif

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzün hâk eylesün

4. Sâkıyâ şevk ile toldur cāmı nûş eyyâmıdır

7. **şevkına:-ı, -na****Kıt'a 2**

Mısra: 6

Sevinç, neşe, keyif

5. Kefen olmakdan ise hâce mü 'ezzin destār
6. Hūblar şevkına meclisde oda yanmağ yeg

8. **şevk:****Gazel 22**

Mısra: 7

Sevinç, neşe, keyif

7. Lālereng olsa mey içüp söze gelse şevk ile
8. Dirler ol hūr-ı behište gül midür bülbül midür

9. **şevk:****Gazel 23**

Mısra: 6

Sevinç, neşe, keyif

5. Gördiler gül yüzlüler dāmenkeşide seyr ider
6. Ğoncalar bu şevk ile çāk-i girībān itdiler

10. **şevkıyle:-ıy, -le****Gazel 27**

Mısra: 1

Sevinç, neşe, keyif

1. Kaddi şevkıyle rağs urur 'ar'ar
2. Karşusunda çinār el qarşar

11. **şevk:****Gazel 85**

Mısra: 5

Sevinç, neşe, keyif

5. Şevk ile çak olmayan pīrāheni
6. Tiz zamānda göreyin olsun kefen

12. **şevkuñ:-uñ****Gazel 130**

Mısra: 11

Sevinç, neşe, keyif

11. Terāne ırladup 'uşşāka şevkuñ
12. Çağırdur bülbüle 'ışkuñ yelāli

sevket:1. **sevket:**-e**Kaside 1**

Mısra: 72

Büyüklik, ululuk, heybet, haşmet

71. Felek hamâyil-i Cevzâya and içer her dem

72. Ki sence sevketeye lâıık getürmemiş dünyâ

seydâ:1. **seydâ:****Gazel 14**

Mısra: 8

Aşkının çokluğundan dolayı aklı başından gitmiş, çılgın, divane

7. Bir güzel dün 'aşkın öldürdi dirler bilmedük

8. Öldüren ol şüh u ol ölen fülân şeydâ mıdur

2. **seydâyı:**-yı**Kıt'a 17**

Mısra: 3

Aşkının çokluğundan dolayı aklı başından gitmiş, çılgın, divane

3. Bağlamaludur bu ben şeydâyı kim

4. Bîvefâlar zülfine dil bağlaram

3. **seydâya:**-ya**Gazel 101**

Mısra: 4

Aşkının çokluğundan dolayı aklı başından gitmiş, çılgın, divane

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet n`idügin

4. Vây şol şeydâya kim bîr dilbere dil bağlaya

4. **seydâlığı:**-lığı, -ı**Gazel 132**

Mısra: 9

Aşkının çokluğundan dolayı aklı başından gitmiş, çılgın, divane

9. Yine 'aşıklığı şeydâlığı var 'Amrînüñ

10. Yine şürîde olup esridi serḥôş düşdi

5. **seydâlar:**-lar**Gazel 138**

Mısra: 8

Aşkının çokluğundan dolayı aklı başından gitmiş, çılgın, divane

7. Ol perīye bulsam öperdüm seni didüm didi
8. Çok sözi ço bulduğunu söyleme şeydālar gibi

şeydā düş-:

1. şeydā düşüp:-üþ

Gazel 29

Mısra: 3

Aşkının çokluğundan dolayı aklı başından gitmiş, çılgın, divane olmak

3. Büy-1 zülfi şemmesinden niçeler şeydā düşüp
4. Nür-1 hüsni lem'asından ancılar meczüb olur

şikār eyle-:

1. şikār eyler:-r

Gazel 13

Mısra: 11

Avlanmak

11. Dil kebüterlerin şikār eyler
12. Perçemün şehper açsa şāhīnvār

şikāra getür-:

1. şikāra getürüp:-a-üþ

Kıt'a 6

Mısra: 4

Av yapmak, av haline getirmek

3. Gördüm arada iñen kaçıklığı eyler ben daħi
4. Hō şikāra getürüp tavşanlar aldurdum aña

şikāyet:

1. şikāyet:

Gazel 120

Mısra: 12

Bir kimseden veya bir şeyden hoşnut olmadığını söylemek

11. Kādī olduğda irte Hāzret-i Hāķ
12. Hūblardan şikāyet olmaz mı

şikest:

1. şikest:

Kaside 2

Mısra: 2

Kötülük, incinme

1. Sözüüm gūş kııl olma dünyāperest
2. Ki tā ırmeye her denīden ūikest

ūikeste:

1. ūikeste:

Gazel 53

Mısra: 7

Kırık

7. ūīşe ūikeste olsa tırmaz içinde çün āb
8. Gönlüm ūınıklıđına yaūum ‘alāmet ancak

ūikeste dil:

1. ūikeste dilde:-de

Gazel 42

Mısra: 5

Kırık gönül, üzgün gönül

5. ūikeste dilde yok efgāna tākāt
6. ūınuđ ūīşe ne deñlü vire āvāz

2. ūikeste dilleri:-ler, -i

Gazel 98

Mısra: 4

Kırık gönül, üzgün gönül

3. Ya bir remmāl mīmidür ki nokta koyup anuñla
4. Kılām eyyām-ı vaşlından ūikeste dilleri āgāh

ūikeste ūīşe:

1. ūikeste ūīşede:-de

Gazel 6

Mısra: 10

Kırık ūīşe

9. Peykān-ı dost dilde karar eylemez geçer
10. ‘Amrī ūikeste ūīşede hiç eglenür mi āb

ūimden girü:

1. ūimden girü:

Gazel 6

Mısra: 8

Bundan sonra

7. andiller söyünse ne am geldi ise 'id
8. Şimden girü münevver ider bezmi cm-ı nb

2. Şimden girü:

Gazel 44

Mısra: 7

Bundan sonra

7. anda rm ide simden girü vre gönül
8. Seyl-i eŐkmle ki gönlüm evi vrn olmuş

3. Şimden girü:

Gazel 50

Mısra: 4

Bundan sonra

3. Levh-ı ruunda yazdı aun yet-i vef
4. Şimden girü oınsa revdur kitb-ı luf

4. Şimden girü:

Gazel 93

Mısra: 1

Bundan sonra

1. 'Őık oldum derdüme yodur deva Şimden girü
2. Günde bi kez ölürem ben mbtel simden girü

5. Şimden girü:

Gazel 93

Mısra: 2

Bundan sonra

1. 'Őık oldum derdüme yodur deva Şimden girü
2. Günde bi kez ölürem ben mbtel simden girü

6. Şimden girü:

Gazel 93

Mısra: 4

Bundan sonra

3. Dost dŐmn h ide kfir mselmn ram ide
4. Alaya ben astaya bay u ged Şimden girü

7. Şimden girü:

Gazel 93

Mısra: 6

Bundan sonra

5. Yārı aġyār ile görmekten ölüm yegdür bana
6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

8. şimden girü:

Gazel 93

Mısra: 8

Bundan sonra

7. Ey halilüm Nūh Tufânın kopardı gözlerüm
8. Kışşa çokdur diñle benden mâcerâ şimden girü

9. şimden girü:

Gazel 93

Mısra: 10

Bundan sonra

9. 'Işk cāmın nūş idüp sermest ü hayrân ol yüri
10. Vaz gel zühd ü riyadan 'Amriyâ şimden girü

10. şimden girü:

Gazel 94

Mısra: 1

Bundan sonra

1. Eyledüm pīrāhen-i şabrı kaba şimden girü
2. Baş açuġ dīvāneyem ben bīnevâ şimden girü

11. şimden girü:

Gazel 94

Mısra: 2

Bundan sonra

1. Eyledüm pīrāhen-i şabrı kaba şimden girü
2. Baş açuġ dīvāneyem ben bīnevâ şimden girü

12. şimden girü:

Gazel 94

Mısra: 4

Bundan sonra

3. Perde-i nāmūsı taġup çekdüm āhumdan 'ālem
4. Server-i serdār-ı 'ışkam ben gedâ şimden girü

13. şimden girü:

Gazel 94

Mısra: 6

Bundan sonra

5. Mihr ü meh çaldı beşâret tablını ey serv-i nâz
6. Sen dikildün hüsni iline pâdişâ şimden girü

14. **şimden girü:**

Gazel 94

Mısra: 8

Bundan sonra

7. Hüblar sevmekden artuğ her güneş kim işlerem
8. Şad hezârân tevbeler yâ Rabbenâ şimden girü

15. **şimden girü:**

Gazel 94

Mısra: 10

Bundan sonra

9. Sevdüğüm kimdür dimezem tâ ki kendüyi şanup
10. ‘Amrîye cevri itmeye her dilrübâ şimden girü

şimdi:

1. **şimdilik:-lik**

Kıt'a 3

Mısra: 3

İçinde bulunulan zamanda, bu anda

3. Şimdilik kim sever dinildi velî
4. Kim bilür kim daği neler diyeler

2. **şimdi:**

Gazel 24

Mısra: 10

İçinde bulunulan zamanda, bu anda

9. Kânı ‘Amrî kim iverdi gitmege
10. Gitmek añañ şimdi kendüden gider

3. **şimdi:**

Gazel 49

Mısra: 6

İçinde bulunulan zamanda, bu anda

5. ‘Ömrüm budağı mesnedi ol şâh-ı luğf idi
6. Şimdi kime tayana ki gitdi sened dirîğ

4. **şimdi:**

Gazel 91

Mısra: 9

İçinde bulunulan zamanda, bu anda

9. Egerçi ‘Amriye şimdi sögersin ey dilber
10. Velî dem ola ki biñ biñ du ‘ālar eylesin

5. **şimdi:**

Gazel 119

Mısra: 1

İçinde bulunulan zamanda, bu anda

1. Nāehlūñ oldı şimdi zamān u zemīn daħi
2. Bīzevkuñ oldı cām-ı mey ü nāzenīn daħi

6. **şimdiki:**

Murabba 2

Mısra: 2

İçinde bulunulan zamanda, bu anda

1. Koyalum Leylî vü Şīrīni geçenden geçelüm
2. Medħ ile şimdiki dilberlere ħıl‘at biçelüm

şimşād:

1. **şimşād:**

Gazel 12

Mısra: 2

Şimşir ağacı II Sevgilinin boyu

1. Nihāl-i kāmētūñi her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görünmez şanavber ü şimşād

2. **şimşād:**

Gazel 12

Mısra: 8

Şimşir ağacı II Sevgilinin boyu

7. Ħaber mi virdi boyuñdan şabā ki ħurrem olup
8. Semā‘a girmek için çözdü tırrasın şimşād

şî‘r:

1. **şî‘r:**

Gazel 8

Mısra: 10

Duygu ve heyecanları, güzellikleri, seslerin uyumundan ve ahenginden faydalanarak etkili bir şekilde anlatma sanatı ve bu sanat yoluyla verilen edebî eser

9. Kāküli vaşfın gazelde şerħ iderken mū be mū
10. Eyledüm çok şan‘ati şî‘r içre Selmān ile bahş

2. **şî'rûñ:-üñ****Gazel 108**Mısra: **10**

Duygu ve heyecanları, güzellikleri, seslerin uyumundan ve ahenginden faydalanarak etkili bir şekilde anlatma sanatı ve bu sanat yoluyla verilen edebî eser

9. Hey ne şîrînlük olur hūblar uydurmağ için

10. 'Amrî şî'rûñ heves-i la'l-i şekerhālar ile

şîrîn:1. **şîrîn:****Gazel 1**Mısra: **1***Tatlı*

1. Cānāferîne āferîn şîrîn zebān virmiş saña

2. Cānlar yidürmeli leb-i şekerfeşān virmiş saña

2. **şîrînligin:-lig, -in****Gazel 1**Mısra: **13***Tatlılık*

13. Şîrînligin vaşf itmege la'l-i leb-i rengînumūñ

14. Hāme diyü bir tūñ-i şekerzebān virmiş saña

3. **şîrîn:****Gazel 5**Mısra: **10***Tatlı*

9. Acı diller vireyin 'Amrîye cān vîrsün dimiş

10. Hey ne şîrîn söylemiş la'l-i şeker güftārın öp

4. **şîrîn:****Gazel 83**Mısra: **2***Tatlı*

1. Acı dil virdükce 'uşşāka cigerler yirsin

2. Zehri şîrîn gösterür bir cādū-yı Kîşmîrsin

5. **şîrîn:****Gazel 89**Mısra: **6***Tatlı*

5. Ölsün dir iseñ ‘aşık-ı dilhaste ferahdan
6. Şîrîn dehenünden idegör buseye dermân

6. **şîrînlük:-lük**

Gazel 108

Mısra: 9

Tatlı

9. Hey ne şîrînlük olur hūblar uydurmağ için
10. ‘Amrî şî‘rûñ heves-i la‘l-i şekerhâlar ile

şîrîn suhan:

1. **şîrîn suhan:**

Gazel 26

Mısra: 9

Tatlı sözlü

9. Tūfî gibi şîrîn-suhan olsam n’ola ‘Āmrî
10. Ol mâh-ı şekerleb ki benüm var kimüñ var

şîşe:

1. **şîşe:**

Gazel 42

Mısra: 6

İçine su ve her türlü sıvı madde konan, camdan yapılmış kap II Aşığın gönlü

5. Şikeste dilde yok efgāna tākāt
6. Şınuğ şîşe ne deñlü vire āvāz

2. **şîşe:**

Gazel 53

Mısra: 7

İçine su ve her türlü sıvı madde konan, camdan yapılmış kap II Aşığın gönlü

7. Şîşe şikeste olsa tırmaz içinde çün āb
8. Gönlüm şınıklığına yaşum ‘alāmet ancak

şîşe-i rengîn:

1. **şîşe-i rengîn:**

Gazel 37

Mısra: 2

Renkli kadeh II Aşığın kan ağmaktan kızarmış gözü

1. Gözüñ mesti dil-i hūnîn uğurlar
2. Mey ile şîşe-i rengîn uğurlar

şīve:1. **şīve:****Gazel 11**

Mısra: 8

Güzellerin insana hoş gelen ve gönül fetheden tavrı, naz, eda, işve

7. Cigerüm kanın içer cām-ı mey içmezlenür āh

8. Bu da ne şīve mi ki āh meded vāh meded

2. **şiveñi:-ñi****Gazel 30**

Mısra: 4

Güzellerin insana hoş gelen ve gönül fetheden tavrı, naz, eda, işve

3. Azacuk cānlu olanlar yöreñe uğramasun

4. Şiveñi çok sitem-i cevruñi vāfir dirler

3. **şīve:****Gazel 42**

Mısra: 2

Güzellerin insana hoş gelen ve gönül fetheden tavrı, naz, eda, işve

1. Kanı kaddüñ gibi serv-i serefrāz

2. Ki bergi şīve ola mīvesi nāz

4. **şīvesi:-si****Gazel 50**

Mısra: 8

Güzellerin insana hoş gelen ve gönül fetheden tavrı, naz, eda, işve

7. Yā Rab ne sihr ider gözi bīmār göñlüme

8. Her şīvesi şafa görünür her ‘itābı luṭf

5. **şīve:****Gazel 122**

Mısra: 8

Güzellerin insana hoş gelen ve gönül fetheden tavrı, naz, eda, işve

7. Alur buldı kaşuñ bāzār-ı dilde

8. Ne dürlü şīve varsa şatdı gitdi

6. **şīveyle:-y, -le****Gazel 15**

Mısra: 6

Güzellerin insana hoş gelen ve gönül fetheden tavrı, naz, eda, işve

5. Ölürem bu deñlü nāza döymezem didükçe yār
6. Kaş u gözün oynadup şiveyle nāza başlar

şive kıl-:

1. **şive kılıcı:**

Murabba 3

Mısra: 1

İşveli, nazlı II Sevgili

1. Gel ey biñ nāz ile şive kılıcı
2. Elümden āl ile gönüm alıcı

şive vü nāza:

1. **şive vü nāza:-a**

Gazel 120

Mısra: 1

Naz ve işve

1. Şive vü nāza ğayet olmaz mı
2. Bu 'itāba nihāyet olmaz mı

2. **şive vü nāza:**

Gazel 120

Mısra: 14

Naz ve işve

13. 'Amrīye daħi şefkatüñ yok mı
14. Şive vü nāza ğāyet olmaz mı

şive yüki:

1. **şive yüki:**

Gazel 18

Mısra: 1

Naz, işve dolu II Sevgili

1. Yine ol şive yüki 'işve şatar nāzlanur
2. Nağd-i cān 'arz idene kılsa nāzar nāzlanur

şivekār:

1. **şivekār:**

Gazel 141

Mısra: 8

İşveli, cilveli II Sevgili

7. Gönlüm alduñ hezâr işve ile
8. Yüri ey şivekâr hey seni mi

şol:

1. **şol:**

Gazel 22

Mısra: 4

Şu, o

3. Deng ü sergerdân olup ayaklara şalan beni
4. Bu qara bahtum midür şol ‘anberîn kākül midür

2. **şol:**

Gazel 22

Mısra: 6

Şu, o

5. Pürşafâ idüp beni meclisde sermest eyleyen
6. Bâde-i şâfi midür sol nergis-i şengül midür

3. **şol:**

Gazel 46

Mısra: 4

Şu, o

3. Can metâ‘ın alduğına ola kim ikrâr ide
4. Aşılacak uğrıdur şol turra-i tarrârı aş

4. **şol:**

Gazel 53

Mısra: 1

Şu, o

1. Şol qarşudan görinen âfet kıyâmet ancaq
2. Biñ nâz ile şalınan ol servkâmet ancaq

5. **şol:**

Gazel 90

Mısra: 1

Şu, o

1. Diller alur fitnede şol gamze-i cādū diyen
2. Her yanından bir belâdur kākül ü ebrū diyen

6. **şol:**

Gazel 101

Mısra: 2

Şu, o

1. Yazuğ ol mazluma k'āhından ciğerler tağlaya
2. Hāyflar şol 'āşığa kim dem be dem kan ağlaya

7. şol:

Gazel 101

Mısra: 4

Şu, o

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet n'idügin
4. Vāy şol şeydāya kim bīr dilbere dil bağlaya

8. şol:

Gazel 122

Mısra: 3

Şu, o

3. Ebed şevkı dükenmez şol gönül kim
4. Ezelden 'ışk cāmın tatdı gitdi

9. şol:

Gazel 122

Mısra: 9

Şu, o

9. İşit şol derdmendüñ mācerāsın
10. Kapuña gözyaşın aqıtdı gitdi

10. şol:

Gazel 143

Mısra: 8

Şu, o

7. Gözlerüñ şehbāzı kim minķārıdur kirpüklerüñ
8. Cān hümāsın şayd ider şol zülf-i şāhīnper gibi

şu:

1. şu:

Kıt'a 7

Mısra: 4

Şu, işaret zamiri

3. Bir siñek ağızı yarını yirken
4. Kaqıyup didi kim ne poğ yir şu

2. şu:

Gazel 46

Mısra: 8

Şu, işaret sıfatı

7. Hasta düşdi şebrev-i dil bend-i zülfüñden şehā
8. Aşmalıysa ölmedin zār ile şu bīmārı aş

şüh:

1. **şüh:**

Gazel 14

Mısra: 8

İşveli, cilveli dilber/güzel

7. Bir güzel dün ‘aşıkın öldürdi dirler bilmedük
8. Öldüren ol şüh u ol ölen fülān şeydā mıdur

2. **şüh:**

Gazel 64

Mısra: 10

İşveli, cilveli dilber/güzel

9. ‘Amriyā her kişiye ya‘nī ferah virmez mi
10. Şüh dilberler arasında olan sözi dimek

3. **şüh:**

Gazel 114

Mısra: 7

İşveli, cilveli dilber/güzel II Sevgili

7. Öldürürse gözüñ ey şüh beni
8. Şaçalur üstüme bādām-ı siyāh

şüh-ı diltfirīb:

1. **şüh-ı diltfirīb:**

Gazel 54

Mısra: 1

Gönül aldatan işveli güzel II Sevgili

1. Gelen ol şüh-ı diltfirīb ancak
2. Gözlerin sevdüğüm habīb ancak

şükr:

1. **şükr:**

Gazel 54

Mısra: 8

Bir nîmet karşısında minnettarlığı ifâde etmek için kullanılır

7. Degme gönle müyesser olmaz ‘ışk
8. Şükr kim bu da bir naşīb ancak

2. **şükr:****Gazel 106**

Mısra: 18

Bir nîmet karşısında minnettarlığı ifâde etmek için kullanılır

17. Hamdü lillâh devletünde ma‘rifetdür gözlenen

18. Şükr kim manzûr olan fazl u kemâl oldu yine

şükrîyi:1. **şükrîyi:****Gazel 34**

Mısra: 2

Şükrü

1. Yine bir şekkerîn haber didiler

2. ‘Amrîyi Şükrîyi sever didiler

şükûfe:1. **şükûfelerle:-ler, -le****Kaside 1**

Mısra: 6

Çiçek II Tabîi veya belli bir üslûba göre yapılan çiçek motiflerine dayalı süsleme tarzı

5. Meger ki gülşen-i Firdevse seyre varmış imiş

6. Şükûfelerle anı zînet eylemiş havrâ

şür:1. **şür:****Gazel 9**

Mısra: 6

Şamata, tantana

5. Bu kaş u gözle güzellerde bînazîr-i cihân

6. Bu şür u fitne ile cümle ‘âlem içre melîh

şürîde:1. **şürîde:****Gazel 35**

Mısra: 1

Perişan

1. Gönül şürîde ben dîvâne vü zâr ü

2. Ne ol benden ne ben andan haberdâr

2. **şürîde:****Gazel 52**

Mısra: 13

Perişan

13. Benüm bahtum gibi şürîde ‘Amrî

14. Ne var ol zülf-i ser-gerdândan artuğ

3. **şürîde:****Gazel 136**

Mısra: 3

Perişan

3. Şürîde derdmend idüm âşüftehâl idüm

4. Pişüm hemîşe ‘ayş idi bir hoş zamân idi

şürîde ol-:1. **şürîde olup:-up****Gazel 132**

Mısra: 10

Âşık, olmak, perişan olmak

9. Yine ‘âşıklığı şeydâlığı var ‘Amrînüñ

10. Yine şürîde olup esridi serhûş düşdi

şürîde vü dîvâne:1. **şürîde vü dîvâneym:-yem****Gazel 84**

Mısra: 4

Âşık, tutkun, şeydâ

3. Sünbül diyü kühsâr etegin tutduğum ol kim

4. Şürîde vü dîvâneym ol kâkül ucından

şürîdehâl:1. **şürîdehâl:****Gazel 63**

Mısra: 5

Hâli perişan olan

5. Şürîdehâl olup düşe miydüm ayaklara

6. Başumda olmasa şacı sevdâsı Ahmedüñ

2. **şürîdehâl:****Gazel 106**

Mısra: **16**

Hâli perîşan olan

15. Āteşin gülzâr arasında olur bülbül gibi

16. ‘Amrî-i şeydâyı gör şûrîdehâl oldu yine

şûrîdehâl-i pürsevdâ:

1. şûrîdehâl-i pürsevdâ:

Kaside 1

Mısra: **22**

Perişan olmuş aşık

21. Kâni senûn gibi dildâr-ı ‘anberîngîsû

22. Kâni benüm gibi şûrîdehâl-i pürsevdâ

2.24. T-Ṭ

tā:

1. tā:

Gazel 2

Mısra: 10

Değın, dek, kadar

9. ‘Amriyā eş‘ārı sūz ile eyit kim oқыyup
10. Tā du‘ālar eyleye her ‘āşık-ı seydā saña

2. tā:

Kaside 2

Mısra: 2

Değın, dek, kadar

1. Sözüm gūş kııl olma dünyāperest
2. Ki tā ırmeye her denīden şikest

3. tā:

Gazel 4

Mısra: 6

Değın, dek, kadar

5. Kōl kıanat yok meclisūne varmağā pervāne vār
6. Tā yanam yağılam ey şem‘-i sebistānum saña

4. tā:

Kıt'a 4

Mısra: 4

Değın, dek, kadar

3. Çıplacağ gördüm ol gülendā mı
4. Tā ölince çıkam mı ben banadan

5. tā:

Gazel 64

Mısra: 6

Değın, dek, kadar

5. Kaşdum oldur ki uram la‘lūne diş yaraların
6. Tā unudılmaya arada geçen haqq-ı nemek

6. tā:

Gazel 82

Mısra: 1

Değın, dek, kadar

1. Tā benefşeyle müzeyyen oldı berg-i yāsemīn
2. Lāciverd ile yazıldı rahmeten li'l-'ālemīn

7. **tā:**

Gazel 94

Mısra: **9**

Değın, dek, kadar

9. Sevdüğüm kimdür dimezem tā ki kendüyi şanup
10. 'Amrıye cevır itmeye her dılrübā şımden girü

tā ebed:

1. **tā ebed:**

Gazel 49

Mısra: **14**

Ebede kadar

13. Yā Rabbi çün Muḥammedüñ adaşıdur aña
14. Luḫfuñdan itme merḫametüñ tā ebed dirıg

ta'āla'llah:

1. **Ta'āla'llah:**

Gazel 43

Mısra: **6**

Allah ne yücedir

5. Kaşuñ tākın bu resme müşk-i terden
6. Ta'āla'llah ne hoş düzmiş mühendis

tābdār:

1. **tābdār:**

Gazel 48

Mısra: **10**

Parlak

9. 'Amrı cihānı gezdi aradı çerāg ile
10. Bulmadı ruḫlarıñ gibi bir tābdār şem'

tab'-ı hayālengiz:

1. **tab'-ı hayālengiz:**

Gazel 1

Mısra: **10**

Hayalci karakter, hayal veren karakter

9. Bildüñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin
10. Țab´-ı hayālēngīz ü zihn-i ħurdedān virmiş saña

tabīb:

1. Țabībīdūr:-i, -dür

Gazel 28

Mısra: 6

Hekim, doktor

5. Ben öldüğüm bu kim dil uciyle bir añmadı
6. La´lün Mesīhi kim dil-i ħasta Țabībīdūr

2. Țabīb:

Gazel 54

Mısra: 4

Hekim, doktor

3. Ey dil-i ħasta gözün aç ki iren
4. Ol Mesīhānefes Țabīb ancak

3. tabīb:

Gazel 99

Mısra: 9

Hekim, doktor

9. Senden ´ilāc ister isem itme ey tabīb
10. Bīmār-ı ´ışk olanlara dermānı añma ya

4. Țabīb:

Gazel 104

Mısra: 6

Hekim, doktor

5. Derd-i ´ışkun kim ölümden özge bir dermānı yok
6. Țut ki ´İsādur Țabīb ol derde ne tedbīr ide

5. Țabīb:

Gazel 106

Mısra: 5

Hekim, doktor

5. Merħabā kıldı ħabīb ü öldi reşkinden Țabīb
6. Dest virdi řādliķ ğam pāymāl oldu yine

ta´bīr id-:

1. ta´bīr ide:-e

Gazel 104

Mısra: 8

Yorumlamak

7. Dün gece gördüm yatur koynumda öl Yūsuf cemāl

8. Bu düşüñ zevkın kişi yā Rab nice ta'bir ide

tāc:

1. **tācı:-ı**

Gazel 45

Mısra: 8

Hükümdarların başlarına giydikleri mücevherli ve kıymetli taşlarla süslü başlık II Dünyalık, gurur, kibir

7. Gel şafā-yı bātin isterseñ ki şôfi muğbeçe

8. Bāde virsün tācı vir ol pārsālıkdan hālāş

tāc-ı devlet ü dīn:

1. **tāc-ı devlet ü dīn:**

Kaside 1

Mısra: 37

Dinin ve devletin koruyucusu

37. Penāh-ı millet-i islām u tāc-ı devlet ü dīn

38. Cihān-ı luṭf u kerem ya'nī ḥāzret-i paşa

tāc-ı sa'ādet:

1. **tāc-ı sa'ādet:**

Gazel 70

Mısra: 7

Saadet tacı

7. Dūd-ı āhı başuma tāc-ı sa'ādet bilürem

8. 'Işık dāğın temime hil'at-i fāḥir gördüm

tağıl-:

1. **tağılup:-up**

Gazel 132

Mısra: 2

Kaybolmak, gitmek, halas olmak

1. Göz ucından dil ucına yine āteş düşdi

2. Raḥt-ı şabrı tağılup ḥālī müşevveş düşdi

tağla-:1. **tağlaya:-ya****Gazel 101**Mısra: **1***Yaralamak*

1. Yazuğ ol mazluma k'âhından ciğerler tağlaya
2. Hıyflar şol 'âşıka kim dem be dem kan ağlaya

2. **tağlaya:-ya****Gazel 101**Mısra: **10***Yaralamak*

9. 'Amrî kim âh ide dirler ehl-i 'ışk efgân ile
10. Yazuğ ol mazluma k'âhından ciğerler tağlaya

tahrîr id:1. **tahrîr ide:-e****Gazel 104**Mısra: **1***Süslemek*

1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naqşuñı tahrîr ide
2. Beñzer ol naqqâşa cām içre perî taşvir ide

tahsîn:1. **tahsînümdür:-üm, -dür****Gazel 19**Mısra: **12***Güzel bulup takdir etme, övme, alkışlama*

11. 'Amrîye buse virüp rağbet ile söylet kim
12. Hübblar hüsünün arāyişi tahsînümdür

tahsîn ü âferîn:1. **tahsîn ü âferîn:****Gazel 88**Mısra: **10***Beğenme ve tebrik etme*

9. Va'llâhi haylî hûb tanursın güzelleri
10. 'Amrî senüñ kemâlüne tahsîn ü âferîn

2. **tahsîn ü âferînler:-ler****Kaside 1**Mısra: **15***Beğenme ve tebrik etme*

15. Bu hüsn ü behcete tahsîn ü âferînler kim

16. Nazîri yok meger ol gülruḥ u sîmînsîmâ

tahte's şerâ:1. **tahte's şerâda:-da****Gazel 4**Mısra: **3***Toprak altı*

3. Sen felek evcinde ben tahte's şerâda ey melek

4. İre mi yirden göke feryâd u efgânım saña

tāk-:1. **taḳdı:-dı****Gazel 51**Mısra: **6***Takmak, iliştiirmek*

5. Cân ḥalâş itmek olur mı pençesinden ğamzenüñ

6. Baḥr-i hüsnüñ mevci kim taḳdı dile ḳullâb-ı 'ışḳ

2. **taḳmışdur:-mış, -dur****Gazel 58**Mısra: **4***Takmak, iliştiirmek*

3. Dūd-ı āhum şanma pîç ā pîç olan zencîrdür

4. K'anı taḳmışdur dil-i şeydāya pürçîn perçemüñ

3. **taḳdum:-du, -m****Gazel 59**Mısra: **6***Takmak, iliştiirmek*

5. Yârı gördüm kırmızı güller taḳınmış ben daḫi

6. Başuma taḳdum şîrâr-ı dūd-ı āhumdan çiçek

4. **taḳup:-up****Gazel 94**Mısra: **3***Takmak, iliştiirmek*

3. Perde-i nāmūsı taḳup çekdüm āhumdan ‘ālem
4. Server-i serdār-ı ‘ışḳam ben gedā şimden girü

tākat:

1. **ṭākat:**

Gazel 42

Mısra: 5

Güç, kuvvet, derman

5. Şikeste dilde yok efgāna ṭākat
6. Şınuḳ şīşe ne deñlü vire āvāz

2. **ṭākat:**

Gazel 81

Mısra: 5

Güç, kuvvet, derman

5. Bendede ṭākat ḳalur mı gitse şahı bendenüñ
6. Bende ṭākat ḳalmadı şāh-ı cihānumdur giden

3. **ṭākat:**

Gazel 81

Mısra: 6

Güç, kuvvet, derman

5. Bendede ṭākat ḳalur mı gitse şahı bendenüñ
6. Bende ṭākat ḳalmadı şāh-ı cihānumdur giden

4. **ṭākat:**

Gazel 115

Mısra: 9

Güç, kuvvet, derman

9. ‘Amriyā Ḳoşantıniyye ‘azmine ṭākat ḳanı
10. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

takın-:

1. **ṭākınmış:-miş**

Gazel 59

Mısra: 5

Süslenmek, kendine takmak

5. Yarı gördüm kırmızı güller ṭākınmış ben daḫi
6. Başuma ṭāḳdum şirār-ı dūd-ı āhumdan çiçek

takrîr id-:1. **takrîr ide:-e****Gazel 104**Mısra: **10***İfade etmek, söylemek*

9. Goncalar kan ağlayup güller yaqasın çāk ider

10. ‘Amrî kim bülbül dilinden hālını takrîr ide

tal‘at-ı ğarrā:1. **tal‘at-ı ğarrā:****Gazel 105**Mısra: **10***Parlak yüz*

9. Bir perîdür sevdüğüm dīvānesidür cümle halk

10. Ol iki müşkîn hilāl ü tal‘at-ı ğarrā ile

2. **tal‘at-ı ğarrā:****Gazel 105**Mısra: **10***Parlak yüz*

9. Bir perîdür sevdüğüm dīvānesidür cümle halk

10. Ol iki müşkîn hilāl ü tal‘at-ı ğarrā ile

talbın-:1. **talbınur:-ur****Gazel 59**Mısra: **2***Çırpınmak*

1. Her kaçan binseñ şalıncığa şalınsañ ey melek

2. Göklere uçar şanup cān talbınur ditrer yürek

tālî‘:1. **tālî‘üm:-üm****Murabba 1**Mısra: **3***Şans, talih, kader*

3. Hemnişindür ol nigār u tālî‘üm pîrüzdur

4. Sākıyā şevk ile taldur cāmı nüş eyyāmıdur

2. **ṭālī'** :**Gazel 26**

Mısra: 4

Kısmet, kader.

3. Ol māha ḳarin itdi beni kevketa-i eşküm
4. Bu ṭālī' ü kevkēb ki benüm var kimüñ var

3. **ṭālī' ümde:-üm, -de****Gazel 132**

Mısra: 3

Şans, talih, kader

3. Ṭālī' ümde ki ezel ḳur'a şalınmışdı benüm
4. Çeşm-i 'āşikküş ile kākül-i serkeş düşdi

ta'līm it-:1. **ta'līm itdi:-di****Gazel 51**

Mısra: 9

Çalışmak, öğrenmek

9. 'Amriyā baş egme ta'līm itdi ebrü-yı nigār
10. Secde öğretti niçe serkeşlere mihrāb-ı 'ışk

ta'līm kıl-:1. **ta'līm kılun:-sun, -****Gazel 110**

Mısra: 7

Çalışmak, öğrenmek

7. Hakikat 'imini ta'līm kılun
8. Virüñ dil tıflını 'ışk-ı mecaza

ta'llāhi:1. **ta'llāhi:****Gazel 136**

Mısra: 11

Arapçada yemin için kullanılan söz

11. Va'llāhi hōş huzūr idi ta'llāhi hōş sürür
12. Ben 'andelīb ü yār gül ü gülsitān idi

tam:1. **ṭamdı:-dı****Gazel 112**

Mısra: 4

Tamamlamak, uymak, uygun gelmek

3. Sultān-ı 'ışk hıl'atine la'l tügmedür

4. Kānlu yaşum ki ṭamdı girībānum üstine

tamām:1. **tamām:****Kaside 2**

Mısra: 12

Bütün, hepsi, tamamiyle

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām

12. Şal ol āteşe varlığıñı tamām

2. **tamām:****Kaside 2**

Mısra: 12

Bütün, hepsi, tamamiyle

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām

12. Şal ol āteşe varlığıñı tamām

3. **tamām:****Kaside 2**

Mısra: 12

Bütün, hepsi, tamamiyle

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām

12. Şal ol āteşe varlığıñı tamām

4. **tamām:****Kaside 2**

Mısra: 12

Bütün, hepsi, tamamiyle

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām

12. Sal ol āteşe varlığıñı tamām

5. **tamām:****Kaside 2**

Mısra: 12

Bütün, hepsi, tamamiyle

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Şal ol āteşe varlığıñı tamām

tamāmet:

1. **tamāmet:**

Gazel 52

Mısra: 3

Bütün, hepsi, tamamiyle

3. Aradum varlıgum şehrin tamāmet
4. Saña tuhfе bulunmaz cāndan artuğ

taṃla-:

1. **ṭamlamış:-mış**

Gazel 80

Mısra: 2

Damlamak

1. Nağş iderken la‘lünü nağğāş-ı eşk ey dilsitān
2. Āl beñ olmış yüzüne ṭamlamış bir kıtra kıan

taṃmağ:

1. **ṭammağa:-a**

Gazel 38

Mısra: 2

Damlamak

1. Leblerüñ cān meclisinde mīve-i ter kendidür
2. Ṭammağa ṭurur şuyı lezzetde şekker kendidür

tañ:

1. **ṭañ:**

Gazel 13

Mısra: 2

Kınama, ayıplama, yerme, zemmetme

1. Hüsni ili sancağın çeker kıad-i yār
2. Olsa ṭañ mı güzellere serdār

2. **ṭañ:**

Gazel 26

Mısra: 7

Kınama, ayıplama, yerme, zemmetme

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne tañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

3. **tañ:**

Gazel 31

Mısra: 3

Kınama, ayıplama, yerme, zemmetme

3. Tañ mı 'âlem gözüme tār olsa
4. Şem'-i bahtum benüm söyünmişdür

4. **tañ:**

Gazel 96

Mısra: 8

Kınama, ayıplama, yerme, zemmetme

7. Katı sözler söylenürse 'āşık olmaz ğarīb
8. Her tarafından seng atılsa tañ degül dīvāneye

ta'n it-:

1. **ta'n itmesünler:-me, -sün, -ler**

Gazel 39

Mısra: 7

Ayıplamak, kınamak

7. Eger ben rind-i şāhid-bāz isem ta'n itmesünler kim
8. Yigitlik çağı 'işret devri 'āşıklık zamānidur

tañ mı:

1. **tañ mı:**

Gazel 33

Mısra: 9

Şaşılır mı

9. Tañ mı 'Amrī nāle kılsa hüsnuñ eyyāmında kim
10. Resmīdür hengām-ı gülde bülbülün nālān olur

2. **tañ mı:**

Gazel 41

Mısra: 7

Şaşılır mı

7. Gözlerüñ şırsa tañ mı göñlümüzi
8. Meste dükkān-ı şışeger döymezi

tañ mı ki:1. **tañ mı ki:****Gazel 11**Mısra: **9***Şaşılır mı ki*

9. Dostluk eylemeseñ ‘Amrīye tañ mı ki anı

10. Saña yavuzlar imiş düşmen-i bedhāh meded

tana:1. **tanadan:-dan****Kıt'a 4**Mısra: **6***Dana*

5. ‘Āşık ol yoksa ‘āşık olmazsañ

6. Çok şığırsın buzağudan tanadan

tanık:1. **tanık:****Kıt'a 15**Mısra: **4***Bir olayı gören kişi, şahid*

3. Tevbe olsun senden artuk sevmeyem

4. Sen tanık va'llāhi bi'llāhi begüm

tañrı selāmı:1. **Tañrı selāmını:-nı****Gazel 18**Mısra: **8***Allah'ın selamı*

7. Zaḥm-i dendān mı irürdüm leb-i şīrīnine kim

8. Virmeyüp Tañrı selāmını geçer nāzlanur

tañrıdan bul-:1. **Tañrıdan bulasın:-a, -sın****Gazel 92**Mısra: **12***Allah'tan bulmak, beddua niyetine söylenen bir söz*

11. Bildüğüñ nāzı ‘Amrīye kılduñ

12. Göreyin Tañrıdan bulasın sen

tantana:1. **tañtanadan:-dan****Kıt'a 4**

Mısra: 2

Gösteriş, gürültü patırtı

1. Ben ki 'uryānla toğmışam anadan
2. Zevk idem mi cihānda tañtanadan

tanu-:1. **tanursın:-r, -sın****Gazel 88**

Mısra: 9

Hakkında bilgi sahibi olmak

9. Va'llāhi haylī hūb tanursın güzelleri
10. 'Amrī senūñ kemālüne taḥsīn ü āferīn

tap-:1. **taḫmağı:-ı****Gazel 36**

Mısra: 7

Tanrı olarak tanımak, kulluk etmek

7. Būte taḫmağı bir şuret iderler
8. İki 'ālem ḫamu añā taḫarlar

2. **taḫarlar:-ar, -lar****Gazel 36**

Mısra: 8

Tanrı olarak tanımak, kulluk etmek

7. Būte taḫmağı bir şuret iderler
8. İki 'ālem ḫamu añā taḫarlar

tār ol-:1. **tār olsa:-sa****Gazel 31**

Mısra: 3

Karanlık olmak, görememek

3. Tañ mı 'ālem gözüme tār olsa
4. Şem '-i baḫtum benüm söyünmişdür

tār u mār:1. **tār u mār:****Gazel 141**

Mısra: 10

Dağınık, karmakarışık, perişan

9. Şaçlaruñ bendini çözüp itdün

10. 'Aqlumı tār u mār hey seni mi

tara-:1. **tarar:-r****Gazel 17**

Mısra: 4

Taramak, şekle sokmak

3. 'Anberāmiz eser nesim-i şabā

4. Yā Rab ol māh kakūlin mi tarar

tārāc id-:1. **tārāc ide:-e****Gazel 131**

Mısra: 4

Yağmalamak, talan etmek

3. Sen mi didün imānsuz ol çeşm-i pürāşūba

4. Yağmaya vire 'aqlı tārāc ide imānı

tār-ı mū:1. **tār-ı mū:****Gazel 37**

Mısra: 5

Saç teli

5. Bilinür tār-ı mū alsam saçuñdan

6. Tuyulur ol ki müşk-i Çin uğurlar

tarık:1. **tarıka:-a****Kıt'a 9**

Mısra: 4

Yol

3. 'Işkuñı buldum şırāt-ı müştakim

4. Yol budur gayrı tarıka girmeyem

tarz-ı âhar:1. **tarz-ı âharda:-da****Kaside 2**

Mısra: 1

Başa tarz, başka üslup

1. İşit tarz-ı âharda bir menkabet
2. Ki zâhir bilinmek degül ma'rifet

tās:1. **tās:****Gazel 20**

Mısra: 11

Kâse II Hava kabarcığı

11. Tās alupdur habâbdan eline
12. Oldı şu gül yüzüñçün âyinedâr

taş:1. **taşına:-ı, -na****Gazel 73**

Mısra: 3

Yeryüzünün sertleşmiş ve katılaşmış tabakalarında bulunan, içindeki maden, tuz ve oksitlere göre değişik renkte ve değişik birleşimdeki çok sert cisim

3. Bu belâ taşına döymez şanemâ
4. Tatalum ola demürden cigerüm

2. **taş:****Gazel 92**

Mısra: 1

Yeryüzünün sertleşmiş ve katılaşmış tabakalarında bulunan, içindeki maden, tuz ve oksitlere göre değişik renkte ve değişik birleşimdeki çok sert cisim II Kalbi çok katı

1. Katı gönüllü taş kayasın sen
2. Sezmezem ki gönül yapasın sen

taşla-:1. **taşlar:-r****Gazel 135**

Mısra: 4

Üzerine taş atmak, taşa tutmak

3. Kevkeb-i bahtum durur gökden düşen yâ hûd felek
4. Mehlikâlar mihrine bakup komaz taşlar beni

tasvîr:

1. taşvîrsin: -sin

Gazel 83

Mısra: 6

Bir şeyi resim gibi göz önüne gelecek şekilde ayrıntıları ile anlatma II Çok güzel

5. Saña beñdeş naqş-ı dilkeş çekmedi naqqâş-ı şun
6. Bu cihan mecmû'asında bir güzel taşvîrsin

taşvir id-:

1. taşvir ide: -e

Gazel 104

Mısra: 2

Bir şeyi resim gibi göz önüne gelecek şekilde ayrıntıları ile anlatma

1. Merdüm-i çeşmüm ki dilde naqşuñı taḥrîr ide
2. Beñzer ol naqqâşa cām içre perî taşvir ide

taşvîr kılam-:

1. taşvîr kılam: -am

Kaside 1

Mısra: 13

Bir şeyi resim gibi göz önüne gelecek şekilde ayrıntıları ile anlatma

13. Bahâr zînetini ben nice kılam taşvîr
14. Ki tıfl oyuncasıdur aña göre naqş-ı Hıtâ

taşvîr olun-:

1. taşvîr olunmadın: -ın, -ma, -dın

Kaside 1

Mısra: 74

Bir şeyi resim gibi göz önüne gelecek şekilde ayrıntıları ile anlatılma

73. Ne 'arz-ı hâl gerek saña hûd olur ma'lûm
74. Ḥayâl levhına taşvîr olunmadın ma'nâ

taşvîr-i hüsn:

1. taşvîr-i hüsn:

Gazel 8

Mısra: 13

Bir şeyin güzelliğini resim gibi göz önüne gelecek şekilde ayrıntıları ile anlatma

13. ‘Amriyā taşvīr-i ḥüsn itmekde mānendūñ mi var
14. Sen de bir üstādsın kılsañ n’ola Māñīyle bahş

tat-:

1. **ṭatsañ:-sañ**

Gazel 47

Mısra: 3

Bir şeyin tadının nasıl olduğunu anlamak II Yaşamak, bilmek

3. ‘İşk cāmın sen de ṭatsañ şôfiyā
4. Cübbe vü destāruñ oynardı semā’

2. **ṭatdı:-dı**

Gazel 122

Mısra: 4

Bir şeyin tadının nasıl olduğunu anlamak II Yaşamak, bilmek

3. Ebed şevkı dükenmez şol gönül kim
4. Ezelden ‘ışk cāmın ṭatdı gitdi

3. **ṭatlu:-ur**

Gazel 37

Mısra: 9

İnsanın üzerinde iyi etki bırakan, hoş giden, ferahlık veren

9. Uğurluk ṭatlu olur diyü ‘Amrī
10. Uyusañ büse-i şīrīn uğurlar

tatlu cānı:

1. **ṭatlu cānı:-ı**

Gazel 128

Mısra: 10

Can kıymeti, kıymetli can

9. Kō ölsün ḥasret-i la‘lūñle ‘Amrī
10. Kō çıksun acılıkla ṭatlu cānı

tatlu dil:

1. **ṭatlu dile:-e**

Gazel 68

Mısra: 8

Sözü tatlı ve yumuşak olan

7. Zaḥm irürmek ḳandan olurdı leb-i şîrînüne
8. Göz ucıyle va‘deye tatlu dile mağrur idüm

tatlu söz:

1. **tatlu sözle:-le**

Kaside 1

Mısra: 43

Hoşa giden sözler

43. Kaçan ki şehd ü şeker saçsa tatlu sözle olur
44. Zebân-ı ḥâmesi minḳâr-ı tûṭî-i gūyâ

tatlu tatlu:

1. **tatlu tatlu:**

Gazel 13

Mısra: 13

Tatlı tatlı (ikileme)II Çok güzel, hoşa giden

13. ‘Âşıkam tatlu tatlu sözlerine
14. Söyle ey tûṭî-i şekergüftâr

2. **tatlu tatlu:**

Gazel 108

Mısra: 7

Tatlı tatlı (ikileme)II Çok güzel, hoşa giden

7. Tatlu tatlu ki söger büsesin alduḳça ḥabîb
8. Pür ider ağzumuzı sükkerî ḥalvâlar ile

tavâf eyle:-

1. **tavâf eyle:**

Gazel 5

Mısra: 6

Kutsal sayarak etrafında dolaşmak

5. İşiginde secde ḳıl kim secdegâh-ı rûḥdur
6. Ka‘be-i kûyın tavâf eyle der ü dîvârın öp

tavşan:

1. **tavşanlar:-lar**

Kıt'a 6

Mısra: 4

Tavşan

3. Gördüm arada inen kaçıklığı eyler ben dağı
4. Hô şikâra götürüp tavşanlar aldurdum aña

tāvūs:

1. **ṭāvūs-lar**

Gazel 23

Mısra: 4

Kuyruğu çok uzun, süslü, parlak ve güzel renkli çok büyük kuş II Güzeller, huriler

3. Her biri dāmenkeşān gülzāra oldılar revān
4. Güyiyā ṭāvūs-lar cennette cevlān itdiler

tāvūsvār:

1. **ṭāvūsvār:**

Gazel 124

Mısra: 7

Kuyruğu çok uzun, süslü, parlak ve güzel renkli çok büyük kuş II Sevgili

7. Nāz ile cevlān için büthānede ṭāvūsvār
8. Serv-i āzādum benüm geymiş libās-ı süsenī

tayan-:

1. **ṭayanma:-ma**

Kaside 2

Mısra: 5

Dayanmak, güvenmek

5. Ṭayanma kalem gibi bāzūña kim
6. Bilürsin olur dest bālā-yı dest

2. **ṭayana:-a**

Gazel 49

Mısra: 6

Dayanmak, güvenmek

5. ‘Ömrüm budağı mesnedi ol şāḥ-ı luṭf idi
6. Şimdi kime ṭayana ki gitdi sened dirīg

3. **ṭayanup:-up**

Gazel 119

Mısra: 9

Dayanmak, güvenmek

9. Bu guşsa def ‘ine kerem-i Hakkā ṭayanup
10. ‘Amrī mey iç egerçi ki içdüñ yemīn dahi

tāze bahār:1. **tāze bahārı:-t****Gazel 44**

Mısra: 10

İlkbahar

9. Gönlüm ol çāh-ı zenaḥdāna düşelden ‘Amrī

10. ‘Ālemün tāze bahārı baña zindān olmuş

tāze dāğ:1. **tāze dāğ:****Gazel 20**

Mısra: 5

Yeni yeni yaralar

5. ‘Āşıkuñ tāze dāğ açar gönlin

6. Bülbüli şād ider gül-i gülzār

taze gülden:1. **taze gülden:-den****Gazel 101**

Mısra: 7

Yeni meydana gelmiş gül, yeni açmış gül

7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan

8. Kara ton gey ağla ey ebr-i bahārī ağla ya

tāze kıl-:1. **tāze kılduñ:-du, -ñ****Gazel 137**

Mısra: 2

Yenilemek, yeniden yapmak

1. Sen eritdün sen yüregüm yağını

2. Tāze kılduñ eski derdüm dāğını

tāze tāze:1. **tāze tāze:****Gazel 110**

Mısra: 10

Yeni yeni, genç genç

9. Ne gül egler beni ‘Amrī ne bülbul
10. Güzeller sevmeyince tāze tāze

ta‘zīm id-:

1. ta‘zīm iderem:-er, -em

Gazel 89

Mısra: 7

Hürmet etmek, saygı göstermek

7. Ğamzeñ dile gelse aña ta‘zīm iderem çün
8. İkrām gerek kāfir olursa daħi mihmā

teb:

1. teb:

Gazel 26

Mısra: 8

Hararet

7. Ditrersem anı gün gibi gördükçe ne tañ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

tebāh ol-:

1. tebāh oldum:-du, -m

Kaside 2

Mısra: 2

Bozulmak, yıkılmak

1. Teb-i hayret aldı beni āh āh
2. Fiğān kim bu āteşde oldum tebāh

tebessüm eyle-:

1. tebessüm eyleyürek:-yürek

Gazel 3

Mısra: 9

Gülerek, güler bir vaziyette

9. Tebessüm eyleyürek gāh dögdi geh sögdi
10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

2. tebessüm eyleyürek:-yürek

Kaside 1

Mısra: 7

Gülerek, güler bir vaziyette

7. Tebessüm eyleyürek nâz ile gelür gördi
8. Terennüm eyledi zevk ile bülbül-i gūyâ

teb-i hayret:

1. **teb-i hayret:**

Kaside 2

Mısra: 1

Şaşkınlık ateşi

1. Teb-i hayret aldı beni āh āh
2. Fiğān kim bu āteşde oldum tebāh

tecellî kıl-:

1. **tecellî kılmaz:-maz**

Kaside 2

Mısra: 4

Göstermemek II Yardım etmemek

3. Bulunmaz karañuda Āb-1 Hayāt
4. Günehkāra kılmaz tecellî İlāh

tecellî-i cemāl:

1. **tecellî-i cemālūñ:-üñ**

Gazel 38

Mısra: 7

Güzellik yansıması, güzelliğin görüntüsü

7. Cān tecellî-i cemālūñ şem´ine pervānedür
8. Göñlüm āteşgāh-ı ´ışkunda semender kendidür

tecellî-i hüsn:

1. **tecellî-i hüsnūñ:-üñ**

Kaside 1

Mısra: 19

Güzellik yansıması, güzelliğin görüntüsü

19. Zihî tecellî-i hüsnūñ kemāl-i şun´-ı Hudā
20. Şaçun girihleri ervāh-ı kudse dām-ı belā

tecerrüd:

1. **tecerrüd:**

Kaside 2

Mısra: 10

Soyutluk, yokluk II Mekândan soyutluk

9. Murāduñ sipihr üzre seyrān ise
10. Tecerrüd kabūl eyle 'İsā şıfat

tedbīr id:-

1. **tedbīr ide:-e**

Gazel 104

Mısra: 6

Çare olmak, önlemek

5. Derd-i 'ışkun kim ölümden özge bir dermānı yok
6. Tūt ki 'İsādur tabīb ol derde ne tedbīr ide

tefsir id:-

1. **tefsir ide:-e**

Gazel 104

Mısra: 4

Açıklamak, yorumlamak

3. Kanlar ağlaya şurāhī inleye derd ile nāy
4. Her kaçan mutrib cemālün muşhafın tefsir ide

tek:

1. **tek:**

Murabba 4

Mısra: 3

Yeter ki, yalnız

3. Kanımı dök tek beni hecr ile mağbūn eyleme
4. Hāy efendi hey begüm kan eyle k̄nūn eyleme

2. **tek:**

Gazel 20

Mısra: 7

Yeter ki, yalnız

7. Gidelüm tek kenār-ı şoḥbetine
8. Olur olmazsa daḥi buse kinār

3. **tek:**

Gazel 59

Mısra: 4

Yeter ki, yalnız

3. Merḥabā itmezseñ itme dostum 'uşşāk ile
4. Cüft olup aḡyār ile bayram yirin seyr itme tek

4. tek:**Gazel 76**

Mısra: 9

Yeter ki, yalnız

9. Tek hemîn alnuña sür anum saña olsun alâl
10. Ey beni ol amze-i bîmâr için urbân iden

5. tek:**Gazel 78**

Mısra: 9

Yeter ki, yalnız

9. ‘Amrîyi mabûbdan men ‘eyleme tek ôfiyâ
10. Var saña baıladum va’llâhi cennet gülenin

tek ü tenhâ:**1. tek ü tenhâ:****Kıt'a 1**

Mısra: 4

Tek başına, yalnız

3. ‘Âleme nûr vireyin dirseñ
4. Var güneş gibi ol tek ü tenhâ

tekellüf eyle-:**1. tekellüf eyledi:-di****Gazel 3**

Mısra: 7

Zahmetli bir iş verme

7. Tekellüf eyledi nûş it diyü sözün ımadum
8. Hemân dem itdi beni bûselerle ekkerâ

tekrâr it-:**1. tekrâr itdügi:-düg, -i****Gazel 39**

Mısra: 10

Yinelemek

9. ehâ vafuñ gülistânında bir bûlbûl durur ‘Amrî
10. Ki tekrâr itdügi her laza medûñ dâstâmıdur

temim:1. **temime:-e****Gazel 70**

Mısra: 8

Şiddetli, katı

7. Dūd-1 āhı başuma tāc-1 sa'ādet bilürem

8. 'Işık dāğın temime hil'at-i fāhır gördüm

ten:1. **teni:-i****Kaside 2**

Mısra: 3

Beden, cisim, gövde, insan vücudunun dış yüzü, cilt

3. Göyündür teni ser be ser şem'vār

4. Dil ü cānı kıl 'ışık odında sipend

2. **tende:-de****Gazel 92**

Mısra: 7

Beden, cisim, gövde, insan vücudunun dış yüzü, cilt

7. Cān didükleri kalmadı tende

8. Hışm-1 çeşmüñle pürbelāsın sen

3. **tenüñe:-üñ, -e****Gazel 109**

Mısra: 2

Beden, cisim, gövde, insan vücudunun dış yüzü, cilt

1. Tūtalum beñzeye gül yaprağı pīrāhenüñe

2. Cānı yokdur ki şehā beñzeye bile tenüñe

tenhā:1. **tenhā:****Gazel 3**

Mısra: 2

Tek başına, yalnız

1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı qarşudan peydā

2. Meger ki seyr ide çıkmış güneş gibi tenhā

2. **tenhā:****Gazel 14**

Mısra: **10**

Tek başına, yalnız

9. Hey koculası odaya gel didüm dilber didi
10. Hoş varalum ‘Amriyā ammā odañ tenhā mıdur

3. **tenhā:**

Gazel 135

Mısra: **6**

Tek başına, yalnız

5. Gitdi ‘aql u gitdi şabr u gitdi dil ey derd ü ğam
6. Hastayam tenhā koman bi’llāhi yoldaşlar beni

ten-i zerd:

1. **ten-i zerd:**

Kaside 1

Mısra: **81**

Sararmış ten

81. Fiğān ki bu ten-i zerd ü nizār-ı ‘Amrīyi
82. Benefşezār gibi gök gök itdi seng-i cefā

tennūr-ı sine:

1. **tennūr-ı sineden:-den**

Gazel 6

Mısra: **3**

Gönül fırını

3. Tennūr-ı sineden ki ‘arākrīz ola ruḥı
4. Ben yiylesem direm ki gelür nükhet-i gülāb

ter:

1. **ter:**

Gazel 1

Mısra: **7**

Taze, yeni

7. Ter müşg ile yazmış yüzüñ üstine ḥaṭṭ-ı ‘anberīn
8. Devr-i kâmerde fitne-i āḥir zamān virmiş saña

2. **ter:**

Murabba 5

Mısra: **3**

Ter, vücudun ısınmasıyla deride oluşan nem

3. Yañağũñ sũz-1 sīnemden ter olmış
4. Uyan bād-1 ŝabā deĝsũn gũlũñe

3. **ter:**

Kıt'a 5

Mısra: 5

Taze, hoş

5. Kaftan üstinden öyle ter görünur
6. Vāy eger çözilüp açıla tonı

4. **ter:**

Gazel 112

Mısra: 1

Yeni

1. Bir ter ĝazel didũm yine cānānum üstine
2. Bũlbũl işitse gũl şaça dīvānum üstine

ter mũŝk:

1. **ter mũŝk:**

Gazel 111

Mısra: 5

Taze misk

5. Zũlfũn gibi ter mũŝk ile taldurdu cihanı
6. Olup çemenũñ micmereĝerdānı benefşe

terāne:

1. **terāne:**

Kaside 1

Mısra: 9

Naĝme, ahenk

9. Terāne ol kadar itdi hezār şevk ile kim
10. Göz açdı uyķudan uyandı nergis-i ŝehlā

2. **terāne:**

Gazel 130

Mısra: 11

Naĝme, ahenk

11. Terāne ırladup 'uŝŝāka ŝevķuñ
12. Çaĝırdur bũlbũle 'iŝķuñ yelāli

terāne-i bezm:**1. terāne-i bezmüm:-üm****Gazel 136**

Mısra: 1

Eğlence meclisi şarkısı

1. Ol dem kanı terāne-i bezmüm fiğān idi
2. Kanlu yaşum kadehde mey-i ergavān idi

terāzūya urul-:**1. terāzūya urulsa:-sa****Gazel 52**

Mısra: 7

Tartmak, kıymet biçmek

7. Terāzūya urulsa nūr-ı hüsün
8. Gelürsin Yūsuf-ı Ken'āndan artuğ

tercih:**1. tercih:****Gazel 9**

Mısra: 2

Üstün tutmak, bir şeyi diğerinden fazla beğenmek

1. Zihī kemāl-i şabāhat zihī cemāl-i şabīh
2. K'ider nezāre kılan mihr ü māhdan tercih

2. tercih:**Gazel 9**

Mısra: 8

Üstün tutmak, bir şeyi diğerinden fazla beğenmek

7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
8. Kim eylemez seni mīzān-ı 'aql ile tercih

tercī'-i bend:**1. tercī'-i bend:****Kaside 2**

Mısra: 10

Gazel şeklinde aynı vezinde yazılı manzumelerin "vâsıta" denilen bir beyti ile birbirine bağlanmış şekli

9. Ham-ı mū sözi dāmdur 'Amriyā
10. Anı ço bunu eyle tercī'-i bend

terennüm eyle-:**1. terennüm eyleyürek:-y, -ürek****Gazel 3**

Mısra: 11

*Nağme ile söyleme, güzel ve tatlı bir sesle hafif hafif şarkı söyleme***11. Terennüm eyleyürek hāba vardı mest oldu****12. Açıldı sīne-i sīmīn çözüldi bend-i kabā****2. terennüm eyledi:-di****Kaside 1**

Mısra: 8

*Nağme ile söyleme, güzel ve tatlı bir sesle hafif hafif şarkı söyleme***7. Tebessüm eyleyürek nāz ile gelür gördi****8. Terennüm eyledi zevk ile bülbül-i gūyā****terennüm id-:****1. terennüm ide:-e****Gazel 69**

Mısra: 2

*Nağme ile söyleme, güzel ve tatlı bir sesle hafif hafif şarkı söyleme***1. Bu ne 'īd olsun cihān hāndān u ben giryān olam****2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam****terk it-:****1. terk itdüñ:-dü, -ñ****Gazel 57**

Mısra: 3

*Yalnız bırakmak***3. 'Āşık-ı zārı ölüm haddinde terk itdüñ dirīg****4. Şem' gibi düşmanı hāndān beni giryān koduñ****tesbīh id-:****1. tesbīh idinüp:-üp****Gazel 130**

Mısra: 17

*Sürekli söylemek, sürekli tekrar etmek***17. Mübārek ismüñi tesbīh idinüp****18. Ve ed'ü bi't-tevātür ve't-tevālī**

tevbe:**1. tevbe:****Kıt'a 15**

Mısra: 3

İşlediği bir hatadan, suç veya günahattan pişmanlık duyup bir daha yapmamaya karar verme

3. Tevbe olsun senden artuk sevmeyem

4. Sen tanıך va'llāhi bi'llāhi begüm

2. tevbeler:-ler**Gazel 94**

Mısra: 8

İşlediği bir hatadan, suç veya günahattan pişmanlık duyup bir daha yapmamaya karar verme

7. Hūblar sevmekden artuk her güneş kim işlerem

8. Şad hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü

tevbe eyle-:**1. tevbe eyle:****Gazel 53**

Mısra: 5

İşlediği bir hatadan, suç veya günahattan pişmanlık duyup bir daha yapmamaya karar verme

5. Hercāyiler seversin gel tevbe eyle ey dil

6. Her işlenen günāhuñ soñı nedāmet ancak

tevbe şuyı:**1. tevbe şuyı:****Gazel 120**

Mısra: 5

Pişmanlık suyu

5. Tevbe şuyı yumaz mı 'işyanı

6. Feyz Hākdan 'inayet olmaz mı

tevhīd-i tām:**1. tevhīd-i tām:****Kaside 2**

Mısra: 3

Tam bir birlik

3. Dilerseñ zühür ide tevḥīd-i tām
4. Yan ol deñlü kim alasin bīcihet

tīb-1 hulk:

1. **tīb-1 hulkūñdan:** -uñ, -dan

Kaside 1

Mısra: 51

Güzel yaratılış

51. Sen ol kerīm-i cihānsın ki tīb-1 hulkūñdan
52. Diyār-1 Rūma ḥased iltür oldı mülk-i Hıtā

tıfl oyuncası:

1. **tıfl oyuncasıdur:** -dur

Kaside 1

Mısra: 14

Çocuk oyuncağı II Çok kolay, çok basit

13. Bahār zīnetini ben nice kılam taşvīr
14. Ki tıfl oyuncasıdur aña göre naşş-1 Hıtā

tıfl-1 nāzenīn:

1. **tıfl-1 nāzenīn:**

Gazel 134

Mısra: 9

Narin, kibar çocuk II Sevgili

9. Ol tıfl-1 nāzenīn gele mi ḥöcreme benüm
10. Varma levend odasına dirmiş babacığı

tīg:

1. **tīgimüzdür:** -imüz, -dür

Gazel 40

Mısra: 7

Kılıç

7. Bir tılısmuz ki tīgimüzdür ‘ışk
8. Gizlü gencüz ki yirde mektümüz

tīg-i āteşbār:

1. **tīg-i āteşbār:**

Gazel 13

Mısra: 6

Ateş yağdıran kılıç

5. Şāh-ı encüm silāhdāruñdur
6. Götürür elde tīg-i āteşbār

tīg-i āteştāb-ı ışk:

1. tīg-i āteştāb-ı ışk:

Gazel 51

Mısra: 1

Aşkın ateş karakterli kılıcı

1. Sīnemi şad pāre kıldı tīg-i āteştāb-ı ışk
2. Dīde ıkan ırmağı oldu dāğ-ı dil girdāb-ı ışk

tılısm:

1. tılısmuz:-uz

Gazel 40

Mısra: 7

Herkesin bilip çözümediğı gizli şey

7. Bir tılısmuz ki tīgimüzdür ışk
8. Gizlü gencüz ki yirde mektümüz

2. tılısmın:-ın

Gazel 128

Mısra: 5

Herkesin bilip çözümediğı gizli şey

5. Ne sihr itdi tılısmın bozdı ıakluñ
6. Füsün ile ıat-ı ıanberfeşanı

tır-i ğamze:

1. Tır-i ğamzeñden:-ñ, -den

Gazel 57

Mısra: 6

Gamze oku II Kirpik

5. Her gice merhem şararken sīne-i mecruhuma
6. Tır-i ğamzeñden cigerde ağulu peykān kuduñ

1. tır-i ğamzeñden:-ñ, -den

Gazel 76

Mısra: 5

Gamze oku II Sevgilinin kirpiğı

5. Tır-i ğamzeñden senüñ bağrum delinmişdür benüm
6. Ey beni meclis be meclis ney gibi nālān iden

tīr-i każā:1. **tīr-i każā:****Gazel 25**

Mısra: 10

Kaza oku II Kader

9. ‘Amrī meded ki ğamze diyü öldüğüm benüm

10. Bağrum delinmesün mi ki tīr-i każā çıkar

tīr-i müje:1. **tīr-i müjeñden:-ñ, -den****Gazel 52**

Mısra: 5

Musibet oku II Sevgilinin kirpiği

5. Ne hāşıl cānuma tīr-i müjeñden

6. Ciğerde ağulu peykāndan artuğ

tīr-i pürtābı:1. **tīr-i pürtābı:****Gazel 127**

Mısra: 1

Çok yakıcı ok II Sevgilinin aşığı yaralayan kirpiği

1. Düşmana urma tīr-i pürtābı

2. Devr-i hüsnüñde gözle aħbābı

tīrūñ elinden:1. **tīrūñ elinden:-üñ****Gazel 133**

Mısra: 5

Ok, sevgilinin kirpiğinin verdiği acı dolayısıyla

5. Tīrūñ elinden āh ki biñ kez gelür geçer

6. Bir dem dil-i şikestede kılmaz iķāmeti

tīşe-i ferhād:1. **tīşe-i Ferhād:****Gazel 12**

Mısra: 4

Ferhad'ın kazması (bkz Ferhad İle Şirin Hikayesi)

3. Kesilmezem büt-i şîrîn-i sengdilden eğer
4. Zebân-ı ta' n-ı raķı̄b olsa tîşe-i Ferhād

tiz zamān:

1. **Tiz zamānda:**

Gazel 85

Mısra: 6

Tez zamanda, çabucak

5. Şevķ ile çak olmayan pîrāheni
6. Tiz zamānda göreyin olsun kefen

toğ-:

1. **toğsa:-sa**

Gazel 6

Mısra: 6

Ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmek, tulû etmek

5. Vuşlat güninde secdeye vardum yüzün görüp
6. Bayram namāzı çün kılnur toğsa āfitāb

1. **toğar:-ar**

Gazel 29

Mısra: 2

Ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmek, tulû etmek

1. Allāh Allāh bu meleksīmā ne ğarrā hūb olur
2. Toğar aydur şanasın günden güne maħbūb olur

2. **toğdı:-dı**

Gazel 50

Mısra: 5

Ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmek, tulû etmek

5. Germ olmasun mı dil yine gün toğdı başına
6. Kim āşikāre kıldı ruħuñ āfitāb-ı luţf

toğran-:

1. **toğranup:-up**

Murabba 5

Mısra: 1

Doğranmak, parçalanmak

1. Öñüñde toğranup bağrum kebabı
2. Çekilsün bezmüñe yaştım şarābı

toğru:**1. toğru:****Gazel 79**

Mısra: 8

Doğru, dözgün, içinde yalan olmayan

7. Ben yā mıyam ki ham ola kıaddüm didüm didi

8. Oğ gibi toğru söyleyelüm yā degül misin

2. toğrusın:-sın**Gazel 14**

Mısra: 6

Doğru, dözgün, içinde yalan olmayan

5. Zāhidā turmaz ögersin cennettiñ hūrilerin

6. Toğrusın di dilberümce serv-i hoşbālā mıdur

tokın-:**1. toğınma:-ma****Müfret 5**

Mısra: 2

İncitmek, rahat bırakmak

1. İster misin ki olmayasın dünyede melül

2. Toğınma yār göñline küsdürme sen sen ol

tol-:**1. tolmışdur:-miş, -dur****Kaside 1**

Mısra: 29

Dolmak, birikmek

29. Ayağūñ izi kalup hākde şu tolmışdur

30. Yüzümde göz didügüm oldur ey büt-i ra' nā

2. tolan:-an**Gazel 19**

Mısra: 7

Dolmak, birikmek

7. Ayağūñ izi degül hākde āb ile tolan

8. Bil ki yüzümde benüm dīde-i nemgīnümdür

tolan-:**1. ʔolanan:-an****Gazel 19**Mısra: **5***Dolanmak, dolaşmak***5.** Şem‘-i bezmin ʔolanan sūhte pervāne degül**6.** Göynügin yanmağa varan dil-i miskīnümdür**2. ʔolanur:-ur****Gazel 32**Mısra: **10***Dolanmak, dolaşmak***9.** Kāmetüñ servi hevādārı mıdur ‘Amrī gibi**10.** Bāğ-ı küyuñ ʔolanur peyk oluban bād-ı seher**3. ʔolanup:-up****Gazel 103**Mısra: **5***Dolanmak, dolaşmak***5.** Ser-ḥōşla maḥalleñ ʔolanup nāle kılanlar**6.** Bülbül gibidür zār ola gülzār arasında**4. ʔolanur:-ur****Gazel 114**Mısra: **9***Dolanmak, dolaşmak***9.** ‘Amrī peyk oldı maḥalleñ ʔolanur**10.** Geydürelden başına ‘ışk külāh**5. ʔolanurdı:-ur, -dı****Gazel 136**Mısra: **13***Dolanmak, dolaşmak***13.** ‘Amrī ki peyk olup ʔolanurdı maḥallesin**14.** Biñ kez mu‘allağ ürür idi şādmān idi**tolaş-:****1. ʔolaşduñ:-duñ****Gazel 10**Mısra: **7***Birbirine geçip karışmak, güç çözülecek duruma gelmek*

7. Göñül zülfine tolaşduñ figān it
8. Ki murğ eyler duzağa düşse feryād

2. **tolaşur:-ur**

Gazel 109

Mısra: **10**

Birbirine geçip karışmak, güç çözülecek duruma gelmek

9. Ger ölüp hāk-i mezarında raķībūñ bite hār
10. ‘Amriyā o gül ucından tolaşur dāmenūñe

toldur:-

1. **tołdur:**

Murabba 1

Mısra: **4**

Dolu hāle getirmek

3. Mest ü bīhūş olmağın Allāh ki hōş eyyāmıdır
4. Sāķıyā şevķ ile tołdur cāmı nūş eyyāmıdır

2. **tołdur:**

Murabba 1

Mısra: **4**

Dolu hāle getirmek

3. Var iken hūsnūñ zamānı geçmedin devrān-ı gül
4. Sāķıyā şevķ ile tołdur cāmı nūş eyyāmıdır

3. **tołdur:**

Murabba 1

Mısra: **4**

Dolu hāle getirmek

3. ‘Āşık-ı pürderd ile bir yire gelmişken habīb
4. Sāķıyā şevķ ile tołdur cāmı nūş eyyāmıdır

4. **tołdur:**

Murabba 1

Mısra: **4**

Dolu hāle getirmek

3. Hemnişındür ol nigār u tāli‘üm pīrūzdur
4. Sāķıyā şevķ ile tołdur cāmı nūş eyyāmıdır

5. **tołdur:**

Murabba 1

Mısra: 4
Dolu hâle getirmek

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzün hâk eylesün
4. Sâkıyâ şevk ile taldur cāmı nüş eyyāmıdur

6. **ıaldurup:-up**

Gazel 45
Mısra: 5
Dolu hâle getirmek

5. Taldurup cām-ı fenāyı eyle çekdüm 'ışk ile
6. Oldum ol keyfiyyet ile hodnümālīkdan hālāş

7. **ıaldurur:-ur**

Gazel 96
Mısra: 6
Dolu hâle getirmek

5. Cur'asından nüş-ı cān şunar raķībe her zamān
6. Baña gelse zehr-i ķātīl taldurur peymāneye

8. **ıaldurdı:-dı**

Gazel 111
Mısra: 5
Dolu hâle getirmek

5. Zülfün gibi ter müşk ile taldurdı cihanı
6. Olup çemenüñ micmeregerdānı benefşe

9. **ıaldurup:-up**

Gazel 136
Mısra: 7
Dolu hâle getirmek

7. Sākī ki taldurup ķadehi şunsa iç diyü
8. Sögse tudağı ağızuma da nüş-ı cān idi

tolu:

1. **ıolu:**

Gazel 3
Mısra: 6

İçinde, alabileceği kadar veya ona yakın derecede kimse veya şey bulunan, dolmuş olan

5. Hezār nāz ile geldi oturdı yanumda
6. Elinde sāğar-ı zerrīn tolu mey-i hāmra

2. **tolular:-lar****Gazel 68**

Mısra: 2

İçinde, alabileceği kadar veya ona yakın derecede kimse veya şey bulunan, dolmuş olan

1. Varımadum mescide vā'iz bugün ma'zur idüm
2. Başdan aşmış dün içilen tolular maḥmūr idüm

ton:1. **tonı:-ı****Kıt'a 5**

Mısra: 6

Elbise

5. Kaftan üstinden öyle ter görünür
6. Vāy eger çözülp açıla tonı

tonan-:1. **tonansa:-sa****Gazel 108**

Mısra: 6

Baştan aşağı kaplanmak

5. Işırup boynını zeyn itdügüm ol kim yaraşur
6. Şem'-i kāfūrī tonansa gül-i ḥamrālār ile

1. **tonanursa:-ur, -sa****Gazel 2**

Mısra: 4

Süslenmek, bezenmek, donatılmak

3. Hüsñ ü behcet gökden inmiş ḥıl'atüñdür ey melek
4. Biñ tonanursa güzeller olıma hemtā saña

top ol-:1. **top olur:-ur****Gazel 29**

Mısra: 6

Başını vermek bağlamında kullanılan bir söz

5. 'Arşa-i ḥüsñinde gīsüdan ele çevgān alup
6. Bir oyun oynar arada niçe başlar top olur

toprağa şal-:1. **toprağa şalup:-up****Gazel 76**

Mısra: 12

Toprağa gömmek

11. Rüz-ı mahşerde senüñle Hâk katında söyleşem

12. Ey beni toprağa şalup hâk ile yeksân iden

toprak döşendügin:1. **toprak döşendügin:-dü, -gin****Gazel 127**

Mısra: 11

Üstüne örtünecek hiçbir şeyi bulunmayacak kadar fakirlik içinde bulunmak

11. Sāye toprak döşendügin ne bilür

12. Gün ki şaldı bisâf-ı sincâbî

toprak saç-:1. **toprak saçam:-am****Gazel 69**

Mısra: 5

Toprak saçmak, üstüne başına toz toprak dökmek

5. Müşk ü 'anber yirine ben başuma toprak saçam

6. Kākülüñ gibi perîşānhâl ü sergerdān olam

toy-:1. **toyduñ:-du, -ñ****Gazel 38**

Mısra: 5

Doymak, ihtiyacı kalmamak

5. Şuşadun mı kanuña toyduñ mı ey dil cānuña

6. Ne düşersin üstine ol ğamze hançer kendidür

toz:1. **tozumun:-um, -un****Gazel 61**

Mısra: 10

Çok küçük toprak parçası

9. Öyle çüstem yoluñda yelmede kim

10. Zerresin görimez şabā tozumun

2. **tozına:-m, -a****Gazel 116**

Mısra: 1

Çok küçük toprak parçası

1. İzün tozına kim ki senün müşteri ise
2. Kana boyansun iki gözümüñ biri ise

tübā:1. **Ṭübā:****Gazel 2**

Mısra: 1

Cennette bulunduğuna ve bütün cennete gölge saldığına inanılan, kökü yukarıda, dalları aşağıda büyük ağaç

1. Cennet-i firdevsden baş indürür Ṭübā saña
2. Kanda irsün şāḥ-ı gül ey serv-i ḥoşbālā saña

2. **Ṭübā:****Gazel 63**

Mısra: 1

Cennette bulunduğuna ve bütün cennete gölge saldığına inanılan, kökü yukarıda, dalları aşağıda büyük ağaç

1. Ṭübā budağıdur kad-i bālāsı Aḥmedün
2. Firdevs bāğıdur ruḥ-ı zībası Aḥmedün

3. **Ṭübāyı:-yı****Gazel 77**

Mısra: 5

Cennette bulunduğuna ve bütün cennete gölge saldığına inanılan, kökü yukarıda, dalları aşağıda büyük ağaç

5. Cennetü'l Me'vādaki Ṭübāyı göstermez göze
6. Nāz gülzārında bitmiş serv-i mevzūn isteyen

4. **Ṭübā:****Gazel 90**

Mısra: 10

Cennette bulunduğuna ve bütün cennete gölge saldığına inanılan, kökü yukarıda, dalları aşağıda büyük ağaç

9. Zāhidā Ṭübā budağın gözüne şok ko beni
10. 'Aşıka Ṭübā yiter ol kāmēt-i dīlcū diyen

tübā budağı:1. **Ṭübā budağın:-n****Gazel 90**

Mısra: 9

Tuba dalı

9. Zāhidā Ṭübā budağın gözüñe şok ko beni

10. ‘Aşıka Ṭübā yiter ol kâmet-i dılcū diyen

tübā nihāli:1. **ṭübā nihāli:****Gazel 130**

Mısra: 8

Tuba fidanı

7. Göñül bāğında boy çekmişdi ol serv

8. Cinānda bitmedin Ṭübā nihāli

tudacuğ:1. **ṭudacuğı:****Gazel 134**

Mısra: 12

Sevgilinin çok güzel dudağı

11. ‘İşkī meyiyle ‘Amrīyi hōş bülbül eyledi

12. Ol yūzi gül ki goncaya beñzer ṭudacuğı

tudağ:1. **ṭudağūñ:-uñ****Gazel 30**

Mısra: 5

Dudak

5. Kudretüm yok ki ṭudağūñ kimūñ ağızına diyem

6. Sögse de dögse de öldürse de kâdir dirler

2. **ṭudağı:-ı****Gazel 136**

Mısra: 8

Dudak

7. Sākī ki ṭoldurup kadehi şunsa iç diyü

8. Sögse ṭudağı ağızuma da nūş-ı cān idi

tügme:1. **tügmedür:-dür****Gazel 112**

Mısra: 3

Eşyaya, giyeceklere dikilen kemik, sedef, maden, tahta gibi sert şeylerden yapılmış ufak ve genellikle yuvarlak nesne

3. Sultān-ı 'ışk hıl'atine la'l tügmedür

4. Kanlı yaşum ki tıamdı girībānum üstine

tuğrā:1. **tuğrā:****Gazel 14**

Mısra: 4

Fermanlarda imza yerine kullanılan işaret II Sevgilinin kaş (güzelliği tasdik eden mühür)

3. Cebhe mi bu yā beyāz-ı nāme-i hüs n ü cemāl

4. Ol muqavves kaş mı yā ol nāmede tuğrā mıdur

tuhfe:1. **tuhfe:****Gazel 52**

Mısra: 4

Armağan, hediye

3. Aradum varlığum şehrin tamāmet

4. Saña tuhfe bulunmaz cāndan artuğ

tümen:1. **tümendür:-dür****Gazel 71**

Mısra: 1

On bin, pek çok

1. Bana hayfuñ biñ tümendür sevdüğüm

2. Yağşı kıl kim bu yamandır sevdüğüm

tur-:1. **turmuş:-muş****Müfret 4**

Mısra: 2

Uluorta, çekinmeden

1. Bağrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
2. Ol meyfürüş dilber tırmuş kebâb şancur

2. **tırur:-ur**

Gazel 38

Mısra: 2

Akmak, damlamak

1. Leblerüñ cān meclisinde mīve-i ter kendidür
2. Tammağa tırur şuyı lezzetde şekker kendidür

3. **turdı:-dı**

Gazel 48

Mısra: 8

Hizmet için beklemek

7. Yandı yakıldı irteye dek bu gice çerāğ
8. Turdı öñüñde hidmet için bendevār şem‘

4. **turmaz:-maz**

Gazel 53

Mısra: 7

Kalmamak

7. Şişe şikeste olsa turmaz içinde çün āb
8. Göñlüm şınıklığına yaşum ‘alāmet ancak

5. **turma:-ma**

Gazel 81

Mısra: 4

Tahammül edememek, sabredememek

3. Gitdi destümden ‘imān-ı şabrum ey Gülgün-ı eşk
4. Turma kim ol husrev-i şirinzebānumdur giden

6. **turup:-up**

Gazel 82

Mısra: 10

Uluorta, çekinmeden

9. Kara gözler hüblarda dīn ü imān olsa ger
10. Her biri turup kemīnī eylemezdi kaçd-ı dīn

7. **turmadın:-ma, -dın**

Gazel 90

Mısra: 4

Sürekli, daima, aralıksız

3. Bu perīṣān ḥālüm ü baḥt-ı siyāhumdur benüm
4. Țurmadın artup gider ol Țurra-i hindü diyen

8. Țur:

Gazel 92

Mısra: 4

Beklemek, sabretmek

3. Būse vir cānum al didüm didi kim
4. Güveni Țur hemīn alasin sen

9. Țurımaz:-ı, -maz

Gazel 110

Mısra: 4

Bekleyememek, sabredememek

3. Kaşuñ miḥrābı içre çeşm-i mestüñ
4. Görelden Țurımaz şofī namaza

10. Țurmasun:-ma, -sun

Gazel 139

Mısra: 10

Kalmamak, aradan çıkarmak

9. Rūḥ bezmine ḥicāb ise beden ‘Amrī gel
10. Yaḫalum ‘iṣḫ odına Țurmasun ol yol diken

11. Țurmuş:-muş

Gazel 48

Mısra: 5

Huzurunda beklemek

5. ‘Uşşāk gibi karşıña Țurmuş boyun eger
6. Țılmak diler ayaḡuña yaşın nişār şem ‘

turma Țur:

1. Țurma Țur:

Gazel 20

Mısra: 13

Durmadan

13. Āmriyā Țurma Țur yukaru yūri
14. Uçalum sebzezāra bülbülvār

turmadın:**1. turmadın:****Murabba 1**

Mısra: 1

Durmadan, sürekli, daima, aralıksız

1. Turmadın dönsün kadeh güyende iken 'andelib
2. Būy-ı vaşlından gül-i zībānuñ almışken naşib

turmaz:**1. turmaz:****Gazel 14**

Mısra: 5

Durmadan, sürekli, daima, aralıksız

5. Zāhidā turmaz öğersin cennettiñ hūrilerin
6. Toğrusın di dilberümce serv-i hoşbālā midur

turra:**1. turrasın:-sın****Gazel 12**

Mısra: 8

Kıvırcık saç lülesi

7. Haber mi viridi boyuñdan şabā ki hurrem olup
8. Semā'a girmek için çözdü turrasın şimşād

turra-i hindü:**1. turra-i hindü:****Gazel 90**

Mısra: 4

Siyah saç

3. Bu perişān hālüm ü baht-ı siyāhumdur benüm
4. Turmadın artup gider ol turra-i hindü diyen

turra-i tarrār:**1. turra-i tarrārın:-ın****Gazel 5**

Mısra: 1

Hilekar mührü II Gönül çalan, insanın aklını başından alan saç

1. Perde-i Beytü'l Haremdür turra-i tarrārın öp
2. Dāne-i tesbīh-i cāndur hāl-i 'anberbārın öp

2. **tır-ra-i tarrāri:-ı****Gazel 46**

Mısra: 4

Hilekar mührü II Gönül çalan, insanın aklını başından alan saç

3. Can metā'ın alduğına ola kim ikrār ide

4. Aşılacak uğrıdur şol tır-ra-i tarrāri aş

tüşe:1. **tüşe:****Gazel 118**

Mısra: 2

Yol azığı

1. 'Ārife güşe mi var künc-i ferāğatden iyi

2. Sālike tüşe mi var genc-i kanā'atden iyi

tut:-1. **ıtıtdı:-dı****Kaside 2**

Mısra: 6

Kaplamak, doldurmak

5. Şuverden ne peydā ola bende kim

6. Gönül gözgüsün ıtıtdı jeng-i günāh

2. **ıtıtduğum:-duğ, -um****Gazel 84**

Mısra: 3

Elle kavramak

3. Sünbül diyü kühsār etegin ıtıtduğum ol kim

4. Şūrīde vü dīvāneyem ol kākül ucından

tut ki:1. **ıtıtdı ki:****Gazel 104**

Mısra: 6

Varsayalım, farz edelim

5. Derd-i 'ışkun kim ölümünden özge bir dermānı yok

6. ıtıtdı ki 'İsādur tabīb ol derde ne tedbīr ide

tutalum:**1. tutalum:****Gazel 73**

Mısra: 4

Varsayalım, farz edelim

3. Bu belā taşına döymez şanemā
4. Tutalum ola demürden cigerüm

2. tutalum:**Gazel 109**

Mısra: 1

Varsayalım, farz edelim

1. Tutalum beñzeye gül yaprağı pīrāhenüñe
2. Cānı yokdur ki şehā beñzeye bile tenüñe

3. tutalum:**Gazel 120**

Mısra: 3

Varsayalım, farz edelim

3. Tutalum kul günāh ider nāgāh
4. Luṭf-ı şehden himāyet olmaz mı

tutdı āfākı:**1. tutdı āfākı:****Gazel 83**

Mısra: 9

Ufku sarmak

9. Tutdı āfākı cemālün kaçma ‘Amrīden begüm
10. Kul gerekmez mi saña sultān-ı ‘ālemgīrsin

tütü:**1. tütü:****Gazel 26**

Mısra: 9

Papağan II Güzel sözler söyleyen kimse

9. Tütü gibi şīrīnsuḥan olsam n’ola ‘Āmrī
10. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimüñ var

2. tütüye:-ye**Gazel 32**

Mısra: 4

Papağan II Güzel sözler söyleyen kimse

3. Ğam-ı 'ıŖkuñla iriŖdi leb-i Ŗirñüñe dil
4. Kafese girmeyicek tũtiye kim vire Ŗeker

tũti-i Ŗekergũftār:

1. tũti-i Ŗekergũftār:

Gazel 13

Mısra: 14

Sözü Ŗeker gibi olan papağan II Sevgili

13. 'ĀŖıķam tatlu tatlu sözlerine
14. Söyle ey tũti-i Ŗekergũftār

tũti-i Ŗekkerzebān:

1. tũti-i Ŗekkerzebān:

Gazel 1

Mısra: 14

Tatlı dilli papağan II Sevgili

13. Ŗirñliğin vaŖ itmege la'l-i leb-i rengññmũñ
14. Hāme diyü bir tũti-i Ŗekkerzebān virmiŖ saña

tũti-i Ŗirñsuhan:

1. tũti-i Ŗirñsuhandür:-dür

Gazel 71

Mısra: 12

Tatlı sözlü papağan II Sevgili

11. Ŗekkerñn bũseyle besle 'Amrĩyi
12. Tũti-i Ŗirñsuhandür sevdüğüm

tutuŖ-:

1. tutuŖam:-am

Gazel 61

Mısra: 7

Yanmak

7. Sen ü ben tutuŖam direm ey Ŗem'
8. Söylesem saña göynüğün özümün

tuy:**1. tuya:-a****Gazel 6**

Mısra: 2

Öğrenilmek, yayılmak

1. Dilber ki uyhuya vara gelmez gözüme h̄āb
2. Öpsem tuya mı diyü çeker cānum iztirāb

2. tuyulur:-ur**Gazel 37**

Mısra: 6

Öğrenilmek, yayılmak

5. Bilinür tār-ı mü alsam saçuñdan
6. Tuyulur ol ki müşk-i Çīn uğurlar

2.25. U-‘Ü

u-ü:

1. ü:

Gazel 1

Mısra: 10

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

9. Bildüñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin

10. Taḅ‘-ı hayāleñgiz ü zihñ-i ḥurdedān virmiş saña

2. ü:

Rübai 1

Mısra: 3

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey

4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey

3. u:

Kaside 1

Mısra: 2

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

1. Yine ‘arūs-ı bahār oldı nāz ile peydā

2. Gülāb u müşk ile kıldı cihānı ‘anbersā

4. ü:

Kaside 1

Mısra: 3

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Komiş cebīn ü ‘izārında nergis altun ḥāl

4. Düzetmiş iki yanında benefşe zülf-i dü tā

5. u:

Kaside 1

Mısra: 16

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

15. Bu ḥüsn ü behcete taḥsīn ü āferīnler kim

16. Naḫīri yok meger ol gülruḥ u sīmīnsīmā

6. u:

Kaside 1

Mısra: 37

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

37. Penāh-ı millet-i islām u tāk-ı devlet ü dīn

38. Cihān-ı luṭf u kerem ya ‘nī ḥāzret-i paşa

7. u:

Kaside 1

Mısra: 39

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

39. Sarāyı menzil-i taḥt u maḳām-ı İbrāhīm

40. İşıgi kıble-i ḥācāt u Ka‘be-i ‘ulyā

8. u:

Kaside 1

Mısra: 40

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

39. Sarāyı menzil-i taḥt u maḳām-ı İbrāhīm

40. İşıgi kıble-i ḥācāt u Ka‘be-i ‘ulyā

9. u:

Kaside 1

Mısra: 50

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

49. Sen ol sipihr-i keremsin ki ebr-i luṭfuñdan

50. Açıldı gülşen-i cūd u yüceldi serv-i sehā

10. ü:

Kaside 1

Mısra: 81

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

81. Fiğān ki bu ten-i zerd ü nizār-ı ‘Amrīyi

82. Benefşezār gibi gök gök itdi seng-i cefā

11. u:

Murabba 1

Mısra: 3

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Hemnişîndür ol nigâr u tâli‘üm pîrûzdur
4. Sâkıyâ şevk ile toldur cāmı nûş eyyâmıdur

12. ü:

Gazel 2

Mısra: 3

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Hüsñ ü behcet gökden inmiş hıl‘atüñdür ey melek
4. Biñ tonanursa güzeller olımaz hemtâ saña

13. ü:

Murabba 2

Mısra: 3

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Kibr ü kîni şatalum cām-ı maḥabbet alalum
4. Mest-i lâya‘kıl olalum yaḳalar çāk idelüm

14. u:

Kaside 2

Mısra: 6

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

5. Beşâret katîl-i ğam-ı ‘ışka kim
6. Leb-i hür u bâĝ-ı cinâñdur diyet

15. ü:

Kaside 2

Mısra: 4

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Göyündür teni ser be ser şem‘vâr
4. Dil ü cāñı kıl ‘ışk odında sipend

16. ü:

Gazel 3

Mısra: 1

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

1. Bir āfet-i dil ü dīn oldı qarşudan peydā
2. Meger ki seyr ide çıkmış güneş gibi tenhā

17. u:

Gazel 3

Mısra: 4

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Perī disem yaraşurdı perīde olsa eger
4. Semen ‘izār u benefşe haḫ u sehī bālā

18. u:

Gazel 3

Mısra: 4

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Perī disem yaraşurdı perīde olsa eger
4. Semen ‘izār u benefşe haḫ u sehī bālā

19. u:

Gazel 3

Mısra: 13

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

13. Bu zevk u ‘işrete irmez kişi cinānda daḫi
14. Düşünse ḫayr ola ‘Amrī hele eyi ru‘yā

20. u:

Gazel 4

Mısra: 4

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Sen felek evcinde ben taḫte’ş şerāda ey melek
4. İre mi yirden göke feryād u efgānum saña

21. ü:

Gazel 5

Mısra: 6

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

5. İşiginde secde kı1 kim secdegāh-ı rūḫdur
6. Kache-i kūyın ḫavāf eyle der ü dīvārın öp

22. ü:

Gazel 9

Mısra: 2

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

1. Zihī kemāl-i şabāhat zihī cemāl-i şabīh
2. K'ider nezāre kılan mihr ü māhdan tercih

23. u:

Gazel 9

Mısra: 5

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

5. Bu kaç u gözle güzellerde bīnazīr-i cihān
6. Bu şūr u fitne ile cümle ‘ālem içre melīh

24. u:

Gazel 9

Mısra: 6

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

5. Bu kaç u gözle güzellerde bīnazīr-i cihān
6. Bu şūr u fitne ile cümle ‘ālem içre melīh

25. ü:

Gazel 12

Mısra: 2

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

1. Nihāl-i kāmētūñi her ne cān kim eyleye yād
2. Gözine çöpce görünmez şavber ü şimşād

26. u:

Gazel 13

Mısra: 10

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

9. Hey meded ğamzeler füsünından
10. Kalmadı dilde şabr u canda qarār

27. u:

Gazel 14

Mısra: 8

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

7. Bir güzel dün ‘aşığın öldürdi dirler bilmedük
8. Öldüren ol şūh u ol ölen fülān şeydā mıdur

28. u:

Gazel 15

Mısra: 9

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

9. Başa iltür şem ‘veş giryān u sūzān olmağı
10. ‘Amrī-i şūrīdehāle baş koşan қallāşlar

29. ü:

Gazel 21

Mısra: 9

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

9. Bī-dil ü bīşabr u bīārām iderler ‘Amrīyi
10. Hūblar mekkāreler sehhāreler ‘ayyāreler

30. u:

Gazel 21

Mısra: 9

ve

9. Bī-dil ü bīşabr u bīārām iderler ‘Amrīyi
10. Hūblar mekkāreler sehhāreler ‘ayyāreler

31. ü:

Gazel 26

Mısra: 4

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Ol māha қarin itdi beni kevketa-i eşküm
4. Bu tāli ‘ ü kevkēb ki benüm var kimüñ var

32. u:

Gazel 28

Mısra: 4

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevri ider yine
4. Maḥbūbidür cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

33. ü:

Gazel 30

Mısra: 10

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

9. İkilik yok arada sen de ne dirsin ‘Amrī
10. Dilber ile melek ü hūr u perī bir dirler

34. ü:

Gazel 31

Mısra: 5

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

5. Dāne-i hāl ü dām-ı zülfünden
6. Murğ-ı dil kendüden uçunmuşdur

35. ü:

Gazel 33

Mısra: 4

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Şöyle kim gülzāra ilte būy müyuñdan nesīm
4. Her biten reyḥānı miskīn ü ‘abīrefşān olur

36. ü:

Gazel 33

Mısra: 6

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

5. Ḥasret-i zülf ü zenaḥdānuñla ey Yūsuf cemāl
6. Rişte-i cān göñlüme bend ü cihān zindān olur

37. ü:

Gazel 35

Mısra: 1

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan ḥaberdār

38. ü:

Gazel 40

Mısra: 2

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

1. Hālümüz saña yanmağa mūmuz
2. Pürümîd ü harîş-i maħrūmuz

39. u:

Gazel 43

Mısra: 9

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

9. Şarāb u şāhid ü muṭrib var iken
10. Ne çalar arada ‘Amrī müderris

40. ü:

Gazel 43

Mısra: 9

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

9. Şarāb u şāhid ü muṭrib var iken
10. Ne çalar arada ‘Amrī müderris

41. ü:

Gazel 58

Mısra: 1

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

1. Dīn ü devlet naḳdine el şundi bīdīn perçemüñ
2. Eyledi ben bu perīşānhāli miskin perçemüñ

42. u:

Gazel 61

Mısra: 5

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

5. ‘Ārız u kākülüñ firāķında
6. Farķı yok gicem ile gündüzümün

43. ü:

Gazel 61

Mısra: 7

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

7. Sen ü ben tutuşam direm ey şem ‘
8. Söylesem saña göynüğün özümün

44. ü:

Gazel 62

Mısra: 2

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

1. Geçdi serîr-i ĥaddüñe şāhāne beñlerüñ
2. Her ne dilerse kıldı dil ü cāna beñlerüñ

45. u:

Gazel 67

Mısra: 4

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Nāme-i a‘ mālümüñ ‘ unvānıdır
4. Ĥaşr-ı ĥüsnüñde yazılan ĥattı u ĥāl

46. u:

Gazel 69

Mısra: 1

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

1. Bu ne ‘id olsun cihān ĥandān u ben giryān olam
2. İl terennüm ide ben gögsüm dögem nālān olam

47. ü:

Gazel 69

Mısra: 6

ve

5. Müşk ü ‘ anber yirine ben başuma toprak şaçam
6. Kākülüñ gibi perîşāñhāl ü sergerdān olam

48. u:

Gazel 69

Mısra: 12

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

11. Bu ne ‘ayş olsun ki ‘ Amrī ağlaya iller güle
12. Bu ne ‘id olsun cihan ĥandan u ben giryān olam

49. u:

Gazel 72

Mısra: 3

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Benümleydi hemîşe ‘ışk u müşküñ
4. Gül ü bülbül gibi hemdem şanurdum

50. ü:

Gazel 72

Mısra: 4

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Benümleydi hemîşe ‘ışk u müşküñ
4. Gül ü bülbül gibi hemdem şanurdum

51. u:

Gazel 72

Mısra: 8

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

7. Gözüñ kaşuñ füsünın kim ne bilsün
8. ‘İtābuñ az u nāzuñ kem şanurdum

52. u:

Gazel 76

Mısra: 1

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
2. Göze göz nergisleriyle vālih ü hayrān iden

53. ü:

Gazel 76

Mısra: 2

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
2. Göze göz nergisleriyle vālih ü hayrān iden

54. u:

Gazel 79

Mısra: 6

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

5. Ben bu belā-yı ‘ışk ile Vāmıķ degül miyem
6. Sen bu ‘izār u hüsn ile ‘Azrā degül misin

55. u:

Gazel 80

Mısra: 7

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

7. Kaş u gözle sözlerüñden ‘aķlı aldurdum diriğ
8. Uğrun uhrun baķışuñdan gitdi iman el amān

56. u:

Gazel 87

Mısra: 2

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

1. Bilmez miyem seni nesin ey bivefā nesin
2. Āşüb-ı rüzgār u belā-yı zemānesin

57. ü:

Gazel 90

Mısra: 2

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

1. Diller alur fitnede şol gamze-i cādū diyen
2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrū diyen

58. ü:

Gazel 90

Mısra: 3

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Bu perīşān hālüm ü baħt-ı siyāhumdur benüm
4. Turmadın artup gider ol turra-i hindū diyen

59. ü:

Gazel 91

Mısra: 3

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Belā oķına nişāne kılup dil ü cāmı
4. Kurup kaşuñ yayını yayķarālar eyleyesin

60. ü:

Gazel 93

Mısra: 10

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

9. ‘Işk cāmın nūş idüp sermest ü hayrān ol yūri

10. Vaz gel zūhd ü riyadan ‘Amriyā şimden girü

61. u:

Gazel 95

Mısra: 18

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

17. Yā ilāhī beni de bülbülvār

18. ‘Amriyem zār u nātüvān eyle

62. ü:

Gazel 101

Mısra: 5

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

5. Hey dirīg ol derdmend ü nātüvān u zāra kim

6. Kān yaşı ırmağ olup her yaña aça çağlaya

63. u:

Gazel 101

Mısra: 5

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

5. Hey dirīg ol derdmend ü nātüvān u zāra kim

6. Kān yaşı ırmağ olup her yaña aça çağlaya

64. ü:

Gazel 105

Mısra: 10

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

9. Bir perīdür sevdüğüm dīvānesidür cümle halk

10. Ol iki müşkīn hilāl ü ʔal‘at-ı garrā ile

65. ü:

Gazel 106

Mısra: 5

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

5. Merhabā kıldı habīb ü öldi reşkinden tabīb
6. Dest viridi şādlik gam pāymāl oldu yine

66. ü:

Gazel 118

Mısra: 5

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

5. Cümle keyfiyyeti gördüm mey ü ney her ne ise
6. Hız yirin aňlamadum ‘ışk u maħabbetden iyi

67. ü:

Gazel 119

Mısra: 2

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

1. Nāehlūñ oldu şimdi zamān u zemīn daħi
2. Bīzevkuñ oldu cām-ı mey ü nāzenīn daħi

68. u:

Gazel 127

Mısra: 3

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Luţf ile nāz u ħande-i şīrīn
4. Hep müretteb melāħat esbābı

69. ü:

Gazel 130

Mısra: 20

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

19. Gezer ‘ışkuñ ħārābatında ‘Amrī
20. Girībānçāk mest ü lāübālī

70. ü:

Gazel 132

Mısra: 5

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

5. Ağlayaym ben ü sen gül ki cihān bezminde
6. Baña bağrum kanı saña mey-i bîğış düşdi

71. u:

Gazel 135

Mısra: 5

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

5. Gitdi ‘aql u gitdi şabr u gitdi dil ey derd ü ğam
6. H̄astayam tenhā koman bi’llāhi yoldaşlar beni

72. u:

Gazel 135

Mısra: 5

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

5. Gitdi ‘aql u gitdi şabr u gitdi dil ey derd ü ğam
6. H̄astayam tenhā koman bi’llāhi yoldaşlar beni

73. ü:

Gazel 135

Mısra: 5

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

5. Gitdi ‘aql u gitdi şabr u gitdi dil ey derd ü ğam
6. H̄astayam tenhā koman bi’llāhi yoldaşlar beni

74. ü:

Gazel 136

Mısra: 12

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

11. Va’llāhi h̄oş h̄uzūr idi ta’llāhi h̄oş sürūr
12. Ben ‘andelīb ü yār gül ü gülsitān idi

75. u:

Gazel 136

Mısra: 15

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

15. Heyhāt irilmez ol deme hayf u hezār hayf
16. Bir demde geldi geçdi şanasın bir ān idi

76. ü:

Gazel 139

Mısra: 4

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Ben seni isterin ey serv semenbülarda
4. Bülbülüñdür n'ideyin yâsemen ü nestereni

77. ü:

Gazel 142

Mısra: 11

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

11. Rind ü kıllâş u mest-i 'ışk oldum
12. 'Âmrîyem bunca şan'at el virdi

78. u:

Gazel 142

Mısra: 11

“Ve” bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

11. Rind ü kıllâş u mest-i 'ışk oldum
12. 'Âmrîyem bunca şan'at el virdi

uc:

1. **ucında:** -in, -da

Gazel 18

Mısra: 5

Bir nesnenin genellikle sivri olan bitim noktası

5. Hür-ı 'în kirpügi ucında şalınmaz hergiz
6. Ol perî kim gözine sürme çeker nâzlanur

2. **ucından:** -in, -dan

Gazel 84

Mısra: 1

Yüzünden, sebebiyle, nedeniyle

1. Gül zaħmını ħâruñ götürür bülbül ucından
2. Bülbül n'ola çok mı dile düşse gül ucundan

3. **ucından:** -in, -dan

Gazel 84

Mısra: 2

Yüzünden, sebebiyle, nedeniyle

1. Gül zahmını hāruñ götürür bülbül ucından
2. Bülbül n'ola çok mı dile düşse gül ucından

4. **ucından:-ın, -dan**

Gazel 109

Mısra: 10

Bir nesnenin genellikle sivri olan bitim noktası

9. Ger ölüp hāk-i mezarında raķībūñ bite hār
10. ' Amriyā o gül ucından ıolaşur dāmenüñe

5. **ucı:-ı**

Gazel 122

Mısra: 2

Bir nesnenin genellikle sivri olan bitim noktası

1. Gözüñ kim baña oķın atdı gitdi
2. Bir ucı çaķ yürece batdı gitdi

uç:-

1. **uçalum:-a, -lum**

Gazel 20

Mısra: 14

Havaya kalkıp gitmek, tayeran etmek II Gitmek, varmak

13. Āmriyā ıurma ıur yuķaru yüri
14. Uçalum sebzēāra bülbülvār

2. **uçunmuşdur:-un, -muş, -dur**

Gazel 31

Mısra: 6

Ürkmek, sakınmak, çekinmek, korkmak

5. Dāne-i hāl ü dām-ı zülfüñden
6. Murğ-ı dil kendüden uçunmuşdur

3. **uçar:-ar**

Gazel 59

Mısra: 2

Uçmak, havalanmak

1. Her kaçan binseñ şalıncağa şalınsañ ey melek
2. Göklere uçar şanup cān ıalbınur ditrer yürek

4. **ucından:-ın, -dan**

Gazel 84

Mısra: 4

Yüzünden, sebebiyle, nedeniyle

3. Sünbül diyü kühsâr etegin tutduğum ol kim
4. Şürîde vü dīvāneyem ol kākül ucından

5. **ucından:-ın, -dan**

Gazel 84

Mısra: 6

Yüzünden, sebebiyle, nedeniyle

5. Ol ğamze-i kıttāl ile bāzār ideliden
6. Cān naqdini virdüm n'ideyin gönül ucından

6. **ucından:-ın, -dan**

Gazel 84

Mısra: 10

Yüzünden, sebebiyle, nedeniyle

9. Yüz nāle vü biñ derd ile 'Amrī gibi bülbül
10. Hıret dikeninde geçinür bir gül ucından

7. **uçma:-ma**

Gazel 95

Mısra: 3

Uçmak, havalanmak

3. Alçağ uçma bülendpervāz ol
4. 'Arşa çık anda āşiyān eyle

8. **uçdı:-dı**

Gazel 101

Mısra: 7

Uçup gitmek, terk etmek, ayrılmak

7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan
8. Kara ton gey ağla ey ebr-i bahārī ağla ya

uca:

1. **ucasın:-sın**

Kıt'a 14

Mısra: 1

Kalça kemiklerinin birleştiği yer, oturulacak yerin iki tarafı

1. Gah ucasın oynadup gāhī belin
2. Gönüm aldı kınnış ile bir gelin

uçmak:-

1. **uçmağdan:-dan**

Kıt'a 2

Mısra: 3

Uçmak, havalanmak

3. Yaşlı kerkesler ile konuşup uçmağdan ise
4. Yavru şahinler içinde kana boyanmak yeg

uçup kaç-:

1. **Uçup kaç-:**-a

Gazel 84

Mısra: 8

Uçup gitmek

7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
8. Uçup kaç- aşık-ları görüp yol ucından

ūd:

1. 'ūdını:-ı, -nı

Gazel 27

Mısra: 3

Yakıldığı zaman çok değişik, kendine has güzel bir koku çıkaran öd ağacı II
Aşığın yanan gönlü

3. Dil ü cān 'ūdını yakup cigerüm
4. Bezm-i miḥnetde gezdürür micmer

ūd-ı cān:

1. 'ūd-ı cān:

Gazel 67

Mısra: 7

Yakıldığı zaman çok değişik, kendine has güzel bir koku çıkaran öd ağacı II
Aşığın yanan gönlü

7. 'ūd-ı cān yak micmer-i 'ışkında kim
8. Dil meşāmına ire bŷy-ı vişal

ūd-ı enfās:

1. 'ūd-ı enfāsum:-um

Gazel 19

Mısra: 14

Hoş kokulu nefes II Aşığın yanan içinden ah çekince çıkan nefesler

13. Nŷkhet-i ḥulq-ı şerīfŷn gibi āfākı tutan
14. 'ūd-ı enfāsum ile ḥāme-i mŷşkīnŷmdŷr

‘ūd-ı ham:

1. ‘ūd-ı ham:

Gazel 58

Mısra: 7

Yanınca güzel koku veren öd ağacı II Sevgilinin beni (yüzdeki siyah nokta)

7. Nār-ı ruhsāruñda hālün ‘ūd-ı ham itdi buhur

8. Ol buhūra ‘anberīn oldı bu miskīn perçemüñ

‘ūd-vār:

1. ‘ūd-vār:

Gazel 143

Mısra: 5

Öd gibi

5. Hind-i zülfinüñ elinden oda tutdı ‘ūd-vār

6. Bu dil-i pürsüz kim şad pāredür micmer gibi

uğr:

1. uğrıdur: -ı, -dur

Gazel 46

Mısra: 4

Hırsız

3. Can metā‘ın alduğına ola kim ikrār ide

4. Aşılacak uğrıdur şol turra-i țarrarı aş

uğra-:

1. uğramasun: -ma, -sun

Gazel 30

Mısra: 3

Gelmemek, yanına varmamak

3. Azacuk cānlu olanlar yöreñe uğramasun

4. Şiveñi çok sitem-i cevrüñi vāfir dirler

uğrun uhrun:

1. uğrun uhrun:

Gazel 80

Mısra: 8

Şans, talih doğurmayan

7. Kaş u gözle sözlerüñden ‘aklı aldurdum dirig

8. Uğrun uhrun bağışuñdan gitdi iman el amān

uğurla:-**1. uğurlar:-r****Gazel 37**

Mısra: 1

Çalmak

1. Gözüñ mesti dil-i hūnīn uğurlar
2. Mey ile şīşe-i rengīn uğurlar

2. uğurlar:-r**Gazel 37**

Mısra: 2

Çalmak

1. Gözüñ mesti dil-i hūnīn uğurlar
2. Mey ile şīşe-i rengīn uğurlar

3. uğurlar:-r**Gazel 37**

Mısra: 4

Çalmak

3. Saçuñı bağla kim ben bīkarāruñ
4. Metā'-ı şabrın ol bīdīn uğurlar

4. uğurlar:-r**Gazel 37**

Mısra: 6

Çalmak

5. Bilinür tār-ı mū alsam saçuñdan
6. Tıyulur ol ki müşk-i Çīn uğurlar

5. uğurlar:-r**Gazel 37**

Mısra: 8

Çalmak

7. Gönül tıflı cemālūñ gülşeninde
8. Lebūñden gonca-i rengīn uğurlar

6. uğurlar:-r**Gazel 37**

Mısra: 10

Hırsızlık

9. Uğurluk tatlu olur diyü ‘Amrī
10. Uyusañ büse-i şīrīn uğurlar

7. **uğurlar:-r**

Gazel 37

Mısra: 12

Çalmak

11. Uyudup bāgbān-ı ğamzeñi dil
12. Yanağūñdan gül-i nesrīn uğurlar

uğurluk:

1. **uğurluk:**

Gazel 37

Mısra: 9

Hırsızlık

9. Uğurluk tatlu olur diyü ‘Amrī
10. Uyusañ büse-i şīrīn uğurlar

ulu-:

1. **uludı:-dı**

Gazel 121

Mısra: 13

Köpeklerin çıkardıkları ses, uluma

13. İşıginde uludı itleri ben hār oldum
14. ‘Amriyā ğayret-i aqrān ile öldüm gitdi

um-:

1. **umam:-am**

Gazel 25

Mısra: 2

Sanmak, ümit etmek

1. Her hūbı kim vefālu diyem bīvefā çıkar
2. Her nāzenīn ki şefkat umam pürcefā çıkar

2. **ummazdı:-maz, -dı**

Gazel 80

Mısra: 9

Sanmak, ümit etmek

9. Kātı göñlinden Kāyanuñ merhamet ummazdı ger
10. Görmese ‘Amrī kayadan aqduğın āb-ı revān

3. **umarsa:**-ar, -sa**Gazel 130**

Mısra: 13

Sanmak, ümit etmek

13. Ayağun öpmek umarsa ferahtan

14. Ve mā edrī yemīnen ʿan şimālī

4. **ummasa:**-ma, -sa**Gazel 138**

Mısra: 5

Sanmak, ümit etmek

5. Gözleründen luṭf u iḥsan ummasa nergis şehā

6. Yollarunda kâsesin ḳomazdı aʿmālar gibi

un:1. **un:****Kıt'a 14**

Mısra: 3

Buğdayın toz hali

3. Un elemegi bahāne eyleyüp

4. Sevdüğüm Bulğar kızı yiter şalın

unıd-:1. **unıd:**-a**Gazel 82**

Mısra: 5

Unutmak, aklından gitmek

5. Noktasın görse cemālün muşhafınuñ unıda

6. Levḫde maşṭūr olan āyātı Cibrīl-i Emīn

2. **unıdulmaya:**-ul, -ma, -ya**Gazel 64**

Mısra: 6

Unutmamak, aklından gitmemek

5. Ḳaşdum oldur ki uram laʿlūne diş yaraların

6. Tā unıdulmaya arada geḳen ḫaḳḳ-ı nemek

3. **unıtma:**-ma, -**Gazel 76**

Mısra: **15**

Unutmak, aklından gitmek

15. Luṭf-ı 'āmuñdan unutma ben du'āgūyuñ daḥi

16. Ey keremden 'amr u zeyde luṭf ile iḥsan iden

'unvān:

1. 'unvānidur: -i, -dur

Gazel 67

Mısra: **3**

İftihar, şan, şöhret

3. Nāme-i a' mālümüñ 'unvānidur

4. Haşr-ı hüsnüñde yazılan ḥaṭṭ u ḥāl

ur-:

1. uram: -am

Gazel 64

Mısra: **5**

Yaralamak, saplamak

5. Kaşdum oldur ki uram la'lüñe diş yaralarım

6. Tā unudulmaya arada geçen ḥaḳḳ-ı nemek

2. urunan: -un, -an

Gazel 107

Mısra: **2**

Takmak, başına yerleştirmek

1. Bāde-i la'l içelüm bīser ü sāmānlar ile

2. 'Işḳ tācın urunan başına sultānlar ile

3. urma: -ma

Gazel 127

Mısra: **1**

Saplamak

1. Düşmana urma tīr-i pürtābı

2. Devr-i hüsnüñde gözle aḥbābı

'uryān:

1. 'uryānla: -la

Kıt'a 4

Mısra: **1**

Çıplak

1. Ben ki 'uryānla toğmışam anadan
2. Zevk idem mi cihānda tañtanadan

2. 'uryān:

Gazel 69

Mısra: 8

Çıplak

7. Gül gibi rengin kabālarla müzeyyen ola halk
8. Ben çekem çāk-i girībān eyleyem 'uryān olam

uş:

1. uşda:-da

Gazel 122

Mısra: 11

şimdi, işte

11. Seveni öldürürseñ uşda ' Amrī
12. şuşadı kanına cān atdı gitdi

2. uş:

Gazel 133

Mısra: 2

şaşkınlık, imrenme, üzüntü bildirir bir ünlem

1. Geldi kıyāma āhum ile yār kāmēti
2. Uş bād-ı āhum ile kopardum kıyāmeti

uşan-:

1. uşanup:-up

Kıt'a 2

Mısra: 2

Kırılmak, parçalanmak

1. Neng ü 'ārı put idinmekden ise biñ kerre
2. Ehl-i 'irfan arasında uşanup şınmak yeg

uşan-:

1. uşansa:-sa

Gazel 66

Mısra: 5

Bıkmak, sıkılmak

5. Bād-ı āhumdan uşansa n'ola ol gülbün-i nāz
6. Dem-i serde döyemez serv-i hırāmāñşekil

uşladı vir-:1. **uşladı virsün:-sün****Gazel 113**

Mısra: 7

Akıllandırmak, sakinleştirmek

7. Dil-i şeydāñı uşladı virsün

8. Dilber-i pürcefāya ışmarla

‘uşşāk:1. **‘uşşāka:-a****Gazel 7**

Mısra: 10

Aşıklar

9. Sücūd it mest olup yār ışiginde

10. Yeter ‘uşşāka ‘Amrī bu ‘ibādet

2. **‘uşşākı:-ı****Gazel 23**

Mısra: 8

Aşıklar

7. Şaçdılar sünbüllerin gülberg-i ra‘nā üstine

8. Bülbül-i şeydā gibi ‘uşşākı hayrān itdiler

3. **‘uşşāk:****Gazel 36**

Mısra: 5

Aşıklar

5. Girüp meydāna ‘uşşāk arasında

6. Semend-i nāzı her yana çaparlar

4. **‘uşşāk:****Gazel 48**

Mısra: 5

Aşıklar

5. ‘Uşşāk gibi karşıña tırmuş boyun eger

6. Kılmak diler ayağña yaşın nişār şem‘

5. **‘uşşāk:****Gazel 53**

Mısra: 9

Aşıklar

9. Biñ kez ölür dirilür fūrkat ŧebinde ‘uŧŧaķ
10. Dilber firāķı ‘Amrī rüz-ı kıyāmet ancaķ

6. ‘uŧŧāķ:

Gazel 59

Mısra: 3

Aŧıklar

3. Merħabā itmezseñ itme dostum ‘uŧŧāķ ile
4. Cüft olup aġyār ile bayram yirin seyr itme tek

7. ‘uŧŧāķa:-a

Gazel 63

Mısra: 4

Aŧıklar

3. Ey āsitānı Ka ‘besine ‘azm iden yiter
4. ‘Uŧŧāķa armaġan lebi ħurmāsı Aħmedüñ

8. ‘uŧŧāķı:-ı

Gazel 77

Mısra: 8

Aŧıklar

7. Ebrveŧ giryān olup ‘ömri ħararsun yürisün
8. Gülmesün ‘ömri ġünü ‘uŧŧāķı maħzun isteyen

9. ‘uŧŧāķa:-a

Gazel 83

Mısra: 1

Aŧıklar

1. Acı dil virdükce ‘uŧŧāķa cigerler yirsin
2. Zehri ŧirīn ġösterür bir cādū-yı Kiŧmīrsin

10. ‘uŧŧāķa:-a

Gazel 130

Mısra: 11

Aŧıklar

11. Terāne ırladup ‘uŧŧāķa ŧevķuñ
12. Çaġırdur bülbüle ‘iŧķuñ yelāli

11. ‘uŧŧāķa:-a

Gazel 117

Mısra: 7

Aŧıklar

7. Ey şarāb-ı nāz içüp uşşāka ra 'nālīk şatan
8. İçmedin sermest ü hayrān eyleyen sensin beni

uşşak bezmi:

1. uşşak bezmin: -n

Gazel 125

Mısra: 13

Aşıklar meclisi

13. Müşerref eylesün uşşak bezmin
14. Nigār-ı şekkerīngüftāra geldi

uşşāk-ı mey perest:

1. 'uşşāk-ı mey perestüñ: -üñ

Gazel 53

Mısra: 3

Devamlı şarap içen aşıklar

3. 'Uşşāk-ı mey-perestüñ gelmezse meclisine
4. Zāhid selāmet olsun bunlar melāmet ancak

uy-:

1. uyup: -up

Kaside 1

Mısra: 35

Aynı şekilde hareket etmek, uygunluk

35. Bilür misin neler itdüñ baña zamāna uyup
36. İştıme mi didüñ anı seyyidü'l vüzerā

2. uydı: -dı

Kıt'a 6

Mısra: 1

Aynı şekilde hareket etmek, uygunluk

1. Uydı nāgeh baña bir hercāyī hīz-i bī hayā
2. Dilkülük itmek dilerdi ara yirde dāyimā

3. uysun: -sun

Gazel 83

Mısra: 7

Aynı şekilde hareket etmek, uygunluk

7. Serv kıddüñle şalın kim hüblar uysun saña
8. Sancağūñ çek beg güzelsin hüsn iline mirsin

4. uy:

Gazel 97

Mısra: 9

Aynı şekilde hareket etmek, uygunluk

9. Kuzı gel ' Amrīye uy koyına gir

10. Seni kırd almasun kalduñ yabanda

5. uyduğından:-duğ, -ın, -dan

Gazel 135

Mısra: 7

Aynı şekilde hareket etmek, uygunluk

7. Āh kim gönülüm gözüme uyduğından korkaram

8. Öldürür āhir ala gözler kara kaşlar beni

uyan:-

1. uyandı:-dı

Kaside 1

Mısra: 10

Uyku durumundan çıkmak

9. Terāne ol kadar itdi hezār şevk ile kim

10. Göz açdı uykudan uyandı nergis-i şehlä

2. uyan:

Murabba 5

Mısra: 4

Uyku durumundan çıkmak

3. Nazar kı1 nergisüñle bülbülüne

4. Uyan bād-1 şabā degsüñ gülüne

3. uyan:

Murabba 5

Mısra: 4

Uyku durumundan çıkmak

3. Yiter uyı güzeller pādişāhı

4. Uyan bād-1 şabā degsün gülüne

4. uyan:

Murabba 5

Mısra: 4

Uyku durumundan çıkmak

3. Çalınsun karşıña sīnem rebābı

4. Uyan bād-1 şabā degsün gülüne

5. uyan:**Murabba 5**

Mısra: 4

Uyku durumundan çıkmak

3. Yañağuß sūz-ı sīnemden ter olmıŝ

4. Uyan bād-ı ŝabā deĝsün gülüñe

6. uyan:**Murabba 5**

Mısra: 4

Uyku durumundan çıkmak

3. Uyrken öpmesün ‘Amrī ĥazer kıł

4. Uyan bād-ı ŝabā deĝsün gülüñe

uydur-:1. **uydurmağ:-mağ****Gazel 108**

Mısra: 9

Uydurmak II Söylemek

9. Hey ne ŝirīnlük olur ĥūblar uydurmağ için

10. ‘Amrī ŝi‘rūñ heves-i la‘l-i ŝekerĥālar ile

uyhu:1. **uyĥuda:-da****Gazel 16**

Mısra: 9

Uyku hâlinde olmak

9. Uyĥuda bulup būsesin aldum dir imiŝsin

10. Dilber saña ‘Amrī ne kim eylerse yiridür

uyhuva var-:1. **uyĥuya vara:-a****Gazel 6**

Mısra: 1

Uyku hâlinde olmak

1. Dilber ki uyĥuya vara gelmez gözüme ĥāb

2. Öpsem ĥuya mı diyü çeker cānum ıztırāb

uyı-:**1. uyı:****Murabba 5**Mısra: **3***Uyku hâlinde olmak***3.** Yiter uyı güzeller pâdişâhı**4.** Uyan bād-ı şabâ degsün gülüñe**uyku:****1. uyku:** *-dan***Kaside 1**Mısra: **10***Uyku***9.** Terâne ol kadar itdi hezâr şevk ile kim**10.** Göz açdı uykuadan uyandı nergis-i şehlâ**uyu-:****1. uyusañ:** *-sañ***Gazel 37**Mısra: **10***Uyku hâlinde olmak***9.** Uğurluk tatlu olur diyü ‘ Amrî**10.** Uyusañ büse-i şîrîn uğurlar**2. uyudup:** *-up***Gazel 37**Mısra: **11***Uyutmak***11.** Uyudup bāgbān-ı ğamzeñi dil**12.** Yanağundan gül-i nesrîn uğurlar**3. uyurken:****Murabba 5**Mısra: **3***Uykuda olduğu sırada***3.** Uyurken öpmesün ‘ Amrî hâzer kıl**4.** Uyan bād-ı şabâ degsün gülüñe

uzak:

1. **uzağdur:-dur**

Gazel 73

Mısra: **14**

Arada çok mesâfe bulunan, uzun sürede gidilebilen, ırak

13. ‘Amriyâ ‘ışık yolına giderüz

14. Çok getir zâdı uzağdur seferüm

2.26. Ü

üftāde:1. **üftādeñe:-ñe****Gazel 11**

Mısra: 3

Düşkün, tutkun, aşık

3. Bir nazār eyle mededsüz kalan
üftādeñe kim

4. ‘Işk odına düşüp eydür meded Allāh meded

üst:1. **üstine:-i, -ne****Gazel 1**

Mısra: 7

Üzerine

7. Ter müşğ ile yazmış yüzüñ üstine haṭṭ-ı ‘anberīn

8. Devr-i kâmerde fitne-i āḥir zamān virmiş saña

2. **üstine:-i, -ne****Murabba 2**

Mısra: 3

Üzerine

3. Germ olup bir birimüz üstine güller şaçalum

4. Mest-i lâya‘kıl olalum yaḳalar çāk idelüm

3. **üstine:-i, -ne****Gazel 23**

Mısra: 7

Üzerine

7. Şaçdılar sünbüllerin gülberg-i ra‘nā üstine

8. Bülbül-i şeydā gibi ‘uşşāḳı ḥayrān itdiler

4. **üstine:-in, -e****Gazel 112**

Mısra: 2

Üzerine

1. Bir ter ğazel didüm yine cānānum üstine

2. Bülbül işitse gül şaçā dīvānum üstine

5. **üstüme:-üm, -e****Gazel 114**

Mısra: 8
Üzerine

7. Öldürürse gözün ey şüh beni
8. Şaçalur üstüme bādām-ı siyāh

6. üstinden: -i, -n, -den

Kıt'a 5
Mısra: 5
Üzerinden

5. Kaftan üstinden öyle ter görünür
6. Vāy eger çözülp açıla tonı

7. üstine: -i, -ne

Gazel 112
Mısra: 1
Üzerine

1. Bir ter ğazel didüm yine cānānum üstine
2. Bülbül işitse gül şaça dīvānum üstine

8. üstine: -i, -ne

Gazel 112
Mısra: 4
Üzerine

3. Sultān-ı 'ışk hıl'atine la'l tügmedür
4. Kanlu yaşum ki tamdı girībānum üstine

9. üstine: -i, -ne

Gazel 112
Mısra: 6
Üzerine

5. Çokdan yanardı āteş-i ahumla nüh felek
6. Yaşum su sepmese dil-i sūzānum üstine

10. üstine: -i, -ne

Gazel 112
Mısra: 8
Üzerine

7. Her şubh rīsmān gözedür nürdan güneş
8. Kurmağa çetr-i rif'ati sultānum üstine

11. **üstine: -i, -ne****Gazel 112**Mısra: **10***Üzerine*

9. Geysün kabā-yı nāzı ki hayyāṭ-ı lemyezel

10. Hûş hıl'at itdi serv-i hırāmānum üstine

12. **üstine: -i, -ne****Gazel 112**Mısra: **14***Üzerine*

13. 'Amrī yire düşürmemeğe serv sayesin

14. Qanlar döşer gözüm reh-i cānānum üstine

üstād:1. **üstādsın: -sın****Gazel 8**Mısra: **14***Herhangi bir ilimde veya sanat alanında bilgi ve söz sâhibi olan II Nazımda üstad olan Amrī*

13. 'Amriyā taşvîr-i hüsn itmekde mânendüñ mi var

14. Sen de bir üstādsın kılsañ n'ola Māñıyle bahş

2. **üstād:****Gazel 10**Mısra: **4***Herhangi bir ilimde veya sanat alanında bilgi ve söz sâhibi olan II Amrī*

3. Vefā 'ilmîni öğrenmedi kaldı

4. Velī oldı cefā fenninde üstād

3. **üstāduña: -uñ, -a****Gazel 15**Mısra: **4***Öğretici, öğretmen*

3. Kimden öğrendüñ leb-i şîrînuñe dil virmegi

4. Bāreka'llāh āferîn üstāduña sâbāşlar

üstine düş-:1. **üstine düşersin: -er, -sin****Gazel 38**Mısra: **6***İlgi göstermek*

5. Şuşadun mı şanuña toıduñ mı ey dil cânuña
6. Ne düşersin üstine ol ğamze ğançer kendidür

üzre:

1. **üzre:**

Kaside 2

Mısra: 9

Üst, üstünde, üzerinde

9. Murāduñ sipihr üzre seyrān ise
10. Tecerrüd qabül eyle 'İsā şıfat

2. **üzre:**

Gazel 32

Mısra: 2

Üstünde, üzerinde, halinde

1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi kūyuña güzer
2. Sefer üzre kişiyе düşman imiş sım ile zer

üzerü:

1. **üzerüñden:-ñ, -den**

Kaside 1

Mısra: 90

Üstünden

89. Sürür u zevk ile 'ālemde müstedām olasın
90. İralmaya üzerüñden İlähī zıll-ı Hudā

2.27. V

va'de:

1. va'deye:-ye

Gazel 68

Mısra: 8

Ölüm, ecel

7. Zaḥm irürmek kandan olurdu leb-i şîrînüne

8. Göz ucıyla va'deye tatlu dile mağrur idüm

vāfir:

1. vāfir:

Gazel 30

Mısra: 4

Fazla, çok

3. Azacuk cānlu olanlar yöreñe uğramasun

4. Şiveñi çok sitem-i cevruñi vāfir dirler

vāh:

1. vāh:

Gazel 11

Mısra: 8

Üzüntü, keder, feryat figan bildirir

7. Cigerüm kanın içer cām-ı mey içmezlenür āh

8. Bu da ne şive mi ki āh meded vāh meded

vahdet:

1. vahdeti:-i

Gazel 70

Mısra: 2

Birlik, teklik, bir olmak

1. Şüretüñ āyinesinde Ḥaḳı zāhir gördüm

2. Vahdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

2. vahdet:

Gazel 142

Mısra: 8

Birlik, teklik, bir olmak

7. Bir kadeḥ şundi baña sāḳī-i 'ışk

8. İkilik gitdi vahdet el virdi

vā'iz:

1. vā'iz:

Gazel 47

Mısra: 6

Dini konuşma yapan, nasihat veren kimse

5. Gūş idüp bülbül sözün mey nūş kı1

6. Kılma vā'iz kı1 u kālın istimā'

2. vā'iz:

Gazel 68

Mısra: 1

Dini konuşma yapan, nasihat veren kimse

1. Varımadum mescide vā'iz bugün ma'zur idüm

2. Başdan aşmış dün içilen tölular maħmūr idüm

vakt:

1. vakti:-i

Gazel 105

Mısra: 17

Zaman, vakit

17. Ey mü'ezzin gel nefes tüt vakti ile bekle kim

18. Başdurursın çeng ü nāy āvāzesin ğavgā ile

vālih:

1. vālih:

Gazel 76

Mısra: 2

Şaşmış, hayret içinde kalmış, şaşakalmış

1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden

2. Göze göz nergisleriyle vālih ü ħayrān iden

1. vālih:

Gazel 44

Mısra: 3

Şaşmış, hayret içinde kalmış, şaşakalmış

3. Gözüm ol nergis için vālih ü ħayrān kalmış

4. Gönlüm ol sünbül için zār u perīşān olmuş

va'llāhi:

1. va'llāhi:

Kıt'a 15

Mısra: 4

Arapçada yemin için kullanılan söz

3. Tevbe olsun senden artuğ sevmeyem

4. Sen tanığ va'llāhi bi'llāhi begüm

2. va'llāhi:

Gazel 78

Mısra: 10

Arapçada yemin için kullanılan söz

9. 'Amrīyi maḥbūbdan men' eyleme tek şôfiyā

10. Var saña bağışladum va'llāhi cennet gülşenin

3. va'llāhi:

Gazel 88

Mısra: 9

Arapçada yemin için kullanılan söz

9. Va'llāhi ḥaylī ḥūb tanursın güzelleri

10. 'Amrī senüñ kemālüne taḥsīn ü āferīn

4. va'llāhi:

Gazel 136

Mısra: 11

Arapçada yemin için kullanılan söz

11. Va'llāhi ḥoş ḥuzūr idi ta'llāhi ḥoş sürūr

12. Ben 'andelīb ü yār gül ü gülsitān idi

Vāmık:

1. Vāmık:

Gazel 79

Mısra: 5

Meşhur Arap aşk hikayesinin erkek karakteri (bkz. Vamık u Azra)

5. Ben bu belā-yı 'ışk ile Vāmık degül miyem

6. Sen bu 'izār u hüsn ile 'Azrā degül misin

var:

1. var:

Kaside 1

Mısra: 46

Var: Var, yokun karşıtı

45. Kaçan ki ağız açā mürdeler hayāt bulur
46. Meger sözinde var enfās-ı mu'ciz-i 'İsā

2. var:

Kıt'a 1

Mısra: 4

(Teşbih edatıdır) Gibi

3. 'Aleme nūr vireyin dirseñ
4. Var güneş gibi ol tek ü tenhā

3. var:

Gazel 2

Mısra: 8

Haydi

7. Āsitān-ı dilberümde ço beni hāk olayın
8. Var mübārek ola şôfi Cennetü'l Me'vā saña

4. var:

Kaside 2

Mısra: 5

Haydi

5. Var ey vaşl ile şād olan ağla kim
6. Gelüp gam döner hecre rüz-ı vişāl

5. var:

Kıt'a 3

Mısra: 5

Var: Var, yokun karşıtı

5. Dimiş ol serv-i göncaleb ki ne var
6. Gāyeti bu öper ucar diyeler

6. vār:

Gazel 4

Mısra: 5

Var: Var, yokun karşıtı

5. Kol kanat yok meclisüñe varmağa pervāne vār
6. Tā yanam yaqılam ey şem'-i sebistānum saña

7. var:

Gazel 4

Mısra: 13

Var: Var, yokun karşıtı

13. Her denīnūñ biñ dili var ben şadef gibi hamūş
14. Gevherüm kim 'arz ide devletlü sultānum saña

8. **vardum:** -du, -m

Gazel 6

Mısra: 5

Varmak, ulaşmak, erişmek

5. Vuşlat güninde secdeye vardum yüzün görüp
6. Bayram namāzı çün kılinur toğsa āfitāb

9. **var:**

Gazel 8

Mısra: 13

Var: Var, yokun karşıtı

13. 'Amriyā taşvīr-i hüsn itmekde mānendūñ mi var
14. Sen de bir üstādsın kılsañ n'ola Māñyle baħş

10. **var:**

Gazel 9

Mısra: 7

Var: Var, yokun karşıtı

7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
8. Kim eylemez seni mīzān-ı 'aql ile tercīħ

11. **var:**

Kıt'a 12

Mısra: 4

Haydi

3. 'Amriyā ben 'aşıkam vaşl istemen
4. Var senūñ olsun kuculan öpülen

12. **var:**

Gazel 13

Mısra: 8

Var: Var, yokun karşıtı

7. Cān ise borcum aldı ğamzelerūñ
8. Ğançerūñe begüm ne borcum var

13. **vardur:** -dur

Kıt'a 16

Mısra: 2

Var: Var, yokun karşıtı

1. Hüsni ili pâdişâhısın Bahşî
2. Kimde vardur gözün kaçuñ naqşı

14. var:

Gazel 22

Mısra: 9

Var: Var, yokun karşıtı

9. Müşkili var 'Amrînün yok dime şorsun dostum
10. Leblerüñ rengi ciğerler kanı midür mül midür

15. var:

Gazel 26

Mısra: 1

Var: Var, yokun karşıtı

1. Ol mâh-ı şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol âyine ğabğab ki benüm var kimüñ var

16. var:

Gazel 26

Mısra: 1

Var: Var, yokun karşıtı

1. Ol mâh-ı şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol âyine ğabğab ki benüm var kimüñ var

17. var:

Gazel 26

Mısra: 2

Var: Var, yokun karşıtı

1. Ol mâh-ı şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol âyine ğabğab ki benüm var kimüñ var

18. var:

Gazel 26

Mısra: 2

Var: Var, yokun karşıtı

1. Ol mâh-ı şekerleb ki benüm var kimün var
2. Ol âyine ğabğab ki benüm var kimüñ var

19. var:

Gazel 26

Mısra: 4

Var: Var, yokun karşıtı

3. Ol māha arin itdi beni kevketa-i eküm
4. Bu ālī‘ ü kevkēb ki benüm var kimüñ var

20. **var:**

Gazel 26

Mısra: 4

Var: Var, yokun karıtı

3. Ol māha arin itdi beni kevketa-i eküm
4. Bu ālī‘ ü kevkēb ki benüm var kimüñ var

21. **var:**

Gazel 26

Mısra: 6

Var: Var, yokun karıtı

5. Cām-ı lebi varken ierem hūn-ı cigerden
6. Bi‘ llāhi bu mereb ki benüm var kimüñ var

22. **var:**

Gazel 26

Mısra: 6

Var: Var, yokun karıtı

5. Cām-ı lebi varken ierem hūn-ı cigerden
6. Bi‘ llāhi bu mereb ki benüm var kimüñ var

23. **var:**

Gazel 26

Mısra: 8

Var: Var, yokun karıtı

7. Ditrersem anı gūn gibi gōrdüke ne añ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

24. **var:**

Gazel 26

Mısra: 8

Var: Var, yokun karıtı

7. Ditrersem anı gūn gibi gōrdüke ne añ kim
8. Mihriyle anuñ teb ki benüm var kimüñ var

25. **var:**

Gazel 26

Mısra: 10

Var: Var, yokun karıtı

9. Tūṭī gibi şīrīnsuḥan olsam n'ola 'Āmrī
10. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimüñ var

26. var:

Gazel 26

Mısra: 10

Var: Var, yokun karşıtı

9. Tūṭī gibi şīrīnsuḥan olsam n'ola 'Āmrī
10. Ol māh-ı şekerleb ki benüm var kimüñ var

27. var:

Gazel 36

Mısra: 3

Var: Var, yokun karşıtı

3. 'Aceb bu var mı dilberlik yolında
4. Görürler 'aşıkı yoldan şaparlar

28. var:

Gazel 52

Mısra: 14

Var: Var, yokun karşıtı

13. Benüm bahtum gibi şūrīde 'Amrī
14. Ne var ol zūlf-i ser-gerdāndan artuḡ

29. var:

Gazel 55

Mısra: 4

Var: Var, yokun karşıtı

3. Gülşen-i Firdevse girsem bir nazar seyr eylesem
4. Var mıdur görsem nazīri ol gül-i ḥandānumuñ

30. var:

Gazel 55

Mısra: 9

Var: Var, yokun karşıtı

9. Āsītān-ı dilberüme luṭf idüp bi'llāhi var
10. 'Amriyā benden elin öp ol güzel sultānumuñ

31. varsa:-sa

Gazel 61

Mısra: 14

Var: Var, yokun karşıtı

13. 'Amrī Mecnūn-ı 'Amirīdür eger
14. Varsa sırrını añlayan sözümün

32. **varımı:** -um, -ı

Gazel 63

Mısra: 7

Varlık, mal, mülk

7. 'İşkı yolında varımı yağmaladı benüm
8. Rehzen degül mi nergis-i şehlâsı Aḥmedüñ

33. **var:**

Gazel 75

Mısra: 6

Var: Var, yokun karşıtı

5. Ḥam olsa kâmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden
6. İşıgüñ Ka'besi ḥaḳḳı sücüdum var saña kıblem

34. **var:**

Gazel 78

Mısra: 10

Haydi

9. 'Amrīyi maḥbūbdan men' eyleme tek şôfiyâ
10. Var saña bağışladum va'llâhi cennet gülşenin

35. **var:**

Gazel 85

Mısra: 2

Var: Var, yokun karşıtı

1. Hey begüm sevdüğüme hışmuñ neden
2. Niçe bin 'âşıkларуñ var bir de ben

36. **var:**

Gazel 85

Mısra: 7

Var: Var, yokun karşıtı

7. Dôstum her nesnenüñ oranı var
8. Gel cefâyı ḥadden aşurma inen

37. **var:**

Gazel 118

Mısra: 1

Var: Var, yokun karşıtı

1. 'Ārife gūşe mi var künc-i ferāğatden iyi
2. Sāliketūşe mi var genc-i ḵanā'atden iyi

38. **var:**

Gazel 118

Mısra: 2

Var: Var, yokun karşıtı

1. 'Ārife gūşe mi var künc-i ferāğatden iyi
2. Sāliketūşe mi var genc-i ḵanā'atden iyi

39. **var:**

Gazel 118

Mısra: 4

Var: Var, yokun karşıtı

3. Cānib-i Ḥaḵḵı bilen bilmeye şehler ḵapusın
4. Ḵanı bir şāh mı var Ḥazret-i 'İzzetden iyi

40. **var:**

Gazel 118

Mısra: 10

Var: Var, yokun karşıtı

9. 'Amriyā ölmedin ön göz yumuban geç geçelüm
10. Dār-ı dünyāda ne var gūşe-i 'uzletden iyi

41. **varsa:-sa**

Gazel 122

Mısra: 8

Var: Var, yokun karşıtı

7. Alur buldı ḵaşuñ bāzār-ı dilde
8. Ne dürlü şīve varsa şatdı gitdi

42. **var:**

Gazel 132

Mısra: 9

Var: Var, yokun karşıtı

9. Yine 'āşıklığı şeydālığı var 'Amrīnūñ
10. Yine şūrīde olup esridi serḥōş düşdi

var-:

1. **varalum:-a, -lum**

Murabba 2

Mısra: 2

Gitmek, ulaşmak, erişmek, vâsil olmak

1. Gel mesāvī yiridür mescid öninden kaçalum
2. Varalum meykedede ʻışk rümüzın açalum

2. **varam:-am**

Kaside 2

Mısra: 7

Huzuruna gitmek

7. Ne yüzden varam Hâzret-i Hâkka kim
8. Yüzüm karadur elde nāmem siyāh

3. **varan:-an**

Gazel 19

Mısra: 6

İçinde olan

5. Şem ʻ-i bezmin ʧolanan sūhte pervāne degül
6. Göynügin yanmağa varan dil-i miskīnümdür

4. **varsa:-sa**

Gazel 60

Mısra: 1

Gitmek, ulaşmak.

1. Raķīb-i rūsıyehe varsa dilberüm gezerek
2. ʻAceb mi kebk-i derī ʻazm-i hār ider sekerek

5. **varsam:-sa, -m**

Gazel 66

Mısra: 9

Gitmek, ulaşmak, erişmek, vâsıl olmak

9. Yârsuz seyr-i gülistān ide varsam ʻAmrī
10. Gül-i hāmra görünür âteş-i sūzānşekil

6. **Varımadum:-ıma, -du, -m**

Gazel 68

Mısra: 1

Gitmek, ulaşmak, erişmek, vâsıl olmak

1. Varımadum mescide vā ʻız bugün ma ʻzur idüm
2. Başdan aşmış dün içilen ʧolular maħmūr idüm

7. **varmayınca:-ma, -yınca**

Gazel 100

Mısra: 8

Gitmek, ulaşmak, erişmek, vâsıl olmak

7. Benüm cennetde de gönlüm açılmaz
8. Duğa Meyhānesine varmayınca

8. **var:**

Gazel 106

Mısra: 11

Gitmek, ulaşmak, erişmek, vâsıl olmak

11. Gülşen-i cennet dilerseñ hāne-i hammāra var
12. Muğbeçe hūrī vü mey āb-ı zülāl oldu yine

9. **varma:-ma**

Gazel 134

Mısra: 10

Gitmek, ulaşmak, erişmek, vâsıl olmak

9. Ol tıf l-ı nāzenīn gele mi hōcreme benüm
10. Varma levend odasına dirmiş babacığı

var degül:

1. **var degül:**

Kaside 1

Mısra: 70

Olmayan, yok

69. Seni koyup kime şunsın 'inān-ı devleti çarh
70. Bu deñlü dīde-i bīnāsı var degül a'mā

var iken:

1. **var iken:**

Gazel 43

Mısra: 9

Varken, oldukta

9. Şarāb u şāhid ü muṭrib var iken
10. Ne çalar arada 'Amrī müderris

2. **var iken:**

Murabba 1

Mısra: 3

Varken, oldukta

3. Var iken hūsnūñ zamānı geçmedin devrān-ı gül
4. Sākıyā şevk ile ṭoldur cāmı nūş eyyāmıdur

3. **var iken:**

Gazel 90

Mısra: 5
Varken, oldukta

5. ‘Anberīn gīsū var iken kendüzini şatmasun
6. Pôstın bundan götürsün nāfe-i āhū diyen

vara geldi:

1. **vara geldi:-di**

Gazel 125
Mısra: 12
Yeter, yetmek

11. Tamām oldu işi ‘Amrī-i zāruñ
12. Niçe bir incidürsin vara geldi

varken:

1. **varken:**

Gazel 26
Mısra: 5
Varken, oldukta

5. Cām-ı lebi varken içerem hūn-ı cigerden
6. Bi’ llāhi bu meşreb ki benüm var kimüñ var

varlıg:

1. **varlıguñı:-u, -ñi**

Kaside 2
Mısra: 12
Güç, benlik, enaniyet

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Şal ol āteşe varlıguñı tamām

2. **varlıguñı:-uñ, -i**

Kaside 2
Mısra: 12
Güç, benlik, enaniyet

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Şal ol āteşe varlıguñı tamām

3. **varlıguñı:-uñ, -i**

Kaside 2
Mısra: 12
Güç, benlik, enaniyet

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Şal ol āteşe varlıguñı tamām

4. **varlıguñı:-uñ, -ı**

Kaside 2

Mısra: 12

Güç, benlik, enaniyet

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Şal ol āteşe varlıguñı tamām

5. **varlıguñı:-uñ, -ı**

Kaside 2

Mısra: 12

Güç, benlik, enaniyet

11. Fenā cāmın elden düşürme müdām
12. Şal ol āteşe varlıguñı tamām

6. **varlıgum:-um**

Gazel 45

Mısra: 3

Güç, benlik, enaniyet

3. Varlıgum yağma için dil şehrine od şaldı 'ışk
4. Nağd-i şabri idemedüm ol aralıqdan ħalāş

varlıg şehri:

1. **varlıgum şehrin:**

Gazel 52

Mısra: 3

Varlık şehri, benlik

3. Aradum varlıgum şehrin tamāmet
4. Saña tuħfe bulunmaz cāndan artuğ

varmağ:

1. **varmağ:-a**

Gazel 4

Mısra: 5

Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak

5. Kōl kıanat yok meclisüñe varmağā pervāne vār
6. Tā yanam yağılam ey şem '-i sebistānum saña

varuban:

1. **varuban:****Gazel 77**Mısra: **10***Erişilmek istenen yere gitsin!*

9. Yār kūyında beni görsün yabana gitmesün

10. Varuban dārü'ş şifāda seyr-i mecnūn isteyen

vaşf:1. **vaşfa:-a****Kaside 1**Mısra: **75***Bir kimse veya şeyin taşıdığı hal, sıfat, nitelik*

75. Zamān-ı rüşenüñi vaşfa lāyık olmazdum

76. Güneş devāt u kalem olsa şa'ş'a aña

2. **vaşfın:-ın****Gazel 8**Mısra: **9***Bir kimse veya şeyin taşıdığı hal, sıfat, nitelik*

9. Kāküli vaşfın ğazelde şerh iderken mū be mū

10. Eyledüm çok şan'ati şî'r içre Selmān ile bahş

3. **vaşfuñ:-uñ****Gazel 39**Mısra: **9***Bir kimse veya şeyin taşıdığı hal, sıfat, nitelik*

9. Şehā vaşfuñ gülistānında bir bülbül durur 'Amrī

10. Ki tekrār itdügi her laḫza medhüñ dāstānidur

vaşf eyle:-1. **vaşf eyleyeli:-yeli****Gazel 103**Mısra: **9***Durumunu, sıfatlarını ve niteliklerini sayarak târif etmek II Övmek*

9. Vaşf eyleyeli gül gibi ruḫsārını 'Amrī

10. Rengīn añılur sözleri eş'ār arasında

vaşf it:-1. **vaşf itmege:-e****Gazel 1**

Mısra: 13

Durumunu, sıfatlarını ve niteliklerini sayarak târif etmek II Övmek

13. Şîrînligin vaşf itmege la‘l-i leb-i rengînümûñ

14. Hâme diyü bir tûñ-i şekkerzebân virmiş saña

vaşl:

1. vaşl:

Kaside 2

Mısra: 5

Kavuşma

5. Var ey vaşl ile şād olan ağla kim

6. Gelüp ğam döner hecre rüz-ı vişāl

2. vaşl:

Kıt'a 12

Mısra: 3

Kavuşma

3. ‘Amriyā ben ‘āşıkam vaşl istemen

4. Var senûñ olsun kuculan öpülen

3. Vaşl:

Gazel 54

Mısra: 6

Kavuşma

5. Kendüyi bilmez oldı hasta gönül

6. Vaşl añar ölmesi karîb ancak

vaşla ir-:

1. Vaşla irsem:-se, -m

Gazel 78

Mısra: 7

(Sevgiliye) kavuşmak, ulaşmak

7. Vaşla irsem pîrehensüz ben de kucardum anı

8. Niçeye dek pîrehen bensüz kucar nâzük tenin

vaşl-ı nigār:

1. vaşl-ı nigār:

Kaside 1

Mısra: 87

Sevgiliye kavuşma

87. Niteki vaşl-ı nigâr ide ‘âşıkı şādān
88. Niteki faşl-ı bahār ide bülbüli güyā

vatan:

1. **vaṭandur:-dur**
Gazel 71
Mısra: **6**
Yurt II Sevgilinin aşkının yaşadığı yer
5. Yağma yıkma bozma vīrān eyleme
6. Dil ḥayālūne vaṭandur sevdüğüm

vāy:

1. **vāy:**
Rübai 1
Mısra: **4**
Şaşkınlık, kızgınlık, şikâyet, esef, telâş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir
3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey
4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey
2. **vāy:**
Rübai 1
Mısra: **4**
Şaşkınlık, kızgınlık, şikâyet, esef, telâş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir
3. Oldum dil ü dīdedin meded hāy nitey
4. Ey vāy nitey vāy nitey hāy nitey
3. **vāy:**
Kaside 1
Mısra: **84**
Şaşkınlık, kızgınlık, şikâyet, esef, telâş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir
83. Şarardı ḥasret ile sebzezār-ı ümmīdüm
84. Zülāl-i terbiyetüñ irmez ise vāy aña
4. **vāy:**
Kıt'a 5
Mısra: **6**
Şaşkınlık, kızgınlık, şikâyet, esef, telâş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir

5. Kaftan üstinden öyle ter görünür
6. Vây eger çözülp açıla tonı

5. vây:

Gazel 74

Mısra: 1

Şaşkınlık, kızgınlık, şikâyet, esef, telâş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir

1. Dîde kan oldu vây efendicüğüm
2. Kandasın kıanda hây efendicüğüm

6. vây:

Gazel 101

Mısra: 4

Şaşkınlık, kızgınlık, şikâyet, esef, telâş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir

3. Āh ol miskine kim bilmez maḥabbet n' idügin
4. Vây şol şeydâya kim bîr dilbere dil bağlaya

7. vây:

Gazel 107

Mısra: 7

Şaşkınlık, kızgınlık, şikâyet, esef, telâş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir

7. Vây Ferhād ile Mecnūn ele girseydi kıanı
8. Ağlaşayduķ dil-i şūrîde ğamın anlar ile

vâz gel-:

1. vâz gel:

Gazel 7

Mısra: 4

Vaz geçmek

3. Sitäreñ yok çü mehrûlardan ey dil
4. Bulardan vâz gel hey bîsa 'âdet

2. vaz gel:

Gazel 93

Mısra: 10

Vaz geçmek

9. 'Işķ cāmın nüş idüp sermest ü ḥayrān ol yūri
10. Vaz gel zūhd ü riyadan 'Amriyā şimden girü

3. **vaz gel:****Gazel 45**

Mısra: 9

Vaz geçmek

9. 'Amriyā efsūn-ı şî'ri oqımaqdan vaz gel

10. İster iseñ hūblarla aşınalıqdan hālāş

ve ed'ū bi't-tevātür ve't-tevālī:1. **ve ed'ū bi't-tevātür ve't-tevālī:****Gazel 130**

Mısra: 18

Çok çok ve sürekli dua ederim

17. Mübārek ismüñi tesbīh idinüp

18. Ve ed'ū bi't-tevātür ve't-tevālī

ve mā edrī yemīnen 'an şimālī:1. **ve mā edrī yemīnen 'an şimālī:****Gazel 130**

Mısra: 14

Sağımdan solumu ayırt edemem

13. Ayaguñ öpmek umarsa feraħdan

14. Ve mā edrī yemīnen 'an şimālī

vefā:1. **vefā:****Gazel 3**

Mısra: 10

Sözünde durma, sözü yerine getirme, dostlukta sebat gösterme

9. Tebessüm eyleyürek gāh dögdü geh sögdü

10. Ne deñlü kim dir iseñ eyledi biñ anca vefā

2. **vefāsuz:-suz****Gazel 123**

Mısra: 5

Sözünde durma, sözü yerine getirme, dostlukta sebat gösterme

5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun 'ākıbet

6. Yā n'iderdüñ ayırup ol kân-ı ihsāndan beni

vefā 'ilmi:

1. vefā 'ilmini:-ni

Gazel 10

Mısra: 3

Vefa ilmi

3. Vefā 'ilmini öğrenmedi kaldı

4. Velī oldu cefā fenninde üstād

vefālar eyle-:

1. vefālar eyleyesin:-ye, -sin

Gazel 91

Mısra: 1

Sözünde durma, sözü yerine getirme, dostlukta sebat gösterme

1. Revā mıdur ki raķıbe vefālar eyleyesin

2. Muħıbb-i şādıka cevır ü cefālar eyleyesin

vefālu:

1. vefālu:

Gazel 25

Mısra: 1

Sevgisine, dostluğuna bağlı olan

1. Her hūbı kim vefālu diyem bıvefā çıkar

2. Her nāzenın ki şefkat umam pürcefā çıkar

veh:

1. Veh:

Gazel 56

Mısra: 8

Vah, vah kelimesinin daha çok nazımda kullanılan bir şekli

7. 'Arızuñ envārını 'aşıklaruñdan dūr idüp

8. Veh ki islām ehlini hey dınsüz imānsuz ķoduñ

velī:

1. velī:

Kıt'a 3

Mısra: 3

Ama, fakat, lākin

3. Şimdilik kim sever dinildi velī

4. Kim bilür kim dağı neler diyeler

2. **velī:****Gazel 91**Mısra: **10***Ama, fakat, lâkin*

9. Egerçi 'Amriye şimdi sögersin ey dilber

10. Velī dem ola ki biñ biñ du'ālar eyleyesin

3. **velī:****Gazel 10**Mısra: **4***Ama, fakat, lâkin*

3. Vefā 'ilmini öğrenmedi kaldı

4. Velī oldu cefā fenninde üstād

vir-:1. **vireyin:-eyin****Kıt'a 1**Mısra: **3***Dağıtmak, yaymak, saçmak*

3. 'Āleme nūr vireyin dirseñ

4. Var güneş gibi ol tek ü tenhā

2. **virmedin:-me, -di, -n****Murabba 1**Mısra: **1***Bağışlamak*

1. Virmedin bād-ı hazāna defter ü dīvānı gül

2. Hükmine rām eyler iken bülbül-i nālānı gül

3. **virür:-ür****Kıt'a 5**Mısra: **1***Fiyat biçmek*

1. Ca'fer on aqçaya virür dirler

2. Oynayı oynayı vireyin onı

4. **vireyin:-eyin, -****Kıt'a 5**Mısra: **2***Feda etmek*

1. Ca'fer on aqçaya virür dirler
2. Oynayı oynayı vireyin onı

5. **virsek:-se, -k**

Kıt'a 5

Mısra: 3

Ödemek

3. Hey ne on yüz de virsek olur aña
4. Sımtendür koyanım onı bunı

6. **virnek:-mek**

Kıt'a 9

Mısra: 2

Vermek (gönlünü kaptırmak)

1. Senden özge hūba gönlüm virmeyem
2. Virmek istersem İlahi irmeyem

7. **virneyüp:-me, -y, -üp**

Gazel 18

Mısra: 8

Vermemek

7. Zaḥm-i dendān mı irürdüm leb-i şīrīnine kim
8. Virneyüp Tañrı selāmını geçer nāzlanur

8. **vire:-e**

Gazel 32

Mısra: 4

Vermek

3. Ğam-ı 'ışkuñla irişdi leb-i şīrīnūñe dil
4. Kafese girmeyicek tūṭiye kim vire şeker

9. **virşün:-sün**

Gazel 45

Mısra: 8

Vermek

7. Gel şafā-yı bāṭın isterseñ ki şôfi muğbeçe
8. Bāde virşün tācı vir ol pārsālıkdan ḥalāş

10. **vir:**

Gazel 45

Mısra: 8

Vermek

7. Gel şafâ-yı bātın isterseñ ki şôfi muğbeçe
8. Bâde virsün tâcı vir ol pârsâlıkdan ħalâş

11. **virmez:-mez**

Gazel 64

Mısra: 9

Vermek, ihsan etmek

9. ‘Amriyâ her kişiye ya ‘nî ferah virmez mi
10. Şûĥ dilberler arasında olan sözi dimek

12. **virdükce:-dükce**

Gazel 83

Mısra: 1

Vermek

1. Acı dil virdükce ‘uşşâka cigerler yirsin
2. Zehri şîrîn gösterür bir cādū-yı Kişmîrsin

13. **virdüm:-dü, -m**

Gazel 84

Mısra: 6

Vermek, bağışlamak

5. Ol ğamze-i kıttâl ile bāzâr ideliden
6. Cān naĥdini virdüm n’ideyin göñül ucından

14. **vir:**

Gazel 92

Mısra: 3

Vermek

3. Būse vir cānum al didüm didi kim
4. Güveni ħur hemîn alasin sen

15. **virüñ:-üñ**

Gazel 110

Mısra: 8

Feda etmek

7. Hakîkat ‘imini ta’lîm kılsun
8. Virüñ dil tıflımı ‘ışk-ı mecaza

16. **virmez:-mez**

Gazel 112

Mısra: 11

Vermek

11. Cān nak̄di ile virmez ise b̄usesin ḥabīb
12. Başum daği dilerse n'ola cānum

17. **virmez:-mez**

Gazel 116

Mısra: 10

Vermemek, feda etmemek

9. 'Amrī iki gözüm için izüñ ğubārını
10. Virmez iki cihāna eger cevherī ise

18. **virdüm:-dü, -m**

Gazel 129

Mısra: 7

Kaybetmek, kaptırmak

7. Küfr-i zülfüñe virdüm ĩmānı
8. Müftīye şormadum ḥaṭā mı ki

19. **virürdi:-ür, -di**

Gazel 130

Mısra: 6

Açmak

5. şuvarmasa ciger kanıyla bülbul
6. Kıızıl ğül mi virürdi ğül nihāli

20. **virdüm:-dü, -m**

Gazel 133

Mısra: 8

Vermek, feda etmek, uğrunda vermek

7. Mülk-i melāmete sefer itdükde 'ışık ile
8. Virdüm selāmet ehline cānum selāmeti

21. **virdi:-di**

Gazel 135

Mısra: 2

Vermek, boğmak

1. Kanlara ğark eyledi bağrumdağı başlar beni
2. Virdi seylāba bu gözümdeñ ağan yaşlar beni

22. **viren:-en**

Gazel 137

Mısra: 6

Vermek, ihsan etmek

5. Göreyin dīdār-ı Hāktan dūr ola
6. Cennete viren cemālūñ bāğını

23. **virdügince:**-düg, -ince, -

Gazel 138

Mısra: 9

Söylemek

9. Ol şekerleb acı sözler virdügince ‘Amrīye
10. Zehr-i ğamdur yidügi her demde ħalvālar gibi

24. **virmiş:**-miş

Gazel 1

Mısra: 1

Vermek, ihsan etmek

1. Cānāferīne āferīn şīrīn zebān virmiş saña
2. Cānlar yidürmeli leb-i şekerfeşān virmiş saña

25. **virmiş:**-miş

Gazel 1

Mısra: 2

Vermek, ihsan etmek

1. Cānāferīne āferīn şīrīn zebān virmiş saña
2. Cānlar yidürmeli leb-i şekerfeşān virmiş saña

26. **virmiş:**-miş

Gazel 1

Mısra: 4

Vermek, ihsan etmek

3. Dil şaydına ğīsūñ ile şunmuş kemend-i ‘anberīn
4. Cān kaşdına ebrūñ ile müşkīn keman virmiş saña

27. **virmiş:**-miş

Gazel 1

Mısra: 6

Vermek, ihsan etmek

5. Bülbülleri ğūyā kıllur bostān-ı Firdevs añdurur
6. Ruhsāre-i ğülreng ile ğonca dehān virmiş saña

28. **virmiş:**-miş

Gazel 1

Mısra: 8

Vermek, ihsan etmek

7. Ter müşğ ile yazmış yüzüñ üstine haṭṭ-ı ‘anberīn
8. Devr-i kamerde fitne-i āḥir zamān virmiş saña

29. **virmiş:-miş**

Gazel 1

Mısra: **10**

Vermek, ihsan etmek

9. Bildüñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin
10. Ṭab‘-ı hayāleñgīz ü zıhn-i ḥurdedān virmiş saña

30. **viren:-en**

Gazel 1

Mısra: **11**

Vermek, ihsan etmek

11. Dilber didi ‘Amrī bana bu la‘l-i cānbaḥşı viren
12. Āb-ı Ḥayāta beñzer eş‘ār-ı revān virmiş saña

31. **virmiş:-miş**

Gazel 1

Mısra: **12**

Vermek, ihsan etmek

11. Dilber didi ‘Amrī bana bu la‘l-i cānbaḥşı viren
12. Āb-ı Ḥayāta beñzer eş‘ār-ı revān virmiş saña

32. **virmiş:-miş**

Gazel 1

Mısra: **14**

Vermek, ihsan etmek

13. Şīrīnligin vaşf itmege la‘l-i leb-i rengīnümüñ
14. Ḥāme diyü bir tūṭī-i şekkerzebān virmiş saña

33. **vireyin:-e, -yin**

Gazel 5

Mısra: **9**

Vermek, ihsan etmek

9. Acı diller vireyin ‘Amrīye cān virsün dimiş
10. Hey ne şīrīn söylemiş la‘l-i şeker güftārın öp

34. **virdi:-di**

Gazel 8

Mısra: **7**

Vermek, söylemek

7. Derdüme la‘inden em şordum baña virdi cevāb
8. Görmeyenler görsün itdüm ben bu gün cān ile baḥş

35. **virdi:-di**

Gazel 12

Mısra: 7

Söylemek, bildirmek

7. Haber mi virdi boyuñdan şabā ki ḥurrem olup
8. Semā‘a girmek için çözdü tırrasın şimşād

vīrān eyle:-

1. **vīrān eyleme:-me**

Gazel 71

Mısra: 5

Yıkma, bozma

5. Yağma yıkma bozma vīrān eyleme
6. Dil ḥayālūñe vaṭandur sevdüğüm

vīrān ol:-

1. **vīrān olmuş:-miş**

Gazel 44

Mısra: 8

Yıklmak, dağılmak, perişan olmak

7. Kanda ārām ide simden girü āvāre gönül
8. Seyl-i eşkümlü ki gönlüm evi vīrān olmuş

vīrāne:

1. **vīrānesine:-si, -ne**

Gazel 57

Mısra: 8

Yıkık, harap II Aşığın gönlü

7. Dostum ben düşmanuñ mıydum senüñ kim sen benim
8. Gönlümüñ vīrānesine āteş-i sūzān kuduñ

vird:

1. **virdi:-i**

Kaside 2

Mısra: 10

Sık sık ve devamlı okunan dua

9. Budur defter-i gülde mastūr olan
10. Budur bülbulüñ virdi her şubḡāh

vird-i zebān:

1. **vird-i zebān:**

Gazel 126

Mısra: 8

Dilin sürekli tekrar ettiği

7. Hastalığı yanşağ imiş gönülümüñ
8. Şehd-i lebin vird-i zebān eyledi

vü:

1. **vü:**

Murabba 2

Mısra: 3

“Ve” bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Bertaraf eyleyelüm cübbe vü destārı yine
4. Mest-i lāya ‘kıl olalum yaqalar çāk idelüm

2. **vü:**

Gazel 28

Mısra: 8

“Ve” bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

7. Ne kışşa diyü şorma dil-i derdmende ki
8. Ğam hışşesi vü guşşā vü miḡnet naşībidür

3. **vü:**

Gazel 28

Mısra: 8

“Ve” bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

7. Ne kışşa diyü şorma dil-i derdmende ki
8. Ğam hışşesi vü guşşā vü miḡnet naşībidür

4. **vü:**

Gazel 35

Mısra: 1

“Ve” bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

1. Gönül şūrīde ben dīvāne vü zār ü
2. Ne ol benden ne ben andan haberdār

5. vü:

Gazel 35

Mısra: 3

“Ve” bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. Karārum gitdi vü ‘aqlum tağıldı
4. Enīn kaldı enīs-i cān-ı bīmār

6. vü:

Gazel 39

Mısra: 6

“Ve” bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

5. Meger kim milket-i gülşende şāh olmak diler bülbül
6. Otağı lāle-i hamrā vü güller sāyebānidur

7. vü:

Gazel 47

Mısra: 4

“Ve” bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

3. ‘İşk cāmın sen de tatsañ şôfiyā
4. Cübbe vü destāruñ oynardı semā‘

8. vü:

Gazel 84

Mısra: 9

“Ve” bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

9. Yüz nāle vü biñ derd ile ‘Amrī gibi bülbül
10. Hāsret dikeninde geçinür bir gül ucından

9. vü:

Gazel 105

Mısra: 2

“Ve” bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

1. ‘Āşık ol ömrüñ ko geçsün āh u vāveylā ile
2. Geçmesün dünyā vü māfihā vü hūy u hāy ile

10. vü:

Gazel 106

Mısra: 12

“Ve” bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

11. Gülşen-i cennet dilerseñ hâne-i hammâra var

12. Muğbeçe hürî vü mey âb-ı zülâl oldu yine

11. vü:

Gazel 107

Mısra: 6

“Ve” bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

5. Yağalum sînemüze lâle gibi yir yir dâğ

6. ‘Işk serhûşları âşüfte vü hayranlar ile

12. vü:

Gazel 107

Mısra: 12

“Ve” bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

11. Huldı zühhâda naşîb eyle Dahî bizi ço

12. ‘Işk serhûşları âşüfte vü hayrânlar ile

13. vü:

Gazel 111

Mısra: 9

“Ve” bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu

9. ‘Amrî gibi baş egdi vü miskînlige geldi

10. Serkeş görüp ol zülf-i perîşânı benefşe

vücūd-ı cihāna:

1. vücūd-ı cihāna:-a

Kaside 2

Mısra: 10

Yaşam, hayat

9. Delîl oldu her bir sözüme aña kim

10. Vücūd-ı cihāna ‘ademdür me’âl

vuşlat günü:

1. **Vuşlat güninde:-n, -de**

Gazel 6

Mısra: **5**

Kavuşma günü II Sevgiliye kavuşma günü

5. **Vuşlat güninde secdeye vardum yüzün görüp**

6. **Bayram namâzı çün kılnur toğsa âfitâb**

2.28. Y

ya:

1. ya:

Gazel 99

Mısra: 1

Ey, hey, seslenme bildirir

1. Gel ey refiḳ ḡamze-i cānānı aña ya
2. 'Aqlum alındı fitne-i devrānı aña ya

2. ya:

Gazel 99

Mısra: 4

Ey, hey, seslenme bildirir

3. Baḡrum döḡindi merḡametüñ yoḡ mıdur baña
4. Şefḳat idüp gözümdeñ aḡan ḡanı aña ya

3. ya:

Gazel 99

Mısra: 8

Ey, hey, seslenme bildirir

7. Zencir-i zülfe çek daḡı daḡlara düşmesün
8. Dīvāne göñlüme ser ü samanı aña ya

4. ya:

Gazel 99

Mısra: 10

Ey, hey, seslenme bildirir

9. Senden 'ilāc ister isem itme ey tabīb
10. Bīmār-ı 'ışk olanlara dermānı aña ya

5. ya:

Gazel 99

Mısra: 12

Ey, hey, seslenme bildirir

11. 'Amrī gazellerin okı kim 'ışkuñ arturur
12. Gül şafhasındaḡı hat-ı reyhānı aña ya

6. ya:

Gazel 99

Mısra: 6

Ey, hey, seslenme bildirir

5. Şabrum varaqları yele varmadın āh ile
6. Ğam kışşasın hikāyet-i hicrānı aña ya

7. **ya:**

Gazel 99

Mısra: 2

Ey, hey, seslenme bildirir

1. Gel ey refik ğamze-i cānānı aña ya
2. ‘Aqlum alındı fitne-i devrānı aña ya

yā:

1. **yā:**

Gazel 14

Mısra: 1

da, veya, yâhut

1. ‘Ārız-ı zībā mıdur ol yā Yed-i Beyzā mıdur
2. La‘l-i rūḥefzā mıdur bu yā dem-i ‘İsā mıdur

2. **yā:**

Gazel 14

Mısra: 2

da, veya, yâhut

1. ‘Ārız-ı zībā mıdur ol yā Yed-i Beyzā mıdur
2. La‘l-i rūḥefzā mıdur bu yā dem-i ‘İsā mıdur

3. **yā:**

Gazel 14

Mısra: 3

da, veya, yâhut

3. Cebhe mi bu yā beyāz-ı nāme-i ḥüsn ü cemāl
4. Ol muḳavves ḳas mı yā ol nāmede tuġrā mıdur

4. **yā:**

Gazel 14

Mısra: 4

da, veya, yâhut

3. Cebhe mi bu yā beyāz-ı nāme-i ḥüsn ü cemāl
4. Ol muḳavves ḳas mı yā ol nāmede tuġrā mıdur

5. **yā:**

Gazel 76

Mısra: 7

da, veya, yâhut

7. Bî-vefâ dirlerse incinme be zâlim yâ nedür
8. Dôstın giryân iden düşmanların hândan iden

6. ya:

Gazel 78

Mısra: 5

da, veya, yâhut

5. Mühr urulmuş şem'-i kâfûrî midür ya sîm-i şâf
6. Yoğsa dendân zağmı mı nağş itdi yâruñ gerdenin

7. yâ:

Gazel 79

Mısra: 7

Arap alfabesindeki "Ya" harfi II Eğilip bükülme bağlamında

7. Ben yâ mıyam ki ham ola kaddüm didüm didi
8. Oğ gibi toğru söyleyelüm yâ degül misin

8. yâ:

Gazel 79

Mısra: 8

Arap alfabesindeki "Ya" harfi II Eğilip bükülme bağlamında

7. Ben yâ mıyam ki ham ola kaddüm didüm didi
8. Oğ gibi toğru söyleyelüm yâ degül misin

9. ya:

Gazel 98

Mısra: 3

da, veya, yâhut

3. Ya bir remmâl mîmidür ki noğa koyup anuñla
4. Kılam eyyâm-ı vaşlından şikeste dilleri āgāh

10. ya:

Gazel 98

Mısra: 5

da, veya, yâhut

5. Ya Ia'lin lüledür kim çeşme-i hayvānda konmuşdur
6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki kaldı berg-i gülde āh

11. ya:

Gazel 98

Mısra: 6

da, veya, yâhut

5. Ya Ia'lîn lüledür kim çeşme-i hayvānda konmuşdur
6. Ya eşk-i çeşm-i bülbüldür ki kaldı berg-i gülde āh

12. ya:

Gazel 101

Mısra: 8

Artık

7. Taze gülden virdi canı uçdı bülbül aradan
8. Kara ton gey ağla ey ebr-i bahārī ağla ya

13. yā:

Gazel 123

Mısra: 6

Şaşkınlık ve hayret bildirir

5. Hey vefāsuz çün cefā idi murādun 'ākıbet
6. Yā n'iderdüñ ayırup ol kân-ı ihsāndan beni

14. ya:

Gazel 130

Mısra: 2

da, veya, yâhut

1. Gerekmez kim olam bir lahza hālī
2. Ya dildārum gerekdür yā hayālī

15. yā:

Gazel 130

Mısra: 2

da, veya, yâhut

1. Gerekmez kim olam bir lahza hālī
2. Ya dildārum gerekdür yā hayālī

16. yā:

Gazel 135

Mısra: 3

da, veya, yâhut

3. Kevkeb-i bahtum durur gökden düşen yā hûd felek
4. Mehlikālar mihrine bakup komaz taşlar beni

yā ilāhī:

1. yā ilāhī:

Gazel 95

Mısra: 17

Ey Allah'ım, duaya başlama sözü

17. Yā ilāhī beni de bülbülvār
18. ‘Amrīyem zār u nātūvān eyle

2. **yā ilāhī:**

Gazel 102

Mısra: 10

Ey Allah'ım, duaya başlama sözü

9. Dilberi bīmār idüp ağlatma ‘Amrī bendeyi
10. Yā ilāhī şıḥḥat erzānī kıl ol sulṭānuma

yā Rab:

1. **yā Rab:**

Gazel 17

Mısra: 4

Ey rabbim

3. ‘Anberāmīz eser nesīm-i şabā
4. Yā Rab ol māh kakūlin mi ṭarar

2. **yā Rab:**

Gazel 28

Mısra: 3

Ey rabbim

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevr ider yine
4. Maḥbūbidur cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

3. **yā Rab:**

Gazel 50

Mısra: 7

Ey Rabbim

7. Yā Rab ne siḥr ider gözi bīmār gönlüme
8. Her şivesi şafa görünür her ‘itābı luṭf

4. **yā Rab:**

Gazel 104

Mısra: 8

Ey Rabbim

7. Dün gice gördüm yatur koynumda öl Yūsuf cemāl
8. Bu düşüñ zevḳın kişi yā Rab nice ta‘bīr ide

yā Rabbenā:

1. **yā Rabbenā:**

Gazel 94

Mısra: 8
Ey Rabbimiz

7. Hübolar sevmekden artuğ her güneş kim işlerem
 8. Şad hezārān tevbeler yā Rabbenā şimden girü

yā Rabbi:

1. **yā Rabbi:**
Gazel 49
 Mısra: 13
Ey Rabbim

13. Yā Rabbi çün Muḥammedüñ adaşıdur aña
 14. Luḫfuñdan itme merḫametüñ tā ebed dirīg

yaban:

1. **yabanda:-da**
Gazel 97
 Mısra: 10
Tanınmayan, bilinmeyen, yabancı (yer)

9. Kızı gel ‘Amriye uy koyına gir
 10. Seni kurd almasun kalduñ yabanda

2. **yabanda:-da**
Gazel 100
 Mısra: 5
Yabancı

5. Yabanda arama gamzeñ oğın kim
 6. Bulımazsın yüregüm yarmayınca

yabana git:-

1. **yabana gitmesün:-me, -sün**
Gazel 77
 Mısra: 9
Boşa gitmek, heder olmak

9. Yār kūyında beni görsün yabana gitmesün
 10. Varuban dārü’ş şifāda seyr-i mecnūn isteyen

yad:

1. **yada:-a**
Gazel 25

Mısra: 4

Yabancı, tanıdık olmayan, başkası

3. Her gönca kim sevem yüzi açılmadıķ diyem
4. Her yada yüz virüp açılır āşinā çıkar

2. **yādına:-i, -na**

Gazel 68

Mısra: 9

Anmak, hatırlamak

9. Kaddi yādına elifler çekdügince sīneme
10. Elleri kan olsa çeşmüm çeşmesinden yur idüm

1. **yad olana:-an, -a**

Gazel 10

Mısra: 5

Yabancı, tanıdık olmayan, başkası

5. Kocılır yad olana ol gülendām
6. Dirīgā āşināsın eylemez yād

yād id:-

1. **yād idesin:-e, -sin**

Gazel 49

Mısra: 11

Hatırlamak, aklına getirmek

11. Yegdür ki bir du´ā ile yād idesin anı
12. Biñ biñ fiğān idüp dimeden bī´aded dirīg

yād it:-

1. **yād itse:-se**

Gazel 103

Mısra: 4

Hatırlamak, aklına getirmek

3. Ağyar ğamından öle şādīden ölem ben
4. Yād itse beni sehv ile güftār arasında

yad kıl:-

1. **Yad kıldı:-dı**

Gazel 123

Mısra: 1

Anmak, hatırlamak, zikretmek

1. Yad kıldı bu şanem ol sevgülü cāndan beni
2. Āşinālardan geçürdi kesdi yārāndan beni

yağma için:

1. yağma için:

Gazel 45

Mısra: 3

Yağmalamak için

3. Varlığum yağma için dil şehrine od şaldı 'ışk
4. Nağd-i şabri idemedüm ol aralıktan hālāş

yağmala-:

1. yağmaladı:-dı

Gazel 63

Mısra: 7

Yağmalamak, talan etmek

7. 'İşkı yolında varumı yağmaladı benüm
8. Rehzen degül mi nergis-i şehlāsı Aḥmedüñ

2. yağmalar:-r

Gazel 138

Mısra: 2

Yağmalamak, talan etmek

1. Āh kim ğam leşkeri ḥatt-ı semensālar gibi
2. Göñlümüñ şehrin yıkup zulum ile yağmalar gibi

yağmaya vir-:

1. Yağmaya vire:-e

Gazel 131

Mısra: 4

Yağmalattırmak

3. Sen mi didün imānsuz ol çeşm-i pürāşūba
4. Yağmaya vire 'aklı tārāc ide imānı

yağşı kıl-:

1. yağşı kıl:

Gazel 71

Mısra: 2

Güzelleştirmek, güzel göstermek

1. Bana hayfuñ biñ tümendür sevdüğüm
2. Yağşı kıl kim bu yamandur sevdüğüm

yak-:

1. **yağsañ:-sa, -ñ**

Gazel 16

Mısra: 3

Aşk ateşiyle kavurmak

3. Yağsañ beni biñ nāz ile incinmeyem ey dost
4. Her dāğ ki senden ire gülberg-i tarīdür

2. **yağup:-up**

Gazel 27

Mısra: 3

Aşk ateşiyle kavurmak

3. Dil ü cān 'ūdını yağup cigerüm
4. Bezm-i miñnetde gezdürür micmer

3. **yağan:-an**

Gazel 65

Mısra: 1

Aşk ateşiyle kavurmak

1. Canı āhumdur yağan ol dīber-i şengül degül
2. Sūz viren bülbüle 'ışk āteşidür gül degül

4. **yağ:**

Gazel 67

Mısra: 7

Aşk ateşiyle kavurmak

7. 'Ūd-ı cān yağ micmer-i 'ışkında kim
8. Dil meşāmına ire bŷy-ı vişal

5. **yağdı:-dı**

Gazel 86

Mısra: 6

Aşk ateşiyle kavurmak

5. Sīnemde karar eylesesün sūz-ı firākuñ
6. Yağdı beni bunuñ gibi mihmān oda yansun

6. **yağdı:-dı**

Gazel 88

Mısra: 8

Aşk ateşiyle kavurmak

7. Yüz kızdurup ki büse temennâsın eyledüm
8. Nâz ile yaqdı cânımı ol la'1-i âteşin

7. **yaqalum:-a, -lum**

Gazel 107

Mısra: 5

Aşk ateşiyle kavurmak

5. Yaqalum sînemüze lāle gibi yir yir dāğ
6. 'İşk serhōşları āşüfte vü hayranlar ile

8. **yaqalum:-a, -lum**

Gazel 139

Mısra: 10

Aşk ateşiyle kavurmak

9. Rūh bezmine hicāb ise beden 'Amrī gel
10. Yaqalum 'İşk odına tırmasun ol yol diken

yaka:

1. **yaqamı:-mı**

Gazel 4

Mısra: 7

Elbise boynu, elbisenin boyun geçecek ve buynu örtecek yeri.

7. Şubh gibi yaqamı çāk itmeyince karşıña
8. Rüşen olmaz şıdķum ey hūrşīd-i rahşānum saña

yakalar çāk it-:

1. **yaqalar çāk idelüm:-e, -lüm**

Murabba 2

Mısra: 4

Sarhoş olup üstünü başını parçalamak

3. 'İşk meyhānesine bīser ü bīpā gidelüm
4. Mest-i lāya'kıl olalum yaqalar çāk idelüm

2. **yaqalar çāk idelüm:-e, -lüm**

Murabba 2

Mısra: 4

Sarhoş olup üstünü başını parçalamak

3. Kibr ü kīni şatalum cām-ı maḥabbet alalum
4. Mest-i lāya'kıl olalum yaqalar çāk idelüm

3. **yaqalar çāk idelüm:-e, -lüm**

Murabba 2

Mısra: 4

Sarhoş olup üstünü başını parçalamak

3. Germ olup bir birimüz üstine güller saçalum

4. Mest-i lāya 'kıl olalum yaqalar çāk idelüm

4. **yaqalar çāk idelüm:-e, -lüm**

Murabba 2

Mısra: 4

Sarhoş olup üstünü başını parçalamak

3. Çalalum çağıralum ırlayalum iç içelüm

4. Mest-i lāya 'kıl olalum yaqalar çāk idelüm

5. **yaqalar çāk idelüm:-e, -lüm**

Murabba 2

Mısra: 4

Sarhoş olup üstünü başını parçalamak

3. Bertaraf eyleyelüm cübbe vü destārı yine

4. Mest-i lāya 'kıl olalum yaqalar çāk idelüm

yaqasın çāk eyle-:

1. **yaqasın çāk eylese:-se**

Gazel 21

Mısra: 8

Yakasını yırtarak, göğsünü açmak

7. Sīne-i sīmīn açup hūrşīd-i tābān gösterür

8. Şubḥ gibi yaqasın çāk eylese mehpāreler

2. **yaqasın çāk eylesün:-sın-sün**

Murabba 1

Mısra: 1

Üzüntü, hiddet, bezginlik vb. yüzünden yakasını yırtacak duruma gelmek

1. Okısun eş'ārı 'Amrī yaqasın çāk eylesün

2. Ḥātırından ğam ğubārın giderüp pāk eylesün

yaqasın çāk it-:

1. **yaqasın çāk ider:-er**

Gazel 104

Mısra: 9

Üzüntü, hiddet, bezginlik vb. yüzünden yakasını yırtacak duruma gelmek

9. Ğoncalar kan ağlayup güller yaqasın çāk ider

10. 'Amrī kim bülbül dilinden ḥālını taqrīr ide

yakma yıkma:**1. yakma yıkma:****Gazel 71**

Mısra: 5

Yakıp yıkmak, harap etmek, bozmak

5. Yakma yıkma bozma vîrân eyleme
6. Dil hayâlûñe vaţandur sevdüğüm

yalan:**1. yalandan:-dan****Gazel 83**

Mısra: 4

Asılsız, uydurma, gerçek tarafı olmayan

3. Şürete girmiş perîsin sihr idersin illere
4. Haţ getürmişsin yalandan hey ne pürtezvîrsin

yalancı:**1. yalancı:****Gazel 141**

Mısra: 1

Yalan söyleyen, doğru konuşmayan

1. Hey yalancı nigâr hey seni mi
2. Kânı ‘ahd u karar hey seni mi

yalvar-:**1. yalvarursın:-ur, -sın****Gazel 21**

Mısra: 11

Birinden bir şey isterken yumuşak ve acındırıcı bir tavır takınmak, saygılı bir ısrarla istediğini söylemek

11. Anlara kim yalvarursın yüzüñe gülmez senüñ
12. Ağlama bir dem k’ola anlar saña yalvaralar

2. yalvaralar:-a, -lar**Gazel 21**

Mısra: 12

Birinden bir şey isterken yumuşak ve acındırıcı bir tavır takınmak, saygılı bir ısrarla istediğini söylemek

11. Anlara kim yalvarursın yüzüñe gülmez senüñ
12. Ağlama bir dem k’ola anlar saña yalvaralar

3. yalvar:

Gazel 35

Mısra: 12

Birinden bir şey isterken yumuşak ve acındırıcı bir tavır takınmak, saygılı bir ısrarla istediğini söylemek

11. Huzūr ancak maḥabbet dirdi ‘Amrī

12. Ziyāde eylesün Allāha yalvar

4. yalvarmayınca:-ma, -yınca

Gazel 100

Mısra: 10

Birinden bir şey isterken yumuşak ve acındırıcı bir tavır takınmak, saygılı bir ısrarla istediğini söylemek

9. Güzellerde budur ‘ādet ki ‘Amrī

10. İşi bitmez kişi yalvarmayınca

yaman:

1. yamandır:-dur

Gazel 71

Mısra: 2

Kötü, fena

1. Bana ḥayfuñ biñ tūmendür sevdüğüm

2. Yaḥşısı kı1 kim bu yamandır sevdüğüm

yan-:

1. yandum:-du, -m

Kaside 1

Mısra: 25

Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzölmek

25. Tutuşdum odlara yandum kül oldum ey gül-i ter

26. Henüz sem‘üne irmez mi āh u vāveylā

2. yanmak:-maḳ

Kıt'a 2

Mısra: 6

Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzölmek

5. Kefen olmaḳdan ise ḥāce mü‘ezzin destār

6. Hūblar şevkına meclisde oda yanmaḳ yeg

3. yan:

Kaside 2

Mısra: 4

Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzölmek

3. Dilerseñ zühür ide tevħid-i tām

4. Yan ol deñlü kim kalasın bīcihet

4. yanmağa:-mağ, -a

Gazel 19

Mısra: 6

Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzölmek

5. Şem‘-i bezmin tolanan sūhte pervāne degöl

6. Göynügin yanmağa varan dil-i miskīnümdür

5. yanar:-ar

Gazel 62

Mısra: 9

Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzölmek

9. Göñli gibi yanar mıdı göynüklü ‘Amrīnüñ

10. Şem‘-i ruħuñda olmasa pervāne beñlerüñ

6. yanup:-up

Gazel 73

Mısra: 6

Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzölmek

5. Hīç bir yirde karar eylemezem

6. Ben kül oldum yanup od oldı yirüm

7. yanan:-an

Gazel 85

Mısra: 10

Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzölmek

9. Dilde n’eyler haıı fikri ‘Amriyā

10. Çünki bitmez od yanan yirde çemen

8. yandum:-du, -m

Gazel 96

Mısra: 3

Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzölmek

3. Bîkarâram yandum ol bedmihr elinden âh kim
4. Şem´-i serkeş gibi odlar ƙalgıdur pervaneyeye

9. **yanan:-an**

Gazel 105

Mısra: 13

Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzölmek

13. Şem´-i serkeşdür yanan pervânededen pervası yok
14. Ol meh-i zerrînkülâh ol serv-i hûşbâlâ ile

10. **yanardı:-ar, -dı**

Gazel 112

Mısra: 5

Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzölmek

5. Çokdan yanardı âteş-i ahumla nüh felek
6. Yaşum su sepmese dil-i süzânım üstine

11. **yandum:-du, -m**

Gazel 121

Mısra: 6

Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzölmek

5. Dil neyistânına odlar saçalı ejder-i ‘ışƙ
6. Yandum ol âteş-i süzân ile öldüm gitdi

12. **yansun:-sun**

Gazel 130

Mısra: 10

Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzölmek

9. Zülâl-i vaşl ile sirâb ƙılma
10. Ƙo yansun bu dil-i âşüftehâli

13. **yandum:-du, -m**

Gazel 11

Mısra: 5

Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzölmek

5. Yandum ol şem‘-i cigersüzuñ elinden yandum
6. Ki benüm süz-1 dilümden degül āgāh meded

14. **yandum:-du, -m**

Gazel 11

Mısra: 5

Tutuşmak, alev almak II Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek

5. Yandum ol şem‘-i cigersüzuñ elinden yandum
6. Ki benüm süz-1 dilümden degül āgāh meded

yan:

1. **yanumda:-um, -da**

Gazel 3

Mısra: 5

Taraf, yön, cihet

5. Hezār nāz ile geldi oturdı yanumda
6. Elinde sāğar-1 zerrīn tolu mey-i hāmra

2. **yanına:-ı, -na**

Gazel 32

Mısra: 5

Taraf, yön, cihet

5. Her gülüñ yanına düşüp yürür elbette raķīb
6. N’idem ol hār-1 siyeh ekmedüğüñ yirde biter

3. **yanından:-ın, -dan**

Gazel 55

Mısra: 6

Taraf, yön, cihet

5. Āh kim seylāb-1 eşküm gam girüp cān çıķmağa
6. Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānumuñ

4. **yaña:-a**

Gazel 75

Mısra: 8

Taraf, yön, cihet

7. Ölürken kıbleye döndürseler bir ‘āşık-1 zārı
8. Gözi açuķ kalup baķa maħalleñden yaña kıblem

5. **yanına:-ın, -a**

Gazel 77

Mısra: **14**

Taraf, yön, cihet

13. Şehre ‘Amrī geldügin diñ nüktedān dilberlere

14. Yanına gelsün gazelde sihr ü efsün isteyen

6. **yanına:-in, -a**

Gazel 88

Mısra: **6**

Taraf, yön, cihet

5. Ebrü-yı fitnekārına cāzūluk it diyü

6. Girmiş yanına kamçı çalar zülf-i ‘anberīn

7. **yanından:-in, -dan**

Gazel 90

Mısra: **2**

Taraf, yön, cihet

1. Diller alur fitnede şol gamze-i cādū diyen

2. Her yanından bir belādur kākül ü ebrü diyen

8. **yanında:-in, -da**

Gazel 90

Mısra: **8**

Taraf, yön, cihet

7. Hānçerüñden ayrılıp mecrūh olan dilteşneler

8. Hastadur yanında bulunmaz bir içim şu diyen

yañağ:

1. **yañağüñ:-uñ**

Murabba 5

Mısra: **3**

Yüzün kulak, göz, şakak, burun ve çene arasında kalan iki yan tarafından her biri II Sevgilinin yanağı

3. Yañağüñ sūz-ı sīnemden ter olmuş

4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüñe

2. **yañağüñdan:-uñ, -dan**

Gazel 37

Mısra: **12**

Yüzün kulak, göz, şakak, burun ve çene arasında kalan iki yan tarafından her biri II Sevgilinin yanağı

11. Uyudup bāgbān-ı gamzeñi dil

12. Yanağüñdan gül-i nesrīn uğurlar

3. yanağı:-ı

Gazel 125

Mısra: 4

Yüzün kulak, göz, şakak, burun ve çene arasında kalan iki yan tarafından her biri II Sevgilinin yanağı

3. Okı ol muşhaf-ı hüsn ü cemāli

4. Yanağı maţla‘-ı envāra geldi

yanıp yakıl-:

1. yanam yakılam:

Gazel 4

Mısra: 6

Yanıp yakılmak II Şikâyet etmek, derdini döküp sızlanmak

5. Kol kanat yok meclisüne varmağa pervâne vār

6. Tā yanam yakılam ey şem‘-i sebistānum saña

2. yandı yakıldı:-dı

Gazel 48

Mısra: 7

Yanıp yakılmak II Şikâyet etmek, derdini döküp sızlanmak

7. Yandı yakıldı irteye dek bu gice çerāğ

8. Turdı öñüñde hidmet için bendevār şem‘

ya‘nī:

1. ya‘nī:

Kaside 1

Mısra: 38

Sözün kısası, senin anlayacağın

37. Penāh-ı millet-i islām u tāc-ı devlet ü dīn

38. Cihān-ı luţf u kerem ya‘nī hāzret-i paşa

2. ya‘nī:

Gazel 64

Mısra: 9

Sözün kısası, senin anlayacağın

9. ‘Amriyā her kişiye ya‘nī ferah virmez mi

10. Şüh dilberler arasında olan sözi dimek

yanmağ:1. **yanmağa:-a****Gazel 40**

Mısra: 1

Yanmak

1. Hālümüz saña yanmağa mūmuz
2. Pürümīd ü harīş-i maḥrūmuz

yanşağ:1. **yanşağ:****Gazel 126**

Mısra: 7

Gevezelik

7. Hastalığı yanşağ imiş gönlümün
8. Şehd-i lebin vird-i zebān eyledi

yap-:1. **yapar:-ar****Gazel 63**

Mısra: 10

Oluşturmak, meydana getirmek

9. Yıkıdı gönülde ḥāne-i şādīyi ‘Amriyā
10. Miḥnet evin yapar ḡamı bennāsı Aḥmedün

2. **yapmış:-miş****Gazel 68**

Mısra: 6

Hoş etmek, memnun etmek

5. Sen Ḥudānuñ luḡfını gör kim yıkılmışdı raḡīb
6. Būse virüp yapmış idi gönlümü ma‘mūr idüm

3. **yapma:-ma****Gazel 109**

Mısra: 5

Kapatmak

5. Ey gözüm revzenüñi yapma kim ol meh bu gice
6. Göñül uğurlığıma gelse gerek revzenüñe

yār:**1. yārı:-ı****Murabba 3**

Mısra: 2

Sevgili, dost

1. Yüzüme saçmadın devrān ğubārım
2. Dilerem kim müyesser ide yārı

2. yār:**Müfret 5**

Mısra: 2

Sevgili, dost

1. İster misin ki olmayasın dünyede melül
2. Țoġınma yār göñline küsdürme sen sen ol

3. yār:**Gazel 15**

Mısra: 5

Sevgili, dost

5. Ölürem bu deñlü nāza döymezem didükçe yār
6. Țaş u gözün oynadup şiveyle nāza başlar

4. yāriyle:-iyle**Gazel 23**

Mısra: 10

Sevgili, dost

9. ‘Āmriyā ben ħasta ħaldum ğam bucağında dirīĝ
10. Her kişi yāriyle seyrān-ı gülistān itdiler

5. yārı:-ı**Gazel 52**

Mısra: 11

Sevgili, dost

11. Ayırdı fitne ile yārı benden
12. Bilürmiş müdde‘i şeytāndan artuĝ

6. yārı:-ı**Gazel 59**

Mısra: 5

Sevgili, dost

5. Yārı gördüm kırmızı güller taġınmış ben daġı
6. Başuma taġdum şirār-ı dūd-ı āhumdan çiçek

7. yār:

Gazel 64

Mısra: 3

Sevgili, dost

3. Yār gönlüne nedür hoşca gelen didi didüm
4. Beng ile söz geçicek buse-i şîrîn dilemek

8. yārsuz:-suz

Gazel 66

Mısra: 9

Sevgili, dost

9. Yārsuz seyr-i gülistān ide varsam ‘Amrī
10. Gül-i hamrā görünür āteş-i sūzānşekil

9. yāri:-ı

Gazel 69

Mısra: 3

Sevgili, dost

3. Yāri ağıyar ile görüp hasret ile cān virem
4. Derd ile yüz yire koyup hāk ile yeksān olam

10. yār:

Gazel 77

Mısra: 9

Sevgili, dost

9. Yār kūyında beni görsün yabana gitmesün
10. Varuban dārü’ş şifāda seyr-i mecnūn isteyen

11. yāruñ:-uñ

Gazel 78

Mısra: 6

Sevgili, dost

5. Mühr urulmuş şem‘-i kāfūrī midür ya sīm-i şāf
6. Yoḥsa dendān zahmı mı naqş itdi yāruñ gerdenin

12. yāri:-ı

Gazel 93

Mısra: 5

Sevgili, dost

5. Yāri ağıyār ile görmekden ölüm yegdür bana
6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girü

13. **yāra:-a****Gazel 125**Mısra: **8***Sevgili, dost*

7. Ölüm haddindeyim āhir nefesdür

8. Görelüm bir nefes ol yāra geldi

14. **yār:****Gazel 136**Mısra: **12***Sevgili, dost*

11. Va'llāhi hōş huzūr idi ta'llāhi hōş sürūr

12. Ben 'andelīb ü yār gül ü gülsitān idi

yar-:1. **yarar:-ar****Gazel 17**Mısra: **1***Yaralamak, parçalamak*

1. Sīnemi hañçer-i sitemle yarar

2. Anda kirpükleri hadengin arar

2. **yarmayınca:-ma, -yınca****Gazel 100**Mısra: **1***Yaralamak, parçalamak*

1. Kōmaduñ bağrumı çün yarmayınca

2. Kōmayam ben de āhir şarmayınca

3. **yarmayınca:-ma, -yınca****Gazel 100**Mısra: **6***Yaralamak, parçalamak*

5. Yabanda arama ğamzeñ oğın kim

6. Bulımazsın yüregüm yarmayınca

yār idin-:1. **yār idinme:-me****Murabba 4**Mısra: **3***Dost etmek, sevmek*

3. Öldürüp ammā ki şoñra yār idinme düşmeni
4. Hāy efendüm hey begüm kıan eyle kıanün eyleme

yār ışığı:

1. yār ışiginde:-n, -de

Gazel 7

Mısra: 9

Sevgilinin eşiği, kapısı

9. Sücüd it mest olup yār ışiginde
10. Yeter 'uşşāka 'Amrī bu 'ibādet

yār kāmēti:

1. yār kāmēti:

Gazel 133

Mısra: 1

Sevgilinin boyu

1. Geldi kıyāma āhum ile yār kāmēti
2. Uş bād-ı āhum ile kıopardum kıyāmēti

yār u enīs:

1. yār u enīs:

Gazel 28

Mısra: 9

Sevgili ve dost

9. Yār u enīs şabr u kıarār idi gitdi dil
10. 'Amrī hākıre merhamet it yir ğarībidür

yara:

1. yaralar:-lar

Gazel 21

Mısra: 4

Oyuk, kesik, yarık II Üzüntü, acı, dert

3. Gözler olmışdur ser ā ser kıanlar ağlar hālüme
4. Sīne-i çäkümde ğamzeñden açılan yaralar

2. yaraların:-lar, -in

Gazel 64

Mısra: 5

Oyuk, kesik, yarık II Üzüntü, acı, dert

5. Kaşdum oldur ki uram la'lüñe diş yaraların
6. Tā unudulmaya arada geçen haqq-ı nemek

yara-:

1. yarar:-r

Gazel 17

Mısra: 10

Uygun düşmek, uygun gelmek

9. 'Amrīyā çek cefāyī 'āşık iseñ
10. Nāza katlan güzellere bu yarar

yārān:

1. yārānlar:-lar

Gazel 107

Mısra: 4

Dostlar, sevgililer

3. Gel ki gül naḥlin alup meykedeye 'azm idelüm
4. Başka sancaq çekelüm biz daḥi yārānlar ile

2. yārāndan:-dan

Gazel 123

Mısra: 2

Dostlar, sevgililer

1. Yad kıldı bu şanem ol sevgülü cāndan beni
2. Āşinālardan geçürdi kesdi yārāndan beni

yaraş-:

1. yaraşurdu:-ur, -dı

Gazel 3

Mısra: 3

Yakışmak, uygun düşmek, layık ve münasip olmak

3. Perī disem yaraşurdu perīde olsa eger
4. Semen 'izār u benefşe ḥaṭ u sehī bālā

2. yaraşur:-ur

Gazel 4

Mısra: 10

Yakışmak, uygun düşmek, layık ve münasip olmak

9. Perçemüñ şebbāzı ile kim gönül şayyādısın
10. Yaraşur kaplan derisi taḳye arslanum saña

3. **yaraşur:-ur****Gazel 18**

Mısra: 9

Yakışmak, uygun düşmek, layık ve münasip olmak

9. Ol cefâpîşeye ' Amrî yaraşur nâz itse

10. Lâcerem kanda ise ehl-i hüner nâzlanur

4. **yaraşur:-ur****Gazel 108**

Mısra: 5

Yakışmak, uygun düşmek, layık ve münasip olmak

5. Işırup boynını zeyn itdügüm ol kim yaraşur

6. Şem'-i kâfûrî tonansa gül-i hamrâlâr ile

yarı:1. **yarı:****Gazel 81**

Mısra: 1

Çok az, yarım yamalak

1. Yarı cānum kalmadı k'ol yār-ı cānumdur giden

2. Zerdrüy oldum ki ol rûh-ı revānumdur giden

yār-ı cān:1. **yār-ı cānumdur:-um, -dur****Gazel 81**

Mısra: 1

Can dostu, sevgili

1. Yarı cānum kalmadı k'ol yār-ı cānumdur giden

2. Zerdrüy oldum ki ol rûh-ı revānumdur giden

yarım:1. **yarımı:-ı****Kıt'a 7**

Mısra: 3

Ertesi gün

3. Bir siñek ağzı yarımı yirken

4. Kağıyup didi kim ne poğ yir şu

yaş:**1. yaşum:-um****Gazel 32**

Mısra: 1

Gözyaşı

1. Beñzüm ile yaşum itdürmedi kūyuña güzer
2. Sefer üzre kişiye düşman imiş sīm ile zer

2. yaşın:-ın**Gazel 48**

Mısra: 6

Gözyaşı

5. 'Uşşāk gibi karşıña tırmış boyun eger
6. Kılmak diler ayağıña yaşın nişār şem '

3. yaşum:-um**Gazel 53**

Mısra: 8

Gözyaşı

7. Şişe şikeste olsa tırmaz içinde çün āb
8. Gönlüm şınıklığına yaşum 'alāmet ancak

4. yaşum:-um**Gazel 61**

Mısra: 3

Gözyaşı

3. Sensüz ey men ayağa düşdi yaşum
4. Gör bu düşkünlüğünü yılduzumuñ

5. yaşum:-um**Gazel 69**

Mısra: 10

Gözyaşı

9. Merħamet kıl şefkat eyle destgİR ol niçe bir
10. Kamlu yaşum gibi pāmāl-i ğam-ı devrān olam

6. yaşum:-um**Gazel 74**

Mısra: 5

Gözyaşı

5. Sen güneşden ırak yaşum gibi
6. Yılduzum düşdi ay efendicüğüm

7. yaşum:-um

Gazel 112

Mısra: 6

Gözyaşı

5. Çokdan yanardı âteş-i ahumla nüh felek
6. Yaşum su sepmese dil-i sūzānum üstine

8. yaşlar:-lar

Gazel 135

Mısra: 2

Gözyaşı

1. Kanlara garķ eyledi bağrumdağı başlar beni
2. Virdi seylāba bu gözümde aķan yaşlar beni

9. yaşumdan:-um, -dan

Murabba 3

Mısra: 2

Gözyaşı

1. Göyüdi odlara bağrum kebābı
2. Nice içsem bu yaşumdan şarābı

10. yaşumdan:-um, -dan

Murabba 5

Mısra: 2

Gözyaşı

1. Göñül bağlandı müşkīn kākülüne
2. Yaşumdan şebnem irdi sünbülüne

yāsemen:

1. yāsemen:

Gazel 139

Mısra: 4

Güzel kokulu, beyaz ve güzel çiçekler açan sarmaşık cinsinden bir ağaç

3. Ben seni isterin ey serv semenbūlarda
4. Būlbūlüñdür n'ideyin yāsemen ü nestereni

yaşlu:

1. yaşlu:

Kıt'a 2

Mısra: 3
Yaşı ilerlemiş

3. Yaşlı kerkesler ile konuşup uçmağdan ise
4. Yavru şâhînler içinde kana boyanmağ yeg

yaşum ırmağı:

1. yaşum ırmağını: -nı

Gazel 137

Mısra: 4

Gözyaşı ırmağı, gözyaşı fazlalığı

3. Hüsnuñe mağrursın ey mest-i nâz
4. Kanda çağlarsın yaşum ırmağını

yaşum şarâbı:

1. yaşum şarâbı:

Murabba 5

Mısra: 2

Gözyaşı şarabı

1. Öñüñde toğranup bağrum kebabı
2. Çekilsün bezmüñe yaştım şarâbı

yat-:

1. yatsañ: -sa, -ñ

Kaside 2

Mısra: 8

Yatmak II Ölmek

7. Gel ey māl ile 'āleme sığmayan
8. Kara sinde yatsañ gerek pāymāl

2. yatur: -ur

Gazel 104

Mısra: 7

Birlikte olmak

7. Dün gice gördüm yatur koynumda öl Yūsuf cemāl
8. Bu düşün zevkın kişi yā Rab nice ta 'bīr ide

yavru:

1. yavru:

Kıt'a 2

Mısra: 4

Yavru, küçük II Güzeller, dilberler

3. Yaşlı kerkesler ile konuşup uçmağdan ise
4. Yavru şahinler içinde kana boyanmak yeg

yavuz:

1. **yavuz:**

Murabba 4

Mısra: 3

Kötü, fena

3. Hübolar sultânısının bi'llâh yavuz ad eyleme
4. Hây efendüm hey begüm kan eyle kânün eyleme

2. **yavuzlar imiş:**

Gazel 11

Mısra: 10

Kötü, fena

9. Dostluk eylemeseñ 'Amrîye tañ mı ki anı
10. Saña yavuzlar imiş düşmen-i bedhâh meded

yaykaralar eyle-:

1. **yaykaralar eyleyesin:-ye, -sin**

Gazel 91

Mısra: 4

Yaygara etmek II Haykırmak, bağırarak, bağırıp çağırarak

3. Belâ oğına nişâne kılup dil ü cānı
4. Kurup kaşuñ yayını yaykarâlar eyleyesin

yaz-:

1. **yazsam:-sa, -m**

Kaside 1

Mısra: 77

Yazmak, kaleme almak

77. Zemîn şahîfesine göz yaşıyle yazsam yig
78. Biraz iderdüm ola hâl-i guşşamı inşâ

2. **yazmaya:-ma, -ya**

Gazel 15

Mısra: 2

Yazıya geçirmek, yazı ile anlatmak

1. Ay yüzünde şun ' -1 Yezdāndur hilāli қаşlar
2. Yazmaya bu naқşı göz nūrın döküp naққāşlar

3. **yazarsañ:** -ar, -sa, -ñ

Gazel 42

Mısra: 9

Yazıya geçirmek

9. Hisāb idüp yazarsañ kullaruñı
10. Efendi 'Amrīyi serdeftere yaz

4. **yazmadın:** -ma, -dı, -n

Gazel 49

Mısra: 3

Oluşmak, meydana gelmek

3. Haṭ yazmadın şahīfe-i ruhsārına henüz
4. Şaçdı yüzine āh ki ḥāk-i leḥad dirīg

5. **yazdı:** -dı

Gazel 50

Mısra: 3

Göstermek, görülen

3. Levḥ-ı ruḥuñda yazdı ḥaṭuñ āyet-i vefā
4. Şimden girü oқınsa revādur kitāb-ı luṭf

6. **yazılan:** -ıl, -an

Gazel 67

Mısra: 4

Görülen

3. Nāme-i a 'mālümüñ 'unvānidur
4. Haşr-ı ḥüsnüñde yazılan ḥaṭṭ u ḥāl

7. **yazıldı:** -ıl, -dı

Gazel 82

Mısra: 2

Süslenmek

1. Tā benefşeyle müzeyyen oldı berg-i yāsemīn
2. Lāciverd ile yazıldı rahmeten li 'l-'ālemīn

8. **yazup:** -up

Gazel 123

Mısra: 7

Süslenmek

7. Sihr ü efsünlar yazup müşg ile gül evrâkına
8. Kıldı bu cādū cūdā ol gözi fettāndan beni

9. **yazmaya:**-ma, -ya

Gazel 130

Mısra: 3

Kaleme almak, deftere yazmak

3. Cerīme yazmaya 'ışkı görürse
4. Kirāmen Kātibin bu haṭṭ u ḥāli

10. **yazmış:**-miş

Gazel 1

Mısra: 7

Süslemek

7. Ter müşg ile yazmış yüzüñ üstine ḥaṭṭ-ı 'anberīn
8. Devr-i kamerde fitne-i āḥir zamān virmiş saña

2. **yazarmış:**-ar, -miş

Gazel 7

Mısra: 7

Göstermek, ifade etmek

7. Yazarmış nāme-i tezvīr ḥaṭṭuñ
8. İdermiş kaşlaruñ egri şehādet

3. **yazıldı:**-ıl, -dı

Gazel 9

Mısra: 4

Gözükmek, görülmek

3. Haṭṭuñ ki 'arızuña 'anberīn raqam çekdi
4. Yazıldı safḥa-i kāfūra el beyāzu şahīḥ

yazuğ:

1. **yazuğı:**-ı

Gazel 97

Mısra: 6

Acıma, merhamet

5. İkide birde ağızuma sögersin
6. Öpeydi yazuğı yok ol dehān da

2. **yazuğ:**

Gazel 101

Mısra: 1

Acıma, merhamet

1. Yazuğ ol mazluma k'âhından ciğerler tağlaya
2. Hıyflar şol 'âşıka kim dem be dem kan ağlaya

3. yazuğ:

Gazel 101

Mısra: 10

Acıma, merhamet

9. 'Amrî kim âh ide dirler ehl-i 'ışk efğân ile
10. Yazuğ ol mazluma k'âhından ciğerler tağlaya

yazuk:

1. yazuk:

Gazel 57

Mısra: 9

Esef ve üzüntü bildirir

9. Hey yazuk gül yaprağı gibi hevâya yeltenüp
10. 'Amrîniñ eğlencesin bülbülşıfat efğân koduñ

2. yazukdur: -dur

Gazel 110

Mısra: 2

Esef ve üzüntü bildirir

1. Gönüller yıqma bünyâd itme nâza
2. Yazukdur kıyma aşhâb-ı niyâza

ye-:

1. ye: -ye

Gazel 31

Mısra: 9

Çekmek

9. Ye gamuñ naqdin irteye komayup
10. Çünkü 'Amrî yiyen ögünmişdür

Yed-i Beyzâ:

1. Yed-i Beyzâ:

Gazel 14

Mısra: 1

Hız. Musa (as) peygamberin mu'cize olarak gösterdiği beyaz ve parlak eli. II

Sevgilinin yanağı (Bu tabir mecaz olarak keramet ve harikulade haller ve meziyetler hakkında kullanılır)

1. 'Ārız-ı zībā mıdur ol yā Yed-i Beyzā mıdur
2. La'l-i rūḥefzā mıdur bu yā dem-i 'Īsā mıdur

2. Yed-i Beyzā:

Kaside 1

Mısra: 42

Hız. Musa (as) peygamberin mu'cize olarak gösterdiği beyaz ve parlak eli. II Bu tabir mecaz olarak keramet ve harikulade haller ve meziyetler hakkında kullanılır

41. Kaçan ki ḥall ile çekse nişān-ı 'ālīşān
42. Elinde kıl kalem gösterür Yed-i Beyzā

yedi deñiz:

1. yedi deñiz:

Kaside 1

Mısra: 56

Yedi deniz, Arap edebiyatında büyük denizlere yedi deniz denilmektedir

55. Ne dem ki mevc ura deryā-yı himmetüñ kıla cüş
56. Yedi deñiz ola bir kaṭrasında nā peydā

yeg:

1. yeg:

Kıt'a 2

Mısra: 2

Daha iyi olmak

1. Neng ü 'ārı put idinmekden ise biñ kerre
2. Ehl-i 'irfan arasında uşanup şınmak yeg

2. yeg:

Kıt'a 2

Mısra: 4

Daha iyi olmak

3. Yaşlı kerkesler ile konuşup uçmağdan ise
4. Yavrı şāhīnler içinde kana boyanmağ yeg

3. yeg:

Kıt'a 2

Mısra: 6

Daha iyi olmak

5. Kefen olmakdan ise hāce mü‘ezzin destār
6. Hūblar şevkına meclisde oda yanmak yeg

4. **yegdür:-dür**

Murabba 4

Mısra: 3

Daha iyi olmak

3. Bir cefā itmekden ol yegdür ki biñ kıan idesin
4. Hay efendüm hey begüm kıan eyle kıanün eyleme

5. **yegdür:-dür**

Gazel 93

Mısra: 5

Daha iyi olmak

5. Yārı agyār ile görmekten ölüm yegdür bana
6. Ey ecel ehlen ve sehlen merhaba şimden girtü

6. **yegdür:-dür**

Gazel 49

Mısra: 11

Daha iyi olmak

11. Yegdür ki bir du‘ā ile yād idesin anı
12. Biñ biñ fiğān idüp dimeden bī‘aded dirīğ

yel:-

1. **yelmede:-me, -de**

Gazel 61

Mısra: 9

Yel gibi gitmek, koşmak, acele gitmek

9. Öyle çüstem yoluñda yelmede kim
10. Zerreşin görimez şabā tozumun

2. **yelmede:-me, -de**

Gazel 105

Mısra: 3

Yel gibi gitmek, koşmak, acele gitmek

3. Rāh-ı ‘işka yelmede Ferhād u Mecnün kıodı baş
4. Bir ayakdaş bulmadum ben biser ü bīpāy ile

yele var-:

1. **yele varmadın:-ma, -dı, -n**

Gazel 99

Mısra: **5**

Rüzgara vermek, onunla taşımak

5. Şabrum varaqları yele varmadın āh ile
6. Ğam kışşasın hikāyet-i hicrānı añmaya

yele vir-:

1. **yele virdi:-di**

Gazel 20

Mısra: **4**

Rüzgara vermek, onunla taşımak

3. Berg-i gül gibi şabrum evrāqın
4. Yele virdi nesīm-i ‘anberbār

yemīn iç-:

1. **yemīn içdüñ:-dü, -ñ**

Gazel 119

Mısra: **10**

Yemin etmek

9. Bu guşsa def ‘ine kerem-i Hakkā tayanup
10. ‘Amrī mey iç egerçi ki içdüñ yemīn dahi

yet-:

1. **yetmez:-mez**

Gazel 116

Mısra: **5**

Yeterli, kâfi

5. Yetmez mi egnüme bir egin kürki nāfevār
6. Maqşūd eger ki şarılacak bir deri ise

2. **yeter:**

Gazel 7

Mısra: **10**

Yeterli, kâfi

9. Sücüd it mest olup yār ışiginde
10. Yeter ‘uşşāka ‘Amrī bu ‘ibādet

3. **yeter:****Gazel 34**

Mısra: 4

Yeterli, kâfi

3. Gördüm ol dilberi öpem didüm
4. 'Aşıka gördüğü yeter didiler

yetiş-:1. **yetişsem:-se, -m****Gazel 102**

Mısra: 4

Ulaşmak, ermek

3. Cān-ı bīmaruñ bilürdüm hālını nabzın tutup
4. Devlet el virse yetişsem sâ'id-i cānānuma

yi-:1. **yir:-r****Kıt'a 7**

Mısra: 4

Yemek

3. Bir siñek ağzı yarını yirken
4. Kaçıyup didi kim ne poḫ yir şu

2. **yirsin:-r, -sin****Gazel 83**

Mısra: 1

Yemek II Acı vermek

1. Acı dil virdükce 'uşşāka cigerler yirsin
2. Zehri şīrīn gösterür bir cādū-yı Kişmīrsin

3. **yidüğü:-düg, -i****Gazel 138**

Mısra: 10

Çekmek, duymak, hissetmek

9. Ol şekerleb acı sözler virdüğince 'Amrīye
10. Zehr-i ğamdur yidüğü her demde ḫalvālar gibi

4. **yidüğü:-düg, -i****Gazel 143**

Mısra: 2

Çekmek, duymak, hissetmek

1. Ol ki nūş eyler ciger anın mey-i amer gibi
2. Nul-i amdur yidügi ey onca leb sükker gibi

5. **yidürmeli:**-dür, -meli

Gazel 1

Mısra: 2

Öldürmek

1. Cānāferīne āferīn ırīn zebān virmiş saa
2. Cānlar yidürmeli leb-i ekkerfeān virmiş saa

yig:

1. **yig:**

Kaside 1

Mısra: 77

Daha iyi, üstün

77. Zemīn aīfesine göz yaıyle yazsam yig
78. Biraz iderdüm ola hāl-i uamı inā

yigıtlig:

1. **yigıtlige:-e**

Kaside 2

Mısra: 2

Kahramanlık, gözü pek

1. Nedür ey cuvān bunca izz ü celāl
2. Yigıtlige gelmez mi yoksa zevāl

yigitlik çağı:

1. **yigitlik çağı:**

Gazel 39

Mısra: 8

Gençlik

7. Eger ben rind-i āhid-bāz isem tan itmesünler kim
8. Yigitlik çağı iret devri āılık zamānidur

yıgla-:

1. **yıgla:-p**

Rübai 1

Mısra: 1

Alamak

1. Yıǵlap yürürem bī-ser ü bī-pāy nitey
2. Boldum köze köz halk ara rüsvāy nitey

yık-:

1. **yıkarlar:-ar, -lar**

Gazel 36

Mısra: 2

Bozmak, tahrip etmek

1. Cihān dilberleri cānlar kaparlar
2. Yıkarlar gönümüzi geh yaparlar

2. **yıkarlar:-ar, -lar**

Gazel 36

Mısra: 10

Bozmak, tahrip etmek

9. Seni sevmez diyü ‘ Amrīnūñ a‘dā
10. Yıkarlar gönlini bühtān yaparlar

3. **yıkdı:-dı**

Gazel 63

Mısra: 9

Bozmak, tahrip etmek

9. Yıkdı gönülde hāne-i şādīyi ‘ Amriyā
10. Miḥnet evin yapar ğamı bennāsı Aḥmedüñ

4. **yıkma:-ma**

Gazel 110

Mısra: 1

Bozmak, tahrip etmek

1. Gönüller yıkma bünyād itme nāza
2. Yazukdur kıyma aşhāb-ı niyāza

5. **yıkup:-up**

Gazel 138

Mısra: 2

Bozmak, tahrip etmek

1. Āh kim ğam leşkeri ḥaṭṭ-ı semensālar gibi
2. Gönlümüñ şehrin yıkup zulm ile yağmalar gibi

6. **yıkdı:-dı**

Gazel 140

Mısra: 1

Bozmak, tahrip etmek

1. Göñlümi yıkdı şacıñ hāke berāber kıldı
2. Belümi bükdi benüm kıddümi çenber kıldı

yıkıl-:

1. **yıkılmışdı:** *-miş, -di*

Gazel 68

Mısra: 5

Parçalanıp dağılmak

5. Sen Hūdānuñ luṭfını gör kim yıkılmışdı rakīb
6. Būse virüp yapmış idi göñlümi ma‘mūr idüm

yılduz:

1. **yılduzından:** *-ın, -dan*

Murabba 3

Mısra: 2

Şans, baht

1. Daḫi el çekmedin ‘Amrī özinden
2. Daḫi kıan aḡlar iken yılduzından

2. **yılduzum:** *-um*

Gazel 74

Mısra: 6

Şans, baht

5. Sen güneşden ırak yaşum gibi
6. Yılduzum düşdi ay efendicüğüm

yıldızı düş-

1. **yıldızı düşdi:** *-di*

Gazel 74

Mısra: 6

Şanssızlık, talihsizlik

5. Sen güneşden ırak yaşum gibi
6. Yılduzum düşdi ay efendicüğüm

2. **yılduzumuñ düşkünlüğünü:** *-kün, -lig, -i, -ni*

Gazel 61

Mısra: 4

Şanssızlık, bahtsızlık

3. Sensüz ey men ayaḡa düşdi yaşum
4. Gör bu düşkünlüğünü yılduzumuñ

yine:**1. yine:****Kaside 1**Mısra: **1***Bir daha, tekrar, gene*

1. Yine 'arūs-ı bahār oldı nāz ile peydā
2. Gülāb u müşk ile kıldı cihānı 'anbersā

2. yine:**Kaside 1**Mısra: **23***Bir daha, tekrar, gene*

23. Dilersin od şalasın gül gibi cihāna yine
24. Libās-ı sebzi çıkarup ki geydūñ āl kabā

3. yine:**Murabba 2**Mısra: **1***Bir daha, tekrar, gene*

1. Ey cuvān pīr-i muğāndan yine himmet alalum
2. Mey-i la'ī adına iksīr-i sa'ādet alalum

4. yine:**Murabba 2**Mısra: **1***Bir daha, tekrar, gene*

1. 'Amriyā söyleyelüm sūz ile eş'arı yine
2. Çekelüm büseye ol la'ī-i şekerbārı yine

5. yine:**Murabba 2**Mısra: **2***Bir daha, tekrar, gene*

1. 'Amriyā söyleyelüm sūz ile eş'arı yine
2. Çekelüm büseye ol la'ī-i şekerbārı yine

6. yine:**Murabba 2**Mısra: **3***Bir daha, tekrar, gene*

3. Bertaraf eyleyelüm cübbe vü destārı yine
4. Mest-i lāya'kıl olalum yağalar çāk idelüm

7. yine:

Gazel 18

Mısra: 1

Bir daha, tekrar, gene

1. Yine ol şīve yūki 'işve şatar nāzlanur
2. Naḳd-i cān 'arz idene kılsa naẓar nāzlanur

8. yine:

Gazel 28

Mısra: 3

Bir daha, tekrar, gene

3. Yā Rab ne fitnedür bu ki biñ cevri ider yine
4. Maḥbūbidur cihānuñ u cānuñ ḥabībidür

9. yine:

Gazel 34

Mısra: 1

Bir daha, tekrar, gene

1. Yine bir şekkerin ḥaber didiler
2. 'Amrīyi Şükriyi sever didiler

10. yine:

Gazel 39

Mısra: 1

Bir daha, tekrar, gene

1. Yine güllerle gülşen sanki cennet gülsitānidur
2. Bu dem 'ayş it ki her bir dem ḥayāt-ı cāvidānīdür

11. yine:

Gazel 50

Mısra: 5

Bir daha, tekrar, gene

5. Germ olmasun mı dil yine gün toğdı başına
6. Kim āşikāre kıldı ruḥuñ āfitāb-ı luṭf

12. yine:

Gazel 73

Mısra: 12

Bir daha, tekrar, gene

11. Dilerem baḳmayanı il içre aña
12. Deñerem yine añadur naẓarum

13. yine:

Gazel 106

Mısra: 1

Bir daha, tekrar, gene

1. 'İd-i hüsününden cihān ferhundefāl oldu yine
2. Feyz-i envār-ı tecellī-i cemāl oldu yine

14. yine:

Gazel 106

Mısra: 2

Bir daha, tekrar, gene

1. 'İd-i hüsününden cihān ferhundefāl oldu yine
2. Feyz-i envār-ı tecellī-i cemāl oldu yine

15. yine:

Gazel 106

Mısra: 4

Bir daha, tekrar, gene

3. Dīde evrāk-ı hayāle servkādler naqş idüp
4. Şebt olan dil defterinde haṭṭ u hāl oldu yine

16. yine:

Gazel 106

Mısra: 6

Bir daha, tekrar, gene

5. Merḥabā kıldı ḥabīb ü öldi reşkinden ṭabīb
6. Dest virdi şādlik ḡam pāymāl oldu yine

17. yine:

Gazel 106

Mısra: 8

Bir daha, tekrar, gene

7. Ehl-i dil dilberler ile 'ayşa āḡāz eyledi
8. Gitdi fūrkat devr-i eyyām-ı vişāl oldu yine

18. yine:

Gazel 106

Mısra: 10

Bir daha, tekrar, gene

9. Cām-ı meyden āl olup her servkaddüñ 'ārızı
10. Her biri güller bitürmiş bir nihāl oldu yine

19. yine:

Gazel 106

Mısra: 12

Bir daha, tekrar, gene

11. Gülşen-i cennet dilerseñ hâne-i hammāra var
12. Muğbeçe hūrī vü mey āb-ı zülāl oldu yine

20. yine:

Gazel 106

Mısra: 14

Bir daha, tekrar, gene

13. Gel berü mescidde ön şaf gözleyen şôfiyi gör
14. Menzili meyhanede şaff-ı ni'āl oldu yine

21. yine:

Gazel 106

Mısra: 16

Bir daha, tekrar, gene

15. Āteşin gülzār arasında olur bülbül gibi
16. 'Amrī-i şeydāyı gör şūrīdehāl oldu yine

22. yine:

Gazel 106

Mısra: 18

Bir daha, tekrar, gene

17. Hamdü lillāh devletünde ma'rifetdür gözlenen
18. Şükr kim manzūr olan fazl u kemāl oldu yine

23. yine:

Gazel 111

Mısra: 3

Bir daha, tekrar, gene

3. Cennet koğusın aldı yine hatt-ı ruħuñdan
4. Hôş bu ile pür kıldı gülistanı benefşe

24. yine:

Gazel 112

Mısra: 1

Bir daha, tekrar, gene

1. Bir ter ğazel didüm yine cānānum üstine
2. Bülbül işitse gül şaça dīvānum üstine

25. yine:

Gazel 115

Mısra: 1

Bir daha, tekrar, gene

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Hüsni ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

26. yine:

Gazel 115

Mısra: 2

Bir daha, tekrar, gene

1. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine
2. Hüsni ili serverlerinden bir güzel sevdüm yine

27. yine:

Gazel 115

Mısra: 4

Bir daha, tekrar, gene

3. Göreyin bu şehri dilberlerle ābādan ola
4. Kim perī peykerlerinden bir güzel sevdüm yine

28. yine:

Gazel 115

Mısra: 6

Bir daha, tekrar, gene

5. Bu gülistānuñ ki ‘āşıklar temāşāgāhıdır
6. Serv-i sīmīnberlerinden bir güzel sevdüm yine

29. yine:

Gazel 115

Mısra: 8

Bir daha, tekrar, gene

7. Gözüme görünmez oldu cennetiñ hūrīleri
8. Şehr meh manzarlarından bir güzel sevdüm yine

30. yine:

Gazel 115

Mısra: 10

Bir daha, tekrar, gene

9. ‘Amriyā Kostantīniyye ‘azmine tākat kanı
10. Edrine dilberlerinden bir güzel sevdüm yine

31. yine:

Gazel 132

Mısra: 1

Bir daha, tekrar, gene

1. Göz ucundan dil ucına yine âteş düşdi
2. Raht-ı şabrı tağılup hâli müşevveş düşdi

32. yine:

Gazel 132

Mısra: 9

Bir daha, tekrar, gene

9. Yine 'âşıklığı şeydâlığı var 'Amrînüñ
10. Yine şūrîde olup esridi serhûş düşdi

33. yine:

Gazel 132

Mısra: 10

Bir daha, tekrar, gene

9. Yine 'âşıklığı şeydâlığı var 'Amrînüñ
10. Yine şūrîde olup esridi serhûş düşdi

yir:

1. yirden:-den

Gazel 4

Mısra: 4

Yer, dünya

3. Sen felek evcinde ben tahte's şerâda ey melek
4. İre mi yirden göke feryâd u efgânum saña

2. yir:

Gazel 28

Mısra: 10

Yer, dünya, yeryüzü

9. Yâr u enîs şabr u karar idi gitdi dil
10. 'Amrî haķire merhamet it yir garîbidür

3. yirde:-de

Gazel 40

Mısra: 8

Yeryüzü

7. Bir tılısmuz ki tîgimüzdür 'ışk
8. Gizlü gencüz ki yirde mektümüz

4. **yire:-e****Gazel 59**Mısra: **8***Yeryüzü, dünya*

7. Hübolar dolāba binmiş hayrete vardum görüp
8. Eyle şandum yire inmiş mihr ü māhiyle felek

5. **yirlere:-ler, -e****Gazel 61**Mısra: **1***Yere, aşağıya*

1. Yirlere dökdi şuyını yüzümün
2. Hānumānı harāb ola gözümün

6. **yirde:-de****Gazel 73**Mısra: **5***Yer, mekan, taraf*

5. Hīç bir yirde karar eylemezem
6. Ben kül oldum yanup od oldu yirüm

7. **yirüm:-üm****Gazel 73**Mısra: **6***Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey, zemin*

5. Hīç bir yirde karar eylemezem
6. Ben kül oldum yanup od oldu yirüm

8. **yirde:-de****Gazel 85**Mısra: **10***Yer, mekan*

9. Dilde n'eyler hattı fikri 'Amriyā
10. Çünkü bitmez od yanan yirde çemen

9. **yire:-e****Gazel 112**Mısra: **13***Yere, toprağa*

13. 'Amrī yire düşürmemeğe serv sayesinde
14. Kanlar döşer gözüm reh-i cānānum üstine

10. **yir:****Gazel 131**

Mısra: 5

Mekan, makam, mahal

5. Sīnem gibi yir olmaz ğamzeñ oķına ammā
6. Jeng itmese peykānın ķanlı cigerüm ķanı

yir altı:1. **yir altında:-n, -da****Murabba 3**

Mısra: 2

Kabir, mezar

1. Bu ellerden götürmedin ayağı
2. Yir altında idinmedin durağı

yir yir:1. **yir yir:****Gazel 16**

Mısra: 2

Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bâzı yerlerde

1. Sīnem ki şehā ğamzeñ oķınıñ siperidür
2. Yir yir görinen dağlar āyīneleridür

2. **yir yir:****Gazel 107**

Mısra: 5

Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bâzı yerlerde

5. Yaķalum sīnemüze lāle gibi yir yir dağ
6. 'Işķ serhōşları āşüfte vü hayranlar ile

yirde bit:-1. **yirde biter:-er****Gazel 32**

Mısra: 6

Oluşmak, meydana gelmek

5. Her gülün yanına düşüp yürür elbette raķīb
6. N' idem ol hār-ı siyeh ekmedüğüñ yirde biter

yirde kal-:1. **yirde qalmaz:-maz****Kıt'a 15**

Mısra: 1

Boşa gitmemek

1. Yirde qalmaz 'āşıkuñ āhı begüm
2. Zülmi қо hāzır gör Allāhı begüm

yire ko-:1. **yire koyup:-yup****Gazel 69**

Mısra: 4

Yere yüzü koyun uzanmak, sürünmek

3. Yārı ağyar ile görüp hasret ile cān virem
4. Derd ile yüz yire koyup hāk ile yeksān olam

yiri:1. **yiridür:-dür****Gazel 16**

Mısra: 10

Layıktır, münasıptır

9. Uyğuda bulup būsesin aldum dir imişsin
10. Dilber saña 'Amrī ne kim eylerse yiridür

yirine:1. **yirine:****Gazel 69**

Mısra: 5

Bir şeyin veya bir kimsenin yerini almak üzere

5. Müşk ü 'anber yirine ben başuma toprak saçam
6. Kākülün gibi perīşānhāl ü sergerdān olam

2. **yirine:-, -****Gazel 134**

Mısra: 5

Bir şeyin veya bir kimsenin yerini almak üzere

5. Mey yirine ciğer kanını nūş idenlere
6. Bi' llāhi dirīğ eyleme bir merhabācuğı

yirken:**1. yirken:****Kıt'a 7**

Mısra: 3

Yerken, yemeye devam ederken

3. Bir siñek ağzı yarını yirken

4. **Çaķıyup** didi kim ne poķ yir Şu**yit-:****1. yiter:-er****Kıt'a 11**

Mısra: 3

Yetmek, kaķi gelmek

3. N' eyleyem ben gōñli ğam yiter baña

4. Bir elā gözlüye virdüm gōñlümi

2. yiter:-er**Kıt'a 14**

Mısra: 4

Yetmek, kaķi gelmek

3. Un elemegi bahāne eyleyüp

4. Sevdüğüm Bulĝar kızı yiter Şalın

3. yiter:-er**Gazel 63**

Mısra: 3

Yetmek, kaķi gelmek

3. Ey āsitānı Ka'besine 'azm iden yiter

4. 'UŐŕāķa armaĝan lebi ħurmāsı Aħmedüñ

4. yiter:-er**Gazel 90**

Mısra: 10

Yetmek, kaķi gelmek

9. Zāhidā Tūbā budaĝın gözüne Őoķ ķo beni

10. 'Āŕŕıķa Tūbā yiter ol ķāmet-i dılcū diyen

5. yitmez:-mez**Gazel 91**

Mısra: 7

Yetmek, kaķi gelmek

7. Nigār miḥneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eyleyesin

6. **yiter:-er**

Gazel 95

Mısra: **10**

Yetmek, kafi gelmek

9. Kim bilür kankı ‘āşıkuñ dilisin
10. Söz bilenden yiter nihān eyle

7. **yiter:**

Murabba 5

Mısra: **3**

Yetmek, kafi gelmek

3. Yiter uyu güzeller pādişāhı
4. Uyan bād-ı şabā degsün gülüñe

yiye:

1. **yiye:**

Gazel 31

Mısra: **10**

Çeken

9. Ye ğamuñ nağdin irteye kımayup
10. Çünkü ‘Amrī yiye öğünmişdür

yiyle:

1. **yiylesem:-se, -m**

Gazel 6

Mısra: **4**

Koklamak

3. Tennūr-ı sineden ki ‘araqrız ola ruḥı
4. Ben yiylesem direm ki gelür nükhet-i gülāb

yoğ:

1. **yoğ:**

Gazel 9

Mısra: **9**

Olmayan, varın karşıtı

9. Günāh yoğ imiş öldürse cāşıkı dilber
10. Gel imdi ‘Amrīyi öldür bulındı naql-i şarīḥ

yoğ iken:**1. yoğ iken:****Gazel 52**

Mısra: 18

Yokken

17. Ne lâzım bunca lâf eksüklüğün bil

18. Kemâlün yoğ iken noğşandan artuğ

yoħsa:**1. Yoħsa:****Gazel 78**

Mısra: 6

Yoksa

5. Mühr urulmuş şem‘-i kâfūrī midür ya sīm-i şāf

6. Yoħsa dendān zaħmı mı nağş itdi yāruñ gerdenin

yok:**1. yok:****Gazel 4**

Mısra: 5

Bulunmayan, mevcut olmayan

5. Køl kanat yok meclisüñe varmağa pervāne vār

6. Tā yanam yağılam ey şem‘-i sebistānum saña

2. yok:**Gazel 7**

Mısra: 3

Bulunmayan, mevcut olmayan

3. Sitāreñ yok çü mehrülardan ey dil

4. Bulardan vāz gel hey bīsa‘ādet

3. yok:**Gazel 22**

Mısra: 9

Hayır (demek bağlamında)

9. Müşkili var ‘Amrīnün yok dime şorsun dostum

10. Leblerün rengi cigerler kanı mıdur mül midür

4. yok:**Gazel 30**

Mısra: 5

Bulunmayan, mevcut olmayan

5. Kudretüm yok ki tudağün kimün ağzına diyem
6. Sögse de dögse de öldürse de kadir dirler

5. yok:

Gazel 30

Mısra: 9

Bulunmayan, mevcut olmayan

9. İkilik yok arada sen de ne dirsın ‘Amrī
10. Dilber ile melek ü hūr u perī bir dirler

6. yok:

Gazel 42

Mısra: 5

Bulunmayan, mevcut olmayan

5. Şikeste dilde yok efgāna tākāt
6. Şınuş şīşe ne deñlü vire āvāz

7. yok:

Gazel 52

Mısra: 1

Bulunmayan, mevcut olmayan

1. Kimesnem yok benüm cānāndan artuş
2. Kime şurbān idem cān andan artuş

8. yok:

Gazel 61

Mısra: 6

Bulunmayan, mevcut olmayan

5. ‘Ārız u kākülün firākında
6. Farķı yok gicem ile gündüzümün

9. yok:

Gazel 73

Mısra: 10

Bulunmayan, mevcut olmayan

9. ‘Işķ mesti ne bilür nāmūsı
10. Bilmezem yok benüm andan haberüm

10. yokdur:-dur

Gazel 93

Mısra: 1

Bulunmayan, mevcut olmayan

1. 'Āşık oldum derdüme yokdur deva şimden girü
2. Günde biñ kez ölürem ben mübtelâ simden girü

11. yok:

Gazel 97

Mısra: 6

Bulunmayan, mevcut olmayan

5. İki de birde ağzuma sögersin
6. Öpeydi yazuğı yok ol dehân da

12. yok:

Gazel 99

Mısra: 3

Bulunmayan, mevcut olmayan

3. Bağrum döğindi merhametüñ yok mıdur baña
4. Şefkat idüp gözümde ağan kanı aña ya

13. yok:

Gazel 104

Mısra: 5

Bulunmayan, mevcut olmayan

5. Derd-i 'ışkun kim ölümden özge bir dermânı yok
6. Tut ki 'İsâdur şabîb ol derde ne tedbîr ide

14. yokdur:-dur

Gazel 109

Mısra: 2

Bulunmayan, mevcut olmayan

1. Tatalum beñzeye gül yaprağı pîrâhenüñe
2. Cânı yokdur ki şehâ beñzeye bile tenüñe

15. yok:

Gazel 120

Mısra: 13

Bulunmayan, mevcut olmayan

13. 'Amrîye dağı şefkatüñ yok mı
14. Şîve vü nâza gâyet olmaz mı

16. yokdur:

Gazel 24

Mısra: 7

Bulunmayan, mevcut olmayan

7. 'Azm-i rāh itmege yol yokdur baña

8. Ger hayālūñ olmaz ise rāhber

yoksa:

1. **yoksa:**

Kaside 2

Mısra: 2

Olması istenmeyen, öyle olması ihtimâlından kaçınılan bir hususu belirtir; sakın, olmaya ki

1. Nedür ey cuvān bunca 'izz ü celāl

2. Yiğitlige gelmez mi yoksa zevāl

2. **yoksa:**

Kıt'a 4

Mısra: 5

Bir düşünce, davranışın veya tutumun ters Ters bir ihtimal anlatır; aksi takdirde

5. 'Āşık ol yoksa 'āşık olmazsañ

6. Çok şıgırsın buzağudan şanadan

3. **yoksa:**

Gazel 129

Mısra: 6

Merak, tereddüt, ümit vb. duyguları ve düşünülen ihtimallerin dışındaki başka bir ihtimâli belirtmek için kullanılır; acaba

5. Cāna cānlar bağışlayan mey mi

6. Yoksa ol la'1-i canfezā mı ki

yol:

1. **yol:**

Kıt'a 9

Mısra: 4

Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir

3. 'Işkuñı buldum şırāt-ı müştakīm

4. Yol budur gayrı tarīka girmeyem

2. **yol:**

Gazel 24

Mısra: 7

Bir amaca ulaşmak için başvurulması gereken vasıta

7. 'Azm-i rāh itmege yol yokdur baña
8. Ger hayālūñ olmaz ise rāhber

3. **yolında:-ın, -da**

Gazel 36

Mısra: 3

Uğruna, uğrunda, amaç, maksat

3. 'Aceb bu var mı dilberlik yolında
4. Görürler 'āşığı yoldan şaparlar

4. **yollar:-lar**

Gazel 55

Mısra: 6

İçinden bir sıvı akan kanal

5. Āh kim seylāb-ı eşküm gam girüp cān çıkmāğa
6. Yollar itdi her yanından sīne-i vīrānumuñ

5. **yoluñda:-uñ, -da**

Gazel 61

Mısra: 9

Uğruna, uğrunda

9. Öyle çüstem yoluñda yelmede kim
10. Zerre sin görimez şabā tozumun

6. **yolında:-ın, -da**

Gazel 63

Mısra: 7

Uğruna, uğrunda

7. 'İşkı yolında varumı yağmaladı benüm
8. Rehzen degül mi nergis-i şehlāsı Aḥmedüñ

7. **yol:**

Gazel 84

Mısra: 7

Uyulan ilke, sistem, usul

7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
8. Uçup kaçā 'āşıkları görüp yol ucından

8. **yolına:-ı, -na**

Gazel 125

Mısra: **10**
Uğruna, uğruna

9. Beni öldürmedin derd ile fūrkat
 10. Yolına öldüğüm dildāra geldi

9. **yollarunda:**-lar, -un, -da

Gazel 138
 Mısra: **6**
Uğruna, uğruna

5. Gözlerüñden luṭf u iḥsan ummasa nergis şehā
 6. Yollarunda kāsesin ḳomazdı a‘mālar gibi

10. **yolumuzı:**-u, -muz, -ı

Murabba 2
 Mısra: **2**
Niyet

1. Şu gibi ayağa düşüp yüzümüz ḥāk idelüm
 2. Yuyalum arıdalum yolumuzı pāk idelüm

yol az-:

1. **yol azana:**-an, -a

Gazel 120
 Mısra: **7**
Yolunu şaşırmaq, doğru yoldan sapmaq

7. Ma‘şiyet zulmetinde yol azana
 8. Nūr-ı Ḥaḳdan hidāyet olmaz mı

yol dikenı:

1. **yol dikenı:**

Gazel 139
 Mısra: **10**
Yola çıkan engel II Aşığın bedeni

9. Rūḥ bezmine ḥicāb ise beden ‘Amrī gel
 10. Yaḳalum ‘ışḳ odına ṭurmasun ol yol dikenı

yol gözed-:

1. **yol gözedür:**-ür

Gazel 125
 Mısra: **5**
Yolunu beklemek

5. Gözüm yol gözedür cān muntazırdur
6. Enīs-i 'āşık-ı bīmāra geldi

yol ucu:

1. **yol ucundan:**-n, -dan

Gazel 84

Mısra: 8

Yol kenarı

7. Bu yol mıdur andan ki perī gibi güzeller
8. Uçup kaçça 'āşıkları görüp yol ucundan

yoldan şap-:

1. **yoldan şaparlar:**-ar, -lar

Gazel 36

Mısra: 4

Amacı dışına çıkmak

3. 'Aceb bu var mı dilberlik yolında
4. Görürler 'āşığı yoldan şaparlar

yoldaş:

1. **yoldaşlar:**-lar

Gazel 135

Mısra: 6

Aynı görüşü benimseyenlerden her biri

5. Gitdi 'aql u gitdi şabr u gitdi dil ey derd ü ğam
6. Ḥastayam tenhā koman bi'llāhi yoldaşlar beni

yöre:

1. **yöreñe:**-ñe

Gazel 30

Mısra: 3

Semt, mahalle II Sevgilinin yaşadığı yer

3. Azacuk cānlu olanlar yöreñe uğramasun
4. Şiveñi çok sitem-i cevrüñi vāfir dirler

yu-:

1. **yuduñ:**-du, -ñ

Kaside 1

Mısra: 65

Temizlemek, yıkamak

65. Ne şuyla yuduñ ezel şubhı dest-i deryâyı
66. Ki kaçrası irüp itdi bihârı gevherzâ

2. **yuyalum:-ya, -lum**

Murabba 2

Mısra: 2

Temizlemek, yıkamak

1. Şu gibi ayağa düşüp yüzümüz hâk idelüm
2. Yuyalum arıdalum yolumuzı pâk idelüm

3. **yumaz:-maz**

Gazel 120

Mısra: 5

Temizlemek, yıkamak

5. Tevbe şuyı yumaz mı 'işyanı
6. Feyz Hâkdan 'inayet olmaz mı

yücel:-

1. **yüceldi:-di**

Kaside 1

Mısra: 50

Yükselmek

49. Sen ol sipihr-i keremsin ki ebr-i luţfuñdan
50. Açıldı gülşen-i cüd u yüceldi serv-i sehâ

yud:-

1. **yuda:-a**

Gazel 50

Mısra: 9

Yutmak, içmek

9. Acı degül mi 'Amrîye kaçır ile kaç yuda
10. Câm-ı lebüñden içe raķıbüñ şarâb-ı luţf

yukaru:

1. **yukaru:**

Gazel 20

Mısra: 13

Yukarı

13. Āmriyâ turma tur yukaru yüri
14. Uçalum sebzezâra bülbülvâr

yum-:1. **yumuban:-uban****Gazel 118**

Mısra: 9

Kapatmak, gözünde değersizleştirmek

9. ‘Amriyā ölmedin öñ göz yumuban geç geçelüm

10. Dār-ı dünyāda ne var gūşe-i ‘uzletden iyi

yur-:1. **yur:****Gazel 68**

Mısra: 10

İçmek

9. Kaddi yādına elifler çekdügince sīneme

10. Elleri kan olsa çeşmüm çeşmesinden yur idüm

yüreg:1. **yüregüm:-üm****Gazel 31**

Mısra: 1

Gönül, kalp

1. Yüregüm ‘ışk ile göyünmişdür

2. Kara bağrum benüm döğünmişdür

2. **yüregüm:-üm****Gazel 72**

Mısra: 6

Gönül, kalp

5. Ölür kirpük oқına cān virürdüm

6. Yüregüm zaḥmına merhem şanurdum

3. **yüregüm:-üm****Gazel 100**

Mısra: 6

Gönül, kalp

5. Yabanda arama gamzeñ oқın kim

6. Bulımazsın yüregüm yarmayınca

4. **yüregüme:-üm, -e****Gazel 117**

Mısra: 5
Gönül, kalp

5. Pâre pâre yüregüme lâle gibi dâğ urup
6. Sünbülün gibi perîşân eyleyen sensin beni

5. **yürece:-e**

Gazel 122
Mısra: 2
Gönül, kalp

1. Gözün kim baña oğın atdı gitdi
2. Bir ucı çağ yürece batdı gitdi

yüreg yağını erit:-

1. **yüregüm yağını eritdün:-dün**

Gazel 137
Mısra: 1
Çok üzölmek

1. Sen eritdün sen yüregüm yağını
2. Tâze kıldun eski derdüm dâğını

yürek:

1. **yürek:**

Gazel 44
Mısra: 2
Gönül, kalp

1. Gözlerüm ebr-i bahârî gibi giryân olmuş
2. Dâğ-ı hasretle yürek lâleleyin kan olmuş

2. **yürek:**

Gazel 59
Mısra: 2
Gönül, kalp

1. Her kaçan binseñ şalıncağa şalınsañ ey melek
2. Göklere uçar şanup cân talbınur ditrer yürek

yüri:-

1. **yüri:**

Gazel 20
Mısra: 13
Haydi git!

13. Āmriyā turma tur yukaru yūri
14. Uçalum sebzēara bülbülvär

2. **yūriye:-ye**

Gazel 29

Mısra: 9

Yürümek

9. ‘Amriyā sancağ çeküp kim yūriye bālā-yı dost
10. ‘İşk gālīb oldı ‘aqlum düşmanı mağlūb olur

3. **yūri:**

Gazel 64

Mısra: 8

Git, gitmek

7. Didüm ey göncadehen bülbülüñem raħm eyle
8. Didi bi’llāhi beni ƙo yūri biraz öterek

4. **yūrisün:-sün**

Gazel 77

Mısra: 7

Akıp geçme

7. Ebrveş giryān olup ‘ömri ƙararsun yūrisün
8. Gülmesün ‘ömri günü ‘uşşāƙı maħzun isteyen

5. **yūri:**

Gazel 93

Mısra: 9

Gitmek

9. ‘İşk cāmın nūş idüp sermest ü hayrān ol yūri
10. Vaz gel zūhd ü riyan ‘Amriyā şimden girü

6. **yūri:**

Gazel 141

Mısra: 8

Gitmek

7. Göñlüm alduñ hezār ‘işve ile
8. Yūri ey şivekār hey seni mi

yürü-:

1. **yürürem:-r, -em**

Rübai 1

Mısra: 1

Geçip gitmek

1. Yıǵlap yürürem bî-ser ü bî-pây nitey
2. Boldum köze köz halk ara rüsvây nitey

2. **yürür:-r**

Gazel 32

Mısra: 5

Yan yana gitmek

5. Her gülün yanına düşüp yürür elbette rakîb
6. N'idem ol hâr-ı siyeh ekmedüğün yirde biter

3. **yürür:-r**

Gazel 108

Mısra: 3

Dolaşmak

3. Meye düşmiş yürür âvâre benüm gibi habâb
4. Bir nefes şohbet için dilber-i ra'nâlar ile

Yūsuf:

1. **Yūsuf:**

Gazel 9

Mısra: 7

Hz. Yusuf (as) peygamber

7. Öcin vireyin eger sence var ise Yūsuf
8. Kim eylemez seni mîzân-ı 'aql ile tercih

Yūsuf cemâl:

1. **Yūsuf cemâl:**

Gazel 33

Mısra: 5

Yusuf yüzlü (Hz. Yusuf (as) Peygamberin güzelliği bağlamında)

5. Hasret-i zülf ü zenaḥdānuñla ey Yūsuf cemâl
6. Rişte-i cān gönlüme bend ü cihān zindān olur

2. **Yūsuf cemâl:**

Gazel 104

Mısra: 7

Yusuf yüzlü (Hz. Yusuf (as) Peygamberin güzelliği bağlamında)

7. Dün gice gördüm yatur koynumda öl Yūsuf cemâl
8. Bu düşüñ zevḳın kişi yâ Rab nice ta'bîr ide

Yūsuf-ı Ken'an:

1. **Yūsuf-ı Ken 'āndan:-dan**

Gazel 52

Mısra: 8

Hz. Yusuf (as) peygamber (Hz. Yusuf (as) Ken'an Diyarında doğmuştur)

7. Terāzūya urulsa nūr-ı hüsnün

8. Gelürsin Yūsuf-ı Ken 'āndan artuğ

Yūsuf-ı Ken 'ānşekil:

1. **Yūsuf-ı Ken 'ānşekil:**

Gazel 66

Mısra: 4

Hz. Yusuf (as) gibi bir güzellik II Sevgili

3. Pirehenden ki görindi ruḥ-ı nūrefşānı

4. Çıkdı şan çehde iken Yūsuf-ı Ken 'ānşekil

yuy:-

1. **yuyam:-am**

Gazel 105

Mısra: 5

Yıkamak

5. Kanda yuyam göz yaşıyla yüz karasın hey dirīğ

6. 'Āleme oldum melāmet bu dil-i rüsvāy ile

yüz:

1. **yüzüñ:-ün**

Gazel 1

Mısra: 7

Yüz, suret, çehre

7. Ter müşğ ile yazmış yüzüñ üstine ḥaṭṭ-ı 'anberīn

8. Devr-i kâmerde fitne-i āḥir zamān virmiş saña

2. **yüzümde:-üm, -de**

Kaside 1

Mısra: 30

Yüz, suret, çehre

29. Ayağūñ izi kalup ḥākde şu ṭolmuşdur

30. Yüzümde göz didüğüm oldur ey büt-i ra'nā

3. **yüzin:-in**

Murabba 1

Mısra: 3

Yüz, suret, çehre

3. Ger felek serkeşlik eylerse yüzün hāk eylesün
4. Sākıyā şevk ile toldur cāmı nūş eyyāmıdur

4. **yüzümüz:** -ü, -müz

Murabba 2

Mısra: 1

Yüz, suret, çehre

1. Şu gibi ayağa düşüp yüzümüz hāk idelüm
2. Yuyalum arıdalum yolumuzu pāk idelüm

5. **yüzüme:** -üm, -e

Murabba 3

Mısra: 1

Yüz, suret, çehre

1. Yüzüme saçmadın devrān gubārım
2. Dilerem kim müyesser ide yārı

6. **yüzden:** -den

Murabba 3

Mısra: 3

Yüz, suret, çehre

3. Ala gözlüm götür yüzden niķābı
4. Seni bir göreyin andan öleyin

7. **yüz:**

Müfret 4

Mısra: 1

Yüz, sayı sıfatı

1. Bağrum delinmesün mi yüz derd ile benüm kim
2. Ol meyfürüş dilber tırmuş kebāb şancur

8. **yüzüñe:** -ü, -ñe

Gazel 5

Mısra: 3

Yüz, suret, çehre

3. Yüzüñe sür yüzün ey bī dil du 'ā-yı nurdur
4. Āyet-i rahmetdür ey miskīn haṭ-ı jengārın öp

9. **yüzün:** -in

Gazel 5

Mısra: 3

Yüz, suret, çehre

3. Yüzüñe sür yüzün ey bî dil du'â-yı nurdur
4. Âyet-i rahmetdür ey miskîn haṭ-ı jengârın öp

10. **yüz:**

Kıt'a 5

Mısra: 3

Yüz, sayı sıfatı

3. Hey ne on yüz de virsek olur aña
4. Sîmtendür koyanım onı bunı

11. **yüzin:-in**

Gazel 6

Mısra: 5

Yüz, suret, çehre

5. Vuşlat güninde secdeye vardum yüzün görüp
6. Bayram namâzı çün kılnur toğsa âfitâb

12. **yüzümde:-üm, -de**

Gazel 19

Mısra: 8

Yüz, suret, çehre

7. Ayağūñ izi degül hâkde âb ile tolan
8. Bil ki yüzümde benüm dîde-i nemgînümdür

13. **yüzini:-i, -ni**

Gazel 24

Mısra: 6

Yüz, suret, çehre

5. Ayrılırken saña karşı âh iden
6. Kibleye dönüp yüzini can çeker

14. **yüzi:-i**

Gazel 25

Mısra: 3

Yüz, suret, çehre.

3. Her gönca kim sevem yüzi açılmadıķ diyem
4. Her yada yüz virüp açılır âşinâ çıkar

15. **yüzine:-i, -ne**

Gazel 49

Mısra: 4

Yüz, suret, çehre

3. Hâṭ yazmadın şaḥîfe-i ruḥsârına henüz
4. Şaçdı yüzine âh ki ḥâk-i leḥad dirîğ

16. **yüzüme:** -üm, -e

Gazel 60

Mısra: 4

Yüz, suret, çehre

3. Didüm ki beñzümi gör al du‘âmı raḥm eyle
4. Yüzüme bakmayuban gitdi ağzuma söğerek

17. **yüzine:** -in, -e

Gazel 60

Mısra: 10

Yüz, suret, çehr

9. Bu gün maḥalle-i dilberde ‘Amrîyi gördüm
10. Yüzine bakmadılar gitdi boynımı eğerek

18. **yüz:**

Gazel 69

Mısra: 4

Yüz, suret, çehre

3. Yârı ağyar ile görüp ḥasret ile cân virem
4. Derd ile yüz yire koyup ḥâk ile yeksân olam

19. **yüzüm:** -üm

Gazel 73

Mısra: 1

Yüz, suret, çehre

1. Zere döndi yüzüm ey sîmberüm
2. Olalı za‘f-ı tenüñden ḥaberüm

20. **yüzümde:** -üm, -de

Gazel 74

Mısra: 3

Yüz, suret, çehre

3. Ayaguñ izidür yüzümde gözüm
4. Olmuşam ḥâk-i pây efendicügüm

21. **yüzüm:** -üm

Gazel 75

Mısra: 5

Yüz, suret, çehre

5. Ham olsa kâmetüm sinden yüzüm döndürmezem senden
6. İşiğün Ka'besi haqqı sücüdüm var saña kıblem

22. **yüzüñe:-üñ, -e**

Gazel 80

Mısra: 2

Yüz, suret, çehre

1. Nağş iderken la'lüni nağkâş-ı eşk ey dilsitân
2. Âl beñ olmuş yüzüñe tamlamış bir kaçra kan

23. **yüz:**

Gazel 84

Mısra: 9

Yüz, sayı sıfatı

9. Yüz nâle vü biñ derd ile 'Amrî gibi bülbül
10. Hasret dikeninde geçinür bir gül ucından

24. **yüzüñi:-üñ, -i**

Gazel 86

Mısra: 8

Yüz, suret, çehre

7. Çöz zülfüñi kim bağlana ey döst reh-i dîn
8. Aç yüzüñi kim hırmen-i imân oda yansun

25. **yüzin:-in**

Gazel 99

Mısra: 13

Yüz, suret, çehre

13. 'Işk âsitânesinde yüzün hâk iden gedâ
14. Yâd-ı vezîr kılmaya sulţânı anmaya

26. **yüzi:-i**

Gazel 102

Mısra: 7

Yüz, suret, çehre

7. 'Aks-i rüyumdur yüzi âyînesinde görinen
8. Zerdrüy oldı dimeñ hürşid-i nurefşânuma

27. **yüzi:-i**

Gazel 125

Mısra: 2

Yüz, suret, çehre

1. Şabā ol serv-i h̄oşreftāra geldi
2. Lebi gonça yüzi gülzāra geldi

28. **yüze:-e**

Gazel 131

Mısra: 1

Yüz, suret, çehre

1. Şaçmış yüze ol kāfir bu zülf-i perişanı
2. Dīnden çıkarur āhir bir niçe müselmānı

29. **yüzine:-in, -e**

Gazel 142

Mısra: 3

Yüz, suret, çehre

3. Mest idüp yüzine yüzüm sürdüm
4. Baht yüz tutdı fırsat el virdi

30. **yüzüne:-ñ, -e**

Gazel 21

Mısra: 11

Yüz, suret, çehre

11. Anlara kim yalvarursın yüzüne gülmez senüñ
12. Ağlama bir dem k'ola anlar saña yalvaralar

yüz karası:

1. **yüz karasın:-n**

Gazel 105

Mısra: 5

Utanılacak bir durum veya şey, yüz kiri, günah

5. Kanda yuyam göz yaşıyla yüz karasın hey dirîğ
6. 'Āleme oldum melāmet bu dil-i rüsvāy ile

yüz kızdur:-

1. **yüz kızdurup:-up**

Gazel 88

Mısra: 7

Yüz kızartmak

7. Yüz kızdurup ki buse temennâsın eyledüm
8. Nâz ile yaqđı cānumı ol la'1-i āteşin

yüz tut-:

1. yüz tutdı:-dı
Gazel 142
Mısra: 4
Yönelmek, olmaya yaklaşmak, olmak üzere bulunmak
3. Mest idüp yüzine yüzüm sürdüm
4. Baht yüz tutdı fırsat el virdi

yüz vir-:

1. yüz virüp:-üp
Gazel 25
Mısra: 4
İlgi, alaka göstermek
3. Her gonca kim sevem yüzi açılmadıq diyem
4. Her yada yüz virüp açılır aşinā çıkar

yüzi gül:

1. yüzi gül:
Gazel 134
Mısra: 12
Gül yüzlü II Sevgili
11. 'İşkı meyiyle 'Amrîyi hōş bülbül eyledi
12. Ol yüzi gül ki goncaya beñzer tıdacuğı

yüzi güneş:

1. yüzi güneş:
Gazel 134
Mısra: 3
Güneş gibi parlak olan yüz II Sevgili
3. Çarh-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş
4. Ben zerreye qarın ide sen mehlikācuđı

yüzi kara:

1. Yüzi kara:
Gazel 126
Mısra: 5
Utanmaz, yüzüstü

5. Yüzi kara gönlüme hindüşifat
6. 'Işk odı dâğ urdı nişân eyledi

yüzine bak-:

1. **yüzine bakmaz:-maz**

Gazel 12

Mısra: 5

Yüz vermemek

5. Kimesne niceye dimez yüzine bakmaz hiç
6. Güzeller içre dilâ can metâ'ın itme mezâd

yüzü kara:

1. **yüzüm karadur:**

Kaside 2

Mısra: 8

Günahkâr, hatası çok

7. Ne yüzden varam Hâzret-i Hâkka kim
8. Yüzüm karadur elde nâmem siyâh

yüz sür-:

1. **yüzüm sürdüm:**

Gazel 142

Mısra: 3

Yüz sürmek

3. Mest idüp yüzine yüzüm sürdüm
4. Baht yüz tutdı fırsat el virdi

yüzü üzre düş-:

1. **yüzüm üzre:**

Gazel 68

Mısra: 11

Acziyetini göstererek ayaklarına kapanmak, önünde eğilmek, huzurunda yere kapanmak

11. Ol büt-i ra'nâ ayağına yüzüm üzre düşüp
12. Secde-i şükr eyledüm Allâhuma mesrûr idüm

yüz suyu:

1. **şuyını yüzümün:-m**

Gazel 61

Mısra: 1

Gözyaşı dökmek

1. Yirlere dökdi şuyını yüzümün
2. Hānumānı harāb ola gözümün

yüz ağı:

1. yüzüñ ağını:-nı

Gazel 137

Mısra: 10

Yüz akı, yüzün normal rengi

9. Dūd-ı ahuñdan qarardı haṭṭ-ı yār
10. ‘Amriyā al indi yüzüñ ağını

2.29. Z-Z-Z-Ž

zādı:

1. zādı:

Gazel 73

Mısra: 14

Yolluk, azık, yiyecek

13. ‘Amriyā ‘ışk yolına giderüz

14. Çok getir zādı uzağdur seferüm

zād-ı sefer:

1. zād-ı sefer:

Gazel 24

Mısra: 1

Yolluk, azık, yiyecek

1. Būse virdi dilberüm zād-ı sefer

2. Kim seferde hūb olur halvā-yı ter

za‘f-ı ten:

1. za‘f-ı tenüñden: -üñ, -den

Gazel 73

Mısra: 2

Ten düşkünlüğü

1. Zere döndi yüzüm ey sīmberüm

2. Olalı za‘f-ı tenüñden haberüm

zağ:

1. zağ:

Gazel 109

Mısra: 4

Karga

3. Bülbül-i hastedile nāleler itdürmek için

4. Zağ düşlendi dirīgā nideyin gülşenüñe

zāhid:

1. zāhidā: -ā

Gazel 8

Mısra: 3

Ey zahit, (Kaba sofı (çok dindar olup irfanı olmayan kimse)

3. Zāhidā nā ehle söz açma rümüz-ı 'ışkıdan
4. Sırr-ı Hakkā 'ārif iseñ kılma nādān ile baḥş

2. **zāhid:**

Gazel 53

Mısra: 4

Kaba sofı (çok dindar olup irfanı olmayan kimse)

3. 'Uşşāk-ı mey-perestüñ gelmezse meclisine
4. Zāhid selāmet olsun bunlar melāmet ancak

3. **zāhidā:**

Gazel 14

Mısra: 5

Ey zahit, (Kaba sofı (çok dindar olup irfanı olmayan kimse)

5. Zāhidā tırmaz ögersin cennetiñ hūrīlerin
6. Toğrusın di dilberümce serv-i ḥoşbālā midur

4. **zāhidā:**

Gazel 90

Mısra: 9

Ey zahit, (Kaba sofı (çok dindar olup irfanı olmayan kimse)

9. Zāhidā Tübā budagın gözüñe şok ko beni
10. 'Aşıka Tübā yiter ol kāmēt-i dīlcū diyen

5. **zāhidā:**

Gazel 96

Mısra: 9

Ey zahit, (Kaba sofı (çok dindar olup irfanı olmayan kimse)

9. 'Amrīce şōfī olur mı zāhidā bi'llāhi kim
10. Kılmadın cum'a namāzın gitmedi meyḥāneye

zāhir:

1. **zāhir:**

Gazel 70

Mısra: 1

Açık, aşına

1. Şüretüñ āyinesinde Hakkı zāhir gördüm
2. Vaḥdeti añlaram ay ile seni bir gördüm

zāhir bilin-:

1. **zāhir bilinmek:**-in, -mek

Kaside 2

Mısra: 2

Görüneni bilmek

1. İşit tarz-ı āharda bir menkabet
2. Ki zāhir bilinmek degül ma'rifet

zahm:

1. **zahmından:**-in, -dan

Gazel 65

Mısra: 3

Yara

3. Çeşm-i kāfirkīşi zahmından şehīd olanlaruñ
4. Açılan kabrinde cennet revzenidür gül degül

2. **zahmına:**-in, -a

Gazel 72

Mısra: 6

Yara

5. Ölür kirpük oğına cān virürdüm
6. Yüregüm zahmına merhem şanurdum

3. **zahm:**

Gazel 98

Mısra: 1

Yara

1. Ruhuñda zahm kim irmiş dehānuñ mīmīne ey māh
2. Çekilmiş surh ile güyā kitāb-ı hüsne bi'smi'llāh

zahm irür-:

1. **zahm irürmek:**

Gazel 68

Mısra: 7

Yaralanmak, yaralamak

7. Zahm irürmek kandan olurdu leb-i şirīnüne
8. Göz ucıyle va'deye tatlu dile mağrur idüm

2. **zahm irürmek:**

Gazel 68

Mısra: 7
Yaralamak, yara etmek

7. Zaḥm irürmek kandan olurdu leb-i şîrînüne
8. Göz ucuyle va'deye tatlu dile mağrur idüm

zahmet:

1. zaḥmeti:-i
Gazel 27
Mısra: 8
Sıkıntı

7. Dil saçuñda kıılır ziyāde figān
8. Ḥastadur gice zaḥmeti artar

zaḥm-i dendān:

1. zaḥm-i dendān:
Gazel 18
Mısra: 7
Diş yarası, ısırık yarası

7. Zaḥm-i dendān mı irürdüm leb-i şîrînine kim
8. Virmeyüp Tañrı selāmını geçer nāzlanur

zālim:

1. zālim:
Gazel 18
Mısra: 3
Acımasız, merhametsiz II Aşıklara zulmeden sevgili

3. 'Aşık öldürmek adın nāz komış bir zālim
4. Gözüme karşı raķıbe göz ider nāzlanur

2. zālim:
Gazel 76
Mısra: 7
Acımasız, merhametsiz II Aşıklara zulmeden sevgili

7. Bî-vefā dirlerse incinme be zālim yā nedür
8. Dôstın giryān iden düşmanların ḥandan iden

zamān:

1. zamāna:-a
Kaside 1

Mısra: 35

İçinde bulunulan devir, yaşanmakta olan vakit

35. Bilür misin neler itdüñ baña zamāna uyup

36. İştmeğe mi didüñ anı seyyidü'l vüzerā

2. zamān:

Kaside 1

Mısra: 53

Devir, dönem

53. Senüñle buldı zamān zīb ü zīnet ü tezyin

54. Senüñle oldı zemīn reşk-i Cennet-i Me'vā

zamān u zemīn:

1. zamān u zemīn:

Gazel 119

Mısra: 1

Devir, dönem, çağ

1. Nāehlüñ oldı şimdi zamān u zemīn daħı

2. Bīzevkuñ oldı cām-ı mey ü nāzenīn daħı

zamān-ı rüşen:

1. zamān-ı rüşenüñi:-üñ, -i

Kaside 1

Mısra: 75

Devrin şaşaası, dönemin güzelliği, huzuru

75. Zamān-ı rüşenüñi vaşfa lāyık olmazdum

76. Güneş devāt u kalem olsa şa'şaa'ña

zār:

1. zār:

Gazel 35

Mısra: 1

Ağlayan, inleyen

1. Göñül şūrīde ben dīvāne vü zār ü

2. Ne ol benden ne ben andan haberdār

2. zār:

Gazel 46

Mısra: 8

Ağlayıp, inlemek

7. Hasta düşdi şebrev-i dil bend-i zülfünden şehā
8. Aşmalıysa ölmedin zār ile şu bīmārı aş

3. **zār:**

Gazel 76

Mısra: 1

Ağlayan, inleyen

1. Ey beni sünbüllerinden zār u sergerdān iden
2. Göze göz nergisleriyle vālih ü hayrān iden

4. **zār:**

Gazel 95

Mısra: 18

Ağlayan, inleyen

17. Yā ilāhī beni de bülbülvār
18. ‘Amrīyem zār u nātüvān eyle

5. **zāra:-a**

Gazel 101

Mısra: 5

Ağlayan, inleyen

5. Hey dirīg ol derdmend ü nātüvān u zāra kim
6. Kan yaşı ırmağ olup her yaña aça çağlaya

zār ağla-:

1. **zār ağlasun:-sun**

Gazel 35

Mısra: 14

Ağlayıp, inlemek

13. Çemen şahnında gülsün oynaşım gül
14. Diken zahmıyle bülbül ağlasun zār

zār eyle-:

1. **zār eyledüñ:**

Gazel 141

Mısra: 14

Ağlatmak, inletmek

13. Bülbül-i bāğ-ı hüsn iken ‘Amrī
14. Eyledüñ anı zār hey seni mi

zār ol-:1. **zār ola:-a****Gazel 103**

Mısra: 6

Ağlayıp inlemek

5. Ser-ḥoşla maḥalleñ tolanup nāle kılanlar

6. Bülbül gibidür zār ola gülzār arasında

zār u nālān eyle-:1. **zār u nālān eyleyen:-yen****Gazel 117**

Mısra: 4

Ağlatıp inletmek

3. Ḥār neyler bülbül-i bīçāreye güldür iden

4. N'itdi düşman zār u nālān eyleyen sensin beni

zār u perīşān ol-:1. **zār u perīşān olmuş:-muş****Gazel 44**

Mısra: 4

Ağlayıp, inleyip perişan olmak

3. Gözüm ol nergis için vālih ü ḥayrān kalmış

4. Gönlüm ol sünbül için zār u perīşān olmuş

zār zār:1. **zār zār:****Gazel 48**

Mısra: 1

Çok ağlayıp çok inleyen

1. Kan ağlamazdı bencileyin zār zār şem'

2. Süz-ı derünün eylemese āşikār şem'

zārī:1. **zārī:****Gazel 56**

Mısra: 9

Ağlamak, inlemek

9. 'Āmrīyi biñ zārī ile ḥār-ı gamda öldürüp

10. Bu cihān gülzārını murğ-ı ḥoşelhānsuz koduñ

zāyi' ola:1. **zāyi' ola:-a****Gazel 103**

Mısra: 2

Ziyan olmak, boşa gitmek

1. Ğamze oğın atmaz baña ağıyār arasında
2. Korkar ki oğı zāyi' ola ħār arasında

zebān:1. **zebān:****Gazel 1**

Mısra: 1

Söz, konuşma

1. Cānāferīne āferīn şīrīn zebān virmiş saña
2. Cānlar yidürmeli leb-i şekkerfeşān virmiş saña

zebān-ı hāmesi:1. **zebān-ı hāmesi:****Kaside 1**

Mısra: 44

Kalem gibi olan dil

43. Kaçan ki şehd ü şeker saçsa tatlu sözle olur
44. Zebān-ı hāmesi minķār-ı tūṭī-i gūyā

zebān-ı ta'n-ı rakīb:1. **zebān-ı ta'n-ı rakīb:****Gazel 12**

Mısra: 4

Rakibin aşāğılayan dili

3. Kesilmezem büt-i şīrīn-i sengdilden eğer
4. Zebān-ı ta'n-ı rakīb olsa tīşe-i Ferhād

zebūr-ı 'ışk:1. **Zebūr-ı 'ışk:-ı****Gazel 13**

Mısra: 15

Aşk Zebur'u (Hz. Davut Zebur'u okurken dinleyenler kendinden geçerdı şair burada kendi sözlerinin etkileyiciliğı bağlamında kullanmıştır)

15. Okı ‘Amrī Zebūr-ı ‘ışkı okı
16. Eyle Dāvūd nağmesin tekrar

zehr:

1. zehri:-i

Gazel 83

Mısra: 2

Helâk edici ıstırap II Aşk zehri

1. Acı dil virdükce ‘uşşâka cigerler yirsin
2. Zehri şîrîn gösterür bir cādū-yı Kişmîrsin

zehr-i kâtil:

1. zehr-i kâtil:

Kaside 2

Mısra: 5

Öldürücü zehir II Sevgilinin dudağı, öpücüğü

5. Bilürseñ saña zehr-i kâtil şunar
6. Nigâr-ı şekerleb büt-i nüşhand

2. zehr-i kâtil:

Gazel 96

Mısra: 6

Öldürücü zehir

5. Cur‘asından nüş-ı cân şunar raķîbe her zamân
6. Baña gelse zehr-i kâtil taldurur peymāneye

zemāne:

1. zemāne:

Gazel 91

Mısra: 7

Devir, zaman

7. Nigâr miñneti yitmez mi ey zemāne baña
8. Neden ki cānuma sen de cezālar eyleyesin

zemîn:

1. zemîn:

Kaside 1

Mısra: 54

Yeryüzü

53. Senüñle buldı zamān zīb ü zīnet ü tezyin
54. Senüñle oldı zemīn reşk-i Cennet-i Me'vā

2. **zemīn:**

Gazel 119

Mısra: 8

Yeryüzü

7. Hergiz zamān kimesne bitürmedügin görüp
8. Korkum budur ki sebze bitürmez zemīn daħı

zemīn şahīfesi:

1. **Zemīn şahīfesine:-ne**

Kaside 1

Mısra: 77

Yeryüzü

77. Zemīn şahīfesine göz yaşıyle yazsam yig
78. Biraz iderdüm ola hāl-i guşşamı inşā

zencīr:

1. **zencīrdür:-dür**

Gazel 58

Mısra: 3

Zincir II Sevgilinin perçemi

3. Dūd-ı āhum şanma pīç ā pīç olan zencīrdür
4. K'anı taķmışdur dil-i şeydāya pürçin perçemüñ

2. **zencīrdür:-dür**

Gazel 65

Mısra: 8

Zincir II Sevgilinin perçemi

7. Boynuña alduğun ey dil kākül-i dilber diyü
8. Gerden-i dīvānede zencīrdür kākül degül

zencīr-i zülfe:

1. **zencīr-i zülfe:-e**

Gazel 99

Mısra: 7

Sevgilinin kıvrım kıvrım olan saçı

7. Zencīr-i zülfe çek daħı dağlara düşmesün
8. Dīvāne göñlüme ser ü samanı añma ya

zer:1. **zere:-e****Gazel 73**

Mısra: 1

Sarı, sararmak II Aşığın sevgiliyi düşünmekten sararıp solması

1. Zere döndi yüzüm ey sîmberüm
2. Olalı za'f-ı tenünden haberüm

zerd id-:1. **zerd idüp:-üp****Murabba 4**

Mısra: 1

Sararıp soldurmak

1. Zerd idüp ruhsârumı hâlüm digergün eyleme
2. Âdet idinme cefâyı bağrumı hûn eyleme

zerd ol-:1. **zerd olup:-up****Gazel 102**

Mısra: 5

Sararmak, solmak

5. Lâle-i hamrâ iken nesrîne döndi zerd olup
6. Nâtüvânlık gör ne kıldı gonca-i handânuma

zerd rüy:1. **zerd rüy:****Gazel 81**

Mısra: 2

Sararmış yüz

1. Yarı cânım kalmadı k'ol yâr-ı cânımdur giden
2. Zerdrüy oldum ki ol rûh-ı revânumdur giden

1. **zerdrüy:****Gazel 102**

Mısra: 8

Sararmış yüz

7. 'Aks-i rüyumdur yüzi âyînesinde görinen
8. Zerdrüy oldu dimeñ hürşîd-i nûrefşânuma

zenger:1. **zenger:****Gazel 143**Mısra: **10***Kuyumcu*

9. ‘Amriyā düzd-i şabādan şakınup hāk-i rehin

10. Gözlerüm dürcinde pinhān eyledüm zenger gibi

zerre:1. **zerre:****Kaside 1**Mısra: **48***Çok küçük parçacık*

47. Zihī celāl zihī k’āfitāb-ı devletüñüñ

48. Öninde zerre degül mülk-i dünyī vü ‘uqbā

2. **zerresin:-sin****Gazel 61**Mısra: **10***Çok küçük parçacık*

9. Öyle çüstem yoluñda yelmede kim

10. Zerresin görimez şabā tozumun

3. **zerreye:-ye****Gazel 134**Mısra: **4***Çok küçük parçacık*

3. Çarh-ı felekden ol gele mi ey yüzi güneş

4. Ben zerreye qarın ide sen mehlikācuğı

zevāl:1. **zevāl:****Kaside 2**Mısra: **2***Son bulmak, nihayete ermek*

1. Nedür ey cuvān bunca ‘izz ü celāl

2. Yiğitlige gelmez mi yoksa zevāl

zevk:1. **zevk:****Kaside 1**Mısra: **8***Eğlence*

7. Tebessüm eyleyürek nâz ile gelür gördi

8. Terennüm eyledi zevk ile bülbül-i gūyā

2. **zevk:****Gazel 3**Mısra: **13***Eğlence, eğlenti, cümbüş*

13. Bu zevk u 'işrete irmez kişi cinānda daḡi

14. Düşünse ḡayr ola 'Amrī hele eyi ru'yā

3. **zevkın:-ın****Gazel 104**Mısra: **8***Mutluluk*

7. Dün gice gördüm yatur koynumda öl Yūsuf cemāl

8. Bu düşün zevkın kişi yā Rab nice ta'bīr ide

zevk id-:1. **zevk idem:-em****Kıt'a 4**Mısra: **2***Eğlenmek, neşelenmek, mutlu olmak*

1. Ben ki 'uryānla toḡmışam anadan

2. Zevk idem mi cihānda taṡtanadan

zevrak:1. **zevraḡı:****Gazel 61**Mısra: **12***Sandal*

11. Dil melül olmasun mı eşkümden

12. Düşdi girdāba zevraḡı gözümün

zeyn it-:

1. zeyn itdügüm:-*düg, -üm*

Gazel 108

Mısra: 5

Süslemek

5. Işırup boynını zeyn itdügüm ol kim yaraşur

6. Şem'-i kâfûrî tonansa gül-i hamrâlâr ile

zîb ü zînet ü tezyin:

1. zîb ü zînet ü tezyin:

Kaside 1

Mısra: 53

Süslenme

53. Senüñle buldı zamân zîb ü zînet ü tezyin

54. Senüñle oldı zemîn reşk-i Cennet-i Me'vâ

zihî:

1. zihî:

Kaside 1

Mısra: 19

Ne güzel, ne hoş, ne iyi

19. Zihî tecellî-i hüsnüñ kemâl-i şun'-ı Hudâ

20. Şaçuñ girihleri ervâh-ı kudse dâm-ı belâ

2. zihî:

Kaside 1

Mısra: 47

Ne güzel, ne hoş, ne iyi

47. Zihî celâl zihî k'âfitâb-ı devletüñüñ

48. Öñinde zerre degül mülk-i dünyî vü 'uqbâ

3. zihî:

Kaside 1

Mısra: 47

Ne güzel, ne hoş, ne iyi

47. Zihî celâl zihî k'âfitâb-ı devletüñüñ

48. Öñinde zerre degül mülk-i dünyî vü 'uqbâ

4. zihî:

Gazel 9

Mısra: 1

Ne güzel, ne hoş, ne iyi

1. Zihî kemâl-i şabâhat zihî cemâl-i şabîh
2. K'ider nezâre kılan mihr ü mâhdan tercih

5. **zihî:**

Gazel 9

Mısra: 1

Ne güzel, ne hoş, ne iyi

1. Zihî kemâl-i şabâhat zihî cemâl-i şabîh
2. K'ider nezâre kılan mihr ü mâhdan tercih

zihn-i hurdedân:

1. **zihn-i hurdedân:**

Gazel 1

Mısra: 10

Nükteleri ve incelikleri anlayan, bilen akıl

9. Bildüñ miyānuñla dehānuñ sırrı cāndan geçdügin
10. Tab'-ı hayāleñiz ü zihn-i hurdedān virmiş saña

zıl:

1. **zılla:-la**

Gazel 40

Mısra: 5

Gölge

5. Şemse nisbet olur mı zılla vücūd
6. Aşla baksañ katuñda ma'dūmuz

zıll-ı hudā:

1. **zıll-ı Hudā:**

Kaside 1

Mısra: 90

Allah'ın gölgesi

89. Sürūr u zevk ile 'ālemde müstedām olasın
90. İralmaya üzerüñden İlahî zıll-ı Hudā

zılla vücūd:

1. **zılla vücūd:**

Gazel 40

Mısra: 5
Gölge gibi yaşayan beden

5. Şemse nisbet olur mı zılla vücūd
 6. Aşla baksañ katuñda ma‘dūmuz

zindān ol-:

1. **zindān olmuş:-miş**
Gazel 44
 Mısra: 10
Zindan olmak, çok karanlık olmak, sıkıntılı olmak
9. Gönüm ol çāh-ı zenaḥdāna düşelden ‘Amrī
 10. ‘Ālemūñ tāze bahārı baña zindān olmuş

2. **zindān olur:**

- Gazel 33**
 Mısra: 6
Zindan olmak
5. Ḥasret-i zūlf ü zenaḥdānuñla ey Yūsuf cemāl
 6. Rişte-i cān gönlüme bend ü cihān zindān olur

zīnet eyle-:

1. **zīnet eylemiş:-miş**
Kaside 1
 Mısra: 6
Süslemek
5. Meger ki gülşen-i Firdevse seyre varmış imiş
 6. Şüküfelerle anı zīnet eylemiş ḥavrā

zinhar:

1. **zinhar:**
Gazel 13
 Mısra: 18
Sakın, aman, asla
17. Zülmi ḥadden geçürdi ğamzelerüñ
 18. İşidür Āşaf-ı zamān zinhar

zīr-i küleh:

1. **zīr-i külehde:-de**
Gazel 62

Mısra: 3

Külahın altı (külah: başa takılan şapka)

3. Zîr-i külehde zülf duzağın nihân idüp
4. Şayd itdi murğ-ı cāmı saçup dāne beñlerüñ

ziyāde:

1. ziyāde:

Gazel 27

Mısra: 7

Çok

7. Dil saçuñda kıılır ziyāde figān
8. Hıstadır gice zahmeti artar

ziyāde eyle-:

1. ziyāde eylesün:-sün

Gazel 35

Mısra: 12

Arttırmak, fazlalaştırmak

11. Hıżür ancak maħabbet dirdi ‘Amrī
12. Ziyāde eylesün Allāha yalvar

zıyāgüster:

1. zıyāgüster:

Kaside 1

Mısra: 64

Ziya saçan, ışık yayan

63. Çerāğ-ı ‘izzetüñ ol şem‘den münevverdür
64. Ki lem‘asiyle zıyāgüster oldu mihr-i semā

zühd:

1. zühd:

Gazel 93

Mısra: 10

Dünyaya rağbet etmeyen

9. ‘Işık cāmın nüş idüp sermest ü hayrān ol yürü
10. Vaz gel zühd ü riyadan ‘Amriyā şimden girü

zühhd aşhâbı:**1. zühhd aşhâbı:****Gazel 40**Mısra: **10***Dünyaya rağbet etmeyenler***9.** 'Işık erbâbı içre memdühuz**10.** Zühhd aşhâbı içre mezmûmuz**zühhâd:****1. zühhâda:-a****Gazel 107**Mısra: **11***Zahitler***11.** Huldı zühhâda naşib eyle Dahî bizi қо**12.** 'Işık serhüşları aşüfte vü hayrânlar ile**zuhûr id:-****1. zuhûr ide:-e****Kaside 2**Mısra: **3***Meydana gelmek, görünmek***3.** Dilerseñ zuhûr ide tevhid-i tām**4.** Yan ol deñlü kim kalasın bîcihet**zülâl-i terbiyet:****1. zülâl-i terbiyetüñ:-üñ****Kaside 1**Mısra: **84***Saflığı terbiye edilmiş***83.** Şarardı hasret ile sebzezâr-ı ümmîdüm**84.** Zülâl-i terbiyetüñ irmez ise vây aña**zülâl-i vaşl:****1. zülâl-i vaşl:****Gazel 130**Mısra: **9***Sevdiğine kavuşmanın neticesi ile ortaya çıkan tatlılık ve sürur***9.** Zülâl-i vaşl ile sîrâb kıılma**10.** Қo yansun bu dil-i aşüftehâli

zölf:1. **zölfine:-i, -ne****Kıt'a 17**

Mısra: 4

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi

3. Bağlamaludur bu ben şeydâyı kim

4. Bīvefâlar zölfine dil bağlaram

2. **zölfüñe:-üñ, -e****Gazel 46**

Mısra: 5

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi

5. Zölfüñe karşı boyun egdümse kâfir olmadum

6. Aş dimekden aşşı ne hey dîni yok gel bārī aş

3. **zölf:****Gazel 62**

Mısra: 3

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi

3. Zīr-i külehde zölf duzağın nihân idüp

4. Şayd itdi murğ-ı cānı saçup dāne beñlerüñ

4. **zölfüñe:-üñ, -e****Gazel 62**

Mısra: 7

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi

7. Çāh-ı zeķanda aşılı Hārūt zölfüñe

8. Bābil füsünın eyledi efsāne beñlerüñ

5. **zölf:****Gazel 67**

Mısra: 5

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi

5. Hān-ı hüsñüñ kim mekesrānydi zölf

6. Kıldı haţ mūr ayağında pāymāl

6. **zölfüñi:-üñ, -i****Gazel 86**

Mısra: 7

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi

7. Çöz zülfünü kim bağlana ey dōst reh-i dīn
8. Aç yüzünü kim hırmen-i īmān oda yansun

7. **Zülfün:-ün**

Gazel 111

Mısra: 5

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi

5. Zülfün gibi ter müşk ile tōldurdı cihanı
6. Olup çemenüñ micmergerdānı benefşe

zülf-i ‘anberīn:

1. **zülf-i ‘anberīn:**

Gazel 88

Mısra: 6

Anber kokulu zülüf

5. Ebrū-yı fitnekārına cāzūluk it diyü
6. Girmiş yanına kāmçı çalar zülf-i ‘anberīn

zülf-i dü tā:

1. **zülf-i dü tā:**

Kaside 1

Mısra: 4

İki yana sarkmış zülüf

3. Kōmıř cebīn ü ‘izārında nergis altun hāl
4. Düzetmiş iki yanında benefşe zülf-i dü tā

zülfi kullabı:

1. **zülfi kullabı:-ı**

Gazel 96

Mısra: 2

Zülüf çengeli (aşıkları kendine bağlaması bağlamında)

1. ‘Āřıkām kāfīrler içre bir gözi mestāneye
2. Zülfi kullabı çeker iltür beni meyhaneye

zülf-i perīřanı:

1. **zülf-i perīřanı:-ı**

Gazel 111

Mısra: 10

Dağınk zülüf

9. ‘Amrī gibi baş egdi vü miskīnlige geldi
10. Serkeş görüp ol zülf-i perīşanı benefşe

2. **zülf-i perişanı:-ı**

Gazel 131

Mısra: 1

Dağınık zülüf

1. Şaçmış yüze ol kāfir bu zülf-i perişanı
2. Dīnden çıkarur āhır bir niçe müselmānı

zülf-i şāhīnper:

1. **zülf-i şāhīnper:**

Gazel 143

Mısra: 8

Şahin kanadı gibi zülüf (şahinin kanadını açıp avını avlaması gibi sevgilinin zülüflerini açıp aşıkları avlaması bağlamında)

7. Gözlerüñ şebbāzı kim minķārıdur kirpüklerüñ
8. Cān hümāsın şayd ider şol zülf-i şāhīnper gibi

zülf-i sergerdān:

1. **zülf-i sergerdāndan:-dan**

Gazel 52

Mısra: 14

Baş döndüren zülüf (aşıkları kendine hayran edip aklını başından alan)

13. Benüm bahtum gibi şūrīde ‘Amrī
14. Ne var ol zülf-i ser-gerdāndan artuķ

zülf-i yār:

1. **zülf-i yār:**

Kıt'a 1

Mısra: 1

Sevgilinin zülfü

1. Kayd-ı kesretde zülf-i yār gibi
2. Niçe bir bunca zulmet ü sevdā

zulm:

1. **zulmi:-i**

Gazel 13

Mısra: 17

Haksızlık, eziyet, kötülük, fenalık

17. Zülmi hâdden geçürdi ğamzelerüñ
18. İşidür Āşaf-ı zamān zinhar

2. **zülmi:-i**

Kıt'a 15

Mısra: 2

Haksızlık, eziyet, kötülük, fenalık

1. Yirde kalmaz 'āşıkun āhı begüm
2. Zülmi қо hāzır gör Allāhı begüm

3. **zulumün:-üñ**

Gazel 71

Mısra: 4

Haksızlık, eziyet, kötülük, fenalık

3. Sevdüğüm midür günāhum bilmedüm
4. Baña bu zulumün nedendür sevdüğüm

4. **zulm:**

Gazel 138

Mısra: 2

Haksızlık, eziyet, kötülük, fenalık

1. Āh kim ğam leşkeri hatt-ı semensālar gibi
2. Göñlümüñ şehrin yıķup zulm ile yağmalar gibi

5. **zulumünden:-üñ, -den**

Gazel 139

Mısra: 7

Haksızlık, eziyet, kötülük, fenalık

7. İrte kādī olıcaķ Hāzret-i Hāķ zulumünden
8. Külehi yire urup çāk ideyin pīreheni

zulm ü bīdād:

1. **zulm ü bīdād:**

Murabba 4

Mısra: 1

Zulüm ve adaletsizlik

1. Dem be dem 'āşıklarunā zulm ü bīdād eyleme
2. Bīvefālīķ resmini 'ālemde bünyād eyleme

zulmet:

1. **zulmetinde:-in, -de**

Gazel 120

Mısra: 7
Karanlık

7. Ma'şiyet zulmetinde yol azana
8. Nūr-ı Hâkdan hidāyet olmaz mı

zulmet ü sevdā:

1. zulmet ü sevdā:

Kıt'a 1
Mısra: 2
Sıkıntı ve keder

1. Kayd-ı kesretde zülf-i yār gibi
2. Niçe bir bunca zulmet ü sevdā

Sonuç

Yapılan çalışma ile XVI. yüzyıl Osmanlı şairlerinden Amrî'nin Divanı'ndaki sözvarlığı ortaya konmuş, bunlar örnekleri ve açıklamaları ile birlikte verilmiştir. Bu eserdeki deyimler, söz kalıpları, aktarmalar ve terkiplerin alfabetik dökümü yapılmış ve bunların işlevsel anlamları tespit edilmiştir. Bu anlamlar, Divan'daki tanıklar ile örneklendirilmiş ayrıca tanıkların sıklıkları tespit edilerek ayrı ayrı gösterilmiştir. Bunun yanında bu sözvarlığının bağlama göre değişen anlamları da belirtilmiştir. Böylece Divan'daki herhangi bir sözcüğün veya söz grubunun hangi bağlamda ve hangi anlamda, nerede mecaz nerede gerçek anlamıyla kullanıldığı ortaya konmuştur.

Amrî şiirindeki unsurlar hakkındaki çalışmaların yok denecek kadar azlığı, bu hususta yapılan tespitlerin ve varılan yargıların ilk olma özelliği kazanmasını sağlamıştır. Ayrıca ortaya konan çalışma, Amrî şiirinin şerh edilmesinde de büyük kolaylıklar sağlayacak bilgileri ihtiva ettiğinden, bu alanda yapılacak incelemeler için de kaynaklık edeceği öngörülen bir çalışma olmuştur. Yapılan bu çalışma, Osmanlı şiiri sahasında çalışacak olan ve XVI. Yüzyıl Türk edebiyatı tarihi ile ilgilenen araştırmacılar için alfabetik olması ve sözcüklerin kullanım sıklığını da vermesiyle yol gösterici olarak fayda sağlamaktadır. Ayrıca bu çalışmanın Amrî'nin üslûbunu belirlemede çok önemli bir rolünün olacağı ve bunun yanı sıra bu tür bağlam sözlüğü çalışmalarıyla şairlerin üslûb farklılıklarının da ortaya çıkacağı düşünülmektedir. Bağlamlı dizin, şairin günlük kullanım dili ve atasözleri, deyimler, kalıplaşmış ifadeler, alıntılar vb. dilsel öğeleri nasıl edebî bir dile dönüştürdüğünü, bunu hangi bağlamlarda gerçekleştirebildiğini de anlamaya olanak sağlamıştır. Bağlamıyla ortaya çıkarılmış sözvarlığı, tarihsel sözlük çalışmaları için çok önemli görülmektedir.

Ülkemizde bu tür üslup çalışmalarının artmasıyla, belli bir dönemde yaşamış, ürünler vermiş şair ve yazarlarımızın, üslûplarının, sanat anlayışlarının ve devrin kültür öğelerinin daha iyi anlaşılması kolaylaşacaktır. Şairlerin üslûplarının ve sözvarlıklarının mukayesesinin araştırma konusu yapılması, ayrıca şerh çalışmaları ve Osmanlı kültür tarihi araştırmalarının daha somut verilerle desteklenmesi temenni edilmektedir.

Kaynakça

Sözlükler

- Acar, S. (2009). *Necati Bey Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aksoy, Ö. A. (1995). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Büngül, N. R. (1979) *Eski Eserler Ansiklopedisi*. İstanbul: Tercüman Yayınları.
- Cengiz, H. E. (1983) *Divan Şiiri Antolojisi*. Ankara: Bilgi Yayınları.
- Esat Efendi, M. (1999). *Lehçetü'l-Lugat*. (Haz. Ahmet Kırkkılıç). Ankara: TDK Yayınları.
- Eyüboğlu, K. E. (1973). *On üçüncü Yüzyıldan Günümüze Kadar Şiirde ve Halk Dilinde Atasözleri ve Deyimler (Tabirler)*. İstanbul: Doğan Kardeş Matbaacılık.
- Gölpınarlı, A. (2004). *Tasavvuftan Dilimize Geçen Deyimler ve Atasözleri*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Kadri, H. K. (1927-45). *Türk Lugatı*. İstanbul: Devlet Matbaası.
- Kâşânî, A. (2004). *Tasavvuf Sözlüğü*. (Çev. Ekrem Demirli). İstanbul: İz Yayıncılık.
- Koçu, R. E. (1967). *Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü*. Ankara: Sümerbank Kültür Yayınları.
- Öztürk, F. (2007). *Bakî Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]*. (Yayımlanmış Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Pakalın, M. Z. (2004). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Remzi, H. (1887). *Lugat-ı Remzî*. İstanbul: Matba-i H.
- Robert, D. (2004). *Evliya Celebi Seyahatnamesi Okuma Sözlüğü*. (Çev. Semih Tezcan), İstanbul: TDAD Yayınları.
- Salâhî, M. (1895-1904). *Kâmûs-ı Osmânî*. İstanbul: Mahmud Bey Matbaası.
- Steingass, F. J. (1998). *A Comprehensive Persian-English Dictionary*. Beiru: Librarianedu Liban.

- Şahinoğlu, N. (1997). *Farsça Grameri Sarf ve Nahiv*. (1. bs.) İstanbul: Kitapevi Yayınları.
- Şenödeyici, Ö. (2011). *Naili Divanı Sözlüğü [Bağlamli Dizin ve İşlevsel Sözlük]*. (Yayımlanmış Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şükün, Z. (1996). *Farsça-Türkçe Lugat, Gencîne-i Güftâr Ferheng-i Ziyâ*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Tekin, A. (2010). *Edebiyatımızda İsimler ve Terimler Sözlüğü*. (1. bs.). İstanbul: Bilgeoğuz Yayınları.
- Topaloğlu, A. (1978). *Kuran Tercümesi (Sözlük)*. İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Uludağ, S. (2005). *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*. (2. bs.). İstanbul: Kabalcı Yayınları.
- Vardar, B. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. (Nüket Güz, Emel Huber, Osman Semenoğlu, Erdim Öztokat). İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Vefik, A. (2000). *Lehçe-i Osmânî*, (Haz: Recep Toparlı). Ankara: TDK Yayınları.
- Walter, J. (1992). *Türkish and English Lexicon*. (2. bs.). İstanbul: Çağrı Yayınları.
- Yılmaz, Ö. (1990). *Büyük Türk Musikisi Ansiklopedisi I-II*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Yılmaz, M. (1992). *Edebiyatımızda İslami Kaynaklı Sözler (Ansiklopedik Sözlük)*. İstanbul: Enderun Kitabevi.
- Yurtbaşı, M. (1996). *Örnekleriyle Deyimler Sözlüğü*. Ankara: Özdemir Yayıncılık.
- Zavotçu, G. (2006). *Divan Edebiyatı Kişiler- Kişilikler Sözlüğü*. (1. bs.). Ankara: Aydın Kitabevi.

Online Sözlükler

- Kubbealtı Lugati. Erişim Tarihi: 10 Aralık 2016, <http://kubbealtilugati.com/>
Osmanlıca Türkçe Sözlük. Erişim Tarihi: 20 Şubat 2017
- Sözce. Erişim Tarihi: 19 Ocak 2017, <http://www.sozce.com/Tarih> ve Edebiyat Metinleri Bağlamli Dizin ve İşlevsel Sözlüğü. Erişim Tarihi: 18 Aralık 2016, <http://tebdiz.com/>

TDK Büyük Türkçe Sözlük. Erişim Tarihi: 19 Ocak 2017, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts

TDK Güncel Türkçe Sözlük. Erişim Tarihi: 10 Ocak 2017, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&view=gts

TDK Tarama Sözlüğü. Erişim Tarihi: 10 Ocak 2017, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_tarama&view=tarama

Amrî Divanı Üzerine Yapılan Çalışmalar:

Aktuna, E. (1992). *Amrî Divanı'nın Gramer İndeksi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çavuşoğlu, M. (1979). *Amrî Divanı (Tenkidli basım)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Matbaası.

Diğer Başvuru Kaynakları:

Aksan, D. (2000). *Türkçenin Sözcük Bilimiyle İlgili Gözlemler, Saptamalar*. Ankara: Engin Yayınları.

Aksoyak, İ. H. (1995) "Divan Şiirinde Okçuluk Terimleri". *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*. 1, 81-94.

And, M. (1993) *16. Yüzyılda İstanbul (Kent-Saray-Günlük Yaşam)*. İstanbul: Akbank Yayınları.

Andrews, W. (2000) *Şiirin Sesi, Toplumun Şarkısı*. (Çev. Tansel Güney). İstanbul: İletişim Yayınları.

Atasoy, N. (2005). *15. Yüzyıldan 20. Yüzyıla Osmanlı Bahçeleri ve Hasbahçeler*. İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Aybet, N. (1989). *Fuzûlî Divanı'nda Maddî Kültür*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Başkan, Ö. (2003). *Bildirişim İnsan Dili ve Ötesi*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

Çakır, C. (2004). "Anlamın Bağlam Açısından İncelenmesi: Kök Anlambilim ve Art Anlambilim". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(3), 245-255.

Çavuşoğlu, M. (2001). *Necati Bey Divanının Tahlili*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.

Hacıeminoğlu, N. (2008). *Türkçenin Karanlık Günleri*. İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.

- Hengirmen, M. (1990). *Güvâhî, Pendnâme (Öğütler ve Atasözleri)*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Kocatürk, V. M. (1949). *Divan Şiiri Antolojisi*. (2. bs). İstanbul: Varlık Yayınları.
- Kurnaz, C. (1996). *Hayâlî Bey Divanının Tahlili*. İstanbul: MEB. Yayınları.
- Köprülü, M. F. (1931). *Eski Sairlerimiz Divan Edebiyatı Antolojisi*. İstanbul: Muallim Ahmet Halit Kitaphanesi.
- Levend, A. S. (1984). *Divan Edebiyatı, Kelimeler ve Remizler, Mazmunlar ve Mefhumlar*. (4. bs.). İstanbul: Enderun Kitabevi Yayınları.
- Mengi, M. (1986). “Necati’nin Şiirlerinde Atasözlerinin Kullanımı”. *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi*, 2(4), 47-58.
- Onan, Necmettin H. (1991). *İzahlı Divan Şiiri Antolojisi*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Onay, Ahmet T. (2000). *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzahı*. (Haz. Cemal Kurnaz). Ankara: Akçağ Kitabevi Yayınları.
- Pala, İ. (1995). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Palmer, F. R. (2001). *Semantik (Yeni Bir Anlambilim Projesi)*. (Çev. Ramazan Ertürk). Ankara: Kitâbiyât Yayınları.
- Sefercioğlu, N. (2001). *Nev’î Divanının Tahlili*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Tolasa, H. (2001). *Ahmet Paşanın Şiir Dünyası*. Ankara: Akçağ Yayınları.

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Fatih YOLDAŞ
Doğum Yeri ve Tarihi : Adıyaman / 06.12.1984

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : İnönü Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı
Y. Lisans Öğrenimi : KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi T.D.E Öğret. (Tezsiz Yüksek Lisans)
Bildiği Yabancı Diller :Farsça

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar : Milli Eğitim Bakanlığı

İletişim

E-Posta Adresi :fatihyoldas02@gmail.com
Tarih : 16/03/2017